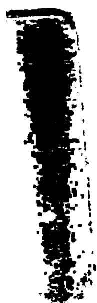

3 3433 08248692 3

ACTA

ET

DIPLOMATA GRAECA

RES GRAECAS ITALASQUE ILLUSTRANTIA

E TABULARIIS

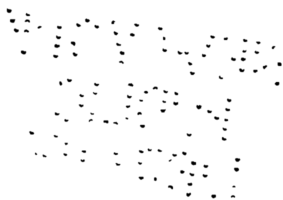
ANCONITANO FLORENTINO MELITENSI TAURINENSI VENETO VINDOBONENSI

SUMPTUS PRAEBENTE CAESAREA SCIENTIARUM ACADEMIA

EDIDERUNT

FR. MIKLOSICH ET IOS. MÜLLER
PROF. UNIVERSIT. VINDOBONENSIS PROF. UNIVERSIT. PATAVINAE

VINDOBONAE
CAROLUS GEROLD
MDCCCLXV

ACTA

ET

DIPLOMATA

RES GRAECAS ITALASQUE ILLUSTRANTIA

E TABULARIIS

ANCONITANO FLORENTINO MELITENSI NEAPOLITANO VENETO VINDOBONENSI

SUMPTUS PRAEBENTE CAESAREA SCIENTIARUM ACADEMIA

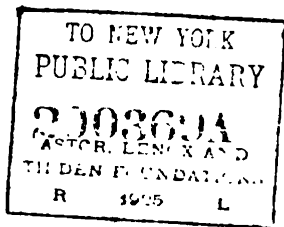
EDIDERUNT

FR. MIKLOSICH
PROF. UNIVERSIT. VINDOBONENSIS

ET

IOS. MÜLLER
PROF. UNIVERSIT. PATAVINAE

VINDOBONAE
CAROLUS GEROLD
MDCCCLXV

Huius libri exscripta sunt exemplaria trecenta.

Palaeographiae graecae conditor eruditissimus, Bernardus Montfaucon, cui unum tantum idque satis lacerum byzantinae aetatis diploma in promptu esset, iure querebatur, nisi orientalium regionum monasteriis accuratissime pervestigatis non posse non mancum exire graecorum diplomatum thesaurum. quod desiderium iustissimum cum nobis explere non licuisset, tamen contigit, ut in Italiae tabulariis publicis non contemnendum diplomatum graecorum ineditorum rebusque tam italicis quam byzantinis illustrandis utilissimorum spicilegium faceremus.

Antiquissima quidem omnium ex eo genere diplomatum graecorum, quae hodie in Italiae tabulariis iacent, tria in Vaticanis scriniis abscondita nobis nunc quidem edere non licuit: sunt autem Comnenorum ad pontifices Romanos datae epistolae. quarum duabus Ioannes Comnenus cum pontificibus Calixto II. a. 1124, Innocentio II. a. 1126. de ecclesiarum romanae et graecae unione agit, tertia Manuel Comnenus Ludovicum VII. Galliarum regem in terras sacras proficiscentem a se adiutum iri ad Eugenium III. a. 1146 rescribit.

Reliquorum vero, quae nos ex tabulariorum latibulis nunc primum in lucem prodire iussimus, a vetustate maxime insignia sunt ea, quae de commercio Ianuensium inter rempublicam et imperatores ex Angelorum familia oriundos perscripta in Taurinensi tabulario publico asservantur. in chartis bombycinis exarata sunt atramento, nisi quod imperatorum manus actis sollemnibus ipsorum nomina, epistolis mensium et indictionum notas rubrica subscripsit. Graecis exemplis, more inde a Palaeologis servato, aut subiecta aut seorsum addita est interpretatio latina, eadem subscriptione rubra distincta.

Rerum, quarum notitiam haec documenta offerunt, explicatio petenda erit ex Guilelmi Heyd V. Cl. libellis de Italorum coloniis, cuius viri diligentissimi quaestiones ex his recens publicatis monumentis hic

illic aut corrigi poterunt aut suppleri. ex quo genere est actum inter Isaacum Angelum et Ianuensium rempublicam anni 1115., fine truncatum, cuius supplementum est sequens πρακτικὸν τῆς παραδόσεως, quod latino tantum sermone extat.

† Mense aprelis vigesima secunda die, quarta feria, indictione decima secundum ad nos factum scriptum panseuasti et cancellarii vie, domini Demetrii Torniki sic continens: Preclari et dilecti mihi socii, grammatici potentis et sancti mei imperatoris, tam tu, domine Constantine Pediadita, quam et tu, protonobilissime Sergie [Coluba]. Iungite vos cum preclaro desimotato domino Constantino Petriota, et tradite [pru]dentissimis legatis Genue Gulielmo Tornello et Guide Spinule quam prius Genuite habebant scalam, quod prius habebant embolum, maritimam scalam monasterii sancti Pantaleunis et que utrinque sint veteri eorum embolo coniuncta habitacula monasterii Apologotheton et monasterii Patricii Theodosii et domum Calamanni, videlicet Votoniati, cum habitaculis, duabus curiis, puteis, cisterna, balneo et duabus ecclesiis infra ambitum murorum eius existentibus cum pensionalibus, que sunt extra ambitum eiusdem domus supra cisterna Antifoniti existentibus. Mense maio, indictione decima. Subscriptio: Seuastos et cancellarius vie.

Astitimus in loco Coparie et emboli quondam Genuensium, et primum quidem fecimus mensuram et traditionem fundi habitaculorum emboli, quod prius habebant, deinde eorum, que nunc donata sunt a potentissimo nostro imperatore et habitaculorum et alterius scale. et mensura quidem fundi prioris eorum emboli incipit a semita emboli, que est versus meridiem et orientem diuidente inde et habitacula, que sunt versus partem orientis sancti Vasiani, videlicet Elecmon, ubi superest adhuc murus cementiceus. incipit etiam ab eodem muro et protenditur versus orientem usque contra habitacula, que sunt versus partem meridiei, que sustinent habitacula monasterii Ypsili in longitudine cubitorum viginti quinque, in latitudine a comuni embolo et versus meridiem usque ad luteum murum sustinentem, que nunc donata sunt eisdem Genuensibus, que fuerunt monasterii Apologotheton, videlicet medici, cubitorum decem et nouem. super eundem fundum et equaliter cum embolo et cum semita, que est versus orientem, inuenitur habitaculum terraneum per duplum decliuiter stillans cum culmine in

ergasterium macelli edificatum a Iohanne Rapsomati. ab amplificato predicto fundo et versus occidentem et versus meridiem emboli fundus quondam habitaculorum habens in longitudine a fine prescriptorum cubitos viginti quinque et versus occasum usque et ad finem ambitus eorum prioris emboli, scilicet usque ad habitaculum Patricii Theodosii cubitos sexaginta quinque et in latitudine a comuni embolo et versus meridiem versus partem occidentis quidem, videlicet secundum equalitatem Patricii Theodosii cubitos nouem et dimidium, super eundem et habitaculum dipagum decliuiter stillans, edificatum ab Ascuthuriario Michaël, versus orientem vero a muro sustinente habitacula monasterii Ypsili et usque ad puplicum embolum cubitos decem. ex alia parte emboli versus septentrionem et secundum equalitatem semite, que est versus orientem, contra predictum murum cementiceum alius murus de calcina latericius cum calcina constructus, incipiente fundo versus partem septentrionis existente emboli, quod extenditur ab ipso muro cementiceo et usque ad semitam, que est versus orientem et versus occidentem, usque ad occidentalem semitam, per quas transiebant pensionarii monasterii Apologotheton, videlicet remifices. versus embolum cubitos nonaginta unum et in latitudine a puplico embolo et versus septentrionem cubitos duodecim. in eodem fundo inuentus est et puteus cum ore marmoreo desuper et de comuni lapide de suptus. debet autem seruari et iterum eadem semita ut prius, propter transitum. que autem nunc donata sunt eis habitacula, habent sic: versus meridiem fundi vacui prius scripti et secundum equalitatem versus orientem callis domus monasterii Apologotheton, videlicet medici, habitaculum superoinferum duorum solariorum per cubiculum cum et solario versus orientem, septentrionem et meridiem ex duabus partibus et decliuiter stillans, sustentatum ligneis columpnis, circumseptum tabulis sectis, que dicuntur sfendaria et cum fenestris et pauimentum de tabulis quercus. inferuis huius medium pauimentum sustentatum et illud ligneis columpnis, circumseptum similibus tabulis et cum ostiis et pauimentum tabulatum. versus occidentem huius et secundum equalitatem medii solarii sala superoinfera ad habitacula duo, sustentata ligneis columpnis, circumsepta similibus tabulis et cum ianuis, pauimentum tabulatum cum et versus septentrionem solario ex duabus partibus et decliuiter stillante,

que sunt inferius, huius duorum solariorum et eorum, que versus occidentem huius aliorum superoinferorum infima duo; sustentantur et clauduntur muris integris cum fundo versus occidentem horum cum stricta curiola quondam et eius existente ad locum ospicii, circumclauso et ipso cum stricto fundo curiole per muros integros cum duplicibus introitus portis versus septentrionem cum et ex duabus partibus stillantibus desuper habentibus huiusmodi habitaculis, videlicet eius, qui est versus orientem duorum solariorum per cubiculum eorum, que est versus occidentem huius, duorum superoinferorum per salam et ab huiusmodi, qui est versus occidentem strictus fundus curiole semita, que est versus orientem, diuidentis inde fundum secreti Mirelei versus partem orientis et versus partem occidentis usque ad habitacula monasterii Ypsili et versus ortum horum secundum partem solarii cubitos viginti quinque et latitudo calle, qui est versus septentrionem, diuidente exinde habitacula Sancte Dinameos et versus septentrionem usque et ad murum et latitudinem prescriptorum decem et nouem cubitorum, que sunt ab embolo et versus meridiem cubiti octo cum muri grossitudine. ex alia parte semite, que est versus orientem et versus septentrionem, domicilia superoinfera tria, que sunt edificata a Georgio Copa et secundum equalitatem eiusdem semite habentia longitudinem a fine eorum, que sunt ab embolo duodecim cubitorum latitudinis fundi pridem eorum emboli et versus septentrionem cubitorum decem et nouem et latitudo a semita, que est versus ortum, usque ad eam, que est versus occidentem, cum grossicie muri cubitorum octo et dimidij, quod situm est inter duas semitas. ad occidentem partis, que est versus meridiem emboli et pertinencie horum, alia habitacula monasterii Archistratigi, videlicet Patricii Theodosii superoinfera IIII. transmutata ab eo, qui tenebat in domicilia tria habentia longitudinem a parte horum, qui est ad ortum et occasum usque ad puplicam semitam diuidentem, que secundum equalitatem et versus meridiem emboli alia domicilia Apologotheton, que sunt inter ipsam semitam et curia Pisanorum cubitorum viginti cum uno et latitudo a comuni embolo et versus meridiem cum duobus grossis muris cubitorum octo. versus meridiem eiusmodi habitaculorum a parte orientis et versus occidentem usque ad cubitos duodecim habent eiusmodi habitacula solarium versus curiam latitudinis cubotirum duo-

rum per stillantia ex duabus partibus tria et per alia tria decliuiter stillantia, quod autem versus occidentem est unum superoinferum, quod et super portam est, non habet solarium versus meridiem propter habitaculum, quod supra portam est, dimissum monasterio Patricii Theodosii secundum quod prius; per introitum autem et exitum porte debent introduci et ipsi pensionarii eiusmodi trium superoinferorum habitaculorum ita, ut non ledatur una pars ab altera; curia autem debet possideri ex toto a monasterio Patricii Theodosii, ut existens prorsus eiusdem monasterii, adaquari autem debent pensionarii eiusdem trium superoinferorum habitaculorum a puteo, qui est iuxta portam. ex alia autem parte emboli versus septentrionem pistrinum monasterii Apologotheton cum superoinferis habitaculis duobus versus orientem et secundum equalitatem emboli et occidentalis semite eius, que est ad occidentem pertinencie primi emboli eorum, per quam transeunt pensionarii Apologotheton versus embolum, cooperta per salam magnam et solarium versus puplicam viam per decliuiter stillantia habentibus longitudinem huiusmodi a semita, que est versus orientem, per quam transeunt remifices versus embolum et versus occidentem cubitorum sexdecim, ut altera parte, que est versus occasum stacionis pistrini decisa et dimissa monasterio Apologotheton, et latitudo eorum a comuni embolo et usque ad integrum murum, quod circumclaudit monasterium Apologotheton cubitorum duodecim et in ipso fundo puteus. de maritimis scalis. maritima scala, que prius tenebatur ab ipsis Genuensibus, que extra portam Veteris Rectoris, que incipit a canali, qui est versus orientem, diuidente exinde versus orientem aliam scalam monasterii domini Manuel et directo versus occidentem et ultra turrem et ex latere porte quasi cubitorum sexaginta cum dimidio, et latitudo a muro et usque ad arenam. inuenta sunt autem in ea secundum equalitatem litoris habitacula infima quattuor habentia pensionem annua nomismata sex, per utrimque decliuiter stillans cum culmine iuncto turri et in ante decliuiter stillans ad duo ergasteria habentia pensionem annua nomismata tria. et versus orientem canalis, quod egreditur per portam, numulariorum mensa cooperta tegmine decliuiter stillanti habens fiteosi nomisma unum. et versus orientem porte et secundum equalitatem muri cum sepe habitacula infima tria per utrimque decliuiter decurrens cum culmine,

habentia pensionem annua nomismata sex. et e regione huius et secundum equalitatem litoris aliud habitaculum per utrimque decliuiter decurrens infimum iunctum, quod versus orientem est canali, ut quod versus orientem est canali pertinente prorsus, que ex alia parte est et versus orientem scale, habens pensionem nomismatum quinque, habens longitudinem a canali, quod est versus ortum et versus occidentem cum et ipsam dimidia semita cubitorum triginta trium et censum aeris ipsius. alia scala, que nunc donata est eis, que versus orientem est eiusmodi scale, incipit a predicto canali cum et ipsa tota latitudine eiusmodi canalis, et dirigitur versus ortum usque ad aliud canale, quod est versus orientem anguli muri, quod est in medio cortine, longitudinis cubitorum triginta unius et dimidii cum quarta per totum canale, quod est versus occasum, ut canali, quod versus orientem est pertinente ad eam, que versus ortum est, scalam. in ea inuentum est habitaculum infimum unum ex duabus partibus stillans, habens pensionem nomismatum sex, et superoinfera duo, que sunt scalarii. clauditur autem eadem scala sudibus sex cubitorum versus orientem et secundum equalitatem canalis ut canali existenti extra eandem scalam ex toto et ut versus occasum existente penitus canali intra eandem scalam. in ea et lignee scale tres. in prescripta autem intra mare lignee scale due. cum his asscripta est et donata eisdem Genuensibus domus illius Votoniate, que sita est in loco Calvuorum, que sic habet: Dei sancta ecclesia in solario unius anguli cum trulla, que sustinetur muris et columpnis quattuor, una bithina; his autem, que intra tribunal et zonam, indutis marmoribus diuersorum colorum usque ad ornatum, quod dicitur cosmitis; edificiis, que sunt a medio templo versus occidentem, indutis testis de Nicomedia; desuper predictum cosmitem et usque ad ipsam trullam est ornata musio aureo et de coloribus cum duobus postibus in fasico cum pectoralibus duobus cum ostiis cancellatis et fenestris. pauimentum autem de lapidibus viridibus circa medium trium zonarum et circumferentiarum per incisionem lucencium cum rotunditatibus coloratis et circuito albo et dokimino, desuper autem circa medium occidentalis postis inuentus est Christus marmoreus. maceria tribunalis de stimonariis marmoreis viridibus, quattuor pectoralibus, perforatis duobus et sanctis cancellis ligneis sculptis de tabulis grauibus cum cosmite marmoreo desuper et ante miacokilin-

drum deauratum in duas partes, sanctum tribunal, pauimentatum de viridibus in modum crucis. sanctum altare marmoreum subtili una columpna sustentatum et desuper velum in specie cubiculi sustentatum a quattuor columpnis subtilibus et fornicibus quattuor; versus septentrionem huius tropica monangularis depicta supra pamnos sine pauimento, que portatur muris, columpna una cum fornicibus et pectoralibus duobus cum portis cancellatis et fenestris et sancta mensa cum columpnis quattuor, ligneis muris et tribunali depictis simpliciter. tribunal autem est pauimentatum solum cum marmoribus albis sine clausura. ad meridiem huius alia tropica unius anguli depicta supra pamnos, circumsepto tribunali per subtiles columpnas duas vathinginas et columpnas duas sarkinas et paruis pectoralibus quattuor cum cuniculis et cosmite marmoreo. et sancta mensa sustentatur breui columpna, et est pauimentata marmoribus albis habens rotunditates de coloribus et incisione, in ipsa et postes tres cum ostiis duplicibus duobus et uno concluso portante desuper istoriam sancte Dei genitricis, in quam ceroforarium eneum rotundum cum manibus duabus et instrumentis octo ad cereos figendos et sessione lampadis et desuper fornice gipsea. tribunal huius per musium aureum et de coloribus; versus meridiem huius laquear sub tribus subtilibus calamis, cuniculo uno et righis quinque et pauimentum de marmoribus albis et rubris. iacet super ipsum laquear et pectorale marmoreum, pendet autem et tabula, qua pulsatur ad officium. ad occasum ecclesie tropica duplex, que sustinetur muris et columpnis cum postibus octo et leptocalamo uno, pauimentum vero sine marmoribus circumseptum versus septentrionem muris quattuor et frustris decem et poste uno versus occasum. ad septentrionem huius et versus occasum eius, que a septentrione unius anguli tropice lateris solarium per laquearia quattuor et cubiculum unum et ad septentrionem eiusdem cubiculi solarium sub laqueari sustentatum a leptocalamis septem et aliis leptocalamis duobus versus tropicam lateris, poste uno, erectis cancellis duobus et sepe per paucas tabulas, pauimentatis omnibus preter laquearis, solarium de marmoribus albis cum circumferentiis in modum crucis et quassatis rubris et anagemisti pauci, unius et vithini defectiue de omnibus. ad occasum eiusmodi solarii et tropice rotundum augatum tribunalibus scissis, sustentatum muris et subtilibus columpnis quattuor et

leptocalamis quinque circumseptum, poste uno, muris tribus, cosmitis quattuor, pectoralibus tribus cum cancellis portarum et rectis cancellis quattuor. in pauimento saluantur marmora ierostasie et ipsa cum defectu et bithinio circumferentia et ipsa defectiua. versus occasum huius semicirculus sub leptocalamis quattuor et uno ocioso circumseptus tabulis et pauimentum de cosmitis marmoreis defectiue. ad occasum eius, que ad meridiem tropice lateris paruum caricoxilum sustentatum muris et leptocalamis duobus et poste, fasico magno uno et alio versus septentrionem leptocalamo ocioso uno et pauimentum marmoribus albis et rubris cum opere plumario. ab hoc versus occidentem et meridiem tropica alia, cubicula quadrata duo et ex duabus partibus stillans tectum circa medium sustentatum muris et columpnis octo, duobus vathinginis, circumclausa postibus octo, cosmitis tribus, muris duobus, pectoralibus quattuor cum cancellis ostiorum et recto cancello uno et pauimenta de marmoribus albis per incisionem rotunditatis de coloribus et rubris cum defectu. ad meridiem huius sala magna, cuius pauimentum sine marmoribus, sustentata muris et columpnis duabus magnis circumsepta postibus marmoreis sex, uno fasico recto, cancello uno, gipseis tabulis cum vitris defectiue. ad meridiem huius secundum partem, que est ad orientem, cubiculum et ex duabus partibus stillans tectum, sustentantum muris et columpnis sex. in cubiculo caminatum circumseptum muris, muro marmoreo, cosmite et pectoralibus duobus sine marmoribus. ad occasum huius et versus meridiem occidentalis partis eiusdem sale laquear, quod dicitur caricoxilum, cum duabus ligaturis, sustentatum muris et columpnis duabus, poste marmoreo uno et pauimentum opere plumario. ad orientem huius et versus meridiem unius cubiculi et dirriti, ubi et caminatum, cubicula duo et dirritum omnino putrida discooperta et sine paiumento sustentata muris et columpnis sex a terra et desuper saluis existentibus versus meridiem edificiis cancellum ostiorum marmoribus duobus, in quibus inuenta sunt claustra ferrea tanquam virge undecim cum circulis decem et octo. versus orientem magne sale et ad meridiem harum domorum solarium discoopertum et ex parte coopertum, coopertum in parte laquearis propter ligna ascensus, sustentatum leptocalamis duobus et pauimentatum de marmoribus rubris et albis. ab hoc unicus ascensus sustentatus edi-

ficio de calcina et ad meridiem huius tetrasarum sustentatum muris et leptocalamo uno; intra hoc autem et versus meridiem cubiculum sustentatum muris et poste marmoreo uno. ad orientem huius et supra portam tropica cum laqueari paruo versus curiam sine tabulato sub leptocalamo uno et pauimentum de frustris rubris et incisione defectiua. que autem suptus sunt eiusmodi domicilia et ecclesie in fine domus firmantur muris et columpnis albis et uno piperato. catogium versus meridiem tropice idoneum est ad portam, que porta inuenta est per postem marmoreum unum cum duobus ostiis depictis et parua porta et claui et romanisiis et intus leptocalamis duobus sustinentibus inferius pauimentum laquearis sine tabulato, quod est versus aulam solarii. versus orientem eiusmodi porte et ad meridiem superioris curie habitacula superuinfera septem cooperta cubiculo uno circa medium et salis duabus cum solario versus aulam per tropica et ex duabus partibus stillancia et ad meridiem alterius solarii per dirrita introitus et murum integrum, qui claudit strictum transitum, qui introducit a parte Calvuorum in eiusmodi curiam utrisque solariis inuentis ex toto putridis et iam cadentibus et ipsis, pauimenti putrefacti pauimentatis in parte de confractis marmoribus et incisione defectiua, sustentatis huiusmodi a terra et desuper muris et ligneis columpnis et subtilibus columpnis quattuor solarii, quod est versus curiam. ante hec superior curia clausa versus orientem muro per se stante, ad meridiem autem per descriptas domos versus septentrionem proprie dominationis cementicio sustentaculo. versus occidentem ecclesia et magna sala. in eiusmodi curia inuenta sunt duo marmorea ora, unum cisterne et aliud lacunaris. versus septentrionem eiusmodi curie ex duabus partibus stillans solarium cum pauimento discooperto aproximans et adiacens sustentatori contiguo cum venerabili et libera, que est versus orientem, feminarum mansione sanctissime Dei genitricis Tu Mandila. debet autem esse huiusmodi pars et habitaculum, ut versus curiam, integrum. alia curia, que versus septentrionem descriptarum domorum cum versus orientem domus superoinfera sala duarum sperarum, anogium quidem ad orreum, catogium vero ad stabulum cum transtris usque ad medium et presepio duplo cum solario versus curiam et versus septentrionem per tectum ex utraque parte stillans et aliud ex una parte decurrens et ascensum cooper-

tum tecto ex una parte stillanti. versus septentrionem eiusmodi curie habitacula superoinfera octo per cubicula duo et salam cum et solario versus curiam et extera per dirrita et catachita ex toto putrida, cuius infimum indiget ostio cum poste marmoreo, parua porta et claui et toppa et intus duobus ostiis octo cubitorum, sustentata muris et ligneis columpnis. ad occidentem eiusmodi curie aliud habitaculum superoinferum per salam, duas retunditates, habentem anogium quidem ad orreum, catogium vero ad stabulum sine repagulis et presepio. versus meridiem curie et sub laqueari solario et augati medio pauimento et infimum per fornices non septum. ad occidentem descriptorum habitaculorum, que sunt ex utraque parte magne sale, et ipsius magne sale habitaculum magnum coopertum triclinario magno sustentatum muris et columpnis duabus non clausum et absque pauimento, in ipso iacet et cosmitis marmoreus magnus. ad meridiem huius via stricta discooperta et ab hac versus occidentem caricoxilum cum calcina constructum et ex una parte decurrens tectum clausum muris luteis et de calce claudentibus versus occidentem virorum monasterii Sancti Demetrii. in eo et puteus profundus cum ore marmoreo et alio ore ocioso. intra hoc versus septentrionem et versus occasum magne infime sale catogium, supra que media pauimenta et superiora solaria, que per tropicam et laquearia cooperiuntur aperta existentia omnino et sine pauimento, sustentantur autem a terra et desuper muris cementiciis et columpnis sex, desuper autem de columpnis quinque; infimum autem eiusdem terrestris sale et eorundem infimorum testudineorum idoneum est ad cisternam. versus occasum eorundem mediorum pauimentorum ecclesia in solario cooperta ex duabus partibus, sustentata muris et columpnis duabus, pectoralibus tribus, rectis cancellis duobus, quattuor columpnis ociosis, pectoralibus quattuor tribunalis, sancta mensa et pauimentum de frustris marmoreis albis. atrium sine marmoribus coopertum pauimento putrido, introitus cum duabus portis cum poste marmoreo et columpna una. tribunal cum supercilio et que in circuitu cum musio aureo et de coloribus. ad occasum huius solarium per tropica paruum et ab ipsa tropica per muros et columpnas quattuor, postes quattuor ligneos cum putridis ostiis et pauimento de comunibus lapidibus et incisione defectiua, que ab his lignea scala putrida. a lignea [scala] vero et usque

in terram edificata gradibus petrinis et marmoreis. versus occasum horum et curie balneum cum calcina edificatum cum solo edificio marmoreis tabulis et subtilibus columpnis duabus et imaginibus cum musio. catogium ecclesie circumseptum et portis clausum. in eadem curia puteus cum ore et lacunaribus tribus, ad occidentem eiusmodi curie alia curia, que est supra cisternam Antifonitu. que ad septentrionem eiusmodi curie sunt domicilia, inuenta penitus sunt destructa ab incendio accidenti, solis superexistentibus undecim muris cementiciis versus meridiem, que sunt coniuncta viri monasterio Sancti Demetrii habitacula infima decem cooperta tecto ex una parte stillanti circumsepta et postis clausa, que tenentur a diuersis pensionariis unaqueque pro nomismate uno; habent autem latitudinem a muro Sancti Demetrii et versus septentrionem cubitorum quinque et versus occidentem eius alia habitacula octo cooperta per salam, sustentatum muris, circumsepta et portis clausa, que habent et ipsa latitudinem ana cubitos quinque et dimidium et in occidentali versus meridiem ascella porta cum duobus ostiis de ligneis octo cubitorum. in eadem curia inuentum est foramen in testudine cisterne sine ore. debent autem edificari et incensa habitacula secundum primum habitum et adaquari debent, qui habitant in eiusmodi curia et soli in potu eorum et potu solo sine adaquatione balnei et potu iumentorum suorum, eo quod cisterna sit domini et saluatoris nostri Iesu Christi Antifoniti. hiis hoc modo descriptis et numeratis et traditis prudentissimis legatis Genue Gulielmo Tornello et Guido Spinule presens traditionis practicum a nobis editum est mense et indictione prescripto anno sexmillesimo septingentesimo. Subscriptiones.

† Seruus potentis et sancti nostri imperatoris Constantinus Pediadita. † Seruus potentis et sancti nostri imperatoris Sergius protonobilissimus Coliuas. † Desimotatus Constantinus Petriota.

Documenta nonnulla graeca ad commèrcia Angelorum Pisanaeque reipublicae pertinentia et alia quaedam consimilia e tabulario Florentino ab eiusdem tabularii praefectis nuper edita, a nobis repetita sunt: de quibus non est quod pluribus exponamus, cum eadem acta una cum reliquis documentis latinis et italis, quibus imperatorum graecorum cum rebus publicis Pisana Florentinaque pacta continentur, eidem praefecti, additis amplissimis commentariis, propediem publicaturi sint.

Largam edendi materiem Venetorum acta cum imperio Byzantino obtulerunt: quorum actorum, inde ab aetate Michaëlis Palaeologi, cuius cum duce Rainerio Zeno a. 1265 pactum in tabulario Vindobonensi asservatum, omnium antiquissimum est, seriem tantum non integram exhibere tabularii Veneti beneficium concessit: paucorum tamen interpretationes tantum latine extant, exemplaria graeca perierunt, in quorum numero est a duumviris clarissimis G. L. Fr. Tafel et G. M. Thomas in vol. III. pag. 322. editum documentum latinum, et alia, quae ex Pactorum et Commemorialium libris apud Venetos conservatis eiusdem G. M. Thomas opera edentur.

Exemplaria graeca Palaeologorum scripta sunt in membrana, inde ab a. 1324. utraque lingua, dextrorsum graece, latine sinistrorsum: nisi quod ex Florentino Neapolitanoque tabulariis eruta acta quaedam Palaeologorum cum Venetis interpretatione latina carent. bullae aureae, quae olim a fasciis sericis aut rubris aut violaceis suspensa erant, praeter duo Florentina documenta, in nullis hodie servatae sunt.

Acta graeca, quae tabularium Neapolitanum exhibet, ab illarum regionum vel dominatoribus vel privatis hominibus graecis oriunda inspicientibus nobis a nostro consilio aliena esse visa sunt.

Documentum Anconitanum, quo Anconitanorum mercatorum privilegia Andronicus Palaeologus senior confirmavit, ut hoc quidem loco edere liceat, singulari Dominici Promis bibliothecarii Taurinensis humanitati debetur. est autem in membrana perscriptum graece tantum: bulla et fascia desiderantur.

† Ἐπειδὴ τὸ τοῦ Ἀγκῶνος κουμούνιον ἐξαπέστειλαν εἰς τὴν βασιλείαν μου ἀποκρισιαρίους αὐτῶν τοὺς συνετοὺς ἄνδρας, τόν τε Φλώριον Στεφάνου τοῦ Ταβρέλη καὶ τὸν Ἀντώνιον τοῦ Βαρθολομαίου, ἔχοντας προκουρατόριον ἐντελὲς παρ' αὐτῶν καὶ παρὰ τῆς βουλῆς τούτων κοινῶς πάσης, καθὼς ἐμφαίνεται ἐν τῇ ἐκθέσει τούτου, γεγονὸς καὶ γραφὲν κατὰ ἔτος τὸ ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου σαρκώσεως χιλιοστὸν τριακοσιοστὸν ὄγδοον, ἰνδικτιῶνα ἕκτην καὶ μῆνα μάρτιον, διὰ χειρὸς νοταρίου Νικολάου τοῦ Θωμᾶ τοῦ ἀπὸ τῶν Ταβρελίων, εἰς τὸ δύνασθαι αὐτοὺς λαλῆσαι καὶ ἀναφορὰν ποιήσασθαι ἐκ μέρους τοῦ τοιούτου κουμουνίου καὶ παρακαλέσαι καὶ ἐξαιτήσασθαι κατὰ χάριν ἀπὸ τῆς βασιλείας μου τὴν κάτωθεν δηλωθησομένην ζήτησιν

καὶ λαβεῖν ταύτην καὶ δέξασθαι δικαίῳ καὶ ἐκ μέρους αὐτῶν, εἴπερ εὐδοκήσει τὰ περὶ τούτου ἡ βασιλεία μου, ὑποσχεθῆναί τε ἐκ μέρους αὐτῶν πρὸς τὴν βασιλείαν μου, ὅσον καὶ περὶ τούτου κατωτέρω δηλωθήσεται. καὶ καταλαβόντες οἱ εἰρημένοι πρέσβεις ἀνήγγειλαν καὶ ἐζήτησαν καὶ παρεκλήτευσαν τὴν βασιλείαν μου, ἵνα ἐπὶ τῇ πρὸ καιροῦ γεγονυίᾳ παρὰ τῆς βασιλείας μου τῷ τοιούτῳ κουμουνίῳ Ἀγκῶνος εὐεργεσίᾳ καὶ χάριτι καὶ συγκαταβάσει τοῦ κομμερκίου προστεθῇ καὶ περισσοτέρα χάρις καὶ συγκατάβασις, οἷον ἵνα ἐπὶ ταῖς γινομέναις παρ' αὐτῶν πραγματείαις ἐν τῇ χώρᾳ τῆς βασιλείας μου διδῶσιν ὑπέρ τε κομμερκίου, καμπανιστικοῦ, μεσιτικίου καὶ πάσης ἄλλης ἐπηρείας καὶ δόσεως εἰς τὰ ἑκατὸν ὑπέρπυρα ὑπὲρ ἐμβολῆς ὑπέρπυρα δύο καὶ ὑπὲρ ἐκβολῆς ὁμοίως ἕτερα ὑπέρπυρα δύο, ὑπεσχέθησαν δὲ οἱ δηλωθέντες ἀποκρισιάριοι ἐκ μέρους τοῦ τοιούτου κουμουνίου παντός, ἵνα μηδεὶς τὸ ἀπὸ τοῦδε ἀπὸ τοῦ εἰρημένου κουμουνίου Ἀγκῶνος ἢ τῆς διακρατήσεως καὶ τοῦ κοντάτου αὐτοῦ τολμήσῃ διαβιβάζειν ἑαυτὸν ἢ τὰς πραγματείας αὐτοῦ ἐξκουσεύειν, ὡς εἰς ἄλλο κουμούνιον συγκαταριθμούμενος, τῷ τῶν Γεννουιτῶν δηλονότι ἢ τῶν Βενετίκων ἢ τινὸς ἄλλης ἑτέρας ὁλότητος ἢ αὐθεντίας, ἢ προκομίζειν γράμματα καὶ ἔγγραφα συνιστῶντα τὴν τοιαύτην ἐξκούσειαν ἢ ἐλευθερίαν αὐτοῦ, ἀλλὰ διαβαίνωσι πάντες οἱ τοῦ εἰρημένου κουμουνίου Ἀγκῶνος καὶ τοῦ κοντάτου καὶ τῆς διακρατήσεως αὐτῶν ὡς Ἀγκωνιτιάνοι, τελοῦντες ὑπὲρ πασῶν πραγματειῶν, ἃς ἐπιφέρεσθαι μέλλουσιν ἀνεγκρατήτως καὶ ἄνευ παντὸς δόλου καὶ ῥᾳδιουργίας εἰς τὰ ἑκατὸν ὑπέρπυρα ὑπὲρ ἐμβολῆς ὑπέρπυρα δύο καὶ ὑπὲρ ἐκβολῆς ὁμοίως ἕτερα ὑπέρπυρα δύο, ἐπειδὴ καὶ τὸ εἰρημένον κουμούνιον θέσπισμα καὶ τάξιν ἐγγράφως καὶ ἀρκετῶς ἐποιήσαντο κατὰ τὴν τούτων συνήθειαν ἐπὶ τούτῳ, καὶ τὰ φθάσαντα γενέσθαι τισὶν ἐξ αὐτῶν ἀπὸ μέρους κουμουνίων ἑτέρων ἔγγραφα ἄκυρα καὶ κενὰ ἔταξαν εἶναι καὶ τιμωρίας ἀναλόγους καὶ ποινὰς ἐθέσπισαν γίνεσθαι τοῖς τολμήσουσιν εἰς τὸ ἑξῆς προτεῖναι πόσως ταῦτα, καθὼς καὶ τὰ περὶ τούτου ἐν ἐγγράφῳ διατάξει καὶ θεσπίσματι γεγονότι παρὰ τοῦ τοιούτου κουμουνίου καὶ δοθέντι πρὸς τὸ μέρος τῆς βασιλείας ἡμῶν εἰς τὴν περὶ τούτου ἀσφάλειαν καθαρῶς δηλοῦται. ἡ βασιλεία μου τὴν τοιαύτην αἴτησιν καὶ παράκλησιν αὐτῶν προσδεξαμένη τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λ ό γ ο ν ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτοῖς, δι' οὗ

προστάσσει καὶ διορίζεται, ἵνα προηγουμένως μὲν ἔχῃ τὸ στέργον τὰ ἐν τῷ ἑτέρῳ χρυσοβούλλῳ ἐγχωρηθέντα καὶ δωρηθέντα τῷ τοιούτῳ κουμουνίῳ Ἀγκῶνος παρὰ τῆς βασιλείας μου κατὰ χάριν καὶ εὐεργεσίαν ἐν τῇ θεοφρουρήτῳ Κωνσταντινουπόλει, προστεθῇ δὲ τούτοις καὶ κατὰ χάριν ἑτέραν παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἡ εὐεργεσία αὕτη ἡ διὰ τῶν δηλωθέντων ἀποκρισιαρίων αὐτῶν ἐκ μέρους αὐτῶν, καθὼς εἴρηται, ἐκζητηθεῖσα, ἤγουν ἵνα εἰς τὰς πραγματείας, ὅσας ποιεῖν μέλλουσι, διδῶσιν ὑπέρ τε κομμερκίου, καμπανιστικοῦ, μεσιτικίου καὶ πάσης ἄλλης δόσεως εἰς τὰ ἑκατὸν ὑπέρπυρα ὑπὲρ ἐμβολῆς ὑπέρπυρα δύο καὶ ὑπὲρ ἐκβολῆς ὁμοίως ἕτερα ὑπέρπυρα δύο, καὶ οὐδὲν καθέλκωνται εἰς ἄλλο τι πλέον, ὀφειλόντων καὶ αὐτῶν ποιεῖν τὰς τοιαύτας πραγματείας αὐτῶν μετὰ καθαρότητος πάσης καὶ ἄνευ δόλου καὶ ῥαδιουργίας τινὸς καὶ ὑποδεικνύειν καὶ φανεροῦν εἰς τὸ κομμέρκιον πάντας τοὺς τοῦ μέρους αὐτῶν καὶ πάσας αὐτῶν πραγματείας καὶ μὴ παραχωρεῖν τισὶν ἐξ αὐτῶν τῶν ὅλων Ἀγκωνιτιάνων παρυποκρόπτειν καὶ ὑποκλέπτειν τι ἐκ τούτων καὶ μὴ διδόναι ὑπὲρ πασῶν τῶν γινομένων παρ' αὐτῶν πραγματειῶν τὸ τοιοῦτον κομμέρκιον ἢ βούλεσθαί τινα ἐξ αὐτῶν πειρᾶσθαι διαβαίνειν ὡς ἑτέρου γένους ἄνθρωπον καὶ πραγματευτήν, ἀλλὰ ἀναγκάζειν τοὺς ὅλους διαβαίνειν ὡς Ἀγκωνιτιάνους κατὰ τὸ γεγονὸς παρ' αὐτῶν καὶ δοθὲν τῇ βασιλείᾳ μου, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται, ἔγγραφον θέσπισμα· ἐπεὶ ἐὰν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς φανῶσι τινὲς ἐξ αὐτῶν τῶν Ἀγκωνιτιάνων ῥαδιουργίᾳ καὶ δολιότητι χρεώμενοι κατά τινα τὸν ἀναγεγραμμένον τρόπον καὶ ὑποκλέπτοντες τὸ τυχὸν τοῦ ἀνήκοντος δίδοσθαι παρ' αὐτῶν τοιούτου κομμερκίου, καὶ οὐκ ἐκ τοῦ παραυτίκα γίνηται παρὰ τῶν ἑτέρων ἡ ἕνεκεν τούτου εἰς αὐτοὺς ἐπεξέλευσις καὶ διόρθωσις, ἄκυρον μέλλει διαμεῖναι καὶ ὅσον διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου ἐγένετο πρὸς αὐτοὺς τοιαύτη χάρις καὶ εὐεργεσία. τούτου γὰρ χάριν καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου γεγονὼς ἐπεδόθη τοῖς εἰρημένοις ἀποκρισιαρίοις τοῦ δηλωθέντος κουμουνίου Ἀγκῶνος καὶ δι' αὐτῶν πρὸς τὸ τοιοῦτον κουμούνιον, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ἰούλιον τῆς ἐνισταμένης ἕκτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑκκαιδεκάτου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος †.

† Ἀνδρόνικος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, Δούκας Ἄγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος †.

Documenta imperatorum Trapezuntiorum cum rebus publicis Italorum pactiones continentia nulla nobis contigit ut reperiremus.

Pacti, quod Alexius III. Comnenus cum Venetorum duce iniit, exemplum graecum a Pasinio in codicum Taurinensium catalogo editum, nos denuo examinato apographo paulo emendatius repetivimus.

Postremo quae ad illustrandam profanam imperii byzantini historiam faciunt documenta ab aliis ante nos edita, in nostra collectione desiderari noluimus: quae ad superiorum editorum fidem denuo expressimus.

Atque haec quidem de imperatorum Graecorum documentis.

Reliquam huius voluminis materiem in duas partes distribuimus ita, ut priore ea, quae principes latini aut ipsi in oriente ediderunt aut a Graecis rescripta acceperunt, comprehenderemus, quorum exempla partim nos e tabulario Veneto eruimus, partim Carolo Hopf, professori Regiomontano, accepta referimus, qui quae in itinere orientali collegit, liberaliter nobis edenda permisit, partim denique a Ducangio et Buchonio olim edita nos repetenda curavimus: altera autem parte complexi sumus ea, quae Turcarum imperatores tum cum rebus publicis Venetorum Florentinaque tum cum Ordine Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani pacti sunt: quorum illa pleraque omnia e tabulariis Veneto, Vindobonensi (unde tria documenta Ernestus Birk V. Cl. nobis tradidit), Florentino a nobis prolata sunt, haec e tabulario Melitensi Caroli Hopf diligentia eruit eiusdemque officiosa comitas nobiscum communicavit.

Earum pactionum, quas Turcarum principes, antequam imperio Constantinopolitano potirentur, cum Venetis fecerunt, exempla graeca perierunt, latinae tantum interpretationes in tabularii Veneti indicibus referuntur.

Graeca documenta Turcarum in charta turcica levigata scripta sunt, praefixo imperatoris signo, quod tughra vocatur, aurato et colorato. in quorum editione nos eam legem tenuimus, ut haec monumenta recentioris aetatis, omni genere errorum scilicet inquinata, nulla nostra

emendandi opera adhibita, fidelissime ad exemplarium speciem repraesentaremus. commentariis, quibus vel maxime indigere viderentur, nunc quidem abstinuimus, fortasse alias huc redituri, cum praesertim multa documenta latine et italice scripta, quibus Turcarum Italorumque mutua commercia non mediocriter illustrare licebit, adhuc editionem expectent.

Documentum graecum ab Andrea Marmora nobili Corcyraeo a. 1672. in historia insulae Corcyrae editum, cum haud dubie supposititium et in familiae Marmorarum gratiam confictum sit, a reliquis seclusimus et supplementi causa hoc loco subiecimus.

Διὰ χάριν τοῦ παντοδυνάμου θεοῦ.

Ἐμμανουὴλ Κομνηνός, δοὺξ Πελοποννήσου, Ῥωμανίας δεσπότης καὶ διάδοχος πάσης αὐτοκρατορείας καὶ βασιλείας Ῥωμαίων.

Ἐκ τῶν δικαιοτάτων σκοποῦντες ὑπάρχειν τοὺς ἑκάστῳ τῷ πόθῳ ἐν τοῖς τῶν μεγιστάνων καὶ βασιλέων προστάγμασιν ὑπήκοντας καὶ τούτοις τῇ τῆς καρδίας ὀρέξει δουλεύοντας πάσης τιμῆς καὶ δωρήματος ὑπ' αὐτῶν ἀξιοῦσθαι, μᾶλλον δὲ τοὺς τὰ ἴδια σώματα εἰς κινδύνους ἰσχυρωτάτων πολέμων τιθέντας, τῆς τε γλυκοτάτης ταύτης ζωῆς καὶ νεότητος μὴ φειδομένους ὑπὲρ τοῦ ἑαυτῶν βασιλέως, πόλεμον ὑπ' ἀλλοφύλων ἐχθρῶν ἔχοντος. τοῦτ' αὐτὸ καὶ ἡμεῖς πράττομεν δωρηφορούμενοι τοὺς εἰς ἑκάστην ἀνάγκην καὶ ἡμετέραν χρείαν, ἢ καὶ πόλεμον καθ' ἡμῶν ἐγειρόμενον βοηθείας χάριν συνδραμόντας· ὅθεν τῆς βοηθείας μέγιστον σκεῦος ἐφεορηκότες τὸν εὐγενέστατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον κύριον Γεώργιον Μάρμορα, ἀνθοχάριτον ἐκ τοῦ ἡμετέρου γένους βλάστημα, ἄνδρα τίμιον καὶ ἐνάρετον, μεγαλόθυμον καὶ ἐν δυνάμει ἀνδρείας περίδοξον, πάσης τε τῆς τῶν ἐπιστημῶν σοφίας καὶ συνέσεως πλήρη, ὃς πολλάκις ὑπὲρ τῆς ἡμῶν βασιλείας θάνατον ἑλεῖν ἐξελέξατο, ἑαυτὸν παρεχόμενος εἰς διαφόρους κινδύνους καὶ ἀνάγκας ἡμῶν, καὶ τὸ μᾶλλον ὡς βοηθείας χεῖρα ἡμῖν προθυμοτάτως δέδωκεν, ὅτε τὴν δεδοξασμένην κατὰ τῶν Γάλλων νίκην ἐγείρομεν, τούτους ἀποδιώκοντες πάσης πόλεως [καὶ] χώρας τῆς ἡμετέρας βασιλείας, ἀπονέμομεν αὐτῷ τὴν νῆσον Προκόνησον μετὰ πάντων τόπων καὶ χωρίων, ἔτι δὲ καὶ πάντων τῶν ἐκεῖσε κατοικούντων ἀνθρώπων ἐξουσιάζειν, ἔν τε ζωῇ καὶ θανάτῳ πράττειν καὶ εἰς ἅπαντα τὴν πρόνοιαν ἔχειν ἀνεμποδίστως, ὡς βούλεται, οὐδεμίαν

ἐξέτασιν παρά τινος ἔχων καὶ οὐδέποτε δύνασθαί τινα τούτῳ ἐναντιωθῆναι, οὔτε λόγον ζητοῦντα, οὔτε μισθὸν ἐθέλοντα τῶν ἐκεῖ οἰκούντων, ἀλλ' ἔχειν καὶ ἐξουσιάζειν αὐτός τε καὶ ἅπαν τὸ ἑαυτοῦ γένος κατὰ διαδοχὴν, ὡς ὑπ' αὐτοῦ κυρίως οἰκοδομηθείη ἂν, ἔχοντες καὶ ἄλλην τινὰ ἀπόδειξιν τοῦ τοιούτου δωρήματος, τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γινόμενον εἰρηνικώτατον βασιλέα Ἐμμανουὴλ, θεῖον τῆς ἡμετέρας βασιλείας, ὅστις παρέχοιεν ταύτην τὴν νῆσον τῷ εὐγενεστάτῳ καὶ πάνυ ἐνδόξῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Κομνηνῷ, πάππῳ τοῦ ἄνωθεν γεγραμμένου Γεωργίου, ἐν τύπῳ χρυσοβούλλου βεβαιώσεως, μετά τινων ἀληθῶν ὑποσχέσεων, τοῦ ἐν πάσαις ταῖς ἡμετέραις ἀνάγκαις καὶ πολέμοις ἡμῖν βοηθῆναι, περὶ ὧν καὶ ἡμεῖς τὰ νῦν ὡσαύτως βουλόμεθα ἐξ ἡμῶν μὲν κατασκευάζεσθαι κατὰ καιρὸν πολέμου τῆς ἡμῶν βασιλείας πλοῖα τὸν ἀριθμὸν τέσσαρα, ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς νήσου ταῦτα καλῶς ὁπλίζεσθαι ἔκ τε αἱρετῶν, ὁπλομάχων καὶ ὅπλων εἰς τὸ διαφυλάττεσθαι τὴν βασιλείαν καὶ ὑπ' οὐδενὸς ἐχθροῦ νικηθῆναι. ταῦτα γέγραπται καὶ ἐνσημανθέντα συνήθως ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ τῇ τε χρυσέᾳ βούλλᾳ κατεμπιστωθέντα ἐδόθη τῷ ἄνω εἰρημένῳ Γεωργίῳ ἐν μηνὶ ἰουλίῳ ἰνδικτιῶνος ζ' ἔτος ͵ςφλβ

Ἐμμανουὴλ Κομνηνὸς δούξ.

Reliquum est, ut gratias agamus tabulariorum praefectis, qui suos nobis thesauros liberaliter recluserunt, virisque omnibus, qui aut in perscrutandis Italiae tabulariis ac bibliothecis sua auctoritate nos adiuverunt aut commodatis e suo penu documentis de hac collectione bene meriti sunt, denique academiae Caesareae Vindobonensi, cuius insignis munificentia huius quoque tertii voluminis edendi sumptus praebuit.

Editores.

Corrigenda.

Pag.	lin.	
12.	13.	[ἢ τρόπου] legendum videtur ἢ προσώπου
19.	20.	μαγυπικοῦ lege μαγκυπικοῦ.
24.	2.	adde: Orig. chart. bombyc. tabularii Florentini. Latine extat apud Dal-Borgo, Diplomi Pisani 147.
28.	34.	Ἀντηφωνητοῦ lege Ἀντιφωνητοῦ.
29.	16.	ποῦ πλοίου lege τοῦ πλοίου.
64.	34.	γὰρ πῶς lege γάρ πως.
86.	18.	ἐρατῆς lege ἐραστῆς.
87.	2.	εἰ καὶ lege ἢ καί.
87.	15.	βασιλεία μου lege βασιλεία ἡμῶν.
88.	15.	πόρτας lege πόρτης.
88.	21.	post βασιλείας dele μου.
88.	32.	ἐρχομένων τῶν lege ἐρχομένων ὁμοίως τῶν.
89.	6.	post βασιλείας dele μου.
89.	11.	χρείαν εἰκοσ. lege χρείαν τῶν εἰκοσιπέντε.
89.	27.	post παραχωρήσῃ adde αὐτοῖς.
89.	29.	καὶ ταῖς ἄλλαις lege καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις.
90.	5.	post Γενουΐτην adde: ἢ ἀπὸ Γενουΐτου εἰς Βενέτικον.
90.	31.	pro ὁποιῳδήτινι ἂν ᾖ lege ὁποι. ἀνθρώπῳ.
90.	32.	post ἀνθρώπων adde θελήσουσι.
91.	3.	et 6. pro ἢ τῶν lege καὶ τῶν.
92.	18.	προτροπῶν lege προτροπῆς.
93.	20.	ὑμῶν lege ἡμῶν.
94.	30.	ἑξακισχιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ lege ἑξακισχιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ.
95.	19.	τρόπῳ τινί lege τινὶ τρόπῳ.
96.	2.	pro καὶ τῶν Βενετίκων lege καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας. et l. 28. post τζακίου adde κῦρ.
100.	17.	pro στέρ[γειν lege στέ]ργειν.
111.	25.	corr. tabularii, ut etiam in calce sequentium actorum.
130.	22.	pro Alexius II. pone Alexius III.
133.	9.	post ἀλλότριον ex sequentibus addendum videtur πρόσωπον, quod in apographo deest. l. ult. pro ἄπὸ lege ἀπὸ.
137.	31.	πωλεῖν lege πωλεῖ.
207.	5.	pro 1389 lege 1439.
225.	10.	ante τοιαύτην adde τήν.
228.	1.	Constantinus XI. lege Constantinus XII.
243.	32.	ωράται lege φράται.
249.	32.	pro Amadeum VI. lege Am. VII.
259.	20.	μὲν τὴν lege μὲ τήν.
287.	15.	pro Genuenses lege Ianuenses.

I.

Acta et diplomata imperatorum graecorum privilegiaque mercatoribus Italiae et aliarum regionum occidentis concessa.

I. (6697—1188) mense decembri ind. I.

Imperator Isaacius Angelus litteris ad Balduinum Guercium datis profitetur se non abhorrere a renovandis antiquis Ianuae privilegiis.

† Ἰσαάκιος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεύς, θεοστεφὴς ἄναξ, κραταιός, ὑψηλός, ἀεὶ αὔγουστος καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Ἄγγελος τῷ λιζίῳ τῆς βασιλείας μου Βαλδουίνῳ Γέρτζῳ τὴν χάριν αὐτοῦ. τὸ σταλὲν γράμμα σου διεκομίσθη τῇ βασιλείᾳ μου καὶ ὑπανεγνώσθη αὐτῇ, δι' οὗ καὶ παρεδήλωσας τῇ βασιλείᾳ μου, ὡς δῆθεν ὑπεραπολογούμενος ἑαυτοῦ χάριν τῶν κατὰ σοῦ ἀνενεχθέντων τῇ βασιλείᾳ μου, ὅσα δῆτα καὶ παρεδήλωσας. καὶ γράφει σοι ἡ βασιλεία μου, ὡς οὐδέποτε τοιαῦτα ἤλπισεν εἰς ἀκοὰς αὐτῆς ἐλθεῖν περὶ σοῦ, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ὑπεραποθνήσκειν σε τῆς τιμῆς τοῦ στέμματος αὐτῆς προσήκει, δι' ἅ τε μυριάκις καὶ σὺ καὶ ἅπαν τὸ γένος σου ἀπὸ τῆς Ῥωμανίας ἐσχήκατε ἀγαθὸν καὶ διὰ τὸ ἀγαθὸν θέλημα καὶ τὴν εὐμένειαν, ἣν πρὸς σὲ καὶ τοὺς συγγενεῖς σου καὶ αὐτὴ ἡ βασιλεία μου ἐνεδείξατο· ὅμως ἐπεὶ μέλλεις, ὡς ἀνέμαθεν ἡ βασιλεία μου, καταλαβεῖν πρὸς αὐτήν, τηνικαῦτα τῶν παρά σου λεγομένων ἡ βασιλεία μου ἀκροά[σεται, καὶ] δεκτὸν ἂν ἔσται αὐτῇ, εἰ δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου. [καὶ] ἐδήλου τὸ τοιοῦτόν σου γράμμα καὶ περὶ τῶν Γεννουΐτῶν, ὅτι γογγύζουσι, [ἐκ τῆς Ῥωμανίας] ὑποστρέψαι τὸν ἀποκρισιάριον αὐτῶν, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ αἰτίας τῆς βασιλείας μου· ἠδύναντο γὰρ καὶ οὗτοι τὴν χάριν ἀπεντεῦθεν τῆς βασιλείας μου σχεῖν καὶ τῆς ἐν τῇ Ῥωμανίᾳ ἀδείας καὶ πάλιν ἐπαπολαύειν, εἴπερ μὴ εἰς ἄλλα καὶ ἄλλα φορτικὰ ἐχώρουν ζητήματα. τέως δ' οὖν καὶ πάλιν ἡ βασιλεία μου

οὐκ ἀποπέμπεται τούτους θελήσαντας ἀποσχέσθαι τῶν τοιούτων ζητημάτων καὶ αἱρετισαμένους ἀνακαινίσαι τὰς πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ τὴν Ῥωμανίαν προτέρας συμφωνίας αὐτῶν καὶ τῇ πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ τὴν Ῥωμανίαν πίστει καὶ δουλείᾳ στοιχεῖν. ὅτι δὲ ὁ εὐγενέστατος ἀδελφὸς τῆς βασιλείας μου ὁ Ἀλαμανίας καὶ οἱ εὐγενέστατοι ῥῆγες, ὅ τε τῆς Φραγγίας καὶ τῆς Ἰγγλινίας, μέλλουσι κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τα[ξιδεῦσαι] ἀπὸ τῶν χωρῶν αὐτῶν καὶ ἔρχεσθαι εἰς ἐκδίκησιν τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἁγίων τόπων, τοῦτο πρὸ πολλοῦ ἀνέμαθεν ἡ βασιλεία μου καὶ ἀπὸ γραφῶν καὶ ἀπὸ ἀποκρισιαρίων αὐτῶν, καὶ ἔστειλε καὶ ἡ βασιλεία μου πρὸς αὐτοὺς καὶ ἄλλους μὲν ἀνθρώπους αὐτῆς, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸν πανσέβαστον σεβαστὸν οἰκεῖον αὐτῇ λογοθέτην τοῦ δρόμου κῦρ Ἰωάννην τὸν Δούκαν, ὥστε οἰκονομῆσαι τὰ περὶ τῆς διὰ τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου διελεύσεως αὐτῶν καὶ τὰ λοιπὰ τὰ δοκοῦντα αὐτῇ, ἀπεδέξατο δὲ καὶ σέ, ὅτι καὶ περὶ τούτου καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὧν ἔγραφας τῇ βασιλείᾳ μου, παρεδήλωσας αὐτῇ ὡς πιστὸς αὐτῆς, καὶ πάλιν δὲ μὴ κατοκνήσῃς ἐν τῷ μεταξὺ παραδηλοῦν τῇ βασιλείᾳ μου περὶ ὧν ἐπιγνῷς ἀναγκαῖον εἶναι μαθεῖν †.

† Μηνὶ δεκεβρίῳ ἰνδ. ζʹ †.

Βασιλικὸν πρὸς τὸν πιστότατον λίζιον τῆς βασιλείας μου τὸν Βαλδουῖνον Γέρτζον.

Orig. charta bombycina; tabularii Taurinensis.

II. (6700—1191) mense octobri ind. X.

Imperator Isaacius Angelus profitetur se non alienum esse a renovandis Ianuensium privilegiis.

† Συνετώτατε ἐξουσιαστὰ τοῦ κάστρου Γενούας Μανετόλδε καὶ ὑμεῖς, φρονιμώτατοι κόνσουλοι τοῦ τοιούτου κάστρου. ἡ μετὰ τοῦ ὁμογενοῦς ὑμῖν Τάντου σταλεῖσα τῇ βασιλείᾳ μου γραφὴ ὑμῶν διεκομίσθη καὶ ὑπανεγνώσθη αὐτῇ, καὶ ἀπεδέξατο ἡ βασιλεία μου τὸν ἐπὶ τῇ ἀπὸ τῆς βασιλείας μου καὶ τῆς Ῥωμανίας πολυημέρῳ ἤδη ἀποπλανήσει μετάμελον ὑμῶν, καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἐπῄνεσε, καὶ ἑτοίμη ἦν ὅλας τὰς ἀγκάλας αὐτῆς ὑφαπλῶσαι ὑμῖν καὶ ἀσμένως εἰσδέξα-

σθαι, καὶ εἴ γε ἀπὸ τοῦ ὑμετέρου γράμματος ἐφειμένον ἦν τῷ τοιούτῳ Τάντῳ καὶ περὶ τῶν ζητουμένων παρ' ὑμῶν τῇ βασιλείᾳ μου ἀνενεγκεῖν καὶ πέρας τοῖς συμφωνηθησομένοις ἐπιθεῖναι καὶ παρ' ὑμῶν στερχθησόμενον τάχ' ἂν καὶ ἐντυχεῖν αὐτῇ τοῦτον, ἡ βασιλεία μου κατηξίωσε καὶ περὶ τῶν θελητῶν ὑμῖν ἀνενεγκεῖν αὐτῇ. ὅτι δὲ μὴ τοῦτο ἐνδεδομένον ἔχειν αὐτὸν ἀπὸ τῆς πρὸς τὴν βασιλείαν μου ὑμετέρας γραφῆς κατενοεῖτο, διὰ τοῦτο οὐδὲ εἰς λόγους περὶ συμφωνιῶν ἐλθεῖν τούτῳ τὴν αὐλὴν τῆς βασιλείας μου ἡ βασιλειά μου κατένευσε, καὶ ἔξεστι τῇ ὑμετέρᾳ φρονήσει ἀποκρισιαρίους πρὸς τὴν βασιλείαν μου στεῖλαι, τὸ ἐνδύναμον τοῖς συμφωνηθησομένοις μεταξὺ τῆς αὐλῆς τῆς βασιλείας μου καὶ αὐτῶν παρασχεῖν δυναμένους, ὡς καὶ παρὰ τῆς ὑμετέρας φρονήσεως στερχθησομένοις καὶ οὕτω καὶ τὴν βασιλείαν μου εὑρεῖν κατανεύουσαν εἰς ἀκρόασιν τῶν παρ' αὐτῶν ἀναγγελθησομένων αὐτῇ, ὅτε πάντως καὶ ἡ περὶ τοῦ φρονιμωτάτου Βαλδουίνου Γέρτζου ἀξίωσις ὑμῶν χώραν ἕξει εἰς τὸ περατωθῆναι παρὰ τῆς βασιλείας μου ἀκολούθως τῷ περὶ τῆς τοῦ παντὸς πληρώματος τῆς Γενούας συμφωνίας συμπεράματι †. † Μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰνδ. ι' †.

† Βασιλικὸν εἰς τὸν συνετώτατον ἐξουσιαστὴν τοῦ κάστρου Γενούας Μανετόλδον καὶ τοὺς φρονιμωτάτους κουνσούλους †.

Orig. charta bombycina; tabularii Taurinensis.

III. 6700—(1192) mense februario ind. X.

Imperator Isaacius Angelus confirmat foedera ab Alexio et Manuele Comnenis cum republica Pisanorum facta.

† Περικέκοπται μὲν ἤδη ἐξότου ὁ τύραννος ἐκεῖνος Ἀνδρόνικος τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ ἐπ[εισέφ]ρησε καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἡ πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τῶν Ῥωμαίων βασιλείαν πίστ[ις] καὶ εὔνοια τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας τῆς Πίσσης, καὶ εἰ μή γε τὸ ἐπιεικὲς καὶ ἱλαρὸν τῆς βασιλείας μου καὶ τὸ πρὸς χριστιανικῶν αἱμάτων χύσεις βραδὺ καὶ ἀπρόθυμον ἐγγύθεν ὑπὸ θεοῦ [κατασταθὲν] καὶ εἰς τὸ τῆς βασιλείας [ἀξίωμα] ἀνυφωθὲν ἐμποδὼν ἐγεγόνει τῷ πράγματι, τάχ' ἂν καὶ εἰς ἐχθροὺς οἱ χθὲς τῇ Ῥωμανίᾳ εὐνούσ[τατοι] γεγόνασι, καὶ ἀντὶ φίλων καὶ χορηγῶν τῶν χρησίμων καὶ κατὰ καιροὺς

πιστοτάτων συμμάχων εἰς πο[λεμί]ους καὶ λῃστὰς μετετάξαντο. ὅπερ καὶ ἐκ μέρους κατεπράχθη, καὶ ζημίαι ἔκ τινων Πισσαίων Ῥωμαίοις τισὶ καὶ Πισσαίοις αὖθις ἐκ τοῦ μέρους τῶν Ῥωμαίων γεγόνασι, καὶ πολὺς χρόνος τὰ πρὸ μακροῦ συνηνωμένα διέσχε καὶ διεχώρισε, δι' ἃ δὴ καὶ ὁ τῆς Πισσαίων ἐξουσιαστὴς Τεδίτζιος ὁ υἱὸς τοῦ κόμητος Οὐγουλίνου καὶ οἱ σύμβουλοι καὶ τὸ κοινὸν αὐτ[ῆς] πρεσβευτικὰς χεῖρας πρὸς τὴν βασιλείαν μου ἀνατεῖναι ἠθέλησαν, καὶ τοὺς συνετωτάτους συμπολίτας αὐτῶν, τόν τε Ῥαϊνέρην Γαϊτάνον καὶ τὸν κριτὴν Σιγέριον, πρὸς τὴν βασιλείαν μου ἐξαπέστειλαν, τῶν τε προγεγονυιῶν τοῖς Πισ[σαίοις καὶ τῷ] κοινῷ αὐτῶν ζημιῶν ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς Ῥωμανίας θεραπείαν ἐπιζητοῦντες καὶ [τὴν πρὸς] τὸ κάστρον [καὶ τὴν χώραν αὐτῶν] προλαβοῦσαν εὐμένειαν τῆς [τοῦ κ]ράτους ἡμῶν γαληνότητος λι[παρῶς ἀναζη]τούμενοι. καὶ ἡ βασιλεία μου εὐμενῶς [αὐτοὺς προσδεξαμένη] καὶ τῶν λεγομένων παρ' αὐτῶν ἀκροασαμένη, ἀνταναμνήσασα δὲ καὶ αὐτὴ τούτους τῶν ἐκ τοῦ μέρους τῆς Πίσσης ἐπιτριβεισῶν τισι τῆς Ῥωμανίας μέρεσι ζημιῶν καὶ ἀντιθεραπευθῆναι ταύτας παρ' αὐτῶν τῇ Ῥωμανίᾳ ἀνταπαιτήσασα, τέλος ἐκ παρακλήσεως τῶν δηλωθέντων ἀποκρισιαρίων ἀμνηστίαν μὲν αὐτῇ τρόποις τῶν ἐξότου ἡ τοῦ τυράννου ἐπέλευσις γέγονε καὶ μέχρι καὶ νῦν φθασάντων γενέσθαι κατένευσεν, ἀμνημονῆσαι δὲ καὶ αὐτοὺς τῶν ὅσας παλαιτέρας ὑποθέσεις μέχρι καὶ νῦν ἔκ τινων αἰτιῶν εὐλόγως ἢ καὶ ἀνευλόγως ὑποτεινομένας εἶχον ἀπῄτησε. καὶ ἐπεὶ καὶ οὗτοι τῇ τῆς βασιλείας μου κατανεύσει ἀντιτεῖναι ὅλως οὐ προσέθεντο, μετὰ πολλῆς δὲ τῆς εὐχαριστίας ταύτην ὑποδεξάμενοι ἐνόρκως καὶ αὐτοὶ τὴν βασιλείαν μου ἐπληροφόρησαν περί τε τοῦ ἀμνημονῆσαι εἰς τὸ διηνεκὲς τὸ κάστρον καὶ τὴν χώραν τῆς Πίσσης τῶν φθασάντων μέχρι καὶ νῦν γενέσθαι ἐπί τισι Πισσαίοις παρὰ Ῥωμαίων ζημιωμάτων, κἂν ὅσα ἂν καὶ οἷα ὦσι, περί τε τῆς εἰς τὸ μέλλον πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτῆς καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Ῥωμανίαν πίστεως καὶ δουλείας αὐτῶν, ἐπὶ πλέον τούτους ἀποδεξαμένη ἡ βασιλεία μου τῆς μετὰ πολλοῦ τοῦ δυσωπητικοῦ καὶ ὑποπεπτωκότος σχήματος πρὸς αὐτὴν αὐτῶν παρακλήσεως οὐ μόνον τοὺς ἐποίκους τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας τῆς Πίσσης εἰς τὰ προαπονενεμημένα αὐτοῖς ἐν τῇ Ῥωμανίᾳ δίκαια ἀποκαταστῆσαι ηὐδόκησεν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ κυρίου ἀπόφασιν

ἐπὶ ὀλίγα πιστοὺς εὑροῦσα ἐπὶ πλειόνων κατέστησε. καὶ εἰς δήλωσιν τῶν παρ' αὐτῶν τῇ βασιλείᾳ μου καὶ τοῖς κληρονόμοις καὶ διαδόχοις αὐτῆς καὶ τοῖς Ῥωμαίοις αἰωνίως ὑπεσχημένων καὶ τῶν παρὰ τῆς βασιλείας μου ὡσαύτως ἐπιβραβευθέντων αὐτοῖς τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον αὐτοῖς ἐπεβράβευσε, περιέχοντα κατὰ ῥῆμα τά τε παρ' αὐτῶν ἄρτι συμφωνηθέντα καὶ ἐν ὑπογράφῳ αὐτῶν ἐγγράφῳ διὰ λατινικῶν γραμμάτων διαληφθέντα καὶ σωματικῷ αὐτῶν ὅρκῳ βεβαιωθέντα, καὶ τοὺς προγεγονότας τῷ πληρώματι Πίσσης χρυσοβούλλους λόγους τῶν τε ἀοιδίμων βασιλέων, τοῦ τε προπάππου τῆς βασιλείας μου, κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, καὶ τοῦ περιποθήτου θείου τῆς βασιλείας μου, κυροῦ Μανουὴλ, οἷς ἀνατάττονται τά τε παρὰ τῶν Πισσαίων τότε συμφωνηθέντα, τά τε παρὰ τοῦ μέρους τῆς Ῥωμανίας φιλοτιμηθέντα αὐτοῖς. καὶ ἔχει ἡ μὲν παρὰ τῶν διαληφθέντων ἀποκρισιαρίων Πίσσης γεγονυῖα πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτῆς καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Ῥωμανίαν ἔγγραφος συμφωνία καὶ ὁ ἐπὶ ταύτῃ ὅρκος αὐτῶν οὕτως· ἡμεῖς οἱ ἀποκρισιάριοι τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας τῆς Πίσσης, ὅ τε Ῥαϊνέρης Γαϊτάνος καὶ ὁ κριτὴς Σιγέριος, ἀποσταλέντες παρὰ Τεδιτζίου τοῦ ἐξουσιαστοῦ τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας τῆς Πίσσης τοῦ υἱοῦ τοῦ κόμητος Οὐγουλίνου καὶ τῶν συμβούλων καὶ τῆς κοινότητος αὐτῆς πρὸς τὸν ὑψηλότατον βασιλέα Ῥωμαίων καὶ ἀεὶ αὔγουστον, κῦριν Ἰσαάκιον τὸν Ἄγγελον, καὶ ἐνδεδομένον ἔχοντες παρ' αὐτῶν ζητῆσαι ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς Ῥωμανίας τά τε προεκδανεισθέντα χρήματα παρά τινων Πισσαίων τῷ τῆς κακῆς μνήμης ἐκείνῳ Ἀνδρονίκῳ, ὁπηνίκα ἔτι τοῦ ἁγιωτάτου βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ τῷ βίῳ περιόντος ὁ δηλωθεὶς κῦρις Ἀνδρόνικος τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπεχωρίαζεν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ παρὰ τῶν ἑτέρων Πισσαίων, τοῦ τε Τεδίσκου, τοῦ Συμεὼν Τζιμικούζου καὶ τοῦ Γηράρδου τοῦ Λαντούνη καὶ τῶν λοιπῶν ἐκδανεισθέντα τῷ περιποθήτῳ αὐταδέλφῳ τοῦ κυρίου βασιλέως Ῥωμαίων καὶ ἀεὶ αὐγούστου κυροῦ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου, τῷ πανευτυχεστάτῳ σεβαστοκράτορι κυρῷ Ἀλεξίῳ τῷ Ἀγγέλῳ, ὁπηνίκα παρὰ τοῦ κόμητος Τριπόλεως κατεχόμενος ἦν, ἔτι γε μὴν καὶ τὰ παρὰ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας, τοῦ τε πρωτοπανεντιμοϋπερτάτου μεγάλου λογοθέτου ἐκείνου καὶ τοῦ σεβαστοῦ ἐκείνου τοῦ Χούμνου καὶ ἑτέρων ἀποιχομένων τε καὶ περιόν-

των ἐπιτριβείσας ζημίας τοῖς Πισσαίοις, ἐξότου ὁ δηλωθεὶς κῦρις Ἀνδρόνικος τῇ τῶν Ῥωμαίων βασιλείᾳ ἐπεισέφρησε καὶ μέχρι καὶ νῦν, ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ φθάσαντα δοθῆναι τῇ ἐκκλησίᾳ Πίσσης καὶ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ ὑπὲρ χρόνων ὀκτὼ μέχρι καὶ νῦν σολέμνια καὶ τὰς εἰσόδους τοῦ ἐμβόλου αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν τῶν διαφερόντων αὐτοῖς καὶ τὰ φθάσαντα ἀπαιτηθῆναι ἐξ αὐτῶν κομμέρκια, κἂν μὲν αὐτὰ ταῦτα λάβωμεν, εὐχαριστῆσαι τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ βασιλείᾳ καὶ τὴν πρὸς τοὺς προγόνους αὐτοῦ βασιλεῖς, τόν τε κῦριν Ἀλέξιον τὸν Κομνηνὸν καὶ τὸν υἱὸν ἐκείνου τὸν πορφυρογέννητον κῦριν Ἰωάννην, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν πρὸς τὸν θεῖον τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας κῦριν Μανουὴλ καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτοῦ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Ῥωμανίαν διηνεκῆ καὶ αἰώνιον συμφωνίαν καὶ δουλείαν ἀνακαινίσαι καὶ δι' ὅρκου βεβαιῶσαι· ἐὰν δὲ μὴ αὐτὰ ταῦτα ἡ αὐτοῦ βασιλεία ἐκπληροῖ, ἑτέρῳ δέ τινι τρόπῳ ἀντισήκωσιν ποιῆται τῇ κοινότητι Πίσσης τὴν ἀρέσκουσαν ἡμῖν, καὶ οὕτω τὴν δηλωθεῖσαν συμφωνίαν ἐπομόσασθαι. ἐπεὶ καταλαβόντες εἰς τὴν ἁγίαν αὐτοῦ βασιλείαν καὶ ἐνώπιον αὐτῆς παραστάντες καὶ προσκυνήσαντες τῷ ἐνθέῳ ὕψει αὐτῆς καὶ τρακταΐσαντες ἱκανῶς περὶ τῶν ἐνδεδομένων ἡμῖν, τῶν μὲν παρ' ἡμῶν ζητουμένων πάντων οὐκ ἐπετύχομεν διὰ τὸ καὶ τὴν ἁγίαν αὐτοῦ βασιλείαν ἀντεπιζητεῖν ἐξ ἡμῶν τὰς παρά τινων Πισσαίων ἐπενεχθείσας τισὶ ῥωμαΐκαῖς χώραις καὶ διαφόροις Ῥωμαίοις κατά τε γῆν καὶ θάλασσαν ζημίας, ἐπιεικείᾳ δὲ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ βασιλικῇ κατένευσεν ἡ ἁγία αὐτοῦ βασιλεία, ἀντὶ πάντων τῶν παρ' ἡμῶν ζητουμένων καὶ ἀνωτέρω ἀναταχθέντων, ἄνευ τοῦ πρὸς τὸν σεβαστοκράτορα δάνους, ὡς τῶν δανειστῶν ἐπιρριφάντων ἑαυτοὺς εἰς τὸ ἔλεος τοῦ ἐνθέου κράτους αὐτῆς, συναινέσει καὶ ἡμῶν εἰς τὸ ἐπιδοῦναι τῇ κοινότητι Πίσσης τὰ ἀπὸ δωρεῶν τῶν ἀοιδίμων βασιλέων, τοῦ τε κυροῦ Ἀλεξίου καὶ τοῦ κυροῦ Μανουὴλ προκατεχόμενα παρ' ἡμῶν ἐν τῇ Μεγαλοπόλει, τόν τε ἔμβολον δηλαδή, τὴν ἐκκλησίαν σὺν τῇ ἀνεγερθείσῃ παρὰ τῶν ὁμοφύλων ἡμῶν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ ἐντὸς τῶν συνόρων ἡμῶν καὶ τὴν παράλιον σκάλαν, ἐπέκεινα δὲ τούτων ἐπιβραβεῦσαι τῷ κάστρῳ ἡμῶν καὶ τὰ ἐν τῷ γενησομένῳ πρὸς ἡμᾶς πρακτικῷ τῆς παραδόσεως ἐπέκεινα τῶν προπαραδεδομένων δηλωθησόμενα, ὃ δὴ πρακτικὸν σὺν τῷ γενησομένῳ ἡμῖν βασιλικῷ προσκυνητῷ χρυσοβούλλῳ τοῖς σεκρέτοις καταστρωθήσεται, ἀνανεῶσαι δὲ ἀπὸ τοῦ

παρόντος καιροῦ καὶ τὴν τοῦ σολεμνίου πρὸς τὴν ἡμετέραν ἐκκλησίαν δόσιν τῶν πεντακοσίων δηλαδὴ ὑπερπύρων καὶ τῶν δύο βλαττίων, προσθεῖναι δὲ αὐτῇ καὶ ἕτερα ὑπέρπυρα ἑκατὸν καὶ τὴν πρὸς τὸν τιμιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Πίσσης, τὰ ἑξήκοντα καθ' ἕκαστον ἔτος ὑπέρπυρα καὶ τὸ ἓν βλαττίον, ἐπέκεινα δὲ τούτων καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ νῦν ἀρχιεπισκόπου Πίσσης αὐξῆσαι ἕτερα ὑπέρπυρα τεσσαράκοντα, ἀποχαρίσασθαι δὲ τοῖς Πισσαίοις καὶ ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῆς Ῥωμανίας ἐξωνουμένοις παρ' αὐτῶν καὶ διαπιπρασκομένοις ἔν τε τῇ Μεγαλοπόλει καὶ ταῖς λοιπαῖς χώραις τῆς Ῥωμανίας ἐξκουσσείαν κομμερκίου, ὁποία ἐδωρήθη αὐτοῖς ἐν τῷ γεγονότι αὐτοῖς χρυσοβούλλῳ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῶν χωρῶν τῶν μὴ ὑποκειμένων τῇ δουλώσει τῆς βασιλείας τῶν Ῥωμαίων εἰσαγομένοις παρ' αὐτῶν εἰς τὴν Μεγαλόπολιν, κἂν ἀπὸ τοῦ τοιούτου χρυσοβούλλου ὀφείλειν κομμερκεύεσθαι αὐτοὺς ἐπὶ τοῖς τοιούτοις καθὰ οἱ Ῥωμαῖοι ἀναφαίνηται, ἐνδοῦναι δὲ ἡμῖν καὶ ἐνάγειν κατὰ νόμους κατά τινων περιόντων ἀνθρώπων τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας καὶ δημοσιακὰς δουλείας ἐνεργησάντων καί τινας ἀδικησάντων Πισσαίους. διὰ τὸ ἐπιζητεῖν μὲν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου τὰς προτριβείσας τισὶ Πισσαίοις ζημίας παρὰ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας, μὴ εἰσακουσθῆναι δὲ διὰ τὸ μὴ εὑρίσκεσθαι τοὺς ἐναγομένους, κἀντεῦθεν εἰς ἄδηλον τὰς ὑποθέσεις περιίστασθαι καὶ διὰ τοῦτο ἀποστῆναι τούτων ἑκόντας δίχα βίας τινὸς διὰ τὴν γενομένην, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται, ἀντισήκωσιν τοῖς ἐποίκοις πᾶσι τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας τῆς Πίσσης· ἠρέσθημεν τῇ τοιαύτῃ πρὸς τὴν χώραν ἡμῶν μεγαλοδώρῳ φιλοτιμίᾳ τοῦ αἰθριωτάτου καὶ ἀεὶ αὐγούστου βασιλέως κυροῦ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου καὶ ἀμνηστίαν καταψηφισάμενοι τῶν παρ' ἡμῶν ζητηθέντων πάντων, ὡς εἴρηται, καὶ ἀνωτέρω ἀναταχθέντων διὰ τὸ καὶ τὴν ἁγίαν αὐτοῦ βασιλείαν κατανεῦσαι πρὸς ἡμᾶς ἀμνημονῆσαι τῶν μέχρι καὶ νῦν γεγονυιῶν ζημιῶν πρὸς ἀνθρώπους τῆς Ῥωμανίας, ἰδοὺ διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ἐγγράφου βεβαιωθῆναι ὀφείλοντος καὶ σωματικῷ ὅρκῳ ἡμῶν καὶ ταῖς οἰκειοχείροις ὑπογραφαῖς καὶ ταῖς σφραγῖσι τῶν ἐν τῇ Μεγαλοπόλει Πισσαϊκῶν ἐκκλησιῶν, τοῦ τε κορυφαίου ἀποστόλου Πέτρου καὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου, συμφωνοῦμεν πρὸς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτοῦ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Ῥωμανίαν, ἵνα φυλάττῃ τὸ κάστρον

καὶ ἡ χώρα τῆς Πίσσης καὶ αὐτὸς ὁ ἐξουσιαστὴς καὶ οἱ κατὰ καιροὺς σενάτωρες ἢ σύμβουλοι ἢ κόνσουλοι ἢ ἐξουσιασταὶ καὶ αἱ κεφαλαὶ καὶ οἱ ῥαίκτωρες καὶ αὐτὸ τὸ κοινὸν τῆς Πίσσης τὰ πρὸς τοὺς πολλάκις διαληφθέντας ἀοιδίμους βασιλεῖς, τόν τε κῦριν Ἀλέξιον τὸν Κομνηνὸν καὶ τὸν υἱὸν ἐκείνου τὸν πορφυρογέννητον κῦριν Ἰωάννην, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸν θεῖον τῆς βασιλείας αὐτοῦ, τὸν κῦριν Μανουήλ, συμφωνηθέντα· καὶ ταῦτα πάντα ἵνα ὀμόσῃ καὶ αὐτὸς ὁ ἐξουσιαστὴς καὶ οἱ πρόκριτοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς Πίσσης, ἀνακαινίζωσι δὲ καὶ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν τὸν τοιοῦτον ὅρκον, καθὰ ἰδικῶς περὶ τοῦ τοιούτου κεφαλαίου ἔφθασε συμφωνηθῆναι παρὰ τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας ἡμῶν πρὸς τὸν ἀοίδιμον βασιλέα κῦριν Μανουήλ. ὁ δὲ ἐπὶ τούτοις ὅρκος αὐτῶν ἔχει οὕτως· ἡμεῖς οἱ ἀποκρισιάριοι τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας τῆς Πίσσης, ὅ τε Ῥαϊνέρης Γαϊτάνος καὶ ὁ κριτὴς Σιγέριος, σταλέντες πρὸς τὸν ὑψηλότατον αὐτοκράτορα Ῥωμαίων καὶ ἀεὶ αὔγουστον Ἰσαάκιον τὸν Ἄγγελον παρὰ Τεδιτζίου τοῦ ἐξουσιαστοῦ Πίσσης τοῦ υἱοῦ τοῦ κόμητος Οὐγουλίνου ἀπὸ κοινῆς βουλῆς τοῦ κάστρου Πίσσης μετὰ πολὺν τρακταϊσμὸν ἀποστάντες ὧν ἐζητοῦμεν κατ' ἐπιτροπὴν τοῦ ῥηθέντος ἐξουσιαστοῦ καὶ τῆς κοινῆς βουλῆς τοῦ κάστρου ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καὶ ἰδικῶν τινων προσώπων τῶν καὶ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῷ παρ' ἡμῶν ὑπογραφέντι περιεχομένων, ὡς τὴν ὑπὲρ τούτων ἀντισήκωσιν ἀρέσκουσαν ἡμῖν λαβόντες, καθ' ὃ εἴχομεν ἐνδόσιμον περὶ τῆς ἀρεσκείας ἡμῶν ἀπὸ τοῦ ἐξουσιαστοῦ καὶ τῆς τοῦ κάστρου βουλῆς, ὀμνύομεν εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν, ὡς ὁ ῥηθεὶς ἐξουσιαστὴς κοινῆς βουλῆς τοῦ κάστρου περὶ τούτων γενομένης ἐνδέδωκεν ἡμῖν ὀμόσαι ἐπάνω τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τὴν παρὰ τοῦ Πισσαϊκοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας Πίσσης γενομένην συμφωνίαν πρὸς τὸν ἀοίδιμον βασιλέα κῦριν Μανουήλ, πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ῥωμαίων καὶ ἀεὶ αὔγουστον κῦριν Ἰσαάκιον τὸν Ἄγγελον, καθὼς καὶ πρὸς ἐκεῖνον ὠμόθη, καὶ ὅτι ἃ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καί τινων ἄλλων προσώπων ἐζητοῦμεν, τὰ καὶ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῷ παρ' ἡμῶν ὑπογραφέντι περιεχόμενα ἐξ ἐνδοσίμου τοῦ αὐτοῦ ἐξουσιαστοῦ καὶ τῆς βουλῆς τοῦ αὐτοῦ κάστρου εἰάσαμεν διὰ τὴν ἀντισήκωσιν τὴν πρὸς τὸ κοινὸν γενομένην. αὖθις ὀμνύομεν ἐπάνω τῆς ψυχῆς τοῦ ῥηθέντος ἐξουσιαστοῦ, ὡς ἵνα καὶ αὐτὸς τὴν δηλωθεῖσαν συμφωνίαν πληρώσῃ καὶ φυλάξῃ

καὶ αὐτὸ τὸ κοινὸν τοῦ κάστρου πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμαίων κῦριν Ἰσαάκιον καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτοῦ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Ῥωμανίαν εἰς τοὺς αἰῶνας χωρὶς δόλου καὶ περινοίας, καὶ ὡς ταῦτα ὀμνύομεν μετὰ ἀγαθῆς πίστεως ἄνευ δόλου καὶ περινοίας, οὕτως ἵνα βοηθῇ ὁ θεὸς ἡμῖν καὶ τῷ ῥηθέντι ἐξουσιαστῇ καὶ αὐτῷ τῷ κοινῷ τῆς Πίσσης ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. οἱ δὲ διαληφθέντες χρυσόβουλλοι λόγοι ἔχουσι, καθὼς δηλωθήσεται. ὁ μὲν τοῦ βασιλέως δηλαδὴ κυροῦ Ἀλεξίου οὕτως· ἐπεὶ διαφόρους ἀποκρισιαρίους πρὸς τὴν βασιλείαν μου ἀπέστειλαν οἱ ἔποικοι τῆς χώρας ὑμῶν καὶ τοῦ κάστρου Πίσσης μετὰ καὶ γραφῶν αὐτῶν, καὶ ἡ βασιλεία μου πάλιν πρὸς αὐτοὺς διαφόρους γραφὰς ἐξαπέστειλεν, οὔπω δὲ ἔφθασε γενέσθαι σύμφωνον ἀπηρτισμένον τῆς ἐκείνων πρὸς τὴν βασιλείαν μου καθαρᾶς πίστεως καὶ ὑποταγῆς, οὔτε τῆς βασιλείας μου πρὸς αὐτοὺς ἔγγραφον χρυσόβουλλον σύμφωνον, τελευταῖον δὲ ἀπέστειλεν ἡ βασιλεία μου τὸν οἰκεῖον αὐτῆς ἄνθρωπον, τὸν κουροπαλάτην Βασίλειον τὸν Μεσημέρην, μετὰ καὶ γράμματος αὐτῆς, θελήσασα δέξασθαι αὐτοὺς ὡς πιστοὺς κατὰ πάντα τῆς βασιλείας μου καὶ τοῦ περιποθήτου μου υἱοῦ καὶ τῆς χώρας ἡμῶν ἁπάσης, τοῦ δὲ ἀπελθόντος καὶ τὰ γράμματα τῆς βασιλείας μου προκομίσαντος αὐτοῖς, εἰπόντος δὲ καὶ τὰ μηνύματα, διαγνόντες τὰ γραφέντα καὶ μηνυθέντα αὐτοῖς καὶ ἀποδεξάμενοι ταῦτα καὶ ὁλοσχερῶς θελήσαντες γενέσθαι πιστοὶ κατὰ πάντα τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῆς χώρας ἡμῶν, ἔγγραφον σύμφωνον ἐποίησαν διαλαμβάνον τὴν πρὸς τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ τὴν Ῥωμανίαν καθαρὰν αὐτῶν πίστιν, ὃ καὶ δι᾽ ὅρκου πάντες ὁμοίως ἐβεβαίωσαν καὶ πρὸς τὴν βασιλείαν μου δι᾽ ὑμῶν καὶ τοῦ ἀποκρισιαρίου αὐτῆς ἐξαπέστειλαν, ὃ καὶ ῥητῶς οὕτως διαλαμβάνει· ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀμήν. ἡμεῖς πάντες οἱ ἔποικοι τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας Πίσσης ὑπισχνούμεθά σοι τῷ ἁγιωτάτῳ βασιλεῖ κυρῷ Ἀλεξίῳ καὶ τῷ κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ ἠγαπημένῳ σου υἱῷ καὶ βασιλεῖ τῷ πορφυρογεννήτῳ, ὡς ἡμεῖς ὁ ἅπας Πισσαϊκὸς λαὸς ἀπὸ τῆς τοιαύτης ὥρας καὶ ἐς τὰ ἔμπροσθεν οὐκ ἐσόμεθα ἐν βουλῇ ἢ πράξει, δι᾽ ἧς ὑμεῖς ἀπολέσετε τὴν βασιλείαν ὑμῶν ἢ τὴν Ῥωμανίαν ἢ τὰς νήσους τῆς θαλάσσης ἢ τὰς χώρας, ἃς νῦν κρατεῖτε ὑπὸ τὴν ὑμετέραν ἐξουσίαν καὶ ἃς ἀπὸ ταύτης τῆς ὥρας καὶ ἐς τὰ ἔμπροσθεν ἐπικτήσεσθαι μέλλετε ἀπό τε

Χορβατίας, Δαλματίας καὶ τοῦ Δυρραχίου καὶ ἄχρι τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ αὐτῆς, οὔτε ἡμεῖς οἱ τῆς χώρας καὶ τοῦ κάστρου τῆς Πίσσης ἔποικοι συμφωνήσομεν μετά τινος προσώπου ἢ λαοῦ ἐχθραινομένου τῇ ὑμετέρᾳ βασιλείᾳ πρὸς τὸ ἀφελεῖν ταῦτα ἀφ' ὑμῶν καὶ τῆς Ῥωμανίας, καὶ ἐάν τινες ἐκ τῶν ἐνοίκων τῆς χώρας καὶ τῶν ἀνθρώπων ἡμῶν ζημίαν ποιήσωσι τῇ βασιλείᾳ ὑμῶν καὶ εἰς Ῥωμανίαν ὦσι καὶ ζητηθῶσι παρὰ τῆς βασιλείας ὑμῶν ἀπ' αὐτῶν, ἵνα διορθώσωνται τὴν ζημίαν δικαίως καὶ συμβιβαστικῶς, καὶ ἐὰν εἰς Ῥωμανίαν οὐχ ὑπάρχωσι καὶ εἰς Πίσσαν ὑποστρέψωσι, καὶ ἡμῖν τοῦτο γνωστὸν γένηται, εἰ μὲν ἔχουσι κληρονόμους εἰς Πίσσαν, κατὰ τὴν δύναμιν τῆς ὑποστάσεως τὴν διόρθωσιν ποιήσωμεν δικαίως ἢ μετὰ συμβιβάσεως, πλὴν ὅσον καταληφθῇ ἐκ συναινέσεως καὶ λόγου τοῦ ἀποκρισιαρίου ἢ ἀποκρισιαρίων ὑμῶν· ἐὰν οὖν ἄνθρωποι ἡμῶν ὦσι ἐν τῇ χώρᾳ τῆς ὑμετέρας βασιλείας ἢ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἢ ἐν ἑτέρᾳ χώρᾳ καὶ νήσοις τῆς βασιλείας ὑμῶν, θέλομεν καὶ βεβαιοῦμεν, ὡς ἐὰν ἐχθροὶ ὑμῶν ἐπανασοβήσωσιν ἐπὶ τῷ πολεμῆσαι ἐν ἐκείνοις τοῖς μέρεσιν, ἐν οἷς οἱ ἡμέτεροι ὑπάρχουσι, καὶ ἀναγκαῖον εἴη, ἵνα βοηθήσωσι τοῖς ἀνθρώποις [ὑμῶν], τὰς χώρας ὑμῶν ἐκδικήσομεν κατὰ παντὸς ἐχθροῦ ὑμῶν. ταῦτα πάντα τὰ ἀνωτέρω γεγραμμένα φυλάξομεν ἡμεῖς ὁ ἅπας Πισσαϊκὸς λαὸς τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας Πίσσης σοί τε τῷ ἁγιωτάτῳ βασιλεῖ κυρῷ Ἀλεξίῳ καὶ τῷ περιποθήτῳ σου υἱῷ καὶ βασιλεῖ κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ πορφυρογεννήτῳ, καθὼς ἀνωτέρω γέγραπται, απαράθραυστα καὶ μετὰ ἀληθινῆς πίστεως ἄνευ δόλου καὶ κακοῦ τρόπου, ὑμῶν διὰ χρυσοβούλλων βεβαιωσάντων τὰ ἐν τῷ ὑμετέρῳ γράμματι περιεχόμενα, ἵνα φυλάξητε ταῦτα ἡμῖν. τοῦτο γέγονεν ἐν ἔτει τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ͵αρια', τεσσαρεσκαιδεκάτῃ καλανδῶν μαΐου, ἰνδικτιῶνος ιγ', ἐνώπιον τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀμάλφης καὶ Μόσχου τοῦ κριτοῦ Ἀμάλφης, ἐνώπιον τῶν ὑπάτων τῆς Πίσσης. τούτων οὕτως ἐγγράφως παρ' ἐκείνων καὶ δι' ὅρκου βεβαιωθέντων παρουσίᾳ καὶ τοῦ ἀνθρώπου τῆς βασιλείας μου, τοῦ Μεσημέρη, ἐπεὶ καὶ ὑμεῖς ἀπεστάλητε παρ' ἐκείνων, ὅ τε Δίδος ὁ Κληρικὸς καὶ Γονυφίλος ὁ πρεσβύτερος, Γιράρδος ὁ Βισκοῦντος, Ἰλδεβράντος ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ῥαϊνέρη, Ἀλφιέρης ὁ ὕπατος, Πέτρος ὁ κριτής, Βίδος ὁ υἱὸς τοῦ Βώνου Πιπίνου καὶ Ἀδιμοῦντος κουροπαλάτης ὁ υἱὸς τοῦ Ὤτου, καὶ γραφὴν ἀπεκομίσατε πρὸς τὴν βασιλείαν

μου, ἣν ἐκεῖνοι πάντες δι᾽ ὑμῶν πρὸς αὐτὴν ἐξαπέστειλαν, καὶ τοῦτο διείληπτο τῇ γραφῇ ἐκείνων, ἵνα τὰ λείποντα ὑμεῖς ἀναπληρώσητε, τοῦτο ἐγγράφως καὶ ἐνόρκως καὶ διὰ τῶν ὑπογραφῶν ὑμῶν διεβεβαιώσασθε, ὡς πάντα τὰ παρ᾽ ἐκείνων συμφωνηθέντα πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ τὸν περιπόθητόν μου υἱὸν καὶ βασιλέα καὶ τὴν Ῥωμανίαν δι᾽ ὅρκου πάντες οἱ ἔποικοι τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας Πίσσης διεβεβαιώσαντο, ὡς ἵνα φυλάττωσι βέβαια καὶ ἀπαράθραυστα, ὡς νοεῖ ταῦτα ἡ βασιλεία μου εἰς ὠφέλειαν καὶ τιμὴν αὐτῆς καὶ τοῦ περιποθήτου υἱοῦ αὐτῆς καὶ τῆς χώρας τοῦ κράτους ἡμῶν μεγάλης τε καὶ μέσης καὶ ἐσχάτης. δι᾽ ἣν οὖν ἐτυπώσατε πάντες οἱ ἔποικοι τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας Πίσσης φυλάττειν πίστιν πρὸς τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ τὴν Ῥωμανίαν, ἐτύπωσε καὶ ἡ βασιλεία μου διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου, ἵνα διδῶνται οὐ μόνον παρ᾽ αὐτῆς τῆς βασιλείας μου ἐν τῇ ζωῇ ταύτης, ἀλλὰ καὶ μετὰ παρέλευσιν αὐτῆς παρὰ τοῦ περιποθήτου μου υἱοῦ τοῦ πορφυρογεννήτου καὶ βασιλέως, κυροῦ Ἰωάννου, τῇ ἐπ᾽ ὀνόματι τῆς ὑπεράγνου θεοτόκου ἐκκλησίᾳ τῆς Πίσσης καθ᾽ ἕκαστον ἔτος νομίσματα ὑπέρπυρα τετρακόσια καὶ βλαττία δύο, τῷ θεοφιλεστάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Πίσσης νομίσματα ὅμοια ἑξήκοντα καὶ βλαττίον ἕν, Λαμπέρτῳ τῷ κριτῇ, τῷ Καρλέτῳ καὶ τῷ Ἄθωνι νομίσματα ὅμοια ἑκατόν, καὶ μετὰ παρέλευσιν τούτων ἵνα διδῶνται πρὸς τὴν ἐκκλησίαν. κομμέρκιον εἰς τὸ εἰσαγόμενον παρ᾽ ὑμῶν χρυσάφιον καὶ ἀσήμιον οὐ μὴ παρέχητε τὸ σύνολον, ἐφ᾽ αἷς εἰσάγετε πραγματείαις ἀπὸ τῆς χώρας ὑμῶν καὶ ἀπὸ ἀλλοτρίων χωρῶν τῶν μὴ ὑποκειμένων τῇ δουλώσει τῆς βασιλείας μου, ἵνα παρέχητε κατὰ εἰκοσιπέντε ἓν λόγῳ κομμερκίου καὶ πλεῖον οὐδέν. σκάλα ἵνα δοθῇ ὑμῖν, ἐν ᾗ μέλλουσι καταίρειν τὰ πλοῖα ὑμῶν καὶ ὁ φόρτος ἐκβάλλεσθαι τούτων καὶ κατατόπιον τοῦ πραγματεύεσθαι ἐπιτήδειον καὶ ἐνδεχόμενον μετὰ οἰκημάτων, ἵνα ἀποτεθῆτε τὰς πραγματείας ὑμῶν καὶ καταμένητε. ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, τῇ Ἁγίᾳ Σοφίᾳ, δοθήσεται ὑμῖν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τόπος εἰς στάσιν, καὶ εἰς τὸν ἱππόδρομον ἵνα δοθῇ ὑμῖν κατατόπιον, ἔνθα μέλλετε καθῆσθαι ἐν ἡμέρᾳ ἱπποδρόμου. εἰ κουρσευθῇ πλοῖον ὑμῶν ἐν τῇ χώρᾳ τῆς βασιλείας μου καὶ ἀπολεσθῶσι τὰ πράγματα ὑμῶν ἀφαιρεθέντα παρά τινων τῶν ὑπὸ τὴν βασιλείαν μου ὄντων, ἵνα ποιῇ ὑμῖν ἡ βασιλεία

μου δίκαιον καὶ διόρθωσιν εἰς ἐνδεχόμενον καιρὸν μετὰ τὸ ἐλεγχθῆναι. πλοῖον ὑμῶν εἰ ναυαγήσει ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῆς βασιλείας μου, τὰ πράγματα ὑμῶν, ἃ ὑμεῖς ἐλευθεροῦτε καὶ ἐκβάλλετε, σεσωσμένα ἵνα ἔχητε ἀμερίμνως, καὶ ἃ δὲ ἐκβάλλουσιν οἱ Ῥωμαῖοι βοηθήσαντες, ἵνα ἔχητε κἀκεῖνα παρασχόντες κατὰ τὸν τύπον τοῦ τόπου πρὸς αὐτοὺς τὸν μισθὸν, εἰ μὴ ἴσως ἑκουσίως μέσον ὑμῶν κἀκείνων ἕτερόν τι συμφωνηθῇ. τὰς πραγματείας ὑμῶν, ἃς φέρετε ἀπὸ τῆς χώρας ὑμῶν καὶ ἀπ' ἀλλοτρίων χωρῶν τῶν μὴ ὑποκειμένων τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν μετὰ τὸ ἐλθεῖν ὑμᾶς πρὸς τὴν βασιλείαν ἡμῶν, εἴτε εἰς Κωνσταντινούπολιν, εἴτε εἰς τὰς νήσους τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἵνα ἔχητε ἐπ' ἀδείας ἐκβάλλειν καὶ πωλεῖν ἐν ᾧ ἀπληκεύετε τόπῳ ἐκεῖσέ τε καὶ ἀλλαχοῦ μέσον τῆς ἐπικρατείας τῆς βασιλείας ἡμῶν, πρὸς οὓς ἂν βούλησθε μηδενὸς ἑτέρου μέρους [ἢ τρόπου] ἐπιτάξαντος ὑμῖν κατὰ τοῦ θελήματος ὑμῶν ἔν τε τῇ πράσει καὶ τῇ μεταποιήσει χωρὶς τῶν ἐχθρῶν τῆς βασιλείας μου, καὶ ἵνα παρέχητε καὶ ἐπὶ τούτοις κομμέρκιον ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, τὰς δὲ ἄλλας πραγματείας τὰς οὔσας ἐκ τῆς Ῥωμανίας ἵνα πωλῆτε ὡς οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ διδόατε ὡς οἱ Ῥωμαῖοι, γραμμάτων πεμφθησομένων παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν εἰς τὰς χώρας αὐτῆς, ἐν αἷς μέλλετε καταίρειν, ἵνα οἱ ἐκεῖσε πράκτορες γνωρίσωσι τὴν πρὸς τὴν βασιλείαν μου καθαρὰν πίστιν ὑμῶν καὶ δούλωσιν καὶ τὰ τυπωθέντα παρὰ τῆς βασιλείας μου πρὸς ὑμᾶς καὶ τὰ παρ' ὑμῶν πρὸς αὐτὴν, ὡς ἂν μὴ παρεξέρχωνται τὰ συμφωνηθέντα παρὰ τῆς βασιλείας μου οἵ τε δοῦκες καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς βασιλείας μου, ἀλλὰ καὶ εἰ συμβῇ γενέσθαι τι ἄδικον, ἵνα ἐκδικῆται παρ' αὐτῶν καὶ γίνηται ἡ διόρθωσις δικαία ὡς ἂν καὶ παρὰ τῆς βασιλείας μου. εἰς πάσας τὰς χώρας αὐτῆς καὶ τὰς νήσους, ἐν αἷς ἂν ἀπληκεύητε, οἱ αὐτοὶ τόποι φυλάττωνται ὑμῖν καὶ ἡ αὐτὴ γίνηται διόρθωσις. εἴπερ ἀπό τινος τῶν Βενετίκων ἢ ἀφ' ἑτέρου ὑποκειμένου τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἀνθρώπου πάθῃ τις Πισσαῖος ἀτιμίαν δεινὴν ἢ ὕβριν ἄσχημον ἢ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ ζημίαν, ἵνα ποιῆται διόρθωσιν ἡ βασιλεία ἡμῶν μετὰ τὸ ἐλεγχθῆναι, εἰ ὑπομνησθῇ ἡ βασιλεία ἡμῶν, κατὰ τὸν νενομισμένον καὶ ἐνδεχόμενον καιρόν. ἐν πάσῃ τῇ ἐπικρατείᾳ αὐτῆς τὰ πλοῖα ὑμῶν καὶ οἱ ἄνθρωποι ὑμῶν βουλόμενοι ὑποστρέψαι εἰς Πίσσαν οὐ μὴ κωλύωνται, οὔτε ἡ βασιλεία μου, οὔτε ὁ περιπόθητος υἱὸς αὐτῆς καὶ βασιλεὺς ὁ πορφυ-

ρογέννητος, οὔτε τις προστάξει ἡμῶν κατά τινα τρόπον ἀδικίας ἐν τοῖς πράγμασιν ὑμῶν ἢ τοῖς ἀνθρώποις ποιήσει. εἰ δὲ διά τινας αἰτίας γένηται, δι' ἐνδεχομένου καιροῦ ἵνα διορθῶται. ἐάν τις ὑμῶν ἔγκλησιν ποιήσῃ, ἐν γνώσει γενομένης τῆς βασιλείας μου, οὐκ ἀποπεμφθήσεται, ἀλλὰ προσδεχθήσεται ἡ ἔγκλησις αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸν νόμον κριθήσεται καὶ ἐκδικηθήσεται μετὰ τὴν ἔλεγξιν τῆς ἀληθείας, εἰ φανῇ ἀδικούμενος. οἱ διὰ τὴν δουλείαν τοῦ θεοῦ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἀπερχόμενοι μετὰ τῶν ὑμετέρων ἀνθρώπων πρὸς τὸ στρατεύεσθαι κατὰ τῶν παγάνων, ἐν τῇ ἀπελεύσει καὶ τῇ ὑποστροφῇ οὐκ ἐμποδισμόν τινα ὑποστήσονται, οὐδὲ ταραχθήσονται αὐτοὶ ἢ τὰ πλοῖα ἢ αἱ δαπάναι ἢ τὰ στρατιωτικὰ μηχανήματα, ἃ φέρουσιν, ἀσφαλιζόμενοι περὶ τῶν ὑποδεχομένων αὐτοὺς ἐν τοῖς πλοίοις ὑμῶν ὑμετέρων ἀνθρώπων διὰ πληροφορίας ἐνόρκου, ὅτι μήτε ἐχθρῷ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῆς Ῥωμανίας βοηθήσωσι, μήτε ἐκεῖσε κατὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν γένωνται. ταῦτα οὖν πάντα ἵνα μένωσιν ἀμετάτρεπτα μέχρι παντός, ἕως ἂν ὑμεῖς τε καὶ πάντες οἱ ἔποικοι τῆς χώρας ὑμῶν καὶ τοῦ κάστρου φυλάττητε τὰ ἀνωτέρω δηλωθέντα βέβαια καὶ ἀπαράθραυστα πρός τε τὴν βασιλείαν μου καὶ τὸν περιπόθητον υἱὸν αὐτῆς καὶ βασιλέα, κῦριν Ἰωάννην τὸν πορφυρογέννητον, καὶ τὴν Ῥωμανίαν, ὡς νοεῖ ταῦτα ἡ βασιλεία ἡμῶν εἰς ὠφέλειαν καὶ τιμὴν αὐτῆς τε καὶ τῆς Ῥωμανίας καὶ ἄνευ δόλου καὶ περινοίας τινός, διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος ἀμοιβαῖος ὢν τῆς ἐγγράφου συμφωνίας ὑμῶν τῆς διὰ τοῦ ὑμετέρου ὅρκου βεβαιωθείσης καὶ ταῖς οἰκείαις ὑπογραφαῖς ὑμῶν πιστωθείσης ἀπεστάλη δι' ὑμῶν πρὸς πάντας τοὺς ἐποίκους τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας τῆς Πίσσης, γεγενημένος κατὰ τὸν ὀκτώβριον μῆνα τῆς πέμπτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ,ςχκ' ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος.

† Ἀλέξιος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Κομνηνός.

Ὁ δὲ τοῦ κυροῦ Μανουὴλ οὕτως· ἔφθασαν μὲν οἱ πιστότατοι τῇ βασιλείᾳ μου Πισσαῖοι κτήσασθαι ἐν τῇ Μεγαλοπόλει διὰ χρυσοβούλλου τοῦ ἀοιδίμου πάππου τῆς βασιλείας μου καὶ αὖθις τοῦ ἀοιδίμου αὐθέντου καὶ πατρὸς τῆς βασιλείας μου ἔμβολον καὶ σκάλαν καὶ ἐκκλησίαν, καθὼς ἐν τῷ γεγονότι αὐτοῖς πρακτικῷ

δηλοῦται τὰ περὶ τούτου. ἐπεὶ δὲ πρὸ καιροῦ διά τινας αἰτίας ἠθέλησεν ἡ βασιλεία μου ἐναλλαγῆναι αὐτοῖς τοὺς τοιούτους τόπους καὶ δοθῆναι αὐτοῖς ἀντὶ τούτων ἑτέρους ἐν τοῖς πέραν μέρεσιν ἀντικρὺ τῆς Μεγαλοπόλεως, οἱ δὲ προσελθόντες ἐδεήθησαν τῆς βασιλείας μου, μὴ οὕτω γενέσθαι, ἀλλ' εἶναι αὐτοὺς ἐν κατοχῇ ὧν εἶχον καὶ πρότερον, εὐδόκησεν ἡ βασιλεία μου οὕτω γενέσθαι. καὶ ἐπεὶ ἐδέησεν ὅρκον γενέσθαι παρ' αὐτῶν πρὸς τὴν βασιλείαν μου χάριν τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως, ἐπιβεβαιοῦντα τὴν προτέραν συμφωνίαν καὶ τοὺς ὅρκους αὐτῶν, καὶ μέντοι καὶ καταλαβόντες πρὸς τὴν βασιλείαν μου ἀποκρισιάριοι ἀπὸ τῆς τοιαύτης χώρας, ὅ τε συνετώτατος κόνσουλος τῆς τοιαύτης χώρας Ἀλπέρτος καὶ σὺν αὐτῷ ὁ κριτὴς Βουργούντιος καὶ ὁ κόμης Μάρκος, ἐποιήσαντο πρὸς τὴν βασιλείαν μου ὁ μὲν κόνσουλος τὸν δηλωθησόμενον ὅρκον οὕτω κατὰ ῥῆμα διαλαμβάνοντα· ἐγὼ ὁ κόνσουλος τῆς Πίσσης Ἀλπέρτος ἀποσταλεὶς ἀπὸ τῆς χώρας τῆς Πίσσης ἀποκρισιάριος πρὸς τὸν κύριον ἡμῶν, τὸν βασιλέα Κωνσταντινουπόλεως καὶ πάσης Ῥωμανίας, τὸν πορφυρογέννητον κῦριν Μανουὴλ τὸν Κομνηνόν, ὀμνύω ἐξ ὁρισμοῦ καὶ θελήσεως τοῦ τε ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν, τῶν κονσούλων, τῶν σενατώρων καὶ τῆς λοιπῆς χώρας τῆς Πίσσης τὸν παρόντα ὅρκον· ἐπεὶ γὰρ συνέβη διά τινας λόγους μετακινηθῆναι ἡμᾶς πρὸς μικρὸν τῆς ἐκκλησίας, τοῦ ἐμβόλου καὶ τῆς σκάλας, ἅπερ εἴχομεν ἐν τῇ Μεγαλοπόλει, ὡς ἀντιδοθέντων ἡμῖν ἀντισήκων ἐν τοῖς πέραν μέρεσι, νῦν δὲ ἐξ ὁρισμοῦ τοῦ βασιλέως ἀποκατέστημεν εἰς ταῦτα, ἅπερ εἴχομεν πρότερον, ἵνα φυλάσσωμεν ἡμεῖς τε καὶ ἡ χώρα τῆς Πίσσης πᾶσα πρός τε τὸν δηλωθέντα πορφυρογέννητον καὶ βασιλέα κῦριν Μανουὴλ τὸν Κομνηνὸν καὶ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ καὶ τὴν Ῥωμανίαν τὴν πίστιν καὶ τὸ χρέος, ὅπερ ἐχρεώστει ἡ χώρα τῆς Πίσσης τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν προγεγονυιῶν συμφωνιῶν καὶ τῶν ὅρκων πρός τε τὸν ἀοίδιμον βασιλέα κῦριν Ἀλέξιον τὸν Κομνηνὸν καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν πορφυρογέννητον καὶ βασιλέα κῦριν Μανουὴλ τὸν Κομνηνόν, καὶ ἐάν τι γέγονε παρὰ τῆς χώρας τῆς Πίσσης πρός τινα ἐστεμμένον εἴτε καὶ μὴ τοιοῦτον εἰς ἀνατροπὴν ἀφορῶν μερικὴν ἢ καθόλου τῶν τοιούτων συμφωνιῶν καὶ τῶν ὅρκων, ἀντὶ μηδὲ γεγονότος λογισθήσεται τὸ τοιοῦτον. τὸν δὲ παρόντα ὅρκον ὀφείλουσι ποιεῖσθαι καὶ ἀνακαινίσαι καὶ οἱ κόνσουλοι καὶ οἱ λοιποὶ ἔποικοι τῆς Πίσσης κατὰ τὴν συνή-

θειαν, καὶ ὡς ὀμνύω ταῦτα χωρὶς δόλου καὶ περινοίας, οὕτως ἵνα μοι βοηθῇ ὁ θεός, τὰ ἅγια ταῦτα τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ ὁ τίμιος καὶ ζωοποιὸς σταυρός. ὁ δὲ κριτὴς Βουργούντιος καὶ ὁ κόμης Μάρκος οὕτω καὶ αὐτοὶ ἐπωμόσαντο· ἡμεῖς ὅ τε κριτὴς Βουργούντιος καὶ ὁ κόμης Μάρκος ἀποσταλέντες ἀποκρισιάριοι παρὰ τῆς Πίσσης εἰς τὸν κραταιὸν βασιλέα τῶν Ῥωμαίων τὸν πορφυρογέννητον κῦριν Μανουὴλ τὸν Κομνηνὸν ὀμνύομεν εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν, ὅτι τὴν συμφωνίαν τὴν γενομένην πρὸς τὸν ἀοίδιμον βασιλέα κῦριν Ἀλέξιον τὸν Κομνηνὸν καὶ τὸν αὐθέντην ἡμῶν τὸν βασιλέα καὶ πορφυρογέννητον κῦριν Μανουὴλ τὸν Κομνηνὸν παρὰ τοῦ κάστρου τῆς Πίσσης, ἣν ὁ κόνσουλος τῆς Πίσσης Ἀλπέρτος ὤμοσεν εἰς τιμὴν τοῦ βασιλέως, ἵνα φυλάξωμεν καὶ ἡμεῖς πιστῶς καὶ ποιήσωμεν στερχθῆναι καὶ παρὰ παντὸς τοῦ κάστρου τῆς Πίσσης χωρὶς δόλου, καὶ ὡς ὀμνύομεν ταῦτα χωρὶς δόλου καὶ περινοίας καὶ βέβαια φυλάξωμεν, οὕτως ἵνα βοηθῇ ἡμῖν ὁ θεὸς καὶ τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ ὁ τίμιος καὶ ζωοποιὸς σταυρός· ἰδοὺ καὶ ἡ βασιλεία μου ἐπιβεβαιοῖ διὰ τοῦ χρυσοβούλλου σιγιλλίου αὐτῆς τὴν δωρεάν, ἣν εἶχον ἐπὶ τοῖς δηλωθεῖσι δικαίοις παρά τε τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως καὶ πάππου τῆς βασιλείας μου καὶ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως, αὐθέντου καὶ πατρὸς αὐτῆς, καὶ διορίζεται βέβαια μένειν καὶ ἀπαρεγχείρητα τὰ γεγονότα τούτοις χρυσόβουλλα ἐπὶ τῇ δωρεᾷ τῶν τοιούτων ἀκινήτων, εἴπερ καὶ ἡ τοιαύτη χώρα τῆς Πίσσης καλῶς συντηρεῖ τὰς πρὸς τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτῆς συνθήκας καὶ τοὺς ὅρκους αὐτῶν πρὸς τιμὴν καὶ ὠφέλειαν τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῆς Ῥωμανίας. ἐπὶ τούτῳ γὰρ καὶ τὸ παρὸν σιγίλλιον τῆς βασιλείας μου ἐπεδόθη αὐτοῖς καταστρωθῆναι ὀφεῖλον τοῖς προσφόροις σεκρέτοις δι' εἴδησιν μηνὶ ἰουλίῳ ἰνδικτιῶνος γ'.

Οὕτω τῶν τοιούτων χρυσοβούλλων διαλαμβανόντων, ἐπεὶ οἱ διαληφθέντες ἀποκρισιάριοι τὰ ἀναγεγραμμένα συνεφώνησαν καὶ ἐνυπογράφῳ αὐτῶν ἐγγράφῳ περιέλαβον καὶ ὅρκῳ, καθὼς δεδήλωται, διεβεβαιώσαντο, διορίζεται ἡ βασιλεία μου τὰ ἐν τοῖς ἀναγεγραμμένοις χρυσοβούλλοις περιειλημμένα περί τε τῶν ἀπὸ τῆς Πίσσης πρὸς τὴν Ῥωμανίαν συμφωνηθέντων καὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ῥωμανίας αὐτοῖς ἐπιφιλοτιμηθέντων τὸ ἐνεργὸν ἔχειν καὶ ἀπαράθραυστον καὶ οὕτω λογίζεσθαι ὡς ἄρτι συμφωνούμενα καὶ ἐπιφιλοτιμούμενα καὶ ἀποκατασθῆναι

διακελεύεται τοὺς Πισσαίους εἰς πάντα τὰ ἐν τῇ Μεγαλοπόλει προδεδωρημένα αὐτοῖς παρά τε τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως καὶ προπάππου τῆς βασιλείας μου κυροῦ Ἀλεξίου καὶ τοῦ περιποθήτου θείου τῆς βασιλείας μου κυροῦ Μανουὴλ, τόν τε ἔμβολον δηλαδὴ, τὰ οἰκήματα, τὴν ἐκκλησίαν σὺν τῇ παρ' αὐτῶν ἀνεγερθείσῃ ἐντὸς τῶν δικαίων αὐτῶν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ καὶ τὴν παράλιον σκάλαν, καθὼς αὐτοῖς ἐδωρήθησαν καὶ κατὰ τὰ προβάντα αὐτοῖς πρακτικὰ ἐπὶ τῇ γεγονυίᾳ πρὸς αὐτοὺς παραδόσει τούτων. προσεπιφιλοτιμεῖται δὲ τούτοις ἡ βασιλεία μου καὶ τὰ ἐνοικικὰ τῆς μονῆς τοῦ κῦρ Ἀντωνίου τὰ ἐν τῷ γενησομένῳ αὐτοῖς πρακτικῷ δηλωθησόμενα καὶ ἔχοντα εἴσοδον ἐτησίαν νομίσματα ὑπέρπυρα διακόσια τεσσαρακονταὲξ καὶ τὴν προαφιερωθεῖσαν σκάλαν ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῆς Ἱκανατίσσης παρὰ τῆς βασιλείας μου τῷ παρ' αὐτῆς καινουργηθέντι ξενῶνι ἐν τῷ σεβασμίῳ ναῷ τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Τεσσαράκοντα. εὐδοκεῖ δὲ δίδοσθαι καὶ πάλιν τῇ ἐν τῇ Πίσσῃ ἐκκλησίᾳ τὰ τετυπωμένα αὐτῇ ἐτήσια σολέμνια, τὰ πεντακόσια δηλαδὴ ὑπέρπυρα καὶ τὰ δύο βλαττία, ὡς καὶ παρὰ τῆς βασιλείας μου ἀρτίως τυπωθέντα αὐτῇ διὰ τὴν πρὸς τὴν βασιλείαν μου πίστιν καὶ δουλείαν τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας τῆς Πίσσης, προστίθησι δὲ τούτοις καὶ ἕτερα ὑπέρπυρα ἑκατὸν, ὡσαύτως καὶ τῷ τιμιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Πίσσης τὸ προτετυπωμένον αὐτῷ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν σολέμνιον, τὰ ἑξήκοντα δηλονότι ὑπέρπυρα καὶ τὸ ἓν βλαττίον, ὡς καὶ αὐτῷ νῦν ὁμοίως τυπωθὲν παρὰ τῆς βασιλείας μου, προστίθησι δὲ τούτῳ καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ νῦν ἀρχιεπισκόπου καὶ ἕτερα ὑπέρπυρα καθ' ἕκαστον ἔτος τεσσαράκοντα, καὶ διορίζεται κατέχεσθαι τὰ τοιαῦτα πάντα παρὰ τοῦ μέρους τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας τῆς Πίσσης εἰς τοὺς ἑξῆς ἅπαντας καὶ διηνεκεῖς χρόνους κατὰ τὸ γενησόμενον πρακτικὸν τῆς τούτων παραδόσεως πρὸς τοὺς διαληφθέντας ἀποκρισιαρίους αὐτῶν παρά τε τῶν γραμματικῶν τῆς βασιλείας μου, τοῦ τε Πεδιαδίτου Κωνσταντίνου, τοῦ μεγαλεπιφανεστάτου πρωτονωβελισίμου Σεργίου τοῦ Κολυβᾶ καὶ τοῦ δεσιμωτάτου Κωνσταντίνου τοῦ Πετριώτου τὸ καὶ καταστρωθῆναι ὀφεῖλον τοῖς προσφόροις σεκρέτοις σὺν τῷ παρόντι χρυσοβούλλῳ τῆς βασιλείας μου καὶ ἀποκερδαίνειν τοὺς Πισσαίους πᾶσαν τὴν ἐξ αὐτῶν εἴσοδον, τήν τε νῦν οὖσαν καὶ τὴν ἐσομένην ἐξ ἐπιποιήσεων αὐτῶν ἐντὸς τῶν παραδεδομένων αὐτοῖς συνόρων γινομένων, μέχρις ἂν τὴν πρὸς τὴν

βασιλείαν μου καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτῆς καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Ῥωμανίαν πίστιν καὶ δουλείαν συντηρῇ τὸ κάστρον καὶ ἡ χώρα τῆς Πίσσης καὶ αὐτὸ τὸ κοινὸν αὐτῆς ἀπαράθραυστον καὶ ἀκολόβωτον κατὰ τὴν παρὰ τῶν ἀναγεγραμμένων ἀποκρισιαρίων αὐτῶν γεγονυίαν ἔγγραφον συμφωνίαν τὴν καὶ ἀνωτέρω ἀναταχθεῖσαν καὶ παρὰ τοῦ ἐξουσιαστοῦ τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας τῆς Πίσσης καὶ τῶν προκρίτων Πισσαίων καὶ παντὸς τοῦ πληρώματος Πίσσης ἐπομοθῆναι ὀφείλουσαν ἐνώπιον τῶν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἀποσταλησομένων ἀνθρώπων τῆς βασιλείας μου καὶ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἀνακαινίζεσθαι, καθὼς ἰδικῶς τὰ περὶ τοῦ τοιούτου κεφαλαίου συνεφωνήθησαν πρὸς τὸν ἀοίδιμον βασιλέα καὶ θεῖον τῆς βασιλείας μου κῦριν Μανουήλ, ἀπολαύσουσι δὲ καὶ τῆς ἐξκουσσείας πάσης τῆς ἐν τοῖς ἀναταχθεῖσι δυσὶ χρυσοβούλλοις ἐμπεριειλημμένης περί τε τοῦ κομμερκίου καὶ τῶν λοιπῶν πάντων κεφαλαίων τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων, καταβάλλοντες εἰς τὰ ἑκατὸν τέσσαρα ἔν τε τῇ Μεγαλοπόλει καὶ ταῖς λοιπαῖς χώραις τῆς βασιλείας μου, οὐ μόνον ἐπὶ ταῖς ἀπὸ ἀλλοδαπῶν χωρῶν παρ' αὐτῶν διακομιζομέναις εἰς τὴν Ῥωμανίαν παντοίαις πραγματείαις, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν ἐκ τῶν χωρῶν τῆς Ῥωμανίας παρ' αὐτῶν ἐξωνουμένων καὶ ἐν τῇ Μεγαλοπόλει ἢ ἑτέραις χώραις τῆς Ῥωμανίας διαπιπρασκομένων· εἰ γὰρ καὶ ἀπὸ τοῦ γεγονότος αὐτοῖς χρυσοβούλλου τοῦ προπάππου τῆς βασιλείας μου, τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ὡς Ῥωμαίους λογίζεσθαι τούτους ἐν ταῖς ἀπὸ τῆς Ῥωμανίας πραγματείαις διώρισται, κἀκεῖνο διδόναι κομμέρκιον ἐπὶ ταύταις, ὅπερ οἱ Ῥωμαῖοι διδόασιν, ἀλλ' ἡ βασιλεία μου τῆς πολλῆς αὐτοὺς ἀμειβομένη εὐνοίας καὶ πίστεως φιλοτίμως καὶ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ κεφαλαίῳ πρὸς αὐτοὺς διατίθεται, καὶ τέσσαρα μόνα εἰς τὰ ἑκατὸν διδόναι αὐτοὺς διορίζεται καὶ ἐν ταῖς ἀπὸ τῆς Ῥωμανίας πραγματείαις αὐτῶν. ἀπολαύσουσι τοίνυν οἱ Πισσαῖοι τῆς χαρισθείσης αὐτοῖς ἐξκουσσείας παρὰ τῆς βασιλείας μου καὶ πάντων τῶν δεδωρημένων αὐτοῖς, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται, καὶ μετακινηθήσονται τούτων οὐδέποτε· κἂν γὰρ καὶ ἔφθασαν τὰ τοιαῦτα πάντα παραδοθῆναι τοῖς μοναστηρίοις καὶ τοῖς προσώποις, ἐξ ὧν ἀφαιρεθέντα τοῖς Πισσαίοις παρεδόθησαν, ἀλλ' ἐπεὶ αὖθις οἱ τοιοῦτοι Πισσαῖοι ὑπὸ τὴν δουλείαν τῆς Ῥωμανίας γεγόνασι καὶ τὴν προτέραν πίστιν αὐτῶν καὶ δουλείαν τῇ βασιλείᾳ μου καὶ τοῖς κληρονό-

μοις καὶ διαδόχοις αὐτῆς καὶ τῇ Ῥωμανίᾳ φυλάττειν ἐπωμόσαντο, ἀφῃρέσθησαν αὖθις ἐξ αὐτῶν καὶ τοῖς Πισσαίοις ἀποκατέστησαν, ὡς τῶν τοιούτων τὸ ἱκανὸν ἔχειν ὀφειλόντων ἀπὸ τοῦ δημοσίου, κἂν μὴ σχῶσι δὲ, μὴ κατὰ τῶν Πισσαίων ὀφειλόντων ἐνάγειν, ἀλλὰ κατὰ τοῦ δημοσίου αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ νενομισμένου καιροῦ, κἂν μὲν τύχωσιν ἀντισηκώσεως, ἔχειν τὸ ἱκανὸν διὰ τοῦ δοθέντος, κἂν μὴ σχῶσι δὲ, στέργειν ὡς τῆς βασιλείας μου ἐπ' ἀδείας ἐκ τῶν νόμων ἐχούσης ἐν εἰδήσει δωρεῖσθαι καὶ τὰ ἀλλότρια καὶ οὕτω δωρουμένης τὰ τοιαῦτα τῷ τῆς Πίσσης πληρώματι. ἐπεὶ δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐδεήθησαν τῆς βασιλείας μου οἱ διαληφθέντες ἀποκρισιάριοι, ἵνα δηλωθῶσιν ἐν τῷ παρόντι χρυσοβούλλῳ τῆς βασιλείας μου τά τε προκατεχόμενα παρὰ τοῦ μέρους τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας τῆς Πίσσης ἐν τῇ Μεγαλοπόλει δίκαια, τά τε νῦν ἐπιφιλοτιμηθέντα αὐτοῖς παρὰ τῆς βασιλείας μου, ηὐδόκησεν οὕτω γενέσθαι ἡ βασιλεία μου. καὶ ἔχουσι τὰ μὲν προκατεχόμενα παρὰ τῶν Πισσαίων οὕτως· ἡ περίμετρος τοῦ ἐδάφους τῶν προκατεχομένων παρ' αὐτῶν οἰκημάτων ἔχει μῆκος ἀπὸ τοῦ πρὸς δύσιν μέρους τῶν περισωζομένων ἐγχορήγων κτισμάτων τῶν πρὸς μεσημβρίαν τοῦ ἐμβόλου καὶ πρὸς ἀνατολὴν πήχεις τριάκοντα κα τρεῖς. ἀντικρὺ δὲ τούτων καὶ ἐκεῖθεν τοῦ ἐμβόλου πρὸς ἄρκτον ἔχε τὸ ἔδαφος τῶν αὐτῶν οἰκημάτων τῶν ἀπὸ παλαιοῦ μῆκος πήχεις τριακονταεννέα καὶ πλάτος τὸ μὲν πρὸς μεσημβρίαν πήχεις δέκα, τὸ δὲ τῆς διακρατήσεως τοῦ ἐδάφους τῶν πρὸς ἄρκτον τοῦ ἐμβόλου οἰκημάτων καὶ πρὸς ἄρκτον τοῦ ἐμβόλου πήχεις εἴκοσι τρεῖς. τὰ δὲ νῦν ἐπιφιλοτιμηθέντα, ἐν οἷς συνεισάγονται καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ ἔκπαλαι ἐδάφη ἔχουσιν οὕτως· πρὸς μεσημβρίαν τοῦ ἐμβόλου καὶ πρὸς ἀνατολὴν τοῦ νεροδρόμου τοῦ ἀπὸ τῶν Ἀμαλφηνῶν καὶ τοῦ Ἱκανάτου ἔδαφος τῶν πυρποληθέντων οἰκημάτων ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ νεροδρόμου καὶ ἀπευθυνόμενον μέχρι καὶ τῶν ἐγχορήγων κτισμάτων τοῦ μετοχίου τῶν Τριχιναρῶν ἔχον μῆκος ἀπὸ τοῦ νεροδρόμου τῶν Ἀμαλφηνῶν καὶ μέχρι καὶ τοῦ μετοχίου πήχεις ἑβδομήκοντα τρεῖς καὶ πλάτος ἀπὸ τοῦ ἐμβόλου καὶ μέχρι τῆς πρὸς μεσημβρίαν ῥυμίδος τῆς διαιρούσης ἐκεῖθεν καὶ πρὸς μεσημβρίαν τὰ δίκαια τὰ δωρηθέντα τοῖς Ἀμαλφηνοῖς κατὰ τὸ πρὸς δύσιν μέρος τὸ κατ' ἴσον τοῦ νεροδρόμου καὶ τῶν ἐκεῖσε ἐγχορήγων κτισμάτων τοῦ ποτε οἰκοστασίου τῶν Παναγίου πήχεις τριακοντατρεῖς, ἐφ' ὧν νεροδρόμων καὶ

κατ' ἴσον τοῦ ἐμβόλου τράπεζαι καταλλακτικαὶ τρεῖς· τὸ δὲ πρὸς ἀνατολὴν καὶ κατ' ἴσον τοῦ μετοχίου πλάτος ἀπὸ τοῦ ἐμβόλου καὶ πρὸς μεσημβρίαν πήχεις εἴκοσι, ἐν ᾧ ἐδάφει εἰσάγονται καὶ τὰ προγραφέντα ἐδάφη τῶν ἔκπαλαι οἰκημάτων τῶν Πισσαίων. ἕτερον ἔδαφος πρὸς μεσημβρίαν τούτων καὶ τῶν μεταξὺ ῥυμίδων κατ' ἰσότητα τῆς διακρατήσεως τοῦ μετοχίου τῶν Τριχιναρῶν καὶ πρὸς δύσιν ἔχον μῆκος ἀπὸ τῶν κτισμάτων τοῦ μετοχίου τῶν Τριχιναρῶν καὶ πρὸς δύσιν πήχεις εἴκοσι καὶ πλάτος ἀπὸ τῆς πρὸς μεσημβρίαν ῥυμίδος τῆς κατ' ἰσότητα τοῦ ἀναγεγραμμένου μετοχίου κα πρὸς ἄρκτον μέχρι καὶ τῆς μεταξὺ τοῦ ἐμβόλου ῥυμίδος πήχεις δεκαεπτά. τὰ δὲ κτισθησόμενα οἰκήματα παρὰ τῶν Πισσαίων ὀφείλουσιν ὑποστηρίζεσθαι διὰ οἰκείων ὀρθῶν καὶ τοίχων ὀφειλόντων εἶναι πρὸς τὸ μέρος τοῦ μετοχίου Ὁλοβώβων. ἡ διακράτησις τοῦ μετοχίου τῶν Τριχιναρῶν ἐστιν ἔξω τῆς παραδόσεως, ὡς μὴ κατακρατηθεῖσα μήτε παραδοθεῖσα, τὸ δὲ πρὸς τὸν ἔμβολον μέρος τοῦ αὐτοῦ μετοχίου τὸ ἔχον μῆκος πήχεις δέκα καὶ πλάτος πήχεις ἕξ, μέχρι καὶ τοῦ ἐμβόλου ἄνευ τοῦ πρὸς τὸν ἔμβολον ἡλιακοῦ μετὰ καὶ τῶν ἐπ' αὐτῷ κτισμάτων καὶ τῶν καμαρῶν παρεδόθη καὶ αὐτὸ ταῖς Πισσαίοις. ἐκεῖθεν τοῦ αὐτοῦ μετοχίου καὶ πρὸς ἀνατολὴν ἔδαφος τῶν ποτε οἰκημάτων τοῦ μαγοπικοῦ ἐργαστηρίου τῆς Περιβλέπτου ἔχον μῆκος ἀπὸ τῶν ἐγχορήγων κτισμάτων τοῦ αὐτοῦ μετοχίου καὶ πρὸς ἀνατολὴν πήχεις τριάκοντα καὶ μόνους καὶ πλάτος ἀπὸ τοῦ δημοσίου ἐμβόλου καὶ πρὸς μεσημβρίαν πήχεις εἰκοσιέξ. ἐκεῖθεν τοῦ ἐμβόλου πρὸς ἄρκτον ἔδαφος ἄνετον τὸ νῦν φαινόμενον εἰς κάμπον τῶν ποτε οἰκημάτων, ἔχον μῆκος ἀπὸ τοῦ δημοσίου ἐμβόλου καὶ μέχρι τοῦ τείχους τοῦ κάστρου τοῦ φαινομένου κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τῆς πόρτης τοῦ Νεωρίου καὶ πρὸς δύσιν πήχεις ἑκατὸν ὀκτὼ καὶ πλάτος ἀπὸ τοῦ νεροδρόμου τοῦ πρὸς δύσιν μὲν τῆς μονῆς τοῦ ἀπὸ Λογοθετῶν ὄντος, πρὸς ἀνατολὴν δὲ τοῦ εἰς κάμπον φαινομένου ἐδάφους τοῦ ἐξάγοντος τὸ ὕδωρ ἐν τῇ πόρτῃ τοῦ Νεωρίου καὶ πρὸς δύσιν μέχρι καὶ τοῦ νεροδρόμου τοῦ κατερχομένου ἀπὸ τῶν Ἀμαλφηνῶν καὶ ἐξάγοντος τὸ ὕδωρ ἐν τῇ πόρτῃ τῆς Ἱκανατίσσης πήχεις ἑκατὸν δεκαπέντε ἄνευ τοῦ ἄνωθεν τῆς πόρτης τοῦ Νεωρίου θολωτοῦ πύργου ὡς ὄντος τοῦ ἀπὸ Λογοθετῶν ἔκπαλαι. τὸ δὲ πρὸς δύσιν μέρος τὸ ἀπὸ τοῦ ἐμβόλου καὶ κατ' ἴσον μέχρι τοῦ νεροδρόμου τοῦ ἀπὸ τῶν Ἀμαλφηνῶν καὶ μέχρι

τῆς ῥυμίδος τῆς πρὸς ἄρκτον μεγάλης ἐκκλησίας τῆς παρὰ τῶν Πισσαίων ἀνεγερθείσης ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου πήχεις ἐννενήκοντα. ἐπ' αὐτῷ τῷ ὅλῳ ἐδάφει καὶ τῇ περιμέτρῳ τῷ κατ' ἴσον μὲν τοῦ ἐμβόλου καὶ κατ' ἴσον τοῦ ἀπὸ τῶν Ἀμαλφηνῶν νεροδρόμου καὶ μέχρι τῆς πρὸς ἄρκτον τοῦ ἁγίου Πέτρου ῥυμίδος τῆς διαιρούσης ἐκεῖθεν καὶ πρὸς ἄρκτον τὰ νῦν ἐπιφιλοτιμηθέντα παρὰ τοῦ κράτους τῆς ἡμῶν βασιλείας τοῖς αὐτοῖς Πισσαίοις τὰ καὶ ἀπὸ τῆς μονῆς τοῦ κῦρ Ἀντωνίου ἀφαιρεθέντα οἰκήματα ταῦτα, ἤγουν χαμαίγαια μικρὰ ὀκτὼ τὰ καὶ γύρωθεν τῆς ἐκκλησίας, ἀνωγεωκάτωγα δύο τὰ παρὰ τοῦ χαλκέως καὶ τραπεζοτόπια δύο κατ' ἰσότητα τοῦ ἐμβόλου καὶ αἱ παρὰ τῶν αὐτῶν Πισσαίων κτισθεῖσαι δύο μεγάλαι ἐκκλησίαι, ἡ μὲν μία ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου, ἡ δὲ ἑτέρα ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου μετὰ καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν φρεάτων. τὰ δὲ νῦν ἐπιφιλοτιμηθέντα τοῖς Πισσαίοις οἰκήματα ἔχουσιν οὕτως· πρὸς ἄρκτον τῆς ῥυμίδος τῆς ἐκεῖθεν καὶ πρὸς ἄρκτον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Πέτρου οἰκήματα διάφορα τῆς μονῆς τοῦ κῦρ Ἀντωνίου, ὧν τὰ πέντε τὰ πρὸς ἀνατολὴν καὶ κατ' ἴσον τῆς πρὸς ἄρκτον τοῦ ἁγίου Πέτρου ῥυμίδος ἐκτίσθησαν παρὰ τοῦ Ξανθοπούλου ἐπὶ χρόνοις σκεπόμενα διὰ τρικλιναρίων, μετὰ καὶ ἡλιακοῦ πρὸς τὸ περίαυλον διὰ διρρύτων καὶ καταχύτων, ἐκτὸς δὲ καὶ πρὸς ἀνατολὴν διὰ καταχύτων, βασταζόμενα διὰ τοίχων καὶ ξυλοκιόνων, περιπεφραγμένα διὰ σφενδάρων, αἱ θύραι ἐκ πριστῶν, αἱ δὲ ἄνοδοι σκεορῶται, κατ' ἴσον τῆς τοιαύτης ῥυμίδος καὶ πρὸς δύσιν μέχρι καὶ τοῦ ἀπὸ τῶν Ἀμαλφηνῶν νεροδρόμου καὶ κατ' ἰσότητα τούτου μέχρι καὶ τοῦ τείχους καὶ τῆς ἐπὶ τῷ τείχει πόρτης τῆς Ἰκανατίσσης οἰκήματα ἀνωγεωκάτωγα δεκατέσσαρα, ἔχοντα ἐνοίκιον νομίσματα ὑπέρπυρα ἑκατὸν ἐννενηκονταέν. ἐντὸς τῶν τοιούτων οἰκημάτων πρὸς ἀνατολὴν καὶ ἐν τῷ τριγωνίσματι τοῦ τείχους ἡνωμένως τῷ αὐτῷ τείχει οἰκήματα ἀνωγεωκάτωγα διὰ τρικλιναρίων μεγάλων, ἄνευ τῶν δύο μυλοστασίων καὶ τοῦ φούρνου, κτισθέντα παρὰ τοῦ μάγκυπος Γαλτερίου ἐπὶ χρόνοις, μετὰ καὶ τοῦ χαμαιγαίου καταχύτου καὶ τοῦ πρὸς μεσημβρίαν ἀνέτου ἐδάφους τῆς ξυλοαποθήκης ἐπὶ ἐμφυτεύσεις εἰς ὑπέρπυρα δεκαπέντε, ἐπὶ δὲ ἐνοικίᾳ εἰς νομίσματα τριάκοντα· τὰ δὲ μυλοστασία καὶ ὁ φοῦρνός εἰσι τοῦ Γαλτερίου τοῦ λατίνου. πρὸς μεσημβρίαν τούτου καὶ ἐντὸς τοῦ περιαύλου οἰκοστασίον κτισθὲν παρὰ Ἰωάννου τοῦ υἱοῦ τοῦ Πι-

λάτου· τούτου τὰ οἰκήματα σκέπονται διὰ τρικλιναρίων δύο, διρρύτων δύο καὶ κουβουκλοπούλου, βασταζόμενα ἀπὸ γῆς διὰ τοίχων καὶ ξυλοκιόνων, ἄνωθεν δὲ καὶ διόλου διὰ ξυλοκιόνων περιπεφραγμένα καὶ διῃρημένα διὰ σφενδάρων· τὸ τούτου περιαύλιον ἀποφράσσεται διὰ τοίχου ἐμπήλου καὶ διθύρας ἀπὸ ὀκταπήχων· ἐπὶ τούτου καὶ φρέαρ, νομίσματα εἰκοσιπέντε. διὰ τῶν παραλίων σκαλῶν. σκάλα ἡ ἀπὸ παλαιοῦ ἡ καὶ ἔξωθεν τῆς πόρτης τοῦ Νεωρίου καὶ ἀντικρὺ τῆς μονῆς τοῦ ἀπὸ Λογοθετῶν ἡ καὶ φαινομένη καὶ λεγομένη Διπλῆ, ἀποφρασσομένη κατ' ἴσον τῆς δημοσίας ὁδοῦ διὰ καγκέλων ἀπὸ ἑξαπήχων διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐπὶ ταύτῃ οἰκήματα μόνων ἐπ' αὐτῇ ὄντων καταχύτων χαμαίγαια δύο καὶ καταλλακτικοῦ τραπεζίου ἑνὸς ἄνωθεν τῶν κανάλων, ἧς ἡ περίμετρος ἄρχεται ἀπὸ τοῦ κανάλου τῆς δημοσίας ὁδοῦ καὶ μέχρι καὶ τῆς θαλάσσης. ἔχει δὲ πλάτος ἀπὸ τοῦ κατὰ ἀνατολὴν κανάλου τῆς μονῆς τοῦ ἀπὸ Λογοθετῶν τῆς διαιρούσης ἐκεῖθεν καὶ πρὸς ἀνατολὴν σκάλαν τοῦ ἀπὸ Λογοθετῶν καὶ πρὸς δύσιν μέχρι καὶ τοῦ κανάλου τοῦ διαιροῦντος πρὸς δύσιν τὴν ἑτέραν σκάλαν τῶν αὐτῶν Πισσαίων, τὴν καὶ πρὸς δύσιν τῆς πόρτης τοῦ Νεωρίου διακειμένην, διὰ τὸ μὴ κεκτῆσθαι τὴν τοιαύτην σκάλαν οἰκήματα πρὸς τὸ τεῖχος, ὡς τῶν τοιούτων οἰκημάτων ὄντων [τοῦ ἀπὸ] Λογοθετῶν καὶ ἔξω τῆς παραδόσεως ἐαθέντων. ἀπὸ ταύτης καὶ πρὸς δύσιν ἕτεραι σκάλαι τρεῖς αἱ διήκουσαι μέχρι καὶ τῆς σκάλης τῆς νῦν κατεχομένης παρὰ τῆς μονῆς τοῦ κῦρ Ἀντωνίου μετὰ καὶ τῶν ἐπὶ ταύταις οἰκημάτων καὶ τῶν ἐνοικικῶν ἐργαστηρίων ἀρχομένης ἀπὸ τῶν κανάλων τῆς δημοσίας ὁδοῦ καὶ μέχρι καὶ τῆς θαλάσσης καὶ πλάτος ἑκάστης ἀπὸ τοῦ κανάλου καὶ μέχρι τοῦ ἑτέρου κανάλου καὶ τῶν διὰ ἑξαπήχων ἀποφραγῶν τῆς διαιρέσεως τῶν αὐτῶν σκαλῶν. αἱ τοιαῦται δὲ τρεῖς σκάλαι κέκτηνται ὡς πρὸς τὸ τεῖχος ἐδάφη καὶ οἰκήματα, ὧν ἡ μία ἡ πρὸς δύσιν τῆς πόρτης τοῦ Νεωρίου κέκτηται ἔδαφος ἄνετον ἀποφρασσόμενον διὰ ἑξαπήχων, χρησιμεῦον εἰς ἀπόθετον μέχρι καὶ τῆς πόρτης τοῦ Νεωρίου. ἐπ' αὐτῷ τῷ ἐδάφει ὀφείλουσιν ἀνεγερθῆναι οἰκήματα χαμαίγαια ὅμοια τοῖς ἐκεῖσε νῦν οὖσιν, αἱ δὲ ἕτεραι δύο κέκτηνται οἰκήματα χαμαίγαια ἐννέα. ἡ τοιαύτη σκάλα ἡ πρὸς ἀνατολὴν καὶ πρὸς δύσιν τῆς ῥηθείσης Διπλῆς σκάλας ἔχει μῆκος ἀπὸ τοῦ κανάλου τοῦ διαιροῦντος ἐκεῖθεν καὶ πρὸς ἀνατολὴν τὴν ἀπὸ παλαιοῦ Διπλῆν σκάλαν καὶ πρὸς

δύσιν μέχρι καὶ τῆς ἀπὸ ὀκταπήχων διαιρέσεως κατ' ἴσον τῆς δημοσίας ὁδοῦ πήχεις τριάκοντα δύο καὶ πλάτος ἀπὸ τῆς θαλάσσης καὶ μέχρι τοῦ τείχους σὺν τῷ ἐδάφει τοῦ καγκέλου, ἐντὸς δὲ τῆς σκάλας καὶ ὡς πρὸς ἄρκτον ἀπὸ τοῦ κανάλου καὶ μέχρι τῆς διὰ ὀκταπήχων ἀποφραγῆς πήχεις εἰκοσιπέντε ὡς στενουμένου τοῦ ἐδάφους. ἀπὸ ταύτης ἑτέρα ἔχουσα μῆκος ἀπὸ τῆς τοιαύτης διὰ ὀκταπήχων ἀποφραγῆς καὶ πρὸς δύσιν μέχρι τῆς διὰ ἐξαπήχων ἀποφραγῆς καὶ τοῦ κανάλου πήχεις δεκαεπτὰ ἥμισυ, κατ' ἴσον δὲ τῆς δημοσίας ὁδοῦ πήχεις εἰκοσιεννέα καὶ πλάτος ἀπὸ τῆς θαλάσσης καὶ μέχρι καὶ τοῦ τείχους καὶ τῶν πρὸς αὐτὸ οἰκημάτων. ἡ ἀπὸ ταύτης ἑτέρα σκάλα ἔχει μῆκος ἀπὸ τῆς αὐτῆς διὰ ἐξαπήχων ἀποφραγῆς τῆς διαιρούσης τὴν αὐτὴν σκάλαν τὴν κατεχομένην παρὰ τῶν Ἀμαλφηνῶν καὶ πρὸς δύσιν μέχρι καὶ τῶν ἐξαπήχων τῆς ἀποφραγῆς τῶν διαιρούντων τὴν σκάλαν τῆς μονῆς τοῦ κῦρ Ἀντωνίου τὴν καὶ κατ' ἴσον τῆς πρὸς θάλασσαν παλοκρουσίας τῆς πρὸς δύσιν τοῦ διὰ λισγαρίου τοῦ καὶ κατ' ἴσον τῆς ἀποφραγῆς τῶν ἀνωγαίων οἰκημάτων τῆς αὐτῆς σκάλας τῆς μονῆς τοῦ κῦρ Ἀντωνίου, ἐντὸς μὲν καὶ περὶ τὸ μέσον τῆς αὐτῆς σκάλας, πήχεις εἰκοσιτρεῖς διὰ τὸ ἐπεκτείνεσθαι, ἐκτὸς δὲ καὶ κατ' ἴσον τῆς δημοσίας ὁδοῦ πήχεις εἴκοσι καὶ πλάτος ἀπὸ τῆς θαλάσσης καὶ μέχρι τοῦ τείχους. τὸ δὲ δίκαιον τῆς αὐτῆς σκάλας τὸ κατ' ἴσον τοῦ τείχους ἐπευθύνεται πρὸς δύσιν ἐπέκεινα τοῦ μήκους τῆς αὐτῆς σκάλας, καὶ ἔχει μῆκος ἀπὸ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ πύργου κανάλου καὶ πρὸς δύσιν τοῦ αὐτοῦ πύργου πήχεις εἴκοσι πρὸς τῷ ἑνί. ἐπ' αὐταῖς ταῖς τρισὶ σκάλαις εἰσὶ καὶ καταλλακτικὰ τραπέζια τρία. ἡ ἀπὸ τούτων σκάλα τῆς μονῆς τοῦ κῦρ Ἀντωνίου ἐστὶν ἔξωθεν τῆς παραδόσεως μετὰ καὶ τῶν πρὸς τὸ τεῖχος οἰκημάτων ταύτης, καὶ ὀφείλει καὶ αὖθις κατέχεσθαι παρὰ τῆς μονῆς. ἐκεῖθεν τῆς οὔσης ἔξω τῆς παραδόσεως σκάλας τοῦ κῦρ Ἀντωνίου ἡ σκάλα ἡ προδωρηθεῖσα παρὰ τῆς βασιλείας μου τῷ παρ' αὐτῆς καινουργηθέντι ξενῶνι ἐν τῷ σεβασμίῳ ναῷ τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα, νῦν δὲ δωρηθεῖσα τοῖς αὐτοῖς Πισσαίοις παρὰ τῆς βασιλείας μου ἔχουσα μῆκος ἀπὸ τῶν διὰ ἐξαπήχων ἀποφραγῶν τῆς κατ' ἴσον τῆς πρὸς θάλασσαν παλοκρουσίας τῆς καὶ πρὸς ἀνατολὴν τοῦ κατὰ ἀνατολὴν τῆς αὐτῆς σκάλας διὰ λισγαρίου καὶ πρὸς δύσιν μέχρι καὶ τοῦ κανάλου, ἐντὸς μὲν καὶ περὶ τὸ μέσον πήχεις εἰκοσιεννέα, ἐκτὸς δὲ καὶ κατ' ἴσον

τῆς δημοσίας ὁδοῦ πήχεις εἴκοσι δύο πρὸς τῷ ἡμίσει, ὡς τοῦ κανάλου ὀφείλοντος εἶναι ἐπικοίνου καὶ πλάτος ἀπὸ τῆς θαλάσσης καὶ μέχρι τοῦ τείχους μετὰ καὶ τῶν πρὸς τὸ τεῖχος οἰκημάτων τῶν διηκόντων μέχρι καὶ τῆς πρὸς ἀνατολὴν ὄψεως τοῦ πύργου τοῦ πρὸς δύσιν ὄντος τῆς πόρτης τῆς Ἰκανατίσσης, τὸ δὲ μῆκος τῶν πρὸς τὸ τεῖχος οἰκημάτων μετὰ καὶ τοῦ πλάτους τῆς δημοσίας πόρτης τῆς Ἰκανατίσσης ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ πύργου καὶ πρὸς ἀνατολὴν μέχρι καὶ τῆς ἀποφραγῆς τοῦ πρὸς τὸ τεῖχος οἰκήματος τοῦ διαφέροντος τῇ ἐαθείσῃ σκάλᾳ ἔξω τῆς παραδόσεως τῇ τῆς μονῆς τοῦ κῦρ Ἀντωνίου, πήχεις δεκαεννέα, τὸ δὲ πλάτος ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ μέχρι τοῦ κανάλου. ἡ πόρτα ὀφείλει εἶναι ἄνετος καὶ ἄνωθεν αὐτῆς τῆς ῥηθείσης πόρτης οὐκ ὀφείλει κτισθῆναι οἴκημα οἱονδήτι ἢ ἕτερόν τι παρὰ τῶν τοιούτων Πισσαίων, ἔχειν δὲ αὐτὴν καθὼς ἐστὶ κατὰ τὴν σήμερον ἔχουσα. συντηρηθήσονται τοίνυν τὰ ἀναγεγραμμένα πάντα βέβαια παρὰ τῆς βασιλείας μου καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτῆς καὶ τῆς Ῥωμανίας, εἴπερ καὶ ὁ ὢν ἐξουσιαστὴς ἐν τῷ κάστρῳ καὶ τῇ χώρᾳ τῆς Πίσσης καὶ οἱ κόνσουλοι καὶ οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ σενάτωρες καὶ αἱ κεφαλαὶ καὶ οἱ ῥαίκτορες καὶ οἱ λοιποὶ πρόκριτοι καὶ αὐτὸ τὸ κοινὸν τῆς Πίσσης παραδεξάμενοι τὰ παρὰ τῶν ἀναγεγραμμένων ἀποκρισιαρίων αὐτῶν συμφωνηθέντα καὶ ἐπομοθέντα πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτῆς καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Ῥωμανίαν συμφωνήσουσι ταῦτα καὶ σωματικῷ διαβεβαιώσονται ὅρκῳ καὶ ἔγγραφον δὲ τούτων περιεκτικὸν ἐκθῶνται καὶ συνήθως πιστώσονται καὶ τῇ βασιλείᾳ μου ἀποστείλωσι. καὶ στέργουσι ταῦτα αἰωνίως αὐτοί τε καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς σύμβουλοι καὶ ἐξουσιασταὶ καὶ κόνσουλοι καὶ σενάτωρες καὶ κεφαλαὶ καὶ ῥαίκτορες καὶ αὐτὸ τὸ κοινὸν τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας τῆς Πίσσης, τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου βεβαίου καὶ ἀρραγοῦς διαμένειν ὀφείλοντος, μέχρις ἂν καθ' ὁλόκληρον συντηρῶσιν οἱ ἀναγεγραμμένοι πάντες τὰ ἀνωτέρω ἀναταχθέντα, γεγενημένου κατὰ τὸν φεβρουάριον μῆνα τῆς παρούσης δεκάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος †.

† Ἰσαάκιος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Ἄγγελος †.

IV. (6700—1192) mense aprili ind. X.

Imperator Isaacius Angelus legatos mittit ad communitatem Ianuae, iureiurando confirmaturos foedera facta.

† Ἰσαάκιος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς θεοστεφής, ἄναξ κραταιός, ὑψηλὸς καὶ ἀεὶ αὔγουστος καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Ἄγγελος, τῷ συνετωτάτῳ ἐξουσιαστῇ τοῦ κάστρου Γενούας καὶ τοῖς φρονιμωτάτοις καὶ πιστοτάτοις τῇ βασιλείᾳ μου κουνσούλοις καὶ συμβούλοις τοῦ αὐτοῦ κάστρου καὶ παντὶ τῷ τε Γενούας πληρώματι τὴν χάριν αὐτοῦ καὶ τὸ ἀγαθὸν θέλημα. οἱ συνετώτατοι ἀποκρισιάριος ὑμῶν, ὅ τε Γιλίελμος Τορνέλος καὶ ὁ Γίδος Σπίνουλας, καταλαβόντες πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ ἐνώπιον αὐτῆς στάντες τὸ τῆς ὑμετέρας φρονήσεως γράμμα τῇ βασιλείᾳ μου ἀνεκόμισαν, δι' οὗ καὶ πληροφορηθεῖσα ἡ βασιλεία μου ἐνδεδομένον ἔχειν αὐτοὺς ἐξ ὑμῶν τὸ τρακταῖσαι μετὰ τῆς αὐλῆς τῆς βασιλείας μου περὶ τῶν θελητέων ὑμῖν καὶ κατὰ τὰ ἀρέσαντα τῇ βασιλείᾳ μου καὶ αὐτοῖς ποιῆσαι, εὐμενῶς τε αὐτοὺς παρεδέξατο καὶ περὶ ὧν ἐζήτουν τρακταῖσαι διωρίσατο, καὶ πολλὴν τὴν σπουδὴν ὑπὲρ τοῦ κάστρου ὑμῶν εἰσαγαγόντες καὶ ἐπὶ τῷ ὑπὲρ τῶν θελητέων ὑμῖν τρακταϊσμῷ πολλὰ κοπιάσαντες ἴσχυσαν κατὰ τὸ ἀρέσκον αὐτοῖς τὴν τῆς βασιλείας μου εὐμένειαν καὶ φιλοτησίαν τῷ κάστρῳ ὑμῶν προξενῆσαι, καὶ τὰ συναρέσαντα διαλαβόντες ἐγγράφῳ λατινικοῖς γράμμασι γνωστοῖς αὐτοῖς γραφέντι καὶ οἰκειοχείρως παρ' αὐτῶν ὑπογραφέντι καὶ ταῖς συνήθεσι βούλλαις αὐτῶν ὑποσημανθέντι καὶ ὅρκῳ αὐτῶν σωματικῷ βεβαιωθέντι χρυσόβουλλον λόγον τῆς βασιλείας μου ἐκομίσαντο ἐπὶ πᾶσι τοῖς τῇ βασιλείᾳ μου καὶ αὐτοῖς συναρέσασιν, καὶ ἀπεστάλη ὑμῖν μετὰ τῶν παρόντων ἀποκρισιαρίων τῆς βασιλείας μου, τοῦ τε γραμματικοῦ τῆς βασιλείας μου Νικηφόρου τοῦ Πεπαγωμένου καὶ τοῦ διερμηνευτοῦ Γηράρδου τοῦ Ἀλαμανοπούλου, καὶ ἔξεστιν ὑμῖν τὰ συμφωνηθέντα παρ' αὐτῶν ὅρκοις κατὰ τὸ σύνηθες βεβαιωσαμένοις καὶ ἐγγράφῳ τοὺς τοιούτους ὑμῶν ὅρκους διαλαβοῦσι καὶ διὰ τῶν τοιούτων ἀποκρισιαρίων τῆς βασιλείας μου πρὸς τὴν βασιλείαν μου ἀναπέμψασι καὶ

χρυσόβουλλον λόγον τῆς βασιλείας μου κομίσασθαι ὡς ἐκ τῆς χειρὸς τῆς βασιλείας μου ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν καὶ οὕτως αἰωνίαν τῇ χώρᾳ ὑμῶν τὴν ἐκ τῆς βασιλείας μου καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτῆς καὶ τῆς Ῥωμανίας ἀγάπην περιποιήσασθαι. ἵνα δὲ μὴ καὶ ἀμφιβάλλον ἴσως ἐπί τισι τῶν συμφωνηθέντων ὑμῖν γένοιτο, δυσὶν ἰσοτύποις ἐγγράφοις τὰ συμφωνηθέντα παρ' αὐτῶν διαληφθῆναι ἡ βασιλεία μου φκονόμησε καὶ ταῖς ὑπογραφαῖς αὐτῶν καὶ ταῖς συνήθεσι σφραγῖσι βεβαιωθῆναι καὶ τὸ μὲν ἓν τούτων τοῖς τοῦ λογοθέτου τοῦ δρόμου χαρτίοις τῆς βασιλείας μου ἐναποτεθῆναι, τὰ δὲ ἕτερον ἀποκομισθῆναι ὑμῖν παρὰ τῶν ἀποκρισιαρίων τῆς βασιλείας μου εἰς πληροφορίαν καὶ πίστωσιν τοῦ κατὰ ἀρέσκειαν καὶ συναίνεσιν καὶ θέλησιν τῶν ἀποκρισιαρίων ὑμῶν τὰ τούτοις ἐμπεριεχόμενα συμφωνηθῆναι †.

† Μηνὶ ἀπριλλίῳ ἰνδικτιῶνος ι' †.

Βασιλικὸν εἰς τὸν συνετώτατον ἐξουσιαστὴν τοῦ κάστρου Γενούας καὶ τοὺς φρονιμωτάτους καὶ πιστοτάτους τῇ βασιλείᾳ μου κονσούλους καὶ συμβούλους καὶ πᾶν τὸ πλήρωμα αὐτῶν.

Orig. charta bomb. tabull. Taurinensis.

V. 6700 (1192) mense aprili ind. X.

Imperator Isaacius Angelus confirmat privilegia Ianuensibus concessa.

† Συνέπεσε μὲν δὴ καὶ τῷ τῶν Γενουΐτῶν γένει, ὥσπερ καὶ παντὶ ἑτέρῳ γένει λατινικῷ φιλίως πρὸς τὴν Ῥωμανίαν διακειμένῳ καὶ πιστῶς αὐτῇ ἐκδουλεύοντι ἐν τῇ τοῦ τυράννου ἐκείνου Ἀνδρονίκου εἰς τὴν Μεγαλόπολιν ἐπει[σφρήσει] συνέπεσε, καὶ κακῶς καὶ ἐπιστομίως καὶ οὗτοι τῶν τῆς Ῥωμανίας ὁρίων ἀπέδρασαν, μαχαίρας ἔργον γινόμενοι καὶ σπάθης οὐκ ὀλίγους Ῥωμαίους πάρεργον καὶ αὐτοὶ ποιησάμενοι ἔν τε τῇ ἀπὸ τῆς Μεγαλοπόλεως ἀποδράσει αὐτῶν καὶ τῇ ἔκτοτε καὶ μέχρι τοῦ νῦν διαγωγῇ, καὶ ἦσαν οἱ χθὲς που καὶ πρότριτα προθύμως δουλεύοντες καὶ πίστιν εἰς τὴν Ῥωμανίαν τηροῦντες ἀθόλωτον εἰς ἐχθροὺς μεταταξάμενοι καὶ σφάττοντες [καὶ] σφαττόμενοι καὶ ζημιοῦντες καὶ ζημιούμενοι. ἀλλ' ἡ τοῦ κράτους ἡμῶν γαληνότης κατὰ τὴν τοῦ ἐκλεξαμένου καὶ χρίσαντος αὐτὴν κυρίου

Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐντολὴν οὐ μόνον τὰ προσυνηνωμένα καὶ κακῶς διαρραγέντα συνάπτε[σθαι ἐπιζη]τοῦσα, ἀλλὰ καὶ τὰ μηδέποτε ὑπὸ τὴν Ῥωμανίαν γεγονότα ἔθνη ὑπὸ ταύτην ποιεῖν εἰρηνικῶς σπεύδουσα συνήγαγέ τε καὶ τὸ τῶν Γενουϊτῶν ἔθνος τουτί, καὶ εἰς τὴν προτέραν μετὰ τῆς Ῥωμανίας ὁμόνοιαν καὶ δουλείαν ἐπ[αν]ήγαγε. καὶ ἐπεὶ κατέλαβον πρὸς τὴν βασιλείαν μου ἀποκρισιάριοι ἀπὸ τοῦ τοιούτου κάστρου τῆς Γενούας καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸ πάσης χώρας, ὅ τε Γιλίελμος Τορνέλος καὶ ὁ Γίδος Σπίνουλας, ἐνδεδομένον ἔχοντες συμφωνῆσαι μετὰ τῆς βασιλείας μου καὶ τῆς Ῥωμανίας, ἃ δῆτα καὶ ἐνετάλθησαν, καὶ μέντοι μετὰ πολὺν τρακταϊσμὸν τῶν παρ' αὐτῶν ἀπὸ τῆς βασιλείας μου καὶ τῆς Ῥωμανίας ζητουμένων καὶ τῶν παρὰ τῆς βασιλείας μου καὶ τῆς Ῥωμανίας αὖθις ἀπὸ τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας αὐτῶν κατήντησε καὶ συνηρέσθησαν εἰς τὰ δηλούμενα ἐν τῷ οἰκειοχείρως παρ' αὐτῶν ὑπογραφέντι ἐγγράφῳ τῷ καὶ σωματικῷ ὅρκῳ παρ' αὐτῶν βεβαιωθέντι καὶ οὕτως αὐτολεξεὶ ἔχοντι· ἡμεῖς οἱ ἀποκρισιάριοι τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας Γενούας, ὅ τε Γιλίελμος Τορνέλος καὶ ὁ Γίδος Σπίνουλας, ἀποσταλέντες παρὰ τοῦ ἐξουσιαστοῦ τοῦ κάστρου Γενούας τοῦ Μανετόλδου δὲ Βρέσας καὶ τῶν κονσούλων καὶ συμβούλων καὶ τοῦ λοιποῦ πληρώματος τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας Γενούας πρὸς τὸν κραταιὸν καὶ ἅγιον βασιλέα Ῥωμαίων καὶ ἀεὶ αὔγουστον, κῦρ Ἰσαάκιον τὸν Ἄγγελον, ἐφ' ᾧ κατὰ τὸ ἐντεταλμένον ἡμῖν τὰ συμφέροντα τῇ χώρᾳ ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας ζητῆσαι καὶ τὴν προλαβοῦσαν ἕνωσιν καὶ δουλείαν τὴν πρὸς τὴν βασιλείαν Ῥωμαίων καὶ τὴν Ῥωμανίαν τὴν διὰ τῆς τοῦ τυράννου ἐκείνου Ἀνδρονίκου κακίας διακοπεῖσαν ἀνακαινίσαι καὶ τὰ καλῶς συναφθέντα, κακῶς δὲ διαρραγέντα ἐπισυνάψαι, καὶ καταλαβόντες εἰς τὴν Μεγαλόπολιν καὶ τῷ ἐνθέῳ ὄψει τοῦ ἁγιωτάτου κυρίου βασιλέως Ῥωμαίων καὶ ἀεὶ αὐγούστου κῦρ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου ἐντυχόντες καὶ προσκυνήσαντες δουλικῶς καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ ἐξουσιαστοῦ καὶ τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας ἡμῶν πάσης γραφὴν τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ βασιλείᾳ ἀποκομίσαντες, δι' ἧς γραφῆς καὶ ἀνεδιδάχθη ἡ ἁγία αὐτοῦ βασιλεία, ὡς πᾶν, ὅπερ ἡμεῖς συμφωνήσομεν, δεκτὸν ἔσται τῷ τε ῥηθέντι ἐξουσιαστῇ Γενούας καὶ τοῖς κουνσούλοις καὶ συμβούλοις αὐτῆς καὶ πάσῃ τῇ χώρᾳ αὐτῆς, εἰς λόγους ἤχθημεν προστάξει τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας περὶ τῶν παρ' ἡμῶν ζητουμένων παρὰ τῷ πανσεβάστῳ σεβα-

στῷ καὶ λογοθέτῃ τοῦ δρόμου κῦρ Δημητρίῳ τῷ Τορνίκῃ. καὶ πρῶτα μὲν ἐζητήσαμεν γενέσθαι τῇ χώρᾳ ἡμῶν τὰ διὰ τοῦ ἀποκρισιαρίου τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας τοῦ Μεσοποταμίτου ἐκείνου Κωνσταντίνου συμφωνηθέντα· ὅτι δὲ εἰς τοῦτο οὐδόλως παρεδέχθημεν διὰ τὸ παραπρεσβείας ἐκεῖνον γραφῆναι καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸν σὺν ἐκείνῳ ἐλθόντα ἀποκρισιάριον τῆς χώρας ὑμῶν τὸν Συμεὼν Πουφέρην ἄπρακτον ὑποστρέψαι, δευτέρως ἐζητήσαμεν ἀποθεραπευθῆναι ἡμῖν τὰς ζημίας, ἃς ἐν τῷ καιρῷ τῆς εἰς τὴν Μεγαλόπολιν εἰσελεύσεως τοῦ δηλωθέντος τυράννου ἐκείνου Ἀνδρονίκου ὑπέστημεν καὶ αὐτὰ τὰ σώματα τῶν προστάξει ἐκείνου ἀποσφαγέντων συνεποίκων ἡμῶν, ἃς δὴ ζημίας καὶ συνεποσοῦμεν διὰ τοῦ δοθέντος παρ' ἡμῶν καταστίχου εἰς νομίσματα ὑπέρπυρα χιλιάδας διακοσίας εἰκοσιοκτώ. ἐζητοῦμεν δὲ καὶ σολέμνια χρόνων τριῶν παρελθόντων καὶ ἔμπροσθεν χρόνων δέκα, ἔστι γε μὴν καὶ τὰ μετὰ τὴν αὐτοκρατορίαν τοῦ αἰθριωτάτου καὶ ὑψηλοτάτου βασιλέως Ῥωμαίων καὶ ἀεὶ αὐγούστου κῦρ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου ἀφαιρεθέντα ἀπὸ γενουϊτικῶν πλοίων παρά τε τοῦ θείου ἐκείνου τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας τοῦ πρωτοπανεντιμοϋπερτάτου μεγάλου λογοθέτου καὶ τοῦ σεβαστοῦ ἐκείνου τοῦ Χούμνου καὶ τοῦ σήμερον ἐπὶ τοῦ βεστιαρίου τοῦ σεβαστοῦ κῦρ Μιχαὴλ τοῦ Στρυφνοῦ καὶ ἑτέρων ἀνθρώπων τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας ἀφαιρεθέντα χάριν κομμερκίου ἢ ἄλλως πῶς, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ δὴ τὰ ἀπὸ τοῦ πλοίου, δι' οὗ ἡμεῖς εἰς τὴν Μεγαλόπολιν κατ[ελάβομεν] ἀπαιτηθέντα κομμέρκια, περιστῆναι δὲ καὶ τὸ κομμέρκιον τῶν εἰς τὸ ἑξῆς ἐλευσομένων εἰς τὴν Μεγαλόπολιν γενουϊτικῶν πλοίων πρὸς δύο εἰς τὰ ἑκατόν, προστεθῆναί τε καὶ τῇ παραλίῳ σκάλᾳ ἡμῶν καὶ ἑτέραν παράλιον [σκάλαν], ἀλλὰ δὴ καὶ τῷ ἐμβόλῳ ἔμβολον οὐκ ὀλίγον διὰ ὁσπητίων καὶ κάμπου καὶ ἐπὶ τούτοις δωρηθῆναι ἡμῖν καὶ αὐτὸν τὸν οἶκον τοῦ Βοτονειάτου τὸν ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῶν Καλυβίων, αὐξηνθῆναι δὲ καὶ τὰ σολέμνια τῆς κοινότητος καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν. ἐπεὶ δὲ ὁ αὐτὸς βασιλικὸς λογοθέτης περὶ μὲν τῶν κατὰ καιρὸν τῆς τοῦ τυράννου ἐκείνου Ἀνδρονίκου εἰσελεύσεως ἐπιγεγονυιῶν ἡμῖν ζημιῶν οὐδὲ ἀπολογίαν ἡμῖν ποιῆσαι ἠνείχετο, ζητῶν ἀντιθεραπευθῆναι παρὰ τῆς χώρας ἡμῶν τῇ Ῥωμανίᾳ τὰς ζημίας, ἃς κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν τῆς τοῦ δηλωθέντος τυράννου εἰσελεύσεως ἐν τῇ ἀπὸ τῆς Μεγαλοπόλεως διαδράσει τῶν γενουϊτικῶν πλοίων καὶ κατέργων ὑπέστη καὶ

τὰς ἔκτοτε καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρὰ τῶν γενουϊτικῶν πλοίων καὶ κατέργων ἐπενεχθείσας ῥωμαϊκοῖς πλοίοις καὶ παραλίοις χώραις τῆς Ῥωμανίας, ἀνταπῄτει δὲ καὶ τὰ τῶν σφαγέντων Ῥωμαίων καὶ αὐτὸς σώματα, ὥσπερ ἡμεῖς τὰ τῶν Γενουϊτῶν, καὶ οὐδὲν πλέον τῆς παλαιᾶς ἡμῶν συμφωνίας γενέσθαι ἡμῖν κατένευσε διὰ τὸ καὶ εἴ τις ἐπηνέχθη ἡμῖν ζημία ἐν τῇ Ῥωμανίᾳ διάγουσιν ἀπὸ ἐπεισφρήσεως ἐχθροῦ κατὰ τῆς Ῥωμανίας ἐλθόντος, μὴ ὀφείλειν τὴν Ῥωμανίαν ἀντισηκοῦν ταύτην ἡμῖν, ἀλλ᾽ οὐδὲ τὰ τῶν παρελθόντων τριῶν χρόνων σολέμνια ὀφείλειν ἀποδοθῆναι ἡμῖν ἐδικαιολογεῖται διὰ τὸ μηδὲ ἡμᾶς τηνικαῦτα τὴν ὀφειλομένην δουλείαν τῇ Ῥωμανίᾳ ἀποδιδόναι, τέλος ἀπογνόντες ἐνώπιον τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ αἰθριωτάτου Ῥωμαίων αὐτοκράτορος κυροῦ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου στῆναι ᾐτησάμεθα, ἐφ᾽ ᾧ ἀποχαιρετίσαι καὶ ἄπρακτοι ἀπελθεῖν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν. καὶ ἔστημεν ἐνώπιον τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας αὐτὸ τοῦτο ποιήσοντες, ἀλλ᾽ ἡ τοῦ βασιλέως φιλανθρωπία καὶ τὸ πρὸς πάντας ἱλαρὸν καὶ εὐμενὲς τῇ ἐπὶ τῷ ἀποχαιρετισμῷ ἡμῶν ἡμετέρᾳ στυγνότητι καὶ τῇ περιπαθεῖ παρακλήσει παρακαμφθὲν τὰς πολλὰς τοῦ πανσεβάστου λογοθέτου ἐνστάσεις παραβλεψάμενον καὶ τῶν ἀγκαλῶν τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας μὴ ἀπώσασθαι τὴν ἡμετέραν χώραν εὐδοκῆσαν, ἀμνηστίαν μὲν τῇ χώρᾳ ἡμῶν κατένευσε τῶν ζημιωμάτων, ὅσα πλοίοις ῥωμαϊκοῖς καὶ παραλίοις χώραις τῶν Ῥωμαίων ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς Γενούας συνέβησαν, ἀμνημονῆσαι δὲ καὶ ἡμᾶς ἀπῄτησε τῶν ἀπ᾽ αὐτῆς τῆς εἰς τὴν Μεγαλόπολιν εἰσελεύσεως τοῦ τυράννου ἐκείνου Ἀνδρονίκου καὶ μέχρι καὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ ἐνθέου κράτους αὐτοῦ παραστάσεως ἡμῶν ἐπελθουσῶν ἡμῖν ζημιῶν ὁπωσδήποτε παρά τινος τῶν ἀνθρώπων τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας καὶ αὐτοῦ τοῦ δημοσίου. ἐπεφιλοτιμήσατο δὲ τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ κατὰ τὸ ἄμετρον ἔλεος τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας εἰς ἀντισήκωσιν τῶν πολλῶν ζημιῶν ἡμῶν ἐπέκεινα τοῦ προκατεχομένου παρ᾽ αὐτῆς ἐν τῇ Μεγαλοπόλει ἐμβόλου καὶ τῆς παραλίου σκάλας καὶ τὴν πλησιάζουσαν τῇ προτέρᾳ σκάλᾳ ἡμῶν ἑτέραν σκάλαν τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Μανουὴλ, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῶν Καλοβίων οἶκον τοῦ Καλαμάνου ἤτοι τοῦ Βοτανειάτου καὶ τὰ ἐκτὸς τοῦ τοιούτου οἴκου πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος ἄνωθεν τῆς τοῦ Ἀντηφωνητοῦ κινστέρνης ἐνοικικὰ τά τε σωζόμενα καὶ τὰ φθάσαντα καταπεσεῖν, ὥστε καὶ ταῦτα ἀνεγερθῆναι παρ᾽ αὐτῶν ἀβλαβῶς καὶ

ἀζημίως τῇ κινστέρνῃ, ἀντλεῖν τε καὶ ὕδωρ ἀπὸ τῆς κινστέρνης εἰς οἰκείαν χρῆσιν τοὺς ἐν τοῖς τοιούτοις ἐνοικικοῖς καταμένοντας, ἄνευ μέντοι λουτροῦ καὶ ποτοῦ ἀλόγων, καὶ τὰ συναπτόμενα ἑκατέρωθεν τῷ ἐμβόλῳ ἡμῶν ἐνοικικὰ τῆς τε μονῆς τοῦ ἀπὸ Λογοθετῶν καὶ τῆς μονῆς τοῦ Πατρικίου Θεοδοσίου. κατένευσε δὲ δοῦναι ἡμῖν καὶ μέντοι καὶ ἐπιδέδωκε τὰ ὑπὲρ τῶν παρελθόντων τριῶν χρόνων σολέμνια τῆς τε κοινότητος καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν, ἤγουν ὑπὲρ ἑκάστου χρόνου λόγῳ μὲν τῆς κοινότητος ὑπέρπυρα πεντακόσια καὶ βλαττία δύο, λόγῳ δὲ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ὑπέρπυρα ἑξήκοντα καὶ βλαττίον ἓν καὶ ἔμπροσθεν ὑπὲρ χρόνου ἑνὸς πρὸς τῷ ἡμίσει σὺν τῇ γεγονυίᾳ παρὰ τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας αὐξήσει τῶν ἑκατὸν ὑπερπύρων ἐπέκεινα τῶν τοιούτων πεντακοσίων ὑπερπύρων καὶ τῶν δύο βλαττίων καὶ τῶν ἑτέρων τεσσαράκοντα ὑπερπύρων τοῦ σολεμνίου τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἐπέκεινα τῶν προτετυπωμένων ἑξήκοντα ὑπερπύρων καὶ τοῦ ἑνὸς βλαττίου. ἔτι διωρίσατο ἡ ἁγία αὐτοῦ βασιλεία ἀντιστραφῆναι ἡμῖν ὡς δῶρον αὐτῆς καὶ τὸ ἀφαιρεθὲν ἀπὸ τοῦ πλοίου, δι' οὗ ἡμεῖς εἰσήλθομεν εἰς τὴν Μεγαλόπολιν, κομμέρκιον ἐπέκεινα τῶν τεσσάρων εἰς τὰ ἑκατὸν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς οὕτω κομμερκεύεσθαι τοὺς ἐποίκους τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας ἡμῶν παρακελευσαμένη ἔν τε τῇ Μεγαλοπόλει καὶ ταῖς λοιπαῖς χώραις τῆς Ῥωμανίας, καθὼς τὰ περὶ τούτων πάντων πλατύτερον διαληφθήσεται ἐν τῷ γενησομένῳ ἡμῖν χρυσοβούλλῳ, ἐν ᾧ καὶ ἡ παροῦσα ἡμῶν ἔγγραφος καὶ ἐνυπόγραφος συμφωνία ἀναταχθῆναι μέλλοι. ὡς οὖν οὕτω ταῦτα ἡ ἁγία αὐτοῦ βασιλεία φιλανθρώπως τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ ἀντιδοῦναι ἅμα καὶ ἐπιφιλοτιμήσασθαι ηὐδόκησεν, ἀσμένως καὶ ἡμεῖς τὴν τοιαύτην ἀντισήκωσιν τῶν ζημιῶν καὶ βασιλικὴν φιλοτιμίαν δεξάμενοι τὸ παρὸν ἔγγραφον ἐκτιθέμεθα ἑκουσίως καὶ αὐτοθελῶς καὶ δίχα βίας τινός, δι' οὗ καὶ παραδηλοῦμεν, ὅτι καὶ ἐξ ἐντολῆς ἐγγράφου τοῦ τε ἐξουσιαστοῦ καὶ τῶν συμβούλων τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας ἡμῶν καὶ καταδοχῆς τοῦ λοιποῦ πληρώματος τῆς Γενούας κατὰ τὸ ἐνδοθὲν ἡμῖν παρ' αὐτῶν τὰς τοιαύτας βασιλικὰς φιλοτιμίας παραδεχόμεθα, καὶ ἀμνηστίαν πάσης ζημίας ἔν τε τῇ ἐκεισφρήσει τοῦ τυράννου καὶ πρὸ τούτου καὶ μετὰ ταῦτα καὶ μέχρι καὶ νῦν τῇ χώρᾳ τῆς Γενούας ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς Ῥωμανίας μερικῶς ἢ καθόλου γενομένης καθυπισχνούμεθα, καὶ δουλεύειν τὴν χώραν ἡμῶν τῷ κυρίῳ βασιλεῖ Ῥωμαίων

καὶ ἀεὶ αὐγούστῳ κῦρ Ἰσαακίῳ τῷ Ἀγγέλῳ καὶ πᾶσι τοῖς κληρονόμοις καὶ διαδόχοις αὐτοῦ καὶ αὐτῇ τῇ Ῥωμανίᾳ κατατιθέμεθα καὶ συμφωνοῦμεν κατὰ τὰς προβάσας συμφωνίας πρὸς τὸν ἀοίδιμον βασιλέα κῦρ Μανουὴλ καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτοῦ καὶ τὴν Ῥωμανίαν τὰς καὶ δι' ὅρκου πρῶτα μὲν τοῦ τότε ἀποκρισιαρίου Γενούας τοῦ Ἀμίκου δὲ Μούρτα ἐν τῇ βασιλικῇ αὐλῇ γεγονότος ὁμοθείσας, ἔπειτα δὲ καὶ παρὰ τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας ἡμῶν ἐνωμάτως κυρωθείσας, ἃς καὶ ὁ ἀοίδιμος βασιλεὺς κῦρ Μανουὴλ παρεδέξατο καὶ χρυσόβουλλον λόγον τῆς ἁγίας ἐκείνου βασιλείας ἐπὶ ταύταις ἐβράβευσεν, ὡς καὶ τῆς χώρας ἡμῶν ἀπολαύειν ὀφειλούσης τῆς ἐξκουσσείας, ἧς ἀπολαύειν ἐτύχομεν διὰ τοῦ ἐπὶ ταῖς τοιαύταις συμφωνίαις γεγονότος χρυσοβούλλου τῆς ἁγίας ἐκείνου βασιλείας, ὃς δὴ χρυσόβουλλος λόγος σὺν τῷ ὅρκῳ τοῦ Ἀμίκου καὶ ἐν τῷ γενησομένῳ ἡμῖν χρυσοβούλλῳ καταστρωθῆναι ὀφείλει καὶ ἐν κατοχῇ καὶ νομῇ εἶναι οὐ μόνον τῶν προκατεχομένων παρ' ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν σήμερον ἐπιφιλοτιμηθέντων ἡμῖν καὶ τῆς τῶν σολεμνίων δόσεως τῶν τε προτετυπωμένων παρὰ τοῦ ἐν βασιλεῦσιν ἀοιδίμου βασιλέως κῦρ Μανουὴλ καὶ τῶν σήμερον ἐπαυξηθέντων παρὰ τοῦ ἐνθέου κράτους αὐτοῦ διὰ τοῦ γενησομένου τῇ χώρᾳ ἡμῶν παρὰ τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας χρυσοβούλλου. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἀρεσκόμενοι τὸ παρὸν ἐκτιθέμεθα ἔγγραφον καὶ ὅρκῳ μέλλοντες τοῦτο βεβαιῶσαι καὶ ταῖς οἰκειοχείροις ἡμετέραις ὑπογραφαῖς καὶ ταῖς συνήθεσι βούλλαις ἡμῶν ὡς κατὰ ἐντολὴν τοῦ ἐξουσιαστοῦ τῆς Γενούας καὶ τῶν συμβούλων καὶ καταδοχὴν τοῦ λοιποῦ πληρώματος τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας ἡμῶν συμφωνοῦντες καὶ πράττοντες. ἔχει δὲ καὶ ὁ ὅρκος ἡμῶν, ὃν ἐπομόσασθαι μέλλομεν, οὕτως· ἡμεῖς οἱ ἀποκρισιάριοι τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας Γενούας ὅ τε Γυλίελμος Τορνέλος καὶ ὁ Γίδος Σπίνουλας, σταλέντες πρὸς τὸν ὑψηλότατον αὐτοκράτορα Ῥωμαίων καὶ ἀεὶ αὔγουστον κῦρ Ἰσαάκιον τὸν Ἄγγελον παρὰ τοῦ ἐξουσιαστοῦ καὶ τῶν κονσούλων καὶ συμβούλων ἀπὸ κοινῆς βουλῆς καὶ τοῦ κάστρου τῆς Γενούας μετὰ πολὺν τρακταϊσμὸν ἀποστάντες ὧν ἐζητοῦμεν κατ' ἐπιτροπὴν τοῦ ῥηθέντος ἐξουσιαστοῦ καὶ τῆς κοινῆς βουλῆς τοῦ κάστρου ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῷ παρ' ἡμῶν γεγονότι καὶ ὑπογραφέντι περιεχομένων, ὡς τὴν ὑπὲρ τούτων ἀντισήκωσιν ἀρέσκουσαν ἡμῖν λαβόντες, καθ' ὃ εἴχομεν ἐνδόσιμον περὶ τῆς ἀρεσκείας

ἡμῶν ἀπὸ τοῦ ἐξουσιαστοῦ καὶ τῆς τοῦ κάστρου βουλῆς, ὀμνύομεν εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν, ὡς ὁ ῥηθεὶς ἐξουσιαστής, κοινῆς βουλῆς τοῦ κάστρου περὶ τούτου γενομένης, ἐνέδωκεν ἡμῖν ὀμόσαι ἐπάνω τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τὴν παρὰ τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας Γενούας γενομένην συμφωνίαν διὰ τοῦ τότε ἀποκρισιαρίου τῆς Γενούας τοῦ Ἀμίκου δὲ Μούρτα πρὸς τὸν ἀοίδιμον βασιλέα κῦρ Μανουὴλ καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτοῦ καὶ τὴν Ῥωμανίαν πρὸς αὐτοκράτορα Ῥωμαίων καὶ ἀεὶ αὔγουστον κῦρ Ἰσαάκιον τὸν Ἄγγελον, καθὼς καὶ πρὸς ἐκεῖνον ὠμόθη, καὶ ὅτι ἃ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ἐζητοῦμεν τὰ καὶ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῷ παρ' ἡμῶν ὑπογραφέντι περιεχόμενα, ἐξ ἐνδοσίμου τοῦ αὐτοῦ ἐξουσιαστοῦ καὶ τῆς βουλῆς τοῦ αὐτοῦ κάστρου εἰάσαμεν διὰ τὴν ἀντισήκωσιν τὴν πρὸς τὸ κοινὸν γενομένην. αὖθις ὀμνύομεν ἐπάνω τῆς ψυχῆς τοῦ ῥηθέντος ἐξουσιαστοῦ, ὡς ἵνα τὴν δηλωθεῖσαν συμφωνίαν καὶ ὁ ἐξουσιαστὴς καὶ οἱ κόνσουλοι καὶ οἱ σύμβουλοι καὶ αἱ κεφαλαὶ καὶ αὐτὸ τὸ κοινὸν τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας ἡμῶν ὀμόσωσι, πληρώσωσι καὶ φυλάξωσι πρὸς τὸν κύριον βασιλέα Ῥωμαίων καὶ ἀεὶ αὔγουστον κῦρ Ἰσαάκιον τὸν Ἄγγελον καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτοῦ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Ῥωμανίαν εἰς τοὺς αἰῶνας χωρὶς δόλου καὶ περινοίας, καὶ ὡς ταῦτα ὀμνύομεν μετὰ ἀληθοῦς πίστεως χωρὶς δόλου καὶ περινοίας, οὕτως ἵνα βοηθῇ ὁ θεὸς ἡμῖν καὶ τῷ ἐξουσιαστῇ καὶ τοῖς κονσούλοις καὶ συμβούλοις καὶ ταῖς κεφαλαῖς καὶ αὐτῷ τῷ κοινῷ Γενούας καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

Παρεδέξατό τε τούτους ἡ βασιλεία μου καὶ τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον αὐτοῖς ἐπεβράβευσε, δι' οὗ καὶ τῷ κάστρῳ καὶ τῇ χώρᾳ Γενούας πληροῦντι τὰ ἐν τῷ τοιούτῳ ἐγγράφῳ τῶν διαληφθέντων ἀποκρισιαρίων αὐτῶν διαληφθέντα δωρεῖται τήν τε προκατεχομένην παρ' αὐτῶν παράλιον σκάλαν καὶ τὸν ἔμβολον καὶ τὴν πλησιάζουσαν τῇ προτέρᾳ αὐτῶν σκάλᾳ ἑτέραν σκάλαν τὴν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τῇ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος παρὰ τοῦ Μανουὴλ ἐκείνου ἀνεγερθείσῃ διαφέρουσαν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ ἑκατέρωθεν τοῦ παλαιοῦ ἐμβόλου αὐτῶν συναπτόμενα οἰκήματα, ἤγουν τὰ τῆς μονῆς τοῦ ἀπὸ Λογοθετῶν καὶ τῆς μονῆς τοῦ Πατρικίου Θεοδοσίου. ἐπέκεινα δὲ τούτων δωρεῖται τούτοις ἡ βασιλεία μου καὶ τὸν ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῶν Καλυβίων διακείμενον οἶκον τοῦ Καλαμάνου ἤτοι τοῦ Βοτανειάτου,

μετὰ τῶν ἐμπεριχλειομένων τῷ περιτειχίσματι τούτου οἰκημάτων τῆς κινστέρνης καὶ τῶν δύο αὐλῶν καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ λουτροῦ, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν ἐκτὸς τοῦ περιτειχίσματος τοῦ τοιούτου οἴκου πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος ἄνωθεν τῆς κινστέρνης τῆς τῷ Ἀντιφωνητῷ διαφερούσης ἐνοικικῶν τῶν τε σωζομένων καὶ τῶν φθασάντων καταπεσεῖν, ὥστε καὶ ταῦτα ἀνεγερθῆναι παρ' αὐτῶν ἀβλαβῶς καὶ ἀζημίως τῇ κινστέρνῃ, ἀντλεῖν τε καὶ ὕδωρ ἀπὸ τῆς κινστέρνης εἰς οἰκείαν χρῆσιν τοὺς ἐν τοῖς τοιούτοις ἐνοικικοῖς καταμένοντας, ἄνευ μέντοι λουτροῦ καὶ ποτοῦ ἀλόγων. τυποῖ δὲ λαμβάνειν τὴν κοινότητα Γενούας καὶ τὸν ἀρχιεπίσκοπον τὰ προτετυπωμένα αὐτοῖς σολέμνια, ἤγουν τὴν μὲν κοινότητα ἐτησίως ὑπέρπυρα πεντακόσια καὶ βλαττία δύο, τὸν δὲ ἀρχιεπίσκοπον ὑπέρπυρα ἑξήκοντα καὶ βλαττίον ἕν, καὶ ἐπέκεινα τούτων τὴν μὲν κοινότητα ἐτησίως ἕτερα ὑπέρπυρα ἑκατόν, τὸν δὲ ἀρχιεπίσκοπον ἕτερα ὑπέρπυρα τεσσαράκοντα, ἃ καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς κατὰ τὸ παρὸν, τὰ μὲν προτετυπωμένα ὑπὲρ χρόνων παρελθόντων τριῶν, αὐτὰ δε αὖθις σὺν τῇ αὐξήσει ὑπὲρ χρόνου ἑνὸς πρὸς τῷ ἡμίσει ψηφιζομένου ἀπ' ἀρχῆς τοῦ παρόντος ἀπριλλίου μηνὸς, καὶ ἔσονται ταῦτα πάντα κατεχόμενα παρὰ τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας Γενούας κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ γενησομένου πρακτικοῦ τῆς τούτων παραδόσεως παρὰ τοῦ γραμματικοῦ τῆς βασιλείας μου Κωνσταντίνου τοῦ Πεδιαδίτου καὶ τοῦ μεγαλεπιφανεστάτου πρωτονοταρίου Σεργίου τοῦ Κολυβᾶ καὶ τοῦ δεσιμωτάτου Κωνσταντίνου τοῦ Πετριώτου, πιστωθῆναι ὀφείλοντος καὶ δι' ὑπογραφῆς τοῦ πανσεβάστου σεβαστοῦ οἰκείου τῆς βασιλείας μου καὶ λογοθέτου τοῦ δρόμου, κῦρ Δημητρίου τοῦ Τορνίκη, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τοὺς ἑξῆς ἅπαντας καὶ διηνεκεῖς χρόνους καὶ μέχρις ἂν τὸ τοιοῦτον κάστρον καὶ ἡ ὑπ' αὐτὸ πᾶσα χώρα καὶ οἱ ἔποικοι ταύτης τὴν πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτῆς καὶ τὴν Ῥωμανίαν πίστιν ἀμετάπτωτον καὶ ἀπαράβατον τηρῶσι κατὰ τὰς προβάσας παρ' αὐτῶν συμφωνίας πρὸς τὸν ἐν βασιλεῦσιν ἀοίδιμον περιπόθητον θεῖον τῆς βασιλείας μου, κῦρ Μανουὴλ τὸν Κομνηνὸν, καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτοῦ καὶ τὴν Ῥωμανίαν, τὰς καὶ δι' ὅρκου πρῶτα μὲν τοῦ τότε ἀποκρισιαρίου Γενούας τοῦ Ἀμίκου δὲ Μούρτα ἐν τῇ βασιλικῇ αὐλῇ γεγονότος ὁμοθείσας, ἔπειτα δὲ καὶ παρὰ τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας Γενούας παραδεχθείσας καὶ ὅρκῳ

χορωθείσας, ποιῶσι δὲ καὶ τὸν ἀνακαινισμὸν τοῦ πρὸς τὴν βασιλείαν Ῥωμαίων καὶ τὴν Ῥωμανίαν ὅρκου ἐτησίως κατὰ τὸ εἰωθὸς, ἀπολαύσουσι δὲ οἱ Γενουῖται καὶ τῆς τοῦ κομμερκίου ἐξκουσσείας κατὰ τὸ γεγονὸς αὐτοῖς χρυσόβουλλον παρὰ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως καὶ περιποθήτου θείου τῆς βασιλείας μου, κυροῦ Μανουὴλ, εἰς τὰ ἑκατὸν τέσσαρα καταβάλλοντες ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Μεγαλοπόλεως· διὰ γὰρ τοῦτο ἡ βασιλεία μου καὶ ἀντιστραφῆναι αὐτοῖς διωρίσατο τὸ ἀπὸ τοῦ πλοίου, δι' οὗ οἱ ἀποκρισιάριοι τοῦ τοιούτου κάστρου πρὸς τὴν βασιλείαν μου κατέλαβον, ἀφαιρεθὲν κομμέρκιον ἐπέκεινα τῶν τεσσάρων εἰς τὰ ἑκατόν. καὶ παύσεται οὐδέποτε ἡ τῶν τοιούτων σολεμνίων δόσις, ἀλλ' οὐδὲ ἡ κατοχὴ καὶ νομὴ τῶν ἀναγεγραμμένων παραλίων σκαλῶν καὶ τῶν οἰκημάτων καὶ τοῦ ἐμβόλου καὶ αὐτοῦ τοῦ οἴκου τοῦ Βοτανειάτου ἀφαιρεθήσονται ἐξ αὐτῶν, ὡς τῆς βασιλείας μου κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῇ ἔννομον ἐξουσίαν ἀφαιρουμένης τὰ τοιαῦτα πάντα ἀπὸ τῶν κατεχόντων αὐτὰ καὶ δωρουμένης τῷ κοινῷ τῆς Γενούας διὰ τὸ συμφέρον καὶ χρήσιμον τῇ Ῥωμανίᾳ. κερδανοῦσι δὲ οἱ Γενουῖται καὶ πᾶσαν τὴν ἐξ αὐτῶν εἴσοδον τήν τε νῦν οὖσαν καὶ τὴν ἐσομένην ἐξ ἐπιπονήσεων αὐτῶν ἐντὸς τῶν παρὰ τῶν παραδεδομένων αὐτοῖς συνόρων γενομένων, μέχρις ἂν τὴν πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτῆς καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Ῥωμανίαν συντηρῇ πίστιν καὶ δουλείαν τὸ κάστρον καὶ ἡ χώρα τῆς Γενούας καὶ αὐτὸ τὸ κοινὸν αὐτῆς ἀπαράθραυστον καὶ ἀκολόβωτον κατὰ τὴν παρὰ τῶν ἀναγεγραμμένων ἀποκρισιαρίων αὐτῶν γεγονυῖαν ἔγγραφον συμφωνίαν τὴν καὶ ἀνωτέρω ἀναταχθεῖσαν, τῶν ἀφαιρεθέντων ταῦτα τὸ ἱκανὸν σχεῖν μελλόντων ἀπὸ τοῦ δημοσίου. κἂν μὴ σχῶσι δὲ, μὴ κατὰ τῶν Γενουϊτῶν ὀφειλόντων ἐνάγειν, ἀλλὰ κατὰ τοῦ δημοσίου αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ νενομισμένου καιροῦ· κἂν μὲν τύχωσιν ἀντισηκώσεως, ἔχειν τὸ ἱκανὸν διὰ τοῦ δοθέντος, κἂν μὴ τύχωσι δὲ στέργειν ὡς τῆς βασιλείας μου ἐπ' ἀδείας ἐκ τῶν νόμων ἐχούσης ἐν εἰδήσει δωρεῖσθαι καὶ τὰ ἀλλότρια, καὶ οὕτω δωρουμένης τὰ τοιαῦτα τῷ τῆς Γενούας πληρώματι. ὁ μέντοι γεγονὼς παρὰ τοῦ Ἀμίκου δὲ Μούρτα ὅρκος τοῦ ἀποκρισιαρίου Γενούας ἔχει οὕτως· ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἐγὼ ὁ Ἀμίκος δὲ Μούρτα ὁ Γενουΐτης, ἀποσταλεὶς παρὰ τῶν κονσούλων καὶ τῶν συμβούλων πάντων τοῦ κάστρου Γενούας καὶ λαβὼν ἐξουσίαν καὶ ἐνδόσιμον παρ' αὐτῶν, ὡς ἂν ὅπερ ἐπομό-

σομαι, συμφωνῶν προσώπῳ τῶν Γενουΐτῶν μετὰ τοῦ ὑψηλοτάτου βασιλέως Ῥωμαίων τοῦ πορφυρογεννήτου κῦρ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, στερχθῇ τοῦτο καὶ παρ' αὐτῶν, τὴν παροῦσαν συμφωνίαν ποιῶ καὶ ἐπομνύω ἀπὸ θελήσεως πάντων τῶν Γενουΐτῶν πρὸς τὸν κύριον βασιλέα τὸν πορφυρογέννητον κῦρ Μανουὴλ καὶ πρὸς πάντας τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους τῆς βασιλείας αὐτοῦ τοὺς μέλλοντας βασιλεύειν καὶ τὴν Ῥωμανίαν, καθὼς δηλωθήσεται· ὅτι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε ἵνα γένωνται οἱ Γενουῖται ἐν βουλῇ ἢ ἐν ἔργῳ δι' ἑαυτῶν ἢ δι' ἑτέρων τινῶν, ἢ μετὰ ἐστεμμένων εἴτε καὶ μὴ τοιούτων, ἵνα ὁ κύριος βασιλεὺς ἢ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ καὶ διάδοχοι ἀπολέσωσι χώραν ἢ τιμὴν, ἀφ' ὧν ἔχει σήμερον ἢ ὧν μέλλει ἐπικτήσασθαι, ἄνευ τοῦ ὅ τι ἐὰν κρατήσῃ ἐκ τῶν χωρῶν τῆς Συρίας, ἃς ἔχομεν ἢ κρατοῦμεν ἢ ἐν αἷς ἔχομεν δίκαιον εἴτε διὰ πολέμου εἴτε διὰ προσελεύσεως ἢ διὰ χαρίσματος ἢ διὰ ἀγορᾶς ἢ δι' ἀνταλλαγῆς, ἣν ἐποιήσαμεν, χώραν ἀντὶ χώρας λαβόντες. καὶ ἐὰν τῶν Γενουΐτῶν τῶν ὄντων ἐν ταῖς χώραις τοῦ βασιλέως τὶς ἢ τινὲς ἄνθρωποι οἱουδήτινος γένους κατ' ἐκείνων ὁρμήσωσιν ἢ καὶ παρακαθισμὸν ποιῶσιν, οἱ εὑρεθέντες ἐκεῖσε Γενουῖται μετὰ καλῆς πίστεως καὶ χωρὶς δόλου ἵνα δεφενδεύωσι καὶ τηρήσωσι τὰς τοιαύτας χώρας πρὸς τιμὴν τοῦ κυρίου βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτοῦ. καὶ ἐάν τις Γενουΐτης ποιήσῃ πταῖσμα τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἢ τοῖς ἀνθρώποις τῆς βασιλείας αὐτοῦ, οἱ κόνσουλοι τῆς Γενούας μετὰ καλῆς πίστεως ἵνα ἔχωσι χρέος ποιῆσαι δίκαιον μετὰ τὸ λαβεῖν εἴδησιν παρὰ τοῦ κυρίου βασιλέως. ὡσαύτως ὀμνύω, ὡς ἵνα διαφυλάξωσιν οἱ Γενουῖται τοὺς ἀποκρισιαρίους τοῦ βασιλέως ἐν πάσῃ τῇ διακρατήσει ἡμῶν, καὶ ἐάν ποτε στόλος ἑκατὸν κατέργων ἢ καὶ πλειόνων ὁρμήσῃ κατὰ τῶν χωρῶν τοῦ βασιλέως, ἵνα οἱ εὑρεθέντες Γενουῖται ἐν ταῖς χώραις τοῦ βασιλέως εἰσέλθωσιν εἰς τὰ κάτεργα τοῦ βασιλέως μετὰ ῥόγας τῆς συνήθως τοῖς Λατίνοις δοθησομένης, καὶ ἀπέλθωσι κατὰ τοῦ τοιούτου στόλου εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς τοιαύτης δουλείας ἄνευ ἀνθρώπων εἴκοσι τῶν μελλόντων ἐναπολειφθῆναι πρὸς φυλακὴν τῶν πλοίων αὐτῶν. ταῦτα πάντα, ἃ περιέχει ἡ παροῦσα γραφὴ, ἵνα ὀμόσωσιν οἱ κόνσουλοι πάντες τῆς Γενούας διατηρῆσαι καὶ ὁ λαὸς Γενούας διὰ τοῦ ἑκατοντάρχου. καὶ ὡς ὀμνύω ταῦτα χωρὶς δόλου καὶ περινοίας, οὕτως ἵνα μοὶ βοηθῇ ὁ θεός. ὁ δὲ ἐπὶ

τῷ τοιούτῳ ὅρκῳ χρυσόβουλλος λόγος τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως καὶ περιποθήτου θείου τῆς βασιλείας μου κῦρ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ ἔχει οὕτως· ἐπεὶ οἱ συνετώτατοι κόνσουλοι καὶ σύμβουλοι καὶ ἡ πληθὺς ἅπασα τῆς κοινότητος τοῦ κάστρου Γενούας, ἐξαποστείλαντες πρὸς τὴν βασιλείαν μου ἀποκρισιάριον αὐτῶν τὸν φρονιμώτατον Ἀμίκον δὲ Μούρτα, ἐνδεδώκασιν τούτῳ τρακταῖσαι καὶ συμφωνῆσαι μετὰ τῆς βασιλείας μου περὶ ὧν ἠβούλοντο. ὁ δὲ καταλαβὼν πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ ἐφ' ἱκανὸν περὶ τῶν τοιούτων τρακταΐσας ἐποίησε συμφωνίαν τὴν παρ' αὐτοῦ γεγονυῖαν καὶ δι' ὅρκου βεβαιωθεῖσαν, ἰδοὺ καὶ ἡ βασιλεία μου διὰ τὸ ἀγαθὸν θέλημα, ὃ κέκτηται πρὸς τοὺς ἐποίκους τοῦ τοιούτου κάστρου, καὶ διὰ τὴν δουλείαν καὶ τὴν εὔνοιαν, ἣν ὁμολογοῦσιν ἐκπληροῦν πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ τὴν Ῥωμανίαν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα, καθυπισχνεῖται διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου αὐτῆς ἐπιδοῦναι τοῖς Γενουΐταις ἔμβολον καὶ σκάλαν καὶ ἐκκλησίαν ἐντὸς τῆς Μεγαλοπόλεως, καθὼς ἐν τῷ γεγονότι αὐτοῖς πρακτικῷ δηλοῦται περὶ τούτου, δίδοσθαι δὲ καὶ τῷ κάστρῳ Γενούας καὶ τῇ κοινότητι χάριν σολεμνίου ἐτησίως ὑπέρπυρα πεντακόσια καὶ βλαττία δύο καὶ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Γενούας ὑπέρπυρα ἑξήκοντα καὶ βλαττίον ἕν, ἀφ' ὧν ἐδόθησαν καὶ νῦν τὰ τοῦ κάστρου καὶ τῆς κοινότητος σολέμνια ὑπὲρ χρόνων δέκα διὰ τοῦ ἀποκρισιαρίου αὐτῶν τοῦ φρονιμωτάτου Ἀμίκου δὲ Μούρτα. σὺν τούτοις καὶ διορίζεται κομμερκεύεσθαι αὐτοὺς οὕτως, ἤγουν ἐν μὲν τῇ θεοφυλάκτῳ Μεγαλοπόλει εἰς τὰ ἑκατὸν τέσσαρα, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς χώραις τῆς Ῥωμανίας, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ Λατῖνοι οἱ διδόντες κομμέρκια, ὀφείλουσιν δὲ φυλλάσσεσθαι οἱ Γενουΐται καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν σῶα ἐν πάσαις ταῖς χώραις τῆς βασιλείας μου. εἰ δέ τις ἴσως βλάβη παρά τινος τούτοις ἐπισυμβαίῃ, ὀφείλουσιν εὑρίσκειν τὸ δίκαιον παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν, καθὼς ἔστιν εἰκός· ἀλλὰ καὶ ὁπηνίκα ἐγκαλοῦσι κατά τινος Ῥωμαίου ἢ ἀλλογενοῦς ἐνώπιον τῆς βασιλείας μου, ἵνα εὑρίσκωσι δίκαιον ἐν τῇ αὐλῇ αὐτῆς. ἵνα δὲ ἔχωσιν ἐπ' ἀδείας τὰ γενουϊτικὰ πλοῖα πραγματεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁπουδήποτε χώραις τῆς βασιλείας μου, ἄνευ τῆς Ῥωσίας καὶ τῶν Ματράχων, εἰ μὴ ἴσως ῥητῶς ἔστιν, ὅτε καὶ τοῦτο ἐκχωρηθῇ τούτοις παρὰ τῆς βασιλείας μου. ὁπηνίκα δὲ εἰσαγάγωσι πραγματείας ἐν τῇ Μεγαλοπόλει, καὶ οὐ δυνηθῶσιν ἴσως ταύτας διαπωλῆσαι, ἵνα γίνηται ἐπὶ

ταῖς τοιαύταις πραγματείαις, καθὼς ἔθος ἐστὶ γίνεσθαι καὶ ἐπὶ τοῖς λοιποῖς Λατίνοις τοῖς κομμερκευομένοις. καὶ ἐὰν πλοῖον Γενουϊτικὸν ἀφ' οἱουδήτινος τόπου ἐρχόμενον εἰς Ῥωμανίαν κινδυνεύσῃ καὶ συμβῇ τινὰ τῶν ἐν αὐτῷ πραγμάτων ἀφαιρεθῆναι ὑπό τινων, ἵνα γίνηται πρὸς ταῦτα τῆς βασιλείας μου ἐκδίκησις καὶ ἐπανάσωσις τῶν τοιούτων πραγμάτων. εἰ δ' ἴσως συμβῇ πταῖσαι τινὰς Γενουΐτας ὁπωσδήποτε, οὐκ ὀφείλουσιν κρίνεσθαι παρά τινος ἑτέρου ἀλλογενοῦς, εἰ μὴ παρὰ τῆς αὐλῆς τῆς βασιλείας μου, προκαθημένων δηλονότι Ῥωμαίων συγγενῶν ἢ καὶ ἀνθρώπων τῆς βασιλείας μου, καὶ ἵνα μὴ κατέχηται εἰς φυλακὴν ὁ πταίσας πρὸ κρίσεως, εἴπερ δίδωσιν ἐγγυητήν· εἰ δὲ μὴ δίδωσιν ἐγγυητήν, ἵνα κατέχηται μὲν εἰς φυλακήν, ἐκβάλληται δὲ καὶ κρίνηται, μέχρις ἂν γένηται ἀπόφασις ἐπ' αὐτῷ. σὺν τούτοις, ἵνα ἀποστέλληται μετὰ παραδρομὴν πέντε ἐνιαυτῶν βεστιαρίτης τῆς βασιλείας μου εἰς ἐκδίκησιν τῶν Γενουΐτῶν, κἂν οἱ τοιοῦτοι ἐγκαλῶσι τῇ βασιλείᾳ μου. εἴπερ οὖν τὸ τῆς Γενούας ἅπαν πλήρωμα, ὁ ἀρχιεπίσκοπος [δηλα]δὴ καὶ οἱ κόνσουλοι καὶ ἡ πληθὺς πᾶσα τῆς [Γενούας], τὴν παρὰ τοῦ ἀποκρισιαρίου αὐτῶν γεγονυῖαν συμφωνίαν προσδεξάμενοι συνεκπληρώσουσι ταύτην καὶ ἐγγράφως ποιήσουσι ταύτην καὶ ἐπομόσεται κατὰ τὰς ἐγκειμένας αὐτῇ διαστίξεις σῶ[αν] τηρεῖν αὐτὴν καὶ ἀπαράθραυστον εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα εἰς τιμὴν τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῆς Ῥωμανίας, βέβαια συντηρηθήσεται καὶ παρὰ τῆς βασιλ[είας μου τὰ ἀνω]τέρω δηλούμενα, τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου βεβαίου καὶ ἀσφαλοῦς διαμένειν ὀφείλοντος. Μανουὴλ ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς πορφυρογέννητος καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Κομνηνός.

Συντηρηθήσονται τοίνυν τὰ ἀναγεγραμμένα πάντα βέβαια παρὰ τῆς βασιλείας μου καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτῆς καὶ τῆς Ῥωμανίας, εἴπερ καὶ ὁ ὢν ἐξουσιαστὴς ἐν τῷ κάστρῳ καὶ τῇ χώρᾳ Γενούας καὶ οἱ κόνσουλοι καὶ οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ σενάτωρες καὶ οἱ λοιποὶ πρόκριτοι καὶ αὐτὸ τὸ κοινὸν τῆς Γενούας, παραδεξάμενοι τὰ παρὰ τῶν ἀναγεγραμμένων ἀποκρισιαρίων αὐτῶν συμφωνηθέντα καὶ ἐπομοθέντα πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτῆς καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Ῥωμανίαν, συμφωνήσουσι ταῦτα καὶ σωματικῷ διαβεβαιώσονται ὅρκῳ καὶ ἔγγραφον δὲ τούτων περιεκτικὸν ἐκ . . . **reliqua desunt.**

A tergo: † Κατεστρώθη διὰ τοῦ Σγουροῦ Μιχαὴλ . . . . †

† Κατεστρώθη ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ μεγάλου λογαριαστοῦ μηνὶ μαΐῳ ἰνδ. ι'. †.

† Διὰ τοῦ Προματοῦ Θεοδώρου †.

† Κατεστρώθη ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ γενικοῦ μηνὶ μαΐῳ ἰνδ. ι' τοῦ ϛφ' [ἔτους] †.

Orig. carta bomb. tabull. Taurinensis.

VI. (6701—1192) novembri ind. XI.

Imperator Isaacius Angelus conqueritur de rapinis a Guilelmo Grasso aliisque Ianuensibus una cum Pisanis factis in insula Rhodo, retinet merces Ianuensium habitantium in urbe, mittitque legatos hac de causa.

† Ἰσαάκιος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεύς, θεοστεφὴς ἄναξ, κραταιός, ὑψηλός, ἀεὶ αὔγουστος καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Ἄγγελος τοῖς συνετωτάτοις κουνσούλοις καὶ σενάτωρσι καὶ λοιποῖς ἐκκρίτοις ἐποίκοις τοῦ κάστρου Γενούας καὶ τῷ πιστοτάτῳ τῇ βασιλείᾳ μου παντὶ τούτου πληρώματι τὴν χάριν αὐτοῦ καὶ τὸ ἀγαθὸν θέλημα. τὸ περὶ τὴν καθ' ὑμᾶς χώραν εὐμενὲς τῆς βασιλείας μου καὶ ἀγαθοθελὲς ἐξ ἔργων αὐτῶν ὑμῖν παρεστήσατο ἡ βασιλεία μου οὐ μόνον εἰς τὴν χώραν αὐτῆς, αὖθις παραδεξαμένη ὑμᾶς παρὰ τοῦ τυράννου ἐκείνου Ἀνδρονίκου ἐκδιωχθέντας, ἀλλὰ καὶ τὰ διὰ χρυσοβούλλων τῶν ἀοιδίμων βασιλέων καὶ προγόνων τῆς βασιλείας μου δεδωρημένα ὑμῖν δίκαια ἐν τῇ Μεγαλοπόλει αὖθις ὑμῖν ἀποκαταστήσασα καὶ ἕτερα πολλῷ πλείω καὶ μείζω ἐκείνων δωρησαμένη ὑμῖν, ὧν καὶ ἐν κατασχέσει ἐστέ, καὶ κατά γε τὸ τῆς βασιλείας μου θέλημα καὶ οὐδ' εἰς αἰῶνας ὅλους τῆς τούτων κατοχῆς καὶ νομῆς στερῆσαι ὑμᾶς τις δυνήσεται· τοσοῦτον δὲ τὸ φιλότιμον περὶ τὴν καθ' ὑμᾶς χώραν ἐπιδειξαμένη ἡ βασιλεία μου ἀνάλογον καὶ τὴν ἐξ ὑμῶν δουλείαν ἕξειν προσεδόκα, καὶ μὴ μόνον μὴ εἰς πολεμίους ὑμᾶς εὑρίσκειν καὶ προφανεῖς ἐχθροὺς ἄντικρυς, ἀλλὰ καὶ συνερίθους καὶ συμμάχους ἐν πᾶσιν οἷς ἂν εὑρεθῆτε τόποις, εἴτε κατὰ ξηράν, εἴτε καὶ κατὰ θάλατταν· τὸ δὲ νῦν πραχθὲν παρά τινος πλοίου γεννουϊτικοῦ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς βασιλείας μου, οὗ κατῆρχεν ὅ τε Γιλιέλμος ὁ Γράσος, Ῥαδουανὸς ὁ ναύκληρος, ὁ Βάκα Βοῦβα, ὁ ἀνεψιὸς τοῦ

Βαλδουίνου Γέρτζου, ὁ Τζίρης Δαΐζων, Οὖβος ὁ Μέδισος, ὁ Πύρρος, ὁ Σεμοδντος, ὁ Διβάλτος, ὁ Παλτζέτζης καὶ ὁ Πασχάλης, συμπνεύσαντος καὶ ἑτέρου πλοίου πισσαΐκοῦ, πᾶσαν ἔχθρας ὑπερελαύνει ἔνδειξιν. πρῶτα μὲν γὰρ κατὰ τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου τῆς Ῥόδου ὡς φίλοι τῷ λιμένι αὐτῆς προσοκείλαντες ὅπλα ἤραντο καὶ ἀόπλοις καὶ ἀφυλάκτοις ἐντυχόντες τοῖς περὶ τὸν αἰγιαλὸν τῆς τοιαύτης νήσου οἰκοῦσι μαχαίρας τούτους ἔθεντο παρανάλωμα, καὶ πάντα τὰ προσόντα αὐτοῖς πάρεργον λείας ἐποιήσαντο· ἔπειτα καὶ πλοίοις ἐντυχόντες βενετικοῖς, ἀπὸ τῶν μερῶν τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Αἰγύπτου πρὸς τὴν βασιλείαν μου ἐρχομένοις καὶ ἀποκρισιαρίους τῆς βασιλείας μου, ἀλλὰ καὶ τοῦ σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου τοῦ Σαλαχατίνου πρὸς τὴν βασιλείαν μου διαπλωϊζομένους ἔχουσι, ναυμαχίαν καὶ κατ' αὐτῶν ἐνεστήσαντο, καὶ ὡς φίλοι προσεγγίσαντες τούτοις καὶ πρεβένταν εἰρηνικῶς τάχα ἐξ αὐτῶν ἐπιζητοῦντες ἐπεπήδησάν τε αὐτοῖς λῃστρικῶς, καὶ ἐν κατασχέσει τούτων γενόμενοι τοὺς μὲν ἀποκρισιαρίους τῆς βασιλείας μου καὶ τοὺς τοῦ σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου ἀπηνῶς καὶ ἀνηλεῶς διὰ μαχαιρῶν κατέσφαξαν καὶ ἄλλους Ῥωμαίους καὶ Συριάνους πραγματευτάς, ὅσους ἐν τοῖς τοιούτοις πλοίοις εὗρον, τὰ δὲ ἐν αὐτοῖς πράγματα τῆς βασιλείας μου καὶ τῶν Ῥωμαίων πραγματευτῶν καὶ λοιπῶν καὶ τὰ παρὰ τοῦ Σαλαχατίνου σταλέντα τῇ βασιλείᾳ μου φάριά τε καὶ μουλάρια καὶ ἀλλοῖα ζῶα κυνηγετικὰ καὶ παντοῖα πολύτιμα πράγματα ἀνελάβοντο, μή τινος τῶν ἐν τοῖς τοιούτοις πλοίοις Ῥωμαίου ἢ ἐθνικοῦ, χριστιανοῦ τε καὶ μουσουλμάνου φεισάμενοι, εἰ μὴ μόνον τῶν ἐν αὐτοῖς ὄντων Γεννουϊτῶν καὶ Πισσαίων, οἷς καὶ σῶα τὰ πράγματα αὐτῶν ἀποδεδώκασιν, ἀλλὰ καὶ πλοίῳ λογγοβαρδικῷ ἐντυχόντες, εἰς τὰ μέρη τῆς Κύπρου ἀπερχομένῳ καὶ ἀποκρισιαρίους τῆς βασιλείας μου ἔχοντι, τόν τε θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Πάφου καὶ πρόεδρον τῶν πρωτοσυγκέλλων, καὶ τὸν φρέριον Σπανίουλον Οὖγον καὶ τὸν λίζιον καβαλλάριον τῆς βασιλείας μου Πιπῖνον τὸν Πισσαῖον, καὶ τῷ τοιούτῳ πλοίῳ λῃστρικῶς ἐπιθέμενοι κατίσχυσαν καὶ αὐτοῦ, καὶ τοὺς μὲν Λογγιβάρδους μαχαίρας παρανάλωμα ἔθεντο, τὸν δὲ Πιπῖνον Πισσαῖον καὶ τὸν Σπανίουλον Οὖγον μετὰ καὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀπολελύκασι, τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Πάφου καὶ μόνον ἐν δεσμοῖς μέχρι τοῦ νῦν κατέχοντες. ταῦτα πάντα παρὰ τῶν Πισσαίων καὶ τῶν Γεννουϊτῶν κατεπράχθησαν,

καὶ τόση ζημία καὶ ἀτιμία τῇ βασιλείᾳ μου καὶ τῇ Ῥωμανίᾳ ἐκ τοῦ γένους ὑμῶν προσεγένετο· ἀλλ' ἡ βασιλεία μου καὶ ταῦτα, τοῦ πράγματος μεγάλου ὄντος καὶ μεγάλης ἐκδικήσεως δεομένου, φιλανθρώπως μέχρι καὶ νῦν ἀνέχεται, καὶ εἰ καὶ εἶχεν ἀντὶ τῶν σφαγέντων Ῥωμαίων πλείους Γεννουΐτας ἀνταποκτεῖναι καὶ Πισσαίους καὶ ἀντὶ τῶν ἀφαιρεθέντων πραγμάτων πολλαπλάσια λαβεῖν, ἐκδιῶξαί τε τέλεον τῶν τῆς Ῥωμανίας ὁρίων ἄμφω τὰ τοιαῦτα γένη, ὅμως ἠνέχετο καὶ εἰσέτι ἀνέχεται, ἂν εἴδησιν δοῦσα τῇ ὑμετέρᾳ συνέσει ἐκδίκησιν ἐξ αὐτῆς λάβοι τὴν προσήκουσαν καὶ ἱκάνωσιν τῶν πραγμάτων τῶν τε πραγματευτῶν καὶ τῶν τῆς βασιλείας μου καὶ αὐτῶν τῶν παρὰ τοῦ σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου σταλέντων τῇ βασιλείᾳ μου, ἃ καὶ ποσοῦνται, τὰ μὲν τῆς βασιλείας μου εἰς νομίσματα ὑπέρπυρα ἑξακισχίλια ἑξακόσια ἑβδομήκοντα πέντε, τὰ δὲ τοῦ μεγαλεπιφανεστάτου καὶ οἰκείου τῇ βασιλείᾳ μου μυστοῦ εἰς ὑπέρπυρα ἑπτακόσια, τὰ τῶν πραγματευτῶν εἰς χιλιάδας ὑπερπύρων τριάκοντα ἐννέα, νομίσματα ὅμοια ἑκατὸν ἐννενήκοντα τρία, τοῦ περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου, τοῦ πανευτυχεστάτου σεβαστοκράτορος κυροῦ Ἀλεξίου, εἰς ὑπερπύρων χιλιάδας πεντήκοντα, ὡς εἶναι ὁμοῦ τὰ ὅλα χιλιάδας ὑπερπύρων ἐννενήκοντα ἕξ, νομίσματα ὅμοια πεντακόσια ἑξήκοντα ἕξ, ἄνευ τῶν μὴ δηλωθέντων ἐν τῷ σημειώματι, ὡς τῶν ἐχόντων αὐτὰ τῶν μὲν σφαγέντων, τῶν δὲ κατασχεθέντων, καὶ ἄνευ τῶν πρὸς τὴν βασιλείαν μου παρὰ τοῦ Σαλαχατίνου σταλέντων φαρίων, ξυλαλοῶν, βαλσαμελαίου, ἀμπαράτων, βλαττίων, σελοχαλίνων χρυσῶν εἰκοσιεπτὰ μετὰ λιθαρίων καὶ μαργαριτάρων καὶ τῶν τοῦ Σαλαχατίνου καὶ τοῦ ἀποκρισιαρίου αὐτοῦ καὶ ἑτέρων ἰδικῶν πραγμάτων. ἀναδιδάσκει γοῦν ταῦτα ὑμᾶς ἡ βασιλεία μου, καὶ ἐπιζητεῖ ἐξ ὑμῶν κατὰ τὴν συμφωνίαν ὑμῶν τήν τε ἐπὶ τοῖς ἀποκτανθεῖσιν ἐκδίκησιν καὶ τὴν τῶν πραγμάτων πάντων ἱκάνωσιν· εἰ δὲ μὴ ἱκανωθήσεται ταῦτα πάντα ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Μεγαλοπόλει παρευρεθέντων Γεννουϊτῶν, οὓς ἐν ἐλευθερίᾳ μέχρι καὶ νῦν καὶ ἐν πάσῃ ἀδείᾳ διαφυλάττει ἡ βασιλεία μου καὶ ἐν κατασχέσει τῶν δεδωρημένων τῇ Γεννούᾳ ἀκινήτων ἐντὸς τῆς Μεγαλοπόλεως ὄντας, διατηρεῖ μόνας τὰς πραγματείας αὐτῶν ἐν ἀσφαλεῖ θεμένη, ὥστε παρ' αὐτῶν διαπωλεῖσθαι, καθὼς ἂν αὐτοὶ καὶ πρὸς οὓς βούλωνται, καὶ τὸ τίμημα τούτων ἐναποτίθεσθαι, ὡς ἂν εἰ μὴ φροντὶς τῇ ὑμετέρᾳ χώρᾳ γένοιτο τῆς ὀφειλομένης ἐπὶ

τῷ τοιούτῳ ἀτοπήματι ἐκδικήσεως καὶ τῆς τῶν πραγμάτων πάντων ἱκανώσεως, ἱκανωθῆναι ταῦτα ἐξ αὐτῶν τήν τε βασιλείαν μου καὶ τοὺς ἐν τοῖς τοιούτοις πλοίοις ὄντας πραγματευτὰς καὶ ἔκτοτε πάλιν εἶναι τὴν πρὸς ὑμᾶς τῆς βασιλείας μου εὐμένειαν, εἰ βούλεσθε, σῶαν καὶ ἀσφαλῆ. φροντισάτω οὖν ἡ ὑμετέρα σύνεσις τοῦ τε συμφέροντος ὑμῖν καὶ τοῦ ἀζημίου τῇ βασιλείᾳ μου καὶ τῇ Ῥωμανίᾳ. ἐπὶ τούτῳ γὰρ καὶ ὁ παρὼν ἄνθρωπος τῆς βασιλείας μου ὁ Ἴγγλινος Πέτρος σὺν τῷ συμπολίτῃ ὑμῶν Πέτρῳ Πανδώλφῳ πρὸς ὑμᾶς ἀπεστάλη. † Μηνὶ νοεμβρίῳ ἰνδ. ια΄. †

† Βασιλικὸν εἰς τοὺς συνετωτάτους κουνσούλους καὶ σενάτωρας καὶ λοιποὺς ἐκκρίτους ἐποίκους Γενούας καὶ τὸ λοιπὸν πιστότατον τῇ βασιλείᾳ μου πλήρωμα αὐτῶν. †

Orig. chart. bomb. tabull. Taurinensis.

VII. (6702—1193) octobri ind. XII.

Imperator Isaacius Angelus condonat iniurias a Ianuensibus Graecis illatas renovatque privilegia Ianuensium in urbe Cpli.

† Ἔφθασαν μὲν οἱ ἀπὸ τοῦ κάστρου Γενούας σταλέντες πρὸς τὴν βασιλείαν μου κατὰ τὸν ἀπρίλλιον μῆνα τῆς παρελθούσης δεκάτης ἰνδικτιῶνος, τοῦ ,ςψ΄ ἔτους, ἀποκρισιάριοι ὅ τε Γίδος Σπίνουλος καὶ ὁ Γιλίελμος Τορνέλος συμφωνῆσαι μετὰ τῆς βασιλείας μου καὶ τῆς Ῥωμανίας δικαίῳ τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας αὐτῶν, ὅσα δῆτα καὶ συνεφώνησαν καὶ τῇ ἐγγράφῳ ἐνόρκῳ συμφωνίᾳ αὐτῶν, ναὶ δῆτα καὶ τῷ ἐπορεχθέντι αὐτοῖς χρυσοβούλλῳ τῆς βασιλείας μου τῷ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἀπολυθέντι, ἐν ᾧ καὶ ἡ τοιαύτη συμφωνία αὐτῶν κατὰ ῥῆμα διαλαμβάνεται, δηλοῦνται· ἐπεὶ δὲ οὔπω οὐδ᾽ ἑνὸς ἐνιαυτοῦ κύκλος παρέδραμε, καὶ ὁ τοῖς ἀγαθοῖς ἀντικείμενος σατὰν καὶ τῆς εἰρήνης πολέμιος ἀνδρῶν οὐκ ἀγαθῶν ἀπὸ Γενούας ὁρμημένων ἐμφιθορίσας ψυχαῖς ἰὸν ταύταις λῃστείας καὶ ἀδικίας ἐνέχεε, καὶ πειρατικαῖς ναυσὶν οὐ μόνον μακραῖς, ἀλλὰ καὶ περιηγμέναις τε καὶ στρογγύλοις τὸ Ἰσσικὸν καὶ Παμφύλιον παραπλέοντες πέλαγος ταῖς διαπλωϊζομέναις τοῦτο ναυσὶ μιαιφόνους χεῖρας ἐπέβαλλον, καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς κατασφάττοντες τὰ προσόντα αὐτοῖς ἐληίζοντο, κἀντεῦθεν

καὶ βενετικῷ πλοίῳ ἐντυχόντες, ἀπὸ τῆς Μεγαλοπόλεως εἰς Αἴγυπτον ἀπάραντι, κἀκεῖθεν αὖθις εἰς τὴν Μεγαλόπολιν κατᾶραι σπεύδοντι, καὶ ἀνθρώπους τῆς βασιλείας μου καὶ ἀποκρισιαρίους τοῦ εὐγενεστάτου ἐκείνου σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου τοῦ Σαλαχατίνου πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ πράγματα οὐκ ὀλίγα τῇ βασιλείᾳ μου παρ' ἐκείνου σταλέντα φέροντι, ἀλλὰ καὶ πραγματευτὰς Ῥωμαίους πολλοὺς καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Μεγαλοπόλεως ὁρμωμένους καὶ τὰ πρῶτα τῶν ἐν αὐτῇ πραγματευτῶν φερομένους, προσεπέλασάν τε τῷ τοιούτῳ πλοίῳ κατὰ φίλους, καὶ εἰρηνικοὺς τὰ πρῶτα πρὸς αὐτοὺς λόγους θέμενοι αἴφνης αὐτῷ λῃστρικῶς ἐπεπήδησαν, καὶ πάντας τοὺς ἐν αὐτῷ φόνου παρανάλωμα ποιησάμενοι καὶ αὐτοὺς τοὺς τῆς βασιλείας μου ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρὸς τὴν βασιλείαν μου σταλέντας ἀποκρισιαρίους τοῦ ῥηθέντος εὐγενεστάτου ἐκείνου σουλτάνου Αἰγύπτου, τῶν τε ἐμφερομένων τῷ πλοίῳ πάντων πραγμάτων καὶ τῶν πρὸς τὴν βασιλείαν μου παρὰ τοῦ δηλωθέντος σουλτάνου Αἰγύπτου σταλέντων φαρίων καὶ ἄλλων ἀγρίων τε καὶ τιθασσευομένων ζώων, οἷα Λιβύη τρέφει καὶ Αἴγυπτος, ἐγκρατεῖς γεγόνασιν. ἐπεὶ οὖν οὐκ ἦν ταῦτα πρᾴως ἐνεγκεῖν τὴν βασιλείαν μου, καὶ μάλιστα παρὰ τῶν ἀπὸ τῆς Μεγαλοπόλεως ἐν τῷ τοιούτῳ πλοίῳ εὑρεθέντων πραγματευτῶν παρορμωμένην, καθ' ἑκάστην πρὸς αὐτὴν ἀνακλαιομένων καὶ τὴν ἐκδίκησιν λιπαρῶς ἐξαιτουμένων καὶ τῆς βασιλείας μου ὁσημέραι δεομένων, ἐκχωρῆσαι αὐτοῖς ἱκανωθῆναι τὰ πράγματα αὐτῶν ἐκ τῶν ἐνταῦθα εὑρισκομένων Γενουιτῶν, ἡ βασιλεία μου ἅμα μὲν καὶ τοῖς Κωνσταντινουπολίταις πραγματευταῖς τὸ πολὺ περιαιροῦσα τῆς θλίψεως καὶ τὴν τῆς ζημίας ἀνακωχὴν ὑποτεινομένη, ἅμα δὲ καὶ τοὺς Γενουίτας διεγεῖραι περισσοτέρως θελήσασα εἰς τὴν τοῦ τοιούτου κακοῦ κατὰ τὰ συμπεφωνημένα ἐκδίκησιν, συνήγαγέ τε τοὺς τῇ Μεγαλοπόλει ἐνδημοῦντας Γενουίτας καὶ φροντίσαι τῆς τοῦ κακοῦ ἐκδικήσεως τούτοις ἐπέσκηψεν. ὡς δὲ οὗτοι τὴν τοῦ τηλικούτου πράγματος ἀνεβάλλοντο φροντίδα καὶ ἑαυτῶν ταύτην ἀποτινάσσεσθαι ἐπειρῶντο, τὴν τῶν τολμησάντων τοῦτο κακίαν προβαλλόμενοι καὶ τὴν διὰ ταύτην ἀπὸ τῆς χώρας αὐτῶν πρὸ χρόνων ἤδη πολλῶν ἀποσόβησιν. κἀντεῦθεν αὖθις ἀγριωτέρως αὐτοῖς ὁ τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν ἐπηγείρετο δῆμος, καὶ θερμοτέρως ἐδεῖτο τῆς βασιλείας μου ἐξ αὐτῶν ἱκανωθῆναι τὰ ἀπὸ τοῦ τοιούτου πλοίου ἀφαιρεθέντα πράγματα αὐτῶν, ἡ

βασιλεία μου τῷ καιρῷ καὶ τοῖς πράγμασι ἐνδιδοῦσα μέσως χωρεῖται, τοῖς τε Κωνσταντινουπολίταις τὸν θόρυβον καταστέλλουσα καὶ τοῖς Γενουίταις τὸ ἀσφαλὲς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν αὐτῶν περιποιουμένη καὶ τὴν προκυρωθεῖσαν συμφωνίαν τῆς βασιλείας μου καὶ τῆς Ῥωμανίας καὶ τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας Γενούας μὴ ἀκυρωθῆναι διοικονομοῦσα καὶ δὴ τοὺς Γενουίτας ἐγκρατεῖς εἶναι ἀφεῖσα τῶν λοιπῶν πραγμάτων αὐτῶν, ἀπόμοιραν ἐξ αὐτῶν λαμβάνει ὑπὸ ἐγγυηταῖς τοῖς παρ' αὐτῶν δοθεῖσι καὶ ὡς παρακαταθήκην τὴν τοιαύτην ἀπόμοιραν κατέχειν παρ' αὐτῆς ἐκλεγεῖσιν, εἰς χιλιάδας ὑπερπύρους εἴκοσι ποσουμένην, ἐπὶ αἱρέσει τοιαύτῃ, ὡς εἰ μὲν εἴδησιν λαβόντες τοῦ συμβάντος οἱ ἔποικοι τοῦ κάστρου Γενούας εἰς ἐκδίκησιν διεγερθεῖεν τοῦ πράγματος, ἀποδοθήσεται τούτοις ἡ κατασχεθεῖσα ἀπόμοιρα, εἰ δὲ ἀμελῶς περὶ ταύτην διατεθεῖεν, ἔσονται αἱ τοιαῦται εἴκοσι χιλιάδες ὑπέρπυροι παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις εἰς ἱκάνωσιν τῶν πραγμάτων αὐτῶν. οἰκονομεῖται ταῦτα παρὰ τῆς βασιλείας μου, καὶ ὁ θόρυβος καταστέλλεται, καὶ οἱ Γενουῖται τῇ Μεγαλοπόλει ἐλευθέρως καὶ αὖθις ἐνδιατρίβουσι, τοῖς ἀποκληρωθεῖσιν αὐτοῖς ἐν τῇ Μεγαλοπόλει διαιτήμασιν ἀνέτως χρώμενοι. στέλλει δὲ ἡ βασιλεία μου ἄνθρωπον αὐτῆς μετὰ καὶ γραμμάτων σὺν ἑνὶ τῶν ἐν τῇ Μεγαλοπόλει Γενουϊτῶν εἰς τὸ κάστρον τὴν Γένουαν τὰ συμβάντα ἀναδιδάσκοντα, οἱ δὲ Γενουῖται τὰ τῆς βασιλείας μου δεξάμενοι γράμματα, ὡς προσῆκον ἦν συνετοῖς καὶ φρονίμοις ἀνθρώποις καὶ πιστοῖς τῇ βασιλείᾳ μου διετέθησαν, καὶ πολλὴ μὲν αὐτοῖς ἡ τοῦ πράγματος φροντὶς γίνεται. στέλλουσι δὲ καὶ ἀποκρισιαρίους πρὸς τὴν βασιλείαν μου περὶ τούτων διαπρεσβεύοντες, τόν τε πιστότατον λίζιον αὐτῆς Βαλδουῖνον Γέρτζον καὶ τὸν Γίδον Σπίνουλον, οἳ καὶ καταλαβόντες πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ πολυτρόπως αὐτὴν πληροφορήσαντες τὸ τῶν τὸ ἄτοπον τοῦτο ἔργον ποιησαμένων Γενουϊτῶν ἀπόβλητον καὶ ἐκδεδιῃτημένον καὶ τὴν διὰ ταῦτα πολὺν ἤδη χρόνον τῆς Γενούας ἀποικίαν καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ κάστρου αὐτῶν ἔνδικον διωγμόν, καὶ ὡς οὐδέποτε λήξουσιν ἀναψηλαφῶντες αὐτούς, μέχρις ἂν κατασχόντες τούτους ταῖς χερσὶ τῆς βασιλείας μου παραδώσουσι, καὶ πολλὴν πρὸς τὴν βασιλείαν μου παράκλησιν ποιησάμενοι, μὴ διὰ δύο ἢ καὶ τριῶν ἀνδρῶν κακίαν ὅλον τὸ κατ' αὐτοὺς ἀποβαλέσθαι κάστρον, πολλὴν τὴν εἰς τὴν βασιλείαν μου καὶ Ῥωμανίαν πίστιν καὶ εὔνοιαν τρέφον καὶ ἐπὶ ταύτῃ καυ-

γώμενον καὶ ὅλαις χερσὶν αὐτῆς, ἐξεχόμενον, κατεδυσώπησάν τε τὴν βασιλείαν μου καὶ μὴ ἀπολέσαι δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν διὰ ἀσεβῆ καταπεπείκασι. καὶ δὴ κάμπτεται τούτοις ἡ βασιλεία μου, καὶ τὰ ἐγγοηταῖς παρατεθέντα γενουϊτικὰ νομίσματα, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται, ὡς ἤδη τῆς Γενούας οὕτω τὴν ἐπιφορτισθεῖσαν αὐτῇ φροντίδα ἐκπληρωσάσης, ἀποδοθῆναι αὐτοῖς διωρίσατο, καὶ μέντοι καὶ ἀποδέδοται. ἐπεὶ δὲ διὰ τὸ παρεμπεσὸν σκάνδαλον καὶ ἑτέρῳ χρυσοβούλλῳ τῆς βασιλείας μου τὸν προαπολυθέντα ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ αὐτῶν χρυσόβουλλον λόγον τῆς βασιλείας μου ἐπικυρωθῆναι ᾐτήσαντο, κατανεύει καὶ πρὸς τὴν τοιαύτην αὐτῶν ἡ βασιλεία μου αἴτησιν, ὡς καὶ αὐτῶν ἐγγράφῳ αὐτῶν καὶ τῶν ἐν τῇ Μεγαλοπόλει ἐκκρίτων Γενουϊτῶν ἐνυπογράφῳ καὶ ὅρκῳ σωματικῷ ἐπὶ τῷ ἐγγράφῳ τὴν προομοθεῖσαν συμφωνίαν αὐτῶν ἐνταῦθα ἐπικυρωσάντων κατὰ τὸ ἐνδεδομένον αὐτοῖς ἀπὸ τῆς χώρας αὐτῶν, καθ' ἣν τῇ βασιλείᾳ μου διεκόμισαν γραφὴν τῶν κουνσούλων καὶ συμβούλων τοῦ κάστρου αὐτῶν, συμφωνησάντων δὲ καὶ τὸ ἐν τῇ ἐναλλαγῇ τῶν κουνσούλων καὶ συμβούλων αὐτῶν ἢ καὶ ἐξουσιαστῶν τοὺς ἑκάστοτε γινομένους ἑτέρους κονσούλους καὶ συμβούλους ἢ καὶ ἐξουσιαστὰς προτιθέναι τῷ ἐπὶ ταύτῃ ὅρκῳ καὶ τοῦτο τὸ μηδὲ διὰ τὸ συμβὰν μερικὸν σκάνδαλον μεταξὺ τῆς Ῥωμανίας καὶ τῆς Γενούας ὁτεδήποτε ἀλλοίωσιν ἐμποιῆσαι τοῖς μετὰ τῆς Ῥωμανίας καὶ τῆς Γενούας συμφωνηθεῖσι. ταῦτα οὕτω τούτων καταθεμένων ἐνώπιον τῆς βασιλείας μου καὶ τὴν τοιαύτην αὐτῶν κατάθεσιν πιστωσαμένων δι' ἐγγράφου ἐνυπογράφου αὐτῶν καὶ ὅρκου οὕτως ἐχόντων· ἐπεὶ ὁ ἁγιώτατος κύριος βασιλεὺς Ῥωμαίων καὶ ἀεὶ αὔγουστος κῦρ Ἰσαάκιος ὁ Ἄγγελος ἀντέστρεφε πρὸς ὑμᾶς τοὺς ἀποκρισιαρίους τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας Γενούας, τόν τε Βαλδουῖνον Γέρτζον καὶ τὸν Γίδον Σπίνουλον, καὶ δι' ἡμῶν πρὸς πάντας τοὺς ἐν τῇ Μεγαλοπόλει Γενουΐτας καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ κάστρον τὴν Γένουαν τὰ ἐξ αὐτῶν ἀφαιρεθέντα νομίσματα καὶ ἐγγυηταῖς, οἷς αὐτοὶ ἠβουλήθησαν παρατεθέντα αἰτίᾳ τῆς γεγονυίας ζημίας τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ βασιλείᾳ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις πραγματευταῖς καὶ τοῦ φόνου τῶν ἀποκρισιαρίων τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας καὶ τῶν πρὸς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἐρχομένων ἀποκρισιαρίων τοῦ εὐγενεστάτου ἐκείνου σουλτάνου Αἰγύπτου τοῦ Σαλαχατίνου καὶ τῆς ἀφαιρέσεως τῶν φαρίων καὶ ἀλλοίων αἰγυπτιακῶν ζώων τῶν πρὸς τὴν ἁγίαν αὐ-

τοῦ βασιλείαν διακομιζομένων ὡς ἀποσταλέντων παρὰ τοῦ εὐγενεστάτου τοιούτου σουλτάνου Αἰγύπτου τοῦ Σαλαχατίνου καὶ τῶν λοιπῶν δώρων, ὅσα τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ βασιλείᾳ ὁ ῥηθεὶς σουλτάνος Αἰγύπτου ἀπέστειλε πολυτελῆ καὶ πολύτιμα, τῶν καὶ εὑρεθέντων ἐν τῷ πλοίῳ τοῦ βενετίκου τοῦ Πορδάνου, τῷ κατασχεθέντι παρὰ τοῦ γενουϊτικοῦ πλοίου τοῦ ναυκληρευομένου παρά τε τοῦ Γιλιέλμου Γράσου, τοῦ Ῥαδουάνου ναυκλήρου, τοῦ Βάκα Βούβα, τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Βαλδουίνου Γέρτζου, τοῦ Τζίρη Δαΐζων, τοῦ Οὔβου Μεδίσου, τοῦ Πύρρου, τοῦ Σεμούντου, τοῦ Διβάλτου, τοῦ Παλτζέτζη καὶ τοῦ Πασχάλη καὶ ἑτέρων Γενουϊτῶν, διὰ τὸ πληροφορίαν λαβεῖν τὴν ἁγίαν αὐτοῦ βασιλείαν ἐξ ἡμῶν, ὡς πρὸ πολλοῦ οἱ τοιοῦτοι τοῦ κάστρου Γενούας ἀπεδιώχθησαν διὰ τὸν ἐκδεδιῃτημένον αὐτῶν βίον καὶ τὴν ἐν οὐκ ἀγαθοῖς ἀναστροφήν, καὶ ἐλάβομεν ἡμεῖς τὰ τοιαῦτα νομίσματα εἰς εἴκοσι χιλιάδας ὑπέρπυρα ποσούμενα ἀπὸ χειρῶν τοῦ Ὀξεοβαφεωπούλου Ἰωάννου εἰς τὰς ἡμετέρας χεῖρας καὶ δι' ἡμῶν οἱ ταῦτα τοῖς ἐγγυηταῖς παραθέμενοι Γενουῖται πραγματευταὶ οἱ καὶ τῇ Μεγαλοπόλει κατὰ τὸν νοέμβριον μῆνα τῆς διελθούσης ἑνδεκάτης ἰνδικτιῶνος κατ' ἐμπορίαν προσοκείλαντες μετὰ τοῦ πλοίου τοῦ Γενουΐτου Ἐρρίκου τοῦ Νεβιτέλα· ἐπεὶ οὖν ταῦτα οὕτως ἐλάβομεν, καὶ ἀναργυρίαν προβαλέσθαι οὐκ ἔχομεν μερικῶς ἢ καθόλου, οὔτε μὴν ἑτέρα τις πρόφασις ἡμῖν ὑπολέλειπται εἰς ἀναίρεσιν τῶν συμφωνηθέντων παρὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς κάστρου καὶ τῆς χώρας τῆς Γενούας πρὸς τὸν κραταιὸν καὶ ἅγιον ἡμῶν βασιλέα, κῦρ Ἰσαάκιον τὸν Ἄγγελον, καὶ τὴν Ῥωμανίαν, τῶν καὶ δι' ἐγγράφου ὁρκωμοτικοῦ ἡμῶν καὶ χρυσοβούλλου τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας, ἐν ᾧ καὶ τὸ τοιοῦτον ἔγγραφον κατεστρωμένον ἐστί, δηλουμένων, ᾧ ἐγγράφῳ ἀκολούθως καὶ οἱ κόνσουλοι τοῦ κάστρου ἡμῶν καὶ οἱ λοιποὶ ἔκκριτοι τῶν συμφυλετῶν ἡμῶν τὴν πρὸς τὸν κραταιὸν καὶ ἅγιον βασιλέα Ῥωμαίων κῦρ Ἰσαάκιον τὸν Ἄγγελον, καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Ῥωμανίαν πίστιν ἐπωμόσαντο πρὸς τοὺς ἐκεῖσε ἀποσταλέντας ἀποκρισιαρίους τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας, τόν τε Πεπαγωμένον Νικηφόρον καὶ τὸν διερμηνευτὴν Γηράρδον, ὀμνύομεν, ἵνα πάντα τὰ παρὰ τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας ἡμῶν συμφωνηθέντα καὶ ἐν τῷ χρυσοβούλλῳ διειλημμένα καὶ τῷ ἐν αὐτῷ κατεστρωμένῳ ἐγγράφῳ ἡμῶν δηλούμενα ὡς συμφωνηθέντα παρὰ τοῦ αὐτοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας ἡμῶν φυλάττωνται ἀπαρεγχείρητα καὶ

ἀναλλοίωτα εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα παρὰ παντὸς τοῦ πληρώματος τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας Γενούας, καθὼς ἀρχῆθεν ὡμόθησαν, καὶ οὐδὲν πρόκριμα τῷ κάστρῳ καὶ τῇ χώρᾳ ἡμῶν πρὸς ἀναίρεσιν τῶν συμφωνηθέντων, ὡς εἴρηται, ἐκ τῆς τῶν Γενουϊτῶν τῶν ἐν τῇ Μεγαλοπόλει κατασχέσεως καὶ τῆς τῶν πραγμάτων αὐτῶν παρ' ἐγγυηταῖς καταθέσεως προσγενήσεται εἰς τοὺς ἑξῆς ἅπαντας καὶ διηνεκεῖς χρόνους διὰ τὸ οἰκονομικῶς ἄγαν καὶ κατὰ προμήθειαν ἀρίστην, καὶ ἵνα μὴ κακόν τι μέγα παρὰ τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν τοῖς ἐν τῇ Μεγαλοπόλει Γενουΐταις συμβῇ, ὁποῖα ὁ πολὺς ὄχλος οἶδε ποιεῖν, τὴν ἁγίαν αὐτοῦ βασιλείαν τοῦτο οἰκονομῆσαι καὶ οὐδέποτε μνήμην τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως ποιησόμεθα, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ἐν τοῖς ὅρκοις τοῖς γινομένοις ἐν τῷ κάστρῳ ἡμῶν ἐπὶ ταῖς ἐναλλαγαῖς τῶν κονσούλων καὶ συμβούλων ἢ καὶ ἐξουσιαστῶν τοῦτο προστίθεσθαι, ἀμνηστίαν παντελῆ πάντας τοὺς Γενουΐτας ἔχειν τοῦ τοιούτου σκανδάλου καὶ μηδέποτε ἕνεκα τούτου πρὸς ἄμυνάν τινα κατὰ τῆς Ῥωμανίας μερικῶς ἢ καθόλου αὐτοὺς χωρῆσαι, μηδὲ ὅλως εἰς πρόφασιν μιᾶς καὶ μόνης κεραίας ἀναιρέσεως τῶν ἐν τῷ ὁρκωμοτικῷ ἡμῶν ἐγγράφῳ κειμένων χωρῆσαι ὅτε δήποτε, ὡς καὶ τοῦ κυρίου βασιλέως καὶ τῆς Ῥωμανίας κατανεύσαντος διὰ τοῦ γεγονότος νῦν αὖθις ἡμῖν προσκυνητοῦ χρυσοβούλλου τῆς ἁγίας αὐτοῦ βασιλείας μηδέποτε ἀπὸ τοῦ νῦν ἐν κατασχέσει τινὸς τῶν Γενουϊτῶν γενέσθαι, μήτε διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν, μήτε δι' ἑτέραν οἱανδήτινα μερικὴν ζημίαν ἢ βλάβην τῇ Ῥωμανίᾳ ἤ τινι τῶν ἐποίκων αὐτῆς εἰς τὸ ἑξῆς ἐπενεχθησομένην παρά τινων Γενουϊτῶν πρὸ τοῦ δοῦναι εἴδησιν τῷ κάστρῳ Γενούας καὶ ἐξ ἐκείνου τὴν ἐκδίκησιν ἀπαιτῆσαι, καθὼς ἀρχῆθεν συνεφωνήθη, τὸ παρὸν χρυσόβουλλον σ ι γ ί λ λ ι ο ν τῷ κάστρῳ καὶ τῇ χώρᾳ Γενούας ἡ βασιλεία μου ἐπεβράβευσε, δι' οὗ θεσπίζει καὶ διορίζεται, τὸ βέβαιον καὶ ἀσφαλὲς καὶ ἀπαράθραυστον ἔχειν τὰ συμφωνηθέντα πάντα μεταξὺ τῆς βασιλείας μου καὶ τῆς Ῥωμανίας καὶ τῶν Γενουϊτῶν καὶ ἐν τῷ προαπολυθέντι χρυσοβούλλῳ λόγῳ τῆς βασιλείας μου κατὰ τὸν ἀνωτέρω δηλωθέντα καιρόν, ἐν ᾧ καὶ τὸ ὁρκωμοτικὸν αὐτῶν ἔγγραφον κατεστρωμένον ἐστί, δηλούμενα καὶ μηδέποτε ἄλλοτε παρὰ τὴν περίληψιν τοῦ τοιούτου χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου ἢ παρὰ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου καὶ τῆς Ῥωμανίας γενέσθαι ἐπὶ τοῖς Γενουΐταις ἢ παρὰ τῶν Γενουϊτῶν ἐπὶ τῷ μέρει τῆς βασιλείας

μου καὶ τῆς Ῥωμανίας, ἀλλὰ μηδὲ ἀπὸ τοῦ, ὡς εἴρηται, προβάντος σκανδάλου πρόφασιν ὁτεδήποτε μερικῶς ἢ καθόλου τῷ μέρει τῆς βασιλείας μου καὶ τῆς Ῥωμανίας ἢ τῇ Γενούᾳ δοθῆναι εἰς ἀναίρεσιν τῶν μεταξὺ ἡμῶν συμφωνηθέντων ἐν τῷ χρυσοβούλλῳ λόγῳ τῆς βασιλείας μου καὶ τῷ ὁρκωμοτικῷ ἐγγράφῳ αὐτῶν ἐμπεριειλημμένων, ἀλλ' ἐν ἀσφαλεῖ καὶ ἀπαραβάτῳ καὶ ἀκεραίῳ φυλάττεσθαι ταῦτα, καθὼς ἀρχῆθεν ἐξετέθησαν, καὶ οὕτω λογίζεσθαι, ὡς μηδενὸς παρεμπεσόντος σκανδάλου εἰς ἀναίρεσιν τούτων ὁπωσδήποτε ἀφορῶντος. ἐπὶ τούτῳ γὰρ καὶ τὸ παρὸν χρυσόβουλλον σιγίλλιον τῆς βασιλείας μου ἐπεβραβεύθη αὐτοῖς εἰς ἀσφάλειαν αἰωνίζουσαν †. † Μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰνδ. ιβ' †.

Orig. charta bomb. tabull. Taurinensis.

VIII. (6707—1199) martio ind. II.

Alexius III. Angelus Comnenus, capto et punito Gafforio, mittit Nicolaum medicum legatum ad communitatem Ianuae, ut iterum tractetur de privilegiis.

† Ἀλέξιος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεύς, θεοστεφὴς ἄναξ, κραταιός, ὑψηλός, ἀεὶ αὔγουστος καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Κομνηνὸς τῷ συνετωτάτῳ ἐξουσιαστῇ Γενούας καὶ τοῖς φρονιμωτάτοις κονσούλοις καὶ σενάτωρσι καὶ τῷ λοιπῷ παντὶ πληρώματι τοῦ κάστρου Γενούας τὴν χάριν αὐτοῦ καὶ τὸ ἀγαθὸν θέλημα. ἀψευδῆ τὰ τῶν παρ' Ἕλλησι σοφῶν ἀποφθέγματα καὶ γνωμολογήματα καὶ ὡς ἐπίπαν ἐπίστοχα. κακοῦ γοῦν ἀνδρὸς ὅλην πόλιν ἀπολαύειν ὁ παρ' αὐτοῖς σοφὸς ποιητὴς Ἡσίοδος ἀπεφήνατο· οὐ καινὸν γοῦν, εἰ καὶ τῷ τοῦ καθ' ὑμᾶς κάστρου τῆς Γενούας πληρώματι διὰ τῶν τινων ἐξ ὑμῶν κακίαν μέγα π[άντως] ἐπετρίβη ζημίωμα, καὶ μεγάλης οὕτω καὶ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι φιλητῆς καὶ ἀγαπητῆς εὐμενείας τῆς βασιλείας μου ἐπὶ καιρὸν ἐστερήθητε, καὶ αἱ εἰς τὴν βασιλίδα ταύτην τῶν πόλεων καὶ ἐξ αὐτῆς ἐμπορίαι ἡμῶν καὶ τὰ κέρδη ἐντεῦθεν ἐπεσχέσθησαν καὶ διεκωλύθησαν. πλὴν ἐπεὶ θεοῦ προνοίᾳ ὅ τε τῆς κακῆς ταύτης πράξεως ἀρχηγὸς ἐκποδὼν γέγονε, καὶ ἀξίου τῶν ἔργων αὐτοῦ τέλους τετύχηκε, παρὰ τοῦ θεοσώστου στόλου τῆς βασιλείας μου κατασχεθείς, καὶ οἱ σὺν ἐκείνῳ δὲ ὁμόφυλοι ὑμῶν πάντες δέσμιοι ταῖς κατὰ τὴν Μεγαλόπολιν φυλακαῖς ἀπεδόθησαν, κἂν καὶ ἡ βασιλεία μου τὸ πρὸς

τὸ κάστρον ὑμῶν εὐμενὲς συντηροῦσα μεγάλην ἐπὶ τούτοις φιλανθρωπίαν ἐπεδείξατο, καὶ τῶν φυλακῶν ἀπολύσασα ἄδειαν αὐτοῖς δέδωκεν, ἔνθα καὶ βούλοιντο, ἀπελθεῖν· ἐπεὶ γοῦν οὕτω ταῦτα ἐ[π'] ἀρχηγοῦ τῆς κακίας συνέβησαν καὶ ἡ τοῦ καθ' ὑμᾶς κάστρου σύνεσις τοῦ οἰκείου ἀγαθοῦ οὐκ ἀνεπαίσθητος γενομένη, ἀλλὰ καὶ λίαν συνετῶς τοῦτο καταλαβοῦσα καὶ ἐπιγνοῦσα, γραφὴν πρὸς τὴν βασιλείαν μου ἐξαπέστειλε διὰ τοῦ παρόντος Νικολάου τοῦ ἰατροῦ, ἵλεων ὑμῖν ἐπινεῦσαι τὴν βασιλείαν μου ἐκλιπαροῦσα καὶ τὴν προλαβοῦσαν εὐμένειαν ἐπὶ τῷ ὑμετέρῳ κάστρῳ ἐπιδείξασθαι ἱκετεύουσα καὶ τῆς εἰς τὴν Μεγαλόπολιν καὶ τὴν Ῥωμανίαν παρελεύσεως διά τε γῆς, διά τε θαλάσσης παραχωρῆσαι ὑμῖν, ἡ βασιλεία μου καὶ τὸ φθάσαν γενέσθαι κακὸν μὴ τῆς τοῦ παντὸς ὑμετέρου κάστρου βουλῆς ἀκριβῶς εἶναι εἰδυῖα καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς πταίσασιν ἐκδίκησιν ἐκ θεοῦ προφανῶς λαβοῦσα, εὐμενῶς τε τὴν τοιαύτην ὑμετέραν γραφὴν παρεδέξατο, καὶ τὴν παροῦσαν γραφὴν αὐτῆς διὰ τοῦ αὐτοῦ Νικολάου τοῦ ἰατροῦ πρὸς ὑμᾶς ἐξαπέστειλε, δι' ἧς καὶ γνωρίζει ὑμῖν τὸ ἐπὶ τῷ κάστρῳ ὑμῶν ἀγαθὸν θέλημα τῆς βασιλείας μου, καὶ προτρέπεται, ἀποκρισιαρίους πρὸς τὴν βασιλείαν μου ἀποστεῖλαι, τὰ περὶ τῆς μεταξὺ τῆς βασιλείας μου καὶ ὑμῶν φιλίας καὶ δουλείας συμφωνήσοντας, καὶ ἔξεστιν ὑμῖν, εἰ βούλεσθε, οὕτω ποιῆσαι καὶ τῶν ἀπὸ τῆς βασιλείας μου θελητῶν ὑμῖν ἐπιτυχεῖν· γινωσκέτω δὲ ἡ σύνεσις ὑμῶν, ὅτι καὶ νῦν γενουιτικὰ κάτεργα τὰ μέρη τῆς Ῥωμανίας περιπλέουσι, καὶ προφάσει τῶν Πισσαίων καὶ τὴν Ῥωμανίαν οὐκ ὀλίγα ζημιοῦσι, καὶ εἰ καὶ ἐπ' αὐτοῖς θεοῦ βοηθοῦντος γένηταί τι ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου μὴ ἀρέσκον ὑμῖν, οὐκ ἐκ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου ἡ αἰτία, ἀλλ' ἐκ τῶν τὰ τοιαῦτα τολμᾶν ἐπιχειρούντων †.

† Μηνὶ μαρτίῳ ἰνδ. β.' †

† Βασιλικὸν εἰς τὸν συνετώτατον ἐξουσιαστὴν Γενούας καὶ τοὺς φρονιμωτάτους κουνσούλους καὶ σενάτωρας καὶ τὸ λοιπὸν πλήρωμα τοῦ κάστρου Γενούας †.

Orig. char. bomb. tabull. Taurinensis.

IX. (6707—1199) iunio ind. II.

Imperator Alexius III. Angelus fidem dat publicam Pisanorum legatis in patriam reversuris.

† Τοῖς παροῦσι συνετωτάτοις ἀποκρισιαρίοις Πίσσης, τῷ τε Γιτζούνῃ καὶ τῷ Μοδάνῳ, ὑποστρέφουσιν [εἰς] Πίσσαν, τὸ παρὸν τῆς βασιλείας μου ἐπεδόθη σιγίλλιον, ὡς ἂν τῇ τούτου ἐμφανείᾳ διέλθωσιν ἀκωλύτως ἐν ταῖς κατὰ πάροδον χώραις τῆς βασιλείας μου [μετ]ὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀλόγων αὐτῶν, μή τινος τῶν ἐν αὐταῖς ἐνεργούντων ἢ τῶν ἐξυπηρετούντων αὐτῶν ὀφείλοντος παρεμποδίσαι αὐτοὺς ἢ ἀναλαβέσθαι ἀπ' αὐτῶν τι χάριν ποριατικοῦ ἢ διαβατικοῦ ἢ σαγμαριατικοῦ ἢ κομμερκίου παρὰ τὴν περίληψιν τοῦ προσόντος τοῖς πιστοτάτοις τῇ βασιλείᾳ μου Πισσαίοις χρυσοβούλλου, τοῦ κατατολμήσοντος ποιῆσαι παρὰ τὴν περίληψιν τοῦ παρόντος σιγιλλίου τῆς βασιλείας μου σφοδρὰν ὑφορωμένου τὴν ἐξ αὐτῆς ἀγανάκτησιν. ἐπὶ τούτῳ γὰρ καὶ τὸ τοιοῦτον τῆς βασιλείας μου σιγίλλιον ἐπεδόθη αὐτοῖς. † Μηνὶ ἰουνίῳ ἰνδικτιῶνος δευτέρας †.

Orig. cart. bomb. tabull. Florentini.

X. (6709—1201) mense aprili ind. IV.

Imperator Alexius III. Angelus fidem dat publicam Guilelmo Cacallaro mercede conducturo piratas Ianuenses.

† Ἐπεὶ ἀνέμαθεν ἡ βασιλεία μου, ὅτι ἀπὸ τῶν μερῶν τῆς Σικελίας ἀπέπλευσαν πλοῖα καὶ κάτεργα κουρσαρικὰ γεννουϊτικά, φρονοῦντα κατὰ τῶν χωρῶν τῆς βασιλείας μου καὶ τῆς Ῥωμανίας καὶ εἰς λύμην αὐτῶν ἀφορῶντα, τὸ παρὸν τῆς βασιλείας μου σιγίλλιον ἐπεδόθη τῷ Κακαλλάρῳ Γιλιέλμῳ τῷ Γεννουΐτῃ, ὡς ἂν τῇ τούτου ἐμφανείᾳ διέλθῃς ἀκωλύτως πάντῃ καὶ ἀπαρεμποδίστως ἐν πάσαις ταῖς κατὰ πάροδον χώραις τῆς βασιλείας μου, καὶ ἀναψηλαφήσῃς καὶ εὑρήσῃς τοὺς κόμητας τῶν τοιούτων κουρσαρικῶν κατέργων γεννουϊτικῶν καὶ πλοίων, καὶ κατασκευάσῃς αὐτοὺς πάντως καταλαβεῖν πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ τυχεῖν τυπωμάτων ἐτησίων, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἀπὸ τοῦ γένους τῶν Λατίνων τῇ βασιλείᾳ μου διὰ στοιχημάτων ἐκδουλεύουσι, μή τινος τῶν ἐνεργούντων ἐν ταῖς χώραις τῆς βασιλείας μου ἢ τῶν ἐξυπηρετούντων αὐτῶν ὀφειλόντων παρεμποδίσαι σοι ἢ ἀναλα-

βέσθαι ἀπὸ σοῦ τι χάριν πορτατικῶν ἢ διαβατικῶν· διδῶνται δέ σοι καὶ ἄλογα κατὰ διαδοχὰς καὶ διοικήσεις παρὰ τῶν κατὰ χώρας ἐνεργούντων, ἔτι δὲ καὶ ἐξελαστικά, εἰ δεήσει, εἰς τὸ τάχιον ἐφευρεῖν τὰ τοιαῦτα γεννουιτικὰ πλοῖα καὶ κάτεργα, καὶ πρὸς τὴν βασιλείαν μου ἀγαγεῖν, ἀφ' ὧν μερῶν παραπλέουσι ταῦτα, τοῦ κατατολμήσοντος ποιῆσαι παρὰ τὴν περίληψιν τοῦ παρόντος σιγιλλίου τῆς βασιλείας μου σφοδρὰν ὑφορωμένου τὴν ἐξ αὐτῆς ἀγανάκτησιν. ἐπὶ τούτῳ γὰρ καὶ τὸ τοιοῦτον τῆς βασιλείας μου σιγίλλιον ἐπεδόθη αὐτῷ.

† Μηνὶ ἀπριλλίῳ ἰνδικτιῶνος δ' †.

Orig. cart. bomb. Fr. equitis Ansaldi.

XI. 6711 (1202) 13. octobris ind. V.

Imperatoris iussu traduntur Ianuensibus loca eis donata in urbe Constantinopoli.

† Μηνὶ ὀκτωβρίῳ ιγ' ἰνδ. ε' θεῖον καὶ βασιλικὸν προσκυνητὸν πρόσταγμα ἐνεχειρίσθη ἡμῖν περιέχον οὕτω· πανσέβαστε, σεβαστέ, οἰκεῖε τῇ βασιλείᾳ μου, πρωτονοτάριε κῦρ Κωνσταντῖνε Πεδιαδῖτα, καὶ σύ, λογοθέτα τε γραμματικὲ πανσέβαστε, σεβαστὲ κῦρ Θεόδωρε Τριβλαττῖτα. ἑνώθητε τῷ δεσιμωτάτῳ Ἰωάννῃ τῷ Ἀνζᾷ, καὶ παράδοτε τῷ συνετωτάτῳ ἀποκρισιαρίῳ Γενούας Ὠτομπόνῳ Δελακρόζα δικαίῳ τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας τῆς Γενούας τὰ παρὰ τῶν Γενουίτῶν προκατεχόμενα ἐν τῇ Μεγαλοπόλει ἐνοικικὰ καὶ τὰς παραλίους σκάλας, τὰ καὶ προδεδωρημένα αὐτοῖς, ἔτι δὲ παράδοτε αὐτῷ καὶ τὰ ἀρτίως ἐπέκεινα τούτων δωρηθέντα παρὰ τῆς βασιλείας μου τῷ αὐτῷ κάστρῳ καὶ τῇ χώρᾳ Γενούας οἰκήματα τῆς μονῆς τῆς Ὑψηλῆς τὰ πλησιάζοντα τοῖς παρὰ τῶν Γενουίτῶν κατεχομένοις οἰκήμασιν, ἃ δὴ οἰκήματα εἰσὶ ταῦτα· οἴκημα κατεχόμενον παρὰ τοῦ Τζαγκάρεως ἐπὶ ἐνοικίῳ ὑπερπύρῳ ἑνὶ πρὸς τῷ ἡμίσει. οἴκημα τοῦ Κουλικᾶ ἔχον ἐνοίκιον ὑπέρπυρα τρία ἥμισυ. τὸ πλησίον αὐτῷ ἀνωγεωκατώγεον ἔχον ἐνοίκιον ὑπέρπυρα πέντε. ἕτερον κατώγεον κατεχόμενον παρὰ τοῦ Κυριακοῦ ἐπὶ ἐνοικίῳ ὑπερπύρῳ ἑνί. ἕτερα ἀνωγεωκατώγεα τρία ἔχοντα ἐνοίκιον ὑπέρπυρα θ' πρὸς τῷ ἡμίσει. ἕτερον ἀνώγεον δίπατον ἔχον ἐνοίκιον ὑπέρπυρα πέντε. ἕτερον ἀνώγεον δίπατον ἔχον ἐνοίκιον ὑπέρπυρα ἑπτά. ἕτερον κατεχόμενον παρά τινος Εὐδοκίου εἰς ὑπέρπυρα δ', ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ πλησιάζον ἕτερον οἴκημα τῆς μονῆς τοῦ Πατρικίου Θεο-

δοσίου καὶ ἔχον ἐμφύτευμα ὑπέρπυρα θ'. ἕτερον οἴκημα πλησιάζον καὶ τῇ μονῇ τοῦ ἀπὸ Λογοθετῶν διαφέρον καὶ κατεχόμενον παρά τινος Εὐδοκίου εἰς ὑπέρπυρα δέκα. ἔτι παράδοτε τῷ αὐτῷ ἀποκρισιαρίῳ Γενούας δικαίῳ τοῦ κάστρου καὶ τῆς χώρας Γενούας καὶ τὴν μίαν παράλιον σκάλαν τὴν διαφέρουσαν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ Μανουὴλ καὶ πλησιάζουσαν τῇ παρὰ τῶν Γενουϊτῶν προκατεχομένῃ σκάλᾳ καὶ ἔχουσαν ἐτησίως ἐμφύτευμα λίτραν μίαν ὑπερπύρων. εἶχε τό· μηνὶ ὀκτοβρίῳ ἰνδ. ε' δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρός.

Κατὰ γοῦν τὴν περίληψιν τοῦ τοιούτου βασιλικοῦ προσκυνητοῦ προστάγματος ἐπήλθομεν τὰ προδωρηθέντα οἰκήματα τὰ δηλούμενα ἐν τῷ γεγονότι πρακτικῷ τῆς παραδόσεως αὐτῶν κατὰ τὸν ἀπρίλλιον μῆνα τῆς ι' ἰνδ., καὶ διαγραφὴν κατὰ ταὐτὸν καὶ παράδοσιν τῶν τοιούτων πεποιήκαμεν πρὸς τὸν συνεπόμενον ἡμῖν καὶ παραλαμβάνοντα δικαίῳ τοῦ κάστρου Γενούας, τὸν συνετώτατον ἀποκρισιάριον Ὠτομπόνον Δελακρόζα, πρὸς δὲ καὶ τῶν ῥητῶς δηλουμένων ἐν τῷ γεγονότι ἀρτίως προσκυνητῷ προστάγματι τῷ ἀναταττομένῳ ἄνωθεν ἐπέκεινα τῶν προδωρηθέντων καὶ προπαραδοθέντων αὐτοῖς, καὶ ἔχουσιν οὕτως· τὸ ὡς ἔκ τινος ἀρχῆς ἐγγεγραμμένον περίμετρον τοῦ ἐμβολοτοπίου καὶ τῶν περὶ αὐτό, τὸ ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς πρὸς ἀνατολὰς ῥυμίδος τῆς διαιρούσης ἐκεῖθεν τὰ οἰκήματα τοῦ ὁσίου Βασιανοῦ ἤτοι τοῦ μετοχίου τῶν Ἐλεγμῶν, ἔνθα καὶ πινσὸς ἐγχόρηγος καὶ διῆκον πρὸς δύσιν κατέναντι τῶν οἰκημάτων τῆς μονῆς τῆς Ὑψηλῆς ἔχει μῆκος πήχεις εἰκοσιπέντε καὶ πλάτος ἀπὸ τοῦ δημοσίου ἐμβόλου καὶ πρὸς μεσημβρίαν μέχρι καὶ τοῦ ἐμπήλου τοίχου τῶν οἰκημάτων τοῦ ἀρχιητροῦ τῶν διαφερόντων τοῖς Γενουίταις πήχεις ιθ'. κατὰ ἀνατολὰς τοῦ τοιούτου περιμέτρου σύνεγγυς τῆς ῥηθείσης ῥυμίδος οἴκημα ἀνώγεον διὰ τρικλιναρίων ὑποσφαίρων ἐπικείμενον τῷ πρὸς τὴν αὐτὴν ῥυμίδα ἐγχορήγῳ βυσαλοκτίστῳ κτίσματι μετὰ καὶ ἡλιακοῦ χαμαγαίου πρὸς μεσημβρίαν καὶ πρὸς δύσιν ἀνωγέου ἡλιακοῦ, οὗ κάτωθεν κατάχυτον ἐξωστάρων τοῦ μακελλικοῦ ἐργαστηρίου κατεχόμενα παρὰ Ἰωάννου τοῦ Ῥαφομμάτου ἐπὶ ἐμφυτεύματι ὑπερπύρων δύο διὰ τὸ κτισθῆναι παρ' αὐτοῦ, καὶ πρὸς δύσιν τούτων οἰκήματα χαμαίγαια τρία διὰ τρικλιναρίων ζυγωμάτων μετὰ καὶ καταχύτου σκέποντος τὰς τούτων συρτάρας κατεχόμενα παρὰ Λέοντος τοῦ

Στροβιλιάτου ἐπὶ ἐμφυτεύματι ὑπερπύρων δ' διὰ τὸ κτισθῆναι παρ' αὐτοῦ. ἀπὸ τοῦ τέλους τῶν κε' πήχων κατῖσον τούτων πρὸς δύσιν και τῶν διαγραφέντων κουβουκλὸν ἀνώγεον καὶ τρικλινάρια δύο πρὸς ἀνατολὰς καὶ μεσημβρίαν, ὧν τὰ κατώγεα εἰς κωπαρικὸν ἐργαστήριον, κατεχόμενα παρὰ τῆς συμβίου τοῦ ἐξάρχου ἐκείνου Ἀλεξίου τῆς Καπαρίνας ἐπὶ ἐμφυτεύματι ὑπερπύρων τεσσάρων. ἀπὸ τοῦ τέλους τῶν αὐτῶν εἴκοσι πέντε πήχων καὶ πρὸς δύσιν μέχρι καὶ τοῦ τέλους τῆς διακρατήσεως τοῦ ἐμβόλου τοῦ συναπολήγοντος τῇ ἀρχῇ τοῦ ἐμπήλου πινσοῦ τοῦ ὑπανέχοντος τὰ ἕτερα οἰκήματα τῆς μονῆς τοῦ Πατρικίου Θεοδοσίου τὰ μέχρι τῆς ῥυμίδος ἔδαφος ἄνετον ἔχον μῆκος πήχεις ἑξήκοντα πέντε κατὰ τὸ τῆς προπαραδόσεως πρακτικὸν καὶ πλάτος ἀπὸ τοῦ δημοσίου ἐμβόλου καὶ πρὸς μεσημβρίαν, ἤτοι τὸ πρὸς δύσιν μέρος τῆς θέσεως τῶν οἰκημάτων τοῦ Πατρικίου Θεοδοσίου πήχεις θ' ἥμισυ, τὸ δὲ πρὸς ἀνατολὰς πήχεις ι' μέχρι τῶν οἰκημάτων τῆς Ὑψηλῆς. ἐν τῷ πρὸς δύσιν τέλει τοῦ διαγραφέντος τοιούτου ἐδάφους οἰκήματα ἀνώγεα δύο διὰ τρικλιναρίου ὑποσφαίρου μετὰ καὶ ἡλιακοῦ πρὸς μεσημβρίαν, ὧν τὰ κατώγεα μετὰ συρταρέων τοῦ κωπαρικοῦ ἐργαστηρίου καὶ σύνεγγυς τούτων πρὸς ἀνατολὰς οἴκημα χαμαίγαιον. κατεχόμενα ταῦτα παρὰ τῶν δύο αὐταδέλφων τῶν Ὀφικιάνων ἐπὶ ἐνοικίῳ νομισμάτων ὑπερπύρων ιη'. πρὸς ἄρκτον τῆς περιοχῆς τοῦ διαγραφέντος περιμέτρου ἀπὸ τῆς πρώτως ῥηθείσης ῥυμίδος καὶ πρὸς δύσιν μέχρι καὶ τῆς ἀναγραφομένης ῥυμίδος τῆς εἰς διεξόδευσιν τῶν Ἀσκοθυριαρέων, ἐποίκων τῆς μονῆς τοῦ ἀπὸ Λογοθετῶν, ἔδαφος συμπαρεκτεινόμενον τῷ τοιούτῳ περιμέτρῳ ἔχον πλάτος ἀπὸ τοῦ ἐμβολοτοπίου καὶ πρὸς ἄρκτον πήχεις ιβ' μέχρι τῆς διαστάσεως. ἐπ' αὐτῷ τῷ ἐδάφει εὕρηται καὶ φρέαρ μετὰ περιστομίδος μαρμαρίνου καὶ πωρίνου, ἡ δὲ περιλιμπανομένη διάστασις ἡ ἐν τοῖς προθύροις τῶν Ἀσκοθυριαρέων ὀφείλει παραφυλαχθῆναι διὰ τὴν πάγκοινον δίοδον κατὰ τὸ πρότερον. ἐν τῷ πρὸς δύσιν ἀκραίῳ μέρει τοῦ αὐτοῦ ἐδάφους οἴκημα ἀνώγεον εἰς κωπαρικὸν ἐργαστήριον διὰ τρικλιναρίου ζυγωματικοῦ καὶ ἡλιακοῦ πρὸς ἀνατολὰς διὰ τροπικοδιρρότου κατεχόμενον παρὰ Ἰωάννου τοῦ Παστοῦ ἐπὶ ἐμφυτεύματι ὑπερπύρων πέντε διὰ τὸ κτισθῆναι παρ' αὐτοῦ. καὶ πρὸς ἀνατολὰς ἄκρον τοῦ τοιούτου ἀνέτου ἐδάφους τοῦ συντεταμένου τῷ ἐμβόλῳ οἴκημα χαμαίγεον διὰ καταχύτου τετραπάγου εἰς κωπαρικὸν ἐργαστή-

ριον κατεχόμενον παρὰ Λέοντος τοῦ Στροβιλιάτου ἐπὶ ἐμφυτεύματι ὑπερπύρων τεσσάρων διὰ τὸ κτισθῆναι παρ' αὐτοῦ. πρὸς μεσημβρίαν τοῦ ἐν τῇ καταρχῇ γραφέντος ἐδάφους καὶ κατῖσον τῆς συμπαρακειμένης ῥυμίδος οἰκοστάσιον διὰ κουβούκλου διπάτου καὶ τρικλιναρίου ἀνωγέου πρὸς δύσιν μετὰ καὶ ἡλιακῶν καὶ ἐξωστάρων καταχύτων, χαμαιγέων δύο πρὸς ἄρκτον καὶ περιαυλίου πρὸς δύσιν, κατεχόμενον παρὰ τοῦ Λέοντος τοῦ Στροβιλιάτου ἐπὶ ἐνοικίῳ ὑπερπύρων ιη'· τὸ δὲ περίμετρον τούτων ἔχει μῆκος μέχρι καὶ τῶν πρὸς δύσιν τῶν οἰκημάτων τῆς Ὑψηλῆς πήχεις κδ' καὶ πλάτος τοῦ ὀσπητοτοπίου καὶ μόνου μέχρι τῆς ῥυμίδος τῆς διαιρούσης τὰ δίκαια τοῦ θείου ναοῦ τῆς ἁγίας Δυνάμεως πήχεις ὀκτώ. σύνεγγυς καὶ πρὸς ἄρκτον τοῦ ῥηθέντος κωπαρικοῦ οἰκήματος οἰκήματα ἀνωγεωκατώγεα τρία διὰ τρικλιναρίου δισφαίρου τὰ μέχρι καὶ τοῦ νεροδρόμου τοῦ διαιροῦντος τὰ οἰκήματα τῆς Περιβλέπτου· τὰ τούτων κατώγεα εἰς κωπαρικὰ ἐργαστήρια, τὸ δὲ πλάτος τούτων ἀπὸ τῆς πρὸς ἀνατολὰς ῥυμίδος καὶ πρὸς δύσιν πήχεις ὀκτὼ ἥμισυ, κατεχόμενα παρὰ τοῦ Μακρογένους ἐπὶ ἐνοικίῳ ὑπερπύρων εἰκοσιενός. πρὸς μεσημβρίαν τῆς διόδου τῆς πρὸς δύσιν καὶ κατῖσον τοῦ προγεγονότος ἐμβόλου οἰκήματα δύο, ὧν τὰ κατώγεα εἰς κωπαρικὰ ἐργαστήρια τὰ μέχρι καὶ τῆς ῥυμίδος τῆς εἰσαγούσης εἰς τὸ τούτων περίαυλον, κατεχόμενα παρὰ τῶν ῥηθέντων Ὀφικιάνων ἐπὶ τῷ προγραφέντι ἐνοικίῳ τῶν δεκαοκτὼ ὑπερπύρων. πρὸς ἄρκτον τοῦ περιορισθέντος ἐμβόλου καὶ τῆς αὐτῆς διόδου καὶ ὄπισθεν τῶν τοῦ Παστοῦ οἰκημάτων οἴκημα ἀνώγεον διὰ τρικλιναρίου ὑποσφαίρου τὸ ἀπὸ τῆς περιοχῆς τοῦ μαγκοπικοῦ ἐργαστηρίου πλατυνόμενον κατ' ἰσότητα καὶ δι' ὅλης τῆς ἀπὸ τοῦ ἐμβόλου εἰσοδοεξόδου, ἐν ᾧ καὶ τὸ φρέαρ. καὶ πρὸς ἀνατολὰς τούτου καὶ ἐκ πλαγίου τῶν τοῦ Παστοῦ οἰκημάτων τρικλινάριον ἀνώγεον, οὗ τὸ κατώγεον εἰς σταῦλον. τὰ δέ γε τῆς προσεπιδόσεως τοῦ νῦν προσκυνητοῦ προστάγματος εἰσὶ ταῦτα· πρὸς μεσημβρίαν τῆς περιοχῆς τοῦ ἐμβόλου καὶ κατ' ἰσότητα τούτου οἰκήματα ἀνωγεοκάτωγα τρία διρρυτόσκεπα, ὧν τὸ ἐνοίκιον νομίσματα θ' πρὸς τῷ ἡμίσει, διαφέροντα τῇ μονῇ τῆς Ὑψηλῆς. ἀντικρὺ τούτων καὶ ἐκ πλαγίου τῆς ῥυμίδος οἰκήματα δίπατα δ' διὰ τρικλιναρίων ζυγωματικῶν, ὧν τὸ ἐνοίκιον σὺν τοῖς μεσοπάτοις καὶ τοῖς κατωγέοις αὐτῶν ὑπέρπυρα εἰκοσιέν. καὶ πρὸς ἀνατολὰς τούτων τρικλινάριον ζυγωματικὸν διῃρημένον, οὗ τὸ

ἐνοίκιον σὺν τῷ κατωγέῳ ὑπέρπυρα θ', καὶ ταῦτα τῆς αὐτῆς μονῆς τῆς Ὑψηλῆς. τὸ δὲ περίμετρον τούτων ἔχει μῆκος πήχεις τριάκοντα δύο ἀπὸ τοῦ περιαύλου τῶν οἰκημάτων τοῦ ἰατροῦ μέχρι τῆς ῥομίδος, ἧς πρὸς δύσιν τὰ οἰκήματα τῆς μονῆς τοῦ Μανουὴλ, καὶ πλάτος ἀπ' αὐτῆς καὶ μέχρι τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἐμβόλου πήχεις εἴκοσι· συνεισάγεται δὲ τῷ τοιούτῳ περιμέτρῳ καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ κατὰ τὸ πρὸς δύσιν ἄκρον χαμαιγέου καταχύτου καὶ τοῦ κατ' ἰσότητα τούτου μέρους τοῦ διπάτου οἰκήματος τὸ τῆς μονῆς τοῦ ἀπὸ Λογοθετῶν. πρὸς ἀνατολὰς τοῦ περιαύλου τῶν προγραφέντων οἰκημάτων τοῦ Πατρικίου Θεοδοσίου καὶ ὡς πρὸς μεσημβρίαν κουβούκλιον ὑπερῷον καὶ πρὸς μεσημβρίαν τούτου καὶ κατωτέρω κουβουκλὸν καὶ τρικλινάριον καὶ πρὸς ἄρκτον τούτων καὶ ὡς πρὸς δύσιν τρικλινάριον καὶ κουβουκλὸν μετὰ καὶ ἡλιακοῦ πρὸς ἀνατολὰς καὶ διρρύτου τῆς ἐκκλησίας περιπεφραγμένα καὶ τεθυρωμένα σὺν τοῖς κατωγέοις αὐτῶν. ἀντικρὺ τούτων πρὸς δύσιν οἰκήματα ἀνώγεα δύο, τὸ ἓν ἄνωθεν τῆς πόρτης, τεθυρωμένα σὺν τῷ κατωγέῳ καὶ τῇ πόρτῃ. τὸ περίαυλον ἀποφράσσεται διὰ [τ]ούτων καὶ τῶν προγραφέντων καὶ τοίχου πρὸς μεσημβρίαν· τὸ ἔδαφος τοῦ τοιούτου περιαύλου καὶ τῶν οἰκημάτων ἔχει μῆκος πήχεις κε' καὶ πλάτος μέχρι τῶν ξυλοκιόνων τοῦ ἡλιακοῦ τῶν προγραφέντων πήχεις δεκατρεῖς· [ἐπὶ] δὲ τούτων ἐμφύτευμα νομίσματα ὑπέρπυρα θ'. πρὸς δύσιν τῶν εἰρημένων τῆς περιοχῆς τοῦ μαγκιπικοῦ ἐργαστηρίου τρικλινάριον ἀνώγεον τὸ προσεγγίζον τῷ ἐγχορήγῳ βασαλοκτίστῳ κτίσματι, οὗ τὸ κατώγεον μετὰ μολοστασίου διαφέρον τῇ μονῇ τοῦ ἀπὸ Λογοθετῶν, κατεχόμενον παρὰ γυναικὸς Εὐδοκίας χήρας ἐπὶ ἐμφυτεύματι ὑπερπύρων δέκα· τὸ περίμετρον τοῦ τοιούτου ἔχει πήχεις δώδεκα μέχρι τοῦ ἀποτοιχίσματος τῆς αὐτῆς μονῆς τοῦ ἀπὸ Λογοθετῶν τοῖς προγραφεῖσι, καὶ τὸ πλάτος τούτου πήχεις ὀκτώ. Διὰ τῶν παραλίων σκαλῶν. ἡ παράλιος σκάλα ἡ πρώην κατεχομένη παρὰ τῶν αὐτῶν Γενουϊτῶν ἡ καὶ ἔξωθεν τῆς πόρτης τοῦ παλαιοῦ ῥαίκτορος καὶ περιοριζομένη πρὸς ἀνατολὰς διὰ τοῦ κανάλου τοῦ διαιροῦντος ἐκεῖθεν τὴν ἑτέραν σκάλαν τῆς μονῆς τοῦ Μανουὴλ καὶ ἀπευθυνομένη πρὸς δύσιν καὶ ἐκεῖθεν τοῦ πύργου τοῦ ἐκ πλαγίου τῆς αὐτῆς πόρτης, ὡσεὶ πήχεις ἑπτὰ ἥμισυ, ὡς εἶναι τὸ ὅλον μῆκος ταύτης πήχεις τριάκοντα τρεῖς. καὶ πλάτος ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ μέχρι τοῦ ψάμμου πρὸς δύσιν τοῦ καγκέλου

τῆς εἰσόδου ταύτης καὶ κατῖσον τῆς δημοσίας ὁδοῦ οἰκήματα χαμαίγεα τέσσαρα διὰ καταχύτων μετὰ καὶ προβολῶν. ἡνωμένως τῷ πύργῳ καὶ κατέμπροσθεν κατάχυτον εἰς ἐργαστήρια δύο. πρὸς ἀνατολὰς τοῦ κανάλου τοῦ ἐξερχομένου ἀπὸ τῆς αὐτῆς πόρτης καταλλακτικὸν τραπέζιον σκεπόμενον διὰ καταχύτου. ἐν τῇ ἀπὸ τοῦ πύργου παρεκτάσει τῶν ἑπτὰ ἥμισυ πήχεων κατάχυτον ἀνώγεον καὶ ἔμπροσθεν τούτου χαμαίγεον μετὰ καὶ συρταρέων. πρὸς ἀνατολὰς τῆς πόρτης καὶ κατῖσον τοῦ τείχους μετὰ ἀποφυγήν τινὰ οἰκήματα χαμαίγεα τρία διὰ διπάτου καταχύτου. ἀντικρὺ τούτων καὶ κατῖσον τοῦ αἰγιαλοῦ καὶ ἔγγιστα τοῦ κανάλου οἴκημα χαμαίγεον διὰ διπάτου καταχύτου. πρὸς δύσιν τούτου τρικλινάριον χαμαίγεον μετὰ προβολῆς ἐν αὐτῇ καὶ ξυλοσκάλαι δύο. ἑτέρα σκάλα ἡ πρὸς ἀνατολὰς ταύτης, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὅλου κανάλου καὶ ἀπευθυνομένη πρὸς ἀνατολὰς μέχρι καὶ τῆς ἐγγύτητος τοῦ ἑτέρου κανάλου τοῦ ὑπαντιάζοντος τῷ πρὸς ἀνατολὰς ὡς εἰς πύργωμα ἀντιγωνιαίῳ τῷ καὶ μέσον τῆς κορτίνης ἔχουσα μῆκος πήχεις τριάκοντα ἐννέα ἥμισυ τέταρτον ἄνευ τοῦ κανάλου, καὶ πλάτος ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ μέχρι τοῦ κλύσματος τῆς θαλάσσης. σύνεγγυς τοῦ τείχους καὶ πρὸς ἀνατολὰς δίρροτα χαμαίγεα δύο μετὰ καὶ καταχύτου τῆς προσβολῆς, κατεχόμενα παρὰ τοῦ βασταγαρίου Θεοφυλάκτου ὡς κτισθέντα παρ' αὐτοῦ. πρὸς δύσιν τῆς εἰσόδου τῆς αὐτῆς σκάλας καὶ κατῖσον τῆς δημοσίας ὁδοῦ οἰκήματα ἀνώγεα τρία διὰ τρικλιναρίων ζογωματικῶν μετὰ καὶ ἡλιακοῦ πρὸς θάλασσαν διὰ καταχύτου μεγάλου καὶ διρρότου. ἐν τῇ τοιαύτῃ σκάλᾳ εὑρέθη καὶ ξυλόσκαλα καὶ ἐν τῇ μασχάλῃ τοῦ πύργου κάγκελον τοῦ ἀποθέτου. πρὸς τούτοις παρεδόθη καὶ ἡ προσεπιφιλοτιμηθεῖσα αὐτοῖς ἑτέρα σκάλα τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Μανουήλ, ἡ πρὸς δύσιν τῆς προειρημένης καὶ παρ' αὐτῶν κατεχομένη, ἡ περιοριζομένη πρὸς ἀνατολὰς διὰ τοῦ εἰς νεροδρόμον ἀνέτου ῥομιδώματος καὶ διατεταμένη πρὸς δύσιν μέχρι καὶ τῆς ἑτέρας σκάλας τῆς αὐτῆς μονῆς καὶ ἔχουσα κατὰ διάμετρον πήχεις δεκατρεῖς καὶ πρὸς μεσημβρίαν ταύτης ἐξ αὐτοῦ δὴ τοῦ ῥηθέντος διαμέτρου τῶν δεκατριῶν πήχεων οἰκήματα χαμαίγεα δύο διὰ τρικλιναρίου μετὰ ἐργαστηρίων καὶ κατ' εὐθεῖαν τούτων πρὸς ἀνατολὰς οἴκημα ἀνώγεον διὰ τρικλιναρίου τὸ μέχρι τοῦ αὐτοῦ ἀνέτου ῥομιδώματος, οὗ τὸ κάτωγον εἰς ἐργαστήριον καὶ ἐκ πλαγίου τούτου πρὸς ἄρκτον κουβουκλὸν ἀνώγεον, οὗ τὸ κατώγεον

εἰς καπηλικὸν ἐργαστήριον. ἐφαπλοῦται δὲ ἡ τοιαύτη σκάλα ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς προθύροις τῶν ταύτης ἐργαστηρίων δημοσίας διόδου καὶ ἄχρι τοῦ ἀκροσκάλου καὶ αὐτοῦ τοῦ κλύσματος τῆς θαλάσσης. καὶ ἀντικρὺ ταύτης σύνεγγυς τοῦ τείχους οἰκήματα χαμαίγεα τέσσαρα μετὰ ἐργαστηρίων συντεταμένα τῷ αὐτῷ περιμέτρῳ τῶν δεκατριῶν πήχεων. κέκτηται δὲ αὕτη ἐτήσιον ἐμφύτευμα κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ προσκυνητοῦ προστάγματος νομίσματα ὑπέρπυρα λίτραν μίαν. τὰ δὲ τοῦ συμπαραδοθέντος αὐτοῖς οἴκου τοῦ ἐπιλεγομένου τοῦ Βοτανειάτου τοῦ πλησίον τῆς τοποθεσίας τῶν Καλυβίων ἔχουσιν οὕτως· ἡ ἁγία ἐκκλησία τρουλλωτὴ μονόκογχος μετὰ κιόνων τεσσάρων τοῦ ἑνὸς ἀσπροβουθίνου. ὁ ἐπίλωρος καὶ ἡ διαστροφὴ τοῦ μυακίου δι' ὀρθομαρμαρώσεως μετὰ τῶν καμαρῶν. ἡ ἔνδυσις τῶν πρὸς δύσιν γαματισμάτων διὰ ταναστρίων Νικομηδείων σὺν τῷ κοσμήτῃ, ὑπεράνω γε τούτων εἰκονίσματα διὰ μουσείου χρυσοῦ καὶ χροιακοῦ σὺν τῷ τρούλλῳ καὶ τῷ τετρακαμάρῳ τῶν τριῶν μετὰ ὑελίων. ἡ περιφραγὴ τοῦ βήματος διὰ στημονόρων τεσσάρων πρασίνων μετὰ στεφάνων χαλκῶν, στήθων τροπητῶν δύο, κοσμήτου μαρμαρίνου καὶ τέμπλου ξυλίνου κεχρυσωμένου. τὸ μαρμάρινον καταπέτασμα τῆς μετὰ ῥιγλίων τεσσάρων ἁγίας τραπέζης διὰ λεπτοκαλάμων τεσσάρων καὶ ἐν τῇ περιφραγῇ συστεμάτια δύο καὶ στῆθα δύο μετὰ καγκελοθυρίδων θυρῶν καὶ θυρίδων. ἄνωθεν τοῦ πρὸς δύσιν συστεματίου εἰκόνισμα διάγλυφον μαρμάρινον. ὁ πάτος διὰ τραπεζίου πρασίνου πλοκῆς μετὰ συγκοπῆς καὶ περιφερίου φλεγμονούσου, πρὸς μεσημβρίαν παραπτέρυγον διὰ τροπικῆς εἰκονισμένης καὶ κογχαρίου διὰ μουσείου. ἡ περιφραγὴ τούτου διὰ λεπτοκαλάμων τριῶν, ἁρμοσφηνίου καὶ κοσμήτου μαρμαρίνου. αἱ δύο εἴσοδοι μετὰ συστεματίων μαρμαρίνων καὶ ἑτέρου πεφραγμένου καὶ ὁ πάτος διὰ μαρμάρων ἄσπρων, συγκοπῆς καὶ ὀμφάλων. ὁ ἔξωθεν διὰ ἡμιγύρου σαθροῦ, ἡλιακὸς διὰ λεπτοκαλάμων δύο καὶ ὁ πάτος διὰ μαρμάρων. τὸ πρὸς ἄρκτον παραπτέρυγον διὰ τροπικῆς εἰκονίσματος μετὰ κογχαρίου ἀπεριφράγου πεπατωμένου καὶ μόνου διὰ μαρμάρων. ἡ πρὸς δύσιν περιφραγὴ διὰ κιόνων καὶ στήθων δύο μετὰ καγκελοθυρίδων καὶ λεπτοκαλάμων δύο, συστεματίου καὶ ὀρθοκαγκέλων δύο καὶ ὑελίων ἐλλιπῶν. ἐν τοῖς φωτικοῖς πρὸς δύσιν τῆς ἐκκλησίας τροπικὴ ἐμμύακος σαθρά, βασταζομένη διὰ τοίχων καὶ κιόνων δύο μετὰ καμαρῶν, καὶ ἕτερα ἔξωθεν. ἐν τῷ πρὸς μεσημβρίαν δια-

χώρῳ συστεμάτιον μαρμάρινον καὶ πρὸς ἄρκτον κοσμήτα δύο. πρὸς ἄρκτον ταύτης κουβουκλὸν μετὰ λεπτοκαλάμων δύο καὶ ὁ πάτος διὰ μαρμάρων ἄσπρων καὶ πλοκῆς. ἔξωθεν τούτου ἡμίγορον σαθρὸν καὶ περιεγγηγερμένον· ἡ περιφραγὴ διὰ σφενδάρων καὶ ὁ διὰ σανίδων πάτος ἐλλιπής. πρὸς δύσιν τούτων καρυκόξολον σαθρὸν σφενδαροπερίφραγον πεπατωμένον διὰ κομματίων. πρὸς δύσιν καὶ κατ' εὐθεῖαν τῶν τοιούτων πάτος ἀσκεπὴς τελείως σαθρὸς καὶ ἐλλιπής, ἐν ᾧ κιόνες πέντε, λεπτοκάλαμον καὶ συστεμάτιον καὶ ἀπὸ τούτου ὡατὸν ἐξάφραγον διερρηγμένον καὶ σαθρὸν μετὰ λεπτοκιόνων τριῶν, λεπτοκαλάμων ἑπτά, ὀρθοκαγκέλου καὶ κοσμητῶν τριῶν. πρὸς μεσημβρίαν τοῦ ῥηθέντος πάτου καὶ ὡς πρὸς δύσιν κούβουκλον καὶ κατάχυτον τοῦ παρακελλίου μετὰ κιόνων δύο, στήθου καὶ συστεματίου μαρμαρίνου. ὁ πάτος τοῦ κουβούκλου διὰ μαρμάρων ἄσπρων. πρὸς ἀνατολὰς κατάχυτον δίπατον μετὰ στήθων δύο, κιόνων δύο, καὶ ὁ πάτος διὰ κομμάτων συγκοπῶν καὶ πενταομφάλου, ἐν ᾧ καὶ συστεμάτιον καὶ πρὸς ἀνατολὰς τούτου κούβουκλον μετὰ κιόνων τεσσάρων, συστεματίου, κοσμήτου καὶ σφενδάρων, καὶ ὁ πάτος διὰ μαρμάρων καὶ συγκοπῆς ἐλλιποῦς. πρὸς μεσημβρίαν τῶν τοιούτων τρίκλινος ξυλόπατος μετὰ συστεματίων ἑπτά, κιόνων δύο. πρὸς ἀνατολὰς τούτων ἡλιακὸς ἀσκεπὴς πεπατωμένος διὰ πλακίων ἀληθινῶν ἐλλιπῶν καὶ ἄσπρων ὀλιγοστῶν, οὗ πρὸς ἄρκτον κουβουκλὸν πεπατωμένον διὰ μαρμάρων ἄσπρων ἀληθινῶν καὶ συγκοπῆς ἐλλιποῦς ἐκ πλαγίου τοῦ τρικλινίου καὶ ὡς πρὸς ἀνατολὰς κουβουκλὸν καὶ δίρροτον μετὰ κιόνων ἓξ καὶ στήθων δύο, οἱ πάτοι τούτων σαθροὶ καὶ ἐλλιπεῖς. πρὸς δύσιν τούτων τρικλινάριον πεπατωμένον κατὰ τὸ δίμοιρον διὰ συγκοπῆς ἐλλιποῦς, ἐν ᾧ κιόνες δύο καὶ συστεμάτιον· πρὸς μεσημβρίαν τοῦ ἀσκεποῦς ἡλιακοῦ, κιόνες μετὰ καμαρῶν πρὸς μεσημβρίαν τῶν ἐκ πλαγίου τοῦ τρικλινίου καὶ ὡς πρὸς ἀνατολὰς δύο οἰκήματα κτίσματα μετὰ κιόνων ἕξ. πρὸς δύσιν τῶν ἀναγεγραμμένων κτίσματα τοῦ ἀπὸ τῆς μεγάλης ἀστεγοῦς τρικλίνιον, ἐν ᾧ καὶ κινστέρνα καὶ κιόνες δύο τοῦ ὀμφαΐτου, καὶ πρὸς μεσημβρίαν τούτων περιτοίχισμα καὶ πρὸς δύσιν κατώγεον ὑπόθολον, οὗ ἄνωθεν τρικλινάριον, καὶ πρὸς ἄρκτου τούτου κτίσματα ἀποτειχίζοντα τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Δημητρίου μετὰ κιόνων τεσσάρων καὶ συστεματίων δύο. πρὸς ἄρκτον τοῦ αὐτοῦ μεγάλου τρικλιναρίου κτίσματα, ἐν οἷς ἐπίκειται τὸ ὑπερύψηλον. σαθρὰν καρυκό-

ξυλον καὶ μέρος τῆς τροπικῆς μετὰ κιόνων ἑπτὰ, καὶ ἔξωθεν τούτων πρὸς ἄρκτον κτίσματα τοῦ ἡλιακοῦ. πρὸς ἄρκτον τούτων μεσόπατον καὶ κατώγεον τοῦ ὡατοῦ, οὗ πρὸς δύσιν πάτος μετὰ λεπτοκαλάμου. πρὸς δύσιν τούτων καὶ ὡς πρὸς ἄρκτον κτίσματα τῆς καταλελυμένης ἐκκλησίας μετὰ κογχαρίου διὰ μουσείου σὺν τοῖς μετώποις μοναχῶν τεσσάρων . . . βήματος καὶ στήθων δύο, ἑτέρων στήθων δύο τῆς περιφραγῆς μετὰ καγκελοθυρίδων, ὀρθοκαγκέλων δύο, συστεματίου καὶ κιόνων πέντε. πρὸς ἄρκτον τῶν διαγραφέντων περίαυλον καὶ πρὸς ἀνατολὰς τούτου οἴκημα ἀνώγεον σαθρὸν τοῦ ὡρείου καὶ πρὸς ἄρκτον περιφραγὴ διὰ τοίχου καὶ ἀπὸ τούτου οἰκήματα ἀνώγεα τελείως σαθρὰ, ὧν κάτωθεν ἡ μετὰ συστεματίου μαρμαρίνου δίθυρος πόρτα. καὶ πρὸς δύσιν τούτων τρικλινάριον τοῦ ἑτέρου ὡρείου μετὰ καὶ ἡλιακοῦ πρὸς τὴν αὐλὴν, ἐν ᾧ καὶ φρέαρ μετὰ μαρμαρίνου περιστομίδος καὶ γούρνου. πρὸς δύσιν τῆς αὐλῆς κτίσματα ὁπόθολα τῆς ἀποκαυστῆς, τῆς ἐνθήκης τοῦ ζεστοῦ καὶ τοῦ χλίου, οὗ ἄνωθεν καὶ τοῦ εἰς ματρωγίκιον κατώγεον κτίσματα μετὰ κιόνων δύο. πρὸς δύσιν τούτων αὐλὴ ἡ ἄνωθεν τῆς κινστέρνης τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ἀντιφωνητοῦ, ἧς παρὰ μεσημβρίαν καὶ σύνεγγυς τοῦ τοίχου τῶν οἰκημάτων τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Δημητρίου οἰκήματα χαμαίγεα τὰ μέχρι τῆς πρὸς τὴν δημοσίαν ὁδὸν εἰσόδου ἐννέα, ἔχοντα ἐνοίκιον νομίσματα ὑπέρπυρα θ΄. καὶ πρὸς ἄρκτον ταύτης ἐν μέρει καὶ πρὸς δύσιν οἰκήματα ἐννέα διὰ τρικλιναρίων, ὧν τὸ ἐνοίκιον νομίσματα δέκα. πρὸς ἀνατολὰς τῆς περιοχῆς τῶν διαγραφέντων τοῦ οἴκου πρόαυλον, οὗ πρὸς μεσημβρίαν τρικλινάριον μέχρι τοῦ σαθροῦ καὶ ἀκεραμώτου κουβουκλίου καὶ ὡς πρὸς ἀνατολὰς ἑτέρου στέγους καταπεσόντος σὺν τῷ πάτῳ, ἀποφρασσόμενον πρὸς ἀνατολὰς διὰ τοίχου, ἀποτειχίζοντος τὰ οἰκήματα τοῦ Μεγαλοδοξατίτου, ἄρχοντος τῶν χρυσόχων, καὶ ἐν μέσῳ τούτου διάφραγμα χθαμαλὸν ἐπιθεκτιστον μετὰ καὶ τοῦ πρὸς δύσιν ἐξωσεστήματος τοῦ πρὸς τὴν μονὴν τοῦ Μανδύλου, ἐν ᾧ καὶ φρέαρ καὶ περιστομίδιον τῆς κινστέρνης, ἡ ἐξ αὐτοῦ δίθυρος πόρτα μετὰ συστεματίου μαρμαρίνου ἐν τῇ βάσει τοῦ ἡλιακοῦ τῆς ἐκκλησίας, κιόνες τρεῖς καὶ ἕτεραι δύο ἐν τῷ ἡλιακῷ τοῦ πρὸς μεσημβρίαν τρικλιναρίου. τούτων οὕτως εὑρεθέντων καὶ παραδοθέντων τὸ παρὸν πρακτικὸν τῆς παραδόσεως παρ' ἡμῶν ἐξετέθη μηνὶ καὶ ἰνδικτιῶνι τοῖς προγεγραμμένοις τοῦ ,ςφια΄ ἔτους †.

† Ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντῖνος σεβαστὸς καὶ πρωτονοτάριος τοῦ δρόμου ὁ Πεδιαδίτης †.

† Ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως Θεόδωρος σεβαστὸς ὁ Τριβλαττίτης †.

† Ὁ δεσιμώτατος Ἰωάννης ὁ Ἀνζᾶς †.

Orig. carta bomb. tabull. Taurinensis.

XII. (6714—1206) iunio ind. IX.

Michaël Ducas, Epiri despota, mercatoribus Ragusasis privilegia quaedam dat.

† Ἐπειδὴ εὕρομεν συνήθειαν [τῶν] Ῥ[ω]μ[αίων] ἄδικον ἐνεργουμένην ἐν τῇ ἐφ' ἡμᾶς ἐπικρατείᾳ ἐπὶ [τοῖς] Ῥαουσαίοις πραγματευταῖς, ἀναιρεθεῖσαν δὲ καθόλως διὰ ἀργυροβούλλου προστάγματος τοῦ ἀοιδίμου αὐθέντου πατρός μου ἐκείνου τοῦ Κομνηνοῦ, ἀκολούθως καὶ ἡμεῖς ἐκ ποδῶν ἀποκρούομεν ταῦτα καὶ καθόλως ἐκκηροκεύομεν δι' ἑτέρου ἡμετέρου ἀργυροβούλλου προστάγματος· διακελευόμεθα γάρ, ἵνα ἐάν τινα Ῥαουσαῖον ἐν οἱᾳδήτινι χώρᾳ ἡμῶν συμβῇ τελευτῆσαι, μὴ ἐπιβάλλῃ ὅλως χεῖραν ἁρπακτικὴν εἰς τὰ εὑρισκόμενα τούτῳ οἱαδήτινα πράγματα ὁ κατὰ τόπον πρακτορεύων, καθὼς καὶ [δίκαιόν ἐστι] καὶ ἔθος ἀρχαῖον, ἀλλ' ἐκεῖ παρακέμπονται τὰ πράγματα αὐτοῦ, ὅπως ἐκεῖνος διάθηται· εἰ δὲ καὶ ἐκεῖνος ἀδιάθετος τελευτήσῃ, εἰς τοὺς ἐκείνου κληρονόμους καὶ συγγενεῖς, μή τινος τῶν ὑφ' ἡμᾶς τασσομένων καὶ ἐν ὁποιᾳτινι ἐνεργούντων χώρᾳ δυνησομένου ὑπερβῆναι τὸν παρόντα ἡμῶν ὁρισμόν. καὶ γάρ, εἰ μὴ οὕτω φυλάσσεται, γινωσκέτω ὁ καταφρονήσας αὐτῶν, ὡς σφοδρὰν καθ' ἑαυτοῦ ἀνεγερεῖ τὴν ἡμετέραν ὀργήν, καὶ εἰς τὸ πολλαπλάσιον ἀντιστρέφει, εἴ τι ἀπὸ τῶν τεθνεώτων Ῥαουσαίων [τολμή]σ[ῃ ἀποκερ]δ[ῆσαι]. ἔτι δὲ καὶ νῦν συνεφώνησαν μεθ' ἡμῶν Ῥαουσαῖοι ἐγγράφως, ἵνα ἐκδουλ[ευ]ώμεθα εἰς τὴν ἀποκομιδὴν τῶν φαρίων καὶ τῶν ἁρμάτων (αὕτη γὰρ ἔσται καὶ μόνη ἡ δουλ[εία]), ἀνταμειβόμενοι καὶ ἡμεῖς τοιουτοτρόπως αὖθις αὐτοῖς. καὶ θέλομεν, ἵνα περιπατῶσιν ἐν πάσαις ταῖς ἡμετέραις χώραις καὶ πραγματεύωνται ὡς ἡμέτεροι δουλευταὶ πραγματείαν, οἵαν ἄρα καὶ βούλονται, ἀζημίως πάντα καὶ ἀκαμερεύτως. διοριζόμεθα γάρ, ἵνα, εἰ μὲν φαρία καὶ ἅρματα ἀποκομίζουσιν εἰς τὴν χώραν

μου, καθὼς καὶ συμφωνία ἐγένετο, οὕτως ἀποκερδίζειν ὡς τὸ διαφέρον ἡμῖν ἐκ τῶν τοιούτων κομμέρκιον· εἰ δὲ μὴ τοῦτο δουλεύουσιν, ἵνα παρέχωσι τὸ ἡμέτερον δίκαιον τὸ ἐκ κομμερκίου, ἤγουν εἰς τὰ ἑκατὸν ὑπέρπυρα ὑπέρπυρα τρία, καθὼς εἶχεν τοῦτο σύνηθες, ὡς ἄρα ἀνηνέχθησαν. ἔτι διοριζόμεθα, ἵνα, ἐὰν συμβῇ τζακισθῆναι ξύλον βαστάζον Ῥαουσαίους εἰς τὴν χώραν τὴν ἡμετέραν, καὶ διατηρηθῇ τι ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἐκείνων ἐστρατευομένων ἢ καὶ ἀστρατεύτων, μὴ χάνωσι τὸ τοιοῦτον πρᾶγμα αὐτῶν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ ἐάν τις ἐμπιστευθῇ τινα τῶν ὑπὸ τὴν ἐγκράτειαν τὴν ἡμετέραν πρᾶγμα αὐτοῦ, νὰ μὴ γυρεύῃ τινὰ ἕτερον, εἰ μὴ ἐκεῖνον, ὅπου καὶ τὸ πρᾶγμα παρέδωκεν. ὁμοίως καὶ Ῥαουσαῖον ἐάν τις Ῥωμαῖος ἐμπιστευθῇ, καὶ μὴ ἔχει ἐξουσίαν τοῦ κατέχειν καὶ ἀμαχεύειν ἕτερον, ἀλλ' ἵν' ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἐμπιστεύσατο τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ. ταῦτα διατηρηθήσονται ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς παρὰ πάντων τῶν τὰς ἡμετέρας χώρας διενεργούντων ἀπαράθραυστά τε καὶ ἀναλλοίωτα, μέχρις ἂν καὶ οἱ Ῥαουσαῖοι φυλάσσωσι τὴν συμφωνηθεῖσαν πρός με ὑπόσχεσιν. διὰ τοῦτο γὰρ ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πρόσταγμα καὶ ἐπεδόθη αὐτοῖς εἰς ἀσφάλειαν μηνὶ ἰουνίῳ ἰνδικτιῶνος θ' †.

† Μιχαὴλ ὁ Δούκας †.

Orig. membr. tabull. Vindobonensis. Primi ediderunt cum quinque aliis privilegiis Ragusaeis concessis G. L. F. Tafel et G. M. Thomas in Sitzungsberichte der philos.-histor. Classe der k. Akademie der Wissenschaften 6. 526.

XIII. (6740—1232) ind. V.

Manuel Ducas, despota Epiri, rogat patriarcham Cplitanum Germanum, ut imperatorem Ioannem Ducam Batatzam sibi reconciliet, ordinetque episcopos. Additur patriarchae responsum, qui mittit metropolitam Ancyrae ad partes occidentis, ut patriarchae vices gerat.

Πιττάκιον τοῦ πανευτυχεστάτου δεσπότου κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Δούκα πρὸς τὸν παναγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην κῦρ Γερμανόν.

Παναγιώτατε δέσποτα καὶ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ χριστιανῶν ἀπλανέστατε ὁδηγέ· οἱ μὲν τοῦ ἡλίου δρόμοι τοῦ μεγάλου καὶ φαεσ-

σφόρου, οὗ τὴν θέρμην οὐδεὶς ἰσχύει ἀποκρυβῆναι, νυκτὸς ὅσον παρ' ἡμῖν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ αἰσθήσει καὶ καταδύονται καὶ ἀποκρύπτονται, καὶ τὸ φλογερὸν ἐκεῖνο καὶ πυρίμορφον ἅρμα σκότος καὶ ἀμαύρωσις διαδέχεται· σοῦ δὲ τοῖς παρ' ἡμῖν τοῖς χριστιανοῖς ἡλίου τὰ προσηνῆ ἀκτινοβολήματα καὶ τὸ γλύκιον φῶς οὔτε νέφος, ἀνάχυσις δηλονότι κοσμικῶν πραγμάτων, οὔτε νὺξ βαθεῖα, ἐθνῶν ἐπόλευσις καὶ ἐπιφορὰ, διατέμνειν ὅλως ἰσχύουσι. τὰ γὰρ σὰ διδασκάλια καὶ τὰ πρὸς θεὸν εὐκτήρια καὶ ἱλαστήρια ῥήματα τὰ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἀπὸ Χριστοῦ καλουμένων πρὸς ἐκεῖνον γινόμενα κατάπαυσιν ἢ περικοπὴν οὐδέποτε οἴδασι· μέσος γὰρ ἡμῖν ἵστασαι τὰ πρὸς θεὸν ἐς ἀεὶ Μωϋσῆς ἄλλος ἢ Σαμουὴλ ἢ καὶ Ἱερεμίας, ὕστερον ἡμῖν τὸ θεῖον ἐκμειλισσόμενος. ναὶ καὶ πιστεύομεν, ὡς εἰ μὴ τοῦτο, πάλαι ἂν ἦμεν ὡς παιδία ἀφανισμοῦ καὶ ὡς ἐν ἀμπελῶνι σκηνή. τῶν τοιούτων τοίνυν ἡλιακῶν ζωογονημάτων τῆς σῆς ἁγιότητος τελεσφόρημα καὶ τὸ ῥηθησόμενον ἔργον καθίσταται· φθάνει γὰρ ἡ σὴ ἁγιότης καὶ νουθεσίαις ἡμᾶς πατρικαῖς προκαταλαμβάνειν καὶ καθοδηγεῖν πρὸς τὸν τῆς εἰρήνης σταθμὸν καὶ δολιαῖς βιαίαις ἡμᾶς κατατυραννεῖν καὶ πρὸς τὸν τῆς ἑνώσεως δεσμὸν συνάγειν ταῖς παραινέσεσι· πειθόμεθα τοίνυν, καὶ πολλὰ τῶν ἀνηκόντων ἡμῖν δικαίων καὶ ἃ παρὰ πολλοῖς εἰσὶν ἀπαραίτητα, ὅτι μὴ πᾶσα ἀνάγκη, καταναρκιζόμεθα καὶ τοῦ μηδενὸς ὡς ἄξια λογιζόμεθα. διὰ ταῦτ' ἄρα καὶ τὴν φιλίαν ἀνεζητήσαμεν τοῦ ὑψηλοτάτου βασιλέως Ῥωμαίων καὶ γαμβροῦ μου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Δοῦκα, διὰ ταῦτα καὶ πολλὰ τῶν εἰς τὴν ἡμετέραν δόξαν συντεινόντων καὶ τῇ ἡμετέρᾳ μεγαλειότητι ἁρμόδιά τε καὶ προσφυῆ ταπεινωθέντες ὑπὸ πόδας ἐρρίψαμεν, ἔνθεν τοι καὶ γέγονεν ἔργον ἐν ταῖς σαῖς ἡμέραις, αἷς ἐπεῖδε κύριος, ἀφελεῖν τὸ τῆς διαστάσεως ὄνειδος ἐξ ἡμῶν τῶν Ῥωμαίων· ἔργον τοίνυν εἴργασται, ὃ πολλοὶ τῶν πρὸ τῆς ἁγιότητός σου ἤδη ἐπεθύμησαν. θάρσει τοίνυν, πατέρων ἀκρότης, καὶ τὸν θεὸν μεγάλυνέ τε καὶ καταγέραιρε· ἐν ἀκοαῖς γὰρ ἐλάλησας τετρυπημέναις, εἰς ἐγκέφαλον, καὶ εἰς γῆν ὕετισας οὐχὶ πετρώδη καὶ ἄτεγκτον, καὶ ἦρας ὄνειδος ἐκ τῶν σῶν υἱῶν, καὶ τὴν διέχειαν ἡμῶν συνούλωσάς τε καὶ καθηγείωσας. ἀπὸ τοῦ νῦν οὖν οὐδεμία τις ἀφορμὴ ἐξ ἡμῶν· λείπεται δὲ, ἵνα καὶ τὸν βασιλέα κῦρ Ἰωάννην τὸν Δοῦκαν πρὸς τὴν ὁμοιοπραξίαν εἰσάξεις, καὶ στήσεις μεταξὺ τὴν εἰρήνην βαθεῖαν καὶ ἀδιάλυτον. καὶ τὰ μὲν

παρ' ἡμῖν τοῖς τὰ κοσμικὰ ἡνιοστροφοῦσι τοιαῦτα καὶ ἐς τοσοῦτον, σὺ δὲ τὸ οἰκουμενικὸν λυχναύγημα τὸ ζωογόνον φάος τῶν ἡμετέρων ψυχῶν τί μέλλεις; τί ἀναδύῃ; μέχρι τίνος οὐκ ἐν ἰσομέτρῳ καταυγάζεις καὶ τὰ ἡμέτερα; ἀλλὰ τοῖς ἀνωτέρω προσέχων ἐκεῖσε τείνεις τὸν δίφρον, ἡμᾶς δὲ ἀνηλίους παρατρέχειν βεβούλευσαι; μέθες τὸ λίαν, καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν δεομένων σου, δέησιν οὐκ ἀνευλαβῆ, οὐδὲ πόρρω τοῦ προσήκοντος πίπτουσαν· πληροφορήθητι, ἀδύνατόν ἐστιν ἀναβαίνειν ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα τινὰς εἰς τὴν ἀνατολικὴν αὐτόθι γῆν, ἵνα προβάλλωνται ἀρχιερεῖς ἐν ταῖς ἐνταῦθα δυτικαῖς ἐκκλησίαις. οὐδὲν γάρ ἐστιν ἄλλο τούτοις τὸ κατατολμῆσαι τῶν ἐν τῷ μεταξὺ παροδίων κινδύνων ἢ τὸ ἐς Ἀχέροντα καταπλεῦσαι· μάρτυς τῶν λεγομένων καὶ ὁ ἀναπλεύσας αὐτόθι Χωνιάτης διὰ τὴν μητρόπολιν τῆς Ναυπάκτου· ὅσαις γὰρ καὶ ὁποίαις ταῖς δυσκληρίαις ἐνέκυρσε καὶ ἀναπλέων καὶ καταπλέων, οὐδὲ τῇ ἁγιότητί σου ἠγνόηται· εἴ τι οὖν μέλει σοι τῶν ἐνταῦθα χριστιανικῶν ψυχῶν (μέλει σοι δὲ πάντως ὡς μεγάλῳ καὶ πρωτοποιμένι καὶ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου διαδόχῳ), οἰκονόμος γενοῦ πρὸς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ἀνωμάλου καιροῦ, καὶ ἢ ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα ἀρχιερέων δυτικῶν ἐπίτρεψον συνοδικῶς τῷ εἰς τοιαύτην διακονίαν ἱκανῷ λογισθησομένῳ, καὶ ἐγχείρησον αὐτῷ τὰς ψήφους καὶ προβολὰς τῶν ἀναδεξομένων τὰς χηρευούσας ἐκκλησίας ἐνταῦθα, ἢ εἰ μὴ τοῦτο δοκεῖ, ἐκλεξάσθω ἡ σὴ ἁγιότης ἕνα τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων, καὶ ἐλθέτω διακονήσων ἐνταῦθα τῷ ἀναγκαίῳ ὑπηρετήματι τοῦ Χριστοῦ. τί ξενοπρεπὲς λαλοῦμεν; τί παρὰ τὸν εἰκότα λόγον παρακαλοῦμεν; εἰ μὲν ἐν τῇ ἀπ' ἀρχῆς καταστάσει τὰ Ῥωμαίων ἐτύγχανε πράγματα, ἐὰν ἡ βασιλεία ἐν τῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ ἀνέλαμπεν, ἐὰν ὁ πατριάρχης ἐκεῖ ἐκαθέζετο ἐπιδίφριος, ἐὰν οἱ ἐν μέσῳ κίνδυνοι καὶ τῶν ὀλεθρίων παγίδες οὐχ ὑπεστρώννυντο τοῖς δι' ἀρχιερατείαν ἀναπλεύσουσι, λοιμὸς ἂν ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐλογίζετο καὶ ἀλιτήριος καὶ τοῖς ἱεροῖς κανόσι προφανῶς ἀντιπίπτων ὁ τὴν κρατοῦσαν ἀκρίβειαν παραθραῦσαι πειρώμενος· νῦν δὲ τί γενήσεται; ἆρα διὰ τὸ μέρος ἀπολεῖται τὸ πᾶν; μὴ σύ γε τοῦτο κρίνοις, ὦ διακριτικωτάτη ψυχή. παρακαλοῦμεν οὖν πάλιν, ἵνα γένηται προμήθεια τοῦ ἐνταῦθα χριστιανικοῦ λαοῦ. ἀρκοῦσι τὰ προγεγονότα, ἵνα τί καὶ εἰς τὸ μετέπειτα κατορχήσεται καὶ ἐπεραυδίσει ὁ πονηρός; ἀποτρέποις τοῦτο, θεός, ἀποτρέποις, ὃς εἰρήνην ἐκήρυξας τοῖς ἐγγὺς

καὶ τοῖς πόρρω, ὃς μέχρι καὶ δούλου μορφῆς ἐκένωσας ἑαυτὸν, ἵνα ὑπὸ μίαν μάνδραν τὰς διασπορὰς τῶν σῶν ἐπισυναγάγῃς προβάτων. ὁ θεὸς χαρίσαιτο ἡμῖν τοῖς χριστιανοῖς τὴν σὴν ἁγιότητα ἐς μακροχρόνιον, μεμνημένην καὶ ἡμῶν ἐν ταῖς πρὸς θεὸν ἐντυχίαις αὐτῆς.

Ἀντίγραμμα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Γερμανοῦ πρὸς τὸν δεσπότην κῦρ Μανουὴλ τὸν Δοῦκαν †.

Ἡττήμεθα, νὴ τὰς σὰς ἀριστείας, ἡττήμεθα, πανευτυχέστατε δέσποτα, ἧτταν ἀνέλπιστον καὶ οὐδ' ἂν ἡμῶν εἰς νοῦν ἀναβῆναί ποτε πρὶν τοῦ γενέσθαι πεπιστευμένην· ἡμεῖς μὲν γὰρ πολλοὺς ἔχοντες τοὺς συναιρομένους καὶ ὅλαις προσβοηθοῦντας χερσὶν οὕτω κραταιαῖς, ὡς ἅπαν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως Χριστοῦ καθαιρούσαις ἐσχάτως καὶ εἰς τὸ μὴ ὂν ἀναλυούσαις· τίνας τούτους; τοὺς τὰς οἰκουμενικὰς συνόδους ἀπαρτίσαντας πατέρας θείους καὶ θεορρήμονας πατέρας, εἶτα καὶ νόμους τῶν φιλευσεβῶν βασιλέων, οἷς τὰ τοῦ πατριαρχείου πρεσβεῖα εἰς ἀκράδαντον κατωχύρωνται καὶ ἕτερα δικαιοδοτήματα κραταιὰ, ἃ καὶ χρόνος καὶ νόμος ἐκύρωσάν τε καὶ ἐβεβαίωσαν. τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ἔχοντες καὶ τηλικούτοις συγκροτούμενοι τοῖς βοηθήμασιν ἐπειρώμεθα ἐπισπάσασθαι τὰ σὰ δυτικὰ οἱ ἀνατολικοὶ πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ ταῖς οἰκείαις χερσὶ τοὺς νυμφευομένους τὰς ἐκκλησίας Χριστοῦ ὑποκλινεῖς ποιεῖσθαι διενιστάμεθα, τὰ δ' ἐκ τῶν κατὰ θάλατταν πειρατῶν μορμολύκεια καὶ τὰ κατὰ χέρσον ἐμποδοστατήματα προφάσεις ἀκαίρους ἡγήμεθα καὶ, τὸ ἀληθέστερον φάναι, σχισμάτων προμελετήματα· ζητεῖ γὰρ, φησὶν ὁ παροιμιαστὴς, προφάσεις ἀνὴρ βουλόμενος χωρίζεσθαι ἀπὸ φίλων· πότε καὶ γὰρ πειραταὶ θαλάσσης νῶτα μαστίζειν ἀδίκως ἀπέσχοντο; πότε τὸ πρόσωπον ταύτης ἀνερυθρίαστον τοῖς τῶν πλωτήρων παρέλειπον αἵμασιν; οὐδ' ἐπὶ τῶν μακαρίων ἐκείνων καὶ χρυσῶν ἡμερῶν τὸ θαλαττικὸν λῃστήριον καθησύχασε, χρυσομανὲς ὂν καὶ κακοκερδὲς, ἔδυον δὲ τότε μάλιστα πλεῖστοι ὡσεὶ μόλιβδος ἐν ὕδατι σφοδρῷ, ἦσαν δὴ, χρυσίου βαρυταλάντου πρὸς ἐλευθερίαν ἐπεκουφίζοντο, καὶ ὅμως τῆς προθυμίας οὐκ ἀνεκόπτοντο, οὐδὲ πρὸς τὴν διαπλώισιν ἰλιγγίων οἱ τοὺς ἐκκλη-

σιαστικούς οἴακας τηνικάδε ἐγχειριζόμενοι· συγκεκλήρωται γὰρ ἀεὶ τῷ πολυπαθεῖ τούτῳ βίῳ καὶ πολυωδύνῳ μετὰ τῶν ἡδυνόντων καὶ τὰ ἐπώδυνα· πλὴν αἱ ἀποτυχίαι οὐδέποτε τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας τῷ βυθῷ τῆς λήθης παραδεδώκασιν, οὐδ' ἐξεκρούσαντο τῶν ἐγχειρήσεων τοὺς ἀνθρώπους. τὸν νέον μοι Ναυπάκτου προβάλλεταί σου ἡ βασιλεία καὶ τὴν τούτου περίστασιν καὶ ὡς φόβητρον τοῦτον ἵστασθαι τοῖς πλέουσιν. ἀλλ' οὐ καινόν, οὐδ' ἀσύνηθες τοῦτο τοῖς τῶν Ναυπακτίων ἐκκλησίαις ποιμέσιν· ἐμφέρεταί μοι καὶ ἔτι τῷ μνήμονι τῆς ψυχῆς ἕτερός τις Ναυπάκτου (καὶ Τζίρος ἦν ἐκείνῳ τῷ ἀνδρὶ τὸ ἐπώνυμον), καὶ γέγονε τοῖς πειραταῖς ὁ γέρων ἀγρεύσιμος, καὶ πεντακοσίων ἀπεδόθη χρυσίνων, εἰ μὴ ἐπιλέλησμαι τῆς τοῦ ἀριθμοῦ ἀκριβείας. βαβαὶ τῆς πολλῆς ἐκείνου τοῦ Τζίρου, δι' ἣν τοσοῦτον τετίμηται, καὶ τὴν πειρατικὴν ἐκόρεσεν ἀπληστίαν, ὅτε καὶ ἡ κατ' ἐκεῖνον τραγῳδία εἰς κωμῳδίαν τοῖς χαριεντιζομένοις ἀπετελεύτησε καὶ εἰς ἀστειότατον αἴνιγμα. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν χερσὶ ληστρικαῖς σεσαγήνευται, ὁ δὲ μετ' αὐτὸν οὐκ ἔτι, ἀλλ' εὔθετα πάντα ἐκείνῳ καὶ ὁμαλά, καὶ βίον εὐδαίμονα καὶ πολυχρόνιον ἐξανύσας μετὰ λιπαροῦ γήρως ἔτι τῇ τοῦ βίου θαλάττῃ ἐμπλέειν ἐπιφημίζεται καὶ σοφὸς ὢν καὶ φρένα περιβεβλημένος βαθεῖάν τε καὶ ἔλλογον, καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τῷ ἀερίῳ ἐλλιμνασμῷ νηχομένων κατασοφίζεται πειρατῶν, καὶ τὸ μέλαν τῶν μοναχικῶν ἀμφιαμάτων καθυποδύεται, ὥσπερ τινὰ νύκτα βαθεῖαν εἰς φῶς ἀνέσπερον παραπέμπουσαν, τὰ πάναγρα τῶν ἀερίων πνευμάτων διαδρᾶναι πραγματευόμενος. τί δέ, τρισαριστεῦ, πανευτυχέστατε δέσποτα, μόνοις τοῖς δυσμόθεν εἰς ἔω διαπεραιουμένοις τὸ κατὰ θάλατταν δέος ἐπισεισθήσεται, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τοῖς τὴν ἐναντίαν διατέμνουσι καὶ τῶν ἀνατολικῶν ἀπαίρουσι πρὸς τὰ δυσμικά; καὶ ὑπεκστήσονται τούτοις τῆς φίλης κελεύθου καὶ τῆς ἐνύγρου διατριβῆς; εἰ οὕτω φοβεροὶ ἐσμὲν οἱ ἀνατολικοὶ τοῖς θαλαττοβίοις λῃσταῖς, ὑπέρευγε τῆς εὐανδρίας καὶ γενναιότητος· εἰ δὲ τοῦτο μὲν οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ τὸ κακὸν κοινὸν καὶ τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης μέσον ἱστάμενον, οἷόν τις Σκύλλα καὶ Χάρυβδις, τοῖς ἐντεῦθεν αὐτόθι καὶ αὐτόθεν ἐνθάδε διαπλωϊζομένοις ἐπιβουλεῦον ἐπίσης, χρῆναι φημὶ καὶ ἀμφοτέρους ἀποδιδράσκειν τὸ βλαπτικὸν ἢ περιφρονεῖν ὡς τὸ ἐξ ἀνάγκης οὐκ ἔχον. τοσούτοις τοίνυν καὶ τηλικούτοις ἑδραζόμενοι τοῖς ἐρείσμασιν, ἐπεὶ τὸν σὸν ἐγνώκαμεν πόθον, ὃν πρὸς

τὴν ἡμῶν μετριότητα τρέφεις διὰ τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐκ φιλαγάθου ταῦτα γράφεις ψυχῆς, καὶ σοῦ τὰ χείλη δολιότητος βάμμασιν ἀχρωμάτιστα, διακόψαντες ὡς ἀράχνης νήματα τὰ μεγάλα στηρίγματα ὅλους ἑαυτοὺς ἐπιδεδώκαμεν τῷ τῆς σῆς βασιλείας θελήματι, καὶ ἤθελον, πῶς ἂν αὐτὸς φαίης, καὶ ἦν μοι πολυευκτότατον, εἰ μετὰ τοῦ ἀποστολικοῦ ἐπενδύτου τῶν τῆς θαλάττης κατωρχούμην κυμάτων, κἀπὶ τῆς ὑγρᾶς πεζεύων ἀκινδύνως τὴν πρὸς τὴν βασιλείαν σου φέρουσαν ἐνηχόμην, ὃ καὶ πεπίστευκα, ὡς μετ' ὀλίγον, εἰ καὶ μὴ οὕτως θαυματουργικῶς, ἀλλ' ἄλλως καί, ὡς εἰώθαμεν τὰς ὁδοὺς ποιεῖσθαι, γενήσεται, καὶ ὄψεως καὶ γλυκείας φωνῆς τῆς σῆς (καὶ ἐπισφραγίζοι τὸν λόγον ἄνωθεν ὁ θεὸς) οὐκ εἰς μακρὰν καταπολαυσόμενος ἥξω. τέως δ' οὖν πρὸς τὸ παρὸν τὸν παρόντα ἱερώτατον μητροπολίτην Ἀγκύρας, ἐν κυρίῳ ἀγαπητὸν ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν τῆς ἡμῶν μετριότητης, συνοδικῇ σκέψει καὶ συμβουλίᾳ ἐξαπέστειλα τὸν τόπον τῆς ἡμῶν μετριότητος ὀφείλοντα ἐκπληροῦν ἐν πᾶσι πρακτέοις τῷ θρόνῳ τῷ πατριαρχικῷ προσαρμόζουσιν, ἄνδρα θεόφιλῆ, πραότητος ἀπεικόνισμα, ἄκακον, εὐθῆ, ἁπλοῦν, ἄβατον τῆς πολυσχεδοῦς κακίας τοῖς ἴχνεσιν, τὸ ὅλον εἰπεῖν, ἐπισκοπῆς θείας διηνεκῶς ἀξιούμενον. ἐπὶ τίνα γάρ, φησίν, ἐπιβλέψω ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὸν πρᾶον καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντά μου τοὺς λόγους; ὥστε εἴ τις που τῶν κακοτρόπων καὶ περιπονήρων ἀνθρώπων τῆς ἁπλότητος τοῦ ἤθους τοῦ ἀνδρὸς ἐπιβάλλοιτο κατορχήσασθαι (εὐεπιβούλευτον γὰρ τὸ ἄπλαστόν τε καὶ ἄδολον) μὴ συγχωρηθῆναι παρὰ τοῦ δρασομένου τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν καὶ ἐπιβλέποντος ἄνωθεν πρὸς τὸν ἁπλοῦν εὐμενέστερον· ἕξει γάρ, οἶδα, καὶ τὴν βασιλείαν σου ὡς λαμπάδα πολύφωτον καὶ διαέριον προηγουμένην ἐν τοῖς πρακτέοις αὐτοῦ καὶ τὰ τισὶ βυσσοδομευόμενα ὑπεκφαίνουσαν καὶ τὰ σκότεια διαφωτίζουσαν καὶ κατὰ τῆς τῶν ἁρπάγων ὀξυχειρίας πὺξ ἐναλλομένην καὶ ἐμβριθῶς, ἵνα μὴ καθαρπάζωσι τὰ μὴ διαφέροντα. ἔχῃς ἡμᾶς, πανευτυχέστατε, τῆς σῆς ἡττηθέντας βουλήσεως καὶ τοῦ σκέμματος καὶ ἀμάχως τῶν καταθυμίων ὑπεξισταμένους τῇ βασιλείᾳ σου, πλὴν τῆς βραδυτῆτος καὶ τῆς μελλήσεως, ὥστε δεδοικέναι ἡμᾶς περὶ ταύτῃ τῇ χάριτι, μὴ καὶ ὡς ἄχαρις ὀβελισθείη παρὰ τῆς βασιλείας σου διὰ τὴν ἀναβολὴν καὶ ὑπέρθεσιν. φιλοῦμεν γάρ πως σικχάζεσθαι πρὸς τὰς ὑπεσχημένας μὲν ταχέως δωρεάς, βραδέως δὲ ἀποδιδομένας, ἀλλ' οὐκ ἐμὸν τὸ

ἔγκλημα, πίστευσον. ἀλλὰ τίνος; ἀφίημι τοῦτο εἰς τὴν τῆς βασιλείας σου διάκρισιν. ἐκείνῳ γὰρ ἡ αἰτία πάντως ἐπικλασθείη τῷ φοβερὰν τῆς θαλάττης διάβασιν διαφημίσαντι καὶ ἀνθρωπομόρφων πλήθουσαν τῶν θηρίων καὶ εἰ ὁ πρὸς ἀνάγκης ἔχων δυσμόθεν πρὸς ἡμᾶς ἀφικνεῖσθαι τῷ ἐπισειομένῳ φόβῳ ἀναχαιτιζόμενος, ἀναβαλλόμενος δὲ τὴν διάβασιν ποίας οὐκ ἔσται συγγνώμης ἄξιος; τοῦτο τῆς ἀναβολῆς τοῦ ἀπεσταλμένου τὸ αἴτιον. καὶ δὴ τὸν ἄνδρα ἱλαρῶς ὑποδεχθῆναι καὶ θεραπευθῆναι πρὸς δύναμιν καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ἅλμης ναυτικῆς γλυκείαις ἀποκλύσασθαι ταῖς προσρήσεσι καὶ ὡς τὸ τῆς ἡμῶν μετριότητος ὑποδυόμενον πρόσωπον κατασπάσασθαι καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ εὐλογίας ἐπαπολαῦσαι. ἰδοὺ γὰρ ἡ μετριότης ἡμῶν διὰ μέσου τοῦ ἱερωτάτου τοῦδε ἀνδρὸς ὑπερεύχεταί σου τῇ βασιλείᾳ μακρόβιον ζωήν, νίκην κατὰ τῶν ἐχθρῶν, πλατυσμὸν χωρῶν, μακρυσμὸν ἐκ κακοσυμβούλων ἀνδρῶν ὡς ἐξ ἰοβόλων τινῶν ὄφεων· καὶ γὰρ ἐκείνου ὄφεως εἰσὶ γεννήματα τοῦ πρὶν τὸν προπάτορα ἐλπίδι θεώσεως ὑπερόφηλον ἐλαφρίσαντος, εἶτα δὴ καὶ ταράξαντος, ἕως καὶ εἰς τάρταρον ἁπλῶς εἰπεῖν τῶν συμφερόντων πάντων περάτωσιν θεοκλυτοῦμεν καὶ τῆς ἐπουρανίου βασιλείας κληρονομίαν.

Τὰ ἐντάλματα τῆς ἐξαρχίας τοῦ Ἀγκύρας.

Μηνὶ αὐγούστῳ ἡμέρᾳ ϛ' ἰνδ. ε', συνοδικῶς προκαθημένου τοῦ παναγιωτάτου δεσπότου ἡμῶν καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, κυροῦ Γερμανοῦ, ἐν τῷ κατὰ τὴν ἁγιωτάτην μητρόπολιν Νικαίας θολωτῷ ὠάτῳ, συνεδριαζόντων τῇ μεγάλῃ ἁγιωσύνῃ αὐτοῦ ἱερωτάτων ἀρχιερέων τοῦ Ἀγκύρας, τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας, Χριστοφόρου, τοῦ Νικομηδίας καὶ ἐξάρχου πάσης Βιθυνίας Ἰωάννου, τοῦ Ἀμάστριδος Νικολάου, τοῦ Σερρῶν Βασιλείου, τοῦ Λοπαδίου καὶ Μελιτοπόλεως Ἀγαπητοῦ, Λέοντος τοῦ Προύσης, τοῦ Ποντοηρακλείας Νικηφόρου, τοῦ Πομπηϊουπόλεως Λέοντος, τοῦ Προικοννησίου Βασιλείου, τοῦ Διδυμοτοίχου Γεωργίου, παρισταμένων καὶ θεοφιλεστάτων δεσποτικῶν ἀρχόντων κτέ.

Sequitur formula ἐντάλματος ἐξαρχίας, *cuius plura exempla invenies in actis patriarchatus Constantinopolitani.*

E cod. graeco theol. biblioth. palat. Vindobonensis 276.

XIV. (6742—1234) mense martio ind. VII.

Sebastocrator Manuel Angelus Ragusaeis privilegia impertit.

† Διὰ τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχει ἡ βασιλεία μου εἰς τοὺς οἰκήτορας τοῦ κάστρου Ῥαουσίου (εὐγνώμονες γὰρ καὶ αὐτοὶ ἐφάνησαν περὶ τὴν βασιλείαν μου, καὶ καλῶς καὶ εὐνοϊκῶς καὶ εὐσπλάγχνως διετέθησαν περὶ τὰ παιδία τῆς βασιλείας μου, ἤγουν τὸν ὑψηλότατον ῥῆγα Σερβίας καὶ περιπόθητόν μου γαμβρὸν, κῦρ Στέφανον τὸν Δούκαν, καὶ τὴν ἐγκάρδιόν μου ἀνεψιὰν τὴν ῥήγαιναν, κῦρ Ἄνναν τὴν Δούκαιναν), διὰ γοῦν τὴν τοιαύτην ἀγάπην, ἣν ἔχει ἡ βασιλεία μου εἰς τοὺς Ῥαουσαίους, φιλοτιμεῖται αὐτοῖς τὸ παρὸν πρόσταγμα αὐτῆς, δι' οὗ καὶ διορίζεται, ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἔχωσιν ἐλευθερίαν οἱ τοιοῦτοι Ῥαουσαῖοι ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ξηρᾷ· ὅπου γὰρ ἂν εὑρίσκωσι τούτους τὸ μέρος τῆς βασιλείας μου, οὐ μὴν τολμήσωσι βλάψαι ἢ ζημιῶσαι αὐτοὺς μέχρι καὶ τοῦ σμικροτάτου, ἀλλὰ οἱ ἀγαπητοὶ τῇ βασιλείᾳ μου φυλάξουσιν αὐτούς, καὶ βλάβην οὐδεμίαν ἐπάξουσιν αὐτοῖς οὔτε ἐν τῇ χέρσῳ, οὔτε ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὡς εἴρηται, μᾶλλον δὲ ἐὰν καὶ θαλάσσιοι κουρσάριοι καταδιώκωσι ξύλα τῶν Ῥαουσαίων, καὶ καταφύγωσι τὰ τοιαῦτα ξύλα εἰς χώραν τῆς βασιλείας μου, ἵνα ἔχωσιν ἐξ ἀνάγκης οἱ τῆς χώρας ἐκείνης ἄνθρωποι ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ διεκδικεῖν, ὅσον τὸ δυνατὸν αὐτοῖς, τὰ ξύλα τῶν Ῥαουσαίων. οἱ πραγματευταὶ δὲ τοῦ τοιούτου κάστρου ἵνα περιπατῶσιν ἐν πάσῃ τῇ χώρᾳ τῆς βασιλείας μου καὶ πραγματεύωνται, πωλοῦντες καὶ ἀγοράζοντες τὰ ἀρέσκοντα αὐτοῖς. ἐὰν δὲ συμβῇ καιρὸς λείψιον γεννημάτων ἐν τῇ χώρᾳ τῆς βασιλείας μου, τότε οὐ μὴν παραχωρῶνται ἀγοράζειν γεννήματα καὶ ἐξάγειν αὐτὰ ἐκ τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου· ἀνάγκη γὰρ πάντως ἐστί, πρῶτον διατροφὴν τὸν ἐγχώριον λαβεῖν καὶ τότε ἐξάγεσθαι τὸ τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου ἀγαθὸν καὶ εἰς τὰς γειτονούσας χώρας. ἡ βασιλεία μου δὲ περικόπτει καὶ καθολικῶς ἐμποδίζει, ἵνα μὴ ἐνεχυράζωνται Ῥαουσαῖοι ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ πάσῃ τῆς βασιλείας μου διὰ πρόφασιν οἱανδήτινα εὔλογον, εἴτε καὶ ἀνεύλογον· εἰ γάρ τις ἔχει λέγειν κατὰ Ῥαουσαίους, ὀφείλει ἀνατρέχειν πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ ἀναφέρειν αὐτὸ, ἡ δὲ βασιλεία μου μηνύσει περὶ τούτου τοῖς ἀγαπητοῖς αὐτοῖς Ῥαουσαίοις, κἀκεῖνοι τὰ

περὶ τούτου γνωρίσαντες ποιήσουσι πάντως τὸ δίκαιον. ἔτι καὶ τοῦτο προστίθησιν ἡ βασιλεία μου· ἐὰν συμβῇ ἀποθνήσκειν Ῥαγουσαῖον ἐν τῇ χώρᾳ τῆς βασιλείας μου, οὐ μὴν τολμήσῃ οὐδεὶς τῶν κυβερνώντων ἐξουσίαν βασιλικὴν μικρὰν εἴτε καὶ μεγάλην βαλεῖν χεῖρα ἐπὶ τοῖς πράγμασιν αὐτῶν καὶ μέχρι καὶ τοῦ τυχόντος ἐκεῖθεν ἀποκερδῆσαι, ἀλλ' ἀναζητήσουσι τὰ πράγματα τῶν ἀποθνησκόντων οἱ κατὰ γένος ἐκείνοις προσήκοντες, καὶ ἀπολήψονται αὐτὰ ἐκ τῶν οἷς παρετέθησαν αὐτὰ ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτῶν ἀποδημίᾳ. γέγονε τὸ παρὸν πρόσταγμα τῆς βασιλείας μου ἐκ παρακλήσεως τῶν ἀγαπητῶν τῇ βασιλείᾳ μου Ῥαουσαίων, καὶ ἐπεδόθη αὐτοῖς εἰς τὴν περὶ τούτου ἀσφάλειαν μηνὶ μαρτίῳ ἰνδικτιῶνος ζ'.

† Μανουὴλ δεσπότης ὁ Δούκας †.

XV. (6746—1237) mense octobri ind. XI.

Michaël II. Angelus Ducas, despota Epiri, Ragusaeis privilegia concedit.

† Δίκαιον καὶ προσφιλὲς θεῷ τὸ τοῖς πατρικοῖς ἴχνεσιν ἐπακολουθεῖν, καὶ μᾶλλον, εἰ ἐν ἀγαθαῖς πράξεσιν οἱ πόδες ἐκείνου ἐβάδισαν. ἐπεὶ οὖν, ὡς εἴρηται, δίκαιον καὶ ἄξιόν ἐστιν καὶ τῷ θεῷ ἀρεστόν, ἀνανεοῦμεν διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ὁρισμοῦ τὸ τοῖς Ῥαουσαίοις ἐπιβραβευθὲν σιγίλλιον παρὰ τοῦ ἀοιδίμου αὐθέντου καὶ πατρός μου, τοῦ Κομνηνοῦ κῦρ Μιχαὴλ τοῦ Δούκα, ὀπαδοὶ τῶν ἐκείνου ἀγαθοπραγιῶν γινόμενοι, καὶ διοριζόμεθα, ἵνα, ἐάν τινα Ῥαουσαῖον συμβῇ τελευτῆσαι ἐν οἱᾳδήτινι ἡμετέρᾳ χώρᾳ, μὴ ἐπιβαλεῖν χεῖρα ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ πράγμασιν τὸν ἐκεῖσε πρακτορεύοντα ἢ ἄλλον τινὰ τὸν ἐξ ὁρισμοῦ ἡμετέρου δημοσίαν τινὰ δουλείαν ποιοῦντα, ἀλλ' ἐκεῖσε ἀποπέμπεσθαι τὰ τοῦ τετελευτηκότος Ῥαουσαίου πράγματα, ἐν οἷς ἐκεῖνος διάθηται, εἰ δὲ καὶ ἀδιάθετος τελευτήσῃ, εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ κληρονόμους αὐτοῦ· καὶ οὐ μεθέξει τις τῶν δημοσιολατρῶν τῶν κατὰ χώραν λέγω ἐνεργούντων ἅψασθαι ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἐκείνου τὸ οἱονοῦν, εἰ μή τις βουληθείη δικαίαν ἐπισπάσασθαι τὴν παρ' ἡμῶν ἀγανάκτησιν. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· πλεῖον δὲ τῆς πατρικῆς εὐεργεσίας ἧς εὕραντο οἱ Ῥαουσαῖοι, ἐπιχορηγοῦμεν αὐτοῖς ἡμεῖς τὸ περιπατεῖν εἰς πᾶσαν τὴν ἡμετέραν ἐπικράτειαν καὶ πραγματεύεσθαι, μηδὲν ἄδικον ὑφορωμένους πραχθῆναι ἐπ' αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἡμετέρων ἀνθρώ-

των . τῶν κατὰ χώραν ἐνεργούντων δι' ὁρισμοῦ ἡμετέρου, εἰς τοῦτο δὲ μόνον ἕλκεσθαι αὐτοὺς εἰς τὸ ἀπὸ δικαίου κουμέρκιον. διὰ τοῦτο γὰρ ἀπελύθη αὐτοῖς καὶ ὁ παρὼν ἡμέτερος ὁρισμὸς μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰνδικτιῶνος ια' †.

† Μιχαὴλ ὁ Δούκας †.

XVI. (6758 — 1250 mense februario).

Imperator Fridericus II. rogat Michaëlem, Epiri despotam, ut auxiliariis copiis ab Ioanne Batatza in Italiam mittendis liberum transitum per Epirum concedat.

Τῷ κυρίῳ [Μιχαὴλ Ἀγγέλῳ Κομνηνῷ τῷ Δούκᾳ].

Τὴν εἰλικρινεστάτην ἀγάπην σου διὰ τῶν παρόντων εἰδέναι βουλόμεθα, ὅτι εἰς τέλειον τῶν ἀντικειμένων ἡμῖν ἀφανισμὸν καὶ συντριβὴν ὁλοτελῆ τῶν παπαδικῇ κακογνωμίᾳ ἀνθισταμένων ἡμῖν, ἵνα ἡ αἰθριότης ἡμῶν τῶν πολεμικῶν πόνων ἄνεσιν λάβοι, καὶ τὸ ὑπήκοον ἅπαν αὐτῆς ἐν εἰρήνῃ διάγοιτο, συχνὴν χεῖρα ὁπλιτῶν πανταχόθεν οὐ μόνον ἐκ τῶν ὑπηκόων ἐπαρχιῶν καὶ πόλεων τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἀγαπώντων τὸ ἡμέτερον ὄνομα φίλων καὶ συγγενῶν ἐκ διαφόρων ἐθνῶν κατὰ τὸ ἐλευσόμενον πρότερον ἔαρ συναθροῖσαι ᾑρετισάμεθα· οὐχ ὡς τῶν ἡμετέρων δυνάμεων ἔν τε πλήθει καὶ δυνάμει στρατιωτῶν καὶ πεζῶν πρὸς τελείαν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν συντριβὴν ἑτέρων ἐπικουρίας δεουσῶν, οὐδ' ὡς τῶν θησαυρῶν ἡμῶν μείωσιν ἐχόντων τοῦ μὴ ἀφθόνως ἐποχετεύειν τῷ στρατοπέδῳ ἡμῶν τὰ χρήσιμα, ἀλλ' ἵνα μάθωσιν οἱ ἀντίθετοι, πηλίκην ἡ βασιλεία ἡμῶν κέκτηται δύναμιν, οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ τεταγμένου λαοῦ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλοθι δεσποζόντων καὶ κελευόντων γνησίων φίλων καὶ συγγενῶν ἡμῶν· ἡμεῖς γὰρ οὐ μόνον διεκδικεῖν τὸ ἡμέτερον δίκαιον ἐφιέμεθα, ἀλλὰ καὶ [τὸ] τῶν γειτνιαζόντων φίλων ἡμῶν καὶ ἀγαπητῶν, οὓς ἡ ἐν Χριστῷ καθαρὰ καὶ εἰλικρινὴς ἀγάπη συνῆψεν εἰς ἕν, καὶ κατ' ἐξαίρετον τοὺς Γραικοὺς, συγγενεῖς καὶ φίλους ἡμῶν, περὶ ὧν ὁ λεγόμενος ἄρτι πάπας, δι' ἣν ἔχομεν σχέσιν καὶ ἀγάπην μετ' αὐτῶν, χριστιανικωτάτων ὄντων καὶ εὐσεβέστατα πρὸς τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν διακειμένων, τὴν ἀκόλαστον αὐτοῦ γλῶσσαν ἐκίνησε καθ' ἡμῶν, ἀσεβεστάτους τοὺς εὐσεβεστάτους Γραικοὺς καὶ αἱρετικοὺς τοὺς ὀρθοδο-

ξοτάτους καλῶν. πρὸς γοῦν τὴν τοιαύτην ἡμῶν προθυμοτάτην ἐπιχείρησιν καὶ ὁ περιπόθητος γαμβρὸς ἡμῶν, ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης, εὐδιάθετον ἀγάπην, ἣν πρὸς ἡμᾶς ἔχει, ἀδιασπάστως ἐνδεῖξαι βουλόμενος, χεῖρα τινὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ τοξοτῶν καὶ ὁπλιτῶν πρὸς ἡμᾶς ἀποστέλλει. καὶ ἐπεὶ διὰ τῆς χώρας σου οἱ ἀποσταλέντες πρὸς ἡμᾶς ἄνθρωποι μέλλουσι διελθεῖν, παρακαλοῦμεν τὴν καθαρὰν ἀγάπην σου, ἣν ἀθόλωτον καὶ ἀπαρασάλευτον διαφυλάττειν ἀεὶ βουλόμεθα, ἵνα παραχωρήσῃς αὐτοὺς διὰ τῆς χώρας σου σώους, ἀνενοχλήτους καὶ ἀζημίους διελθεῖν ἄχρι τοῦ Δυρραχίου, δοὺς αὐτοῖς βουλὴν καὶ βοήθειαν διὰ τὴν ἡμετέραν ἀγάπην, τοῦ διασωθῆναι αὐτοὺς διὰ τάχους. ἰδοὺ γὰρ ξύλα ἱκανὰ ἀποστέλλομεν πρὸς τὸ Δυρράχιον διὰ τὸ περᾶσαι αὐτοὺς πρὸς τὸ Βρενδίσιον.

E codice biblioth. Laurentianae Florent. cum reliquis imperatoris Friderici II. litteris graecis descripsit et edidit G. Wolff: Vier griechische Briefe K. Friedrichs des zweiten. Berlin 1855.

XVII. (6759—1250) mense septembri.

Imperator Fridericus II. Ioannem Ducam Batatzam certiorem facit de rebus gestis in Italia.

Φρεδερίκος, θεοῦ χάριτι Ῥωμαίων βασιλεὺς ἀειαύγουστος, Ἱεροσολύμων καὶ Σικελίας ῥήξ, Ἰωάννῃ, τῷ ἐπιφανεστάτῳ Γραικῶν βασιλεῖ, τῷ Δούκᾳ, περιποθήτῳ γαμβρῷ αὐτοῦ.

Χαῖρε εἰς Χριστόν.

Μετὰ καθαρᾶς ἀγάπης καὶ εἰλικρινοῦς διαθέσεως, ὥσπερ ἐκ διαδοχῆς ἐκ τῆς τοῦ κυρίου δεξιᾶς τὰς εὐεργεσίας λαμβάνομεν, καὶ τὸ τῆς βασιλείας κράτος ἡμῶν τῇ παντοκρατορικῇ δυνάμει αὐτοῦ φιλευσπλάγχνως καθ' ἑκάστην ὑπερυψοῦται, οὕτω καὶ τῇ γνησίᾳ ἀγάπῃ τῆς βασιλείας σου συνεχεστέραις γράμμασι καὶ μηνυταῖς τὸ τῆς βασιλείας ἡμῶν εὐτύχημα καὶ τὸ κατὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς τρόπαιον νυνὶ θεόθεν ἀπροσδοκήτως τετελεσιουργουμένον γνωρίσαι προθύμως αἱρούμεθα· ἄρτι γὰρ Οὐμβέρτου τοῦ εὐγενοῦς μαρκεσίου Παλαβιτζίνου, πιστοῦ ἡμῶν, ὅντινα κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ εὐτυχεστάτου φοσσάτου ἡμῶν καὶ τοῦ περιφήμου κάστρου ἡμῶν Κρεμόνας καὶ τοῦ

πέριξ χωρῶν κατεστήσαμεν, ἐξ ὁρισμῶν τῆς ἡμῶν αἰθριότητος συχνὴν χεῖρα στρατιωτῶν καὶ πεζῶν συναθροίσαντος καὶ πρὸς ἐπικουρίαν αὐτοῦ τινὰς τῶν πιστῶν ἡμῶν τῆς Ἰταλίας συγκαλεσαμένου, τουτέστι στρατιὰν οὐκ ὀλίγην τῶν ἀνδρικωτάτων καβαλλαρίων τῆς Παπίας, τῶν καρτερικωτάτων Περγαμηνῶν, τῶν εὐτόλμων τῆς Λαούδης, τῶν θαρσικωτάτων Ἀλαμάνων, τῶν εὐπροθύμων τῆς Πάρμης, τῶν ὅσοι ἐκτὸς τοῦ κάστρου αὐτοῦ ἐν τῇ πίστει τῆς βασιλείας [ἡμῶν παρέμειναν . . . οἱ διώκοντες, εἰ μὴ οἱ] ἐντὸς τῆς Πάρμης τὰς γεφύρας κατέκοψαν, τάχα ἂν ὁμοῦ ἐντὸς τοῦ κάστρου Πάρμης ἐφέροντο. τὸν ἐπινίκιον οὖν οἱ ἡμέτεροι ᾄσαντες αἶνον, καὶ τὸ ἀνακλητικὸν σαλπίσαντες, ὥσπερ εἴθιστο, καὶ πρὸς τὰς πύλας αὐτὰς τῆς Πάρμης τὰς τένδας στήσαντες, οὐκ ἀναχωρήσειν ἀπὸ τοῦ παρακαθισμοῦ ταύτης χωρὶς ὁρισμοῦ ὑπεσχέθησαν ἄχρι τοῦ, οὗ πυρὶ καὶ σιδήρῳ παντελῶς ἀφανίσωσιν, ἢ βίᾳ αὐτὴν ἑλκύσωσι πρὸς τὸν ἡμέτερον ὁρισμὸν, ὡς αἰχμαλώτους καὶ τεθνηκότας τοὺς ταύτης οἰκήτορας ἔχοντες.

Ταῦτα μὲν ἐγένοντο ἐν τῇ ιη' τοῦ παρελθόντος αὐγούστου, ἰνδικτιῶνι η'. κατὰ δὲ τὴν εἰκοστὴν ἡμέραν τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ κόντος Γαλτέριος δὲ Μουνόπολι, πιστὸς καὶ οἰκεῖος ἡμῶν, ὅς ἐστι κεφαλὴ τοῦ φοσσάτου ἡμῶν ἐν τῇ Μάρκᾳ, παρακαθίσας κάστρον, λεγόμενον Κίγγουλον, ἐν ᾧ ὁ καρδινάλιος Πέτρος Κάποτζος ἦν, καὶ κρούσας πόλεμον τὸ κάστρον αὐτὸ παρέλαβε. διὰ νυκτὸς δὲ ὁ καρδινάλιος δίκην ῥακενδύτου πτωχοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐξέφυγεν. καὶ δὴ ὅλη ἡ Μάρκα, τὸ Δουκάτον καὶ ἡ Ῥωμανιόλα εἰς ὁρισμὸν τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐστράφησαν. κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν ταύτην, ᾗ οἱ [πιστοὶ] ἡμῶν καρτεροῦσιν, ὥρισεν ἡ αἰθριότης ἡμῶν πάντας αὐτοὺς εἰς ἀφανισμὸν τῆς Πάρμης ἀπελθεῖν, ὥστε τὴν ἀγέρωχον αὐτῶν ὀφρὺν καὶ τὸ τῆς γνώμης αὐτῶν αὔθαδες εἰς τέλος καταβαλεῖν. καὶ δὴ τῶν ῥηθέντων πιστῶν ἡμῶν τὸν Τάραν διαπερασάντων ποταμὸν καὶ πλησίον τῆς Πάρμης τὰς σκηνὰς αὐτῶν στῆσαι βουλομένων, οἱ ἀναιδεῖς καὶ ὑψαύχενες Παρμεσάνοι τῷ τῆς ἀπιστίας καὶ ὑπερηφανίας αὐτῶν ἀνέμῳ ὁρμῇ τε ἀτάκτῳ φερόμενοι, τὴν ἅμαξαν αὐτὴν, ἣν ἰταλικῶς καρρότζιον καλοῦσι, πανστρατεὶ τῆς Πάρμης ἐξέβαλον, καὶ κατὰ τοῦ εὐτυχεστάτου φοσσάτου ἡμῶν θηριωδῶς τε καὶ κακοδαιμόνως ὥρμησαν. οἱ γοῦν ἡμέτεροι πιστοὶ, ἐν

δυνάμει Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, τοῦ τὴν ἡμετέραν διέποντος βασιλείαν, κινούμενοι, καθιδρυμένοι δὲ τῷ διαπόρῳ ζήλῳ τῆς πίστεως ἡμῶν, βασιλικῶς τε καὶ στρατιωτικῶς τὰς φάλαγγας καὶ λοχαγωγοὺς διατάξαντες, προθυμίαν δὲ λαβόντες ἐξ ὕψους, ὡς ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ [τῶν] πιστῶν τῆς βασιλείας ἡμῶν κατὰ τῶν ἀδίκων καὶ ἀπίστων ἦν ὁ πόλεμος, ἄραντες τὰ τροπαιοφόρα καὶ εὐτυχῆ σκῆπτρα τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τὸν τοῦ ὀνόματος ἡμῶν εὐφημισμὸν ἀλαλάξαντες, κατὰ τῶν ἀπίστων οἱ πιστοὶ εὐτάκτως καὶ μεγαλοφύχως ἐφέροντο. ἀγχίμαχοι δὲ γεγονότες καὶ ἐπὶ πολλαῖς ταῖς ὥραις ἀνδρικώτατα καὶ καρτερικώτατα πολεμοῦντες, φέρειν μὴ σθένοντες οἱ ἀντίπαλοι τὰς βαρείας ἐπιθέσεις καὶ πολεμικὰς τῶν γενναίων στρατιωτῶν ἡμῶν παλάμας, τάς τε θανασίμους τρώσεις καὶ τὰς περικρότους πληγάς, πρὸς φυγὴν οἱ δείλαιοι ἐτράπησαν. τὸ δὲ καρρότζιον αὐτῶν τῆς ἀνάγκης κατεπειγούσης ἐάσαντες τὴν ἑαυτοῦ ἕκαστος σωτηρίαν ἐπολυπραγμονεῖτο καὶ εὐτυχίαν τὴν ἀειφυγίαν ἐνόμιζε. κἀντεῦθεν τίς ἂν ἐξαγγέλλοι τὴν τῶν σφαγιασθέντων αὐτόθι Παρμεσάνων πληθὺν, τὸν τῶν πληττομένων καὶ πατουμένων ἀριθμὸν καὶ τὴν τῶν μεληδὸν κατακοπέντων ὑπὸ τῶν Κρεμονισίων ποσότητα διὰ τὸ μανικῶς αὐτοὺς διακεῖσθαι κατ' αὐτῶν; ὅσοι δὲ εὑρέθησαν ἐν τῷ κάμπῳ τῶν σφαγιασθέντων καὶ ἀριθμεῖσθαι δυναμένων, χωρὶς τῶν ἐν τῷ ποταμῷ πνιγέντων, ὑπῆρχον χιλιάδες δύο καὶ ἐπέκεινα. [ὅσους] δὲ τῶν μεγαλοτέρων αὐτῶν καὶ τῆς κάτω τύχης ἐζώγρησαν [καὶ] τῇ ἡμετέρᾳ παρέδωκαν φυλακῇ, τὸν ἀριθμόν εἰσι χίλιοι καὶ διακόσιοι. καὶ ἐν μείονι, ῇ ταῦτα ἐγράφοντο, οἱ ἀποκρισιάριοι τῶν ἐναπομεινάντων λειφάνων τοῦ Δουκάτου καὶ [τῆς] Ῥωμανιόλης πρὸς τοὺς πόδας ἡμῶν παρεγένοντο, αἰτοῦντες συμπάθειαν καὶ τὴν χάριν ἡμῶν. κατὰ δὲ τὴν πρώτην τοῦ παρόντος σεπτεμβρίου δώδεκα ἡμέτερα κάτεργα, ἃ πρὸς τὴν Σαόνα ἀπεστείλαμεν εἰς φύλαξιν αὐτῆς, ἐν οἷς Πέτρος τῆς Λείριος τῆς Γαέτας, ὁ ἡμέτερος πιστός, δεκαὲξ πλοῖα Γενουβισίων τῶν ἀπίστων ἡμῶν ἐπίασαν, καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς ἡ ἡμετέρα κατέχει φυλακή. ταῦτα πάντα τῇ γνησίᾳ ἀγάπῃ τῆς βασιλείας σου γνωρίζομεν εἰς χαράν. ἐφεπομένης δὲ τῆς τοῦ θεοῦ βοηθείας, χαριέστερα τῇ βασιλείᾳ σου γράφομεν, ἐνηδομένῃ τοῖς ἡμῶν κατορθώμασιν.

XVIII. (6759—1250).

Imperator Fridericus II. scribit Ioanni Batatzae graviter incusans pontificem romanum.

Φρεδερίκος, θεοῦ χάριτι καὶ τὰ ἑξῆς, Ἰωάννῃ τῷ ἐπιφανεστάτῳ Γραικῶν βασιλεῖ καὶ τὰ ἑξῆς.

Τὰς ἀποκομισθείσας γραφὰς τῇ ἡμῶν αἰθριότητι ἐκ μέρους τῆς βασιλείας σου μετὰ τοῦ Παιδρύτου, παιδοπούλου αὐτῆς, μετὰ πολλῆς εὐθυμίας ἐδεξάμεθα· θυμήρη γὰρ ἐν αὐταῖς περιείχετο καὶ τῇ ἡμετέρᾳ αἰθριότητι λίαν ἐπιτερπῆ περὶ τῆς τῶν σῶν ὑγειῶν καὶ εὐοδώσεων καὶ περὶ τῶν, ὅσα περὶ τῆς νήσου Ῥόδου μετ' εὐτυχίας πρὸς τὸ παρὸν ἐτελέσθησαν. καὶ ἡμεῖς ἀμοιβαίοις κομμενταρίοις τῇ καθαρᾷ ἀγάπῃ τῆς βασιλείας σου μηνύομεν, ὅτι τῇ ἄνωθεν προμηθίᾳ κρατυνόμενοι καὶ ὁδηγούμενοι ὑγιαίνομεν, εὐσταθοῦμεν, νικῶμεν τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν καθ' ἑκάστην, καὶ καθ' ἡμᾶς πάντα κατὰ νοῦν εὐοδοῦνται καὶ διιθύνονται. περὶ δὲ χρείαν τὴν ἐν τοῖς γράμμασι τῆς βασιλείας σου, πῶς ὁ πάπας ἀδελφοὺς ἐλαχίστους καὶ κήρυκας πρὸς τὴν βασιλείαν σου ἀπέστειλεν ἐπὶ τῷ διαλεχθῆναι μετὰ τῶν ἀρχιερέων τῆς ἐκκλησίας τῆς βασιλείας σου; ὅπερ οὐ μόνον τῇ ἡμῶν αἰθριότητι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔτι νηπίοις τὴν γνώμην τερατῶδες δοκεῖ καὶ παράδοξον. πῶς οὗτος ὁ λεγόμενος μέγας ἀρχιερεὺς [ἀρχ]ιερέων, πάντων ἐνώπιον καθ' ἑκάστην τὴν βασιλείαν σου ὀνομαστὶ καὶ πάντας τοὺς ὑπὸ σὲ Ῥωμαίους ἀφορισμῷ καθυποβάλλων, αἱρετικοὺς τοὺς ὀρθοδοξοτάτους Ῥωμαίους, ἐξ ὧν ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν εἰς τὰ τῆς οἰκουμένης ἐξῆλθε πέρατα, ἀναισχύντως καλῶν, τοιούτους ἄνδρας πνευματικοὺς κατ' αὐτὸν πρὸς τὴν βασιλείαν σου ἀποστέλλειν οὐκ ἐρυθρίασε; πῶς ὁ τοῦ σχίσματος αἴτιος δολερῶς ὑπεισέρχεται, ἵνα τοῖς ἀναιτίοις εἰσφέρῃ ἀντέγκλημα; πῶς ὁ ἁγιωσύνην καθυποκρινόμενος διὰ τοὺς ὑπηρέτας καὶ κήρυκας τοῦ οἰκείου θελήματος ἀποστάτας τῆς πίστεως καὶ σκανδαλοποιοὺς τοὺς πρόσθεν καὶ ἄνωθεν ἀπ' ἀρχῆς πλουτοῦντας τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν εἰρήνην εὐαγγελιζομένους τοῖς πέρασι τοῖς ὑπ' αὐτὸν Λατίνοις ἀεὶ κηρύττειν οὐ παύεται; πῶς τὴν ἔμφυτον ἔκπαλαι δαιμονικῇ ἐπιρροίᾳ τοῖς τῆς Ῥώμης ἀρχιερεῦσι κατὰ τῶν Ῥωμαίων κακίαν, ἣν οὐκ ὀλίγοι μεγάλοι πνευματικοὶ

ἀρχιερεῖς καὶ τοῦ Χριστοῦ θεράποντες λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ διηνεκεῖ εὐχῇ τῷ μακρῷ παρελθόντι χρόνῳ ἐκριζῶσαι οὐκ ἴσχυσαν, — οὗτος οὖν, παντοίοις εἴδεσι ταύτην ἀνανεώσας, παιγνιδίοις λόγοις καὶ ἁπλῶν ἀνθρώπων δολεραῖς εἰσηγήσεσιν ἐν ῥοπῇ καιροῦ διορθῶσαι καθυπισχνεῖται; οὐχ οὗτός ἐστιν, ὃς τὴν ἡμετέραν αἰθριότητα διὰ τὸ συνοικέσιον, ὃ ἐγένετο μετὰ τῆς βασιλείας σου καὶ τῆς γλυκυτάτης ἡμῶν θυγατρός, ἐννόμως τε καὶ κανονικῶς, παραλόγῳ φερόμενος ὁρμῇ, δημοσίως ἀφώρισεν, λέγων ἐνώπιον τῆς παρ' αὐτῷ συναθροισθείσης συνόδου, ὅτι μετὰ τῆς αἱρετικῆς συνοικέσεως ἐτρακταΐσαμεν; πόθεν οὖν οὗτοι οἱ ἡμέτεροι ἀρχιερεῖς παρέλαβον ὅπλα φέρειν κατὰ χριστιανῶν, καὶ ἀντὶ τῆς ἱερᾶς διπλοΐδος ἐνδύεσθαι θώρακα, ἀντὶ δὲ βακτηρίας ποιμαντικῆς λόγχας καὶ ἀντὶ καλάμου τόξα φέρειν καὶ πικροφόρους διστοὺς, κατὰ πάρεργον τὸ σωτήριον ὅπλον τοῦ σταυροῦ κατέχοντες; ποία σύνοδος οἰκουμενικὴ ἢ τοπικὴ τοῦτο παρέδωκε; ποῖος σύλλογος θεοφόρων ἀνδρῶν ἐπεκύρωσεν ἢ ἐπεσφράγισεν;

Εἰ δέ τις ταῦτα φαίνεται ἀπιστῶν, ἰδέτω τοὺς ἁγίους καρδηναλίους καὶ ἀρχιερεῖς ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ταύτῃ οἰκουμένῃ ὅπλα φέροντας στρατιωτικὰ ἤτοι πολεμικά, ὧν ὁ μὲν δούξ, ἄλλος μαρκεσάνος, ἕτερος δὲ κόντος, καθ' ἣν ἔλαχε στρατοπεδεύειν ἐπαρχίαν, φημίζεται. καὶ ὁ μὲν διατάττει τὰς φάλαγγας, ἄλλος λοχαγωγεῖ, ἕτερος δὲ διεγείρει τὸν πόλεμον, στρατοπεδάρχαι καὶ σιγνοφόροι τινὲς καὶ οἳ βιπεννιφόροι καὶ περτικαφόροι. ἆρα πνευματικὰ ταῦτα καὶ ἀρχιερατικά, εἰρήνης ταῦτα σύμβολα καὶ προοίμια; τοιαῦτα οἱ τοῦ Χριστοῦ μαθηταὶ διετάξαντο; τίς οὕτως ἁπλοῦς καὶ ἀσύνετος, ὃς τὴν τοιαύτην πονηρίαν οὐκ ἐννοεῖ, αἰσχύνης ἱερεῖς τούτους καλῶν, ἀπατεῶνας καὶ ψευδοκήρυκας, ἐν πνεύματι Ἠλιοὺ κορίκαυτον τὴν πλευρὰν αὐτῶν ποιούμενος, καὶ τὴν ὑδαρώδη γνώμην ταῖς στοιβασθείσαις σχίδαξιν ἐκτεφρούμενος; ὢ τῆς ἀνοίας τῶν πολλῶν, οἳ αὐθωρεὶ καὶ αὐτοσχέδιον τὴν ἁγιωσύνην αὐτοῖς διαγράφουσι καὶ πλάττουσιν ἁγίους αὐθήμερον ὡς ὁ μῦθος τοὺς Γίγαντας. τοιοῦτοι σήμερον ποιμένες ἐν Ἰσραήλ, καὶ τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ οὐκ ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ λύκοι ἅρπαγες, θῆρες ἄγριοι, κατεσθίοντες τὸν λαὸν τοῦ Χριστοῦ. ὢ, πόσοι ἐν Ἀλαμανίᾳ, ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ταῖς πέριξ χώραις ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐσφάγησαν, αἰχμαλωτίσθησαν, ἐφονεύθησαν, ἐφυγαδεύθησαν, συνεργούντων αὐτῶν, ὧν τὸ αἷμα ἐκ χειρὸς αὐτῶν κατὰ τὸ προφητικὸν ἐκζητήσει κύριος.

εἰς τί δὲ κατήντησεν ἡ πονηρία αὐτῶν, ἢ ὅτι ἐματαιώθησαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν; ἐφανερώθη ἡ ἀνομία αὐτῶν, καὶ ὁ μεγάλα φυσῶν, ἐν γωνίᾳ νυνὶ ὑπ' αἰσχύνης κρυπτόμενος, ἐλέγχεται παρὰ πάντων ὡς ψεύδους πατήρ. ἐξέκλιναν πολλοὶ ἀπὸ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἄχρι τοῦ νῦν μετ' αὐτοῦ νῦν ὁρῶνται κατ' αὐτοῦ. πόσαι γὰρ μυριάδες δι' αὐτοῦ ἀπώλοντο, ὧν τὰ λείψανα πρὸ μικροῦ Αἴγυπτος ἔχει παρὰ τὰς τοῦ Νείλου ῥοάς. οὐκ ἀγνοεῖ καὶ τοῦτο ἡ βασιλεία σου, πῶς μεθ' ὅρκου τὸν ἡμέτερον ἐβεβαίου θάνατον, ἵνα τοὺς ἡμετέρους πιστοὺς ἀποστατήσῃ τῆς πίστεως ἡμῶν· πῶς τοὺς δούλους τῶν δούλων τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐν τῇ Ἀλαμανίᾳ δυναστικῶς τε καὶ θωπευτικῶς ἠνάγκασεν ἆραι πτέρνας καθ' ἡμῶν. ἀλλ' ἕως τὰ ἱερὰ σκεύη καὶ πρόσοδοι, ἃς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀφεῖλον βιαστικῶς, ὑπούργησαν ἐν ταῖς ἐξόδοις αὐτῶν, ὡς ἐπὶ σκηνῆς ἡγοῦντο τὰ πράγματα, καὶ ὕφαλος ἦν ἡ πετρώδης γνώμη αὐτῶν· ἀφ' οὗ δὲ πάντες κατηράχθησαν, ὁ μὲν ἔνθεν, ὁ δ' ἐκεῖθεν φυγὰς ἐγένετο, τὴν τῆς ἡμετέρας δεξιᾶς ἀπειλὴν ἐκδειματούμενοι. προσεπὶ τούτοις τὴν ἡμετέραν οὐκ ἀποδιδράσκει διάνοιαν, ὃ διὰ τῶν σῶν γραμμάτων ἡμῖν ἐγνώρισας, τὸ οὑτωσὶ ἔχον. οὗτοι δὲ οἱ φρέριοι, ὅτε ἐξ ἀρχῆς κατέλυον ἐνταυθί, ἄλλως ἐφαίνοντο διακεῖσθαι πρὸς τὴν βασιλείαν σου, καὶ ἄλλως διάκεινται νῦν, δι' ἃς ἤκουσαν διαφόρους εὐλόγους συντυχίας ὑπὲρ τῆς βασιλείας σου παρ' ἡμῶν. ἐκ τούτων ἡ βασιλεία σου τὴν ἐνδομυχοῦσαν αὐτοῖς κακίαν ἐννοῆσαι δύναται, ὡς οὐ διὰ τὴν πίστιν καὶ συμβόλου προσθήκην αὐτόθι παρεγένοντο, ἀλλ' ἵνα κατὰ τὸ εἰωθὸς ζιζάνια σπείρωσιν ἀναμεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ. ἀφ' οὗ δὲ εὗρον τὴν ἀγάπην τῆς βασιλείας σου σταθηρὰν καὶ ἀδιάσειστον καὶ τῆς πατρικῆς ἀγάπης ἀχώριστον, οὐκέτι πρόσω χωρεῖν ἐτόλμησαν, εἰς διάλεξιν τοὺς λόγους μετατρέποντες ἀδιόριστον, ἵν' ἐν τούτῳ ἐπικαλυφθῇ ἡ κακία αὐτῶν· ἐκ γὰρ τῶν οὕτω παρ' αὐτῶν προτεθέντων πᾶς τις συνάγειν καὶ συμπεραίνειν δύναται, ὡς οὐκ εὐθεῖαι αἱ τρίβοι αὐτῶν, καὶ ῥυπαροὶ οἱ πόδες αὐτῶν, πρὸς τὸ τοῦ εὐαγγελίου κήρυγμα.

Βούλεται δὲ καὶ ἡ αἰθριότης ἡμῶν πατρικῷ τρόπῳ τὴν υἱικήν σου ἐλέγχειν διάθεσιν, πῶς ἄνευ πατρικοῦ βουλεύματος ἠθέλησας ἀποκρισαρίους πρὸς τὸν πάπαν στέλλειν. ἔδει τὴν ἀγάπην σου τὴν ἡμετέραν πρώτως ἑλεῖν βουλήν. πεπειραμένοι γὰρ τῶν ὧδέ ἐσμεν, καὶ τῶν τοιούτων ἡ κακία ἡμᾶς οὐ λανθάνει, ὡς καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν φυσ-

μένων πολλάκις ὑποθέσεων τῶν αὐτόθεν μερῶν ἄνευ τῆς σῆς βουλῆς πράττειν τι ἢ ἐπιχειρῆσαι οὐ βουλόμεθα, ὡς τὰ γειτνιάζοντά σοι μέρη γνωριμώτερα τῇ βασιλείᾳ σου ἤπερ ἡμῖν· ὅμως ἅπερ ἡμῖν ἡ βασιλεία σου ἔγραφεν, ἀποδεχόμεθα ὡς ἀνατεθέντα τῇ ἡμετέρᾳ θελήσει τε καὶ διακρίσει. καὶ ἰδοὺ κάτεργα χωρὶς ὑπερθέσεως ἓξ ἄλλα, πλοῖα ἱκανά, ἀπὸ τοῦ Βρεντησίου πρὸς τὸ Δυρράχιον ἀποστέλλονται πρὸς τὴν τῶν ἀποκρισιαρίων τῆς βασιλείας σου διαπλώσιν καὶ περαίωσιν, καὶ ἄνθρωπον αὐτοῖς ἀπὸ τῆς ἡμετέρας αὐλῆς ἀπεστείλαμεν πρὸς τὸ ἀνασῶσαι αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς καὶ τοῖς φρερίοις εἰπεῖν, ἐπὶ τοσοῦτον ἀργῆσαι ἐν τῷ Δυρραχίῳ, ἕως οὗ ἡ αἰθριότης ἡμῶν συντύχῃ τοῖς ἀποκρισιαρίοις τῆς βασιλείας σου. καὶ διὰ τάχους ὕστερον σταλήσονται τὰ πλοῖα διὰ τὸ περᾶσαι αὐτοὺς ὡς ἡμᾶς.

XIX. (6759—1250 mense octobri).

Imperator Fridericus II. iterum Ioanni Batatsae nunciat res gestas in Italia.

Φρεδερίκος βασιλεὺς Ἰωάννῃ, τῷ ἐπιφανεστάτῳ Γραικῶν βασιλεῖ.

Προσθεῖναι γράμματα γράμμασι πολλὴν ἐκ διαδοχῆς τὴν ἡδονὴν κομίζοντα οὐ μόνον τοῖς κατὰ συγγένειαν οἰκειωμένοις καὶ καθαρᾷ ἀγάπῃ συνδεδεμένοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς τυχοῦσι φίλοις πλείστην ἐκφέρει τὴν εὐθυμίαν. διὸ τῇ καθαρᾷ ἀγάπῃ τῆς βασιλείας σου ἐπὶ τοῖς μικρῷ πρότερον μηνυθεῖσιν ἡμῶν προτερήμασι καὶ τοῦτο αὐτὸ ὡς ἐπίλογον εἰς τέρψιν αὐτῆς γράφειν οὐκ ἀναδυόμεθα· συγχαίρειν γὰρ ἴσμεν τὴν βασιλείαν σου ἐν πάσαις ταῖς εὐτυχίαις ἡμῶν καὶ τοῖς προτερήμασιν ἡμῶν συνευφραίνεσθαι. γνωρίζομεν τοίνυν αὐτῇ, ὅτι οἱ τῆς Μάρκας καὶ Ῥωμανιόλας πιστοὶ ἡμῶν, τοῦ κρείττονος καὶ ἐπιτερπεστέρου μέρους τῆς Ἰταλίας ὄντος, μαθόντες τὴν φανερὰν ἀπάτην καὶ τὰς δολοπλοκίας, ἃς οἱ δοκοῦντες προεστάναι τῆς ἐκκλησίας ἔρραπτον καθ' ἡμῶν, καὶ τὰς ἐπιορκίας, ἃς ἐποίουν καθ' ἑκάστην, τὸν ἡμέτερον βεβαιούμενοι θάνατον καὶ τῆς ἡμετέρας εὐσταθείας καὶ εὐεξίας λαβόντες πληροφορίαν, ἅπαντες πρὸς τὴν ἡμετέραν ηὐτομόλησαν δορυφορίαν. τὸ κάστρον δὲ Φίρμου τῆς Μάρκας, ὅτι τῇ τοῦ τόπου ἰσχυρότητι καλὸν παπαδικῇ ἀτυχεστάτῃ καὶ ἀκεφάλῳ στρατιᾷ

τοῖς ἡμετέραις ἐδόκει προστάγμασιν ἀνθεστάναι, μὴ φέρον τὴν μυριάριθμον πληθὺν τοῦ στρατοπέδου ἡμῶν, τὰς στρατιωτικάς τε φάλαγγας καὶ πεζικὰς τάξεις καὶ τοξοτῶν ἄπειρα γένη ἑτερογλώσσων ἐθνῶν, ἐξ ὧν πᾶς ὁ χῶρος ἐκεῖνος κατελάβετο καὶ τὸ κάστρον πέριξ ἐστενοχωρεῖτο, βίᾳ πεισθέντες οἱ ἐντὸς, τῆς ἀνάγκης κατεπειγούσης αὐτοὺς, αὐτὸ ἡμῖν παρέδωκαν, καὶ αὐτοὶ ὡς δέσμιοι πρὸς τοὺς περὶ ἡμᾶς παρεγένοντο. πόλεις, κάστρα, χῶραι καὶ ὀχυρώματα, ἃ παπαδικῇ δολιότητι ἀπὸ τῆς ἡμετέρας παρέκλιναν βασιλείας, τὸ ψεῦδος ἀφέντες τῇ ἀληθείᾳ προσέδραμον, ἡ ἄνω δ' Ἰταλία, ῥωννυμένη τῇ τῆς πίστεως ἡμῶν σταθηρότητι, ὅλη προαιρετικῶς τοῖς ἡμετέροις θεσπίσμασιν εἴκει. οἱ νεωτερίσαντες δὲ τῇ ὁμοίᾳ πλάνῃ ἐν τῇ Ἀλαμανίᾳ καὶ εἰς ἀδόκιμον νοῦν ἐκστήσαντες ἑαυτοὺς, ἐκ τόπου εἰς τόπον ὑπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ περιποθήτου ἡμῶν υἱοῦ, τοῦ ῥηγὸς Κορράδου, πολεμικῶς διωκόμενοι οὐ φθάνουσι τόπον εὑρεῖν εἰς ἀποκρυβὴν αὐτῶν. οὕτω γοῦν ἡ ἐκ θεόθεν βασιλεία ἡμῶν, τῇ ἄνωθεν προμηθίᾳ κρατυνομένη, τὸ ὑπήκοον ἅπαν αὐτῆς ἐν εἰρήνῃ διέπει καὶ διιθύνει, ὃ οὕτως εἰς χαρὰν τῇ συγγενικῇ γνησίᾳ ἀγάπῃ τῆς βασιλείας σου διὰ τῶν παρόντων γνωρίζομεν.

XX. 6773—1265. 8. iunii ind. VIII.

Imperator Michaël Palaeologus foedus init cum Venetiarum duce Rainerio Zeno.

† Ἐπεὶ ὁ εὐγενέστατος δοὺξ Βενετίας καὶ ἐξουσιαστὴς Χορβατίας, Δαλματίας καὶ τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ λοιπῶν χωρῶν τε καὶ νησίων κῦρις Ῥαινέριος Ντζένος, μετὰ καὶ τῆς μικρᾶς καὶ μεγάλης βουλῆς τοῦ κουμουνίου αὐτῶν καὶ συναινέσεως καὶ γνώμης τοῦ τοιούτου κουμουνίου παντὸς τῆς Βενετίας ἐκλεξάμενος ἀποκρισιαρίους τοὺς δύο εὐγενεῖς ἄνδρας καὶ πρωτοσυμβούλους, τόν τε σὺρ Ἰάκωβον Δελφῖνον καὶ τὸν σὺρ Ἰάκωβον Κονταρῖνον, ἀπέστειλεν εἰς τὴν βασιλείαν μου, ὥστε συντυχεῖν καὶ τρακτατῖσαι περὶ ἀγάπης καὶ πληρῶσαι τελείως ταύτην μετὰ τῆς βασιλείας μου ὡς πληρεστάτους ἀποκρισιαρίους καὶ ἔχοντας τὴν ἐξουσίαν καὶ τὸ θέλημα ἅπαν τοῦ εὐγενεστάτου δουκὸς Βενετίας καὶ τοῦ κουμουνίου αὐτῶν ἀνατεθειμένον εἰς αὐτοὺς καὶ τὰ παρ' αὐτῶν γεγονὸς καὶ ἀφιερωθὲν μετὰ τῆς βασι-

λείας μου στερχθῆναι καὶ βεβαιωθῆναι καὶ δεχθῆναι παρὰ τοῦ διαληφθέντος εὐγενεστάτου δουκὸς Βενετίας κυροῦ Ῥαινερίου Ντζένου καὶ τῆς μικρᾶς καὶ μεγάλης βουλῆς τῆς Βενετίας καὶ παντὸς τοῦ κουμουνίου αὐτῆς, καὶ πολλῶν συντυχιῶν γενομένων καὶ τρακταϊσμῶν μετ' αὐτῶν, συνῆλθεν ἡ βασιλεία μου καὶ συνεβιβάσθη εἰς τὸ ποιῆσαι καὶ πληρῶσαι τὴν μετ' αὐτῶν ἀγάπην ἐπὶ τοῖς καφαλαίοις τοῖς κατωτέρω ῥηθησομένοις, ὀμνύει ἡ βασιλεία μου εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν, ἵνα ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας, ἥτις ἐστὶν ὀκτωκαιδεκάτη τοῦ παρόντος ἰουνίου μηνὸς τῆς ὀγδόης ἰνδικτιῶνος, ἔχῃ μετὰ τοῦ εὐγενεστάτου δουκὸς Βενετίας καὶ τῆς μικρᾶς καὶ μεγάλης βουλῆς αὐτῶν καὶ παντὸς τοῦ κουμουνίου τῆς Βενετίας ἀγάπην καθαρὰν καὶ ἀδολίευτον οὕτως·

Ἵνα μετὰ τὸ συνδεθῆναι αὐτοὺς εἰς ἀγάπην μετὰ τῆς βασιλείας μου οὐ μὴν ποιήσωσιν οὗτοι μετὰ ἄλλου γένους ἀγάπην κατὰ τῆς βασιλείας μου· ἀλλ' οὐδέ, ἐὰν ἐπιχειρήσῃ τις ἄλλος ἢ ἀπὸ τῶν νῦν κρατουμένων εἰς φιλίαν τῆς Βενετίας καὶ ὁρμήσῃ κατὰ χώρας τῆς βασιλείας μου, ἢ ὁ κύριος πάπας ἢ ὁ ῥὴξ Φραγγίας ἢ ὁ ῥὴξ Σικελίας ἢ ὁ ῥὴξ Καστέλλας ἢ ὁ ῥὴξ Ἰγκλινίας ἢ ὁ ῥὴξ Ῥαγούνας ἢ ὁ αὐτάδελφος τοῦ ῥηγὸς Φραγγίας, ὁ κόντος Κάρουλος, ἢ ἕτερος ῥὴξ καὶ κόντος ἢ τὸ κουμούνιον τῆς Γενούας ἢ τὸ κουμούνιον τῆς Πίσσης ἢ τὸ κουμούνιον τοῦ Ἀγκῶνος ἢ ἕτερον κουμούνιον ἢ ἁπλῶς εἰπεῖν χριστιανός τις ἢ ἀσεβὴς ἀλλογενὴς ὁρμήσῃ κατὰ χώρας τῆς βασιλείας μου ἢ κάστρου ἢ φοσσάτου αὐτῆς, ἵνα συνέλθῃ ὁ εὐγενέστατος δοὺξ Βενετίας μετ' αὐτῶν ἢ τὸ κουμούνιον τῆς Βενετίας ἢ τῶν καραβοκυρίων τις ἢ τῶν ἀρχόντων τῆς Βενετίας εἰς μάχην κατὰ τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου ἢ κατὰ κάστρου ἢ φοσσάτου αὐτῆς ἢ λόγοις ἢ βουλαῖς ἢ ἔργοις ἢ χρήμασιν, ἢ ἵνα ναυλώσωσιν αὐτοῖς ξύλα εἰς τὸ ἐλθεῖν ἢ ἀπὸ τοῦ κουμουνίου κοινῶς ἢ ἀπὸ πραγματευτῶν ἰδικῶς καὶ ἀρχόντων τῆς Βενετίας, ὥστε λαβεῖν ναῦλον, ἢ τὸ κουμούνιον τῆς Βενετίας ἢ τινας τῶν πραγματευτῶν ἢ τῶν καραβοκυρίων καὶ διακομίσαι ἐχθροὺς εἰς τὴν χώραν τῆς βασιλείας μου. εἰ δέ τινες ῥῆγες ἢ πρίγκιπες ἢ κόντοι ἢ βαρούνοι μετὰ φοσσάτου ζητήσουσι διαπερᾶσαι ἐπὶ τῷ ἀπελθεῖν εἰς τὸν τοῦ κυρίου τάφον ἢ ἀλλαχοῦ, πρῶτον ἵνα ζητῇ ὅρκον ἐξ αὐτῶν ὁ δοὺξ

Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον, ἵνα οὐ μὴν ἔλθωσι κατὰ χώρας τῆς βασιλείας μου, καὶ οὕτως ἵνα παραχωρῶσιν αὐτοῖς ἀπελθεῖν, ἔνθα βούλονται, εἰς τὴν δουλείαν αὐτῶν· εἰ δ' ἴσως περεγρῖνοί τινες θελήσουσι διαπεράσαι δέκα ἢ εἴκοσι τὸν ἀριθμόν, οὐ μὴν ἀπαιτῇ ἐξ αὐτῶν ὅρκον ὁ δοὺξ Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον.

Ἵνα οἱ πραγματευταὶ τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου οἱ μέλλοντες ἀπέρχεσθαι εἰς Βενετίαν ποιῶσι τὰς δοκούσας αὐτοῖς πραγματείας, καὶ διδῶσι τὸ κομμέρκιον κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς Βενετίας, καὶ ἐξωνῶνται τὰ δοκοῦντα αὐτοῖς ἀνεμποδίστως. — Ἵνα τὰς χώρας, ἃς κρατεῖ ἀρτίως ἡ Βενετία, τὴν Κορώνην καὶ τὴν Μεθώνην, ἔχῃ πάλιν, καθὼς ἔχει αὐτάς. — Ἵνα ἔχῃ τὴν νῆσον Κρήτην, καὶ ὅσοι ἄνθρωποι τῆς βασιλείας μου εὑρίσκονται ἐκεῖσε, ἵνα ἐπάρῃ αὐτοὺς ἡ βασιλεία μου, καὶ οὐ μὴν μεταχειρισθῇ ταύτην ἡ βασιλεία μου. τὰ νησία τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ὅσα εἶχεν εἰς εἴσοδον ὁ δοὺξ Βενετίας, ἵνα πάλιν ἔχῃ ταῦτα· ὅσα δὲ ἦσαν ὑπὸ τὴν βασιλείαν καὶ τὸ πριγκιπάτον, ὅτε οἱ Λατῖνοι ἦσαν ἐγκρατεῖς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἵνα Θεοῦ εὐδοκοῦντος γένωνται ὑπὸ τὴν βασιλείαν μου καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτῆς καὶ τὴν Ῥωμανίαν. εἰς τὸν Εὔριπον ἵνα ἔχωσιν, εἴ τι ἔχουσι σήμερον.

Ἵνα δώσει αὐτοῖς ἡ βασιλεία μου εἰς τὸν Ἁλμυρὸν τόπον εἰς κάθισμα, καὶ ποιήσωσιν ἐν αὐτῷ ἀναπαύσεις. ἐπεὶ δὲ ἔχει ἡ βασιλεία μου μάχην μετὰ τοῦ Εὐρίπου, καὶ εὑρίσκονται ἐν αὐτῷ Βενέτικοι, ἵνα ἔχῃ ἡ βασιλεία μου κατακεκρατημένην τὴν σκάλαν τοῦ Ἁλμυροῦ, ὅπως μὴ ἐπαίρωσιν ἀπὸ τῆς τοιαύτης σκάλας βρώσιμα καὶ πόσιμα οἱ ἐν τῷ Εὐρίπῳ Βενέτικοι, καὶ ἀποκομίζωσι ταῦτα εἰς ζωάρκειαν τῶν ἐν τῷ Εὐρίπῳ ἐχθρῶν τῆς βασιλείας μου Λατίνων, μέχρις ἂν δώῃ θεός, καὶ γένηται ἐγκρατὴς ἡ βασιλεία μου τοῦ Εὐρίπου, καὶ τότε ἵνα ἀπολύσῃ ἡ βασιλεία μου καὶ τὴν τοιαύτην σκάλαν πρὸς τὸ μέρος τῆς Βενετίας. ὅτε δὲ μέλλει πολεμεῖν ἡ βασιλεία μου μετὰ καὶ τῆς τοῦ θεοῦ βοηθείας τοῖς εἰς τὸν Εὔριπον Λατίνοις, οὐ μὴν ἀποστείλῃ ἡ Βενετία συμμαχίαν ἢ χρῆμα εἰς βοήθειαν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν τῷ Εὐρίπῳ εὑρισκόμενοι Βενέτικοι, εἰ μὲν ἀποσχισθῶσιν ἀπὸ τοῦ μέρους τῶν ἐκεῖσε Λατίνων, καὶ πεσοῦσιν ἰδικῶς, καὶ οὔτε τοῖς Λατίνοις συμμαχοῦσιν, οὔτε τῇ βασιλείᾳ μου ἀντιδικοῦσιν, ἵνα φυλάσσωνται καὶ αὐτοὶ καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτῶν παρὰ τοῦ μέρους τῆς βασι-

λείας μου ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Βενέτικοι· εἰ δὲ ἀντιδικήσουσιν οὗτοι μετὰ τῶν ἐκεῖσε Λατίνων τῷ μέρει τῆς βασιλείας μου εἰς τὸν κατὰ τῶν Εὐριπιωτῶν γενησόμενον πόλεμον, ἵνα καὶ εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τὸ πρᾶγμα αὐτῶν ποιῇ ἡ βασιλεία μου, ὅπερ βούλεται· ἀφότου δὲ βοηθείᾳ Θεοῦ ἐπιλάβηται ἡ βασιλεία μου τοῦ Εὐρίπου, τὸν τόπον, ὃν εὑρίσκεται ἡ Βενετία ἔχουσα ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν σήμερον, ἵνα δώσει τοῦτον πάλιν ἡ βασιλεία μου πρὸς τὸν εὐγενέστατον δοῦκα Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον αὐτῆς, καὶ ἔχωσι πάλιν τοῦτον, καθὼς ἔχουσι σήμερον.

Ὡσαύτως ἵνα δώσει αὐτοῖς ἡ βασιλεία μου καὶ εἰς τὸ μέρος τῆς Θεσσαλονίκης, ἄνευ τοῦ κάστρου, ἔνθα θέλουσι, τόπον εἰς κάθισμα. εἰς τὸ μέρος τοῦ Βολεροῦ καὶ τῆς Αἴνου, ἔνθα ἀναπαυθῶσιν. ἀπὸ τοῦ Στενοῦ εἰς τὸ μερος τῆς δύσεως εἰς δύο τόπους, ἔνθα ἂν ὀρεχθῶσιν. εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς οἷον τόπον θελήσουσιν, ἀπὸ τῆς παλαιᾶς ἐξαρτύσεως μέχρι καὶ τῶν Πηγῶν· εἰ δ' ἴσως ποτὲ τῶν καιρῶν θελήσει ἡ βασιλεία μου δοῦναι τόπον ἐντὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ τῆς Θεσσαλονίκης τινὶ τῶν λατινικῶν κουμουνίων, ἵνα τότε προτιμῆται ἡ βασιλεία μου τοὺς Βενετίκους, καὶ διδῷ αὐτοῖς τόπον εἰς τὰ τοιαῦτα κάστρα. εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν, ὅπου ἂν ἀρεσθῶσι. εἰς τὸ Ὑρτάκιον, ἵνα ἔχωσι τόπον. εἰς τὸ Ἀτραμύτιον τὰ ὀσπήτια καὶ τὸ λουτρὸν τὰ ὄντα ἐκεῖσε. εἰς τὴν Ἀναίαν τόπον, ἵνα εἰσέρχωνται καὶ ἐξέρχωνται ἐν αὐτῷ. ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν Σμύρνην.

Ἵνα ἀποδιώξῃ ἡ βασιλεία μου ἀπὸ τῆς χώρας αὐτῆς καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν τοὺς Γενουΐτας, καὶ οὐ μὴν παραλάβῃ αὐτούς· ἐὰν δέ ποτε τῶν καιρῶν προσέλθωσιν οἱ Γενουῖται τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ παρακλητεύσωσιν αὐτήν, ἵνα δέξηται αὐτοὺς εἰς ἀγάπην, ἄλλως οὐ μὴν ποιήσῃ ταύτην ἡ βασιλεία μου μετ' αὐτῶν, εἰ μὴ μετὰ εἰδήσεως τοῦ δουκὸς Βενετίας καὶ τοῦ κουμουνίου, σωζομένου τοῦ παρόντος ὁρκωμοτικοῦ τῆς βασιλείας μου πρὸς τὴν Βενετίαν. ἀλλ' οὐδὲ ἡ Βενετία ἵνα παραδέξηται αὐτοὺς εἰς ἀγάπην ἄνευ εἰδήσεως τῆς βασιλείας μου, σωζομένου τοῦ πρὸς τὴν βασιλείαν μου ὁρκωμοτικοῦ τῆς Βενετίας. ἐὰν δὲ οἱ τοιοῦτοι ἐχθροὶ αὐτῶν ἀρματώσωσι κάτεργα ἐπὶ τῷ ἐλθεῖν κατὰ τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου, ἵνα ἀρματώσωσι καὶ οὗτοι κάτεργα, καὶ ἔρχωνται πρὸς ἀντιπαράταξιν αὐτῶν καὶ βοήθειαν τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου, πρὸς τὸ ποσὸν τῶν Γενουϊτικῶν ξύλων

καὶ πρὸς ὃ διακρίνουσιν οὗτοι ἀντιπαρατάξασθαι αὐτοῖς, καὶ ἵνα διδῷ ἡ βασιλεία μου τὴν ἔξοδον τῆς ἡμισείας ῥόγας τῶν σωμάτων τῶν τοιούτων κατέργων, γινομένου ὅρκου παρά τε τοῦ δουκὸς Βενετίας καὶ τοῦ κουμουνίου αὐτῶν, ὅτι καθὼς μέλλουσιν οὗτοι δοῦναι τὴν ἡμίσειαν ῥόγαν τῶν τοιούτων σωμάτων ἄνευ τινὸς δόλου, ἵνα διδῷ καὶ ἡ βασιλεία μου τὴν ἡμίσειαν ῥόγαν τῶν σωμάτων, ἰσόποσον τῆς ῥόγας τῆς Βενετίας. ἐὰν δὲ ἡ βασιλεία μου μηνύσῃ πρός τινας τῶν ἀρχόντων τῆς Βενετίας καὶ φίλων τῆς βασιλείας μου, ἵνα ἁρματώσωσι κάτεργα καὶ δουλεύσωσι τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ θελήσωσι διὰ τὴν ἀγάπην τῆς βασιλείας μου ποιῆσαι τοῦτο, οὐ μὴν ἐμποδίσονται οὗτοι εἰς τοῦτο παρὰ τοῦ εὐγενεστάτου δουκὸς Βενετίας ἢ τοῦ κουμουνίου αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ ἡ βασιλεία μου ἵνα ἀποστείλῃ τὰ τοιαῦτα κάτεργα κατὰ χώρας τινὸς ἐχούσης φιλίαν μετὰ τῆς Βενετίας.

Ἵνα, ἐὰν διὰ ξηρᾶς συμβῇ ἐλθεῖν φοσσάτον κατὰ χώρας τῆς βασιλείας μου, οἱ εὑρισκόμενοι ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ Βενέτικοι φυλάσσωνται καὶ οὗτοι παρὰ τῆς βασιλείας μου, ὡς καὶ οἱ ὑπὸ τὴν βασιλείαν μου Ῥωμαῖοι, ἢ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἢ εἰς Θεσσαλονίκην.

Ἵνα θήσει τὸ κουμούνιον τῆς Βενετίας κεφαλὴν ἐπάνω εἰς τὸν λαὸν αὐτῶν, καὶ ὀνομάζηται μπάϊλος, καὶ ἀποστέλλῃ κατὰ τόπους, ἔνθα μέλλουσιν ἔχειν ἀναπαύσεις, κριτάς, ὅπως διεξάγωσι τὸν λαὸν αὐτῶν. ἀλλὰ καὶ Ῥωμαῖοι, ὅσοι ἔχουσιν ὑπόθεσίν τινα μετὰ Βενετίκων, καὶ θελήσουσιν, ἵνα κριθῶσι παρὰ τοῦ μπαΐλου, ἵνα κρίνωνται καὶ οὗτοι κατὰ τὸ δίκαιον.

Ἵνα ἔχωσιν οἱ ἐγνωσμένοι Βενέτικοι πάντες ἐξουσίαν εἰς πάσας τὰς χώρας τῆς βασιλείας μου, ἐφ' αἷς μέλλουσι ποιεῖν πραγματείαν κατά τε ξηρὰν καὶ θάλασσαν, ἀλλὰ καὶ χωρὶς πραγματείας ἐρχόμενοι ἵνα διέρχωνται καὶ εἰς γῆν καὶ εἰς θάλασσαν χωρίς τινος δόσεως καὶ ἐμποδισμοῦ καὶ χωρὶς δόσεως τελωνίου, διαβατικοῦ, κομμερκίου, σκαλιατικοῦ καὶ ἄλλης ἁπάσης δόσεως. ἵνα οἱ φέροντες πραγματείας Βενέτικοι, ἔνθα ἂν φέρωσι ταύτας, δεικνύωσιν αὐτὰς τοῖς κατὰ τόπους κομμερκιαρίοις τῆς βασιλείας μου, καὶ μεθ' ὅρκου ἐξασφαλίζωνται, ὅτι οὐκ ἔχουσιν εἰς τὰς πραγματείας αὐτῶν ξένων τινῶν πραγματείας, ἀλλὰ αἱ πραγματεῖαι ὅλαι εἰσὶ τῶν Βενετίκων. καὶ ἵνα μὴ παρυποκρόπτωσιν ἐκ τῶν πραγματειῶν αὐτῶν τι, ὅπως λαμβάνωσιν οἱ κατὰ τόπους κομμερκιάριοι τῆς βασιλείας μου τὸ

σύνηθες κομμέρκιον ἀπὸ τῶν ἐξωνουμένων αὐτάς. ἵνα ἔχωσι στατῆρας ἰδίους, μοδίους, μέτρα, λίτρας, πήχεις εἰς τοὺς οἰκείους τόπους.

Ἵνα αἱ ἐκκλησίαι αὐτῶν, ἃς μέλλουσιν ἔχειν ἐν οἷς μέλλουσι κατοικεῖν τόποις, ὦσιν ἰδιόρρυθμοι μετὰ δυνάμεως τῆς βασιλείας μου ἄνευ ἀνακρίσεως, καὶ ἵνα ποιῶσιν ἐν αὐταῖς βαπτίσματα καὶ ἱεροτελεστίας, καθὼς ἔχουσι συνήθειαν.

Ἵνα ἐὰν Βενέτικος ἀποθάνῃ εἰς τὴν χώραν τῆς βασιλείας μου, εἴτε διαθήκην ποιήσει, εἴτε οὐ ποιήσει, οἰκονομῆται τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ παρὰ τοῦ μπαΐλου ἢ παρὰ τοῦ δικαίῳ αὐτοῦ, καθὼς ἂν οὗτος διάθηται, ἢ ὁ μπάϊλος καὶ ὁ δικαίῳ αὐτοῦ ἐπικρίνῃ, καὶ οὐ μὴν εὑρίσκῃ ἐμποδισμόν τινα ἢ ὄχλησιν ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου.

Ἵνα ἐὰν συμβῇ κινδυνεῦσαι Βενετίκους μετὰ καραβίων αὐτῶν ἢ μετὰ ἄλλων ξύλων εἰς τὴν χώραν τῆς βασιλείας μου, ὦσι σῶοι καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν, καὶ ἵνα ἔχωσι βοήθειαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ τῆς βασιλείας μου, ὅπως κρατῶσι τὰ πράγματα αὐτῶν.

Ἵνα ἔχωσιν οἱ Βενέτικοι ἄδειαν ἐξωνεῖσθαι σῖτον ἀπὸ τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου καὶ διακομίζειν αὐτὸν, ἔνθα θέλουσι, παρὲξ τῶν χωρῶν τῶν ἐχθρῶν τῆς βασιλείας μου· ὅταν δὲ πωλῆται ὁ σῖτος ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει τὸ κεντηνάριον ἐπέκεινα τῶν πεντήκοντα ὑπερπύρων, οὐ μὴν ἐξωνῶνται αὐτόν.

Ἵνα ἐὰν συμβῇ ποιῆσαί τινα Βενέτικον εἴς τινα Ῥωμαῖον βλάβην, ἐὰν εὑρεθῇ ὁ ποιήσας τὴν βλάβην, τηνικαῦτα ποιῇ ὁ μπάϊλος τὴν ἐκδίκησιν κατὰ τὸ δίκαιον. εἰ δὲ οὐχ εὑρίσκεται ὁ ποιήσας τὴν ζημίαν, ἵνα διδῶται διωρία παρὰ τοῦ μπαΐλου τῷ ἀδικηθέντι μέχρι καὶ ἑξαμήνου· καὶ εἰ μὲν εὑρεθῇ ὁ ποιήσας τὴν ἀδικίαν, ἵνα γένηται ἡ ἐκδίκησις πάλιν κατὰ τὸ δίκαιον· εἰ δὲ οὐχ εὑρεθῇ, ἵνα ποιῇ ὅρκον ὁ μπάϊλος ἢ ὁ δικαίῳ αὐτοῦ διδόναι εἴδησιν πανταχοῦ, ἔνθα ἔνι ἡ ἐξουσία τῶν Βενετίκων, καὶ εὑρίσκηται τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ, καὶ ἱκανῶται ὁ ἀδικηθείς. ἐὰν δὲ συμβῇ γενέσθαι φόνον, εἰ μὲν Βενέτικος φονεύσει Ῥωμαῖον, ἵνα κρίνηται οὗτος παρὰ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου, ὁμοίως καὶ Ῥωμαῖος, ἐὰν φονεύσῃ Βενέτικον. εἰ δὲ Βενέτικος φονεύσει Βενέτικον, εἰ μὲν ἔξω τῆς Κωνσταντινουπόλεως φονεύσει τοῦτον, ἵνα κρίνηται παρὰ τοῦ μπαΐλου· εἰ δὲ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει γένηται φόνος ἀπὸ Βενετίκου εἰς Βενέτικον, ἵνα κρίνηται καὶ τοῦτο παρὰ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου.

Ἵνα ἀπολύσῃ ἡ βασιλεία μου τοὺς Βενετίκους, ὅσους ἔχει κεκρατημένους, καὶ ὅσους δὲ Ῥωμαίους κρατοῦσιν οἱ Βενέτικοι, ἵνα ἀπολύῃ τούτους ὁ δοὺξ Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον· ὡσαύτως δὲ ἀπολύσωσι καὶ τοὺς Κρητικούς, τοὺς Κορωναίους τε καὶ τοὺς Μεθωναίους τοὺς φθάσαντας γενέσθαι τῆς βασιλείας μου καὶ κατασχεθέντας παρ' αὐτῶν, ὁπότε ἦσαν οὗτοι τῆς βασιλείας μου. καὶ εἰ μὲν θελήσουσιν οἱ τοιοῦτοι Κρητικοὶ ἢ οἱ Κορωναῖοι ἢ οἱ Μεθωναῖοι, ἵνα πάλιν ὦσιν ἐκεῖσε, μένωσι παρ' αὐτῶν ἀβλαβεῖς· εἰ δὲ θελήσουσιν ἐλθεῖν εἰς τὴν χώραν τῆς βασιλείας μου, ἵνα ἀπολύωνται μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτῶν.

Ἵνα οὐ μὴν παραχωρήσῃ ἡ βασιλεία μου γενέσθαι ἀρμάτωσιν ἀπὸ τῆς χώρας αὐτῆς κατὰ τῶν Βενετίκων· ἐὰν δὲ γένηται ζημία, ἵνα διορθῶται ταύτην ἡ βασιλεία μου.

Ἵνα ἐὰν κουρσάριοι Βενέτικοι ποιήσωσί τινα ζημίαν εἰς τὴν χώραν τῆς βασιλείας μου, ἔνι ἔνοχος ὁ μπάϊλος καὶ οἱ ἴδικοὶ αὐτοῦ ἐπάνω εἰς τὸν ὅρκον αὐτῶν, ὅπως εὑρίσκωσιν αὐτοὺς καὶ κρατῶσι, καὶ ποιῶσι ποινὰς εἰς αὐτούς, καὶ ἐπαίρωσι τὸ πρᾶγμα τῶν ἀδικηθέντων, καὶ ἐπιδιδῶσι πρὸς αὐτούς, ἄνευ μέντοι τῶν Βενετίκων τῶν κρατούντων νησία καὶ μὴ ὑποκειμένων τῇ Βενετίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ ἀπὸ ἑτέρου γένους ἢ ἀπὸ τῶν νησίων τῶν, ὡς εἴρηται, μὴ ὑποκειμένων τῇ Βενετίᾳ ἔλθωσι κουρσάριοι κατὰ τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου, οὐ μὴν δέχωνται αὐτοὺς ἢ εἰς χώραν αὐτῶν ἢ εἰς νησίον, ἀλλ' ἵνα μάχωνται καὶ ἀποδιώκωσιν αὐτούς, καθὼς καὶ οἱ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου. ὅστις δὲ ἀναδέχεται τούτους, ἐὰν εὕρῃ τιμωρίαν ἀπὸ τῆς βασιλείας μου, οὐ μὴν ἐνέχεται ἡ βασιλεία μου εἰς τὸν ὅρκον χάριν τῆς παιδεύσεως τῶν τοιούτων.

Ἵνα ἐὰν συμβῇ γενέσθαι τι σφάλμα ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς Βενετίας εἰς τὸ μέρος τῆς βασιλείας μου, οὐ μὴν ἀπολύῃ ἡ βασιλεία μου τὴν ἀγάπην τοῦ εὐγενεστάτου δουκὸς Βενετίας καὶ τοῦ κουμουνίου αὐτῶν, καὶ κινῆται εἰς μάχην, ἀλλ' ἵνα διαμηνύῃ τῷ εὐγενεστάτῳ δουκὶ Βενετίας καὶ τῷ κουμουνίῳ, καὶ γίνηται παρ' αὐτῶν ἡ διόρθωσις. ὡσαύτως ἵνα ἐὰν συμβῇ γενέσθαι τι σφάλμα παρὰ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου εἰς τὸ μέρος τῆς Βενετίας, οὐ μὴν ἀπολύῃ ὁ δοὺξ Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον τὴν ἀγάπην τῆς βασιλείας μου, καὶ κινῆται εἰς μάχην, ἀλλ' ἵνα διαμηνύῃ ὁ δοὺξ Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ γίνηται παρὰ τῆς βασιλείας μου

διόρθωσις. εἰ δὲ συμβῇ τὸν εὐγενέστατον δοῦκα Βενετίας τὸ κοινὸν λαβεῖν χρέος, ὅπερ ἀπεύχεται ἡ βασιλεία μου, ἵνα οἱ διάδοχοι τῆς ἐξουσίας τοῦ δουκάτου τῆς Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον αὐτῶν καὶ ἡ μικρὰ καὶ μεγάλη βουλὴ στέργωσι τὰ τοιαῦτα κεφάλαια, ἅπερ δὴ κεφάλαια οὕτως ἐπωμόσατο ἡ βασιλεία μου ἐνώπιον τῶν διαληφθέντων εὐγενῶν δύο ἀνδρῶν καὶ ἀποκρισιαρίων, τοῦ τε σὺρ Ἰακώβου Δελφίνου καὶ τοῦ σὺρ Ἰακώβου Κονταρίνου, ὡς ἐμφανισάντων τῇ βασιλείᾳ μου τὴν ἣν εἶχον οὗτοι ἔγγραφον δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἀπὸ τοῦ δουκὸς Βενετίας καὶ τοῦ κουμουνίου εἰς τὸ τρακταῖσαι καὶ πληρῶσαι τὴν ἀγάπην μετὰ τῆς βασιλείας μου, ἥπερ δὴ γραφὴ ἐπιλέξεων ἔχει οὕτως·

Ἡμεῖς Ῥαινέριος Ντζένος, θεοῦ χάριτι δοὺξ Βενετίας, γνωστὸν ποιοῦμεν πᾶσι τοῖς τὸ παρὸν ἡμῶν ἔγγραφον θεωροῦσιν· ἐπεὶ τοῖς εὐγενέσι καὶ φρονίμοις ἀνδράσιν Ἰακώβῳ Δελφίνῳ καὶ Ἰακώβῳ Κονταρίνῳ, τοῖς πιστοῖς ἡμῶν καὶ ἀγαπητοῖς, μετὰ τῆς μεγάλης καὶ μικρᾶς βουλῆς τοῦ κουμουνίου τῆς Βενετίας, ἀνεθέμεθα πληρεστάτην δύναμιν καὶ ἐξουσίαν αὐτοῖς ἐδώκαμεν ἐνεργεῖν τὰ παρόντα ἤτοι τρακταῖσαι, συμβίβασιν ποιήσασθαι μετὰ τοῦ ὑψηλοτάτου κῦρ Μιχαὴλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων, Δούκα Ἀγγέλου Κομνηνοῦ τοῦ Παλαιολόγου, καὶ γενέσθαι χρυσόβουλλα καὶ πληρῶσαι καὶ στερεῶσαι μετὰ τοῦ ῥηθέντος βασιλέως, καθὼς αὐτοῖς φανῇ κρεῖττον, καὶ ποιῆσαι καὶ ἀναλαβεῖν ὑποσχέσεις καὶ ὁρκωμοτικὰ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὸ κουμούνιον τῆς Βενετίας, καθὼς αὐτοῖς φανῇ κρεῖττον, καὶ γενικῶς καὶ διὰ πάντων ποιῆσαι εἰς τὰ προρρηθέντα καὶ εἰς τὰ πλησιάζοντα αὐτοῖς, καθὼς ἂν αὐτοῖς φανῇ εὐχερὲς, ὑποσχόμεθα ἡμεῖς ἐν τῷ ὀνόματι ἡμῶν καὶ τοῦ κουμουνίου τῆς Βενετίας, ἔχειν εἰς ἡμᾶς τὸ στέργον καὶ ἀποδεκτέον καὶ στερεὸν, καὶ οὐ μὴν ἐναντιωθῶμεν, κἂν εἴ τι οἱ εὐγενέστατοι οὗτοι ἢ εἷς ἐξ αὐτῶν, εἰς ὃν φανῇ τὸ παρὸν ἔγγραφον, συμβιβασθῶσιν εἰς τὰ προρρηθέντα· καὶ ἵνα ἡ παροῦσα ἡμετέρα ἀνάθεσις ᾖ πληρεστάτη καὶ στερεὰ, ὡρίσαμεν καὶ ἐβουλλώθη αὕτη μετὰ ἡμετέρου μολβδίνου σιγιλλίου καὶ διὰ χειρῶν Κορράδου τῆς ἡμετέρας αὐλῆς κανικλείου ὡρίσαμεν καὶ ἐσημειώθη. ἐδόθη ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ ἡμετέρου δουκάτου τρέχοντος χρόνου τοῦ κυρίου χιλιοστοῦ διακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ πέμπτου, μηνὶ μαρτίῳ, ἡμέρᾳ δωδεκάτῃ, ἰνδικτιῶνος η΄.

Ἐγὼ Κορράδος, νοτάριος τῆς δουκικῆς αὐλῆς τῆς Βενετίας καννικλείου, ἐπλήρωσα καὶ ἐστερέωσα.

Οὕτω μὲν οὖν εἶχε τὰ τῆς γραφῆς· ἡ δέ γε βασιλεία μου οὕτως ὀμνύει φυλάξαι ταῦτα πάντα, ἐὰν καὶ ὁ εὐγενέστατος δοὺξ Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον ταύτης καὶ ἡ μικρὰ καὶ μεγάλη βουλὴ στέρξωσι καὶ φυλάξωσι ταῦτα εἴς τε τὴν βασιλείαν μου, εἰς τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτῆς καὶ εἰς τὴν Ῥωμανίαν ἀπαράθραυστα. †

Μιχαήλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, Δούκας Ἄγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος.

Orig. membran. tabull. Vindobonensis. Ediderunt G. L. F. Tafel et G. M. Thomas, Sitzungsber. der kais. Akademie 5. 180.

XXI. 6785—1277, 19. martii ind. 5.

Imperator Michaël Palaeologus renovat pacta cum Venetis facta.

† Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ αἰωνίου θεοῦ, ἀμήν· ἐπειδὴ μέσον ἡμῶν, Μιχαήλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων, Δούκα Ἀγγέλου Κομνηνοῦ τοῦ Παλαιολόγου καὶ νέου Κωνσταντίνου, θεοστεφοῦς, ἀειαυγούστου καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐξ ἑνὸς μέρους καὶ τοῦ περιφανοῦς κουμουνίου Βενετίας καὶ τῆς ὁλότητος καὶ περιοχῆς τούτου ἐξ ἄλλου μέρους ἔφθασε γενέσθαι καὶ πρότερον τρέβα, ἥτις καὶ διετηρήθη θεοῦ χάριτι καὶ διεπεραιώθη κατὰ τὸν συμπεφωνημένον καιρόν, εἶτα παρετάθη μέχρι τῆς παρούσης ἡμέρας, συνήλθομεν δὲ πάλιν εἰς λόγους συμβιβάσεως, ἵνα ὡς ἐξ ὑπαρχῆς ἑτέρας ἀνανεωθῇ καὶ ἀποκαταστῇ αὖθις ἀναμεταξὺ ἡμῶν ἑτέρα τρέβα, καὶ προέβησαν ἐπὶ τῷ τοιούτῳ τρακταϊσμῷ πολλαὶ καὶ διάφοροι διαπρεσβεύσεις, τέλος δὲ ἦλθοσαν ἀρτίως εἰς τὴν παρουσίαν τῆς ἡμετέρας μεγαλειότητος οἱ εὐγενεῖς καὶ ἔντιμοι ἄνδρες, ὅ τε κῦρ Μάρκος Μπέμπος καὶ ὁ κῦρ Ματθαῖος ἐκεῖνος ὁ Γραδενίκος ἐκ μέρους τοῦ ἐπιφανοῦς ἀνδρὸς κῦρ Ἰακώβου Κονταρίνου, δουκὸς Βενετίας, Δαλματίας καὶ Χορβατίας καὶ αὐθέντου τῶν χωρῶν καὶ τῶν νήσων τῶν ὑποτεταγμένων τῷ δουκάτῳ αὐτοῦ καὶ τοῦ κουμουνίου καὶ τῆς ὁλότητος τῆς Βενετίας, ἔχοντες πλήρη ἐξουσίαν τοῦ τρακταΐσαι, στερεῶσαι καὶ ἐπομόσασθαι εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ῥηθέντος ἐπιφανοῦς δου-

κὸς, τοῦ κουμουνίου καὶ τῆς ὁλότητος Βενετίας συμφωνίαν καὶ καθαρὰν τρέβαν μετὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν, καθὼς ἐμφαίνεται ἐν τῇ ἀναθέσει, ἣν ἡμῖν ἐνεχείρισαν ἐπικεκυρωμένην τῇ βούλλῃ τοῦ τοιούτου ἐπιφανοῦς δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου καὶ ὑπογεγραμμένην τῇ χειρὶ τοῦ Κοράδου τοῦ καγγελαρίου τῆς αὐλῆς τοῦ τοιούτου ἐπιφανοῦς δουκός, ἧς τὸ ὕφος τοιοῦτον ἐστί·

Ἡμεῖς Ἰάκωβος Κονταρῖνος, θεοῦ χάριτι Βενετίας, Δαλματίας καὶ Χορβατίας δοὺξ, αὐθέντης τῶν χωρῶν καὶ νήσων τῷ ἡμετέρῳ δουκάτῳ ὑποτεταγμένων, δηλοποιοῦμεν διὰ τοῦ ὕφους τῶν παρόντων πᾶσι τοῖς τὸ παρὸν ὕφος θεασομένοις, ὡς εἰς ὄνομα ἡμέτερον καὶ τοῦ ἡμετέρου κουμουνίου Βενετίας μετὰ τῆς ἡμετέρας μικρᾶς καὶ μείζονος βουλῆς ἀνατιθέαμεν τοῖς εὐγενέσι καὶ φρονίμοις ἀνδράσι, τῷ τε Μάρκῳ Μπέμπῳ καὶ τῷ Ματθαίῳ Γραδενίκῳ, τοῖς πιστοῖς πολίταις καὶ ἠγαπημένοις ἡμῶν, καὶ πλήρη δύναμιν καὶ ἐξουσίαν αὐτοῖς διδόαμεν διὰ τῆς ἀρχηγεσίας τῶν παρόντων καὶ παραχωροῦμεν τοῦ τρακταῖσαι, ποιῆσαι καὶ στερεῶσαι τρέβαν μετὰ τοῦ αἰθριωτάτου κυρίου Μιχαὴλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων, Δούκα Ἀγγέλου Κομνηνοῦ τοῦ Παλαιολόγου καὶ νέου Κωνσταντίνου, ὥστε τὴν τοιαύτην τρέβαν ποιῆσαι καὶ στερεῶσαι δυνηθῆναι εἰς ἡμέτερον καὶ τοῦ τοιούτου ἡμετέρου κουμουνίου ὄνομα μέχρις ἐκείνου τοῦ καιροῦ, οὗ αὐτοῖς φανῇ, καὶ μετ' ἐκείνων τῶν τρόπων, ὧν αὐτοῖς φανῶσι, καὶ καθὼς μετὰ τοῦ τοιούτου βασιλέως ἔσονται καὶ δυνηθῶσιν εἶναι ἐν συμβιβάσει, ὑποσχέσεις, ἐνοχοποιήσεις, ἀσφαλείας καὶ ὅρκους ποιῆσαι καὶ δέξασθαι ὑπὲρ τούτου καὶ πάντα καὶ ἕκαστα, ἅτινα ἐν τοῖς προρρηθεῖσι καὶ περὶ τὰ προρρηθέντα αὐτοῖς δόξουσι καὶ ἔσονται ἀναγκαῖα, καθὼς ἂν ἡμεῖς μετὰ τοῦ τοιούτου ἡμετέρου κουμουνίου ἠδυνήθημεν ποιῆσαι, ὑπισχνούμενοι εἰς ἡμέτερον καὶ τοῦ τοιούτου ἡμετέρου κουμουνίου Βενετίας ὄνομα, μετὰ τῶν ἐξόδων καὶ τῆς ἐνοχοποιήσεως πάντων τῶν ἀγαθῶν τοῦ τοιούτου ἡμετέρου κουμουνίου βέβαιον καὶ στερεὸν ἔχειν καὶ κρατεῖν πάντα καὶ ἕκαστα, ἅτινα οἱ ῥηθέντες εὐγενεῖς ἢ τούτων θάτερος, εἰς οὗ χεῖρας ἡ τοιαύτη ἡμετέρα ἀνάθεσις ἐμφανῇ, ἐν τοῖς προρρηθεῖσι καὶ περὶ τὰ προρρηθέντα ποιήσουσιν ἢ ποιήσει, καὶ ἵνα ἡ τοιαύτη ἡμετέρα ἀνάθεσις πλήρη βεβαίωσιν ἕξει. ταύτην τῇ ἡμετέρᾳ μολιβδίνῃ βούλλῃ κατοχυρωθῆναι προσετάξαμεν, καὶ διὰ χειρὸς τοῦ

Κοράδου, τοῦ νοταρίου, τῆς ἡμετέρας αὐλῆς καγγελαρίου, ταύτην προσετάξαμεν βεβαιωθῆναι. ἐδόθη ἐν τῷ ἡμετέρῳ δουκικῷ παλατίῳ τρέχοντος τοῦ ἔτους ἀπὸ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ χιλιοστοῦ διακοσιοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ ἕκτου, μηνὶ σεπτεβρίῳ, ἡμέρᾳ δευτέρᾳ ἐξερχομένῃ ἰνδικτιῶνος πέμπτης.

Ἐγὼ ὁ Κοράδος, νοτάριος καὶ τῆς δουκικῆς αὐλῆς τῆς Βενετίας καγγελάριος, ἐξ ἐντολῆς τοῦ προρρηθέντος κυροῦ δουκὸς καὶ τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐπλήρωσα καὶ ἐστερέωσα.

Ἐκ δὲ τῶν διαληφθέντων πρέσβεων ὁ μὲν Γραδενίκος συμπαραγενόμενος μέχρι τῆς βασιλείας ἡμῶν λόγοις οἷς οἶδε θεὸς τὸν τῇδε βίον μετήλλαξε, καὶ πρὸς τὴν αἰωνίαν μετῆρε ζωὴν, ὁ δὲ εὐγενὴς ἀνὴρ, ὁ σὺρ Μάρκος Μπέμπος, καὶ μόνος καταλειφθεὶς ἐτρακτάϊσε τοὺς τῆς συμφωνίας λόγους μετὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ὡς ἔχων καὶ οὕτω πλήρη ἐξουσίαν κατὰ τὴν περίληψιν τῆς διαληφθείσης ἀναθέσεως καὶ προκουρατορίας αὐτοῦ, καὶ κατήντησεν εἰς πέρας τῆς συμβιβάσεως. ἡ βασιλεία μου, ἐφιεμένη ὡς ἐρατὴς τῆς εἰρήνης ἔχειν μετὰ πάντων τῶν χριστιανῶν ἕνωσιν καὶ ἀγάπην, συγκατένευσε καὶ συνῆλθε μετὰ τοῦ τοιούτου εἰς καθαρὰν τρέβαν καὶ συμβίβασιν, καθὼς ἐν τοῖς κάτωθεν γεγραμμένοις περιέχεται κεφαλαίοις, ὅθεν καὶ ὀμνύομεν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν κατὰ τὴν τῶν Γραικῶν συνήθειαν, ἵνα ἔχωμεν καὶ φύλασσωμεν δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν τῷ ἐπιφανεῖ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ καὶ τοῖς ἀνθρώποις Βενετίας καὶ τοῖς διαδόχοις αὐτῶν ἀληθῆ καὶ καθαρὰν τρέβαν κατά τε θάλασσαν καὶ ξηρὰν ἄνευ παντὸς δόλου ἀπὸ τῆς σήμερον, ἥτις ἐστὶν ἐννακαιδεκάτη τοῦ παρόντος μαρτίου μηνὸς τῆς πέμπτης ἰνδικτιῶνος ἔτει ἀπὸ τῆς καταστάσεως κόσμου ἑξακισχιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ πέμπτῳ εἴτουν ἀπὸ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ κυρίου χιλιοστῷ διακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ ἑβδόμῳ μέχρι καὶ συμπληρώσεως δύο ἐτῶν καὶ τοσοῦτον πλέον, ὅσον ἐσεῖται ἐκ συμβιβά-

σεως καὶ θελήσεως ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, οὕτω δ' ὅμως ὅτι, συμπληρουμένων τῶν δύο ἐτῶν, εἰ καὶ τῆς εἰς τὸ ἑξῆς παρατάσεως τῆς ἐκ συμβιβάσεως καὶ θελήσεως ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, οἷον τῶν μερῶν τὴν τοιαύτην τρέβαν οὐ θελήσει ἐπέκεινα τοῦ ῥηθέντος ὅρου, ἐνέχηται δι' ἓξ μηνῶν τῷ ἑτέρῳ μέρει δηλοποιεῖν, ὡς ταύτην οὐ θέλει, καὶ ἵνα ἡ τρέβα ἄνευ καταλύσεως φυλάττηται ἐντὸς τοῦ ῥηθέντος ὅρου τῶν ἓξ μηνῶν, καὶ τὸ ἓν μέρος μὴ καταβλάπτῃ τὸ ἄλλο, ἀλλὰ πάντα τὰ ὑποσχεθέντα κατὰ τὸ ὕφος τῆς τρέβας παντοιοτρόπως φυλάσσωνται, καὶ ἵνα μὴ βλάψῃ αὐτοὺς ἡ βασιλεία μου ἢ τὸν λαὸν αὐτῶν ἢ βλάψαι ποιήσῃ ἢ παραχωρήσῃ δι' ἑαυτῆς ἢ δι' ἄλλων τινὶ τρόπῳ ἢ μηχανῇ. ἔτι περὶ τῆς νήσου αὐτῶν τῆς Κρήτης ἤ τινος μέρους αὐτῆς οὐ μὴν παρενοχλήσῃ τοὺς τοιούτους Βενετίκους ἡ βασιλεία μου ἢ τὸν λαὸν αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ παρενοχλῆσαι ποιήσῃ ἢ παραχωρήσῃ δι' ἑαυτῆς ἢ τοῦ λαοῦ αὐτῆς τινὶ τρόπῳ ἢ μηχανῇ· καὶ ἵνα τοὺς ἀνθρώπους, οὓς ἔχει ἡ βασιλεία μου εἰς τὸ τοιοῦτον νησίον, ἐκβάλῃ ἐκεῖθεν. ἵνα τὰς χώρας αὐτῶν τῆς Κορώνης καὶ τῆς Μεθώνης, καθὼς ἔχουσι ταύτας καὶ κρατοῦσι μετὰ τῶν δικαίων καὶ τιμῶν αὐτῶν, οὐ μὴν παρενοχλήσῃ ἡ βασιλεία μου ἢ παρενοχλῆσαι ποιήσῃ δι' ἑαυτῆς ἢ διὰ τοῦ λαοῦ αὐτῆς ἢ παραχωρήσῃ γενέσθαι ὄχλησιν τινὶ τρόπῳ ἢ μηχανῇ. ἵνα ἔχωσιν ἄδειαν ὅ τε δοὺξ καὶ ἡ Βενετία βοηθεῖν καὶ δεφενδεύειν τὸ νησίον τοῦ Εὐρίπου καὶ τοὺς ἐν τῷ Εὐρίπῳ ἐξ ἐναντίας τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ λαοῦ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων πάντων πᾶσι τρόποις. ἡ δὲ βασιλεία ἡμῶν ἵνα ἔχῃ ἐπ' ἀδείας, καθὼς ἂν ἔχῃ βουλήσεως καὶ δυνάμεως, μάχεσθαι κατὰ τοῦ τοιούτου νησίου τῆς Εὐρίπου καὶ κατὰ πάντων τῶν εὑρισκομένων εἰς βοήθειαν καὶ δεφένδευσιν αὐτοῦ ἐν τῷ τοιούτῳ νησίῳ τῆς Εὐρίπου. ἵνα τε δι' αἴτησιν τοῦ ἐπιφανοῦς δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας παραδέξηται καὶ ἔχῃ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἐντὸς τῆς τοιαύτης τρέβας τόν τε Μάρκον Σανοῦτον καὶ τὸν Βαρθολομαῖον Γίζον μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτῶν καὶ τῶν νησίων αὐτῶν καὶ τῶν κατεχομένων παρ' αὐτῶν, πλὴν μετὰ τοιοῦδε τρόπου, ἵνα, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὲρ αὐτῶν ᾐτήσαντο, φυλάσσωσι καὶ οὗτοι, ἤγουν ὁ αὐτὸς Μάρκος Σανοῦτος καὶ ὁ Βαρθολομαῖος Γίζος, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτῶν καὶ τῶν νησίων αὐτῶν καὶ τῶν κατεχομένων παρ' αὐτῶν τὴν αὐτὴν τρέβαν πρὸς τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ ἅπαν τὸ μέρος καὶ

τὴν χώραν τῆς βασιλείας ἡμῶν, καὶ οὐ μὴν συνέλθωσιν ἢ συνελθεῖν ποιήσωσι τρόπῳ τινὶ ἢ μηχανῇ μετά τινος τῶν ἐχθρῶν τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐπὶ βλάβῃ καὶ ζημίᾳ οἱᾳδήτινι κατά τινος τοῦ μέρους τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἀλλ' οὐδὲ κουρσαρίους ἵνα ἀναδέχωνται καὶ παραλαμβάνωσιν ἐρχομένους κατὰ τῶν χωρῶν τῆς βασιλείας ἡμῶν. ἐὰν δὲ κατά τινος τῶν εἰρημένων ποιήσωσιν, οὐ μὴ ἐνέχηται ἡ βασιλεία ἡμῶν φυλάσσειν αὐτοὺς εἰς τὴν τοιαύτην τρέβαν, ἀλλὰ κατ' αὐτῶν μὲν ἵνα ἐκδικῆται· ἡ δὲ μέσον τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῆς Βενετίας τρέβα οὐ μὴ καταλύηται διὰ σφάλμα τι συμβησόμενον παρὰ τῶν δηλωθέντων, ἀλλ' ἵνα διαμένῃ αὖθις στερεά. ἔτι ἵνα δώσει αὐτοῖς ἡ βασιλεία μου ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐντὸς τοῦ περιόρου τοῦ ἀπὸ τῆς πόρτης τῶν Δρουγγαρίων ἀρχομένου καὶ ἐρχομένου ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ἀκινδύνου εἰς ἀριστερὰν χεῖρα καὶ ἐρχομένου διὰ τοῦ βήματος τῆς ἐκκλησίας τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου πρὸς τὴν ὁδὸν τῶν Ζωναρῶν, ἐρχομένου κάτωθεν μέχρι τῆς πόρτας τοῦ Περάματος καὶ ἀπὸ τῆς πόρτης τοῦ Περάματος μέχρι τῆς πόρτης τῶν Δρουγγαρίων ἐντὸς τοῦ τείχους ὁσπήτια οὕτως, ἤγουν ἓν χάριν καταμονῆς τοῦ μπαΐούλου, ἕτερον ἓν χάριν καταμονῆς τῶν συμβούλων αὐτοῦ καὶ ἕτερον ἓν χάριν ἀποθήκης τοῦ πράγματος τοῦ κουμουνίου Βενετίας· χάριν δὲ τῶν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἐρχομένων πραγματευτῶν βενετίκων ἵνα ἐνοικιάζωνται παρὰ τῆς βασιλείας μου πέριξ τῶν εἰρημένων τριῶν ὁσπητίων ἕτερα ὁσπήτια εἰκοσιπέντε, καὶ διδῶνται ταῦτα πρὸς αὐτοὺς ἄνευ ἐνοικίου εἰς καταμονὴν αὐτῶν· ὅταν δὲ πλείονες ἔρχωνται πραγματευταὶ βενέτικοι, ἵνα διδῶνται πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον ἐν τῇ τοιαύτῃ Κωνσταντινουπόλει καὶ τοσούτῳ πλείονα ὁσπήτια, ὅσῳ ἂν ὦσιν ἀρκοῦντα πρὸς καταμονὴν αὐτῶν, ὥσπερ ὅταν ἔρχωνται ἐλάττονες πρὸς τὴν χρείαν τῶν εἰκοσιπέντε ὁσπητίων, ἵνα διδῶνται αὐτοῖς ἐλάττοσι τὰ ἀρκοῦντα ὁμοίως εἰς καταμονήν, καὶ τὰ περιττεύοντα ὁσπήτια ἀπὸ τῶν εἰκοσιπέντε ὁσπητίων ἢ τῶν πλειόνων κατὰ τὸν εἰρημένον τύπον ἵνα ἐναπολιμπάνωνται εἰς τοὺς οἰκοδεσπότας αὐτῶν, καὶ αὖθις ἐρχομένων τῶν πραγματευτῶν βενετίκων ἵνα διδῶνται πάλιν αὐτοῖς κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον οἰκήματα τὰ ἀρκοῦντα αὐτοῖς εἰς καταμονήν. ἵνα δὲ δώσει αὐτοῖς ἡ βασιλεία μου καὶ ἐκκλησίας δύο ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, τὴν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου καὶ τὴν τοῦ ἁγίου Μάρκου ὁμοίως ἵνα δώσει αὐτοῖς ἡ βασιλεία μου καὶ ἐν τῇ πόλει Θεσσαλο-

νίκῃ τὴν ἐκκλησίαν, ἣν κατεῖχον οἱ Ἀρμένιοι, καὶ πέριξ τῆς τοιαύτης ἐκκλησίας ὀσπήτια οὕτως, ἤγουν ἓν χάριν καταμονῆς τοῦ κονσούλου, ἕτερον ἓν χάριν καταμονῆς τῶν συμβούλων αὐτοῦ καὶ ἕτερον ἓν χάριν ἀποθήκης τοῦ πράγματος τοῦ κουμουνίου τῆς Βενετίας, χάριν δὲ τῶν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἐρχομένων πραγματευτῶν βενετίκων ἵνα ἐνοικιάζωνται παρὰ τῆς βασιλείας μου ἕτερα ὀσπήτια εἰκοσιπέντε, καὶ διδῶνται ταῦτα πρὸς αὐτοὺς ἄνευ ἐνοικίου εἰς καταμονὴν αὐτῶν· ἐὰν δὲ πλείονες ἔρχωνται πραγματευταὶ βενέτικοι, ἵνα διδῶνται πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον ἐν τῇ αὐτῇ πόλει Θεσσαλονίκῃ καὶ τοσούτῳ πλείονα ὀσπήτια, ὅσῳ ἂν ὦσιν ἀρκοῦντα εἰς καταμονὴν αὐτῶν, ὥσπερ ἐὰν ἔρχωνται ἐλάττονες πρὸς τὴν χρείαν εἰκοσιπέντε ὀσπητίων, ἵνα διδῶνται αὐτοῖς ἐλάττοσι τὰ ἀρκοῦντα ὁμοίως εἰς καταμονήν, καὶ τὰ περιττεύοντα ὀσπήτια ἀπὸ τῶν εἰκοσιπέντε ὀσπητίων ἢ τῶν πλειόνων κατὰ τὸν εἰρημένον τόπον ἵνα ἐναπολιμπάνωνται εἰς τοὺς οἰκοδεσπότας αὐτῶν, καὶ αὖθις ἐρχομένων ὁμοίως τῶν πραγματευτῶν βενετίκων ἵνα διδῶνται πάλιν αὐτοῖς κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον ὀσπήτια τὰ ἀρκοῦντα αὐτοῖς εἰς καταμονήν. εἰς δὲ τὰς ἑτέρας χώρας τῆς βασιλείας μου ἐν τῷ ἔρχεσθαι αὐτοὺς ἵνα ἐπαίρωσι μετὰ τοῦ ἐνοικίου ἢ φοτειατικοῦ αὐτῶν οἴκους, φούρνους καὶ λουτρὰ ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις, ἐν οἷς φανῇ αὐτοῖς ἀρεστὸν, ἄνευ ἀντιλογίας τινός. ἔτι οἱ βενέτικοι γασμοῦλοι καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτῶν, οὓς εἶχε καὶ ἐκράτει ὁ ποτεστάτος τῶν Βενετίκων, ὅτε κατεῖχον τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἵνα ὦσιν ἐλεύθεροι καὶ φράγγοι ὡς Βενέτικοι. ἵνα ἔχωσι μέτρα, στατῆρας, μοδίους, λίτρας, πήχεις εἰς τὸ μετρεῖν καὶ σταθμίζειν ἔν τε τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ ταῖς ἑτέραις χώραις τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἔνθα εἰσὶν ἢ κατοικοῦσιν. ἵνα παραχωρήσῃ ἡ βασιλεία μου ἔχειν ἱερεῖς, ἐκκλησίας καὶ βάπτισμα κατὰ τὸ ἔθος αὐτῶν ἔν τε τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ ταῖς ἄλλαις χώραις τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἥτις ἐκκλησία καὶ ἱερεῖς καὶ βάπτισμα ἵνα ὦσιν ἐκβεβλημένα τῆς δυνάμεως τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῆς ἀνακρίσεως αὐτῆς, ἕστ' ἂν τελειωθῇ ὁ καιρὸς τῆς τοιαύτης τρέβας. ἵνα μὴ διὰ τὴν τοιαύτην τρέβαν ἀποδιωχθῶσιν οἱ Γεννουῖται ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἀλλὰ μόνον γίνηται παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἀσφάλεια μέσον τῶν Βενετίκων καὶ τῶν Γεννουιτῶν, ὥστε μὴ καταβλάπτεσθαι τοὺς Βενετίκους παρὰ τῶν Γεννουιτῶν, μήτε μὴν πάλιν τοὺς Γεννουῖτας

παρὰ τῶν Βενετίκων ἀπό τε εἰσόδου τῆς Ἀβύδου καὶ ἔσωθεν κατά τε θάλασσαν καὶ ξηράν, εἰς οἷον ἐντόχωσι μέρος οἱ Βενέτικοι καὶ οἱ Γεννουῖται, καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ μεγάλῃ θαλάσσῃ. ἐὰν συμβῇ γενέσθαι τινὰ βλάβην ἢ ζημίαν ἐντὸς τῶν τοιούτων συνόρων τῆς δηλωθείσης χώρας τῆς βασιλείας ἡμῶν ἀπὸ Βενετίκου εἰς Γεννουΐτην, ἵνα ἀντιλαμβάνηται ἡ βασιλεία ἡμῶν τοῦ βλαβέντος καὶ ζημιωθέντος μέρους, καὶ ἱκανοῖ τούτῳ τὴν βλάβην καὶ τὴν ζημίαν ἀπὸ τοῦ πράγματος τοῦ βλάψαντος μέρους καὶ ζημιώσαντος τοῦτο μέχρι συμπληρώσεως ἡμίσεος χρόνου· ἐὰν δὲ οὐχ εὑρήσει ἡ βασιλεία ἡμῶν ἐπαρεῖν πρᾶγμα ἀπὸ τοῦ τοιούτου μέρους τοῦ μὴ φυλάξαντος τὴν συμφωνίαν καὶ ἱκανῶσαι τὸ ζημιωθὲν μέρος, ἵνα ἱκανοποιῇ ταύτην ἡ βασιλεία μου ἀπὸ τοῦ βεστιαρίου αὐτῆς, ἔχῃ δὲ ἐπ' ἀδείας ἡ βασιλεία ἡμῶν ἱκανοῦσθαι τὴν τοιαύτην ζημίαν ἀπὸ τοῦ τοιούτου μέρους τοῦ μὴ φυλάξαντος τὴν συμφωνίαν. ἵνα ἔχωσιν ἐλευθερίαν πάντες οἱ Βενέτικοι καὶ οἱ κρατουμένοι ὡς Βενέτικοι, ἀφ' οὗπερ μέρους ἔλθωσιν εἰς τὴν βασιλείαν ἡμῶν, καὶ ὦσιν ἀφρόντιστοι καὶ σεσωσμένοι εἰς πᾶσαν χώραν τῆς βασιλείας ἡμῶν, εἰς ἣν ἔχει καὶ ἕξει δύναμιν μετὰ πάντων τῶν πραγμάτων καὶ τῶν πραγματειῶν αὐτῶν ἢ καὶ χωρὶς πράγματος, ἐὰν ἔλθωσι κατά τε θάλασσαν καὶ ξηράν. καὶ ἔχωσιν ἐπ' ἀδείας ἀπέρχεσθαι, ἵστασθαι, ἐπανέρχεσθαι, ἐξωνεῖσθαι καὶ πωλεῖν ἄνευ τινὸς ἐμποδισμοῦ ἢ ζημίας, ἄνευ τινὸς δόσεως καὶ τελωνίου, διαβατικοῦ, κομμερκίου, σκαλλιατικοῦ καὶ πάσης ἄλλης δόσεως. ἵνα οἱ ἐρχόμενοι Βενέτικοι ἐν πάσαις ταῖς χώραις τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἐξ οἱουδήτινος μέρους ἔλθωσιν, εἰς οἵαν χώραν τῆς βασιλείας ἡμῶν θελήσουσιν ἐλλιμενίσαι, ἵνα ὀμνόωσι τοῖς ἐκεῖσε κομμερκιαρίοις τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ λοιπὴν δημοσιακὴν δουλείαν ἀναδεδεγμένοις, ἐὰν ζητήσωσιν αὐτοὶ τοὺς τοιούτους Βενετίκους τοῦτο, ὡς τὰς πραγματείας ἁπάσας ἃς ἔχουσι καὶ τὸ χρῆμα αὐτῶν ἐστι καὶ Βενετίκων ἐστίν, ἐὰν δὲ πάλιν πραγματείας ξένας ἔχωσιν, ὑποδεικνύωσι ταύτας αὐτοῖς. ἵνα οἱ Βενέτικοι δύνωνται πωλεῖν καὶ ἀγοράζειν, ὁποιῳδήτινι ἂν ᾖ καὶ οἱστισιν ἀνθρώποις καὶ ἀπὸ οἱωνδήτινων ἀνθρώπων, τὸ μὲν Λατίνων, τὸ δὲ Γραικῶν, τὸ δὲ καὶ ἄλλων ὁποιωνδήτινων, ἐλευθέρως καὶ ἀπολελυμένως, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐὰν συμβῇ ἢ παρὰ τῶν κομμερκιαρίων ἢ παρὰ τῶν ἐνεργητῶν τῆς βασιλείας ἡμῶν ἀφαιρεθῆναί τι ἀπό τινος Βενετίκου εἰς μέρος τι τῆς βασιλείας ἡμῶν ὑπέρ τινος τῶν προρρηθεισῶν αἰτιῶν,

ἵνα ἡ βασιλεία ἡμῶν ποιῇ ἀποδίδοσθαι ὅλον τὸ ἀφαιρεθὲν τῷ Βενετίκῳ ἀπὸ τοῦ βεστιαρίου αὐτῆς ἢ ἄλλοθεν, ὅθεν ἔσηται ἐκ θελήματος τῆς βασιλείας ἡμῶν. ἵνα τε περὶ τῶν Βενετίκων ἢ τῶν ὡς Βενετίκων κρατουμένων πιστεύηται τὸ ῥῆμα τοῦ μπαΐούλου ἢ τῶν ἄλλων κριτῶν τῶν ὑπὲρ τῶν Βενετίκων ὄντων ἐν τῇ βασιλείᾳ, ἐὰν περί τινος τῶν προρρηθέντων Βενετίκων ἢ τῶν ὡς Βενετίκων κρατουμένων γενήσεταί τις ἀμφιβολία. ὁ δοὺξ δὲ καὶ τὸ κουμούνιον τῆς Βενετίας ἐνέχωνται λαμβάνειν ὅρκον ἀπὸ τοῦ μπαΐούλου ἢ τοῦ κριτοῦ ἢ τῶν κριτῶν τοῦ ἐλευσομένου ἢ ἐλευσομένων εἰς τὰς χώρας τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τιθέναι ἐν ταῖς αὐτῶν ἀναθέσεσιν, ἵνα ὀφείλωσιν λέγειν τὴν ἀλήθειαν τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν καὶ τοῖς ὑπὲρ ἡμῶν οὖσι, καὶ ὅτι ἵνα λέγωσι τὴν ἀλήθειαν περὶ τῶν Βενετίκων καὶ τῶν ὡς Βενετίκων κρατουμένων. ἔτι διὰ τὴν αἰτίαν τῆς ἐλευθερίας τῶν Βενετίκων, ἣν ἔχουσιν ἐν τῇ χώρᾳ τῆς βασιλείας ἡμῶν, οὐ μὴ ἐπιθήσει ἢ ἐπιτεθῆναι ποιήσῃ ἢ παραχωρήσῃ ἐπιτεθῆναι τινὰ δόσιν ἢ βάρος τινὶ Γραικῷ ἢ Λατίνῳ ἢ ἄλλῳ τινὶ προσώπῳ εἴς τι μέρος ἢ χώραν τινὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν τινὶ τρόπῳ ἢ μηχανῇ, ὅπερ ἵνα ᾖ, κατὰ τῆς ἐλευθερίας τῶν Βενετίκων. ἔτι οὐ μὴ ἐμποδίσῃ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἢ ἐμποδισθῆναι ποιήσῃ τινὰς Βενετίκους ἐρχομένους εἰς τὴν χώραν τῆς βασιλείας ἡμῶν, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτούς, ὅταν χρειασθῶσιν ἢ θελήσωσιν, ἀγοράσαι ἢ ἀγορασθῆναι ποιῆσαι κερατάρια, τεμώνια, κατάρτια, ξυλὴν καὶ ἄλλα χρειώδη ὑπὲρ τῶν ξύλων αὐτῶν ἐν τῇ χώρᾳ τῆς βασιλείας ἡμῶν. ἔτι ἵνα ποιήσῃ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἀποδοθῆναι κατὰ τὸν τύπον τῆς προτέρας τρέβας τοῖς Βενετίκοις τοῖς κουρσευθεῖσιν, οἷς οὐχ ἱκανώθη περὶ τῶν κούρσων καὶ τῶν ζημιῶν τῶν τούτοις ἐπαχθεισῶν παρὰ τῶν ἀνθρώπων τῆς βασιλείας ἡμῶν ἀπὸ τοῦ καιροῦ, οὗ ἡ τρέβα ἤρξατο, μέχρι τοῦ νῦν, καὶ τοῦτ' αὐτὸ λέγομεν περὶ τῶν ἀφαιρεθέντων κομμερκίων παρὰ τῶν ἀνθρώπων τῆς βασιλείας ἡμῶν, ὅμως δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀποδιδόναι ὀφείλουσι καὶ οἱ Βενέτικοι κατὰ τὸν τύπον τῆς τοιαύτης προτέρας τρέβας πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ πρὸς τὸ μέρος τῆς βασιλείας ἡμῶν, εἴ τι φανῇ ὅτι ἐζημιώθησαν παρὰ τῶν Βενετίκων καὶ παρὰ τοῦ μέρους αὐτῶν ἀπὸ τοῦ καιροῦ, οὗ ἤρξατο ἡ τρέβα, μέχρι τοῦ νῦν. ἵνα ἐάν τις Βενέτικος τελευτήσῃ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐνδιαθήκως ἢ ἀδιαθήκως, τὸ ἅπαν πρᾶγμα τούτου οἰκονομῆται καὶ διεξάγηται παρὰ τοῦ μπαΐ-

ούλου ἢ τοῦ κριτοῦ τῶν Βενετίκων ἢ διὰ τῶν Βενετίκων τῶν εὑρισκομένων ἐν τῷ τοιούτῳ τόπῳ, καὶ οὐ μὴ εὑρίσκωσιν εἰς τοῦτο ἐμποδισμόν τινα παρὰ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας ἡμῶν· ἐὰν δὲ οὐχ εὑρεθῶσιν ἐκεῖσε Βενέτικοι, ἵνα ἐπαίρηται τὸ πρᾶγμα ἐκείνου παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἢ τῶν ἀνθρώπων αὐτῆς τῶν εὑρεθέντων ἐκεῖσε, καὶ φυλάσσηται καὶ γένηται ἐν τούτῳ, εἴ τι ἂν δόξῃ τῷ δουκὶ Βενετίας ἢ τοῖς δικαίῳ αὐτοῦ. ἵνα ἐὰν συμβῇ, ὅπερ μὴ δώῃ θεός, ναυαγῆσαι τινὰ Βενέτικον ἢ Βενετίκους μετὰ καραβίου αὐτῶν ἢ ξύλου ἢ ξένου ξύλου, τὰ πράγματα αὐτῶν παραφύλαττωνται σεσωσμένα, καὶ ἔχωσι καὶ βοήθειαν οἱ τοιοῦτοι ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τῆς βασιλείας ἡμῶν εἰς τὸ ἀνακαλέσασθαι τὸ αὐτῶν πρᾶγμα. ἔτι ἵνα ἔχωσιν ἐπ' ἀδείας οἱ Βενέτικοι ἐξωνεῖσθαι σῖτον καὶ ἐκβάλλειν αὐτὸν ἔξω τῆς χώρας τῆς βασιλείας ἡμῶν μετὰ καραβίων αὐτῶν ἢ ξύλων ἢ ἄλλων ξενικῶν καί, ἔνθα ἂν θελήσωσιν, ἀποκομίζειν τὸν τοιοῦτον σῖτον, ἄνευ τῶν χωρῶν τῶν ἐχθρῶν τῆς βασιλείας ἡμῶν, ὅταν τὰ ἑκατὸν μόδια τοῦ σίτου διαπωλῶνται εἰς ὑπέρπυρα ἑκατὸν ἢ καὶ ἔλαττον· ἐὰν δὲ ἐπέκεινα τῶν ἑκατὸν ὑπερπύρων διαπωλῶνται, οὐ μὴ ἔχωσιν ἄδειαν ἐκβάλλειν σῖτον ἀπὸ τῶν χωρῶν τῆς βασιλείας ἡμῶν ἄνευ προτροπῶν τῆς βασιλείας ἡμῶν· ἐὰν δὲ ἐπαυξηθῇ ὁ μόδιος, ἵνα ᾖ κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς ἐπαυξήσεως. ὁμοίως δὲ ἵνα ἐάν τις Βενέτικος ἢ Βενέτικοι ἔλθωσιν ἀπὸ τῆς μεγάλης θαλάσσης μετὰ καραβίου ἢ ξύλου, τὸ μὲν Βενετίκου ἢ ξένου, μετὰ σίτου ἢ ἄλλου γεννήματος, δύνωνται ἀπέρχεσθαι μετὰ τοῦ τοιούτου ξύλου αὐτῶν ἢ ξένου καὶ σίτου ἢ ἄλλου γεννήματος ἐλευθέρως καὶ ἄνευ ἀντιλογίας τινὸς τῆς βασιλείας ἡμῶν ἢ τινὸς προσώπου δικαίῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν. ἵνα ἐὰν Βενέτικός τις κακοποιήσῃ εἰς Ῥωμαῖον, καὶ εὑρεθῇ ὁ τοιοῦτος Βενέτικος, ἐνέχηται ὅ τε μπαϊούλος ἢ ὁ κριτὴς ὁ δικαίῳ τῆς Βενετίας ὧν ποιεῖν τὴν ἐκδίκησιν κατὰ δίκαιον λόγον· εἰ δὲ ὁ κακοποιὸς οὐχ εὑρεθῇ, ἵνα διδῶται αὐτῷ διωρία μέχρι καὶ ἡμίσεος χρόνου ἐπὶ τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν καὶ ἱκανοποιῆσαι τὸ σφάλμα, ὅπερ ἐποίησε, καὶ ἐὰν ἐντὸς τῆς διωρίας τοῦ τοιούτου καιροῦ ἔλθῃ ὁ τοιοῦτος, ἵνα ὁ μπαϊούλος καὶ ὁ κριτὴς ποιῇ τὴν ἐκδίκησιν, ὡς εἴρηται, εἰ δ' οὐχ εὑρεθῇ, ἵνα ὁ μπαϊούλος ἢ ὁ κριτὴς ἢ ὁ δικαίῳ τούτου ἀποστέλλῃ καὶ παραδηλοῖ εἰς τοὺς τόπους καὶ χώρας, [εἰς] οὓς ἔχουσιν οἱ Βενέτικοι δύναμιν, ὥστε εὑρεῖν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν πραγμάτων τοῦ κακοποιοῦ, καὶ ἐκ τῶν

εὑρεθέντων πραγμάτων ἱκανοποιῆται ὁ τὴν βλάβην παθών. ἵνα ἐὰν συμβῇ, ὅπερ οὐ μὴ δώῃ θεός, τινὰ Βενέτικον φονεῦσαι τινὰ Ῥωμαῖον, ὁ τοιοῦτος Βενέτικος κρίνηται παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν· ἐὰν δὲ Βενέτικος ἄλλον Βενέτικον φονεύσῃ ἐντὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ ἐκτὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κρίνηται οὗτος παρὰ τοῦ μπαΐουλου ἢ τοῦ κριτοῦ ἢ τοῦ δικαίῳ αὐτοῦ τοῦ ὄντος εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα. ἵνα τε ἀπολύσῃ ἡ βασιλεία ἡμῶν πάντας τοὺς πεφυλακισμένους καὶ κεκρατημένους Βενετίκους τοὺς ἐν πάσαις ταῖς χώραις τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἔνθα ἂν ὦσι κεκρατημένοι, ἵνα τε ἀπολύσῃ καὶ ὁ ἐπιφανὴς δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον τῆς Βενετίας πάντας τοὺς Ῥωμαίους, οὓς ἔχουσιν εἰς τὰς φυλακὰς αὐτῶν τοὺς κατὰ τόπους κεκρατημένους ἔν τε τῇ Κρήτῃ νήσῳ, ἐν τῇ Κορώνῃ, τῇ Μεθώνῃ καὶ τῇ Εὐρίπῳ καὶ ἐν ἄλλῳ τόπῳ πιασθέντας, ἐλευθέρως καὶ ἀνεμποδίστως, καὶ ἐὰν οἱ ῥηθέντες Ῥωμαῖοι θελήσωσιν ἀπομεῖναι πρός τινα τῶν δηλωθεισῶν χωρῶν, ἵνα φυλάσσωνται παρὰ τῶν Βενετίκων ἀζήμιοι, ἐὰν δὲ θελήθωσιν ἐλθεῖν εἰς τὰς χώρας τῆς βασιλείας ἡμῶν μετὰ τῶν φαμιλιῶν αὐτῶν, ἵνα ἔρχωνται ἀκωλύτως. ἔτι οὐ μὴ κρατήσῃ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἢ κρατηθῆναι ποιήσῃ ἢ ἀποστείλῃ ἢ ἀποστεῖλαι ποιήσῃ ξύλον βενετικὸν πρός τι μέρος ἐκτὸς τοῦ θελήματος αὐτῶν εἰς πᾶσαν τὴν βασιλείαν ὑμῶν. ἵνα οὐ μὴ παραχωρήσῃ ἡ βασιλεία ἡμῶν γενέσθαι ἁρμάτωσιν τινὰ κατὰ τῶν Βενετίκων εἰς τὴν χώραν τῆς βασιλείας ἡμῶν· ἐὰν δέ τις ζημία γένηται πρὸς τοὺς Βενετίκους ἢ πρός τινα τούτων, ἵνα διορθῶται τοῦτο ἡ βασιλεία ἡμῶν· ἐὰν δέ τινες βενέτικοι κουρσάριοι ποιήσωσιν ζημίαν τινὰ εἰς τὴν χώραν τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἵνα ἐνέχηται ὁ μπαΐουλος ἢ ὁ κριτὴς ἢ ὁ δικαίῳ αὐτῶν ὁ ὑπὲρ αὐτῶν ὢν ἐκεῖσε καλῇ πίστει καὶ ὅρκῳ ἄνευ δόλου εὑρίσκειν αὐτοὺς καὶ κρατεῖν καὶ ποιεῖν ἐκδίκησιν εἰς τοὺς ποιήσαντας τὸ κοῦρσον καὶ ἐπαίρειν τὰ πράγματα αὐτῶν καὶ ἱκανοποιεῖν τοῖς ἀπολέσασι τὸ πρᾶγμα αὐτῶν, ἄνευ τῶν Βενετίκων τῶν κρατούντων καὶ κρατῆσαι μελλόντων ἐκ τῶν νήσων τῶν μὴ ὑποτεταγμένων τῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας. ἵνα ἐὰν ἐξ ἄλλου λαοῦ ἢ ἐκ τῶν, ὡς εἴρηται, μὴ ὑποτεταγμένων αὐτοῖς νήσων καὶ τῷ κουμουνίῳ τῆς Βενετίας ἔλθωσι κουρσάριοι κατὰ τῶν χωρῶν τῆς βασιλείας ἡμῶν, οὐ μὴ παραλαμβάνωσι τούτους εἰς τὰς χώρας αὐτῶν καὶ τὰς νήσους, ἀλλ' ἵνα διώκωσι καὶ καταπολεμῶσιν αὐτούς, ὡς καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς βα-

σιλείας ἡμῶν διώκουσι τούτους· ἐὰν δέ τινες ἔσονται ἐν αὐτοῖς δεχόμενοι τοὺς τοιούτους κουρσαρίους, καὶ εὕρωσιν ἀπὸ τῆς βασιλείας ἡμῶν κάκωσιν, ἵνα μὴ ἐνέχηται ἡ βασιλεία ἡμῶν εἰς τὸν ὅρκον αὐτῆς ἕνεκα τῆς κακώσεως τῆς γινομένης εἰς τοὺς ἀναδεχομένους τοὺς τοιούτους κουρσαρίους, ὡς εἴρηται. Ἵνα ἐὰν συμβῇ γενέσθαι εἰς τὰς περιλήψεις τῶν τοιούτων συμφωνιῶν καὶ τῆς τρέβας σφάλμα τι ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ δουκὸς αὐτῶν καὶ τοῦ κουμουνίου τῆς Βενετίας ἢ τῶν Βενετίκων, οὐ διὰ τὸ τοιοῦτον σφάλμα ἵνα καταλύῃ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἐκ τοῦ ἀπ' ἐντεῦθεν τὴν τρέβαν, καὶ κινῇ κατ' αὐτῶν μάχην, ἀλλ' ἵνα δώσει περὶ τοῦ τοιούτου σφάλματος εἴδησιν αὐτοῖς ἡ βασιλεία ἡμῶν, καὶ γένηται τοῦ τοιούτου σφάλματος διόρθωσις παρ' αὐτῶν· ὡσαύτως ἐὰν συμβῇ γενέσθαι σφάλμα τι ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας ἡμῶν εἰς τὸ μέρος τῶν Βενετίκων καὶ τοῦ κουμουνίου τῆς Βενετίας εἰς τὴν τοιαύτην τρέβαν καὶ τὰ κεφάλαια τῶν συμφωνιῶν, οὐ μὴν καταλύῃ αὐτός τε ὁ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον τῆς Βενετίας καὶ οἱ Βενέτικοι τὴν τρέβαν, καὶ κινῶσι μάχην, ἀλλ' ἵνα διδῶται παρ' αὐτῶν περὶ τούτου εἴδησις τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, καὶ γένηται παρ' αὐτῆς ἡ διόρθωσις τοῦ τοιούτου σφάλματος. Ἵνα ἐὰν πραγματευταὶ ἀπὸ τῶν χωρῶν τῆς βασιλείας ἡμῶν θελήσωσιν εἰς τὴν Βενετίαν εἰσελθεῖν μετὰ πραγματειῶν, πωλήσωσι ταύτας ἀκωλύτως, καταβάλλοντες τὸ κομμέρκιον τὸ παρ' αὐτῶν ταχθὲν καὶ τοῦ κουμουνίου τῆς Βενετίας ἐκ τοῦ ἄλλου δὲ μέρους ὡσαύτως ὁ προρρηθεὶς δοὺξ ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς βουλῆς αὐτοῦ καὶ παντὸς τοῦ κουμουνίου Βενετίας, σχὼν ἄδειαν καὶ λόγον παρ' αὐτῆς τῆς βουλῆς καὶ τοῦ κουμουνίου τῆς Βενετίας τοῦ ὀμόσαι μετὰ τῆς θελήσεως αὐτῶν ἐπάνω τῶν ψυχῶν αὐτῶν, ὑποσχεθῇ ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, καὶ εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια ἐπομόσεται καὶ εἰς τὸν ἀληθῆ καὶ σεβάσμιον σταυρὸν, ἵνα ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας, ἥτις ἐστὶν ἐνναχαιδεκάτη τοῦ παρόντος μαρτίου μηνὸς τῆς πέμπτης ἰνδικτιῶνος, ἔτει ἀπὸ τῆς καταστάσεως τοῦ κόσμου ἑξακισχιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ πέμπτῳ, εἴτουν ἀπὸ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ κυρίου χιλιοστῷ διακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ πέμπτῳ κατὰ τὴν παρὰ τῶν Γραικῶν ἀπαρίθμησιν, κατὰ δὲ τὴν παρὰ τῶν Λατίνων ἀπὸ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ κυρίου χιλιοστῷ διακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ ἑβδόμῳ, φυλάξωσιν ὁ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον τῆς Βενετίας καὶ οἱ Βενέτικοι καὶ κρατήσωσιν ἀληθῆ καὶ κα-

θαρὰν τρέβαν μεθ' ἡμῶν καὶ μετὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ πάσης τῆς χώρας τῆς Ῥωμανίας τῆς ὑπὸ τὴν βασιλείαν ἡμῶν κατά τε θάλασσαν καὶ ξηρὰν, ἄνευ παντὸς δόλου, μέχρι καὶ συμπληρώσεως δύο ἐτῶν καὶ τοσούτῳ πλέον, ὅσον ἐσεῖται ἐκ συμβιβάσεως καὶ θελήσεως ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, οὕτω δ' ὅμως, ἵνα, συμπληρουμένων τῶν δύο ἐτῶν ἢ καὶ τῆς εἰς τὸ ἑξῆς παρατάσεως τῆς ἐκ συμβιβάσεως καὶ θελήσεως ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, οἷον τῶν μερῶν τὴν τοιαύτην τρέβαν οὐ θελήσει ἐπέκεινα τοῦ ῥηθέντος ὅρου, ἐνέχηται δι' ἓξ μηνῶν τῷ ἑτέρῳ μέρει δηλοποιεῖν, ὡς ταύτην οὐ θέλει, καὶ ἵνα ἡ τρέβα ἄνευ καταλύσεως φυλάττηται ἐντὸς τοῦ ῥηθέντος ὅρου τῶν ἓξ μηνῶν, καὶ τὸ ἓν μέρος μὴ καταβλάπτῃ τὸ ἄλλο, ἀλλὰ πάντα τὰ ὑποσχεθέντα κατὰ τὸ ὕφος τῆς τρέβας παντοιοτρόπως φυλάσσωνται, καὶ ἵνα ἡμᾶς ἢ τὴν βασιλείαν ἡμῶν ἢ τὸν λαὸν καὶ τὴν χώραν τῆς Ῥωμανίας τὴν ὑπὸ τὴν βασιλείαν ἡμῶν οὐ μὴ προσκρούσωσιν οὔτε προσκροῦσαι ποιήσωσιν ἢ βλαβῆναι δι' ἑαυτῶν ἢ δι' ἄλλων τρόπῳ τινὶ ἢ μηχανῇ, καὶ ἵνα τὰς χώρας τῆς Ῥωμανίας καὶ τὰς νήσους τὰς ὑπὸ τὴν βασιλείαν ἡμῶν ἢ τινὰ μέρη τῆς βασιλείας ἡμῶν ἢ τὸν λαὸν ἡμῶν οὐδοπωσοῦν παρενοχλήσωσιν ἢ παρενοχληθῆναι ποιήσωσιν ἢ παραχωρῆσαι δι' ἑαυτῶν ἢ δι' ἄλλων τρόπῳ τινὶ ἢ μηχανῇ, καὶ ἵνα μὴ ἐνωθῶσιν ἢ τινὰ Βενέτικον ἑνωθῆναι παραχωρήσωσι μετά τινος χριστιανικοῦ λαοῦ ἢ ἀσεβοῦς ἢ μετά τινος σώματος κατὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῶν χωρῶν καὶ τοῦ λαοῦ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἵνα μὴ ἐάσωσι τινὰ φέρειν τινὸς σῶμα κατὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ λαοῦ ἡμῶν, ἵνα μὴ συμφωνήσωσιν ἢ παραχωρήσωσι τινὶ τῶν καραβοκυρίων ἢ τῶν εὐγενῶν τῆς Βενετίας συμφωνῆσαι μετά τινων ῥηγάδων, πριγκίπων ἢ βαρουνίων ἢ κόντων ἢ κουμουνίων κατὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἢ κατὰ τῆς χώρας ἡμῶν ἢ κατὰ φοσσάτου ἢ κατὰ λαοῦ ἡμῶν τοῦ ὑπὸ τὴν βασιλείαν ἡμῶν ἔν τισι πρὸς τὸ δυνηθῆναι προσκροῦσαι τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, καὶ ἵνα μὴ ναυλώσωσιν ἢ ναυλῶσαι ποιήσωσιν ἢ παραχωρήσωσι δι' ἑαυτῶν ἢ διά τινων ἄλλων σωμάτων καράβια ἢ ἄλλα ξύλα ἢ σκεύη ἐκ τοῦ κουμουνίου αὐτῶν ἢ ἔκ τινων ἰδικῶν προσώπων βενετίκων εἰς τὸ φέρειν ἐχθροὺς τῆς βασιλείας ἡμῶν εἰς τὴν χώραν καὶ εἰς τὴν βασιλείαν ἡμῶν. τὰ προρρηθέντα δὲ πάντα ὀμνύομεν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἔχειν πάγια καὶ βέβαια καὶ κρατεῖν καὶ προσέχειν καὶ φυλάσσειν ἀπαράθραυστα, καθὼς καὶ

ὁ προρρηθεὶς πρέσβυς, κὺρ Μάρκος Μπέμπος ὁ φέρων τὸ δίκαιον τοῦ ῥηθέντος ἐπιφανοῦς δουκὸς καὶ τῶν Βενετίκων διὰ τῆς ἐξουσίας τῆς προρρηθείσης ἀναθέσεως, ἐπωμόσατο εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια ἐντίμως καὶ εἰς τὸν σεβάσμιον σταυρὸν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ῥηθέντος δουκὸς καὶ τῶν Βενετίκων καὶ ἑαυτοῦ, ἵνα παρὰ τοῦ τοιούτου ἐπιφανοῦς δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου καὶ τῆς ὁλότητος καὶ διακρατήσεως Βενετίας φυλαχθῶσι καὶ κρατηθῶσι καὶ ἀποδεχθῶσι παντοιοτρόπως ἀπαράθραυστα πάντα τὰ προρρηθέντα κεφάλαια, ὑπισχνούμενος ὡσαύτως ποιῆσαι, ἵνα ὁ τοιοῦτος ἐπιφανὴς δοὺξ ἀποδέξηται καὶ ἐπικυρώσῃ πάντα τὰ προρρηθέντα κεφάλαια, ἐπομοσάμενος δηλονότι ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς βουλῆς αὐτοῦ τῆς μικρᾶς καὶ μείζονος πάσης καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, σχὼν ἄδειαν καὶ λόγον παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν συνήθειαν τούτου εἰς τὸν ἀληθῆ καὶ σεβάσμιον σταυρὸν καὶ εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια, ταῦτα πάντα ἔχειν πάγια καὶ βέβαια καὶ κρατεῖν καὶ ποιεῖν κρατεῖσθαι καὶ ἀπαράθραυστα φυλάττεσθαι. εἰς τούτων γοῦν πάντων παγιότητα καὶ βεβαίωσιν τὸ παρὸν χρυσόβουλλον γενέσθαι ἡ ἡμετέρα βασιλεία προσέταξε καὶ τῇ χρυσῇ βούλλῃ ταύτῃ ἀσφαλισθῆναι. ἐγεγόνει ἐν τῇ εὐδαίμονι πόλει ἡμῶν τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἱερῷ παλατίῳ τῶν Βλαχερνῶν, ἔτει, ἡμέρᾳ, [μηνὶ] καὶ ἰνδικτιῶνι τοῖς προγεγραμμένοις, παρόντων ἐν τῇ παρουσίᾳ τῆς ἡμετέρας μεγαλειότητος τῶν μεγαλοπρεπῶν ἀνδρῶν καὶ ἀρχόντων τῆς βασιλείας ἡμῶν, τοῦ τε γαμβροῦ τῆς βασιλείας ὑμῶν τοῦ μεγάλου λογοθέτου κῦρ Γεωργίου τοῦ Ἀκροπολίτου, τοῦ σεβαστοπανυπερτάτου κῦρ Ἰωάννου τοῦ Ἀποκαύκου, τοῦ πανσεβάστου λογοθέτου τοῦ γενικοῦ κῦρ Θεοδώρου τοῦ Μουζάλωνος καὶ τοῦ πανσεβάστου μεγάλου τζακίου Νικηφόρου τοῦ Ἀρριανίτου καὶ ἑτέρων πολλῶν εὐγενῶν τῆς βασιλείας ἡμῶν.

† Μιχαήλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, Δούκας Ἄγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος †.

A tergo: Τὰ τοῦ σεβαστοῦ καὶ λογοθέτου γενικοῦ, Θεοδώρου τοῦ Μουζάλωνος.

Orig. charta bomb. tabull. Veneti. Bulla aurea, olim suspensa serico violaceo, avulsa. Latine extat apud G .L. F. Tafel et G. M. Thomas, Urkunden zur älteren Handels- und Staatsgeschichte von Venedig. 3. 133.

XXII. (6798—1290).

Imperator Andronicus Palaeologus senior mercatoribus Hispanis privilegia concedit.

† Ἐπεὶ οἱ ἔποικοι τῆς χώρας Παρτζαλόνας, τῆς Ῥαγούνας, τῆς Κατελονίας, τῆς Μαγιόρκας, τῆς Βαλεντζίας, τῆς Τουρτούσας καὶ τῶν ἑτέρων χωρῶν τοῦ ὑψηλοτάτου ῥηγὸς Ῥαγούνας καὶ Σικελίας ἐποιήσαντο ἀναφορὰν πρὸς τὴν βασιλείαν μου διὰ τοῦ ἐλθόντος ἐνταῦθα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κουνσούλου τῶν Κατελάνων, τοῦ συνετοῦ ἀνδρὸς τοῦ σὺρ Δαλμάην Σουνὴρ, ὡς θέλουσίν τινες ἐξ αὐτῶν καταλαμβάνειν εἴς τε τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὰς ἑτέρας χώρας αὐτῆς καὶ ποιεῖσθαι πραγματείας ἐν αὐταῖς, ἐξῃτήσαντο δὲ καὶ παρεκλήτευσαν, χορηγηθῆναι αὐτοῖς ὑπὲρ τούτου χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου, ὥστε ἔχειν τὴν ἐπὶ τοῦτο ἄδειαν καὶ ἔρχεσθαι ἀκωλύτως, γενέσθαι δὲ εἰς αὐτοὺς καὶ κυβέρνησίν τινα εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ κομμερκίου, τὴν αἴτησιν καὶ παράκλησιν αὐτῶν προσηκαμένη ἡ βασιλεία μου τὸ παρὸν χρυσόβουλλον αὐτῆς ἀπολύει πρὸς αὐτούς, δι' οὗ καὶ διορίζεται ἔχειν ἐπ' ἀδείας τοὺς διαληφθέντας ἐποίκους τῆς εἰρημένης χώρας Παρτζαλόνας, τῆς Ῥαγούνας, τῆς Κατελονίας, τῆς Μαγιόρκας, τῆς Βαλεντζίας, τῆς Τουρτούσας, καὶ τῶν περὶ ταύτας ἑτέρων χωρῶν τοῦ ὑψηλοτάτου ῥηγὸς Ῥαγούνας καὶ Σικελίας ἐπιδημεῖν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις τῆς βασιλείας μου, ὁσάκις βούλονται καὶ ὅσοι ἐξ αὐτῶν προαιροῦνται τοῦτο, καὶ ποιεῖν ἐν αὐταῖς τὰς δοκούσας αὐτοῖς πραγματείας ἀνενοχλήτως καὶ ἀκαταδυναστεύτως, ἀποδιδόναι ὀφείλοντας χάριν κομμερκίου ὑπὲρ ἐμβολῆς εἰς τὰ ἑκατὸν ὑπέρπυρα ὑπέρπυρα τρία, καὶ ὑπὲρ ἐκβολῆς ὁμοίως ἕτερα ὑπέρπυρα τρία, εἰς πλέον δὲ μὴ καθέλκεσθαι, συντηρεῖσθαι δὲ μᾶλλον ἀβλαβεῖς ἔν τε τοῖς σώμασι καὶ τοῖς πράγμασιν αὐτῶν, καὶ μηδεμίαν ἄλλην ζημίαν ἢ καταδυναστείαν καὶ ἁρπαγὴν ὑφίστασθαι παρά τινος τῶν ἁπάντων τῶν ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου. ἔτι γε μὴν καθὼς καὶ τὸ περὶ τοῦτο ᾐτήσαντο, ἐὰν συμβῇ κινδυνεῦσαι κατὰ θάλατταν καράβιον αὐτῶν ἀπὸ κλύδωνος καὶ πεσεῖν εἰς ξηρὰν ἐν τῇ χώρᾳ τῆς βασιλείας μου, οὐχ ἕξουσιν ἐπ' ἀδείας οἱ ἔποικοι τῆς τοιαύτης χώρας ἢ ἕτεροί τινες διαρπάζειν καὶ ἀποκερδαίνειν τι ἀπὸ τοῦ περισωθέντος αὐτῶν πράγματος, ἀλλὰ διαφυλα-

χθήσεται τὸ τοιοῦτον πρᾶγμα αὐτῶν ἀκαινοτόμητον, τῇ δυνάμει καὶ ἰσχύι τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου. τούτου γὰρ τῇ ἐμφανείᾳ διατηρηθήσονται μετὰ τὸ διδόναι τὸ ἀναγεγραμμένον κομμέρκιον ἀνενόχλητοι καὶ ἀζήμιοι, καὶ οὐχ ὑποστήσονται παρά τινος ἀδικίαν ἢ ζημίαν τινὰ ἢ ἐπήρειαν καὶ ἐπίθεσιν οἱανδήτινα. διὰ γὰρ τοῦτο ἐγεγόνει καὶ τὸ παρὸν χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου, καὶ ἐπεβραβεύθη καὶ ἐπεχορηγήθη τοῖς διαληφθεῖσιν ἐποίκοις τῆς Παρτζαλόνας, τῆς Ῥαγούνας, τῆς Κατελονίας, τῆς Μαγιόρκας, τῆς Βαλεντζίας, τῆς Τουρτούζας καὶ τῶν περὶ ταύτας ἑτέρων χωρῶν τοῦ ὑψηλοτάτου ῥηγὸς Ῥαγούνας καὶ Σικελίας εἰς βεβαίωσιν καὶ δεφένδευσιν καὶ ἀσφάλειαν. †.

Orig. tabull. Barchinonensis. Edidit A. de Capmany, Memorias historicas sobre la marina, comercio y artes de Barcelona. Madrid. 1779. 2. 467. C. E. Zachariae, Ius graeco-rom. 3. 606.

XXIII. (6828—1320).

Imperator Andronicus Palaeologus senior mercatoribus Hispanis privilegia impertit.

† Ἐπεὶ ὁ ὑψηλότατος ῥὴξ Ῥαγούνας, Βαλεντζίας, Σαρδενίας, Κόρσικας, κόντος Μπαρτζελόνας καὶ περιπόθητος θεῖος τῆς βασιλείας μου, κυρὸς Ἰάκωβος, ἀπέστειλεν εἰς τὴν βασιλείαν μου γραφὴν αὐτοῦ μετὰ τῶν Κατελάνων πραγματευτῶν, τοῦ τε Μπερεγκαρίου, τοῦ Μπονάτου Ῥεντζῆ, τοῦ Γουλλέλμου Μπερτουλίνη καὶ τοῦ Τομαζίου ντὲ Ποδίο, δηλοποιοῦσαν πρὸς τὴν βασιλείαν μου, ἵνα διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην καὶ γνησίαν στοργὴν τῆς βασιλείας μου τύχωσι μὲν οἱ τοιοῦτοι πραγματευταὶ ὁρισμῷ τῆς βασιλείας μου εἰς τὴν χώραν αὐτῆς ἀνενοχλησίας εἰς τὸ ἐνεργῆσαι τὰς δοκούσας αὐτοῖς πραγματείας, σὺν τούτοις δὲ τάξῃ ἡ βασιλείᾳ μου, ἵνα καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἀπὸ τοῦ τόπου αὐτῶν μέλλοντες ἔρχεσθαι καὶ εἰς τὸ ἔμπροσθεν εἰς τὰς χώρας τῆς βασιλείας μου διὰ πραγματείας τυγχάνωσι τῆς αὐτῆς ἀνενοχλησίας, ἡ βασιλεία μου μὴ μόνον τοῦτο προσεδέξατο ἡδέως τε καὶ ἑτοίμως, ἀλλὰ σὺν τούτῳ διὰ τὴν ἀγάπην καὶ γνησίαν στοργήν, ἣν εἰς τὸν αὐτὸν ὑψηλότατον ῥῆγα καὶ περιπόθητον θεῖον τῆς βασιλείας μου κέκτηται, διέκρινε καὶ ἔταξε, καὶ πλείονα κοβέρνησιν ἔχειν

αὐτοὺς εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ὀφειλομένου δίδοσθαι παρ' αὐτῶν κομμερκίου ἐπὶ ταῖς πραγματείαις αὐτῶν, παρ' ὃ εἶχον πρότερον, καὶ ἐκκοπὴν ἤδη ποιοῦνται καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κομμερκίου οὗπερ εἶχον συνήθειαν καὶ ἐδίδουν, ὡς εἴρηται, πρότερον· ἀπολύει γὰρ τὸ παρὸν χρυσόβουλλον αὐτῆς, δι' οὗ διορίζεται ἐπιδημεῖν ἀκωλύτως τοὺς ἀνωτέρω εἰρημένους πραγματευτὰς καὶ τοὺς ἑτέρους, ὅσοι ἀπὸ τῆς εἰρημένης χώρας τοῦ αὐτοῦ ὑψηλοτάτου ῥηγὸς καὶ περιποθήτου θείου τῆς βασιλείας [μου] θέλουσιν ἔρχεσθαι ἐνταῦθα, εἴς τε τὴν θεοδόξαστον, θεομεγάλυντον καὶ θεοφύλακτον Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας τῆς βασιλείας μου, ὁσάκις βούλονται, καὶ ποιεῖν ἐν αὐταῖς τὰς πραγματείας αὐτῶν ἀνενοχλήτως καὶ ἀκαταδυναστεύτως, ἀποδιδόναι ὀφείλοντας χάριν κομμερκίου ὑπὲρ ἐμβολῆς εἰς τὰ ἑκατὸν ὑπέρπυρα ὑπέρπυρα δύο, καὶ ὑπὲρ ἐκβολῆς ὁμοίως ἕτερα ὑπέρπυρα δύο, εἰς πλείονα δὲ δόσιν μὴ καθέλκεσθαι, συντηρεῖσθαι δὲ μᾶλλον ἀβλαβεῖς ἔν τε τοῖς σώμασι καὶ τοῖς πράγμασιν αὐτῶν καὶ μηδεμίαν ἄλλην ζημίαν καὶ καταδυναστείαν καὶ ἁρπαγὴν ὑφίστασθαι παρά τινος τῶν ἁπάντων τῶν ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου. ἔτι γε μὴν καθὼς καὶ τὰ περὶ τοῦτο ᾐτήσαντο οἱ τοιοῦτοι πραγματευταί, ἐὰν συμβῇ κινδυνεῦσαι κατὰ θάλατταν καράβιον αὐτῶν ἀπὸ κλύδωνος καὶ πεσεῖν εἰς ξηρὰν ἐν τῇ χώρᾳ τῆς βασιλείας μου, οὐχ ἕξουσιν ἐπ' ἀδείας οἱ ἔποικοι τῆς τοιαύτης χώρας ἢ ἕτεροί τινες διαρπάζειν καὶ ἀποκερδαίνειν τι ἀπὸ τοῦ περισωθέντος αὐτῶν πράγματος, ἀλλὰ διαφυλαχθήσεται τὸ τοιοῦτον πρᾶγμα ἀκαινοτόμητον, ἐπειδὴ οἵτινες ἂν τολμήσωσι προξενῆσαι ζημίαν εἰς αὐτοὺς ναυαγήσαντας πραγματευτὰς καὶ ἀφελέσθαι τινὰ ἀπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν, ἀποδιδόναι μέλλουσι καὶ ἱκανοποιεῖν καὶ ἀντιστρέφειν κατὰ τὸ ἀκέραιον, εἴ τι ἂν ἀφέλωνται, παιδεύεσθαι δὲ καὶ ὡς ἀθετηταὶ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου· τούτου γὰρ τῇ ἐμφανείᾳ διατηρηθήσονται μετὰ τὸ διδόναι τὸ ἀναγεγραμμένον κομμέρκιον ἅπαντες οἱ ἀπὸ τῆς εἰρημένης χώρας Κατελονίας πραγματευταὶ ἀνενόχλητοι καὶ οὐχ ὑποστήσονται παρά τινος ἀδικίαν ἢ ζημίαν τινὰ ἢ ἐπήρειαν καὶ ἐπίθεσιν οἱανδήτινα. διὰ γὰρ τοῦτο αὐτοῖς καὶ τὸ παρὸν χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου καὶ ἐπεβραβεύθη καὶ ἐπεχορηγήθη τοῖς διαληφθεῖσι πραγματευταῖς καὶ τοῖς ἑτέροις, ὅσοι ἀπὸ τῆς εἰρημένης χώρας τοῦ δηλωθέντος περιποθήτου θείου τῆς βασιλείας μου, τοῦ ὑψηλοτάτου

ῥηγός, θελήσουσιν ἔρχεσθαι ἐνταῦθα καὶ εἰς τὰς ἑτέρας χώρας τῆς βασιλείας μου, εἰς βεβαίωσιν καὶ δεφένδευσιν καὶ ἀσφάλειαν †.

Orig. tabull. Barchinonensis. Edidit A. Capmany 2. 468.

XXIV. 6833—1324. mense octobri ind. VIII.

Imperator Andronicus senior prorogat pactiones anteriores cum Venetis factas in annos quinque, promittens compensationem damnorum ipsis illatorum a Graecis.

† [Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου, ἀμήν. ἐπεὶ] ἀπέστειλεν ἡ βασιλεία μου τὸν πανσέβαστον σεβαστὸν οἰκεῖον αὐτῇ, κῦρ [Στέφανον τὸν Συρόπουλον εἰς τὸν ἐ]πιφανῆ δοῦκα καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας πρέσβυν ἐντελῆ [καὶ ἀποκρισιάριον, ἔχοντα δύναμιν διὰ προκουρατορι]κοῦ ἡμετέρου χρυσοβούλλου τρακταῖσαι, συμφωνῆσαι, ἀπο[καταστῆσαι καὶ πληρῶσαι νέας τρέβας ἀναμέσον τῆ]ς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιφανοῦς δουκὸς καὶ τοῦ [κουμουνίου Βενετίας, κἀντεῦ]θεν κατήντησε καὶ συνεφώνησε μετ' αὐτῶν καὶ ἀποκατέστησε [καὶ ἐπλήρωσε τρέβας ἐτῶν πέντ]ε, ἀρχομένων ἀπὸ τῆς ἑνδεκάτης τοῦ παρελθόντος ἰουνίου τῆς [ἑβδόμης ἰνδικτιῶνος, ὥστε στέ[ργειν μὲν πάσας τὰς διαστίξεις καὶ τὰ κεφάλαια, ἅτινα εἰσὶ δι[ειλημμέναι ἐν ταῖς προηγησα]μέναις τρέβαις ἀναμέσον τῆς βασιλείας μου καὶ τοῦ ἐπι[φανοῦς δουκὸς καὶ τοῦ κουμου]νίου Βενετίας, ἐπιδιορθωθῆναι δὲ καί τινα ἀπ' αὐτῶν, [περὶ ὧν σαφέστερον εἰρήσεται], ἅτινα καὶ κατωτέρω δηλωθήσεται, ὑπεσχέθη δὲ καὶ [ἐπωμόσατο ὁ προειρ]ημένος ἡμέτερος πρέσβος, ἵνα στέρξῃ καὶ κυρώσῃ ἡ βασιλεία μου [δι' ἐγγράφου ὁρκωμοτικοῦ αὐτῆ]ς, ἅπερ συνεφώνησε καὶ ἔταξε καὶ ἀποκατέστησεν, ἡ βασιλεία μου, [στέργουσα, ὅσον ὁ εἰρημένος πρέσβυς συνεφών]ησε καὶ ἐπωμόσατο, ὡς ἔχων ἄδειαν καὶ δύναμιν εἰς τοῦτο διὰ [τοῦ εἰρημένου προκουρατορικο]ῦ χρυσοβούλλου, ἤδη ἐκτίθεται τὸ παρὸν ὁρκωμοτικὸν αὐτῆς, [δι' οὗ ὀμνύει εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ] εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν, καὶ στηρίζει, [ὡς ἂν στέρξῃ ἀμετα]θέτως καὶ ἀπαρασαλεύτως, ὅσα ἔταξε καὶ συνεφώνησε καὶ ἀποκατέστησεν ὁ εἰρημένος ἡμέ[τερος πρέσβυς μετὰ τοῦ δηλωθέντος ἐπιφανοῦς δουκὸς καὶ τοῦ [κουμουνίου Βενετίας ἐπὶ] τῇ ῥηθείσῃ διωρίᾳ τῶν πέντε ἐτῶν, ἤγουν ἵνα τρέβαν καθαρὰν [καὶ ἀδολίευτον φυλάσσω]μεν δι' ἡμῶν καὶ τῆς

βασιλείας ἡμῶν πρὸς τὸν ἐπιφανῆ δοῦκα καὶ [τὸ κουμούνιον Βενετίας καὶ πρ]ὸς ἅπαν τὸ μέρος αὐτῶν, καὶ φυλάξωμεν πάντα μὲν τὰ προ-[ειρημένα κεφάλαι]α, ἅτινα διαλαμβάνονται ἐν ταῖς προηγησαμέναις πρότερον τρέβαις. [ὁμοίως δὲ καὶ τὰ νῦν] διορθωθέντα ἀπὸ τῶν τοιούτων κεφαλαίων, ἤγουν ἵνα πάντες οἱ Βενέ[τικοι καὶ οἱ ὡς Βενέτικοι κ]ρατούμενοι καὶ οἱ τούτοις προσκείμενοι ἔχωσιν ἐλευθερίαν ἐν [πάσῃ τῇ χώρᾳ τῆς ἡμετέρ]ας βασιλείας ἀγοράζειν καὶ πραγματεύεσθαι τὸν ἀπὸ τῆς μείζονος [θαλάσσης καὶ πάντα ἄλλον σῖ]τον, τὸν μὴ γεωργούμενον δηλονότι ἐν ταῖς χώραις τῆς βασιλείας [ἡμῶν καὶ πωλεῖν τὸν] τοιοῦτον σῖτον, ἔνθα ἂν ἐθελήσωσι καὶ αὐτοῖς δόξῃ ἐν [ταῖς χώραις τῆς βασιλείας μου], ἄνευ μόνου τοῦ τόπου τοῦ πρόσφορίου τῆς θεο[δοξάστου, θεομεγαλύντου, θεοφρουρ]ήτου Κωνσταντινουπόλεως ἐλευθέρως καὶ ἄνευ τινὸς βάρους [ἢ ἐμποδισμοῦ, ὁ δὲ σῖτος ὁ γεω]ργούμενος ἐν τῇ χώρᾳ τῆς βασιλείας μου εὑρίσκηται ἐν τῇ [χώρᾳ, ὡς διαλαμβάνεται ἐν ταῖ]ς προτέραις τρέβαις. ἔτι ἵνα πάντες οἱ Βενέτικοι καὶ οἱ ὡς [Βενέτικοι κρατούμενοι καὶ κατα]λογιζόμενοι ὡς Βενέτικοι ἔχωσιν ἄδειαν καὶ ἐλευθερίαν ἐκβάλλειν, [διακομίζειν, ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν] ἐν πᾶσι τοῖς μέρεσι τῆς χώρας τῆς ἡμετέρας βασιλείας κέγχρον, φάβα, [κριθὴν καὶ πᾶν ἄλλο] γέννημα καὶ ὄσπριον, ἄνευ τοῦ σίτου τοῦ γεωργουμένου ἐν τῇ [χώρᾳ τῆς βασιλείας μου, καθ]ὼς διαλαμβάνεται ἐν ταῖς πρώην γεγονυίαις τρέβαις, καὶ ἵνα ἐ[λευθέρως καὶ ἀκωλύτως ἐκ]βάλλωνται πάντα τὰ προειρημένα εἴδη παρά τε τῶν Βενετίκων [καὶ τῶν ὡς Βενετίκων κρατου]μένων καὶ τῶν καταλογιζομένων ὡς Βενετίκων, ἄνευ τῆς τυχούσης [δόσεως κομμερκίου, σκαλι]ατικοῦ, ἀγγαρείας ἢ τινος ἑτέρου βάρους ἢ ἐμποδισμοῦ δυνατοῦ [γενέσθαι ἢ νοεῖσθαι γενέ]σθαι τούτοις. ἔτι ἵνα ἡ βασιλεία μου ἐνέχηται ἱκανοποιεῖν ἀπὸ τοῦ [βεστιαρίου αὐτῆς κατὰ τοὺς τύ]πους τῶν τρεβῶν πᾶσαν ζημίαν συμβησομένην γενέσθαι τοῖς Βενετίκοις [καὶ τοῖς τούτοις προσκει]μένοις καὶ τοῖς καταλογιζομένοις ὡς Βενετίκοις παρὰ ἁρματώματος [ἢ ἁρματωμάτων γεγονότων ἢ γε]νησομένων ἐν τοῖς μέρεσι τῆς βασιλείας μου, παρ' ὧν ἂν καὶ γένωνται Ῥωμαίων [ἢ Λατίνων ἢ οἱασδήτινος] καὶ γενεᾶς ὦσιν. ἔτι ὑπὲρ τῶν ζημιῶν τῶν γεγονυιῶν τοῖς Βενε[τίκοις καὶ ὑποτεταγμένοις] τῷ ἐπιφανεῖ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας παρὰ τοῦ λαοῦ [καὶ τῶν ὑποτεταγμένων τῇ βα]σιλείᾳ μου, ἵνα δώσει ἡ βασιλεία μου ὑπερπύρων χρυσῶν χιλιάδας δώ[δεκα ἐντὸς διωρίας τριῶν ἐτῶν, ἀ]ρ-

χομένων ἀπὸ τῆς ἑνδεκάτης τοῦ προειρημένου μηνὸς Ἰουνίου, [ἀφ' ἧς ἡ προγεγονυῖα τρέβα] ἤρξατο, ἤγουν καθ' ἕκαστον ἔτος ὑπερπύρων χιλιάδας τέσσαρας, [ἕως ἂν αἱ δώδεκα χιλιάδες ὑπερπύρων καθ' ὁλόκληρον] ἀποφληθῶσιν, ὧν χάριν ὅ τε ἐπιφανὴς δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἐπαφίησι καὶ ἀθε]τεῖ πᾶσαν ζημίαν καὶ βλάβην γενομένην πᾶσι τοῖς τοῦ μέρους [αὐτοῦ παρὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ μέρους] τῆς βασιλείας μου ἕως τῆς ἑνδεκάτης τοῦ ῥηθέντος Ἰουνίου μηνός, [καὶ ἐλεύθεροῖ εἰς τὸ διηνεκὲς τῶν] προειρημένων ζημιῶν τὴν βασιλείαν μου καὶ τὸν λαὸν αὐτῆς, ὡσαύτως [ἐπαφίησι καὶ ἀθετεῖ] ἡ βασιλεία μου πᾶσαν βλάβην καὶ ζημίαν γεγονυῖαν παρὰ τοῦ εἰρημένου [ἐπιφανοῦς δουκὸς καὶ τοῦ κουμου]νίου Βενετίας ἢ τῶν καπετάνων τούτων ἢ τινων ἑτέρων [ὀφφικιαλίων καὶ ἄλλων ὑποτεταγμένων αὐτ]οῖς κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ ὑποτεταγμένων τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ εἰς [τὸ διηνεκὲς ἐλευθεροῖ τὸν ἐπι]φανῆ δοῦκα καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους αὐτῷ πάντας, [φυλαττομένων καὶ σωζομένων τῶν δι]καίων καὶ ζητημάτων καὶ ὀφλημάτων τῶν δηλωθησομένων [Βενετίκων, ἤγουν τῆς ὀφειλῆς] τοῦ εὐγενοῦς ἀνδρὸς Πέτρου Μαύρου τοῦ ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Αὐγουστίνου ἀπαιτοῦντος ὑπερπύρων] χιλιάδας τρεῖς, δοθείσας δι' αὐτοῦ δανειακῶς τῷ γαμβρῷ [τῆς βασιλείας ἡμῶν, τῷ ἐπὶ τραπέζ]ης ἐκείνῳ τῷ Παλαιολόγῳ, ὅτε ηὑρίσκετο εἰς τὰ Ἰωάννινα. ἔτι [τῆς ἀπαιτήσεως καὶ ὀφει]λῆς τοῦ Παύλου Κονταρίνου, ἐνεργοῦντος λόγῳ τῶν εὐγενῶν ἀνδρῶν Μπαλιάνου [καὶ Μαρίνου Κ]ονταρίνου. ἔτι δὲ καὶ τοῦ Στεφάνου Μπαδουάρου, ἐνεργητοῦ ὄντος τοῦ εὐγενοῦς ἀνδρὸς [Ἰακώ]βου τοῦ Βαντελίνου χάριν ὑπερπύρων χιλιάδων δύο καὶ τετρακοσίων δέκα ἀνὰ δώδεκα δούκατα εἰς τὸ ὑπέρπυρον, δοθέντων καὶ αὐτῶν δανειακῶς τῷ εἰρημένῳ ἐπὶ τῆς τραπέζης, [τῷ Παλαιολόγῳ, ἀφ'] ἧς ποσότητος ὀφείλει κρατηθῆναι, ὅσον ἔλαβον ἀπὸ πράσεως τῶν ὧν ἐκράτουν ἐνεχύρων, περὶ ἧς ἐξετάσεως ὀφείλουσι πιστευθῆναι τὰ γράμματα τοῦ μπαΐούλου καὶ τῶν συμβούλων αὐτοῦ, οἵτινες τὰ τοιαῦτα ἐνέχυρα πραθῆναι ἐποίησαν ἐξ ἐντολῆς τοῦ ἐπιφανοῦς δουκὸς Βενετίας. ἔτι τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ εὐγενοῦς ἀνδρὸς Θωμᾶ ντὲ Μέντζο, ἀπαιτοῦντος ἄνευ προστίμων καὶ ἐξόδων χιλιάδας ὑπερπύρων τέσσαρας καὶ ὑπέρπυρα διακόσια· ἑπτὰ πρὸς εἴκοσι χέρια τουρνεσίων ἀνὰ ἕκαστον ὑπέρπυρον διά τινας συμβιβάσεις καὶ συμφωνία, ἃς εἶχεν οὗτος μετὰ τοῦ πανσεβάστου σεβαστοῦ οἰκείου τῇ βασιλείᾳ μου, κριτοῦ τοῦ κατὰ τὴν

Πελοπόννησον θεοφρουρήτου φοσσάτου, κυροῦ Μιχαὴλ καβαλλαρίου τοῦ Σοφιανοῦ. ἔτι τῆς ἀπαιτήσεως καὶ ὀφειλῆς τοῦ Νικολάου Φουσκούλου καὶ Συμεὼν τοῦ Κουρμουλίση, ἀπαιτούντων ὑπερπύρων χιλιάδας τρεῖς καὶ ὑπέρπυρα ἐννεακόσια δεκαεννέα καὶ στριλίγγια τέσσαρα πρὸς εἴκοσι χέρια τουρνεσίων ἀνὰ ἕκαστον ὑπέρπυρον διὰ συμφωνίας, ἃς εἶχε μετὰ τοῦ περιποθήτου ἀνεψιοῦ τῆς βασιλείας μου, κυροῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου. ἔτι τῆς ἀπαιτήσεως καὶ ὀφειλῆς τοῦ εἰρημένου Συμεὼν Κουρμουλίση, ἀπαιτοῦντος λίτρας εἰκοσιοκτὼ δουκάτων καὶ σόλδια δεκατέσσαρα, ἔτι τε ὑπέρπυρα ἑκατὸν πρὸς εἴκοσι χέρια ἀνὰ ἕκαστον ὑπέρπυρον τουρνεσίων διὰ συμφωνίας, ἃς εἶχε μετὰ τοῦ εἰρημένου περιποθήτου ἀνεψιοῦ τῆς βασιλείας μου, ἐφ' αἷς πέντε ἀπαιτήσεσι καὶ ὀφειλαῖς ὀφείλει ἡ βασιλεία μου κατὰ τὴν γεγονυῖαν ὑπόσχεσιν τοῦ εἰρημένου πρέσβεως τῆς βασιλείας μου, τοῦ πανσεβάστου σεβαστοῦ οἰκείου αὐτῇ, κυροῦ Στεφάνου τοῦ Συροπούλου, τάξαι γενέσθαι πλῆρες καὶ ἀκριβὲς δίκαιον ἐντὸς παρελεύσεως ἔτους ἑνός, ἀρχομένου ἀπ' ἀρχῆς τοῦ παρελθόντος σεπτεβρίου τῆς ὀγδοῆς ἰνδικτιῶνος, [κα]τὰ τὴν περίληψιν τῶν γραμμάτων καὶ ἀποδείξεων, ἃς ἐδέξαντο καὶ ἔχουσιν [ἀπὸ τῶ]ν προειρημένων ἀρχόντων καὶ κεφαλάδων καὶ ἐνόχων τῆς βασιλείας μου. [εἰ δ' ἐντὸς τ]οῦ δηλωθέντος καιροῦ οἱ εἰρημένοι δανεισταὶ οὐχ ἕξουσι τὸ οἰκεῖον [δίκαιον] καὶ τὴν ἱκανοποίησιν κατὰ τὴν περίληψιν τῶν ἐγγράφων αὐτῶν, παρελ[θόντος τοῦ] χρόνου ἀμέσως ἐνέχηται ἡ βασιλεία μου ποιῆσαι τὴν ἱκανοποίησιν πρὸς [αὐτοὺς ἀ]πὸ τοῦ βεστιαρίου αὐτῆς μέχρι τῆς ὁμάδος τοῦ ἐμπεριειλημμένου κε[φαλαίου] ἐν τοῖς ἐγγράφοις αὐτῶν. ἔτι περὶ τῆς ῥηθείσης διωρίας τῶν πέντε [ἐτῶν τῆς] τρέβας τῆς ἄρτι γενομένης ἵνα τοσοῦτον ἐπιπλέον καιροῦ προχωρήσῃ, [ὅσ]ον δηλονότι ἀμφοτέροις ἀρέσκει τοῖς μέρεσι, τῇ τε βασιλείᾳ μου δηλονότι καὶ τῷ [ἐπι]φανεῖ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας· ἐπὰν δὲ ἡ βασιλεία μου ἢ αὐτὸς ὁ ἐπιφανὴς δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας μετὰ τὴν δηλωθεῖσαν διωρίαν τῶν πέντε [ἐτῶν ἐθε]λήσῃ διαλῦσαι τὴν τοιαύτην τρέβαν, ἵνα ἔχῃ μὲν ἐπ' ἀδείας ὁποιονοῦν μέρος [διαλῦσαι] αὐτήν, πλὴν δὲ οὐκ ἄλλως, εἰ μὴ πρότερον τὸ θελῆσαν μέρος διαλῦσαι αὐτὴν δηλώ[σῃ] καὶ γνώριμον καὶ φανερὸν ποιήσῃ, ὅτι οὐδὲν ἀρέσκεται ἐπὶ πλέον [ἐνέχε]σθαι εἰς αὐτὴν τὴν τρέβαν. εἶτα τῆς τοιαύτης γενομένης δηλώσεως [καὶ φανερώσεως ὀ]φείλει προτεθεῖναι καὶ ἕτερος ἑξαμηνιαῖος

καιρὸς εἰς τὴν [τρέβαν, ἵνα] καὶ οἱ ὄντες ἐκ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου εἰς τὰ μέρη [τοῦ ἐπιφανοῦς δουκὸς] καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ οἱ ὄντες ἐκ τοῦ μέρους τῶν [τοιούτων Βενετίκ]ων εἰς τὰ μέρη τῆς βασιλείας μου δυνηθῶσιν ὑποστρέψαι [ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ μεί]νωσιν ἀβλαβεῖς καὶ ἀζήμιοι διὰ τῆς τοιαύτης διωρίας [τῶν ἓξ μηνῶν. ταῦτα] πάντα, ὅσα ἐν τῷ παρόντι ὀρκωμοτικῷ διαλαμβάνονται, στέρ[ξει καὶ φυλάξει ἡ βασι]λεία μου, καθὼς καὶ ὁ ἐπιφανὴς δοὺξ Βενετίας μέλλει αὖθις [τὸν ἴσον τρόπον] ποιῆσαι γραφῆναι ὅμοιον ὀρκωμοτικὸν τούτου καὶ ἐπομό[σασθαι αὐτὸ ἐπὶ τῇ] ψυχῇ αὐτοῦ καὶ ταῖς ψυχαῖς παντὸς τοῦ μέρους καὶ τοῦ κουμουνίου [Βενε]τίας κατὰ τὴν τούτου συνήθειαν ἐνώπιον τῶν μελλόντων ἢ τοῦ ἀποσταλῆναι μέλλοντος παρὰ τῆς βασιλείας μου ἐπὶ τούτῳ καὶ ἀποστεῖλαι αὐτὸ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν βασιλείαν μου, καθὼς ἔταξε καὶ ὑπεσχέθη, καὶ στέρξαι καὶ κυρῶσαι πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ῥηθέντα. τούτων οὖν πάντων ἕνεκεν τὸ παρὸν ὀρκωμοτικὸν ἐξετέθει καὶ ἐγεγόνει χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου, καὶ ἐπωμόσατο τοῦτο ἡ βασιλεία μου παρόντων ἐνώπιον αὐτῆς τοῦ τε περιποθήτου ἀνεψιοῦ αὐτῆς, κυροῦ Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου τοῦ Ἀσάνη, καὶ τοῦ περιποθήτου ἀνεψιοῦ τῆς βασιλείας μου, κυροῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου τοῦ Ἀσάνη, καὶ τοῦ περιποθήτου συμπενθεροῦ τῆς βασιλείας μου, τοῦ μεγάλου λογοθέτου κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Μετοχίτου, καὶ τοῦ συμπενθέρου τῆς βασιλείας μου, τοῦ πρωτοβεστιαρίτου κυροῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Καντακουζηνοῦ, καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ τῆς βασιλείας μου, μεγάλου παπίου κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ τῆς βασιλείας μου, μεγάλου δρουγγαρίου τῆς βίγλης κυροῦ Δημητρίου Παλαιολόγου τοῦ Τορνίκη, καὶ ἐδόθη τοῦτο τῷ εὐγενεῖ ἀνδρί, μπαϊούλῳ τῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ Βενετίκων, κυρῷ Θωμᾷ τῷ Σουβράντζῳ, διὰ χειρῶν τῆς βασιλείας μου κατὰ τὴν ἐπὶ τούτῳ ζήτησιν τοῦ ἐπιφανοῦς δουκὸς Βενετίας, γραφὲν ῥωμαϊκοῖς γράμμασι διὰ χειρὸς τοῦ νοταρίου τῆς βασιλείας μου, Μιχαὴλ τοῦ Κλωστομάλλου, λατινικοῖς δὲ τοῦ ἀπὸ τῶν διερμηνευτῶν τῆς βασιλείας μου, Γεωργίου τοῦ Καβαλλαροπούλου, κατὰ μῆνα ὀκτώβριον τῆς ἐνισταμένης ὀγδόης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τριακοστοῦ τρίτου ἔτους κατὰ τὴν ἡμετέραν ἀπαρίθμησιν, κατὰ δὲ τὴν τῶν Λατίνων συνήθειαν ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σαρκώσεως χι-

λιοστοῦ τριακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ τετάρτου ἔτους, ὃ καὶ συνήθως ἐβεβαιώθη δι' ἐρυθρᾶς οἰκειοχείρου ὑπογραφῆς τῆς βασιλείας μου καὶ ἠσφαλίσθη διὰ χρυσίνης βούλλης κάτωθεν ἀπῃωρημένης †.

† Ἀνδρόνικος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

Orig. membr. tabullarii Veneti. A tergo: ἐγεγόνει κατὰ μῆνα ὀκτώβριον τῆς ὀγδόης ἰνδικτιῶνος. *Aurea bulla, olim suspensa serico violaceo, avulsa est. Margo sinistra membranae aut avulsa aut humiditate vitiata. Partem deficientem textus graeci e versione latina scripta ad dextram et ex actis similibus supplevimus.*

XXV. 6841—1332. mense novembri ind. I.

Imperator Andronicus Palaeologus iunior renovat pacta cum Venetis facta in annos sex.

† Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου, ἀμήν. ἐπεὶ ἀπέστειλεν ἡ βασιλεία μου τὸν τιμιώτατον δικαιοφύλακα, κῦρ Γρηγόριον τὸν Κλειδᾶν, καὶ τὸν πανσέβαστον, σεβαστὸν οἰκεῖον αὐτῇ, κῦρ Στέφανον τὸν Συρόπουλον, εἰς τὸν ἐπιφανῆ δοῦκα καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας πρέσβεις ἐντελεῖς, ἔχοντας δύναμιν διὰ προκουρατορικοῦ ἡμετέρου χρυσοβούλλου τρακταΐσαι, συμφωνῆσαι καὶ ἀποκαταστῆσαι νέαν τρέβαν ἀναμέσον τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιφανοῦς δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, κἀντεῦθεν κατήντησαν καὶ συνεφώνησαν καὶ ἀποκατέστησαν μετ' αὐτῶν τρέβαν ἐπὶ διωρίᾳ ἐτῶν ἕξ, ἀρχομένων ἀπὸ τῆς τετάρτης τοῦ ἰουλίου μηνὸς τῆς πεντεκαιδεκάτης ἰνδικτιῶνος, ὥστε στέργεσθαι καὶ διαμένειν τὰς προγεγονυίας τρέβας ἀπαρασαλεύτους καὶ χωρίς τινος ἐναλλαγῆς ἐπὶ τοῖς κεφαλαίοις, ἅπερ πᾶσαι αἱ προρρηθεῖσαι γεγονυῖαι τρέβαι διαλαμβάνουσιν, ἀλλὰ δὴ καὶ ὧν ἰδίως μνείαν ποιεῖται ἡ πρὸ ὀλίγου γενομένη τρέβα μετὰ πάντων καὶ ἑκάστων κεφαλαίων, καταστάσεων καὶ προσθηκῶν γενομένων καὶ διαλαμβανομένων ἐν αὐτῇ, ὑπεσχέθησαν καὶ ἐπωμόσαντο καὶ ἕνεκεν τούτου οἱ ἡμέτεροι πρέσβεις, ἵνα στέρξῃ καὶ κυρώσῃ ἡ βασιλεία μου δι' ἐγγράφου ὁρκωμοτικοῦ αὐτῆς, ἅπερ συνεφώνησαν καὶ ἔταξαν καὶ ἀποκατέστησαν. ἡ βασιλεία μου, στέργουσα, ὅσον οὗτοι συνεφώνησαν καὶ ἐπωμόσαντο, ὡς ἔχοντες ἄδειαν καὶ δύναμιν εἰς τοῦτο διὰ τοῦ εἰρημένου προκουρατορικοῦ χρυσοβούλλου, ἤδη ἐκτίθεται τὸ παρὸν ὁρκωμοτικὸν αὐτῆς, δι' οὗ καὶ

ὀμνύει εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν, ὡς ἂν στέρξῃ ἀμεταθέτως καὶ ἀπαρασαλεύτως, ὅσα ἔταξαν καὶ συνεφώνησαν καὶ ἀποκατέστησαν οἱ εἰρημένοι ἡμέτεροι πρέσβεις μετὰ τοῦ δηλωθέντος ἐπιφανοῦς δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἐπὶ τῇ ῥηθείσῃ διωρίᾳ τῶν ἓξ χρόνων, ἤγουν ἵνα τρέβαν καθαρὰν καὶ ἀδολίευτον φυλάσσωμεν δι᾽ ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν πρὸς τὸν ἐπιφανῆ δοῦκα καὶ τὸ κουμούνιον τῆς Βενετίας καὶ πρὸς ἅπαν τὸ μέρος αὐτοῦ, καὶ φυλάξωμεν πάντα τὰ ἐν ταῖς ῥηθείσαις προγεγονυίαις τρέβαις διαλαμβανόμενα κεφάλαια, ὡσαύτως δὲ ἀποδώσομεν καὶ τὰ νῦν ὑποσχεθέντα παρὰ τῶν εἰρημένων πρέσβεων ἕνεκεν τῶν ζημιῶν τῶν γεγονυιῶν τοῖς Βενετίκοις καὶ τοῖς ὑποτεταγμένοις τῷ ἐπιφανεῖ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ τῆς Βενετίας παρὰ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ὑποτεταγμένων τῇ βασιλείᾳ μου, ἀλλὰ δὴ καὶ ἕνεκεν τῶν ὀσπητίων τῶν ἀποτεταγμένων δίδοσθαι τῷ κονσούλῳ Βενετίκων ἐν τῇ Θεσσαλονίκῃ κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν, ἃ καὶ οὐκ ἐδόθησαν, δοῦναι καὶ ἀναπληρῶσαι ὑπέρπυρα χρυσᾶ χιλιάδας δεκαπέντε καὶ ὀκτακόσια ἀπὸ τῶν πολιτευομένων κατὰ τὸ παρὸν εἰς τὴν θεοφύλακτον Κωνσταντινούπολιν δικαίῳ σταθμῷ ἐπὶ διωρίᾳ ἐτῶν τριῶν, ἤγουν καθ᾽ ἕκαστον ἔτος τὸ τρίτον τούτων, κατὰ τὸν τύπον καὶ τὸν τρόπον, καθ᾽ ὃν ἐδόθησαν καὶ ἀπωφλήθησαν εἰς τὴν πρὸ μικροῦ τελεσθεῖσαν τρέβαν, ἕως ἀναπληρώσεως καὶ ἱκανοποιήσεως τῆς ἀναγεγραμμένης ποσότητος τῶν ὑπερπύρων. καὶ τούτου ἕνεκεν ὁ διαληφθεὶς ἐπιφανὴς δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἀπολύει καὶ ἀργεῖ πάσας τὰς ζημίας καὶ βλάβας τὰς γενομένας τοῖς τούτῳ ὑποτεταγμένοις Βενετίκοις παρὰ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ὑποτεταγμένων τῇ βασιλείᾳ μου ἕως δηλονότι τῆς δηλωθείσης τετάρτης τοῦ ἰουλίου μηνός, ἐξισάζων διὰ παντὸς ὑπὲρ τῶν προειρημένων ζημιῶν τῇ βασιλείᾳ μου καὶ τῷ λαῷ αὐτῆς, ὡσαύτως καὶ ἡ βασιλεία μου ἀφίησι καὶ ἀργεῖ πᾶσαν βλάβην καὶ ζημίαν γεγονυῖαν παρὰ τοῦ εἰρημένου ἐπιφανοῦς δουκὸς καὶ τοῦ Κουμουνίου Βενετίας ἢ τῶν καπετάνων καὶ ἐνόχων τούτων καὶ ἄλλων ὑποτεταγμένων αὐτοῖς εἴς τινας Ῥωμαίους καὶ ὑποτεταγμένους τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ εἰς ταύτας ἐξίσωσιν ποιεῖ πρός τε τὸν ἐπιφανῆ δοῦκα καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους αὐτοῖς πάντας, πλὴν εἰ μήπως συμβῇ καὶ φανῶσι καὶ παραστῶσιν ἐκ νέου ζημίαι καὶ βλάβαι γενόμεναι παρὰ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ὑποτεταγμένων τῇ βασιλείᾳ μου τοῖς Βενετίκοις

καὶ ὑποτεταγμένοις τῷ ἐπιφανεῖ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετιῶν ἢ παρὰ τοῦ τοιούτου κουμουνίου καὶ τῶν τούτου καπετάνων καὶ ἐνόχων ἢ καὶ ἄλλων τινῶν τῶν τούτῳ ὑποτεταγμένων τοῖς ὑποτεταγμένοις τῇ βασιλείᾳ μου, μὴ φθάσασαι αὗται λαληθῆναι ἔτι ἐνώπιον τῆς βασιλείας μου ἢ τοῦ διαληφθέντος ἐπιφανοῦς δουκός. ἐπεὶ δὲ προέτεινεν ὁ ἐπιφανὴς δοὺξ Βενετιῶν καὶ ἑτέρας ὀφειλὰς Βενετίκοις ὀφειλομένας παρά τινων ὑποτεταγμένων τῇ βασιλείᾳ μου, αἵτινες καὶ κατωτέρω ῥηθήσονται, καὶ ὑπεσχέθησαν οἱ ῥηθέντες ἡμέτεροι πρέσβεις, ἵνα γένηται καὶ εἰς ταύτας ἀποκατάστασις παρὰ τῆς βασιλείας μου, ἤγουν τὴν ζήτησιν καὶ ὀφειλὴν τοῦ Συμεὼν Κουρμουλίση, ζητοῦντος λίτρας τεσσαρακονταεπτὰ δουκάτων βενετικικῶν, ἅτινα δέδωκε δανειακῶς πρὸς τὸν περιπόθητον θεῖον τῆς βασιλείας μου, κῦρ Ἀνδρόνικον Παλαιολόγον τὸν Ἀσάνην, δοθέντα καὶ σταλέντα ταῦτα πρὸς τὸν τοιοῦτον διὰ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ Γεωργίου τοῦ Μαγουλᾶ, ὃν ἀπέστειλεν ἕνεκεν τούτου ὁ ῥηθεὶς Ἀσάνης. ἔτι τὴν ζήτησιν καὶ ὀφειλὴν Μιχαὴλ Βεντελίνου τοῦ Ζιγαλίτου, ζητοῦντος ὑπέρπυρα τριακόσια εἰκοσιπέντε εἰς ἱκανοποίησιν φουσκῶν χαβιαρίου ὀφειλομένων παρὰ τοῦ Καλαμαρᾶ καὶ Γεωργίου τοῦ Βρανᾶ τοῦ πενθεροῦ τούτου, ὡς ἐμφαίνεται διὰ τῆς σεκρετικῆς ἀποφάσεως, καταδικαζούσης τὸν ῥηθέντα Καλαμαρᾶν καὶ τὸν Βρανᾶν. ἔτι τὴν ζήτησιν καὶ ὀφειλὴν τοῦ εὐγενοῦς ἀνδρὸς Ἰωάννου Σανότου, ζητοῦντος εἰς ὄνομα τοῦ Καντιάνου ἐκείνου, τοῦ ἀδελφοῦ τούτου, ὑπέρπυρα ἑξακόσια ἐννενήκοντα τρία ἥμισυ ὀφειλόμενα παρὰ Μανουὴλ τοῦ Ἄρχοντος καὶ Πέτρου τοῦ Μαριλέοντος τοῦ γυναικαδέλφου τούτου διὰ λοιπαδάρια ἀπ' ἐκβολῆς τζοχῶν, αἵτινες ἐπωλήθησαν πρὸς αὐτοὺς παρὰ τοῦ ῥηθέντος Καντιάνου. ἐφ' οἷς δὴ τρισὶ ζητήμασι καὶ ὀφειλαῖς ὑπεσχέθησαν οἱ διαληφθέντες πρέσβεις τῆς βασιλείας μου γενέσθαι πλήρη καὶ ἀκεραίαν τὴν ἱκανοποίησιν, ὀφειλόντων τοῦ τε Κουρμουλίση Συμεών, Μιχαὴλ τοῦ Βεντελῆ καὶ Ἰωάννου Σανότου ἀντιστρέψαι καὶ δοῦναι τοῖς τοιούτοις χρεωφειλέταις αὐτῶν τά τε ἔγγραφα καὶ τὰς ἀποδείξεις, ἃς ἔχουσιν ἕνεκεν τῶν ἀναγεγραμμένων ὀφειλῶν ἢ γενέσθαι τούτοις γράμματα ἀσφαλείας πληρέστατα, ὥστε ἀρκεσθῆναι· καὶ ἐὰν οἱ ῥηθέντες χρεωφειλέται ἤ τις τούτων δείξωσιν, ὅτι δεδώκασι πρὸς τοὺς τοιούτους Βενετίκους δανειστάς τινα τῶν ἀναγεγραμμένων χρεῶν, ὀφείλει ὁ μπαΐουλος τῶν ἐν τῇ θεοδοξάστῳ Κωνσταντινουπόλει Βενετίκων ποιη-

σαι εἰς ἕκαστον τούτων πλῆρες καὶ ἀκέραιον τὸ δίκαιον ἀπὸ τῶν πραγμάτων τῶν τοιούτων δανειστῶν Βενετίκων. ἔτι τὴν ζήτησιν καὶ ὀφειλὴν Ἀλεξίου τοῦ Τζουλιάνου, ζητοῦντος λίτρας τεσσαράκοντα τέσσαρας διὰ δουκάτων βενετικικῶν εἰς ἱκανοποίησιν τῶν τούτου ὑσπητίων, ἃ δυναστικῶς ἐκράτησεν ὁ περιπόθητος θεῖος τῆς βασιλείας μου, κὺρ Ἀνδρόνικος Παλαιολόγος ὁ Ἀσάνης, ὑποσχεθέντων τῶν ἡμετέρων πρέσβεων ἀντιστρέφαι τὸν τοιοῦτον Ἀσάνην τὰ τοιαῦτα ὑσπήτια κατὰ τὴν κατάστασιν ἣν ηὑρίσκοντο, ὅτε ἐκρατήθησαν παρ' αὐτοῦ, ἢ δοθῆναι λίτρας τεσσαρακοντατέσσαρας διὰ δουκάτων βενετικικῶν εἰς ἱκανοποίησιν τῶν τοιούτων ὑσπητίων· μετὰ δὲ τὴν τοιαύτην κατάστασιν ἵνα ὁ ῥηθεὶς μπαΐουλος ἐνέχηται καὶ ὀφείλῃ πλῆρες τὸ δίκαιον εἰς ἅπερ ὁ διαληφθεὶς κὺρ Ἀσάνης ζητήσῃ, ποιῆσαι μετὰ τοῦ δικαίου ἀπὸ τοῦ τοιούτου Ἀλεξίου καὶ ἀποδοῦναι ταῦτα ἀπὸ τῶν πραγμάτων τοῦ αὐτοῦ Ἀλεξίου. ἔτι τὴν ζήτησιν καὶ ὀφειλὴν τοῦ ῥηθέντος Ἀλεξίου, ζητοῦντος ὑπέρπυρα τριακόσια εἰς ἱκανοποίησιν τῶν ὑσπητίων αὐτοῦ τῶν κρατηθέντων ὁρισμῷ τῆς βασιλείας μου καὶ δοθέντων τοῖς Προβεντζιαλίοις, ὑποσχεθέντων τῶν διαληφθέντων ἡμετέρων πρέσβεων ἀντιστραφῆναι ταῦτα πρὸς τὸν τοιοῦτον Ἀλέξιον κατὰ τὴν κατάστασιν ἣν ηὑρίσκοντο, ὅτε ἐκρατήθησαν, ἢ δοθῆναι πρὸς τὸν αὐτὸν Ἀλέξιον τὰ τοιαῦτα ὑπέρπυρα. ἔτι τὴν ζήτησιν καὶ ὀφειλὴν τοῦ σὺρ Κώνστα Μιχέλη, ζητοῦντος ὑπέρπυρα πεντακόσια εἰς ἱκανοποίησιν κοφινίων δεκατριῶν μαστίχης κρατηθέντων παρὰ κομμερκιαρίου τοῦ Κεφαλᾶ. ἔτι δὲ καὶ ὑπέρπυρα ἑπτακόσια εἰς ἱκανοποίησιν ζημίας, ἥτις ἐγένετο αὐτῷ εἰς τὴν ἑτέραν μαστίχην αὐτοῦ, διὸ ἐνεποδίσθη παρὰ τοῦ εἰρημένου κομμερκιαρίου τοῦ Κεφαλᾶ ἐκβαλεῖν ταύτην ἀπὸ τῆς πόλης τῆς πόλεως καὶ ἀποστεῖλαι αὐτήν, ἔνθα καὶ διεπώλησε, μὴ συντηρηθέντος τοῦ ῥηθέντος Κεφαλᾶ εἰς τὴν συμφωνίαν καὶ συμβίβασιν, ἣν ἐποιήσατο μετὰ τοῦ τοιούτου σὺρ Κώνστα, καὶ ὑπεσχέθησαν καὶ εἰς ταῦτα οἱ ἡμέτεροι πρέσβεις, δοθῆναι πρὸς τὸν τοιοῦτον συρ Κώνσταν παρὰ τοῦ τοιούτου Κεφαλᾶ τὰ ἀναγεγραμμένα πεντακόσια ὑπέρπυρα εἰς ἱκανοποίησιν τῶν δεκατριῶν κοφινίων τῆς μαστίχης. περὶ δὲ τῆς ἄλλης ζητήσεως τῶν ἑπτακοσίων ὑπερπύρων, ἵνα καθὼς ἔταξαν οἱ ῥηθέντες ἡμέτεροι πρέσβεις, ἴδῃ ὁ ῥηθεὶς μπαΐουλος τὰς διαφωνίας τὰς μέσον τοῦ σὺρ Κώνστα καὶ τοῦ τοιούτου Κεφαλᾶ, καὶ ἐπὶ τούτοις ὅσον ἂν φανῇ αὐτῷ εἶναι δίκαιον, ἀποφήνηται, καὶ ἔχῃ τοῦτο τὸ στέργον. ὡσ-

αύτως ΐνα ένέχηται ό ρηθείς μπαΐουλος ίκανοποιήσαι τούς τοιούτους κομμερκιαρίους είς δσον άν δείξωσι καί παραστήσωσιν, δτι όφείλει πρός αύτούς ό ρηθείς σύρ Κώνστας, καί δοΰναι τοΰτο πρός τούς αύτούς κομμερκιαρίους άπό τών πραγμάτων τοΰ τοιούτου σύρ Κώνστα. έτι τήν ζήτησιν καί όφειλήν Κωνσταντίνου τοΰ Χορτάτζη, ζητοΰντος ύπέρπυρα διακόσια τεσσαράκοντα είς ίκανοποίησιν πανίων μεταξωτών καί τζοχών καί άλλων είδών κρατηθέντων παρά άνθρώπων τής βασιλείας μου περί τόν λιμένα τοΰ Ίεροΰ, περί ών έταξαν καί ύπεσχέθησαν οί ρηθέντες ήμέτεροι πρέσβεις, ΐνα είπερ ούδέν έδόθησαν καί άντεστράφησαν ταΰτα πρός τόν τοιοΰτον Κωνσταντΐνον ή πρός έτερον είς όνομα αύτοΰ, ΐνα δοθώσι καί ταΰτα τά διακόσια τεσσαράκοντα ύπέρπυρα πρός τόν τοιοΰτον Κωνσταντΐνον. έτι τήν ζήτησιν καί όφειλήν τοΰ εύγενοΰς άνδρός Ίακώβου Βαντελίνου, ζητοΰντος ύπέρπυρα τριακόσια είς ίκανοποίησιν χρυσαφίου, άσημίου καί μαργάρων όντων τιμής ύπερπύρων τετρακοσίων, άτινα δή πράγματα έκράτει είς ένέχυρον ένεκεν τών διαληφθέντων τριακοσίων ύπερπύρων άπό Σπανοΰ τοΰ Σταμάτη καί Στεφάνου τοΰ Λυκουδά, πραγματευτών Ίωαννιτών, άτινα δυναστικώ τρόπω ήρπασαν οί άπό τοΰ Αύλώνος, ό τε σεβαστός Θεόδωρος ό Λυκουδάς καί Μιχαήλ ό Μαλάγαρις άπό Τζιαννίου ντέ Βαριέντου, τοΰ άνεψιοΰ καί ένεργητοΰ τοΰ ρηθέντος Ίακώβου, ού είς χεΐρας ηύρίσκοντο, ύποσχεθέντων τών άναγεγραμμένων ήμετέρων πρέσβεων άντιστραφήναι πρός τόν τοιοΰτον Ίάκωβον τά ρηθέντα ένέχυρα ή γενέσθαι αύτώ ίκανοποίησιν τών τοιούτων τριακοσίων ύπερπύρων. έτι τήν ζήτησιν καί όφειλήν τών εύγενών άνδρών, τοΰ Νικολέτου καί τοΰ Μάρκου Κονταρίνου, ζητούντων ύπέρπυρα χίλια έκατόν έξήκοντα δύο ήμισυ είς ίκανοποίησιν τών πραγμάτων αύτών, άπερ έκράτησε καί άπήρε δυναστικώ τρόπω ό Λάσκαρις ό είς κεφαλήν εύρισκόμενος τοΰ κάστρου Κανίνων, τοΰ Αύλώνος καί τών άλλων έκεΐσε χωρών, ύποσχεθέντων τών άναγεγραμμένων άποκρισιαρίων τής βασιλείας μου γενέσθαι ίκανοποίησιν είς αύτούς ένεκεν τών τοιούτων χιλίων έκατόν είκοσιδύο ήμισυ ύπερπύρων, άς δήτα ίκανοποιήσεις καί άποφλήσεις τών τοιούτων έννέα ζητημάτων καί όφειλών κατά τόν τύπον καί τόν τρόπον τόν άναγεγραμμένον ύπεσχέθησαν οί διαληφθέντες πρέσβεις τής βασιλείας μου γενέσθαι καί άποδοθήναι κατά τό άκέραιον παρά τών όφειλόντων ταΰτα έντός διωρίας χρόνου ένός, άρχομένου άπό τών

καλανδῶν τοῦ σεπτεβρίου μηνὸς τῆς πρώτης ἰνδικτιῶνος. εἰ δὲ ἐντὸς τῆς τοιαύτης διωρίας τοῦ ἑνὸς χρόνου οὐδὲν λάβωσιν ἐξ ἀκεραίου τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ῥηθέντων ὑπερπύρων κατὰ τὸν τύπον τὸν ἀναγεγραμμένον οἱ διαληφθέντες ὑποτεταγμένοι τῷ ἐπιφανεῖ δουκὶ τοῦ κουμουνίου Βενετιῶν, παρελθόντος τοῦ τοιούτου χρόνου ἵνα ἐνέχηται ἡ βασιλεία μου ποιῆσαι τούτοις ἐξ ἀκεραίου τὴν ἱκανοποίησιν ἀπὸ τοῦ βεστιαρίου αὐτῆς ἕως τῆς ὁμάδος τῆς ἄνωθεν σημειωθείσης. ἔτι περὶ τῆς ῥηθείσης διωρίας τῶν ἓξ ἐτῶν τῆς τρέβας τῆς ἄρτι γενομένης, ἵνα τοσοῦτον ἐπὶ πλέον καιροῦ προχωρήσῃ, καθόσον δηλονότι ἀμφοτέροις ἀρέσκει τοῖς μέρεσι, τῇ τε βασιλεία μου δηλονότι καὶ τῷ ἐπιφανεῖ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας. ἐπὰν δὲ ἡ βασιλεία μου ἢ αὐτὸς ὁ ἐπιφανὴς δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας μετὰ τὴν δηλωθεῖσαν διωρίαν τῶν ἓξ ἐτῶν θελήσει διαλῦσαι τὴν τοιαύτην τρέβαν, ἵνα ἔχῃ ἐπ' ἀδείας ὁποιονοῦν μέρος διαλῦσαι ταύτην, πλὴν δὲ οὐκ ἄλλως, εἰ μὴ πρότερον τὸ θελῆσαν μέρος διαλῦσαι αὐτὴν πέμψει καὶ δηλώσει καὶ γνώριμον καὶ φανερὸν ποιήσει, ὅτι οὐδὲν ἀρέσκεται ἐπὶ πλέον ἐνέχεσθαι καὶ κρατεῖσθαι εἰς αὐτὴν τὴν τρέβαν, εἶτα τῆς τοιαύτης γενομένης δηλώσεως καὶ φανερώσεως ὀφείλει προστεθῆναι καὶ ἕτερος ἑξαμηνιαῖος καιρὸς εἰς τὴν τοιαύτην τρέβαν, ὡς ἂν καὶ οἱ ὄντες ἐκ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου εἰς τὰ μέρη τοῦ ἐπιφανοῦς δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ οἱ ὄντες ἐκ τοῦ μέρους τῶν Βενετίκων εἰς τὰ μέρη τῆς βασιλείας μου δυνηθῶσιν ὑποστρέψαι ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ μείνωσιν ἀβλαβεῖς καὶ ἀζήμιοι διὰ τῆς τοιαύτης διωρίας τῶν ἓξ μηνῶν. ταῦτα πάντα, ὅσα ἐν τῷ παρόντι ὁρκωμοτικῷ διαλαμβάνονται, στέρξει καὶ φυλάξει ἡ βασιλεία μου, καθὼς καὶ ὁ ἐπιφανὴς δοὺξ Βενετίας μέλλει αὖθις κατὰ τὸν ἴσον τρόπον ποιῆσαι γραφῆναι ὅμοιον ὁρκωμοτικὸν τούτῳ καὶ ἐπομόσασθαι αὐτὸ ἐπὶ τῇ ψυχῇ αὐτοῦ καὶ ταῖς ψυχαῖς παντὸς τοῦ μέρους καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας κατὰ τὴν τούτου συνήθειαν ἐνώπιον τοῦ ἀνθρώπου ἢ τῶν ἀνθρώπων τῶν μελλόντων ἀποσταλῆναι ἐπὶ τούτῳ παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ ἀποστεῖλαι αὐτὸ εἰς τὴν βασιλείαν ἡμῶν, καθὼς ἔταξε καὶ ὑπεσχέθη καὶ στέρξαι καὶ κυρῶσαι πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ῥηθέντα. τούτων οὖν πάντων ἕνεκεν τὸ παρὸν ὁρκωμοτικὸν ἐξετέθη καὶ ἐγεγόνει χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου, καὶ ἐπωμόσατο τοῦτο ἡ βασιλεία μου παρόντων ἐνώπιον αὐτῆς τοῦ τε περιποθήτου θείου τῆς βασι-

λείας μου, τοῦ πανευτυχεστάτου δεσπότου κυροῦ Δημητρίου τοῦ Παλαιολόγου, τοῦ περιποθήτου γαμβροῦ τῆς βασιλείας μου, τοῦ μεγάλου δομεστίκου, κυροῦ Ἰωάννου Παλαιολόγου τοῦ Καντακουζηνοῦ, τοῦ οἰκείου τῇ βασιλείᾳ μου, παρακοιμωμένου κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Ἀποκαύκου, τοῦ μεγάλου παπίου κυροῦ Ἀντωνίου τοῦ Τζαμπλάκωνος, τοῦ θείου τῆς βασιλείας μου μεγάλου δρουγγαρίου τῆς βίγλης, κυροῦ Δημητρίου τοῦ Τορνίκη, καὶ τοῦ οἰκείου τῇ βασιλείᾳ μου, μεγάλου ἄρχοντος κυροῦ Δημητρίου τοῦ Ἀγγέλου, καὶ ἐδόθη τοῦτο τῷ εὐγενεῖ ἀνδρὶ μπαϊούλῳ τῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ Βενετίκων κυρῷ Ἰακώβῳ Σουπεράντζιο διὰ χειρῶν τῆς βασιλείας μου κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦτο ζήτησιν τοῦ ἐπιφανοῦς δουκὸς Βενετίας, γραφὲν ῥωμαϊκοῖς γράμμασι διὰ χειρὸς νοταρίου τῆς βασιλείας μου, Νικολάου τοῦ Βαβισκωμίτου, λατινικοῖς δὲ διὰ χειρὸς τοῦ διερμηνευτοῦ καὶ οἰκείου τῇ βασιλείᾳ μου Ἰακώβου Μπαλιστέρη νοταρίου κατὰ μῆνα νοέβριον τῆς ἐνισταμένης πρώτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ πρώτου ἔτους κατὰ τὴν ἡμετέραν ἀπαρίθμησιν, κατὰ δὲ τὴν τῶν Λατίνων συνήθειαν ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σαρκώσεως χιλιοστοῦ τριακοσιοστοῦ τριακοστοῦ δευτέρου· ὃ καὶ συνήθως ἐβεβαιώθη διὰ ἐρυθρᾶς οἰκειοχείρου ὑπογραφῆς τῆς βασιλείας μου καὶ ἠσφαλίσθη διὰ χρυσίνης βούλλης κάτωθεν ἀπῃωρημένης †.

† Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος †.

Orig. membr. tabularii Veneti. Versio latina a dextra. Aurea bulla, serico violaceo olim suspensa, nunc avulsa.

XXVI. (7850) 1342. mense martio ind. X.

Imperator Ioannes Palaeologus prorogat anteriores pactiones cum Venetis factas in annos septem.

† Ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ, ἀμήν. Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος.

Ἐπειδὴ μεταξὺ τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ τοῦ δουκάτου τῆς Βενετίας συνέβησαν βουλεύματα καὶ λόγοι περὶ συμφωνιῶν καὶ τρεβῶν

τῶν προρρηθέντων γενέσθαι ἔταξαν δι' ἐμοῦ νοταρίου τοῦ ὑπογεγραμμένου γεγράφθαι δύο συμβόλαια συναινοῦντα, τὸ μὲν ἓν διαμεῖναι ὀφεῖλον παρὰ τῷ ἁγίῳ βασιλεῖ, τὸ δ' ἕτερον ἀποδοθῆναι τῷ διαληφθέντι πρέσβει, ἅπερ δὴ συμβόλαια ὁ ἅγιος βασιλεὺς τῇ οἰκείᾳ χειρὶ ὑπογράψας ἐρυθροῖς γράμμασι προσέταξε ταῦτα καὶ βούλλῃ χρυσῇ ἀσφαλῶς ἐπικυρωθῆναι. γέγονεν οὖν ἐν τῇ ἐνδόξῳ καὶ θεοφυλάκτῳ Κωνσταντινουπόλει, ἐν τῷ θείῳ τῶν Βλαχερνῶν παλατίῳ, παρόντων τοῦ τε κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Ἀσάν, κυροῦ Γεωργίου τοῦ μεγάλου στρατοπεδάρχου, κυροῦ Δημητρίου τοῦ Παρακοιμωμένου, τῶν θείων τῆς βασιλείας αὐτοῦ, κυροῦ Νικηφόρου μεγάλου πριμμικηρίου τοῦ Βασιλικοῦ, κυροῦ Γεωργίου Δούκα μεγάλου δρουγγαρίου τοῦ Ἀποκαύκου, κυροῦ Ἰωάννου μεγάλου ἄρχοντος τοῦ Παρασφονδύλου καὶ ἄλλων μαρτύρων εἰς τοῦτο ἐπικληθέντων τῷ ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ κυρίου χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς δεκάτης ἰνδικτιῶνος κατὰ τὴν εἰκοστὴν πέμπτην τοῦ μαρτίου μηνός †.

Μηνὶ ἀπριλλίῳ ἰνδ. ι' †.

Ego Andreas de Firmo, imperiali auctoritate notarius et ducatus Venetiarum scriba, predictis omnibus interfui, et ea de uoluntate tam dicti domini imperatoris, quam dicti ambaxatoris scripsi et in publicam formam redegi.

Orig. membr. tabullarii Veneti. Versio latina, ad dextram. Aurea bulla avulsa.

XXVII. (6858) 1349. 9. septembris ind. III.

Imperatores Ioannes Cantacusenus et Ioannes Palaeologus confirmant atque prorogant pactiones praecedentes cum Venetis factas.

† Ἐν ὀνόματι κυρίου, ἀμήν †.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Καντακουζηνός, καὶ Ἰωάννης ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος. ἐπεὶ πρὸς αὐτοὺς ἀμφοτέρους τοὺς γαληνοτάτους αὐθέντας καὶ βασιλεῖς καὶ ἑκάτερον αὐτῶν ὁ ἐπιφανὴς ἀνὴρ, κῦρ Ἀνδρέας Δάνδουλος, ὁ τῆς Βενετίας, Δαλματίας τε καὶ Χαλβατίας κλεινὸς δοὺξ καὶ κύριος τῶν ἄλλων χωρῶν καὶ νήσων τῶν τῷ αὐτοῦ δουκάτῳ ὑποτεταγμένων, ἔπεμψε τὸν ἐξαίρετον καὶ περίβλεπτον ἄνδρα κῦρ Ζαχαρίαν Κονταρῖνον, ἑαυτοῦ τε καὶ

τοῦ οἰκείου κομουνίου τῆς Βενετίας ἔντιμον πρεσβευτήν, ἐπίτροπόν τε καὶ σύνδικον, ἔχοντα πλήρη, καθαρὰν καὶ ἐλευθέραν ἐξουσίαν μετ' ἐλευθέρου καὶ ἐντελοῦς ὁρισμοῦ τοῦ τε ἐπεξεργάζεσθαι, ποιήσειν, συνθήσεσθαι, ἐπικορώσειν τε καὶ πληρώσειν τρέβαν μέσον τῶν διαληφθέντων γαληνοτάτων αὐθεντῶν καὶ βασιλέων καὶ τῆς βασιλείας αὐτῶν καὶ τοῦ προρρηθέντος ἐπιφανοῦς ἀνδρός, κὺρ Ἀνδρέου Δανδούλου, κλεινοῦ δουκός, καὶ τοῦ κομουνίου αὐτοῦ τῆς Βενετίας, καθάπερ ἐμφαίνεται ἐν τῷ δημοσίῳ γράμματι τῷ γραφέντι διὰ χειρὸς τοῦ Ἀμαδέου ντὲ Μπονγαδάνοις, βασιλικῇ ἀδείᾳ δημοσίου νοταρίου καὶ γραμματέως τοῦ δουκάτου τῆς Βενετίας κατὰ τὸ παρὸν ἔτος τε καὶ τὴν ἴνδικτον, καὶ μεταξὺ τῶν προρρηθέντων αὐθεντῶν καὶ βασιλέων καὶ τοῦ δηλωθέντος ἀποκρισιαρίου κῦρ Ζαχαρίου τοῦ Κονταρίνου τῷ ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ τοιούτου ἐπιφανοῦς κὺρ δουκὸς καὶ τοῦ κομουνίου Βενετίας καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐπὶ τοῖς προρρηθεῖσιν ὁμιλίαι, λόγοι τε καὶ ἐπεξεργάσεις ὅτι πλεῖσται κεκίνηνται, τελευταῖον αὐτοὶ οἱ γαληνότατοι αὐθένται καὶ βασιλεῖς ἄμφω ὁμοῦ καὶ ἑκάτερος αὐτῶν κατ' ἰδίαν καὶ δι' ἑαυτῶν τε καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτῶν καὶ ὁ τοιοῦτος κὺρ ἀποκρισιάριος τῷ ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ δηλωθέντος κὺρ δουκὸς καὶ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας ὑπὲρ αὐξήσεως εἰρηνικῆς γαλήνης καὶ βεβαιώσεως τῆς εἰωθυίας ἀγάπης συνεφώνησαν ὁμοῦ καὶ προσεδέξαντο, κατένευσάν τε καὶ ἠθέλησαν, ἐπικυρώσαντες ὁμοψόχῳ γνώμῃ καὶ στοργῇ, ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν μέχρι καὶ πέντε χρόνων, ἀρχομένων κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς παρούσης συμβιβάσεως καὶ εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἐλευσομένων, μεταξὺ αὐτῶν τε καὶ τῆς βασιλείας αὐτῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ κὺρ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν τρέβα συνίστασθαι ὀφείλῃ, διαμένουσα μετ' εἰλικρινοῦς ὁμονοίας καὶ βεβαιοῦσα καὶ κρατύνουσα καὶ μέχρι τῆς προρρηθείσης διωρίας ἐμφανέστερον ἐπικυροῦσα τὴν τελευταίαν τρέβαν τὴν νεωστὶ μὲν παρελθοῦσαν, πρὸ μικροῦ δὲ συντεθεῖσαν μέσον τοῦ προρρηθέντος γαληνοτάτου αὐθέντου καὶ βασιλέως κὺρ Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου καὶ τοῦ εὐγενοῦς καὶ φρονίμου ἀνδρὸς κυροῦ Πέτρου ντὲ Κανάλη ἐκείνου, τοῦ τηνικαῦτα ἐντίμου ἀποκρισιαρίου τῆς εὐτυχοῦς μνήμης τοῦ κὺρ Βαρθολομαίου Γραδονίκου ἐκείνου, τοῦ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐπιφανοῦς δουκὸς Βενετίας, καὶ τοῦ κομουνίου αὐτοῦ κατὰ τὸ ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου γεννήσεως χιλιοστὸν

τριακοσιοστὸν τεσσαρακοστὸν δεύτερον ἔτος τῆς δεκάτης ἰνδικτιῶνος τῇ εἰκοστῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μαρτίου μηνός, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ τὰς πρὸ αὐτῆς παρελθούσας ἑτέρας τρέβας μετὰ πάντων καὶ ἑκάστων τῶν κεφαλαίων, ὑποθέσεων, συμφωνιῶν τε καὶ συνθηκῶν καὶ δηλοποιήσεων καὶ ἐπαγγελιῶν, προσέτι δὲ καὶ ἐπικυρώσεων καὶ τῶν τῆς καταδίκης προσθηκῶν τῶν ἐν αὐταῖς ἐμπεριειλημμένων, καθὰ δὴ μέχρι καὶ ἐς δεῦρο εἴωθε γίνεσθαι, ἐπαγγελλόμενοι οἱ τοιοῦτοι αὐθένται καὶ βασιλεῖς ἄμφω ὁμοῦ καὶ ἑκάτερος αὐτῶν κατ' ἰδίαν διὰ συμφωνίας ὑποσχέσει περιφανεῖ κατωχυρωμένης καὶ δι' ἑαυτῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτῶν τῷ τοιούτῳ πρεσβευτῇ ἐπαγγελλομένῳ καὶ αὐτῷ καὶ ἀναλαμβάνοντι ταῦτα τῷ ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ τοιούτου κυρίου δουκὸς καὶ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας, δοῦναι καὶ ἀποτῖσαι αὐτῷ τῷ κυρίῳ δουκὶ ἢ τῷ κατὰ καιροὺς ἐσομένῳ καὶ τῷ κουμουνίῳ τῆς Βενετίας ἕνεκεν τῶν ἐπενεχθεισῶν τοῖς Βενετίκοις καὶ τοῖς ὑποτεταγμένοις αὐτῷ τῷ ἐπιφανεῖ κῦρ δουκὶ καὶ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας ζημιῶν παρά τε τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ὑποτεταγμένων τῇ βασιλείᾳ αὐτῶν τριακοντατέσσαρας χιλιάδας χρυσῶν ὑπερπύρων πολιτευομένων εὐστάθμων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἤγουν δώδεκα χιλιάδας ὑπερπύρων, ἅπερ ἐλοιπάσθη τε καὶ λοιπάζεται ἡ βασιλεία ἐπὶ τῷ ἀπεκβαλεῖν ἀπὸ τῶν δεκαεννέα χιλιάδων τῶν ἐν αὐτῇ τῇ τρέβᾳ ἐμπεριειλημμένων καὶ δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδας ὑπερπύρων ἕνεκεν τῶν δοθεισῶν ζημιῶν παρά τε τοῦ δήμου καὶ τῶν ὑπηκόων τῇ βασιλείᾳ αὐτῶν μετὰ τὸ γενέσθαι τὴν τελευταίαν τρέβαν ὑπὸ ἐνοχοποιήσει πάντων τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν τε καὶ τῆς βασιλείας αὐτῶν, ἀφ' ὧν δὴ τριακοντατεσσάρων χιλιάδων ὑπερπύρων δεδώκασι καὶ ἀπέτισαν τῷ τοιούτῳ κῦρ ἀποκρισιαρίῳ τῷ ἐπαγγελλομένῳ καὶ ἀναλαμβάνοντι ταῦτα τῷ προρρηθέντι ὀνόματι ὑπέρπυρα πεντακισχίλια καὶ ἑξακόσια ἑξηκονταεπτά, τὸ δ' ὑπόλοιπον, ὅπερ ἐστὶν ὑπερπύρων εἰκοσιοκτὼ χιλιάδες καὶ τριακόσια τριακοντατρία, δοῦναι καὶ ἀποτῖσαι ἐπηγγείλαντο δι' ἑαυτῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτῶν αὐτῷ τῷ ἐπιφανεῖ κῦρ δουκὶ καὶ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας μέχρι καὶ πέντε χρόνων πλησίον ἐλευσομένων, τουτ' ἔστι τὸ ἕκτον τῶν ῥηθεισῶν εἰκοσιοκτὼ χιλιάδων ὑπερπύρων καὶ τριακοσίων τριακοντατριῶν ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας μέχρι καὶ χρόνου ἑνὸς καὶ τοῦτον τὸν τρόπον κατὰ διαδοχὴν ἔτους, ἄχρις ἂν γένοιτο ἱκανοποίησις ἐντελὴς πάντων τῶν προρρηθέν-

των ὑπ' ἐνοχοποιήσει τῇ προρρηθείσῃ· ᾧπερ δὴ ἀποκρισιαρίῳ τῷ δηλωθέντι τῷ ἐπαγγελλομένῳ καὶ ἀναλαμβάνοντι ταῦτα τῷ ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ τοιούτου ἐπιφανοῦς κῦρ δουκὸς καὶ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας οἱ διαληφθέντες γαληνότατοι αὐθένται καὶ βασιλεῖς ἄμφω ὁμοῦ καὶ ἑκάτερος αὐτῶν κατ' ἰδίαν καὶ δι' ἑαυτῶν, ὡς δεδήλωται, ἀφῆκαν διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ ἠκύρωσαν καὶ ἀπήλειψαν πάσας τὰς ἀδικίας, τά τε βάρη καὶ προσκόμματα καὶ ζημίας τὰς παρὰ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας ἢ τῶν κεφαλατικευόντων εἰς ὄνομα τοῦ τοιούτου κῦρ δουκὸς καὶ τοῦ ῥηθέντος κομουνίου τῆς Βενετίας καὶ οἱωνδήτινων ἑτέρων ἐνόχων καὶ ἀρχόντων καὶ ὑποκειμένων αὐτῷ ἐπενεχθείσας αὐτοῖς τοῖς γαληνοτάτοις αὐθένταις καὶ βασιλεῦσιν ἢ θατέρῳ αὐτῶν καὶ τῇ βασιλείᾳ αὐτῶν, ἔτι γε μὴν καὶ τοῖς πιστοῖς καὶ ὑποτεταγμένοις αὐτοῖς μέχρι τῆς πέμπτης ἡμέρας τοῦ νεωστὶ παρελθόντος ἰουλίου μηνός, ἐλευθεροῦντες καὶ ἀπολύοντες, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀπολελυμένους εἰς τὸ διηνεκὲς εἶναι βουλόμενοί τε καὶ διοριζόμενοι τόν τε διαληφθέντα ἐπιφανῆ κῦρ δοῦκα καὶ τὸ κομούνιον Βενετίας καὶ τοὺς αὐτοῦ πάντας ἐκ πασῶν τῶν προρρηθεισῶν ζημιῶν, ἀδικιῶν τε καὶ ἐπαχθειῶν καὶ τῶν προσκομμάτων καὶ ποιοῦντες τῷ διαληφθέντι κῦρ ἀποκρισιαρίῳ τῷ ἐπαγγελλομένῳ καὶ ἀναλαμβάνοντι ταῦτα τῷ πολλάκις ῥηθέντι ὀνόματι τέλος, ἐλευθερίαν τε καὶ ἄφεσιν καὶ ἀπόφλησιν, συμφωνίαν τε καὶ ἐπαγγελίαν τοῦ μὴ μνησθῆναί τινος τῶν προρρηθέντων εἰς τὸ ἑξῆς ἢ ζητῆσαί τι τῷ αὐτῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας. τὸν ὅμοιον τοίνυν τρόπον καὶ ὁ τοιοῦτος κῦρ ἀποκρισιάριος τῷ δηλωθέντι ὀνόματι ἀφῆκέ τε καὶ ἠκύρωσε καὶ ἀπήλειψε πάσας τὰς ἀδικίας, τά τε βάρη καὶ τὰ προσκόμματα καὶ τὰς ζημίας τὰς πᾶσι τοῖς Βενετίκοις ἤ τινι αὐτῶν ἐπενεχθείσας παρά τε τοῦ δήμου καὶ τῶν ὑποτεταγμένων τῇ βασιλείᾳ αὐτῶν, ἀπόφλησιν ποιῶν καὶ ἐλευθερῶν καὶ ἀπολύων αὐτοὺς τοὺς γαληνοτάτους αὐθέντας καὶ βασιλεῖς καὶ τὸν λαὸν αὐτῶν ἀπὸ τῆς βλάβης τε καὶ τῶν προρρηθεισῶν ζημιῶν μέχρι καὶ τῆς ῥηθείσης πέμπτης ἡμέρας τοῦ τοιούτου ἰουλίου μηνός. πλὴν οὐ νοεῖν χρή, ὡς διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας ἢ τρέβας συμβιβάσεις τινὲς ἢ γράμματα ἢ συνθῆκαι ἢ συμφωνίαι, ὧν τῇ δυνάμει Ῥωμαῖοι τινὲς πιστοί τε καὶ ὑποκείμενοι τῇ βασιλείᾳ αὐτων ὀφείλοντες καὶ ἐνεχόμενοι Βενετίκοις τισὶ πιστοῖς καὶ ὑποτεταγμένοις

τῷ ῥηθέντι ἐπιφανεῖ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας ἤ τὸ ἀνάπαλιν συμβιβάσεις τινὲς ἢ γράμματα ἢ συνθῆκαι ἢ συμφωνίαι, ὧν τῇ δυνάμει Βενέτικοί τινες ὑποκείμενοι τῷ διαληφθέντι κορῷ δουκὶ ἢ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας ὀφείλοντες καὶ ἐνεχόμενοι Ῥωμαίοις τισὶ πιστοῖς καὶ ὑποκειμένοις τοῖς ῥηθεῖσιν αὐθένταις καὶ βασιλεῦσιν ὀφείλουσι τὰ τοιαῦτα ὅλως εἶναι ἀφειμένα καὶ ἀπηλειμμένα καὶ ἄκυρα, ἀλλὰ μᾶλλον ἐμφανέστερόν τε καὶ καθαρότερον ἐννοεῖν χρὴ διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας, ὡς οἱ τοιοῦτοι Βενέτικοι, ὁποιοιδήποτ' ἂν εἶεν, πιστοὶ καὶ ὑποκείμενοι τῷ διαληφθέντι κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας δύνασθαι μέλλουσι καὶ ἰσχύειν χρῆσθαι τοῖς ἑαυτῶν δικαίοις καθ' οἱωνδήποτε Ῥωμαίων ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἷς δὴ Βενετίκοις καὶ ἑκάστῳ αὐτῶν οἱ τοιοῦτοι γαληνότατοι αὐθένται καὶ βασιλεῖς καὶ ἑκάτερος αὐτῶν ποιῶσι καὶ γίνεσθαι διακελεύωνται ἐλεύθερον δίκαιον ἐξ ὁλοκλήρου, καθὼς ὤφειλον πρότερον καὶ ἔτι ἐνέχονται. ὡσαύτως καὶ οἱ τοιοῦτοι Ῥωμαῖοι, ὁποιοιδήποτ' ἂν εἶεν, πιστοὶ καὶ ὑποκείμενοι τοῖς τοιούτοις αὐθένταις καὶ βασιλεῦσι δύνασθαι μέλλουσι καὶ ἰσχύειν χρῆσθαι τοῖς ἑαυτῶν δικαίοις καθ' οἱωνδήποτε Βενετίκων ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἷς δὴ Ῥωμαίοις ὅ τε ῥηθεὶς κῦρ δοὺξ καὶ οἱ μπαῖοῦλοι αὐτοῦ καὶ ἕτεροι ἔνοχοι καὶ ἄρχοντες οἱ παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας πανταχοῦ καθιστάμενοι ἐλεύθερον ποιῶσι καὶ γίνεσθαι πράττωσι δίκαιον ἐξ ὁλοκλήρου, καθὼς ὤφειλον πρότερον καὶ ἔτι ἐνέχονται, σωζομένων μέντοιγε πάντοτε καὶ παρατετηρημένων κατὰ τὸ ἀκέραιον τῷ τοιούτῳ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας πάντων τῶν δικαίων τε καὶ τῆς ἀγωγῆς, ἅπερ ἔχειν ἂν δόξειέ τε καὶ δύναιτο ὁ αὐτὸς ἐπιφανὴς κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κομούνιον Βενετίας ἐναντία τοῖς γαληνοτάτοις αὐθένταις καὶ βασιλεῦσι καὶ ἑκατέρῳ ἢ θατέρῳ αὐτῶν καὶ τῇ βασιλείᾳ αὐτῶν ἐν ἑνὶ γράμματι δουκάτων χρυσῶν τριάκοντα χιλιάδων κεφαλαίου τε καὶ καταδίκης καὶ τῶν ἐξόδων καὶ ἐν πᾶσι καὶ ἑκάστοις τοῖς ἐξ αὐτῶν ἀπηωρημένοις, ὃ δὴ γράμμα καὶ χρέος μὴ νοείσθω διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας ἢ τρέβας ἀφειμένον ὅλως ἢ ἀπηλειμμένον ἢ ἄκυρον, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τοῖς αὐτοῖς τῇ τε καταστάσει, τῷ δικαίῳ τε καὶ τῇ παγιότητι, ἐν οἷς ἦν καὶ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὴν παροῦσαν τρέβαν, βέβαιον καὶ ἀπαρασάλευτον διαμένειν τε καὶ νοεῖσθαι καὶ εἶναι, γραφὲν ὑπὸ τῷ ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονο-

μίας τοῦ κυρίου χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει κατὰ τὴν εἰκοστὴν ἡμέραν τοῦ αὐγούστου μηνὸς διὰ χειρὸς Πέτρου ντὲ 'Αρένα, πρεσβυτέρου τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου καὶ νοταρίου τῆς Βενετίας. ἅπερ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ προρρηθέντα οἱ δηλωθέντες αὐθένται καὶ βασιλεῖς καὶ ἑκάτερος αὐτῶν δι' ἑαυτοῦ εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια ἀφάμενοι τῶν ἁγίων γραφῶν, παρόντος καὶ τοῦ τοιούτου ἀποκρισιαρίου, καὶ οὗτος πάλιν ὁ τοιοῦτος ἀποκρισιάριος τῷ τοῦ ἐπιτρόπου καὶ συνδίκου ὀνόματι, ἀφάμενος τῶν αὐτῶν ἁγίων γραφῶν, εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ διαληφθέντος κυροῦ δουκὸς καὶ τῶν ἀνθρώπων τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας ὤμοσαν καὶ ἐπηγγείλαντο, πρὸς ἀλλήλους βέβαια καὶ κεκυρωμένα ἔχειν τε καὶ κατέχειν καὶ ἀρρήκτως διατηρεῖν καὶ πληροῦν καὶ διατηρεῖσθαι καὶ συμπληροῦσθαι ποιεῖν καὶ κατά τι μὴ ἐναντιωθῆναι τοῖς προρρηθεῖσιν ἢ δι' ἑαυτῶν, ἢ δι' ἑτέρων, λόγῳ ἢ ἔργῳ, τρόπῳ τινὶ ἢ μηχανῇ, δικαίῳ ἢ αἰτίᾳ ὑπ' ἐνοχοποιήσει πάντων τῶν ἀγαθῶν τῶν τοιούτων αὐθεντῶν καὶ βασιλέων καὶ τῆς βασιλείας αὐτῶν καὶ τοῦ ῥηθέντος κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας, τῶν παρόντων τε καὶ τῶν ἐσομένων. ὧν πάντων εἰς μαρτυρίαν καὶ λαμπροτέραν βεβαίωσιν οἱ δηλωθέντες γαληνότατοι αὐθένται καὶ βασιλεῖς καὶ ἑκάτερος αὐτῶν δι' ἑαυτοῦ καὶ ὁ τοιοῦτος κὺρ ἀποκρισιάριος δύο γενέσθαι δημόσια γράμματα σύμφωνα κατέστησάν τε καὶ διωρίσαντο τῶν προρρηθέντων ἕνεκα, διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ πραίτορος τοῦ δήμου τῆς Ῥωμανίας Ἰακώβου Μπαλισταρίου, τῆς ἁγίας βασιλείας νοταρίου, δοθησόμενα τὸ μὲν ἓν τοῖς ῥηθεῖσιν αὐθένταις καὶ βασιλεῦσι, τὸ δὲ ἕτερον τῷ διαληφθέντι κυρῷ ἀποκρισιαρίῳ, ὧνπερ δὴ αὐθεντῶν καὶ βασιλέων ἑκάτερος δι' ἑαυτοῦ τῇ οἰκείᾳ χειρὶ ἐρυθροῖς βασιλικοῖς ὑπέγραφαν γράμμασι καὶ χρυσῆς βασιλικῆς βούλλης ἀπῃωρημένης ἐπεκύρωσαν βεβαιώσει. γέγονεν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, ἐν τῷ ἱερῷ τῶν Βλαχερνῶν παλατίῳ, ἔτει τῆς κυριακῆς γεννήσεως χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ἐννάτῳ, ἰνδικτιῶνος τρίτης, ἡμέρᾳ ἐνάτῃ τοῦ σεπτεβρίου μηνὸς, περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν, παρόντων μαρτύρων τοῦ τε κυροῦ Θωμᾶ τοῦ Παλαιολόγου, πρωτοσεβαστοῦ τοῦ Καλοθέτου, μυστικοῦ τοῦ Κιννάμου, Νικολάου Σιγηροῦ τοῦ μεγάλου διερμηνευτοῦ καὶ 'Αλεξίου τοῦ Λάσκαρι διερμηνευτοῦ, κυροῦ Μαρίνου Βιάρου, ματούλου, κυροῦ Νικολάου Συγγέλου, κονσελιερίου, κυροῦ Ἰωάννου Μανολέζου, κονσιλιερίου, Βαρ-

θολομαίου ντὲ Ἀρδονίνῳ, Πέτρου τοῦ Κορνερίου καὶ ἄλλων πολλῶν Ῥωμαίων καὶ Λατίνων, ὑπὲρ ὧν δὴ δουκάτων τριάκοντα χιλιάδων ὁ ῥηθεὶς κῦρ δοὺξ καὶ τὸ τοιοῦτον κομούνιον ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρον παρὰ τῆς βασιλείας τὰ ἐν τῷ γράμματι τοῦ χρέους ἐμπεριειλημμένα ἐγκόσμια †.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Κανταχουζηνός †.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

Orig. membran. tabullarii Veneti. Versio latina ad dextram. Aureae bullae, olim suspensae serico violaceo, avulsae.

XXVIII. Sine anno.

Imperator Ioannes Palaeologus privilegium mercatoribus Narbonensibus concedit.

† Ἐπεὶ διὰ τοῦ κωνσούλου τῶν Ναρβωνησίων τῶν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ἀναστρεφομένων ὡς ἀπὸ μέρους τῆς Ναρβώνης ἡ βασιλεία μου παρεκλήθη, ὅπως τὰς αὐτοῖς παρασχεθείσας ἐξκουσσείας τε καὶ ἐλευθερίας καὶ χάριτας παρὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου αὐθέντου καὶ πατρός μου, τοῦ ἁγίου βασιλέως ἐκείνου, σεπτῷ χρυσοβούλλῳ [βεβαιώσῃ], καὶ ἡ βασιλεία μου ἄξιον κρίνει ταύτας ἐπικυρῶσαι, τὴν αὐτοῦ προσδεξαμένῃ εὐμενῶς ἱκεσίαν ὁρίζει καὶ βούλεται, ὅπως αὐτὸ τὸ χρυσόβουλλον καὶ πάντα καὶ καθ' ἕκαστον τὰ ἐν αὐτῷ ἐμπεριειλημμένα τὴν ἐκ τῆς ἡμετέρας δωρεᾶς ἐπικύρωσίν τε κατέχουσι καὶ βεβαίωσιν, καὶ αὐτῶν μέντοιγε ἐκπληρούντων καὶ φυλαττόντων, ὅσα τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἐπηγγείλαντο, ἐν αὐτῷ τῷ σεπτῷ χρυσοβούλλῳ διαλαμβανόμενα. ἐκφανέστερον δὲ προστάττει ἡ βασιλεία μου, μή τι καινότερον αὐτοῖς ἐπενεχθῆναι ἕνεκα τοῦ μεγέθους τοῦ μέτρου τῶν πηχέων μήτε μὴν τινος ἄλλης αἰτίας, εἰ μὴ καθάπερ γέγονεν, ὅτε τὸ διαληφθὲν χρυσόβουλλον παρεσχέθη αὐτοῖς. εἰς οὗ δὴ πράγματος μνήμην τε καὶ ὀχύρωσιν τῷ παρόντι σεπτῷ χρυσοβούλλῳ γράμμασιν, ὡς ἔθος, ἐρυθροῖς ὑπογράφας καὶ βούλλῃ χρυσῇ τῆς βασιλείας μου κραταιωθῆναι προσέταξα †.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

Orig. tabullarii Narbonensis, ex quo eruit Steph. Balusius et edidit Ducange, Familias byzantinas 239. ed. Paris. et iterum C. E. Zachariae, Ius graeco-romanum 3. 712. Graece et latine. Diploma ponendum inter annos 1355 et 1371.

XXIX. 6866—1357. 8. mensis octobris ind. XI.

Imperator Ioannes Palaeologus prorogat pactiones anteriores cum Venetis factas in annos quinque.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος. ἐπεὶ ὁ ἐπιφανὴς καὶ μεγαλοπρεπὴς ἀνὴρ, κὺρ Ἰωάννης Γραδονίκος, ὁ τότε τῆς Βενετίας καὶ Δαλματίας καὶ Χαλβατίας δοὺξ, κύριος τῶν ἄλλων χωρῶν καὶ νήσων τῶν τοῦ αὐτοῦ δουκάτῳ ὑποτεταγμένων, ἀπέστειλεν εἰς τὴν βασιλείαν ἡμῶν τὸν ἐξαίρετον καὶ σοφὸν ἄνδρα κὺρ Ἰωάννην Γραδονίκον εἰς ἔντιμον καὶ περιφανῆ ἀποκρισιάριον, ἐπίτροπόν τε καὶ σύνδικον ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας, αὐτοῦ ἔχοντα πλήρη καὶ καθαρὰν καὶ ἐλευθέραν ἐξουσίαν μετὰ πλήρους καὶ ἐλευθέρου ὁρισμοῦ τοῦ ἀπεξεργάσασθαι, ποιῆσαι, συστῆσαι, πληρῶσαί τε καὶ ἐπικυρῶσαι τρέβαν μεταξὺ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς ἀνδρὸς κὺρ Ἰωάννου Γραδονίκου τοῦ ῥηθέντος τηνικαῦτα δουκὸς καὶ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας, αὐτοῦ, καθὼς ἐμφαίνεται ἐν τῷ δημοσίῳ γράμματι τῷ γραφέντι διὰ χειρὸς τοῦ Νικολάου ντὲ Φαριζαίους ντὲ Πάλμα, καθολικῇ ἀδείᾳ νοταρίου καὶ γραμματέως τοῦ δουκάτου τῆς Βενετίας, κατὰ τὸ ἀπὸ τῆς κυριακῆς γεννήσεως χιλιοστὸν τριακοσιοστὸν πεντηκοστὸν πέμπτον ἔτος τῇ εἰκοστῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τοῦ σεπτεβρίου τῆς ὀγδόης ἰνδικτιῶνος, καὶ μεταξὺ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου κὺρ Ἰωάννου Γραδονίκου, ἀποκρισιαρίου τῷ ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς ἀνδρὸς κὺρ Ἰωάννου Δελφίνου, τοῦ νῦν δουκὸς τῆς Βενετίας, καὶ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας ἐπὶ τοῖς προρρηθεῖσι πολλαὶ ἐπράχθησαν καὶ γεγόνασιν ὁμιλίαι, πολλαί τε ἀπεξεργάσεις καὶ λόγοι, τέλος ἡ βασιλεία ἡμῶν δι' ἑαυτῆς τε καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτῆς καὶ ὁ διαληφθεὶς πρέσβυς τῷ δικαίῳ τε καὶ ὀνόματι τοῦ τοιούτου κὺρ δουκὸς καὶ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας διά τε ἐπίδοσιν εἰρηνικῆς καταστάσεως καὶ

βεβαίωσιν τῆς εἰωθυίας ἀγάπης συνεφωνήσαμεν ἅμα, ἐστέρξαμεν, ἐπενεύσαμεν, ἠθελήσαμεν ὁμοφύχως καὶ ἐκ συμφώνου ἐπεστηρίξαμεν ἀπὸ τοῦ νῦν ἄχρις ἐτῶν πέντε, ἀρχομένων ἀπὸ τῆς παρούσης συμβιβάσεως καὶ ἐγγὺς ἐπερχομένων, συνίστασθαι τρέβαν μεταξύ τε ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ κὺρ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου τῆς Βενετίας καὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, διαμεῖναι ὀφείλουσαν μετὰ καθαρᾶς ὁμονοίας, ἐπικυροῦσαν, βεβαιοῦσαν, ἐπαινοῦσάν τε καὶ προσδεχομένην καθαρῶς μέχρι τῆς εἰρημένης διωρίας τὴν τελευταίαν τρέβαν, τὴν νεωστὶ μὲν πληρωθεῖσαν, γεγονυῖαν δὲ ἐνταῦθα ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ ͵ατμθ′ ἔτος τῆς τρίτης ἰνδικτιῶνος, τῇ θ′ ἡμέρᾳ τοῦ σεπτεβρίου μηνὸς περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν, προσκυροῦσάν τε καὶ τὰς ἄλλας τὰς πρὸ αὐτῆς παρελθούσας μετὰ πάντων καὶ ἑκάστων κεφαλαίων, τρόπων τε καὶ συνθηκῶν καὶ συμφωνιῶν καὶ δηλοποιήσεων καὶ ἐπαγγελιῶν καὶ ἐπιστηρίξεων καὶ προσθηκῶν ἀναλογιῶν τῶν ἐν αὐταῖς ἐμπεριειλημμένων, καθὼς ἄχρι τοῦ νῦν εἴωθε γίνεσθαι, ἐπαγγελλομένης τῆς βασιλείας ἡμῶν διὰ συμφωνίας, ἐντελεῖ ὑποσχέσει βεβαιωθείσης διά τε ἑαυτῆς καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτῆς τῷ τοιούτῳ ἀποκρισιαρίῳ τῷ ὑποσχομένῳ καὶ παραλαμβάνοντι ταῦτα τῷ δικαίῳ καὶ ὀνόματι τοῦ τοιούτου δουκὸς καὶ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας, δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι αὐτῷ τῷ κὺρ δουκὶ ἢ τῷ κατὰ καιροὺς ἐσομένῳ καὶ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας ὑπερπύρων εἰκοσιοκτὼ χιλιάδας καὶ τριακόσια τριάκοντα τρία χρυσᾶ, αἵτινες ἐμπεριλαμβάνονται ἐν αὐτῇ τῇ τελευταίᾳ τρέβᾳ, ὥσπερ ἐναπελείφθη τότε ἡ βασιλεία, καὶ λείπεται νῦν ἀποτῖσαι τῷ εἰρημένῳ κὺρ δουκὶ καὶ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας ὑπὸ ὑποθήκῃ πάντων τῶν ἀγαθῶν ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἀφ' ὧν δὴ εἰκοσιοκτὼ χιλιάδων καὶ τριακοσίων τριάκοντα τριῶν ὑπερπύρων ἔδωκε καὶ ἀπέτισεν ἡ βασιλεία ἡμῶν τῷ ῥηθέντι ἀποκρισιαρίῳ, ἐπαγγελλομένῳ καὶ λαμβάνοντι ταῦτα τῷ προρρηθέντι ὀνόματι ὑπερπύρων τρεῖς χιλιάδας χρυσᾶς, τὸ δὲ ἐναπολειφθέν, ὅπερ ἐστὶν ὑπερπύρων εἰκοσιπέντε χιλιάδες καὶ τριακόσια τριάκοντα τρία ὑπέρπυρα, ἐπηγγείλατο δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι δι' ἑαυτῆς τε καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτῆς αὐτῷ τῷ ἐπιφανεῖ κὺρ δουκὶ καὶ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας ἄχρι καὶ πέντε χρόνων πλησίον ἐλευσομένων, τὸ πέμπτον δηλονότι τῶν τοιούτων ὑπερπύρων ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέ-

ρας ἕως ἑνὸς χρόνου καὶ οὕτω κατὰ διαδοχὴν ἐτησίως ἄχρις ἐντελοῦς ἱκανοποιήσεως πάντων τῶν προρρηθέντων ὑπὸ τῇ διαληφθείσῃ ὑποθήκῃ, ᾧπερ δὴ ἀποκρισιαρίῳ τῷ ἐπαγγελλομένῳ καὶ παραλαμβάνοντι ταῦτα τῷ ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ ἐπιφανοῦς κῦρ δουκὸς καὶ τοῦ τοιούτου κομουνίου τῆς Βενετίας ἀφῆκεν, ἐξουδένωσε καὶ ἀπήλειψεν ἡ βασιλεία ἡμῶν διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας πάσας τὰς ἐπηρείας, τὰ βάρη τε καὶ τὰ προσκόμματα καὶ τὰς ζημίας τὰς ἐπαχθείσας παρὰ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας, ἔτι δὲ καὶ τῶν κεφαλάδων τοῦ τοιούτου κῦρ δουκὸς καὶ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας ἢ παρ' οἱωνδήτινων ἄλλων ἐνόχων τε καὶ ὀφφικιαλίων καὶ ὑποκειμένων αὐτοῖς ἡμῖν τε καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν καὶ τοῖς πιστοῖς καὶ ὑποτεταγμένοις ἡμῖν ἄχρι τῆς σήμερον ἡμέρας ἐλευθεροῦσα καὶ ἀπολύουσα καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀπολελυμένους εἰς τὸ διηνεκὲς ὑπάρχειν ἐθέλουσά τε καὶ διοριζομένη τόν τε δηλωθέντα ἐπιφανῆ κῦρ δοῦκα καὶ τὸ κομούνιον Βενετίας καὶ τοὺς αὐτοῦ πάντας ἀπὸ πασῶν τῶν εἰρημένων ζημιῶν, τῶν τε ἐπηρειῶν καὶ τοῦ βάρους καὶ τῶν προσκομμάτων, καὶ ποιοῦσα τῷ ῥηθέντι ἀποκρισιαρίῳ τῷ ὑποσχομένῳ καὶ λαμβάνοντι ταῦτα τῷ πολλάκις εἰρημένῳ ὀνόματι τέλος, ἐλευθερίαν, ἄφεσιν καὶ ἀπόφλησιν καὶ ὑπόσχεσιν καὶ συμφωνίαν τοῦ μὴ αἰτήσασθαι τοῦ λοιποῦ ἢ ὑπομνῆσαι τὰ προδηλωθέντα τῷ διαληφθέντι κῦρ δουκὶ καὶ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας· καὶ ὁμοιοτρόπως ὁ τοιοῦτος ἀποκρισιάριος τῷ προειρημένῳ ὀνόματι ἀφῆκεν, ἀπήλειψέ τε καὶ ἐξουδένωσε πάσας τὰς ἐπηρείας, τά τε βάρη καὶ τὰ προσκόμματα καὶ τὰς ζημίας τὰς ἐπαχθείσας ἅπασι τοῖς Βενετίκοις ἤ τινι αὐτῶν παρὰ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ὑπηκόων τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, ἀπόφλησιν ποιῶν καὶ ἐλευθερῶν καὶ ἀπολύων ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν ἀπὸ τῶν προδιαληφθεισῶν ζημιῶν καὶ τῆς βλάβης ἄχρι τῆς εἰρημένης ἡμέρας. οὐκ ἐννοεῖν δὲ χρὴ διὰ τῆς παρούσης τρέβας καὶ συμφωνίας, ὡς ἐάν τινες εἶεν συμβιβάσεις καὶ γράμματα καὶ συμφωνίαι καὶ συνθῆκαι, ὧν τῇ δυνάμει χρεωστοῦσί τινες Ῥωμαῖοι ὑπήκοοι καὶ πιστοὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν Βενετίκοις τισὶ καὶ πιστοῖς καὶ ὑποκειμένοις τῷ τοιούτῳ ἐπιφανεῖ κῦρ δουκὶ καὶ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας ἢ ἐκ τοῦ ἀντιστρόφου Βενέτικοί τινες ὑποκείμενοι τῷ δηλωθέντι κῦρ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ τῆς Βενετίας χρεωστοῦσί τισι Ῥωμαίοις πιστοῖς καὶ ὑποτεταγμένοις τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, κατά τινα τρόπον εἶναι

ταῦτα ἀφειμένα, ἄκυρά τε καὶ ἀπηλειμμένα, ἀλλὰ μᾶλλον ἐννοεῖν χρὴ καθαρότερόν τε καὶ σαφέστερον διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας, ὡς οἱ τοιοῦτοι οἱοιδήποτε Βενέτικοι ὑποκείμενοί τε καὶ πιστοὶ τῷ εἰρημένῳ κῦρ δουκὶ καὶ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας δύνωνται καὶ ἰσχύωσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήτινων Ῥωμαίων ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἷς δὴ Βενετίκοις καὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ποιῇ ἡ βασιλεία ἡμῶν καὶ γίνεσθαι ποιῇ δίκαιον ἐντελὲς καὶ ὁλόκληρον, καθὼς καὶ πρότερον ὤφειλε καὶ ὀφείλει, κατὰ τὸ ἀκέραιον. τὸν ὅμοιον δὲ τρόπον καὶ οἱ τοιοῦτοι οἱοιδήποτε Ῥωμαῖοι τῆς βασιλείας ἡμῶν δύνωνται καὶ ἰσχύωσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήτινων Βενετίκων ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἷς δὴ Ῥωμαίοις ὁ δηλωθεὶς κῦρ δοὺξ καὶ οἱ αὐτοῦ μπαΐουλοι, ἔνοχοί τε καὶ ὀφφικιάλιοι οἱ παρὰ τοῦ τοιούτου δουκὸς καὶ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας πανταχοῦ καθεστῶτες ποιῶσι καὶ γίνεσθαι ποιῶσι δίκαιον ἐντελὲς καὶ ὁλόκληρον, καθὼς καὶ πρότερον ὤφειλον καὶ ὀφείλουσι, κατὰ τὸ ἀκέραιον, σωζομένων μέντοι καὶ τηρουμένων ἐξ ὁλοκλήρου πάντοτε τῷ τοιούτῳ κῦρ δουκὶ καὶ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας πάντων τῶν δικαίων καὶ τῆς ἀγωγῆς, ἅπερ τε καὶ ἣν ἔχει καὶ φαίνεται ἔχων ὁ αὐτὸς ἐπιφανὴς κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κομούνιον τῆς Βενετίας κατὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐν ἑνὶ γράμματι τριάκοντα χιλιάδων δουκάτων χρυσῶν εἰς κεφάλαιον καὶ τὴν διαφορὰν αὐτῶν, τὰς ἀναλογίας τε καὶ ἐξόδους καὶ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἐξ αὐτῶν ἀπηωρημένα, καθὼς ἐμπεριείληπται ἐν τῷ γράμματι, ὅπερ δὴ γράμμα καὶ χρέος μὴ νοεῖσθαι διὰ τῆς παρούσης τρέβας καὶ συμφωνίας ἄκυρον εἶναι κατά τινα τρόπον καὶ ἀπηλειμμένον καὶ ἀφειμένον, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει καὶ τῷ δικαίῳ καὶ τῇ δυνάμει, ἐν οἷς ἦν καὶ πρὸ τῆς κατασκευῆς τῆς παρούσης τρέβας, βέβαιον καὶ ὁλόκληρον διαμένειν καὶ νοεῖσθαι καὶ εἶναι, ὅπερ δὴ γράμμα ἐγράφη κατὰ τὸ ἀπὸ τῆς σαρκώσεως τοῦ κυρίου χιλιοστὸν τριακοσιοστὸν τεσσαρακοστὸν τρίτον ἔτος, τῇ εἰκοστῇ πρώτῃ τοῦ αὐγούστου μηνὸς τῆς ἑνδεκάτης ἰνδικτιῶνος διὰ χειρὸς Πέτρου ντὲ Ἀρένα, πρεσβυτέρου τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου τῆς Βενετίας, νοταρίου μὲν τῆς Βενετίας, καγγελαρίου δὲ τοῦ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον μπαΐούλου τῶν Βενετίκων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, ὑπὲρ ὧν δῆτα τριάκοντα χιλιάδων δουκάτων χρυσῶν καὶ ἄλλων τῶν ἐν τῷ ῥηθέντι γράμματι ἐμπεριειλημμένων ἔχουσιν

εἰς ἐνέχυρον ὅ τε κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κομούνιον Βενετίας παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν κόσμια τῆς βασιλείας τὰ ἐμπεριειλημμένα ἐν τῷ τοιούτῳ τοῦ χρέους γράμματι, καὶ σωζομένων πάντοτε καὶ τηρουμένων κατὰ τὸ ἀκέραιον τῷ τοιούτῳ κῦρ δουκὶ καὶ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας πάντων τῶν δικαίων καὶ τῆς ἀγωγῆς, ἅπερ καὶ ἣν ἔχει ὁ αὐτὸς δοὺξ καὶ τὸ κομούνιον Βενετίας κατὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐν δουκάτοις πεντακισχιλίοις χρυσοῖς δανεισθεῖσι τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἐν τῇ Αἴνῳ παρὰ τοῦ Μαρὶν Φαλὲρ ἐκείνου τῷ ὀνόματι τοῦ τοιούτου κῦρ δουκὸς καὶ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας, ὑπὲρ ὧν ἔχει ὁ τοιοῦτος δοὺξ καὶ τὸ κομούνιον Βενετίας εἰς ἐνέχυρον παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν πελάξιον ἕν, οὕτω μέντοι, ὥσθ' ἅμα τῷ ἀπεκβληθῆναι τὰ τοιαῦτα τὰ πεντακισχίλια δούκατα τὰ χρυσᾶ τῷ τοιούτῳ κῦρ δουκὶ καὶ τῷ κομουνίῳ τῆς Βενετίας παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐνέχεσθαι αὐτοὺς ἀντιστρέφειν τὸ τοιοῦτον πελάξιον τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν: ἅπερ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἡ βασιλεία ἡμῶν, ἀφαμένη τῶν ἁγίων γραφῶν, παρόντος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀποκρισιαρίου ὤμοσεν εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν, καὶ ὁ τοιοῦτος ἀποκρισιάριος τῷ ἐπιτροπικῷ καὶ συνδικικῷ ὀνόματι, ἀφάμενος τῶν αὐτῶν ἁγίων γραφῶν, ὁμοίως ὤμοσε καὶ αὐτὸς εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ τοιούτου δουκὸς καὶ τῶν ἀνθρώπων τῆς κοινότητος τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας, καὶ ὑπεσχέθημεν πρὸς ἀλλήλους βέβαια καὶ κεκυρωμένα ἔχειν τε καὶ κρατεῖν καὶ ταῦτα ἀπαραθραύστως τηρεῖν τε καὶ πληροῦν καὶ τηρεῖσθαι καὶ πληροῦσθαι ποιεῖν καὶ μὴ κατά τι ἐναντιωθῆναι ἐν τοῖς προρρηθεῖσιν ἢ ἔν τινι τῶν προρρηθέντων δι' ἡμῶν αὐτῶν ἢ δι' ἄλλου λόγῳ ἢ ἔργῳ, τρόπῳ τινὶ ἢ μηχανῇ, δικαίῳ ἢ αἰτίᾳ, ὑπὸ ὑποθήκῃ πάντων τῶν ἀγαθῶν ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ προδηλωθέντος κῦρ δουκὸς καὶ τοῦ κομουνίου τῆς Βενετίας, ὧν ἔχομέν τε καὶ ἕξομεν. ἐνέχηται μέντοι καὶ ὁ διαληφθεὶς κῦρ δοὺξ ὀμόσαι ὡσαύτως, παρόντος ἀποκρισιαρίου ἢ ἀποκρισιαρίων ἡμῶν, κατὰ τὸν εἰωθότα τρόπον καὶ τὸν ἄνωθεν γεγραμμένον. ὧν πάντων εἰς μαρτυρίαν καὶ σαφεστέραν βεβαίωσιν προσέταξέ τε καὶ κατέστησεν ἡ βασιλεία ἡμῶν δύο συμβόλαια σύμφωνα δημόσια περὶ τῶν προρρηθέντων γενέσθαι τε καὶ γραφῆναι γράμμασι ῥωμαϊκοῖς τε καὶ λατινικοῖς τὴν αὐτὴν περίληψιν ἔχοντα διὰ χειρὸς τοῦ οἰκείου τῇ βασιλείᾳ μου μεγάλου

ἑταιρειάρχου κῦρ Νικολάου τοῦ Σιγηροῦ, δοθησόμενα τὸ μὲν ἓν τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, τὸ δὲ ἕτερον τῷ τοιούτῳ κῦρ ἀποκρισιαρίῳ, ἅπερ ἡ βασιλεία ἡμῶν τῇ ἰδίᾳ χειρὶ γράμμασι βασιλικοῖς ἐρυθροῖς ὑπέγραφε καὶ χρυσῆς βασιλικῆς βούλλης ἀπῃωρημένης ἀσφαλείᾳ προσεπεκύρωσε. γέγονεν ἐν τῇ μεγάλει πόλει Κωνσταντινουπόλεως, ἐν τῷ ἱερῷ τῶν Βλαχερνῶν παλατίῳ, ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ κόσμου συστάσεως ἑξακισχιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ ἑξηκοστῷ ἕκτῳ, ἡμέρᾳ ὀγδόῃ τοῦ ὀκτωβρίου τῆς ἑνδεκάτης ἰνδικτιῶνος, ἀπὸ δὲ τῆς γεννήσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔτει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ πεντηκοστῷ ἑβδόμῳ, παρόντων μαρτύρων ἐκ μὲν τῶν ἀρχόντων Ῥωμαίων τοῦ τε περιποθήτου ἐξαδέλφου τῆς βασιλείας ἡμῶν μεγάλου δομεστίκου κῦρ Δημητρίου τοῦ Παλαιολόγου, τῶν περιποθήτων θείων τῆς βασιλείας ἡμῶν τοῦ τε μεγάλου δομεστίκου κῦρ Ἀλεξίου τοῦ Ἀτουέμη καὶ τοῦ μεγάλου λογοθέτου κῦρ Νικηφόρου Λάσκαρι τοῦ Μετοχίτου, τοῦ περιποθήτου συμπενθέρου τῆς βασιλείας ἡμῶν μεγάλου στρατοπεδάρχου κῦρ Γεωργίου τοῦ Ἀστρᾶ καὶ ἄλλων παρατυχόντων ἐκεῖσε, ἐκ δὲ τῶν Βενετίκων τῶν εὐγενῶν ἀνδρῶν τοῦ τε σὺρ Ἀνδρέου Βενὲρ, τοῦ σὺρ Μαρὶν Ἰουστινιὰν, τοῦ Νικολάου Πιτζαμάνου, τοῦ Ἀνδρέου ντὲ Μπερνάρδω καὶ τοῦ Λεονάρδου Φαλὲρ, πολιτῶν τῆς Βενετίας, ἔτι δὲ καὶ τοῦ Πέτρου Κορνὰρ δραγουμάνου τῶν Βενετίκων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει †.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος.

Orig. membr. tabullarii Veneti. Aurea bulla avulsa. Versio latina ad dextram.

XXX. 6869 (1361) mense ianuario ind. XIV.

Simeon Palaeologus, imperator Romanorum et Serborum, Ioanni Zaffae Ursino Ducas privilegium impertit.

† Ἐπειδὴ ψήφῳ θεοῦ ἐπέστη ἐμπρησμὸς τῇ θεωσώστῳ πόλει Ἄρτης καὶ τὰ ὡραῖα αὐτῆς, φεῦ κατέφαγε καὶ κατέφλεξε καὶ κατέφθειρεν αὐτῶν πάντα, ὅσα κατεῖχεν ἀνέκαθεν χαρτία καὶ δικαιώματα, διὰ τοῦτο ἀνέφερεν ὁ περιπόθητος καὶ γλυκύτατος πατὴρ καὶ σύντεκνος τῆς βασιλείας μου, μέγας κοντόσταυλος κύριος Ἰωάννης

Τσάφας [1]) Οὐρσῖνος Δούκας, ὡς ἵνα πορίσηται καὶ ἀνακτηθῇ διὰ χρυσοβούλλου αὐτῆς προστάγματος εἰς ἐπανάκλησιν τῶν φθαρέντων αὐτοῦ χρυσοβούλλων καὶ δικαιωμάτων, ἅτινα εἶχεν ἀνέκαθεν καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἁγίων βασιλέων καὶ δεσποτῶν ἐκείνων, αὐθεντῶν καὶ προγόνων τῆς βασιλείας μου, ἤγουν τὸ κάστρον τοὺς Ῥωγοὺς [2]) μετὰ πάσης τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ, ἤτοι ἀπὸ τὴν ἄκραν τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τὸ Μαυροβούνιον [3]), ἀπέσω ἐρχόμενον εἰς τὴν Ἄμπραν [4]) καὶ εἰς τὸ Καρυδάκι [5]) καὶ εἰς τὸ Ἐζόμενον [6]) καὶ εἰς τὸν Φανοῦτον, ἀποκουμβίζονται εἰς τὴν Ἐμπερινὴν [7]) καὶ εἰς τῆς Εἰρήνης τὸ ξενοδοχεῖον καὶ εἰς τὰ Τρινόβιανα [8]) καὶ τὴν Ζώρισιαν καὶ εἰς τὸ Σειστροῦνι [9]) καὶ εἰς τὸν κακὸν Τάφον [10]) καὶ εἰς τὸ Γλυκὺ καὶ τὸν ποταμὸν [11]) καὶ εἰς [12]) τὸ Μαρμάρι καὶ εἰς τὴν θάλασσαν ἀπέσω μετὰ τῶν κτημάτων πάντων καὶ δικαίων καὶ προνομίων τῆς αὐτῆς περιοχῆς, ἐπικρατήσεως καὶ χώρας καὶ συνόρων τοῦ αὐτοῦ τόπου, καθὼς ἐδόθη τοῦτο συνωρολογημένων [13]) πρὸς αὐτὸν διὰ χρυσοβούλλου παρὰ τοῦ ἀοιδίμου καὶ μακαρίτου αὐθέντου καὶ ἀδελφοῦ μου, τοῦ βασιλέως ἐκείνου κυρίου [14]) Στεφάνου, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ ὅσον κατέχει ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἄρτης μέχρι τοῦ νῦν. ὡσαύτως καὶ [15]) τὴν Ἁγίαν Μαύραν μετὰ τῆς Λευκάδος, τὴν Περατίαν ἐν τῷ θέματι Ξηρομέρου [16]) μετὰ τοῦ Παραδείσου καὶ τῶν Ζαβερδῶν [17]). ὡσαύτως ἐν τῷ θέματι τῶν Ἰωαννίνων χωρία τὰ Σουδενὰ [18]) τὰ ἄνω καὶ τὰ κάτω σὺν τῷ Τσερβάριν [19]) καὶ τῶν Νεγκαράδων καὶ τὸν Μανιάκην, τὸν Ῥιζὸν, τὴν Γλίναν σὺν τῇ τῆς Βελίτζιος, σὺν τῇ τῶν Τσονοβαλσενάδων [20]). ἔτι καὶ ἐν τῷ θέματι τῆς Βαγενετίας χωρίον τὴν Σελιανὴν, τοὺς Κουρτοὺς, τὸ Δοχώριον, τοὺς Βαριάδας σὺν τῇ τοῦ Βουδέσι, τὸ Στόλον τοῦ Ἐρημίτου μετὰ τοῦ Μαυροποταμοῦ, τὸν Πρινέα σὺν τῇ τοῦ Κακοῦ Πηλοῦ [21]) καὶ τῆς Ἡγουμενίτζας, τοὺς Δολιανοὺς,

---

[1]) Τζάφας [2]) Ῥογούς [3]) Μαυροβοῦνιν [4]) Ἄσπραν [5]) Καριδάκι [6]) Ἐζώμενον [7]) ἀποκουμπίζοντας εἰς τὴν Ἐμπερινά [8]) Τρινοβίανα [9]) Σεστροῦνι [10]) Τράφον [11]) εἰς τὸν ποταμὸν Ποταμόν [12]) ἕως [13]) συνυρολογουμένον [14]) κυροῦ [15]) καὶ deest apud Arav. [16]) Ξηρομέρων [17]) Ζαβέρδων [18]) Πεδανάτα, quod legitur in originali, emendavit Arav. 313. [19]) Τζερβάρην [20]) τὸν Ῥιζὸν σὺν τῇ τῆς Βερήτζης, τὴν Γλίναν σὺν τῇ τῶν Τζονοβουλσενάδων [21]) Βαγενετείας χωρίον τὴν Σεληνιανὴν, τοὺς Κορτοὺς, τὸ Δοχῶριν, τοὺς Βαριάδας σὺν τῇ τὸ Βοδέση, τὸν Στύλον τοῦ Ἐρεμιτοῦ μετὰ τοῦ Μαυροποταμοῦ σὺν τῇ τὸν Κακὸν Πηλόν.

τοὺς Πε[τζιοὺς] [22]), καθὼς δέδωκεν αὐτοὺς προῖκα [23]) πρὸς τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ τὸν πρωτοσπαθάριον καὶ τὸν Σωτῆρα καὶ τὴν Κιστέρναν [24]) καὶ τὴν Ἀρλίσκαν καὶ τὴν Νιστὰν, τὴν Κωσόβαν [25]), τὴν Πετρώδαν, τὴν Σφίναν σὺν τῇ . . . . . . [26]), τοὺς Γιαννιτζοπούλους, τὴν Φιάτζαν, καθὼς δέδωκεν αὐτὴν τῷ ἀνεψιῷ αὐτοῦ, κυρίῳ Ἰωάννῃ τῷ Τσάφᾳ Οὐρσίνῳ διὰ προνοίας, καὶ τὴν Πράσπαν [27]). ἡ βασιλεία μου γοῦν τὴν αἴτησιν αὐτοῦ οὐ παρεῖδεν, ἀλλὰ ἀποδεξαμένη ἀσμένως ταύτην τὸν παρόντα χρυσόβουλλον [λόγον αὐτῆς] ἐπιχορηγεῖ καὶ βραβεύει αὐτῷ, δι' οὗ καὶ ἔχει θέλημα καὶ προστάσσει [28]) καὶ διορίζεται, ἵνα ὁ εἰρημένος περιπόθητος, γλυκύτατος πατὴρ καὶ σύντεκνος τῆς βασιλείας μου, μέγας κοντόσταυλος κύριος Ἰωάννης ὁ Τσάφας Οὐρσῖνος Δούκας κατέχῃ καὶ ἐπικρατῇ καὶ νέμηται καὶ δεσπόζῃ τὰ ἄνωθεν εἰρημένα ἅπαντα, τά τε κάστρα καὶ τόπους καὶ περιοχὰς καὶ κτήματα, ἀνενοχλήτως πάντη καὶ ἀδιασείστως, ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως κατὰ τελείαν αὐτοῦ κληρονομίαν καὶ δεσποτείαν καὶ κυριότητα αὐτός τε καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ τεχθησόμενοι παῖδες καὶ κληρονομοδιάδοχοι, ἔχειν τε ἐπ' ἀδείας ποιεῖν ἐπ' αὐτὰ, εἴ τι ἄρα καὶ βούλοιντο, ἤγουν πωλεῖν, χαρίζειν, προικίζειν, ἀντάλλάττειν, θείοις ναοῖς ἀφιεροῦν, καὶ πάντα, ὅσα οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ νόμοι τοῖς ἀληθέσι καὶ εὐσεβέσι δεσπόταις ἐπὶ τοῖς ἑαυτῶν πράττειν διακελεύονται, καὶ ἵνα μὴ εὕρῃ τὸ σύνολόν τινα διενόχλησιν ἢ καταδυναστείαν ἐπὶ τῇ νομῇ καὶ περιοχῇ αὐτῶν, ἀλλὰ διαμένωσιν ἀνενόχλητα πάντη [29]) καὶ ἀδιάσειστα παρ' αὐτοῦ, τῇ δυνάμει καὶ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου [λόγου] τῆς βασιλείας μου. διατηρηθήσονται δὲ τὰ ἄνω εἰρήμένα ἅπαντα κάστρα καὶ κτήματα [30]) ἀνενόχλητα ἀπὸ πάσης ἐπηρείας καὶ συζητήσεως ἀπό τε ἀγγαρείας [31]), παραγγαρείας, βιολογίας [32]), καπνολογίας, πρεβένδας, ζημίας, φωμοζημίας, βελανιδίου, πρινοκοκκίου [33]) καὶ πάσης ἄλλης τῆς οἱασδήποτε [34]) ἐπηρείας τῆς νῦν ἐνεργουμένης καὶ ἐς ὕστερον ἐπινοηθησομένης, καὶ οὐδεὶς τολμήσει τοῦ ἐμβαλεῖν [35]) ἐπ' αὐτὰ πόδα κακωτικὸν ἢ ἐπιζήμιον, ἀλλὰ πόρρω φεύξονται ἀπ' αὐτῶν ὡς ἀπὸ καμίνου πυρός. καὶ ἵνα μὴ

[22]) Supplevit Arav. [23]) προῖκαν [24]) τὸν Σωτῆρα καὶ τὴν Κιστέρνα [25]) Κόσοβαν [26]) Lacunam indicavit Arav. [27]) Βράσπαν [28]) προστάζει Arav. [29]) πάντα Arav. [30]) καὶ τὰ κτήματα [31]) Arav. scribit ἄγιο [32]) βιγλογίας [33]) βελανηδίου, πρινοκοκίου [34]) οἱασδήτινος [35]) τολμῆσαι Arav. ἐμβάλλειν.

ἔχῃ κρίσιν μετά τινος ἐπ' αὐτῶν, κἂν ἔχῃ τις δίκαιον ἐπ' αὐτοῖς, ἀλλ' ἵνα κατέχῃ αὐτὰ χωρὶς κρίσεως καὶ ἀμφιβολίας τῆς οἱασδήτινος. τούτου γὰρ χάριν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος [λόγος] τῆς βασιλείας μου καὶ ἐπεδόθη τῷ προειρημένῳ περιποθήτῳ [86]). καὶ γλυκυτάτῳ πατρὶ καὶ συντέκνῳ αὐτῆς, μεγάλῳ κοντοσταύλῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ τῷ Τσάφα Δούκᾳ τῷ Οὐρσίνῳ, καὶ πᾶσι τοῖς παισὶ καὶ κληρονομοδιαδόχοις αὐτοῦ εἰς ἀσφάλειαν καὶ δικαίωσιν τὴν αἰωνίζουσαν, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ἰαννουάριον τῆς ἐνισταμένης τεσσαρεσκαιδεκάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ ἐννάτου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος †.

† Συμεὼν, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων καὶ Σέρβων, ὁ Παλαιολόγος †.

Edidit, ut videtur, ex originali P. Aravantinos in: Χρονογραφία τῆς Ἠπείρου. Ἐν Ἀθήναις. *1856—57 2. 311.* ***Impressum est ex apographo cuiusdam notarii Petri Agapeti ab Iacobo Grandi in libro: Risposta a una lettera di Alessandro Pini sopra alcune richieste intorno S. Maura e la Prevesa. Venezia. 1686. 124., ubi actum habet subscriptionem:*** Ἐγὼ Πέτρος ὁ Ἀγαπητὸς, βασιλικῇ ἐξουσίᾳ νοτάριος πόλεως καὶ νήσου τῶν Κορυφῶν, ἀντέγραφα τὴν παροῦσαν γραφὴν ἀπὸ ἑτέραν γραφὴν βασιλικὴν ἀπὸ ῥῆμα εἰς ῥῆμα κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ πρεβελεγίου χρυσοβούλλου. ***Huius editionis lectiones varias in calce notavimus.***

XXXI. 6871 (1362). mense octobri ind. I.

Imperator Ioannes Palaeologus Theophylactum Dermocaitam et Constantinum Caballaropulum mittit legatos Venetias ad renovandas pactiones.

† Ἐπεὶ ἐδέησε γενέσθαι μέσον τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς δουκὸς τῆς Βενετίας καὶ τοῦ κουμουνίου τῆς Βενετίας τρέβαν κατὰ τὸν εἰθισμένον τρόπον, καὶ ἀποστέλλομεν ἤδη ἐπὶ τούτῳ τοὺς οἰκείους τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, τόν τε καθολικὸν κριτὴν τῶν Ῥωμαίων, κῦρ Θεοφύλακτον τὸν Δερμοκαΐτην, καὶ κῦρ Κωνσταντῖνον τὸν Καβαλλαρόπουλον, ἀπολύει ἤδη τὸν παρόντα χρυσόβουλλον ὁρι-

[86]) deest Arav.

σμὸν ἡ βασιλεία ἡμῶν, δι' οὗ καὶ ἀνατίθησι καὶ δίδωσιν αὐτοῖς ὁρισμὸν ἐντελῆ καὶ ἐλευθερίαν καὶ ἄδειαν πεπληρωμένην, ἵνα συνέλθωσι μετ' αὐτοῦ δὴ τοῦ μεγαλοπρεποῦς δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου τῆς Βενετίας, καὶ συμβιβασθῶσι καὶ συμφωνήσωσι καὶ ἀποκαταστήσωσι νέαν τρέβαν μέσον τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου κατὰ τὴν συνήθειαν καὶ τὸν τύπον τῶν προτέρων τρεβῶν καὶ κατὰ τὸν ὁρισμὸν καὶ τὴν ἀνάθεσιν, ἣν ἔλαβον εἰς τοῦτο παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν, καὶ ὅσον ἂν ποιήσωσι καὶ ἀποκαταστήσωσι κατὰ τὴν ἀνάθεσιν τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς, ὀμόσωσι τοῦτο εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν, καὶ στερχθῇ καὶ βεβαιωθῇ καὶ παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν. εἰς γὰρ τὴν περὶ τούτου ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἐπιτροπικὸν συμβόλαιον τοῖς ἡμετέροις πρέσβεσι, κατοχυρωθὲν βούλλῃ χρυσῇ κάτωθεν ἀπῃωρημένῃ συνήθως καὶ ὑποσημανθὲν οἰκειοχείρως παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν κατὰ μῆνα ὀκτώβριον τῆς πρώτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ πρώτου ἔτους †.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

Origin. membran. tabullarii Veneti. Aurea bulla, olim suspensa serico violaceo, avulsa est.

XXXII. 6872 (1364). mense martio ind. II.

Alexius II. Comnenus, imperator Trapezuntis, confirmat pactionem ab avo suo Alexio I. cum Venetis factam.

Πᾶσιν οἷς τὸ παρὸν ἡμῶν εὐσεβὲς ἐπιδείκνυται σιγίλλιον. ὁ ἀοίδιμος ἐκεῖνος καὶ ἐν βασιλεῦσιν ὡς ἀληθῶς τρισμακάριος, ὁ πρὸς πατρὸς πάππος τῆς βασιλείας μου κύριος Ἀλέξιος ὁ μέγας Κομνηνὸς καλῶς ποιῶν καὶ βασιλικῶς ὁ παρὰ πολλοὺς ἁπλῶς εἰπεῖν τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς ἀξιομνημόνευτος καὶ τῶν μακρὰν καὶ ἐγγὺς τὴν εὔνοιαν φιλικήν, εἴγε μᾶλλον αὐτοκρατορικῶς ἐφελκύσαι πραγματευόμενος οὐδὲ τὴν εὐδαίμονα παρέδραμε Βενετίαν, ἀλλ' ἔτι τοῖς ζῶσι συνταττόμενος ὢν καὶ τὰ βασιλικὰ διιθύνων σκῆπτρα χρυσόβουλλον ἐκείνου λόγον τῷ μεγαλεπιφανεστάτῳ δουκὶ Βενετίας κυρίῳ Ἰωάννῃ τῷ Σουμπράντη ἐκείνῳ ἐξέπεμψεν διὰ τοῦ τηνικαῦτα ἀπεσταλμένου

ἐκ Βενετίας ἀποκρισιαρίου τοῦ εὐγενοῦς κυρίου Μιχαὴλ τοῦ Παντολέοντος ἐπὶ φιλικῇ ἑνώσει καὶ δεξιότητι καὶ συμβιβασμάτων καταστάσει καὶ περιλήψει, καθὰ ἡ χρυσοβουλλικὴ ἐκείνου κεφαλαιωδῶς ἐπεγκελεύετο πρόσταξις, γενομένη ἐν μηνὶ ἰουλίου ἰνδ. β' τοῦ ,ς ω κ ζ' ἔτους, ἧς τὸ ἴσον ἐν τοῖς βεστιαρικοῖς καταστίχοις τῆς βασιλείας μου ἐγγέγραπται. ἐπειδὴ γοῦν καὶ ἑλίκων ἀνωμαλίᾳ καὶ τῷ μακρῷ τοῦ καιροῦ τό τε χρυσόβουλλον ἐκεῖνο διέφθαρτο, καὶ ἡ ἐκ Τραπεζοῦντος τῶν Βενετίκων κατέπαυσεν ἔλευσις τρόπον ὃν ἴσασιν οἱ πολλοί, διὰ φροντίδος ὅτι πολλῆς οὖσα ἡ βασιλεία μου, ἀπεδέχετο καὶ αὖθις τούτους κατιδεῖν ἐνταυθοῖ καὶ τῆς ἐκ τούτων ἀπολαμβάνειν εὐνοίας καὶ φιλικῆς ἀγάπης καὶ δεξιώσεως, καὶ δὴ τοιουτοτρόπως ἐχόντων τῶν πραγμάτων· κατέλαβε τῶν ὧδε ὁ εὐγενὴς ἄρχων καὶ ἀποκρισιάριος σὸρ Γουλιάρμος Μιχέλης, ἀποσταλεὶς παρὰ τοῦ πανευγενοῦς καὶ μεγαλεπιφανεστάτου δουκὸς Βενετίας κυρίου Λαυρεντίου τοῦ Τζέλση καὶ παρὰ τοῦ εὐγενοῦς μπαΐούλου Κωνσταντινουπόλεως κυρίου Ἀνδρέου Κουρὴ καὶ τῶν αὐτοῦ εὐγενικῶν ἀρχόντων καὶ βουλευτῶν, καὶ ἀνεζήτησαν τὴν ἀναδοχὴν καὶ ἀγάπην καὶ εὔνοιαν τῆς βασιλείας μου, καὶ ἵνα ποιήσωνται καὶ πάλιν οὗτοι ἐνταῦθα τῇ εὐδαίμονι καὶ θεοφυλάκτῳ πόλει Τραπεζοῦντος τὴν σκάλαν αὐτῶν καθὰ καὶ οἱ Γενουΐται. τὴν ἀποστολὴν καὶ τὸ τοιοῦτον αὐτῶν ἀποκρισιαρικὸν καὶ τὰ μηνυθέντα ζητήματα ἀσμένως πάντα καὶ χαροπῶς ἡ βασιλεία μου προσδεξαμένη τὸν παρόντα ταύτης χρυσόβουλλον λόγον αὐτοῖς ἐπορέγεται, δι' οὗ καὶ ὀφείλουσι τὸ ἀπὸ τοῦδε ὡς ἐξ ὁρισμοῦ τῆς βασιλείας μου οἱ τοιοῦτοι εὐγενεῖς ἄνδρες καὶ δοῦλοι πιστοὶ τῆς εὐδαίμονος Βενετίας ἀπὸ μεγάλων ἕως μικρῶν πάσης καὶ παντοίας ἀναδοχῆς καὶ εὐνοίας ἀπολάβωσι τῆς ἀπὸ τῆς βασιλείας μου, καὶ ὑπάγωσι καὶ ἔρχωνται ἐνταῦθα καὶ ἐν ὅλῃ τῇ χώρᾳ ταύτης θαρρούντως πάντῃ καὶ προσηνῶς, ἔτι δὲ ἀκωλύτως καὶ ἀπαρεμποδίστως διαφυλαττόμενοι ἐν ὅλῃ τῇ χώρᾳ τῆς βασιλείας μου καὶ τοῖς κάστροις αὐτῆς, ἔτι δὲ ταῖς πολιτείαις καὶ τοῖς συνήθεσι λιμέσιν ἀνενόχλητοι, ἀκαταδυνάστευτοι καὶ ἄφοβοι ἀπό τε τῆς βασιλείας μου, τῶν ἀρχόντων καὶ κεφαλάδων μου, τῶν κατέργων, καραβίων καὶ ἑτέρων τοιούτων ξύλων μου, ἤγουν καὶ αὐτοὶ καὶ τὸ προσὸν αὐτοῖς διάφορον καὶ παντοῖον πρᾶγμα, τὰ κάτεργα, τὰ καράβια καὶ τοιαῦτα αὐτῶν ἕτερα ξύλα καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης, καὶ εὐδιάζωσι

τὰς δοκούσας καὶ νενομισμένας αὐτοῖς συνήθεις πραγματείας κατὰ τὸν δοκοῦντα καὶ νομιζόμενον αὐτοῖς καὶ οἱονδήτινα τρόπον καὶ ἐπὶ τῇ ἀποδόσει τοῦ συνήθους κομερκίου. ἐπειδὴ παρεκλήτευσαν τὴν βασιλείαν μου καὶ τὸ πᾶν τῆς γνώμης αὐτῶν εἰς ταύτην ἀνέθεντο, διά τοι τοῦτο καὶ δι' ἣν ἐνεδείξαντο καὶ εἰς ἔπειτα μέλλουσιν ἐνδείκνυσθαι δουλοσύνην ὁλοσχερῶς εἰς τὴν βασιλείαν μου, προστάσσει ἡ βασιλεία μου καὶ ἐπεγκελεύεται διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου αὐτῆς, ὡς ἂν ἀπεκβάλωσι καὶ οὗτοι τὸ σύνηθες, ὡς εἴρηται, κομέρκιον ἐνταῦθα κατὰ τὴν τῶν Γενουϊτῶν τάξιν τε καὶ συνήθειαν, καὶ οὔτε πλέον, οὔτε μὴν ἔλαττον, ἄνευ τῆς τοῦ ζυγίου ἀπεκβολῆς, καθὼς μέλλει ῥηθήσεσθαι κάτωθεν. ἵνα δὲ καὶ κατὰ μέρος τὰ τῆς ἀπεκβολῆς καὶ ἐνωνύμως διορισώμεθα, ἔσται οὕτως· ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τῶν διὰ θαλάσσης παντοίων γομαρίων, ὅσα μὲν τούτων καὶ ἐν τοῖς ἔξω μέρεσιν ἀπέρχονται ἐν τῇ ἐκβολῇ, ἵνα ποιῶνται τὴν ἀπεκβολὴν οἱ πραγματευταὶ ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου γομαρίου ἄσπρα τῆς χαραγῆς τῆς βασιλείας μου εἴκοσιν, ὅσα δὲ τούτων λύονται καὶ διαπωλοῦνται ἐνταῦθα, εἰ μὲν ἡ διαπωλουμένη πραγματεία πέφυκε διὰ ζυγίου καὶ πρὸς ἀλλογενὲς πρόσωπον καὶ μὴ ἐκ βενετικῆς ὄν γε φυλῆς, ἵνα δίδωσιν ὁ διαπωλητὴς εἰς τὰ ἑκατὸν δύο· τρία γὰρ ὑπῆρχον πρότερον, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ κουμουνίου Βενετίας τιμὴν καὶ τὴν ἀξίωσιν τοῦ τοιούτου ἀποκρισιαρίου καὶ τῶν Βενετίκων ποιεῖ δωρεὰν ἡ βασιλεία μου, ἵνα εἰσὶ δύο. ὡσαύτως ἵνα δίδωσιν ὁ τοιοῦτος διαπωλητὴς καὶ ὑπὲρ ζυγίου δύο ἥμισυ, τοῦτ' ἔστιν ἀντὶ τῶν προτέρων πέντε ἥμισυ τοῦ ζυγίου νῦν τέσσαρα ἥμισυ, καὶ ὁ ἀγοραστὴς κατὰ τὴν προκειμένην καὶ προτέραν συνήθειαν. εἰ δ' ἴσως οὐκ ἔστι διὰ ζυγίου, ἵνα δίδῃ τρία μόνα εἰς τὰ ἑκατόν. ἂν δ' ὅ τε πωλῶν καὶ ὁ ἀγοράζων ὦσι Βενέτικοι καὶ διὰ ζυγίου, ὁ πωλητὴς δύο ἥμισυ καὶ ὁ ἀγοραστὴς ὁμοίως δύο ἥμισυ· εἰ δὲ ἄνευ ζυγίου, καὶ ἄμφω τὸ παράπαν οὐδέν. ἔστω δὲ γνωστόν, ὅτι τὸ γομάριον τὸ μήτε λυθὲν ἢ λυθὲν καὶ τηρηθὲν καὶ μὴ διαπωληθέν, μήτε εἰς ἐξωτίαν ἀποσταλέν, ἀλλ' ὀπίσω μεταστραφὲν ἀκομμέρκευτον διαφυλαχθήσεται. ἔτι δὲ χρυσίον, ἀργύριον, λιθομαργαρίταρον, ζωνάρια καὶ τὰ παραπλήσια, ὡς σύνηθες, ἀκομμέρκευτα καὶ ταῦτα συντηρηθήσονται, πλὴν δ' ἐπὶ τῇ ἐκβολῇ τῶν γομαρίων τὰ τούτοις ἀνήκοντα εἴκοσι ἄσπρα συνήθως ἀπαιτηθήσονται. καὶ περὶ μὲν τῶν διὰ θαλάσσης ἐρχομένων παν-

τοίων γομαρίων, ὡς εἴρηται, οὕτως διαπραχθήσεται. περὶ δὲ τῶν διὰ ξηρᾶς ἐρχομένων ὁμοίως καὶ αὖθις οὕτω, πλὴν ἐπὶ τῇ ἐκβολῇ τῶν γομαρίων ἄσπρα δώδεκα καὶ ἐπὶ τῇ πωλησίᾳ εἰς τὰ ἑκατὸν ἓν ἀπαιτηθήσονται. πρὸς τούτοις Βενέτικος διαπωλῶν ἢ καὶ ἀγοράζων βλαττία, κολιχάρτια καὶ ἕτερα τοιαῦτα παντοῖα εἴδη πλεῖστα ἢ καὶ ὀλίγα εἰς τὰ ἑκατὸν ἓν ἀποτίσει. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω κατὰ τὴν τῶν Γενουϊτῶν ἔσται συνήθειαν. εἰ δ' ἴσως καὶ ἐξ ἀλλοδαπῆς φυλῆς τινος ἕτεροι συνάμα αὐτοῖς ἐνταῦθα καταλάβωσιν, οὐ κατ' αὐτοὺς οὗτοι κομμερκευθήσονται, ἀλλ' ὡς ξένοι, τυχὸν καὶ ἀλλότριον. τὴν δὲ τοιαύτην δουλείαν τοῦ κομμερκίου ἡ βασιλεία μου καὶ τὸ θεοφρούρητον αὐτῆς βεστίαριον καθέξει πάντοτε, καὶ πρὸς ἀλλότριον οὐκ ἐκδώσει πρόσωπον, εἰ μήπω γε πρὸς αὐτοὺς δὴ τοὺς Βενετίκους, ὁπηνίκα δὴ συμβιβασθέντες θελήσωσιν. ἔτι ἐπεγκελεύεται ἡ βασιλεία μου ἔχειν τούτους ἴδιον ζύγιον καὶ πεκουλικόν, ἔτι δὲ σπιθαμὴν καὶ ταλαλίους ἐκ τῶν πρὸς γένους, καθὰ δὴ καὶ οἱ Γενουῖται κέκτηνται. ἐπειδὴ καὶ τόπον εἰς διανάπαυσιν οὗτοι τούτων παρὰ τῆς βασιλείας μου ἐξῃτήσαντο, ἡγησαμένη καὶ τοῦτο δέον αὐτοῖς, διορίζεται διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου πρὸς αὐτούς, ὡς ἂν ἔχωσι καὶ νέμωνται ἐλευθερίαν καὶ ἀκαταζήτητον πάντῃ χάριτα καὶ δωρεὰν παρὰ τῆς βασιλείας μου τὴν τοποθεσίαν τὴν οὖσαν καὶ διακειμένην κάτωθεν τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος καὶ σεβαστοῦ Θεοδώρου τοῦ Γαβρᾶ, ἥτις δὴ τοποθεσία περιορισθεῖσα μεμετρημένως τοιαύτην ἔχει διατύπωσιν. ἄρχεται ἀπὸ τὴν ἔξοδον ἐκ τῆς ἀκρογωνιαίας τοῦ χαμαιστέγου οἰκήματος, καὶ ἀπέρχεται κατὰ ἀνατολὰς τὴν ὁδὸν τοῦ ἁγίου Χριστοφόρου καὶ τοῦ ἁγίου Νικήτου ἕως εἰς ἄλλην γωνίαν οἰκήματος, ἔνθα ἐστὶν ἑτέρα ὁδός, καὶ κατέρχεται κατὰ θάλατταν τὴν αὐτὴν ὁδὸν πρὸς τὴν λατινικὴν ἐκκλησίαν, εἶτα κοχλοειδῶς ὁδεύει πρὸς δύσιν ἕως εἰς τὴν . . . . . ἀπόδοσιν καὶ τοῦ ἁγίου Χριστοφόρου, καὶ ἀναδραμοῦσα ἀποδίδωσιν, ὅθεν ἤρξατο, καὶ γίνεται οὐργιῶν βασιλικῶν δέκα, χειροσπιθάμων ὀγδοήκοντα πέντε, τὰς τοιαύτας δηλονότι ὁδὰς ἀκαταδουλώτας φυλάττουσα γύρωθεν, ὥσπερ εἰσὶ νῦν· τοὺς δὲ ναοὺς τοῦ ἁγίου Χριστοφόρου καὶ τοῦ ἁγίου Νικήτου προστάσσομεν εἶναι ἀκαταδουλώτους καὶ ἔξω τοῦ τοιούτου περιορισμοῦ. ὁ μὲν ἅγιος Χριστοφόρος ἵνα ἔχῃ ἀπὸ δύσεως εἰς νομὴν αὐτοῦ τὴν ἐκεῖσε πηγήν, ἀπὸ δ' ἀνατολῆς οὐργίαν μίαν. ὁ δὲ ἅγιος Νικήτας ἀπὸ μὲν

δύσεως τὴν γωνίαν τοῦ Φωτόπλου, ἀπὸ δὲ ἀνατολῆς οὐργίας δύο. εἰς γοῦν τὴν τοπωθεῖσαν τοῖς τοιούτοις Βενετίκοις περίοδον ὀφείλουσιν ἀναγεῖραι ἐκκλησίαν καὶ τάξαι φρερίους ἐν αὐτῇ τρόπον ὃν βούλονται, καὶ ἀνοικοδομῆσαι οἰκήματα παντοῖα καὶ λώντζαν συνήθη καὶ ἀναγαγεῖν ἐνταῦθα καὶ μπαΐουλον εἰς κρίσιν καὶ ἀποκατάστασιν τῶν Βενετίκων, ἔχοντες τοὺς συνήθη πλατζιαρίους καὶ τὰ τούτων ἀρχοντόπουλα καὶ παιδόπουλα κατὰ τὴν τῆς Ῥωμανίας συνήθειαν, καὶ καθὼς ἐκεῖσεν ὁ τοιοῦτος μπαΐουλος πολιτεύεται εἰς ἀποσόβησιν τοῦ ἀδίκου καὶ [ἐπαναγωγὴν] τοῦ δικαίου· τοῦτο γὰρ δὴ καὶ ἡ βασιλεία μου κατὰ τὸ προσῆκον ἀσπάζεται καὶ ἀποδέχεται, ἐπεγκελεύεται δὲ καὶ τοῦτο κεφαλαιωδῶς εἰπεῖν ἡ βασιλεία μου. εἴτ' ἂν κατὰ τὴν μεταξὺ ταύτης [καὶ] τοῦ μεγαλοπεριφανεστάτου δουκὸς Βενετίας, τῶν ἐκεῖσε βουλευτῶν καὶ τοῦ ῥηθέντος ἀποκρισιαρίου προβᾶσαν φιλικὴν ἕνωσιν καὶ διάθεσιν ἔνθα τὸ θεόσωστον ναυστόλημα τῆς βασιλείας μου καὶ ἡ τῶν Τραπεζουντίων καραβόπλοια ἐντύχωσι τοῖς κατέργοις καὶ καραβοπλοίοις τῶν τοιούτων Βενετίκων, ἔχωσιν ἐν μέσῳ παντοίαν καὶ πᾶσαν εἰρηνικὴν κατάστασιν καὶ φιλότητα, ἕκαστον μέρος ἑκάστῳ παραχωροῦντες τὸ ἀνενόχλητόν τε καὶ ἥσυχον, εἰς ἀποθεράπευσιν μὲν τῶν φιλούντων, ἀποτροπὴν δὲ τῶν μισούντων καὶ ἀποσόβησιν· ἔτι ἐνταῦθα ἵνα τηρηθήσωνται καὶ διαφυλαχθήσωνται παρὰ τῆς βασιλείας μου οἱ τοιοῦτοι Βενέτικοι καὶ πάντα τὰ περὶ αὐτοῖς πράγματα ἀνενόχλητοι καὶ ἀκαταδυνάστευτοι ἀπὸ πάντα ἐχθρὸν καὶ ἐναντίον αὐτῶν. καὶ ἡ μὲν σὺν θεῷ βασιλεία μου τοιουτοτρόπως διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου αὐτῆς διορίζεται καὶ βέβαια δὴ καὶ ἀπαράθραυστα τὰ δὲ διωρισμένα θεσπίζει διαφυλάττεσθαι μέχρι παντός. ὁ δέ γε τολμήσων ἐμποδισμὸν ἐπάξαι καὶ διενόχλησιν, ὁποῖος ἄρα καὶ εἴη, ὀργὴν βαρεῖαν καὶ σφοδράν, ἀγανάκτησιν καὶ ἐπεξέλευσιν ὡς ἄπιστος ὑποστήσεται παρὰ τῆς βασιλείας μου τῇ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου, ἐν ᾧ καὶ τὸ ταύτης εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον κράτος τὰ συνήθη συνήθως ὑπεσημήνατο κατὰ τὸν παρόντα μάρτιον μῆνα καὶ β' ἰνδικτιῶνα τοῦ ,ςωοβ' ἔτους †.

† Ἀλέξιος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ πάσης Ἀνατολῆς, Ἰβήρων καὶ Περατείας, ὁ μέγας Κομνηνός †.

A tergo: Εἶχε ταῦτα ἐν ἑκατέροις τοῖς κεκολλημένοις τμήμασι τῶν χαρτίων γεγραμμένον· τὸ παρὸν σὺν θεῷ ἁγίῳ χρυσόβουλλον διωρίσθη κατὰ τὸν ἐνεστῶτα μάρτιον μῆνα τῆς β' ἰνδ. τοῦ ,ςωοβ' ἔτους.

Transscriptam habes pactionem in cod. msc. chartaceo bibliothecae regiae Taurinensis CXVII. fol. 20., ex quo minus accurate edidit Pasini: Codices msc. bibl. Taurinensis 1. 222. Nos editionem Pasinii cum codice contulimus et correximus.

XXXIII. 6898—1390. 2. iunii ind. XIII.

Imperator Ioannes Palaeologus prorogat anteriores pactiones cum Venetis factas in annos quinque.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς Ῥωμαίων καὶ αὐτοκράτωρ, ὁ Παλαιόλογος καὶ ἀεὶ αὔγουστος. ἐπειδὴ ὁ λαμπρὸς καὶ ὑπερέχων κῦρις Ἀντώνιος Βενέριος, θεοῦ χάριτι δοὺξ Βενετίας καὶ τὰ λοιπά, ἀπέστειλε πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν ἡμετέραν παρουσίαν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, τῇ περιφήμῳ ἡμετέρᾳ πόλει, τὸν ἐξῃρημένον εὐγενῆ καὶ φρόνιμον ἄνδρα κῦριν Φραντζέσκον Φούσκουλον ἔντιμον αὐτοῦ ἀποκρισιάριον εἰς τὰ μέρη τῆς Ῥωμανίας, σύνδικον καὶ ἐπίτροπον τοῦ αὐτοῦ λαμπροτάτου καὶ ὑπερέχοντος κουροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἔχοντα ἐντελῆ ἐξουσίαν, ἐλευθερίαν, ἄδειαν καὶ ὁρισμὸν τρακταῖσαι, ποιῆσαι, βεβαιοῦν καὶ πληροῦν τρέβας καὶ συνθήκας τὰς κατωτέρω γραφομένας μέσον ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ προρρηθέντος κουροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, καθὼς δηλοῦται δημοσίῳ τινὶ συμβολαίῳ συνδικικῷ, γραφέντι χειρὶ Ἰωάννου ντὲ Ἀντέλου, υἱοῦ τοῦ ἀπὸ τῆς Βενετίας Πέτρου, δημοσίου νοταρίου βασιλικῇ ἐξουσίᾳ καὶ γραμματικοῦ τοῦ δουκάτου τῆς Βενετίας, ἔτει τῆς τοῦ κυρίου γεννήσεως χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ ἐννενηκοστῷ, μηνὶ ἀπριλλίῳ, ἡμέρᾳ ἑνδεκάτῃ, ἰνδικτιῶνος τρισκαιδεκάτης, ὀχυρωμένῳ μολιβδίνῃ βούλλῃ τοῦ προειρημένου κουροῦ δουκός, καὶ μέντοι μετὰ πολλὰς ὁμιλίας καὶ τρακταϊσμοὺς γενομένους μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ προειρημένου συνδίκου, ἐπιτρόπου καὶ ἀποκρισιαρίου ἐντίμου, διὰ ταῦτα ἡμεῖς ὅ τε Ἰωάννης ἐν

Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς Ῥωμαίων καὶ αὐτοκράτωρ, ὁ Παλαιολόγος, ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπὲρ εἰρήνης καὶ ἀγάπης ἑκατέρωθεν ὀφειλούσης τηρηθῆναι καὶ φιλίας ἐπὶ τὸ κρεῖττον αὐξηνθῆναι, ἐπικαλεσάμενοι τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, συνήλθομεν, ἵνα ἀπὸ τῆς παρούσης ἡμέρας καὶ ἔμπροσθεν μέχρι πέντε ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἀκολουθησόντων διαμένωσιν ἐν ἰσχύι καὶ ἀκμῇ τρέβαι εἰλικρινεῖ ὁμονοίᾳ ὀφείλουσαι διαρκεῖν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν, ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας μέχρι τοῦ εἰρημένου τῶν πέντε ἐτῶν ὅρου καὶ πάντων τῶν ὑποτεταγμένων αὐτῷ, στηρίζοντες καὶ βεβαιοῦντες πάσας τὰς τρέβας μετὰ πάντων τῶν κεφαλαίων καὶ τῶν πράξεων, στοιχημάτων, συμφωνιῶν, ἐξηγήσεων, ἐξετάσεων, βεβαιώσεων καὶ ζημιῶν, ἐπιθέσεων καὶ πάντων τῶν ἄλλων τῶν περιεχομένων ἐν ταῖς παρελθούσαις τρέβαις, καθὼς μέχρι τοῦ νῦν ἐστι σύνηθες, καὶ ἔτι σαφηνιῶν καὶ ὅρων τῶν ἐν αὐταῖς γεγραμμένων, ὅτι εἰ καὶ ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἀπὸ τοῦ τύπου τῶν παλαιῶν καὶ τῶν νέων τρεβῶν ἔχουσι φανερῶς, ὥστε ἐξεῖναι τοῖς αὐτῶν Βενετίκοις ὠνεῖσθαι ἐλευθέρως οἰκίας, τόπους, περιβόλια, κτήματα ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, ὅμως οἱ προειρημένοι, ὅ τε κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας κατανοοῦντες τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἵνα γνῶμεν τὴν περὶ ἡμᾶς αὐτῶν καλὴν διάθεσιν ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας συντηρήσεως, προνοήσαντο ὁδῷ τινι κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἀρέσαι ἡμῖν κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, ὥστε μὴ ἐλαττουμένων διὰ τοῦτο τῶν ἐλευθεριῶν πασῶν, ἃς ἔχουσι καὶ ὀφείλουσιν ἔχειν οἱ Βενέτικοι διὰ τῶν τρεβῶν, κωλύειν τοὺς αὐτῶν Βενετίκους ἀγοράζειν ὀσπήτια, τόπους, περιβόλια καὶ καταστήματα μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ ὅρου τῶν παρουσῶν τρεβῶν, πλὴν ἐναπομενόντων ἐν ταῖς χερσὶν τῶν Βενετίκων τῶν νῦν κατεχομένων ὑπ' αὐτῶν μετὰ πάντων τῶν δικαίων καὶ τῶν τρόπων, μεθ' ὧν κατέχωσι ταῦτα κατὰ τὸ παρόν. δῆλον δέ ἐστιν, ὡς εἰ καὶ λίαν ἐστὶ σαφὲς διὰ τῶν τρεβῶν καὶ οὐ δεῖ ἐπιπλείονος ἐξηγήσεως, ὅτι διὰ

τὴν εἰρημένην πρόφασιν οὐδεμία ἐκ νέου δόσις, κομμέρκιον ἢ φύτευμα γενήσεται ἐπιτεθῆναι δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ταῖς οἰκίαις, τόποις, κτήμασι καὶ περιβολίοις τῶν νῦν ὄντων ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Βενετίκων, ἅπερ καινουργήματα καὶ βάρη δύνανται ἀναφερέσθαι εἰς ζημίαν καὶ πρόκριμα τῶν Βενετίκων. ἔτι ἐπειδὴ ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς εἴπομεν τῷ ῥηθέντι συνδίκῳ, ἀποκρισιαρίῳ καὶ ἐπιτρόπῳ, ὅτι τὰ ἡμέτερα εἰσοδήματα καὶ κομμέρκια κατὰ πολὺ βλάπτονται διὰ τὰ πολλὰ καπηλεῖα, ἅτινα κρατῶσιν οἱ Βενέτικοι ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, καὶ τῇ μεγάλῃ ποσότητι τοῦ ἐν αὐτοῖς πιπρασκομένου κρασίου καὶ δέον διὰ ταῦτα πρόνοιαν ὑπὲρ τούτων γενέσθαι, τούτου χάριν, εἰ καὶ διὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν ἔξεστι τοῖς Βενετίκοις κρατεῖν καπηλεῖα κατὰ πάντα ἀριθμὸν καὶ πωλεῖν καὶ ἀγοράζειν ἐλευθέρως, καθὼς θέλουσι, ὅμως ὁδῷ κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἐκρίναμεν πρόνοιαν τούτου ποιήσασθαι οὕτως, ὥστε δηλονότι μέχρι τοῦ ὅρου τῶν παρελθουσῶν τρεβῶν τὸν κῦριν δοῦκαν καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας τάξῃ τοὺς ἑαυτῶν Βενετίκους δεκαπέντε καπηλεῖα μόνα ἔχειν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, παύσωσι δὲ τὰ ἄλλα πάντα, ἐν οἷς ταχθεῖσι καπηλείοις δυνήσονται οἱ αὐτῶν Βενέτικοι κρασίον παντοῖον πωλεῖν κατακοπτικῶς, κατὰ πᾶσαν ποσότητα, ἄνευ τινὸς βάρους νοουμένου, ὅτι διὰ τῆς παρούσης συγκαταβάσεως μὴ νοεῖσθαι διὰ τοῦτο ἐλαττοῦσθαι ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ τὰς ἐλευθερίας τῶν Βενετίκων, καθὼς ἐστι δίκαιον. ἔτι μέσον ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ ῥηθέντος κυροῦ ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου γέγονε σαφές, ὥστε ὑπὲρ τοῦ πᾶσαν ἀμφιβολίαν ἀναιρηθῆναι, δύνασθαι τοὺς Βενετίκους ἐλευθέρως πωλεῖν σῖτον ἐν παντὶ μέρει καὶ τόπῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ὅπου οὐκ ἔστι προσφόριον, σωζομένου τοῦ μὴ τὸν σῖτον ἐκεῖνον γεωργεῖσθαι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ, ὅπερ ἐναπομενέτω κατὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν· εἰ δὲ οἱ Βενέτικοι θέλωσι πωλεῖν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ προσφορίου, δύνανται πωλεῖν ἀποδιδόντες τὸ κομμέρκιον, πλὴν εἴ τις τῶν Ῥωμαίων θελήσει πωλεῖν σῖτον, ὅπου ὁ Βενέτικος ἔξω τοῦ προσφορίου πωλεῖν, τότε ὁ Βενέτικος οὐκ ἀποφλήσει κομμέρκιον διὰ τὸ ἔχειν ἄδειαν πωλεῖν. καὶ ἐπειδὴ πολλαὶ διαφοραὶ γεγόνασι μέσον ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας περὶ τοῦ τόπου τοῦ προσφορίου, ὑπὲρ μείζονος σαφηνίας τάττομεν τὸν εἰρημένον τοῦ προσφορίου τόπον εἶ-

ναι καὶ εἶναι νοεῖσθαι κατὰ τοὺς ἀρχῆθεν εἰωθότας χρόνους. ἔτι ἐπεὶ ὁ ῥηθεὶς ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος ἐπήγγειλεν ἡμῖν, ὅτι τινὲς Βενέτικοι καὶ καταλογιζόμενοι Βενέτικοι ἐγένοντο διὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν Ῥωμαῖοι, ἤρεσεν ἡμῖν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἀνατρέψαι τὸ γεγονὸς περὶ τοὺς Βενετίκους καὶ τοὺς ὡς Βενετίκους διαβιβασμένους, τοὺς γεγονότας δηλονότι Ῥωμαίους ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει μέχρι τῶν νῦν, οὕτως ὥστε τοὺς εἰρημένους Βενετίκους καὶ γενομένους Ῥωμαίους περαιτέρω μὴ διαβιβάζεσθαι ὡς Ῥωμαίους, ἀλλ' ὡς Βενετίκους. ἔτι περὶ τῶν ἐξωτερικῶν κρασίων ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ ἡμετέρα βασιλεία ὑπισχνούμεθα καὶ ἀρέσκει ἡμῖν γενέσθαι καὶ φυλάττεσθαι τὸ περὶ τούτου κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ἔτι ὑπὲρ τοῦ σιταρίου ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ ἡμετέρα βασιλεία λέγομεν καὶ ἀρέσκει γίνεσθαι ἐπὶ τούτῳ κατὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν, μενουσῶν μέντοι τῶν ἄλλων πασῶν ἐλευθεριῶν τῶν οὐσῶν ἐπὶ πάσαις ταῖς ἄλλαις πραγματείαις καὶ πράγμασιν εἰς τὴν αὐτῶν κατάστασιν, καθὼς ἐν ταῖς τρέβαις διαλαμβάνεται. ἔτι ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ ἡμετέρα βασιλεία ὑπισχνούμεθα τῷ εἰρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, ἐπιτρόπῳ καὶ συνδίκῳ, ὥστε πάντα τὰ καινουργήματα, τὰς ἀφαιρέσεις, τὰς ζημίας, προσκρούματα καὶ βλάβας τὰς γενομένας δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν τοῖς ὑποτεταγμένοις τῷ εἰρημένῳ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐν τῷ καιρῷ καὶ μετὰ τὸν καιρὸν τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν καταλῦσαι καὶ διορθώσασθαι καὶ ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ὀφειλομένην εἶναι καὶ ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσει, καθὼς ἐστι δίκαιον καὶ ὀφείλομεν κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπισχνεῖται ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν πάντα τὰ ἄλλα καινουργήματα, ἀπαιτήσεις καὶ ἀδικίας, προσκρούματα καὶ ζημίας τὰ γινομένας διὰ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας τοῖς ὑποτεταγμένοις ἡμῖν ἀπὸ τοῦ καιροῦ καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν διορθώσασθαι καὶ ἐπαναγαγεῖν εἰς ἣν ἦσαν κατάστασιν καὶ ἣν ὀφείλουσιν

εἶναι, καθώς ἐστι δίκαιον καὶ καθὼς ὀφείλει ἀπὸ τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν. ἔτι ἐπειδὴ ἡμεῖς καὶ ἡ ἡμετέρα βασιλεία ὀφείλομεν καὶ ἀπολειπάζομεν δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὑπὲρ ἀποφλήσεως τῶν παλαιῶν ζημιῶν ὑπέρπυρα δεκαεπτὰ χιλιάδας καὶ ἑκατὸν ἑξηκοντατρία, ὑπισχνούμεθα τῷ ῥηθέντι ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ τῷ προρρηθέντι ὀνόματι δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι τὰ τοιαῦτα ὑπέρπυρα διὰ πέντε ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἐλευσομένων, ἀρχομένης τῆς διωρίας τῶν εἰρημένων χρόνων ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν γέγονε τὸ παρὸν γράμμα, γραφὲν τῇ δευτέρᾳ τοῦ Ιουνίου, διαιρουμένων τῶν εἰρημένων ὑπερπύρων κατὰ πέμπτον καὶ ἀποδιδομένων τοῦ μέρους κατ' ἐνιαυτὸν τῶν ἐπιβαλλόντων τῷ μέρει, ἤγουν τὸ πέμπτον, ὅπερ ἐστὶν ὑπέρπυρα τρισχίλια τετρακόσια τριάκοντα δύο, κοκκία δεκατέσσαρα ἥμισυ ἔγγιστα, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐφεξῆς, μέχρις ἂν πληρωθῇ ἡ ἀπόφλησις τῶν εἰρημένων ὑπερπύρων, τοῦτ' ἔστιν τῶν δεκαεπτὰ χιλιάδων καὶ ὑπερπύρων ἑκατὸν ἑξηκοντατριῶν, καὶ ἱκανοποιήσωμεν ἀκεραίως ἐν τοῖς δηλωθεῖσιν ὅροις τῶν πέντε ἐτῶν τῶν προρρηθέντων, συνάπτοντες ἐνιαυτὸν ἐνιαυτῷ καὶ μῆνα ὡς μῆνα, τοῦτ' ἔστιν ἀπὸ Ιουνίου μέχρι καὶ ὅλον μαΐον, ἃ καὶ ἀποδώσομεν ἐν τοῖς εἰρημένοις καιροῖς, πάσης προφάσεως ἀναιρουμένης, ἐν ταῖς χερσὶ μπαϊούλου τῶν Βενετίκων τοῦ κατὰ καιροὺς εὑρισκομένου ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ἢ τοῦ εὑρισκομένου ἢ εὑρισκομένων, οἷς ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας κρίνωσι ταχθῆναι, σωζομένων καὶ φυλαττομένων πασῶν καὶ ἑκάστων ζημιῶν Βενετίκων μὴ τεταγμένων, αἷς διὰ τὰς παρούσας τρέβας μὴ ἔστωσαν εἰς ἐλάττωσιν ἢ τὸ ἀνάπαλιν, σωζομένων καὶ φυλαττομένων τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας πάντων τῶν δικαίων καὶ τῶν ἀγωγῶν, ἃς ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν ἢ δύνανται ἔχειν καθ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἔν τινι συμβολαίῳ δουκάτων χρυσῶν χιλιάδων τριάκοντα περί τε κεφαλαίου, τόκου, ἐξόδου καὶ ζημίας καὶ τῶν διαμέσου καὶ πάντων τῶν ἄλλων τῶν τούτοις ἀπηωρημένων, καθὼς περιέχεται ἐν τῷ εἰρημένῳ συμβολαίῳ τοῦ χρέους, ὃ δὴ γράμμα καὶ χρέος οὔτε νοεῖσθαι, οὔτε δύνασθαι ὀφείλει νοεῖσθαι ὡς ἐλαττουμένον ποσῶς ἢ ἄκυρον διὰ τῆς παρούσης τρέβας καὶ συμφωνίας, μᾶλλον μὲν οὖν ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει καὶ τῷ δικαίῳ καὶ τῇ βεβαιότητι, ἐν οἷς ἦν καὶ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὴν πα-

ρουσαν τρέβαν, διαμενέτω βέβαιον καὶ ἀκέραιον καὶ ἔστω καὶ εἶναι νοείσθω, γραφὲν τὸ ῥηθὲν συμβόλαιον τῷ χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ τρίτῳ ἔτει, ἡμέρᾳ εἰκοστῇ πρώτῃ τοῦ αὐγούστου ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης χειρὶ Πέτρου ντε 'Αρένα, πρεσβυτέρου τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου ἐν τῇ Βενετίᾳ καὶ νοταρίου τῆς Βενετίας καὶ καγγελλαρίου τοῦ κυροῦ μπαΐούλου τῶν Βενετίκων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, ὑπὲρ ὧν χρυσῶν δουκάτων τριάκοντα χιλιάδων καὶ τῶν ἄλλων τῶν διαλαμβανομένων ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν ἀντὶ ἐνεχύρου κόσμια τῆς βασιλείας τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ ῥηθέντι γράμματι· ἔτι σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων κατὰ τὸ ἀκέραιον τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ καὶ ἃς ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν ἢ ἔχειν δύνανται πρὸς τὴν βασιλείαν ἡμῶν περί τινων δουκάτων χρυσῶν πεντακισχιλίων, δανεισθέντων τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἐν τῇ Αἴνῳ παρὰ τοῦ σὺρ Μαρίνου Φαλέτρου ἐκείνου ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας· ἔχουσιν ἀντ' ἐνεχύρου παλάξιον ἓν τῆς βασιλείας ἡμῶν, οὔτε μέντοι ἀποπληρωθέντων τῶν πεντακισχιλίων χρυσῶν δουκάτων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνέχεσθαι ἀποκαταστῆσαι τὸ εἰρημένον παλάξιον. ἔτι ὁ ῥηθεὶς κῦρις ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας διὰ τῶν παρουσῶν τρεβῶν καὶ τοῦ στοιχήματος ἀφίησιν, ἀνατρέπει καὶ καταλύει πάσας τὰς ἄλλας ἀδικίας, βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ἐπενεχθείσας παρά τινων τῶν τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν καὶ τοῖς Βενετίκοις καὶ πιστοῖς τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, ἐλευθερῶν καὶ ἀπολύων καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀπολελυμένους εἰς τὸ διηνεκὲς εἶναι θέλων ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἀδικιῶν, προσκομμάτων καὶ ζημιῶν τῶν ἐπενεχθεισῶν παρὰ τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὑποτεταγμένων ἡμῖν· ἰδίως δὲ περὶ ἐκείνων τῶν τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας καὶ τοῖς πολίταις τῶν Βενετίκων ἐπενεχθέντων ἐν τῷ καιρῷ τοῦ τῆς ἁγιωτάτης καὶ ὑψηλοτάτης μνήμης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων κυροῦ 'Ανδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου ἐκείνου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν, ποιοῦντος

ἡμῖν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ τοῦ εἰρημένου ἀποκρισιαρίου καὶ συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἀπόφλησιν, ἐλευθερίαν καὶ τέλος, ὑπόσχεσιν καὶ στοίχημα ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν καὶ τοῖς κληρονόμοις καὶ διαδόχοις ἡμῶν, ὥστε εἰς τὸ ἑξῆς μηδὲν ἐκείνων ἀπαιτεῖν ἢ μεμνῆσθαι τὸ σύνολον. ὁμοίως ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῶν ἡμετέρων διαδόχων ἀφίεμεν διὰ τῆς παρούσης τρέβας καὶ συμφωνίας, ἀκυροῦμεν, ἀνατρέπομεν καὶ τοῦ μηδενὸς ἄξιον ἀποφαινόμεθα πάσας τὰς ἀδικίας, προσκρούματα, ζημίας καὶ βάρη, ὁπωσδήποτε ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν καὶ τοῖς κληρονόμοις καὶ διαδόχοις ἡμῶν ἐπενεχθείσας παρὰ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ καπετάνου τῶν Βενετίκων ἢ παρ' οἱωνδήτινων ἄλλων ὀφφικιαλίων ἤγουν προνοητῶν, ῥεκτόρων καὶ πάντων ἄλλων τῶν ὑποτεταγμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας, ἰδίως δὲ ἀκυροῦμεν καὶ διαγράφομεν, ἀποβαλλόμεθα καὶ μὴ τοῦ μηδενὸς ἄξιον κρίνομεν πάσας τὰς ἀδικίας, προσκρούματα, ζημίας καὶ βάρη ἐπενεχθείσας ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ καὶ τοῖς προγόνοις ἡμῶν ὁμοίως ἔν τε τῇ καταλήψει καὶ τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ κτίσει καὶ τῇ εἰς τοὺς καρποὺς ζημίᾳ καὶ τῷ χαλασμῷ καὶ τῇ φθορᾷ καὶ τῷ πολέμῳ καὶ τῇ καταλήψει τοῦ κάστρου καὶ πολιχνίου ἡμῶν τῆς Τενέδου καὶ τὰ ἐν αὐτῇ τῇ νήσῳ, μεθ' ὧν πάντων εἶχε καὶ ἀνῆκον εἰς αὐτήν, ὡσαύτως καὶ περὶ πάντων τῶν ἄλλων τῶν ὁπωσδήποτε συμβάντων καὶ γενομένων ἐκεῖ, ἃ δυνατὸν ῥηθῆναι ἢ ἐπινοηθῆναι ἢ λογισθῆναι δύνανται, ὑπὲρ ὧν παρ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν, ὑπὲρ ὧν αὐτῷ τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας, τοῖς Βενετίκοις καὶ τοῖς πολίταις τῶν Βενετίκων μηδεὶς λόγος ῥηθείτω ἢ προτεθήτω, ἀπὸ δὲ πάντων τῶν προρρηθέντων συναντημάτων τῶν γενομένων καὶ ἐπενεχθέντων ἔστωσαν καθόλου ἀπολελυμένοι καὶ ἀνενόχλητοι διηνεκῶς ὅ τε κύρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας καὶ ὁ λαὸς ὁ ὑποτεταγμένος αὐτῷ ἀπὸ πασῶν τῶν προειρημένων ἀδικιῶν καὶ ζημιῶν καὶ πάντων τῶν ἄλλων τῶν ἡμῖν καὶ τοῖς προγόνοις καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἐπενεχθεισῶν μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας, καθὼς εἴρηται, ἀπὸ τοῦ καιροῦ δηλονότι τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. οὐ δεῖ δὲ νοεῖσθαι, ὡς διὰ τῶν παρουσῶν τρεβῶν ἢ στοιχημάτων, ὡς

εἴ τινες εἶεν ἔγγραφοι συμβιβάσεις, συμφωνίαι καὶ στιχήματα, ὧν τῇ δυνάμει τινὲς τῶν ὑποτεταγμένων ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων ἡμετέρων πιστῶν ὀφείλοντες καὶ ἐνεχόμενοι τισὶ τῶν Βενετίκων τοῖς ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας, ἢ τὸ ἀνάπαλιν, οἵτινες Βενέτικοι ὑποκείμενοι καὶ πιστοὶ τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίου Βενετίας ὀφείλουσι καὶ ἐνέχονται Ῥωμαίοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, διὰ ταῦτα τὰς τοιαύτας συμφωνίας ἀκύρους καὶ ἀνατετραμμένας, μᾶλλον μὲν οὖν ἐκδηλότερον νοείσθω διὰ τῶν εἰρημένων τρεβῶν καὶ τῶν συμφωνιῶν τοὺς τοιούτους Βενετίκους τοὺς πιστοὺς καὶ ὑποτεταγμένους τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας δύνασθαι καὶ ἰσχύειν χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήποτε Ῥωμαίων τῶν ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἷς Βενετίκοις καὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ἡμεῖς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ποιήσομεν καὶ γενέσθαι ποιήσομεν δίκαιον σύντομον καὶ ἐντελὲς, ὡς καὶ πρότερον ὠφείλομεν καὶ νῦν ὀφείλομεν· κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον οἱ ἡμέτεροι Ῥωμαῖοι δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν κατὰ πάντων τῶν Βενετίκων τῶν ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἷς Ῥωμαίοις ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, ὅ τε μπαΐουλος καὶ οἱ ὀφφικιάλιοι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας πανταχοῦ καθιστάμενοι ποιήσουσι δίκαιον ἐντελὲς καὶ σύντομον, ὥσπερ καὶ πρότερον ὤφειλον καὶ ὀφείλουσι, κατὰ τὸ ἀκέραιον, σωζομένων καὶ τηρουμένων πάντων καὶ ἑκάστων τῶν παραφυλάξεων, καταστάσεων, ὑποσχέσεων καὶ ἐξηγήσεων, εἴ τε περὶ τῶν ζημιῶν τῶν μὴ ταχθεισῶν καὶ ὀνομασθεισῶν, μήτε ἰδίως ῥηθεισῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀνωτέρω ὀνομασθέντων, ἃς μὴ νοείσθω ἔν τινι ἐλαττοῦσθαι προφάσει τῆς παρούσης τρέβας ἢ τῆς ἀφέσεως τῶν ἀδικιῶν, τῶν προσκομμάτων καὶ τῶν ζημιῶν, ἅπερ [πάντα] καὶ ἕκαστα τῶν ἀναγεγραμμένων ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν, τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἁψάμενοι τῶν ἱερῶν γραφῶν, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ῥηθέντος κυροῦ ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου, ὁμοίως δὲ καὶ αὐτὸς ὁ κῦρις ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἁψάμενος τῶν αὐτῶν ἱερῶν γραφῶν, ὀμνύει εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ

εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἔχειν καὶ κρατεῖν βέβαια καὶ ἰσχυρὰ πάντα τὰ προειρημένα καὶ ἀμετακινήτως διατηρεῖν καὶ πληροῦν καὶ φυλαχθῆναι καὶ πληρωθῆναι ποιῆσαι καὶ μηδὲν ἐναντίον ποιῆσαι ἢ συγχωρῆσαι ἐλθεῖν ἐν τοῖς προειρημένοις ἢ ἔν τινι τῶν προειρημένων ἢ δι' ἡμῶν αὐτῶν ἢ δι' ἄλλου κατά τινα δικαιολογίαν ἢ πρᾶξιν ἢ ἐπινοίᾳ τινὶ ἢ αἰτίᾳ ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνοχῇ τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν, τῆς τε βασιλείας καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, τῶν τε παρόντων καὶ τῶν μελλόντων, ὧν πάντων εἰς μαρτυρίαν καὶ φανερωτέραν βεβαίωσιν ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν τὰς παρούσας τρέβας γενέσθαι καὶ γραφῆναι προσετάξαμεν γράμμασιν ἑλληνικοῖς καὶ λατινικοῖς, ῥωμαϊκοῖς μὲν διὰ χειρὸς τοῦ βασιλικοῦ νοταρίου Θεοφυλάκτου τοῦ Βασιλικοῦ, λατινικοῖς δὲ διὰ χειρὸς τοῦ οἰκείου τῆς βασιλείας ἡμῶν κυροῦ Φιλίππου τοῦ Τζυκανδύλη, καὶ διὰ μείζονα ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν τῶν εἰρημένων τρεβῶν ἡμετέρᾳ ἰδίᾳ χειρὶ ἐρυθροῖς γράμμασιν ὑπεγράψαμεν, καὶ ἡμετέρᾳ βούλλῃ χρυσῇ ἀπῃωρημένῃ κατοχυρωθῆναι ἐποιήσαμεν καὶ προσετάξαμεν, ἃς τῷ προειρημένῳ προβισόρῃ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ δεδώκαμεν, ἔχοντες παρ' ἑαυτοῖς ὁμοίας ἄλλας τρέβας τὴν αὐτὴν περίληψιν ἐχούσας. ἅπαντα τὰ ἀναγεγραμμένα ἐγένοντο ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου γεννήσεως χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ ἐννενηκοστῷ κατὰ τὸν δρόμον τῶν Λατίνων, ἀπὸ δὲ τῆς συστάσεως κόσμου ἑξακισχιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ ἐννενηκοστῷ ὀγδόῳ ἔτει. ἐπράχθη ταῦτα ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ, θεοδοξάστῳ καὶ θεομεγαλύντῳ ἡμετέρᾳ πόλει τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ ἡμετέρῳ θεοφρουρήτῳ παλατίῳ, ἐν ᾧ νῦν οἰκοῦμεν †.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

† Παρόντων μαρτύρων τριῶν τῶν συγκλητικῶν ἀρχόντων, τοῦ τε κυροῦ Γεωργίου τοῦ Ἀμαράντου καὶ κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Κουμούση καὶ κυροῦ Ἀνδρέου Κομνηνοῦ τοῦ Καλοθέτου †.

Ἀπὸ δὲ τῶν Βενετίκων ἀρχόντων κῦρις Φραντζέσκος Κυρίνη, κῦρις Ζαχαρίας ὁ Φουσκαρῖνο, Κωνστάντζιος ὁ ἀπὸ τῆς Κορώνης

καὶ Γεώργιος ὁ Μοσχολέων, δραγουμάνοι τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει †.

Origin. membr. tabullarii Veneti. Versio latina ad dextram. Aurea bulla, olim suspensa serico violaceo, avulsa.

XXXIV. 6914—1406. 22. maii ind. XIV.

Imperator Manuel Palaeologus prorogat in quinque annos anteriores pactiones cum Venetis factas.

† Μανουὴλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος καὶ ἀεὶ αὔγουστος. ἐπεὶ ὁ ἐπιφανὴς καὶ μεγαλοπρεπὴς κῦρις Μιχαὴλ Σθένω, θεοῦ χάριτι δοὺξ Βενετίας καὶ τὰ λοιπὰ, πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν τῆς ἡμετέρας βασιλείας παρουσίαν ἀπέστειλεν ἐν τῇ Κωνσταντινούπολει τῇ ἡμῶν περιφήμῳ πόλει τὸν ἐξῃρημένον, εὐγενῆ καὶ φρόνιμον ἄνδρα κῦριν Πάουλον Ντζάννε ἔντιμον καὶ περιφανῆ ἀποκρισιάριον αὐτοῦ εἰς τὰ μέρη τῆς Ῥωμανίας, σύνδικόν τε καὶ ἐπίτροπον αὐτοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἔχοντα ἐντελῆ ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν καὶ ὁρισμὸν τρακταῖσαι, ποιῆσαι, βεβαιῶσαί τε καὶ πληρῶσαι τρέβας καὶ συνθήκας τὰς κατωτέρω γραφησομένας μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας καὶ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, καθὼς δηλοῦται διὰ δημοσίου συμβολαίου συνδικικοῦ γραφέντος χειρὶ Ἀλεξάνδρου νδὲ Ῥεγαρδάτης, υἱοῦ τοῦ σὲρ Λαυρεντίου ἐκείνου, βασιλικῇ ἀδείᾳ δημοσίου νοταρίου καὶ γραμματικοῦ τοῦ δουκάτου Βενετίας, ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου γεννήσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ τετάρτῳ ἰνδικτιῶνος δωδεκάτης, ἡμέρᾳ εἰκοστῇ δευτέρᾳ μηνὸς ἰουλλίου, καὶ κατωχυρωμένου μολιβδίνῃ βούλλῃ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς, καὶ μέντοι μετὰ ποικίλας ὁμιλίας καὶ τρακταϊσμοὺς γενομένους μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ προειρημένου συνδίκου, ἐπιτρόπου καὶ ἀποκρισιαρίου περιφανοῦς, ἡμεῖς Μανουὴλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος, δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος δικαίῳ καὶ ὀνόματι τοῦ

προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπὲρ εἰρήνης καὶ ἀγάπης ἑκατέρωθεν ὀφειλομένης τηρηθῆναι καὶ φιλίας ἐπὶ τὸ κρεῖττον αὐξηθησομένης ἐπικαλεσάμενοι τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ συνέβημεν ἐπὶ τούτοις, δηλονότι, ἵνα ἀπὸ τῆς παρούσης ἡμέρας καὶ εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέχρι καὶ πέντε ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἀκολουθησόντων μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ πάντων τῶν ὑποτεταγμένων αὐτοῖς διαμένωσιν ἐν ἰσχύι καὶ ἀκμῇ εἰλικρινεῖ [καὶ] ὁμονοίᾳ τρέβαι ὀφείλουσαι διαρκεῖν, στηρίζοντες καὶ βεβαιοῦντες μέχρι τῆς εἰρημένης διωρίας πάσας τὰς παρελθούσας καὶ ἐκπνευσάσας τρέβας μετὰ πάντων τῶν κεφαλαίων, τῶν καταστάσεων, τῶν στοιχημάτων, τῶν συμφωνιῶν, τῶν διασαφήσεων, τῶν ἐπερωτήσεων, βεβαιώσεών τε καὶ ζημιῶν ἐπιθέσεων καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν ταῖς τρέβαις ταῖς ἀνωτέρω δηλουμέναις ταῖς προελθούσαις, καθὼς μέχρι τοῦ νῦν καθέστηκε σύνηθες, μετὰ τῶν διασαφήσεων καὶ προσδιορισμῶν τῶν κατωτέρω γραφησομένων, δηλονότι ὅτι εἰ καὶ ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας φανερῶς ἔχουσιν ἀπὸ τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν τῶν τε νέων καὶ παλαιῶν, ὥστε ἐξεῖναι τοῖς Βενετίκοις αὐτῶν ὠνεῖσθαι ἐλευθέρως οἰκίας, κάμπους, περιβόλια καὶ κτήματα ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ πάσῃ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, ὅμως ὁ προειρημένος κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, κατανοοῦντες τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἵνα ἐπιγνῶμεν τὴν αὐτῶν καλὴν διάθεσιν πρὸς τὴν ἡμετέραν συντήρησιν, προενοήσαντο ὁδῷ κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἀρέσαι ἡμῖν τοῦτον τὸν τρόπον, τουτέστιν, ὅτι μὴ ἐλαττουμένων διὰ τοῦτο πασῶν τῶν ἐλευθεριῶν τε καὶ φραγγισιῶν, ἃς ἔχουσι καὶ ἔχειν ὀφείλουσιν οἱ Βενέτικοι διὰ τῶν τρεβῶν, κωλύσουσι τοὺς αὐτῶν Βενετίκους, ὥστε μέχρι τῆς συμπληρώσεως καὶ διωρίας τῶν παρουσῶν τρεβῶν μὴ ἀγοράσαι ὀσπήτια, τόπους, περιβόλια καὶ κτήματα, ἐναπομενόντων τῶν νῦν ὄντων ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Βενετίκων μετὰ τῶν τρόπων καὶ τῶν καταστάσεων ἐκείνων, καθ' ἃς κατέχουσι ταῦτα κατὰ τὸ παρὸν δηλοποιουμένου, εἰ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τῶν τρεβῶν ἱκανῶς ἐστι δῆλον, καὶ οὐ δεῖ ἐπὶ πλείω σαφηνίσεως, ὅτι διὰ τὴν εἰρημένην πρόφασιν οὐδεμία καινότης, δόσις, κομμέρκιον ἢ ἐμφόρτωμα δυνήσεται ἐπιτεθῆναι δι' ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας

ἡμῶν ἐπὶ ταῖς οἰκίαις, τοῖς τόποις, τοῖς κτήμασι καὶ περιβολίοις τοῖς νῦν οὖσιν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Βενετίκων, ἥτις καινότης ἢ βάρος δυνήσεται ἀνακόψαι εἰς βλάβην καὶ ζημίαν τῶν Βενετίκων. ἔτι ἐπειδὴ ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς εἴπομεν τῷ εἰρημένῳ συνδίκῳ, ἀποκρισιαρίῳ καὶ ἐπιτρόπῳ, ὅτι αἱ πρόσοδοι καὶ τὰ κομμέρκια ἡμῶν βλάπτονται διὰ τὰ πολλὰ καπηλεῖα, ἅπερ οἱ Βενέτικοι κρατοῦσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τὴν μεγάλην ἀμετρίαν τοῦ οἴνου τοῦ πωλουμένου ἐν αὐτοῖς, καὶ ὅτι διὰ ταῦτα ὀφείλει προνοήσασθαι πρὸς τοῦτο, τούτου χάριν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν ἔξεστι τοῖς Βενετίκοις κρατεῖν καπηλεῖα κατὰ πάντα ἀριθμὸν καὶ ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν ἐλευθέρως, καθὼς ἂν βούλωνται, ὅμως ὁδῷ κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἐκρίναμεν πρόνοιαν τούτου ποιήσασθαι τοῦτον τὸν τρόπον, δηλονότι μέχρι τῆς διωρίας τῶν παρουσῶν τρεβῶν ὁ προειρημένος κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας τάξουσιν, ὅτι οἱ Βενέτικοι αὐτῶν ἕξουσιν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει δεκαπέντε μόνον καπηλεῖα, καὶ τὰ ἄλλα πάντα παυθήσονται, ἐν οἷς δήπου τεταγμένοις καπηλείοις οἱ Βενέτικοι αὐτῶν δυνήσονται πωλεῖν οἶνον παντοῖον κατακοπτικῶς ἐν ὁποιαδήποτε ποσότητι χωρίς τινος βάρους, νοουμένου, ὅτι διὰ τὴν συγκατάβασιν ταύτην οὐ νοηθήσεται διὰ τοῦτο ἐλαττοῦσθαι ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ τὰς ἐλευθερίας καὶ φραγγισίας τῶν Βενετίκων, καθὼς ἐστι δίκαιον. ἔτι μέσον ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου γέγονε σαφὲς ὑπὲρ τοῦ πᾶσαν ἀμφιβολίαν ἀναιρεθῆναι, δύνασθαι τοὺς Βενετίκους πωλεῖν ἐλευθέρως σῖτον ἐν παντὶ μέρει καὶ τόπῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ὅπου οὐκ ἔστι προσφόριον, σωζομένου τοῦ μὴ τὸν σῖτον ἐκεῖνον γεωργηθῆναι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ, ὅπερ διαμενέτω κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν· εἰ δὲ Βενέτικοι θέλουσι πωλεῖν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ προσφορίου, δύνανται πωλεῖν, ἀποδιδόντες τὸ κομμέρκιον· πλὴν εἴ τις Ῥωμαῖος θελήσει πωλεῖν σῖτον, ὅπου ὁ Βενέτικος πωλεῖ, ἔξω προσφορίου, τότε ὁ Βενέτικος κομμέρκιόν τι οὐκ ἀποφλήσει διὰ τὸ ἐλευθέρως δύνασθαι πωλεῖν. καὶ ἐπεὶ ἐγένοντό τινες διαφοραὶ μέσον ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας περὶ τοῦ τόπου τοῦ προσφορίου, ὑπὲρ μείζονος σαφηνίας τάττομεν, ὅτι ὁ τόπος τοῦ προσφορίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔστω καὶ εἶναι νοείσθω κατὰ τὰ ὅρια τὰ ἀρχῆθεν εἰωθότα. ἔτι

ἐπειδὴ ὁ ῥηθεὶς ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος εἶπεν ἡμῖν, ὅτι τινὲς Βενέτικοι καὶ ὡς Βενέτικοι καταλογιζόμενοι παρὰ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐγένοντο Ῥωμαῖοι, ἀρκούμεθα ἡμεῖς τε ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν, ἀνακαλέσασθαι πάντας τοὺς Βενετίκους καὶ τοὺς ὡς Βενετίκους καταλογιζομένους τοὺς γεγονότας Ῥωμαίους ἐναντίως τοῦ τῶν τρεβῶν τύπου ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν ἐσχάτων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει μέχρι τῶν νῦν οὕτως καὶ τοιουτοτρόπως, ὅτι οἱ Βενέτικοι οἱ γεγονότες Ῥωμαῖοι εἰς τὸ ἑξῆς οὐ διαβιβασθήσονται ὡς Ῥωμαῖοι, ἀλλ᾽ ὡς Βενέτικοι. ἔτι ἐπὶ τῆς πράξεως τῶν ἐξωτερικῶν κρασίων ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπισχνούμεθα καὶ ἀρέσκει ἡμῖν γενέσθαι καὶ φυλάττεσθαι κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ἔτι περὶ τῆς πράξεως τοῦ σίτου ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν λέγομεν καὶ ἀρέσκει ἡμῖν γενέσθαι ἐπ᾽ αὐτοῦ τοῦ σίτου καὶ περὶ αὐτοῦ κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν, μενουσῶν τῶν ἄλλων πασῶν ἐλευθεριῶν καὶ φραγγισιῶν ἐπὶ πάσαις ταῖς ἄλλαις πραγματείαις καὶ τοῖς πράγμασιν εἰς τὴν αὐτῶν κατάστασιν κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ἔτι ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπισχνούμεθα τῷ εἰρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ, ὥστε πάντα τὰ καινουργήματα, ἀποστερήσεις, ἀδικίας, προσκρούσματα καὶ ζημίας τὰς γενομένας δι᾽ ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν τοῖς ὑποτεταγμένοις τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐν τῷ καιρῷ καὶ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν καταλῦσαι καὶ διορθώσασθαι καὶ ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ὀφειλομένην εἶναι καὶ ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσει, καθὼς ἐστι δίκαιον καὶ ὀφείλομεν κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπισχνεῖται ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν πάντα τὰ ἄλλα καινουργήματα, ἀποστερήσεις, ἀδικίας, προσκρούσματα καὶ ζημίας τὰς γενομένας διὰ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας τοῖς ὑποτεταγμένοις ἡμῖν ἐν τῷ καιρῷ καὶ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν καταλῦσαι καὶ διορθώσασθαι καὶ ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ὀφειλομένην εἶναι καὶ ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσει, καθὼς ἐστι δίκαιον καὶ ὀφεί-

λουσι κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ἔτι ἐπεὶ ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἐνεχόμεθα καὶ ἀπολειπαζόμεθα δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὑπὲρ ἱκανοποιήσεως τῶν παλαιῶν ζημιῶν ὑπέρπυρα χιλιάδας δέκα ἑπτὰ καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τρία, ὑπισχνούμεθα τῷ εἰρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ ὀνόματι τῷ προειρημένῳ δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι τὰ τοιαῦτα ὑπέρπυρα διὰ πέντε ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἐλευσομένων, ἀρχομένης τῆς διωρίας τῶν εἰρημένων χρόνων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς βεβαιώσεως τοῦ παρόντος συμβολαίου, δηλονότι ἡμέρᾳ εἰκοστῇ δευτέρᾳ τοῦ μαΐου, διαιροῦντες τὰς εἰρημένας δεκαεπτὰ χιλιάδας τὰ ὑπέρπυρα καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τρία κατὰ πέμπτον καὶ ἀποδιδόντες κατ' ἐνιαυτὸν τὸ ἐπιβάλλον μέρος, δηλονότι τὸ πέμπτον, ὅπερ ἐστὶν ὑπέρπυρα τρισχίλια τετρακόσια τριάκοντα δύο, κοκκία δεκατέσσαρα ἥμισυ ἢ ἔγγιστα, καὶ οὕτως κατὰ διαδοχήν, μέχρις ἂν πληρωθῇ ἡ ἀπόφλησις τῶν εἰρημένων δεκαεπτὰ χιλιάδων ὑπερπύρων καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τριῶν, καὶ ἱκανοποιήσωμεν ἀκεραίως ἐν ταῖς εἰρημέναις διωρίαις τῶν προειρημένων πέντε ἐτῶν, συνάπτοντες ἐξ ἐνιαυτοῦ εἰς ἐνιαυτὸν κατὰ διαδοχήν, δηλονότι ἀπὸ τοῦ μαΐου μηνός, ὡς προείρηται, ἃ δὴ πάντα ὑπέρπυρα δώσομεν καὶ ἀποφλήσομεν ἐν τοῖς εἰρημένοις καιροῖς καὶ διωρίαις, πάσης προφάσεως ἀναιρουμένης, ἐν χερσὶ τοῦ μπαΐούλου τῶν Βενετίκων τοῦ κατὰ καιρὸν εὑρισκομένου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἢ ᾧτινι ἢ οἷστισιν ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἀποτάξωσι, σωζομένων διόλου καὶ φυλαττομένων πασῶν καὶ ἑκάστων ζημιῶν τῶν Βενετίκων τῶν μὴ τεταγμένων, αἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας μὴ ἔστω ἐλάττωσις, καὶ τὸ ἀνάπαλιν καὶ σωζομένων διόλου καὶ φυλαττομένων ἀκεραίως τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ δὴ καὶ ἃς ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσι καὶ ἔχειν δυνήσονται καθ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἔν τινι συμβολαίῳ δουκάτων χρυσῶν τριάκοντα χιλιάδων περί τε κεφαλαίου καὶ τόκου, ζημίας καὶ ἐξόδου καὶ τῶν διὰ μέσου καὶ πάντων τῶν ἄλλων τῶν τούτοις ἀπηωρημένων, ὡς ἐν τῷ αὐτῷ συμβολαίῳ τοῦ χρέους περιέχεται, ὃ δὴ συμβόλαιον καὶ χρέος μὴ νοείσθω, μηδὲ νοεῖσθαι δύναιτο διὰ τὴν παροῦσαν τρέβαν ἢ συμφωνίαν ὁπωσοῦν ἀφειμένον, ἄκυρον καὶ ἀνατετραμμένον, μᾶλλον μὲν οὖν ἐν τῇ αὐτοῦ καταστάσει καὶ τῇ βεβαιότητι καὶ τῷ δικαίῳ,

ἐν οἷς ἦν καὶ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὴν παροῦσαν τρέβαν, βέβαιον καὶ ἀκέραιον διαμενέτω καὶ ἔσται καὶ εἶναι νοείσθω, γραφὲν τὸ εἰρημένον συμβόλαιον ἔτει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ τρίτῳ, ἡμέρᾳ εἰκοστῇ πρώτῃ τοῦ αὐγούστου τῆς ἑνδεκάτης ἰνδικτιῶνος χειρὶ Πέτρου ντὲ Ἀρένα, πρεσβυτέρου τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου ἐν τῇ Βενετίᾳ καὶ νοταρίου Βενετίας καὶ καντζελαρίου τοῦ κυροῦ μπαΐούλου τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Βενετίκων, ὑπὲρ ὧν χρυσῶν δουκάτων τριάκοντα χιλιάδων καὶ ἑτέρων τῶν προειρημένων ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ διαλαμβανομένων ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρα κόσμια τῆς βασιλείας τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ, καὶ σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων ἀκεραίως τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ δὴ καὶ ἃς ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν ἢ ἔχειν δύνανται κατὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν περὶ δουκάτων χρυσῶν πέντε χιλιάδων τῶν δανεισθέντων τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἐν τῇ Αἴνῳ διά τινος σὺρ Μαρίνου Φαλέτρου ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ὑπὲρ ὧν ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρον ἀπὸ τῆς βασιλείας ἡμῶν παλάξιον ἕν, οὕτω μέντοι, ὅτι ἀποπληρωθέντων τῶν εἰρημένων πέντε χιλιάδων χρυσῶν δουκάτων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνεχέσθωσαν τὸ εἰρημένον παλάξιον τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἀποδοῦναι. ἔτι ὁ εἰρημένος κῦρις ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας ἀφίησιν, ἀνατρέπει καὶ καταλύει πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας, βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ἐπενεχθείσας παρ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῶν λαῶν καὶ ὑποτεταγμένων ἡμῶν τοῖς Βενετίκοις καὶ πιστοῖς τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, ἐλευθερῶν καὶ ἀπολύων καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀπολελυμένους εἰς τὸ διηνεκὲς εἶναι θέλων ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ τοὺς λαοὺς ἡμῶν καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἀδικιῶν, ζημιῶν τε καὶ προσκομμάτων τῶν ἐπενεχθέντων καὶ γενομένων παρὰ τῶν προηγησαμένων ἡμᾶς καὶ τῶν λαῶν καὶ τῶν ὑποτεταγμένων ἡμῖν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ ἰδίως περὶ ἐκείνων τῶν τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας καὶ τοῖς

πολίταις βενετίκοις ἐπενεχθέντων καὶ γεγονότων ἐν τῷ καιρῷ τοῦ τῆς μακαρίας καὶ ὁσιωτάτης μνήμης τοῦ κυροῦ Ἀνδρονίκου, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων τοῦ Παλαιολόγου, τοῦ ἀδελφοῦ τῆς βασιλείας μου, ποιοῦντος ἡμῖν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ τοῦ εἰρημένου ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας δεχομένοις καὶ λαμβάνουσι τέλος ἐλευθερίαν, ὑπόσχεσιν καὶ συμφωνίαν, ὥστε εἰς τὸ ἑξῆς μὴ ἀπαιτεῖν ἢ μνημονεύειν περὶ τῶν προειρημένων πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν, τούς τε κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν. καὶ ὁμοίως ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν δι' ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν ἀφίεμεν διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας, ἀκυροῦμεν καὶ ἀνατρέπομεν καὶ καταλύομεν πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας καὶ βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ἐπενεχθείσας ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς διὰ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας τῶν τε καπετάνων τῶν Βενετίκων, εἴτε παρ' οἱωνδήτινων ἄλλων ὀφφικιαλίων, προνοητῶν, ρεκτόρων καὶ πάντων ἄλλων οἱωνδήτινων ὑποτεταγμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας, καὶ δὴ ἀπὸ τῶν προειρημένων πάντων καὶ ἑκάστων τῶν συμβάντων καὶ γενομένων καὶ ἐπενεχθέντων ἔστωσαν καθόλου ἀπολελυμένοι καὶ ἀναπεπαυμένοι, ἀναπαύοντες καὶ ἀπολύοντες καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἐλευθεροῦντες τὸν εἰρημένον κῦριν δοῦκα καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, τοὺς λαοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους αὐτοῖς ἀπὸ πασῶν τῶν προειρημένων ἀδικιῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁπωσδήποτε ἡμῖν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἐπενεχθέντων ζημιῶν καὶ προσκομμάτων μέχρι τῆς παρούσης σήμερον ἡμέρας, ὡς προείρηται ἀνωτέρω, ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. περὶ δὲ τῶν ἔργων τῆς Τενέδου μηδεμία γενέσθω μνήμη κατὰ τὸ παρὸν, ἀλλὰ μενέτωσαν οὕτως ἐν μετεώρῳ, μέχρις ἂν ὁ ὡρισμένος χρόνος τῆς παρούσης τρέβας διαμένῃ. ἔτι δὲ μὴ νοουμένου διὰ τῆς παρούσης τρέβας καὶ συμφωνίας, ὅτι ἐὰν ὦσί τινα συμβόλαια καὶ συμφωνίαι καὶ στοιχήματα, ἐξ ὧν ἢ ἐκ τῆς δυνάμεως ἐκείνων τινὲς Ῥωμαῖοι ὑποτεταγμένοι ἢ πιστοὶ ἡμῶν καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Βενετίκοις τισὶν ὑποτεταγμένοις

καὶ πιστοῖς τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἢ ἀνάπαλιν Βενέτικοί τινες ὑποτεταγμένοι καὶ πιστοὶ τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Ῥωμαίοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς ἡμῶν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ὁπωσδήποτε, ἔσονται ἀφειμένα, ἀνατετραμμένα ἢ ἄκυρα, μᾶλλον μὲν οὖν ἐκδηλότερον νοείσθω καὶ δηλούσθω διὰ τοῦ παρόντος στοιχήματος καὶ τῶν τρεβῶν, ὅτι αὐτοὶ οἱ τοιοῦτοι Βενέτικοι, πιστοὶ καὶ ὑποτεταγμένοι τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ τῆς Βενετίας δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήτινων Ῥωμαίων τῶν ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἷς δὴ Βενετίκοις καὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ἡμεῖς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ποιήσομεν καὶ γενέσθαι διαπραξόμεθα δίκαιον διευθετημένον καὶ ἐντελές, ὡς πρότερον ἐνειχόμεθα, ἀκεραίως, καὶ νῦν ὀφείλομεν. καὶ κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον οἱ ἡμέτεροι Ῥωμαῖοι δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήποτε Βενετίκων πιστῶν καὶ ὑποτεταγμένων τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἵτισι δὴ Ῥωμαίοις ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, ὁ ματοῦλος καὶ ὁ ῥέκτωρ καὶ οἱ ὀφφικιάλιοι τοῦ κοροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὁπουδήποτε καθεστῶτες δίκαιον ποιήσουσι διευθετημένον καὶ ἐντελές, ὡς πρότερον ἐνείχοντο, ἀκεραίως καὶ νῦν ὀφείλουσι, σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων πασῶν καὶ ἑκάστων τῶν παραφυλάξεων καὶ καταστάσεων, ὑποσχέσεων καὶ διασαφήσεων εἴτε περὶ ζημιῶν τῶν μὴ ταχθεισῶν, ἰδίως ῥηθεισῶν καὶ ὀνομασθεισῶν, εἴτε περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀνωτέρω ὀνομασθέντων, οἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας ἢ ἀφέσεως τῶν ἀδικιῶν, τῶν προσκομμάτων καὶ τῶν ζημιῶν μὴ νοείσθω κατά τι ἐλάττωσις. ἅπερ δὴ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν, εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια, εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν, εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἀψάμενοι τῶν γραφῶν, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ εἰρημένου κοροῦ ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου, καὶ αὐτὸς ὁ κῦρις ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος ὀνόματι τοῦ κοροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἀψάμενος τῶν αὐτῶν ἱερῶν γραφῶν, καὶ εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ κοροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὀνόματι τῶν προειρημένων καὶ τοῦ κουμουνίου

Βενετίας ὠμόσαμεν καὶ ὑπεσχέθημεν ἀλλήλοις βέβαια καὶ ἀμετακίνητα τὰ προειρημένα πάντα ἔχειν τε καὶ κρατεῖν καὶ ἀπαράθραυστα συντηρεῖν καὶ ἀποπληροῦν ἢ φυλάττεσθαι καὶ ἀποπληροῦσθαι ποιῆσαι καὶ μὴ ἐναντίως ποιῆσαι ἢ ἐπελθεῖν ἐν τοῖς προειρημένοις ἢ ἔν τινι τῶν προειρημένων δι' ἡμῶν ἢ δι' ἄλλων ἀπὸ δικαίου ἢ φάκτου, τρόπῳ τινὶ ἢ μηχανῇ ἢ αἰτίᾳ ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνοχῇ τῶν ἡμετέρων καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἀγαθῶν, τῶν τε νῦν ὄντων καὶ ἐσομένων, ὧν πάντων εἰς μαρτυρίαν καὶ καθαρωτέραν βεβαίωσιν ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν τὰς παρούσας τρέβας γενέσθαι καὶ γραφῆναι προσετάξαμεν γράμμασιν ἑλληνικοῖς τε καὶ λατινικοῖς, ἑλληνικοῖς μὲν διὰ χειρὸς βασιλικοῦ νοταρίου Θεοφυλάκτου τοῦ Βασιλικοῦ, λατινικοῖς δὲ διὰ χειρὸς Γαρίνου νδὲ Γαρίνης ἀπὸ τῆς Βερώνας, νοταρίου βασιλικοῦ καὶ καντζελαρίου τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου καὶ ἔτι ἐν τῇ αὐλῇ τῶν Βενετίκων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει. καὶ εἰς μείζονα ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν τῶν εἰρημένων τρεβῶν ἰδίᾳ ἡμῶν χειρὶ ἐρυθροῖς γράμμασιν ὑπεγράψαμεν καὶ ἡμετέρᾳ χρυσῇ βούλλῃ ἀπῃωρημένῃ κατωχυρωθῆναι ἐποιήσαμεν καὶ προσετάξαμεν, ὡς τῷ εἰρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ δεδώκαμεν, ἔχοντες παρ' ἡμῖν ἑτέρας ὁμοίας τρέβας τὴν αὐτὴν περίληψιν ἐχούσας καὶ κατωχυρωμένας τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου καὶ συνδίκου βούλλῃ κηρίνῃ τῆς τοῦ ἁγίου Μάρκου εἰκόνος ἐντετυπωμένης. ἃ δὴ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἐγένοντο ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου γεννήσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἕκτῳ κατὰ τὸν τῶν Λατίνων δρόμον, ἡμέρᾳ εἰκοστῇ δευτέρᾳ τοῦ μαΐου μηνός, ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης, ἀπὸ κτίσεως δὲ κόσμου ἑξακισχιλιοστῷ ἐννακοσιοστῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ, ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης, ἐν μηνὶ καὶ ἡμέρᾳ τοῖς ἀναγεγραμμένοις ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ, θεοδοξάστῳ, θεομεγαλύντῳ ἡμετέρᾳ πόλει τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ ἡμετέρῳ θεοφρουρήτῳ παλατίῳ, ἐν ᾧ νῦν κατοικοῦμεν, ἐν τῷ κελλίῳ τοῦ ἡμετέρου κοιτῶνος, παρόντων μαρτύρων ἰδίως πρὸς ταῦτα τὰ ἀνωτέρω γεγραμμένα προσκληθέντων καὶ ἀξιωθέντων τοῦ περιποθήτου ἐξαδέλφου τῆς βασιλείας ἡμῶν, κυ-

ροῦ Δημητρίου Παλαιολόγου τοῦ Γουδέλη, καὶ τῶν οἰκείων τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ, κυροῦ Δημητρίου Παλαιολόγου τοῦ Φακρασῆ, κυροῦ Ἀνδρονίκου Ἀποκαύκου τοῦ Μελισσηνοῦ καὶ κυροῦ Νικολάου τοῦ Δερμοκαΐτου, Λατίνων δὲ τῶν εὐγενῶν ἀνδρῶν, σὲρ Ντζανάκη Τζαμπάνη ἀπὸ τῆς Κρήτης, σὲρ Γεωργίου Γριμάνη, σὲρ Θωμᾶ Μολίνω, σὲρ Ἀνδρέα Τζάννε, υἱοῦ τοῦ σὲρ Μαρτῆ ἀπὸ τῆς Βενετίας †.

† Μανουὴλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

† Ἐγὼ Θεοφύλακτος ὁ Βασιλικὸς, βασιλικῇ ἐξουσίᾳ βασιλικὸς νοτάριος, τοῖς προειρημένοις πᾶσι καὶ ἑκάστοις παρεγενόμην, καὶ ταῦτα ἔγραφα, ἐμὸν ὄνομα ὑπογράφων. Ὁ βασιλικὸς νοτάριος Θεοφύλακτος ὁ Βασιλικός.

Versio latina, scripta ad dextram, subscripta est: Ego Guarinus de Guarinis de Verona, imperiali autoritate notarius et canzellarius prefati domini ambassatoris et curie Venetorum in Constantinopoli, predictis omnibus et singulis presens fui, et ea scripsi me subscribens et solitum meum signum apponens.

Orig. membr. tabularii Veneti. A tergo: Ἐδόθη διὰ ἐμοῦ Θεοφυλάκτου τοῦ Βασιλικοῦ, βασιλικῇ ἐξουσίᾳ νοταρίου, βασιλικοῦ ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἕκτῳ, ἰνδ. τεσσαρεσκαιδεκάτης, ἡμέρᾳ ἑξκαιδεκάτῃ μηνὸς ἰουνίου *et latine idem scriptum per Guarinum de Guarinis. Aurea bulla, quae olim suspensa erat serico rubro, avulsa est.*

XXXV. 6927—1418. 30. octobris ind. XII.

Imperator Manuel Palaeologus prorogat anteriores pactiones cum Venetis factas in annos quinque.

† Μανουὴλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος καὶ ἀεὶ αὔγουστος. Ἐπεὶ ὁ ἐπιφανὴς καὶ μεγαλοπρεπὴς κῦρις Θωμᾶς Μοτζενίγω, θεοῦ χάριτι δοὺξ Βενετίας καὶ τὰ λοιπὰ, πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν τῆς ἡμετέρας βασιλείας παρουσίαν ἀπέστειλεν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει τῇ ἡμῶν περιφήμῳ πόλει τὸν ἐξῃρημένον, εὐγενῆ καὶ

φρόνιμον ἄνδρα κὔριν Μπερτσόζιον Διέδω, ἔντιμον καὶ περιφανῆ ἀποκρισιάριον αὐτοῦ, εἰς τὰ μέρη τῆς Ῥωμανίας, συνδικόν τε καὶ ἐπίτροπον αὐτοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς κὔρ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἔχοντα ἐντελῆ ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν καὶ ὁρισμὸν τρακταΐσαι καὶ ποιῆσαι καὶ βεβαιῶσαι καὶ πληρῶσαι τρέβας καὶ συνθήκας τὰς κατωτέρω γραφησομένας μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας καὶ τοῦ προειρημένου κὔρ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, καθὼς δηλοῦται διά τινος γράμματος δουκικοῦ αὐτοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας κατωχυρωμένου βούλλῃ μολυβδίνῃ μετὰ σχοινίου κανάβιτικοῦ δοθέντας ἐν τῷ δουκικῷ παλατίῳ αὐτοῦ τοῦ κουμουνίου ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου σαρκώσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ, ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης, ἡμέρᾳ εἰκοστῇ δευτέρᾳ μηνὸς ἰουλλίου κατὰ τὸ ἔθος τῆς Βενετίας, ἔτι δὲ καὶ διὰ γράμματος δουκικοῦ πιστώσεως αὐτοῦ τοῦ κὔρ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας σταλέντος ἡμῖν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ καὶ δοθέντος ἐν τῷ προειρημένῳ παλατίῳ τοῦ ῥηθέντος κουμουνίου, ἔτει, μηνί, ἡμέρᾳ καὶ ἰνδικτιῶνι, ὡς ἀνωτέρω, καὶ μέντοι μετὰ ποικίλας ὁμιλίας καὶ τρακταϊσμοὺς γενομένους μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ προειρημένου συνδίκου, ἐπιτρόπου καὶ ἀποκρισιαρίου περιφανοῦς, ἡμεῖς Μανουήλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος, δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος δικαίῳ καὶ ὀνόματι τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνιόυ Βενετίας ὑπὲρ εἰρήνης καὶ ἀγάπης ἑκατέρωθεν ὀφειλομένης τηρηθῆναι καὶ φιλίας ἐπὶ τὸ κρεῖττον αὐξηθησομένης, ἐπικαλεσάμενοι τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, συνέβημεν ἐπὶ τούτοις, δηλονότι ἵνα ἀπὸ τῆς παρούσης ἡμέρας καὶ εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέχρι πέντε ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἀκολουθησόντων μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ πάντων τῶν ὑποτεταγμένων αὐτοῖς διαμένωσιν ἐν ἰσχύϊ καὶ ἀκμῇ εἰλικρινεῖ καὶ ὁμονοίᾳ τρέβαι ὀφείλουσαι διαρκεῖν, στηρίζοντες καὶ βεβαιοῦντες μέχρι τῆς εἰρημένης διωρίας πάσας τὰς παρελθούσας καὶ ἐκπνευσάσας τρέβας μετὰ πάντων τῶν

κεφαλαίων, τῶν καταστάσεων, τῶν στοιχημάτων, τῶν συμφωνιῶν, τῶν διασαφήσεων, τῶν ἐπερωτήσεων, βεβαιώσεών τε καὶ ζημιῶν ἐπιθέσεων καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν ταῖς τρέβαις ταῖς ἀνωτέρω δηλουμέναις ταῖς παρελθούσαις, καθὼς μέχρι τοῦ νῦν καθέστηκε σύνηθες μετὰ τῶν διασαφήσεων καὶ προσδιορισμῶν τῶν κατωτέρω γραφησομένων, δηλονότι ὅτι εἰ καὶ ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας φανερῶς ἔχουσιν ἀπὸ τοῦ τόπου τῶν τρεβῶν τῶν τε νέων καὶ παλαιῶν, ὥστε ἐξεῖναι τοῖς Βενετίκοις αὐτῶν ὠνεῖσθαι ἐλευθέρως οἰκίας, κάμπους, περιβόλια καὶ κτήματα ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ πάσῃ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, ὅμως ὁ προειρημένος κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, κατανοοῦντες τὴν παροῦσαν κατάστασιν ἡμῶν, ἵνα ἐπιγνῶμεν τὴν αὐτῶν καλὴν διάθεσιν πρὸς τὴν ἡμετέραν συντήρησιν, προενοήσαντο ὁδῷ κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἀρέσαι ἡμῖν τοῦτον τὸν τρόπον, τοῦτ' ἔστιν, ὅτι μὴ ἐλαττουμένων διὰ τοῦτο πασῶν τῶν ἐλευθεριῶν τε καὶ φραγγισιῶν, ἃς ἔχουσι καὶ ἔχειν ὀφείλουσιν οἱ Βενέτικοι διὰ τῶν τρεβῶν, κωλύουσι τοὺς αὐτῶν Βενετίκους, ὥστε μέχρι τῆς συμπληρώσεως καὶ διωρίας τῶν παρουσῶν τρεβῶν μὴ ἀγοράσαι ὀσπήτια, τόπους, περιβόλια καὶ κτήματα, ἐναπομενόντων τῶν νῦν ὄντων ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Βενετίκων μετὰ τῶν τρόπων ἐκείνων καὶ τῶν καταστάσεων, καθ' ἃς κατέχουσι ταῦτα κατὰ τὸ παρὸν, δηλοποιουμένου, εἰ καὶ μάλιστα διὰ τῶν τρεβῶν ἱκανῶς ἐστι δῆλον καὶ οὐ δεῖ ἐπὶ πλείω σαφηνίσεως, ὅτι διὰ τὴν εἰρημένην πρόφασιν οὐδεμία καινότης, δόσις, κομμέρκιον ἢ ἐμφόρτευμα δυνήσεται ἐπιτεθῆναι δι' ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐπὶ ταῖς οἰκίαις, τοῖς τόποις, τοῖς κτήμασι καὶ περιβολίοις τοῖς νῦν οὖσιν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Βενετίκων, ἥτις καινότης ἢ βάρος δυνήσεται ἀνακόψαι εἰς βλάβην καὶ ζημίαν τῶν Βενετίκων. ἔτι ἐπειδὴ ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς εἴπομεν τῷ εἰρημένῳ συνδίκῳ, ἀποκρισιαρίῳ καὶ ἐπιτρόπῳ, ὅτι αἱ πρόσοδοι καὶ τὰ κομμέρκια ἡμῶν βλάπτονται διὰ τὰ πολλὰ καπηλεῖα, ἅπερ οἱ Βενέτικοι κρατοῦσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τὴν μεγάλην ἀμετρίαν τοῦ οἴνου τοῦ πωλουμένου ἐν αὐτοῖς, καὶ ὅτι διὰ ταῦτα ὀφείλουσι προνοήσασθαι πρὸς τοῦτο, τούτου χάριν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τοῦ τόπου τῶν τρεβῶν ἔξεστι τοῖς Βενετίκοις κρατεῖν καπηλεῖα κατὰ πάντα ἀριθμὸν καὶ ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν ἐλευθέρως, καθὼς ἂν βούλωνται, ὅμως ὁδῷ κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἐκρίναμεν πρόνοιαν τοῦ-

του ποιήσασθαι τοῦτον τὸν τρόπον, δηλονότι μέχρι τῆς διωρίας τῶν παρουσῶν τρεβῶν ὁ προειρημένος κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας τάξουσιν, ὅτι οἱ Βενέτικοι αὐτῶν ἕξουσιν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει δεκαπέντε μόνον καπηλεῖα, καὶ τὰ ἄλλα πάντα παυθήσονται, ἐν οἷς δήπου τεταγμένοις καπηλείοις οἱ Βενέτικοι αὐτῶν δυνήσονται πωλεῖν οἶνον παντοῖον κατακοπτικῶς ἐν ὁποιαδήποτε ποσότητι χωρίς τινος βάρους, νοουμένου, ὅτι διὰ τὴν συγκατάβασιν ταύτην οὐ νοηθήσεται διὰ τοῦτο ἐλαττοῦσθαι ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ τὰς ἐλευθερίας καὶ φραγγισίας τῶν Βενετίκων, καθὼς ἐστι δίκαιον. ἔτι μέσον ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου γέγονε σαφὲς ὑπὲρ τοῦ πᾶσαν ἀμφιβολίαν ἀναιρεθῆναι, δύνασθαι τοὺς Βενετίκους πωλεῖν ἐλευθέρως σῖτον ἐν παντὶ μέρει καὶ τόπῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ὅπου οὐκ ἔστι προσφόριον, σωζομένου τοῦ μὴ τὸν σῖτον ἐκεῖνον γεωργηθῆναι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ, ὅπερ διαμενέτω κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν· εἰ δὲ οἱ Βενέτικοι θέλουσι πωλεῖν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ προσφορίου, δύνανται πωλεῖν, ἀποδιδόντες τὸ κομμέρκιον, πλὴν εἴ τις Ῥωμαῖος θελήσει πωλεῖν σῖτον, ὅπου ὁ Βενέτικος πωλεῖ, ἔξω προσφορίου, τότε ὁ Βενέτικος κομμέρκιόν τι οὐκ ἀποφλήσει διὰ τὸ ἐλευθέρως δύνασθαι πωλεῖν. καὶ ἐπεὶ ἐγένοντό τινες διαφοραὶ μέσον ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας περὶ τοῦ τόπου τοῦ προσφορίου, ὑπὲρ μείζονος σαφηνείας τάττομεν, ὅτι ὁ τόπος τοῦ προσφορίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔστω καὶ εἶναι νοείσθω κατὰ τὰ ὅρια τὰ ἀρχῆθεν εἰωθότα. ἔτι ἐπειδὴ ὁ ῥηθεὶς ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος εἶπεν ἡμῖν, ὅτι τινὲς Βενέτικοι καὶ ὡς Βενέτικοι καταλογιζόμενοι παρὰ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐγένοντο Ῥωμαῖοι, ἀρκούμεθα ἡμεῖς ὅ τε βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἀνακαλέσασθαι πάντας τοὺς Βενετίκους καὶ τοὺς ὡς Βενετίκους καταλογιζομένους τοὺς γεγονότας Ῥωμαίους ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν ἐσχάτων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει μέχρι τῶν νῦν, οὕτω καὶ τοιουτοτρόπως καὶ οἱ Βενέτικοι οἱ γεγονότες Ῥωμαῖοι εἰς τὸ ἑξῆς οὐ διαβιβασθήσονται ὡς Ῥωμαῖοι, ἀλλ' ὡς Βενέτικοι. ἔτι ἐπὶ τῆς πράξεως τῶν ἐξωτερικῶν κρασίων ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπισχνούμεθα καὶ ἀρέσκει ἡμῖν γενέσθαι καὶ φυλάττεσθαι κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν.

ἔτι περὶ τῆς πράξεως τοῦ σίτου ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν λέγομεν καὶ ἀρέσκει ἡμῖν γενέσθαι ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σίτου καὶ περὶ αὐτοῦ κατὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν, μενουσῶν τῶν ἄλλων πασῶν ἐλευθεριῶν καὶ φραγγισιῶν ἐπὶ πάσαις ταῖς ἄλλαις πραγματείαις καὶ τοῖς πράγμασιν εἰς τὴν αὐτῶν κατάστασιν κατὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν. ἔτι ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπισχνούμεθα τῷ εἰρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ, ὥστε πάντα τὰ καινοοργήματα, ἀποστερήσεις, ἀδικίας, προσκρούσματα καὶ ζημίας τὰς γενομένας δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν τοῖς ὑποτεταγμένοις τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐν τῷ καιρῷ καὶ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τόπου τῶν τρεβῶν καταλῦσαι καὶ διορθώσασθαι καὶ ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ὀφειλομένην εἶναι καὶ ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσει, καθὼς ἐστι δίκαιον καὶ ὀφείλομεν κατὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπισχνεῖται ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν πάντα τὰ ἄλλα καινοοργήματα, ἀποστερήσεις, ἀδικίας, προσκρούσματα καὶ ζημίας τὰς γενομένας διὰ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας τοῖς ὑποτεταγμένοις ἡμῖν ἐν τῷ καιρῷ καὶ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τόπου τῶν τρεβῶν καταλῦσαι καὶ διορθώσασθαι καὶ ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ὀφειλομένην εἶναι καὶ ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσει, καθὼς ἐστι δίκαιον καὶ ὀφείλουσι κατὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν. ἔτι ἐπειδὴ ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἐνεχόμεθα καὶ ἀπολειπαζόμεθα δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὑπὲρ ἱκανοποιήσεως τῶν παλαιῶν ζημιῶν ὑπέρπυρα χιλιάδας δεκαεπτὰ καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τρία, ὑπισχνούμεθα τῷ εἰρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ ὀνόματι τῷ προειρημένῳ δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι τὰ τοιαῦτα ὑπέρπυρα διὰ πέντε ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἐλευσομένων, ἀρχομένης τῆς διωρίας τῶν εἰρημένων χρόνων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς βεβαιώσεως τοῦ παρόντος συμβολαίου, δηλονότι ἡμέρᾳ τελευταίᾳ τοῦ ὀκτωβρίου, διαιροῦντες τὰς εἰρημένας δεκαεπτὰ χιλιάδας τὰ ὑπέρπυρα καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τρία κατὰ πέμπτον καὶ ἀποδιδόντες κατ' ἐνιαυτὸν τὸ ἐπιβάλλον μέρος, δηλονότι τὸ

πέμπτον, ὅπερ ἐστὶν ὑπέρπυρα τρισχίλια τετρακόσια τριακονταδύο, κοκκία δεκατέσσαρα ἥμισυ ἢ ἔγγιστα καὶ οὕτω κατὰ διαδοχὴν, μέχρις ἂν πληρωθῇ ἡ ἀπόφλησις τῶν εἰρημένων δεκαεπτὰ χιλιάδων ὑπερπύρων καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τριῶν, καὶ ἱκανοποιήσωμεν ἀκεραίως ἐν ταῖς εἰρημέναις διωρίαις τῶν προειρημένων πέντε ἐτῶν, συνάπτοντες ἐξ ἐνιαυτοῦ εἰς ἐνιαυτὸν κατὰ διαδοχὴν, δηλονότι ἀπὸ τοῦ ὀκτωβρίου μηνὸς, ὡς προείρηται, ἃ δὴ πάντα ὑπέρπυρα δώσομεν καὶ ἀποφλήσωμεν ἐν τοῖς εἰρημένοις καιροῖς καὶ διωρίαις, πάσης προφάσεως ἀναιρουμένης, ἐν χερσὶ τοῦ μπαΐούλου τῶν Βενετίκων τοῦ κατὰ καιρὸν εὑρισκομένου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἢ ᾧτινι ἢ οἷστισιν ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἀποτάξωσι, σωζομένων διόλου καὶ φυλαττομένων πασῶν καὶ ἑκάστων ζημιῶν τῶν Βενετίκων τῶν μὴ τεταγμένων, αἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας μὴ ἔστω ἐλάττωσις, καὶ τὸ ἀνάπαλιν καὶ σωζομένων διόλου καὶ φυλαττομένων ἀκεραίως καὶ τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ δὴ καὶ ἃς ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσι καὶ ἔχειν δυνήσονται καθ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἔν τινι συμβολαίῳ δουκάτων χρυσῶν τριάκοντα χιλιάδων περί τε κεφαλαίου καὶ τόκου καὶ ζημίας καὶ ἐξόδου καὶ τῶν διὰ μέσου καὶ πάντων τῶν ἄλλων τῶν τούτοις ἀπηωρημένων, ὡς ἐν αὐτῷ τῷ συμβολαίῳ τοῦ χρέους περιέχεται, ὃ δὴ συμβόλαιον καὶ χρέος μὴ νοείσθω, μηδὲ νοεῖσθαι δύναιτο διὰ τὴν παροῦσαν τρέβαν ἢ συμφωνίαν ὁπωσοῦν ἀφειμένον, ἄκυρον ἢ ἀνατετραμμένον, μᾶλλον μὲν οὖν ἐν τῇ αὐτοῦ καταστάσει καὶ βεβαιότητι καὶ τῷ δικαίῳ, ἐν οἷς ἦν καὶ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὴν παροῦσαν, τρέβαν βέβαιον καὶ ἀκέραιον διαμενέτω καὶ ἔσται καὶ εἶναι νοείσθω, γραφὲν τὸ εἰρημένον συμβόλαιον ἔτει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ τρίτῳ, ἡμέρᾳ εἰκοστῇ πρώτῃ τοῦ αὐγούστου τῆς ἑνδεκάτης ἰνδικτιῶνος χειρὶ Πέτρου ντὲ 'Αρένα, πρεσβυτέρου τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου ἐν τῇ Βενετίᾳ καὶ νοταρίου Βενετίας καὶ καντζελαρίου τοῦ κυροῦ μπαΐούλου τῶν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει Βενετίκων, ὑπὲρ ὧν χρυσῶν δουκάτων τριάκοντα χιλιάδων καὶ ἑτέρων τῶν προειρημένων ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ διαλαμβανομένων ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρα κόσμια τῆς βασιλείας τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ, καὶ σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμου-

νίῳ Βενετίας ἀκεραίως πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ δὴ καὶ ἃς ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμμούνιον Βενετίας ἔχουσιν ἢ ἔχειν δύνανται κατὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν περὶ δουκάτων χρυσῶν πέντε χιλιάδων τῶν δανεισθέντων τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἐν τῇ Αἴνῳ διά τινος σὺρ Μαρίνου Φαρέτρου ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμμουνίου Βενετίας, ὑπὲρ ὧν ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρον ἀπὸ τῆς βασιλείας ἡμῶν παλάξιον ἕν, οὕτω μέντοι, ὅτι ἀποπληρωθέντων τῶν εἰρημένων πέντε χιλιάδων χρυσῶν δουκάτων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμμουνίῳ Βενετίας ἐνεχέσθωσαν τὸ εἰρημένον παλάξιον τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἀποδοῦναι. ἔτι ὁ εἰρημένος κῦρ ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμμουνίου Βενετίας διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας ἀφίησιν, ἀνατρέπει καὶ καταλύει πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας, βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ἐπενεχθείσας παρ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῶν λαῶν καὶ ὑποτεταγμένων ἡμῖν τοῖς Βενετίκοις καὶ πιστοῖς τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμμουνίου Βενετίας ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας ἐλευθερῶν καὶ ἀπολύων καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀπολελυμένους εἰς τὸ διηνεκὲς εἶναι θέλων ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ τοὺς λαοὺς ἡμῶν καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἀδικιῶν, ζημιῶν τε καὶ προσκομμάτων τῶν ἐπενεχθέντων καὶ γενομένων παρὰ τῶν προηγησαμένων ἡμᾶς καὶ τῶν λαῶν τῶν ὑποτεταγμένων ἡμῖν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ ἰδίως περὶ ἐκείνων τῶν τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμμουνίῳ Βενετίας καὶ τοῖς πολίταις Βενετίκοις ἐπενεχθέντων καὶ γεγονότων ἐν τῷ καιρῷ τοῦ τῆς μακαρίας καὶ ὁσιωτάτης μνήμης κυροῦ Ἀνδρονίκου, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων, τοῦ Παλαιολόγου, τοῦ ἀδελφοῦ τῆς βασιλείας μου, ποιοῦντος ἡμῖν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ τοῦ εἰρημένου ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμμουνίου Βενετίας δεχομένοις καὶ λαμβάνουσι τέλος ἐλευθερίαν, ὑπόσχεσιν καὶ συμφωνίαν, ὥστε εἰς τὸ ἑξῆς μὴ ἀπαιτεῖν ἢ μνημονεύειν περὶ τῶν προειρημένων πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν, τούς τε κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν, καὶ ὁμοίως ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν δι' ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν ἀφίεμεν διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας, ἀκυροῦμεν καὶ

ἀνατρέπομεν καὶ καταλύομεν πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας καὶ βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ὁπωσδήποτε ἐπενεχθείσας ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς διὰ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, τῶν τε καπετάνων τῶν Βενετίκων, εἴτε παρ' οἱωνδήτινων ἄλλων ὀφφικιαλίων, προνοητῶν, ῥεκτόρων καὶ πάντων ἄλλων οἱωνδήτινων ὑποτεταγμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας, καὶ δὴ ἀπὸ τῶν προειρημένων πάντων καὶ ἑκάστων τῶν συμβάντων καὶ γενομένων καὶ ἐπενεχθέντων ἔστωσαν καθόλου ἀπολελυμένοι καὶ ἀνακεκαυμένοι, ἀναπαύοντες καὶ ἀπολύοντες καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἐλευθεροῦντες τὸν εἰρημένον κὺρ δοῦκαν καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, τοὺς λαοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους αὐτοῖς ἀπὸ πασῶν τῶν προειρημένων ἀδικιῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁπωσδήποτε ἡμῖν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἐπενεχθέντων προσκομμάτων καὶ ζημιῶν μέχρι τῆς παρούσης σήμερον ἡμέρας, ὡς ἀνωτέρω προείρηται, ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. περὶ δὲ τῶν ἔργων τῆς Τενέδου μηδεμία γενέσθω μνήμη κατὰ τὸ παρὸν, ἀλλὰ μενέτωσαν οὕτως ἐν μετεώρῳ, μέχρις ἂν ὁ ὡρισμένος χρόνος τῆς παρούσης τρέβας διαμένῃ. ἔτι δὲ μὴ νοουμένου διὰ τῆς παρούσης τρέβας καὶ συμφωνίας, ὅτι ἐὰν ὦσί τινα συμβόλαια καὶ συμφωνίαι ἢ στοιχήματα, ἐξ ὧν ἢ ἐκ τῆς δυνάμεως ἐκείνων τινὲς Ῥωμαῖοι ὑποτεταγμένοι ἢ πιστοὶ ἡμῶν καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Βενετίκοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἢ ἀνάπαλιν Βενέτικοί τινες ὑποτεταγμένοι καὶ πιστοὶ τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Ῥωμαίοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς ἡμῶν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ὁπωσδήποτε, ἔσονται ἀφειμένα, ἀνατετραμμένα ἢ ἄκυρα, μᾶλλον μὲν οὖν ἐκδηλότερον νοείσθω καὶ δηλούσθω διὰ τοῦ παρόντος στοιχήματος καὶ τῶν τρεβῶν, ὅτι αὐτοὶ οἱ τοιοῦτοι Βενέτικοι πιστοὶ καὶ ὑποτεταγμένοι τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήτινων Ῥωμαίων τῶν ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἷς δὴ Βενετίκοις καὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ἡμεῖς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ποιήσομεν καὶ γενέσθαι διαπραξόμεθα δίκαιον διευθετημένον καὶ ἐντελὲς, ὡς

πρότερον ἐνειχόμεθα, ἀκεραίως, καὶ νῦν ὀφείλομεν· καὶ κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον οἱ ἡμέτεροι Ῥωμαῖοι δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ᾽ οἱωνδήποτε Βενετίκων πιστῶν καὶ ὑποτεταγμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὀφειλόντων αὐτοῖς, αἵτινες δὴ Ῥωμαίοις ὁ κύρ. δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, ὁ μεγάλος καὶ ὁ ῥέκτωρ καὶ οἱ ὀφφικιάλιοι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ κουμουνίου Βενετίας ὁπουδήποτε καθεστῶτες δίκαιον ποιήσουσι διευθετημένον καὶ ἐντελὲς, ὡς πρότερον ἐνείχοντο, ἀκεραίως, καὶ νῦν ὀφείλουσι, σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων πασῶν καὶ ἑκάστων τῶν παραφυλάξεων καὶ καταστάσεων καὶ ὑποσχέσεων καὶ διασαφήσεων, εἴτε περὶ ζημιῶν τῶν μὴ ταχθεισῶν, ἰδίως ῥηθεισῶν καὶ ὀνομασθεισῶν, εἴτε περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀνωτέρω ὀνομασθέντων, οἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας ἢ ἀφέσεως τῶν ἀδικιῶν, τῶν προσκομμάτων καὶ τῶν ζημιῶν μὴ νοείσθω κατά τι ἐλάττωσις. ἅπερ δὴ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια, εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν, εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἁψάμενοι τῶν γραφῶν, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου καὶ αὐτὸς ὁ κύρ ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἁψάμενος τῶν αὐτῶν ἱερῶν γραφῶν, καὶ εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὀνόματι τῷ προειρημένῳ καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὠμόσαμεν καὶ ὑπεσχέθημεν ἀλλήλοις, βέβαια καὶ ἀμετακίνητα τὰ προειρημένα πάντα ἔχειν τε καὶ κρατεῖν καὶ ἀπαράθραυστα συντηρεῖν καὶ ἀποπληροῦν ἢ φυλάττεσθαι καὶ ἀποπληροῦσθαι ποιῆσαι καὶ μὴ ἐναντίως ποιῆσαι ἢ ἐπελθεῖν τοῖς προειρημένοις ἢ ἔν τινι τῶν προειρημένων δι᾽ ἡμῶν ἢ δι᾽ ἄλλων ἀπὸ δικαίου ἢ φάκτου τρόπῳ τινὶ ἢ μηχανῇ ἢ αἰτίᾳ ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνοχῇ τῶν ἡμετέρων καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἀγαθῶν τῶν τε νῦν ὄντων καὶ ἐσομένων. ὧν πάντων εἰς μαρτυρίαν καὶ καθαρωτέραν βεβαίωσιν ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν τὰς παρούσας τρέβας γενέσθαι καὶ γραφῆναι προσετάξαμεν, γράμμασιν ἑλληνικοῖς τε καὶ λατινικοῖς, ἑλληνικοῖς μὲν διὰ χειρὸς βασιλικοῦ νοτα-

ρίου, Γεωργίου τοῦ Μανικαΐτου, λατινικοῖς δὲ διὰ χειρὸς Βαρθολομαίου Μαυριτζίκου τοῦ ἀπὸ τῆς Κρήτης νοταρίου βασιλικοῦ καὶ τῆς Βενετίας καὶ καντζελλαρίου τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου καὶ ἔτι ἐν τῇ αὐλῇ τῶν Βενετίκων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, καὶ εἰς μείζονα ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν τῶν εἰρημένων τρεβῶν ἰδίᾳ ἡμῶν χειρὶ ἐρυθροῖς γράμμασιν ὑπεγράψαμεν καὶ ἡμετέρᾳ χρυσῇ βούλλῃ ἀπηωρημένῃ κατοχυρωθῆναι ἐποιήσαμεν καὶ προσετάξαμεν, ἃς τῷ προειρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ δεδώκαμεν, ἔχοντες παρ' ἡμῖν ἑτέρας ὁμοίας τρέβας τὴν αὐτὴν περίληψιν ἐχούσας καὶ κατωχυρωμένας τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου καὶ συνδίκου βούλλῃ κηρίνῃ τῆς τοῦ ἁγίου Μάρκου εἰκόνος ἐντετυπωμένης, ἃ δὴ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἐγένοντο ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου γεννήσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ, ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης, ἡμέρᾳ τελευταίᾳ μηνὸς ὀκτωβρίου κατὰ τὸν τῶν Λατίνων δρόμον, ἀπὸ δὲ κτίσεως κόσμου ἑξακισχιλιοστῷ ἐννακοσιοστῷ εἰκοστῷ ἑβδόμῳ, ἰνδικτιῶνος δωδεκάτης, ἐν μηνὶ καὶ ἡμέρᾳ τοῖς ἀναγεγραμμένοις ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ, θεοδοξάστῳ, θεομεγαλύντῳ ἡμετέρᾳ πόλει τῇ Κωνσταντινουπόλει, ἐν τῷ ἡμετέρῳ θεοφρουρήτῳ παλατίῳ, ἐν ᾧ νῦν κατοικοῦμεν, ἐν τῷ καινῷ τρικλινίῳ, ὅστις ἐστὶ πρὸ τοῦ κελλίου τοῦ ἡμετέρου κοιτῶνος, παρόντων μαρτύρων ἰδίως πρὸς ταῦτα τὰ ἀνωτέρω γεγραμμένα προσκληθέντων καὶ ἀξιωθέντων, τοῦ περιποθήτου γαμβροῦ τῆς βασιλείας ἡμῶν κυροῦ Ἱλαρίωνος Ντόρια καὶ τοῦ περιποθήτου ἐξαδέλφου τῆς βασιλείας ἡμῶν κυροῦ Δημητρίου Παλαιολόγου τοῦ Γουδέλη καὶ τῶν οἰκείων τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ κυροῦ Νικολάου Νοταρᾶ, διερμηνευτοῦ, τοῦ καβαλλαρίου καὶ κυροῦ Δημητρίου τοῦ Λεονταρίου, Λατίνων δὲ τῶν εὐγενῶν ἀνδρῶν σὲρ Πέτρου Κουρίνου, σὲρ Φραγκούλη Βενέρη, σὲρ Πέτρου Μοράντε καὶ σὲρ Νικολέτου Τολέρου *) †.

† Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν καὶ ἑκάστοις τοῖς τὰς παρούσας τρέβας ὁρωμένοις, ὅτι εἰ καὶ ἐγένοντο ἔτει, μηνὶ καὶ ἡμέρᾳ καὶ ἰνδικτιῶνι,

*) Nomina Venetorum in versione latina ita scripta sunt: Petr. Quirino, Frangia Venerio, Petr. Moraste, Nicoleto Torellon.

ὡς ἀνωτέρω· ὅμως διά τινα ἐμποδισμὸν τῆς ἀσθενείας τοῦ γαληνοτάτου καὶ λαμπροτάτου αὐθέντου, τοῦ αὐθέντου καὶ βασιλέως ὡμοσθησαν ἔτει χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἐννεακαιδεκάτῳ τοῦ μαρτίου μηνός, ἡμέρᾳ ὀγδόῃ ἰνδ. δωδεκάτης κατὰ τὸν δρόμον τῶν Λατίνων, ἀπὸ δὲ κτίσεως κόσμου ἑξακισχιλιοστῷ ἐνακοσιοστῷ εἰκοστῷ ἑβδόμῳ, ἰνδ. δωδεκάτης, ἡμέρᾳ ὀγδόῃ τοῦ μαρτίου μηνός †.

† Μανουήλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

† Ἐγὼ Γεώργιος ὁ Μανικαΐτης βασιλικῇ ἐξουσίᾳ βασιλικὸς νοτάριος τοῖς προειρημένοις πᾶσι καὶ ἑκάστοις παρεγενόμην, καὶ ταῦτα ἔγραφα, τὸ ἐμὸν ὄνομα ὑπογράφων. Ὁ βασιλικὸς νοτάριος Γεώργιος ὁ Μανικαΐτης †.

Versio latina subscripta est: Ego Bartholomeus Mauricico, clericus Cretensis, cansellarius egregij domini ambassiatoris in curia Venetorum Constantinopolis, imperiali auctoritate notarius hiis omnibus interfui, et rogatus scribere scripsi signumque meorum instrumentorum in robur et testimonium omnium premissorum apponui consuetum.

Origin. membr. tabularii Veneti. A tergo habet annum in extenso, graece et latine. Versio latina ad dextram. Aurea bulla, olim suspensa serico rubro, avulsa est.

XXXVI. 6931—1423. 30. septembris ind. II.

Imperator Ioannes Palaeologus prorogat pactiones anteriores cum Venetis factas in annos quinque.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος καὶ ἀεὶ αὔγουστος. ἐπεὶ ὁ ἐπιφανὴς καὶ μεγαλοπρεπὴς κὺρ Φραντζέσκος Φούσκαρις, θεοῦ χάριτι δοὺξ Βενετίας καὶ τὰ λοιπά, πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν τῆς ἡμετέρας βασιλείας παρουσίαν ἀπέστειλεν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, τῇ ἡμῶν περιφήμῳ πόλει, τὸν ἐξῃρημένον, εὐγενῆ καὶ φρόνιμον ἄνδρα, κὺρ Πέτρον Κονταρένον, ἔντιμον καὶ περιφανῆ ἀποκρισιάριον αὐτοῦ, εἰς τὰ μέρη τῆς Ῥωμανίας σύνδικόν τε καὶ ἐπίτροπον αὐτοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἔχοντα ἐντελῆ ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν καὶ

ὁρισμὸν τρακταΐσαι καὶ ποιῆσαι καὶ βεβαιῶσαι καὶ πληρῶσαι τρέβας καὶ συνθήκας τὰς κατωτέρω γραφησομένας μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας καὶ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, καθὼς δηλοῦται διά τινος γράμματος δουκικοῦ αὐτοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, κατωχυρωμένου βούλλῃ μολυβδίνῃ μετὰ σχοινίου καναβιτικοῦ, δοθέντος ἐν τῷ δουκικῷ παλατίῳ αὐτοῦ τοῦ κουμουνίου ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου σαρκώσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ εἰκοστῷ τρίτῳ, ἰνδικτιῶνος α', ἡμέρᾳ κε' τοῦ Ἰουλλίου μηνὸς κατὰ τὸ ἔθος τῆς Βενετίας, ἔτι δὲ καὶ διὰ γράμματος δουκικοῦ πιστώσεως αὐτοῦ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας σταλέντος ἡμῖν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ καὶ δοθέντος ἐν τῷ προειρημένῳ παλατίῳ τοῦ ῥηθέντος κουμουνίου ἔτει, μηνί, ἡμέρᾳ καὶ ἰνδικτιῶνι, ὡς ἀνωτέρω· καὶ μέντοι μετὰ ποικίλας ὁμιλίας καὶ τρακταΐσμοὺς γενομένους μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ προειρημένου συνδίκου, ἐπιτρόπου καὶ ἀποκρισιαρίου περιφανοῦς, ἡμεῖς Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος, δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος δικαίῳ καὶ ὀνόματι τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπὲρ εἰρήνης καὶ ἀγάπης ἑκατέρωθεν ὀφειλομένης τηρηθῆναι καὶ φιλίας ἐπὶ τὸ κρεῖττον αὐξηθησομένης, ἐπικαλεσάμενοι τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, συνέβημεν ἐπὶ τούτοις, δηλονότι, ἵνα ἀπὸ τῆς παρούσης ἡμέρας καὶ εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέχρι πέντε ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἀκολουθησόντων μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ πάντων τῶν ὑποτεταγμένων αὐτοῖς διαμένωσιν ἐν ἰσχύι καὶ ἀκμῇ εἰλικρινεῖ καὶ ὁμονοίᾳ τρέβαι ὀφείλουσαι διαρκεῖν, στηρίζοντες καὶ βεβαιοῦντες μέχρι τῆς εἰρημένης διωρίας πάσας τὰς παρελθούσας καὶ ἐκπνευσάσας τρέβας μετὰ πάντων τῶν κεφαλαίων, τῶν καταστάσεων, τῶν στοιχημάτων, τῶν συμφωνιῶν, τῶν διασαφήσεων, τῶν ἐπερωτήσεων, βεβαιώσεων καὶ ζημιῶν ἐπιθέσεων καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν ταῖς τρέβαις ταῖς ἀνωτέρω δηλουμέναις ταῖς παρελθούσαις, καθὼς μέχρι τοῦ νῦν καθέστηκε σύνηθες, μετὰ τῶν

διασαφήσεων καὶ προσδιορισμῶν τῶν κατωτέρω γραφησομένων, δηλονότι, ὅτι εἰ καὶ ὁ κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας φανερῶς ἔχουσιν ἀπὸ τοῦ τόπου τῶν τρεβῶν τῶν τε νέων καὶ παλαιῶν, ὥστε ἐξεῖναι τοῖς Βενετίκοις αὐτῶν ὠνεῖσθαι ἐλευθέρως οἰκίας, κάμπους, περιβόλια καὶ κτήματα ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ πάσῃ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, ὅμως ὁ προειρημένος κῦρις δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας κατανοοῦντες τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἵνα ἐπιγνῶμεν τὴν αὐτῶν καλὴν διάθεσιν πρὸς τὴν ἡμετέραν συντήρησιν, προενοήσαντο ὁδῷ κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἀρέσαι ἡμῖν τοῦτον τὸν τρόπον, τουτέστιν, ὅτι μὴ ἐλαττουμένων διὰ τοῦτο πασῶν τῶν ἐλευθεριῶν τε καὶ φραγγισιῶν, ἃς ἔχουσι καὶ ἔχειν ὀφείλουσιν οἱ Βενέτικοι διὰ τῶν τρεβῶν, κωλύουσι τοὺς αὐτῶν Βενετίκους, ὥστε μέχρι τῆς συμπληρώσεως καὶ διωρίας τῶν παρουσῶν τρεβῶν μὴ ἀγοράσαι ὀσπήτια, τόπους, περιβόλια καὶ κτήματα, ἐναπομενόντων τῶν νῦν ὄντων ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Βενετίκων μετὰ τῶν τρόπων ἐκείνων καὶ τῶν καταστάσεων, καθ' ἃς κατέχουσι ταῦτα κατὰ τὸ παρόν, δηλοποιουμένου, εἰ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τῶν τρεβῶν ἱκανῶς ἐστι δῆλον καὶ οὐ δεῖ ἐπὶ πλείω σαφηνίσεως, ὅτι διὰ τὴν εἰρημένην πρόφασιν οὐδεμία καινότης, δόσις, κομμέρκιον ἢ ἐμφύτευμα δυνήσεται ἐπιτεθῆναι δι' ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐπὶ ταῖς οἰκίαις, τοῖς τόποις, τοῖς κτήμασι καὶ περιβολίοις τοῖς νῦν οὖσιν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Βενετίκων, ἥτις καινότης ἢ βάρος δυνήσεται ἀνακῦψαι εἰς βλάβην καὶ ζημίαν τῶν Βενετίκων. ἔτι ἐπειδὴ ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς εἴπομεν τῷ εἰρημένῳ συνδίκῳ, ἀποκρισιαρίῳ καὶ ἐπιτρόπῳ, ὅτι αἱ πρόσοδοι καὶ τὰ κομμέρκια ἡμῶν βλάπτονται διὰ τὰ πολλὰ καπηλεῖα, ἅπερ οἱ Βενέτικοι κρατοῦσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τὴν μεγάλην αμετρίαν τοῦ οἴνου τοῦ πωλουμένου ἐν αὐτοῖς, καὶ ὅτι διὰ ταῦτα ὀφείλουσι προνοήσασθαι πρὸς τοῦτο, τούτου χάριν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τοῦ τόπου τῶν τρεβῶν ἔξεστι τοῖς Βενετίκοις κρατεῖν καπηλεῖα κατὰ πάντα ἀριθμὸν καὶ ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν ἐλευθέρως, καθὼς ἂν βούλωνται, ὅμως ὁδῷ κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἐκρίναμεν πρόνοιαν τούτου ποιήσασθαι, τοῦτον τὸν τρόπον δηλονότι, μέχρι τῆς διωρίας τῶν παρουσῶν τρεβῶν ὁ προειρημένος κὺρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας τάξουσιν, ὅτι οἱ Βενέτικοι αὐτῶν ἕξουσιν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει δεκαπέντε μόνον καπηλεῖα καὶ τὰ ἄλλα πάντα παυθήσον-

ται, ἐν οἷς δήπου τεταγμένοις καπηλείοις οἱ Βενέτικοι αὐτῶν δυνήσονται πωλεῖν οἶνον παντοῖον κατακοπτικῶς ἐν ὁποιᾳδήποτε ποσότητι χωρίς τινος βάρους, νοουμένου, ὅτι διὰ τὴν συγκατάβασιν ταύτην οὐ νοηθήσεται διὰ τοῦτο ἐλαττοῦσθαι ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ τὰς ἐλευθερίας καὶ φραγγισίας τῶν Βενετίκων, καθὼς ἐστι δίκαιον. ἔτι μέσον ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου γέγονε σαφὲς ὑπὲρ τοῦ πᾶσαν ἀμφιβολίαν ἀναιρεθῆναι, δύνασθαι τοὺς Βενετίκους πωλεῖν ἐλευθέρως σῖτον ἐν παντὶ μέρει καὶ τόπῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ὅπου οὐκ ἔστι προσφόριον, σωζομένου τοῦ μὴ τὸν σῖτον ἐκεῖνον γεωργηθῆναι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ, ὅπερ διαμενέτω κατὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν· εἰ δὲ Βενέτικοι θέλουσι πωλεῖν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ προσφορίου, δύνανται πωλεῖν, ἀποδιδόντες τὸ κομμέρκιον, πλὴν εἴ τις Ῥωμαῖος θελήσει πωλεῖν σῖτον, ὅπου ὁ Βενέτικος πωλεῖ ἔξω προσφορίου, τότε ὁ Βενέτικος κομμέρκιόν τι οὐκ ἀποφλήσει διὰ τὸ ἐλευθέρως δύνασθαι πωλεῖν. καὶ ἐπεὶ ἐγένοντό τινες διαφοραὶ μέσον ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας περὶ τοῦ τόπου τοῦ προσφορίου, ὑπὲρ μείζονος σαφηνείας τάττομεν, ὅτι ὁ τόπος τοῦ προσφορίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔστω καὶ εἶναι νοείσθω κατὰ τὰ ὅρια τὰ ἀρχῆθεν εἰωθότα. ἔτι ἐπειδὴ ὁ ῥηθεὶς ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος εἶπεν ἡμῖν, ὅτι τινὲς Βενέτικοι καὶ ὡς Βενέτικοι καταλογιζόμενοι παρὰ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐγένοντο Ῥωμαῖοι, ἀρκούμεθα ἡμεῖς ὅ τε βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἀνακαλέσασθαι πάντας τοὺς Βενετίκους καὶ τοὺς ὡς Βενετίκους καταλογιζομένους τοὺς γεγονότας Ῥωμαίους ἐναντίως τοῦ τόπου τῶν τρεβων ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν ἐσχάτων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει μέχρι τῶν νῦν οὕτω καὶ τοιουτοτρόπως, καὶ οἱ Βενέτικοι οἱ γεγονότες Ῥωμαῖοι εἰς τὸ ἑξῆς οὐ διαβιβασθήσονται ὡς Ῥωμαῖοι, ἀλλ' ὡς Βενέτικοι. ἔτι ἐπὶ τῆς πράξεως τῶν ἐξωτερικῶν κρασίων ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπισχνούμεθα καὶ ἀρέσκει ἡμῖν γενέσθαι καὶ φυλάττεσθαι κατὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν. ἔτι περὶ τῆς πράξεως τοῦ σίτου ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν λέγομεν καὶ ἀρέσκει ἡμῖν γενέσθαι ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σίτου καὶ περὶ αὐτοῦ κατὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν, μενουσῶν τῶν ἄλλων πασῶν ἐλευθεριῶν καὶ φραγγισιῶν ἐπὶ πάσαις ταῖς ἄλλαις πραγματείαις καὶ

τοῖς πράγμασιν εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν κατὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν. ἔτι ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπισχνούμεθα τῷ εἰρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ, ὥστε πάντα τὰ καινουργήματα, ἀποστερήσεις, ἀδικίας, προσκρούσματα καὶ ζημίας τὰς γενομένας δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν τοῖς ὑποτεταγμένοις τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐν τῷ καιρῷ καὶ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τόπου τῶν τρεβῶν καταλῦσαι καὶ διορθώσασθαι καὶ ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ὀφειλομένην εἶναι καὶ ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσει, καθὼς ἐστι δίκαιον καὶ ὀφείλομεν κατὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ κοροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπισχνεῖται ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, πάντα τὰ ἄλλα καινουργήματα, ἀποστερήσεις, ἀδικίας, προσκρούσματα καὶ ζημίας τὰς γενομένας διὰ τοῦ κοροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας τοῖς ὑποτεταγμένοις ἡμῖν ἐν τῷ καιρῷ καὶ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τόπου τῶν τρεβῶν καταλῦσαι καὶ διορθώσασθαι καὶ ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ὀφειλομένην εἶναι καὶ ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσει, καθὼς ἐστι δίκαιον καὶ ὀφείλουσι κατὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν. ἔτι ἐπειδὴ ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἐνεχόμεθα καὶ ἀπολειπαζόμεθα δοῦναι καὶ ἀποπλῆσαι τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὑπὲρ ἱκανοποιήσεως τῶν παλαιῶν ζημιῶν ὑπέρπυρα χιλιάδας δεκαεπτὰ καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τρία, ὑπισχνούμεθα τῷ εἰρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ ὀνόματι τῷ προειρημένῳ δοῦναι καὶ ἀποπλῆσαι τὰ τοιαῦτα ὑπέρπυρα διὰ πέντε ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἐλευσομένων, ἀρχομένης τῆς διωρίας τῶν εἰρημένων χρόνων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς βεβαιώσεως τοῦ παρόντος συμβολαίου δηλονότι ἡμέρᾳ τελευταίᾳ τοῦ ὀκτωβρίου, διαιροῦντες τὰς εἰρημένας δεκαεπτὰ χιλιάδας τὰ ὑπέρπυρα καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τρία κατὰ πέμπτον καὶ ἀποδιδόντες κατ' ἐνιαυτὸν τὸ ἐπιβάλλον μέρος, δηλονότι τὸ πέμπτον, ὅπερ ἐστὶν ὑπέρπυρα τρισχίλια τετρακόσια τριάκοντα δύο, κοκκία δεκατέσσαρα ἥμισυ ἢ ἔγγιστα καὶ οὕτω κατὰ διαδοχὴν, μέχρις ἂν πληρωθῇ ἡ ἀπόπλησις τῶν εἰρημένων δεκαεπτὰ χιλιάδων ὑπερπύρων καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τριῶν, καὶ ἱκανοποιήσωμεν ἀκεραίως

ἐν ταῖς εἰρημέναις διωρίαις τῶν προειρημένων πέντε ἐτῶν, συνάπτοντας ἐξ ἐνιαυτοῦ εἰς ἐνιαυτὸν κατὰ διαδοχήν, δηλονότι ἀπὸ τοῦ ὀκτωβρίου μηνός, ὡς προείρηται, ἃ δὴ πάντα ὑπέρπυρα δώσομεν καὶ ἀποπληρώσομεν ἐν τοῖς εἰρημένοις καιροῖς καὶ διωρίαις, πάσης προφάσεως ἀναιρουμένης, ἐν χερσὶ τοῦ μπαΐούλου τῶν Βενετίκων τοῦ κατὰ καιρὸν εὑρισκομένου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἢ ᾧτινι ἢ οἷστισιν ὁ κὺρ δοὺξ καὶ τὸ κουμμούνιον Βενετίας ἀποτάξωσι, σωζομένων διόλου καὶ φυλαττομένων πασῶν καὶ ἑκάστων ζημιῶν τῶν Βενετίκων τῶν μὴ τεταγμένων, αἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας μὴ ἔστω ἐλάττωσις, καὶ τὸ ἀνάπαλιν, καὶ σωζομένων διόλου καὶ φυλαττομένων ἀκεραίως καὶ τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμμουνίῳ Βενετίας πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ δὴ καὶ ἃς ὁ κὺρ δοὺξ καὶ τὸ κουμμούνιον Βενετίας ἔχουσι καὶ ἔχειν δυνήσονται καθ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἔν τινι συμβολαίῳ δουκάτων χρυσῶν τριάκοντα χιλιάδων περί τε κεφαλαίου καὶ τόκου, ζημίας καὶ ἐξόδου καὶ τῶν διὰ μέσου καὶ πάντων τῶν ἄλλων τῶν τούτοις ἀπηρτημένων, ὡς ἐν τῷ αὐτῷ συμβολαίῳ τοῦ χρέους περιέχεται, ὃ δὴ συμβόλαιον καὶ χρέος μὴ νοείσθω, μηδὲ νοεῖσθαι δύναιτο διὰ τὴν παροῦσαν τρέβαν ἢ συμφωνίαν ὁπωσοῦν ἀφειμένον, ἄκυρον ἢ ἀνατετραμμένον, μᾶλλον μὲν οὖν ἐν τῇ αὐτοῦ καταστάσει καὶ βεβαιότητι καὶ τῷ δικαίῳ, ἐν οἷς ἦν καὶ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὴν παροῦσαν τρέβαν, βέβαιον καὶ ἀκέραιον διαμενέτω καὶ ἔσται καὶ εἶναι νοείσθω, γραφὲν τὸ εἰρημένον συμβόλαιον ἔτει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ τρίτῳ, ἡμέρᾳ εἰκοστῇ πρώτῃ τοῦ αὐγούστου τῆς ια' ἰνδικτιῶνος χειρὶ Πέτρου ντὲ 'Αρένα, πρεσβυτέρου τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου ἐν τῇ Βενετίᾳ καὶ νοταρίου Βενετίας καὶ καντζελαρίου τοῦ κυροῦ μπαΐούλου τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Βενετίκων, ὑπὲρ ὧν χρυσῶν δουκάτων τριάκοντα χιλιάδων καὶ ἑτέρων τῶν προειρημένων, ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ διαλαμβανομένων, ὁ κὺρ δοὺξ καὶ τὸ κουμμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρα κόσμια τῆς βασιλείας τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ, καὶ σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ κουμμουνίῳ Βενετίας ἀκεραίως πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ δὴ καὶ ἃς ὁ κὺρ δοὺξ καὶ τὸ κουμμούνιον Βενετίας ἔχουσι ἢ ἔχειν δύνανται κατὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν περὶ δουκάτων χρυσῶν πέντε χιλιάδων τῶν δανεισθέντων τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἐν τῇ Αἴνῳ διά τινος σὺρ Μαρίνου

Φαρέτρου ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας· ὑπὲρ ὧν ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρον ἀπὸ τῆς βασιλείας ἡμῶν καλάξιον ἕν, οὕτω μέντοι, ὅτι ἀποπληρωθέντων τῶν εἰρημένων πέντε χιλιάδων χρυσῶν δουκάτων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνεχέσθωσαν τὸ εἰρημένον καλάξιον τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἀποδοῦναι. ἔτι ὁ εἰρημένος κῦρ ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας ἀφίησιν, ἀνατρέπει καὶ καταλύει πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας, βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ἐπενεχθείσας παρ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῶν λαῶν καὶ ὑποτεταγμένων ἡμῖν τοῖς Βενετίκοις καὶ πιστοῖς τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, ἐλευθερῶν καὶ ἀπολύων καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀπολελυμένους εἰς τὸ διηνεκὲς εἶναι θέλων ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ τοὺς λαοὺς ἡμῶν καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἀδικιῶν, ζημιῶν τε καὶ προσκομμάτων τῶν ἐπενεχθέντων καὶ γενομένων παρὰ τῶν προηγησαμένων ἡμᾶς καὶ τῶν λαῶν τῶν ὑποτεταγμένων ἡμῖν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ ἰδίως περὶ ἐκείνων τῶν τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας καὶ τοῖς πολίταις Βενετίκοις ἐπενεχθέντων καὶ γεγονότων ἐν τῷ καιρῷ τοῦ τῆς μακαρίας καὶ ἀοιδίμου μνήμης κυροῦ Ἀνδρονίκου, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων, τοῦ Παλαιολόγου, τοῦ θείου τῆς βασιλείας μου, ποιοῦντος ἡμῶν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ τοῦ εἰρημένου ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας δεχομένοις καὶ λαμβάνουσι τέλος, ἐλευθερίαν, ὑπόσχεσιν καὶ συμφωνίαν, ὥστε εἰς τὸ ἑξῆς μὴ ἀπαιτεῖν ἢ μνημονεύειν περὶ τῶν εἰρημένων πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν τούς τε κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν, καὶ ὁμοίως ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν δι' ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν ἀφίεμεν διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας, ἀκυροῦμεν καὶ ἀνατρέπομεν καὶ καταλύομεν πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας καὶ βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ὁπωσδήποτε ἐπενεχθείσας ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς διὰ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, τῶν δε πάντ-

τάνων τῶν Βενετίκων, εἴτε παρ' οἱωνδήτινων ἄλλων ὀφφικιαλίων, προνοητῶν, ῥεκτόρων καὶ πάντων ἄλλων οἱωνδήτινων ὑποτεταγμένων τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας· καὶ δὴ ἀπὸ τῶν προειρημένων πάντων καὶ ἑκάστων τῶν συμβάντων καὶ γενομένων καὶ ἐπενεχθέντων ἔστωσαν καθόλου ἀπολελυμένοι καὶ ἀναπεπαυμένοι, ἀναπαύοντες καὶ ἀπολύοντες καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἐλευθεροῦντες τὸν εἰρημένον κῦρ δούκαν καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, τοὺς λαοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους αὐτοῖς ἀπὸ πασῶν τῶν προειρημένων ἀδικιῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁπωσδήποτε ἡμῖν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἐπενεχθέντων προσκομμάτων καὶ ζημιῶν μέχρι τῆς παρούσης σήμερον ἡμέρας, ὡς ἀνωτέρω προείρηται, ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. περὶ δὲ τῶν ἔργων τῆς Τενέδου μηδεμία γενέσθω μνήμη κατὰ τὸ παρὸν, ἀλλὰ μενέτωσαν οὕτως ἐν μετεώρῳ, μέχρις ἂν ὁ ὡρισμένος χρόνος τῆς παρούσης τρέβας διαμένῃ. ἔτι δὲ μὴ νοουμένου διὰ τῆς παρούσης τρέβας καὶ συμφωνίας, ὅτι ἐὰν ὦσί τινα συμβόλαια καὶ συμφωνίαι ἢ στοιχήματα, ἐξ ὧν ἢ ἐκ τῆς δυνάμεως ἐκείνων τινὲς Ῥωμαῖοι ὑποτεταγμένοι ἢ πιστοὶ ἡμῶν καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Βενετίκοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἢ ἀνάπαλιν Βενέτικοι τινὲς ὑποτεταγμένοι καὶ πιστοὶ τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Ῥωμαίοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς ἡμῶν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ὁπωσδήποτε, ἔσονται ἀφειμένα, ἀνατετραμμένα ἢ ἄκυρα, μᾶλλον μὲν οὖν ἐκδηλότερον νοείσθω καὶ δηλούσθω διὰ τοῦ παρόντος στοιχήματος καὶ τῶν τρεβῶν, ὅτι αὐτοὶ οἱ τοιοῦτοι Βενέτικοι, πιστοὶ καὶ ὑποτεταγμένοι τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήτινων Ῥωμαίων τῶν ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἷς δὴ Βενετίκοις καὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ἡμεῖς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ποιήσομεν καὶ γενέσθαι διαπραξόμεθα δίκαιον διευθετημένον καὶ ἐντελές, ὡς πρότερον ἐνειχόμεθα, ἀκεραίως καὶ νῦν ὀφείλομεν· καὶ κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον οἱ ἡμέτεροι Ῥωμαῖοι δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήποτε Βενετίκων πιστῶν καὶ ὑποτεταγμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἵτισι δὴ Ῥωμαίοις ὁ κῦρ

δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, ὁ μπαΐουλος καὶ ὁ ῥέκτωρ καὶ οἱ ὀφφικιάλιοι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὁπουδήποτε καθεστῶτες δίκαιον ποιήσουσι διευθετημένον καὶ ἐντελές, ὡς πρότερον ἐνείχοντο, ἀκεραίως, καὶ νῦν ὀφείλουσι, σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων πασῶν καὶ ἑκάστων τῶν παραφυλάξεων καὶ καταστάσεων, ὑποσχέσεων καὶ διασαφήσεων, εἴτε περὶ ζημιῶν τῶν μὴ ταχθεισῶν, ἰδίως ῥηθεισῶν καὶ ὀνομασθεισῶν, εἴτε περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀνωτέρω ὀνομασθέντων, οἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας ἢ ἀφέσεως τῶν ἀδικιῶν, τῶν προσκομμάτων καὶ τῶν ζημιῶν μὴ νοείσθω κατά τι ἐλάττωσις, ἅπερ δὴ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια, εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν, εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἁψάμενοι τῶν γραφῶν, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου, καὶ αὐτὸς ὁ κῦρ ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἁψάμενος τῶν αὐτῶν ἱερῶν γραφῶν, καὶ εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὀνόματι τῶν προειρημένων καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὠμόσαμεν καὶ ὑπεσχέθημεν ἀλλήλοις, βέβαια καὶ ἀμετακίνητα τὰ προειρημένα πάντα ἔχειν τε καὶ κρατεῖν καὶ ἀπαράθραυστα συντηρεῖν καὶ ἀποπληροῦν ἢ φυλάττεσθαι καὶ ἀποπληροῦσθαι ποιῆσαι καὶ μὴ ἐναντίως ποιῆσαι ἢ ἐπελθεῖν τοῖς προειρημένοις ἤ ἔν τινι τῶν προειρημένων δι' ἡμῶν ἢ δι' ἄλλων ἀπὸ δικαίου ἢ φάκτου τρόπῳ τινὶ ἢ μηχανῇ ἢ αἰτίᾳ ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνοχῇ τῶν ἡμετέρων καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἀγαθῶν τῶν τε νῦν ὄντων καὶ ἐσομένων. ὧν πάντων εἰς μαρτυρίαν καὶ καθαρωτέραν βεβαίωσιν ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν τὰς παρούσας τρέβας γενέσθαι καὶ γραφῆναι προσετάξαμεν γράμμασιν ἑλληνικοῖς τε καὶ λατινικοῖς, ἑλληνικοῖς μὲν διὰ χειρὸς βασιλικοῦ νοταρίου Γεωργίου τοῦ Μανικαΐτου, λατινικοῖς δὲ διὰ χειρὸς Χριστοφόρου Γαρατῶν ἀπὸ τοῦ Ταρβεσίου, ἐπιστημῶν διδασκάλου καὶ βασιλικῇ ἐξουσίᾳ νοταρίου καὶ καντζελαρίου τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου καὶ ἔτι ἐν τῇ πόλῃ τῶν Βενετίκων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει.

πρὸς αὐτοὺς καὶ ὁ παρὼν ἀργυρόβουλλος ὁρισμὸς τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα νοέμβριον τῆς ἐνισταμένης ϛ' ἰνδ. τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ἐνναχοσιοστοῦ λϛ' ἔτους, ἐν ᾧ καὶ ἡ βασιλεία μου ὑπεσημήνατο †.

† Θεόδωρος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ εὐσεβὴς δεσπότης, Παλαιολόγος ὁ Πορφυρογέννητος †.

Orig. membr. tabularii Neapolitani. Bulla argentea avulsa est. Edidit cum duobus aliis diplomatibus eiusdem tabularii Paschalis Placido, Illustrazione di tre diplomi bizantini del grande archivio di Napoli. Napoli. 1862.

XXXVIII. 6937 (1428) octobri ind. VII.

Imperator Ioannes Palaeologus confirmat argenteas bullas despotae Theodori Palaeologi, quibus Georgio Gemisto in feudum dantur terrae Brysis et Phanarii.

† Ὁ οἰκεῖος τῆς βασιλείας μου, κῦρ Γεώργιος ὁ Γεμιστός, ἐνεφάνισεν εἰς αὐτὴν ἀργυρόβουλλον τοῦ περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου, πανευτυχεστάτου δεσπότου τοῦ Πορφυρογεννήτου κῦρ Θεοδώρου τοῦ Παλαιολόγου, διαλαμβάνον, ἵνα ἔχῃ τὸ περὶ τὸ Καστρίον χωρίον, τὴν Βρύσιν, μετὰ τῆς αὐτοῦ νομῆς καὶ περιοχῆς, καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ πᾶσαν καὶ παντοίαν ἀποφέρηται καὶ ἀποκερδαίνῃ πρόσοδον, τήν τε ὑπὲρ τοῦ κεφαλατικίου δηλονότι, καὶ τὰς δύο μείζας, τά τε ἐν αὐτῷ ἐξαλειμματικὰ στασία καὶ πᾶν ἄλλο δημοσιακὸν δίκαιον, ἄνευ μὲν τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἑξαμιλίου ἀποταχθέντων ἢ ἀποταχθησομένων κεφαλαίων, ἔχων ἄδειαν αὐξειν καὶ βελτιοῦν αὐτὸ κατὰ τὸν ἐνόντα τρόπον· ὁμοίως καὶ ὅσους ἂν προσφέρηται ἢ αὐτὸς ἢ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ ξένους, καὶ τοῦ δημοσίου ἀνεπίγνωστοι, καὶ προσκαθήσωσιν ἐκεῖσε ἐν τῷ τοιούτῳ χωρίῳ, ἵνα ἔχωσι καὶ αὐτοὺς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ καθέξῃ καὶ νεμηθήσεται τὸ αὐτὸ χωρίον μετὰ τῆς ἐν αὐτῷ γενησομένης ὑπὲρ αὐτοῦ αὐξήσεως εἷς τῶν γνησίων παίδων καὶ κληρονόμων αὐτοῦ, ὁ προτιμότερος· καὶ τοῦτο γίνηται κατὰ διαδοχὴν εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον, ὀφείλοντος τοῦ κατέχοντος αὐτὸ ἀεὶ ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν. [ὁμοίως] ἐνεφάνισε καὶ ἕτερον ἀργυρόβουλλον τοῦ εἰρημένου περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου, διαλαμβάνον, ὡς ἂν κρατῇ καὶ κεφαλατικεύῃ ὁ εἰρημένος κῦρ Γεώργιος

ὁ Γεμιστὸς τὸ κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ Φαναρίου μετὰ πάσης τῆς αὐτοῦ νομῆς καὶ συνηθείας καὶ περιοχῆς, λαμβάνων κατ' ἔτος ἐντὸς τοῦ προσοδίου αὐτοῦ πάντα τὰ δίκαια τοῦ κεφαλατικίου τῆς αὐτῆς χώρας, τάς τε μείζας, καὶ εἴ τι ἄλλο ὀφείλουσιν οἱ ἔποικοι τῆς αὐτῆς χώρας βασιλικὸν δίκαιον, χωρὶς μόνης τῆς τοῦ φλωριατικοῦ δόσεως· μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν ἵνα κρατῶσι καὶ κεφαλατικεύωσι τὸ τοιοῦτον κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ Φαναρίου καὶ οἱ γνήσιοι υἱοὶ αὐτοῦ παρ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν κατὰ τὸν ἀναγεγραμμένον τρόπον, ὀφείλοντες ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν· καὶ ἐὰν προτελευτήσῃ ὁ ἕτερος αὐτῶν, ἵνα ὁ ζῶν κατέχῃ καὶ τὴν τοῦ τεθνεῶτος μερίδα παρ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωήν. ταῦτα δὴ οὖν τὰ ἀργυρόβουλλα ἐμφανίσας τῇ βασιλείᾳ μου ὁ εἰρημένος κῦρ Γεώργιος ὁ Γεμιστὸς, παρεκάλεσεν, ἵνα πορίσηται καὶ χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου εἰς πλείονα τὴν αὐτοῦ ἀσφάλειαν. ἡ βασιλεία μου οὖν εὐμενῶς τὴν αὐτοῦ παράκλησιν προσδεξαμένη, τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτῷ, δι' οὗ εὐδοκεῖ, θεσπίζει πρὸς ταῦτα καὶ διορίζεται, ἵνα τὰ εἰρημένα ἀργυρόβουλλα τοῦ περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου ἔχωσι τὸ κῦρος, τὸ στέργον καὶ τὸ βέβαιον, καὶ κατέχῃ ὁ εἰρημένος οἰκεῖος τῆς βασιλείας μου, κῦρ Γεώργιος ὁ Γεμιστὸς, τὸ περὶ τὸ Καστρίον χωρίον, τὴν Βρύσιν, μετὰ πάντων τῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ, ἄνευ τῆς ὑπὲρ τοῦ Ἑξαμιλίου μόνης δόσεως, ὡς προείρηται, ἔχων ἄδειαν αὔξειν καὶ βελτιοῦν αὐτὸ καὶ παραπέμπειν καὶ πρὸς τοὺς ἐξ αὐτοῦ γνησίους παῖδας ἐπὶ τῷ παραπέμπεσθαι καὶ παρ' ἐκείνων τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον τρόπον πρὸς τοὺς ἐξ αὐτῶν κατὰ διαδοχὴν ἀδιάκοπον εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον, ὀφειλόντων τῶν ἀεὶ κατεχόντων αὐτὸ ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν, ὁμοίως ἵνα ἔχῃ ὁ εἰρημένος κῦρ Γεώργιος ὁ Γεμιστὸς τὸ κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ Φαναρίου, λαμβάνων ἐντὸς τοῦ προσοδίου αὐτοῦ πάντα τὰ δίκαια τοῦ κεφαλατικίου τῆς αὐτῆς χώρας καὶ τὰς μείζας καὶ εἴ τι ἄλλο ὀφείλουσιν οἱ ἔποικοι τῆς αὐτῆς χώρας βασιλικὸν δίκαιον, χωρὶς μόνης τῆς τοῦ φλωριατικοῦ δόσεως· μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν ἵνα κρατῶσι καὶ κεφαλατικεύωσι τὸ τοιοῦτον κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ Φαναρίου καὶ οἱ γνήσιοι υἱοὶ αὐτοῦ παρ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν κατὰ τὸν ἀναγεγραμμένον τρόπον, ὀφείλοντες ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀνήκου-

σαν δουλείαν. καὶ ὅταν προτελευτήσῃ ὁ ἕτερος αὐτῶν, ἵνα ὁ ζῶν καθέξῃ καὶ τὴν τοῦ τεθνεῶτος μερίδα παρ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν κατὰ τὴν περίληψιν καὶ ἰσχὺν καὶ δύναμιν τῶν εἰρημένων ἀργυροβούλλων τοῦ περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου, πανευτυχεστάτου δεσπότου τοῦ Πορφυρογεννήτου. τῇ γοῦν ἰσχύι καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου καθέξῃ ὁ εἰρημένος κῦρ Γεώργιος ὁ Γεμιστὸς τὸ περὶ τὸ Καστρίον χωρίον, τὴν Βρύσιν, μετὰ πάντων τῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ, ἄνευ τῆς ὑπὲρ τοῦ Ἑξαμιλίου μόνης δόσεως, ὡς προείρηται, ἔχων ἄδειαν αὔξειν καὶ βελτιοῦν αὐτὸ καὶ παραπέμπειν καὶ πρὸς τοὺς ἐξ αὐτοῦ γνησίους παῖδας ἐπὶ τῷ παραπέμπεσθαι καὶ παρ' ἐκείνων τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον τρόπον πρὸς τοὺς ἐξ αὐτῶν κατὰ διαδοχὴν ἀδιάκοπον εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον, ὀφειλόντων τῶν ἀεὶ κατεχόντων αὐτὸ ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν· ὅτι ἵνα ἔχῃ ὁ εἰρημένος κῦρ Γεώργιος ὁ Γεμιστὸς τὸ κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ Φαναρίου, λαμβάνων ἐντὸς τοῦ προσοδίου αὐτοῦ πάντα τὰ δίκαια τοῦ κεφαλατικίου τῆς αὐτῆς χώρας καὶ τὰς μείζας καὶ εἴ τι ἄλλο ὀφείλουσιν οἱ ἔποικοι τῆς αὐτῆς χώρας βασιλικὸν δίκαιον, χωρὶς μόνης τῆς τοῦ φλωριατικοῦ δόσεως· μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν κρατήσωσι καὶ κεφαλατικεύσωσι τὸ τοιοῦτον κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ Φαναρίου καὶ οἱ γνήσιοι δύο υἱοὶ αὐτοῦ παρ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν κατὰ τὸν ἀναγεγραμμένον τρόπον, ὀφείλοντες ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν. καὶ ὅταν τελευτήσῃ ὁ ἕτερος αὐτῶν, ἵνα ὁ ζῶν κατέχῃ καὶ τὴν τοῦ τεθνεῶτος μερίδα παρ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν κατὰ τὴν περίληψιν καὶ ἰσχὺν καὶ δύναμιν τῶν εἰρημένων ἀργυροβούλλων τοῦ περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου, πανευτυχεστάτου δεσπότου τοῦ Πορφυρογεννήτου. καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ὀκτώβριον τῆς νῦν [τρεχούσης] ἑβδόμης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ἐννακοσιοστοῦ τριακοστοῦ ἑβδόμου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

Orig. membr. tabularii Neapolitani. Aurea bulla avulsa est.

XXXIX. 6939—1431. 26. maii ind. IX.

Imperator Ioannes Palaeologus prorogat in annos quinque anteriores pactiones cum Venetis factas.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος καὶ ἀεὶ αὔγουστος. ἐπεὶ ὁ ἐπιφανὴς καὶ μεγαλοπρεπὴς κῦρ Φραντζέσκος Φούσκαρις, θεοῦ χάριτι δοὺξ Βενετίας καὶ τὰ λοιπά, πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν τῆς ἡμετέρας βασιλείας παρουσίαν ἀπέστειλεν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, τῇ ἡμῶν περιφήμῳ πόλει, τὸν ἐξῃρημένον, εὐγενῆ καὶ φρόνιμον ἄνδρα, κῦρ Μαρτίνον δὲ Μοῦστον, ἔντιμον καὶ περιφανῆ ἀποκρισιάριον αὐτοῦ εἰς τὰ μέρη τῆς Ῥωμανίας, σύνδικόν τε καὶ ἐπίτροπον αὐτοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἔχοντα ἐντελῆ ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν καὶ ὁρισμὸν τρακταῖσαι καὶ ποιῆσαι καὶ βεβαιῶσαι καὶ πληρῶσαι τρέβας καὶ συνθήκας τὰς κατωτέρω γραφησομένας μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας καὶ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, καθὼς δηλοῦται διά τινος γράμματος δουκικοῦ αὐτοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, κατωχυρωμένου βούλλῃ μολιβδίνῃ μετὰ σχοινίου μεταξωτοῦ, δοθέντος ἐν τῷ δουκικῷ παλατίῳ αὐτοῦ τοῦ κουμουνίου ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ σαρκώσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ τριακοστῷ, ἰνδικτιῶνι η', ἡμέρᾳ ια' τοῦ μαΐου μηνὸς κατὰ τὸ ἔθος τῆς Βενετίας, ἔτι δὲ καὶ διὰ γράμματος δουκικοῦ πιστώσεως αὐτοῦ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας σταλέντος ἡμῖν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ καὶ δοθέντος ἐν τῷ προειρημένῳ παλατίῳ τοῦ ῥηθέντος κουμουνίου ἔτει, μηνί, ἡμέρᾳ καὶ ἰνδικτιῶνι, ὡς ἀνωτέρω· καὶ μέντοι μετὰ ποικίλας ὁμιλίας καὶ τρακταϊσμοὺς γενομένας μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ προειρημένου συνδίκου, ἐπιτρόπου καὶ ἀποκρισιαρίου περιφανοῦς, ἡμεῖς Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος δικαίῳ καὶ ὀνόματι τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπὲρ εἰρήνης καὶ ἀγάπης ἑκατέρωθεν ὀφει-

ἐν ταῖς εἰρημέναις διωρίαις τῶν προειρημένων πέντε ἐτῶν, συνάπτοντες ἐξ ἐνιαυτοῦ εἰς ἐνιαυτὸν κατὰ διαδοχήν, δηλονότι ἀπὸ τοῦ ὀκτωβρίου μηνός, ὡς προείρηται, ἃ δὴ πάντα ὑπέρπυρα δώσομεν καὶ ἀποπλήσομεν ἐν τοῖς εἰρημένοις καιροῖς καὶ διωρίαις, πάσης προφάσεως ἀναιρουμένης, ἐν χερσὶ τοῦ μπαΐούλου τῶν Βενετίκων τοῦ κατὰ καιρὸν εὑρισκομένου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἢ ᾧτινι ἢ οἷστισιν ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἀποτάξωσι, σωζομένων διόλου καὶ φυλαττομένων πασῶν καὶ ἑκάστων ζημιῶν τῶν Βενετίκων τῶν μὴ τεταγμένων, αἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας μὴ ἔστω ἐλάττωσις, καὶ τὸ ἀνάπαλιν, καὶ σωζομένων διόλου καὶ φυλαττομένων ἀκεραίως καὶ τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ δὴ καὶ ἃς ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσι καὶ ἔχειν δυνήσονται καθ᾽ ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἔν τινι συμβολαίῳ δουκάτων χρυσῶν τριάκοντα χιλιάδων περί τε κεφαλαίου καὶ τόκου, ζημίας καὶ ἐξόδου καὶ τῶν διὰ μέσου καὶ πάντων τῶν ἄλλων τῶν τούτοις ἀπηωρημένων, ὡς ἐν τῷ αὐτῷ συμβολαίῳ τοῦ χρέους περιέχεται, ὃ δὴ συμβόλαιον καὶ χρέος μὴ νοείσθω, μηδὲ νοεῖσθαι δύναιτο διὰ τὴν παροῦσαν τρέβαν ἢ συμφωνίαν ὁπωσοῦν ἀφειμένον, ἄκυρον ἢ ἀνατετραμμένον, μᾶλλον μὲν οὖν ἐν τῇ αὐτοῦ καταστάσει καὶ βεβαιότητι καὶ τῷ δικαίῳ, ἐν οἷς ἦν καὶ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὴν παροῦσαν τρέβαν, βέβαιον καὶ ἀκέραιον διαμενέτω καὶ ἔσται καὶ εἶναι νοείσθω, γραφὲν τὸ εἰρημένον συμβόλαιον ἔτει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ τρίτῳ, ἡμέρᾳ εἰκοστῇ πρώτῃ τοῦ αὐγούστου τῆς ια' ἰνδικτιῶνος χειρὶ Πέτρου ντὲ Ἀρένα, πρεσβυτέρου τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου ἐν τῇ Βενετίᾳ καὶ νοταρίου Βενετίας καὶ καντζελαρίου τοῦ κυροῦ μπαΐούλου τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Βενετίκων, ὑπὲρ ὧν χρυσῶν δουκάτων τριάκοντα χιλιάδων καὶ ἑτέρων τῶν προειρημένων, ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ διαλαμβανομένων, ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρα κόσμια τῆς βασιλείας τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ, καὶ σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ κουμουνίῳ Βενετίας ἀκεραίως πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ δὴ καὶ ἃς ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσι ἢ ἔχειν δύνανται κατὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν περὶ δουκάτων χρυσῶν πέντε χιλιάδων τῶν δανεισθέντων τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἐν τῇ Αἴνῳ διά τινος σὲρ Μαρίνου

Φαρέτρου ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας· ὑπὲρ ὧν ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρον ἀπὸ τῆς βασιλείας ἡμῶν παλάξιον ἕν, οὕτω μέντοι, ὅτι ἀποπληρωθέντων τῶν εἰρημένων πέντε χιλιάδων χρυσῶν δουκάτων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνεχέσθωσαν τὸ εἰρημένον παλάξιον τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἀποδοῦναι. ἔτι ὁ εἰρημένος κῦρ ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας ἀφίησιν, ἀνατρέπει καὶ καταλύει πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας, βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ἐπενεχθείσας παρ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῶν λαῶν καὶ ὑποτεταγμένων ἡμῖν τοῖς Βενετίκοις καὶ πιστοῖς τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, ἐλευθερῶν καὶ ἀπολύων καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀπολελυμένους εἰς τὸ διηνεκὲς εἶναι θέλων ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ τοὺς λαοὺς ἡμῶν καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἀδικιῶν, ζημιῶν τε καὶ προσκομμάτων τῶν ἐπενεχθέντων καὶ γενομένων παρὰ τῶν προηγησαμένων ἡμᾶς καὶ τῶν λαῶν τῶν ὑποτεταγμένων ἡμῖν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ ἰδίως περὶ ἐκείνων τῶν τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας καὶ τοῖς πολίταις Βενετίκοις ἐπενεχθέντων καὶ γεγονότων ἐν τῷ καιρῷ τοῦ τῆς μακαρίας καὶ ἀοιδίμου μνήμης κυροῦ Ἀνδρονίκου, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων, τοῦ Παλαιολόγου, τοῦ θείου τῆς βασιλείας μου, ποιοῦντος ἡμῖν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ τοῦ εἰρημένου ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας δεχομένοις καὶ λαμβάνουσι τέλος, ἐλευθερίαν, ὑπόσχεσιν καὶ συμφωνίαν, ὥστε εἰς τὸ ἑξῆς μὴ ἀπαιτεῖν ἢ μνημονεύειν περὶ τῶν εἰρημένων πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν τούς τε κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν, καὶ ὁμοίως ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν δι' ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν ἀφίεμεν διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας, ἀπορρίπτομεν καὶ ἀνατρέπομεν καὶ καταλύομεν πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας καὶ βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ὁπωσδήποτε ἐπενεχθείσας ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς διὰ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, τῶν τε πιστ-

τάνων τῶν Βενετίκων, εἴτε παρ' οἱωνδήτινων ἄλλων ὀφφικιαλίων, προνοητῶν, ῥεκτόρων καὶ πάντων ἄλλων οἱωνδήτινων ὑποτεταγμένων τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας, καὶ δὴ ἀπὸ τῶν προειρημένων πάντων καὶ ἑκάστων τῶν συμβάντων καὶ γενομένων καὶ ἐπενεχθέντων ἔστωσαν καθόλου ἀπολελυμένοι καὶ ἀνακεκαυμένοι, ἀναπαύοντες καὶ ἀπολύοντες καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἐλευθεροῦντες τὸν εἰρημένον κὸρ δούκαν καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, τοὺς λαοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους αὐτοῖς ἀπὸ πασῶν τῶν προειρημένων ἀδικιῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁπωσδήποτε ἡμῖν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἐπενεχθέντων προσκομμάτων καὶ ζημιῶν μέχρι τῆς παρούσης σήμερον ἡμέρας, ὡς ἀνωτέρω προείρηται, ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. περὶ δὲ τῶν ἔργων τῆς Τενέδου μηδεμία γενέσθω μνήμη κατὰ τὸ παρόν, ἀλλὰ μενέτωσαν οὕτως ἐν μετεώρῳ, μέχρις ἂν ὁ ὡρισμένος χρόνος τῆς παρούσης τρέβας διαμένῃ. ἔτι δὲ μὴ νοουμένου διὰ τῆς παρούσης τρέβας καὶ συμφωνίας, ὅτι ἐὰν ὦσί τινα συμβόλαια καὶ συμφωνίαι ἢ στοιχήματα, ἐξ ὧν ἢ ἐκ τῆς δυνάμεως ἐκείνων τινὲς Ῥωμαῖοι ὑποτεταγμένοι ἢ πιστοὶ ἡμῶν καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Βενετίκοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἢ ἀνάπαλιν Βενέτικοι τινὲς ὑποτεταγμένοι καὶ πιστοὶ τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Ῥωμαίοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς ἡμῶν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ὁπωσδήποτε, ἔσονται ἀφειμένα, ἀνατετραμμένα ἢ ἄκυρα, μᾶλλον μὲν οὖν ἐκδηλότερον νοείσθω καὶ δηλούσθω διὰ τοῦ παρόντος στοιχήματος καὶ τῶν τρεβῶν, ὅτι αὐτοὶ οἱ τοιοῦτοι Βενέτικοι, πιστοὶ καὶ ὑποτεταγμένοι τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήτινων Ῥωμαίων τῶν ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἷς δὴ Βενετίκοις καὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ἡμεῖς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ποιήσομεν καὶ γενέσθαι διαπραξόμεθα δίκαιον διεσθετημένον καὶ ἐντελές, ὡς πρότερον ἐνειχόμεθα, ἀκεραίως καὶ νῦν ὀφείλομεν· καὶ κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον οἱ ἡμέτεροι Ῥωμαῖοι δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήποτε Βενετίκων πιστῶν καὶ ὑποτεταγμένων τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἵστισι δὴ Ῥωμαίοις ὁ κὸρ

δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, ὁ μπαϊοῦλος καὶ ὁ ῥέκτωρ καὶ οἱ ὀφφικιάλιοι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὁπουδήποτε καθεστῶτες δίκαιον ποιήσουσι διευθετημένον καὶ ἐντελές, ὡς πρότερον ἐνείχοντο, ἀκεραίως, καὶ νῦν ὀφείλουσι, σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων πασῶν καὶ ἑκάστων τῶν παραφυλάξεων καὶ καταστάσεων, ὑποσχέσεων καὶ διασαφήσεων, εἴτε περὶ ζημιῶν τῶν μὴ ταχθεισῶν, ἰδίως ῥηθεισῶν καὶ ὀνομασθεισῶν, εἴτε περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀνωτέρω ὀνομασθέντων; οἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας ἢ ἀφέσεως τῶν ἀδικιῶν, τῶν προσκομμάτων καὶ τῶν ζημιῶν μὴ νοείσθω κατά τι ἐλάττωσις, ἅπερ δὴ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια, εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν, εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἁψάμενοι τῶν γραφῶν, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου, καὶ αὐτὸς ὁ κῦρ ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἁψάμενος τῶν αὐτῶν ἱερῶν γραφῶν, καὶ εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὀνόματι τῶν προειρημένων καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὠμόσαμεν καὶ ὑπεσχέθημεν ἀλλήλοις, βέβαια καὶ ἀμετακίνητα τὰ προειρημένα πάντα ἔχειν τε καὶ κρατεῖν καὶ ἀπαράθραυστα συντηρεῖν καὶ ἀποπληροῦν ἢ φυλάττεσθαι καὶ ἀποπληροῦσθαι ποιῆσαι καὶ μὴ ἐναντίως ποιῆσαι ἢ ἐπελθεῖν τοῖς προειρημένοις ἢ ἔν τινι τῶν προειρημένων δι' ἡμῶν ἢ δι' ἄλλων ἀπὸ δικαίου ἢ φάκτου τρόπῳ τινὶ ἢ μηχανῇ ἢ αἰτίᾳ ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνοχῇ τῶν ἡμετέρων καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἀγαθῶν τῶν τε νῦν ὄντων καὶ ἐσομένων. ὧν πάντων εἰς μαρτυρίαν καὶ καθαρωτέραν βεβαίωσιν ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν τὰς παρούσας τρέβας γενέσθαι καὶ γραφῆναι προσετάξαμεν γράμμασιν ἑλληνικοῖς τε καὶ λατινικοῖς, ἑλληνικοῖς μὲν διὰ χειρὸς βασιλικοῦ νοταρίου Γεωργίου τοῦ Μανικαΐτου, λατινικοῖς δὲ διὰ χειρὸς Χριστοφόρου Γαρατῶν ἀπὸ τοῦ Ταρβεσίου, ἐπιστημῶν διδασκάλου καὶ βασιλικῇ ἐξουσίᾳ νοταρίου καὶ καντζελαρίου τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου καὶ ἔτι ἐν τῇ πόλῃ τῶν Βενετίκων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει

καὶ εἰς μείζονα ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν τῶν εἰρημένων τρεβῶν ἰδίᾳ ἡμῶν χειρὶ ἐρυθροῖς γράμμασιν ὑπεγράφαμεν καὶ ἡμετέρᾳ χρυσῇ βούλλῃ ἀπηωρημένῃ κατοχυρωθῆναι ἐποιήσαμεν καὶ προσετάξαμεν, ἃς τῷ προειρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ δεδώκαμεν, ἔχοντες παρ' ἡμῖν ἑτέρας ὁμοίας τρέβας τὴν αὐτὴν περίληψιν ἐχούσας καὶ κατωχυρωμένας τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου καὶ συνδίκου βούλλῃ κηρίνῃ τῆς τοῦ ἁγίου Μάρκου εἰκόνος ἐντετυπωμένης, ἃ δὴ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἐγένοντο ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου γεννήσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ εἰκοστῷ τρίτῳ, ἰνδικτιῶνος δευτέρας, ἡμέρᾳ τελευταίᾳ τοῦ σεπτεβρίου κατὰ τὸν τῶν Λατίνων δρόμον, ἀπὸ δὲ κτίσεως κόσμου ἑξακισχιλιοστῷ ἐννακοσιοστῷ τριακοστῷ πρώτῳ, ἰνδικτιῶνος β΄, ἐν μηνὶ καὶ ἡμέρᾳ τῇ ἀνωτέρω γεγραμμένῃ. εἰ καὶ προγράφεται, ὅτι ἐγένοντο ἐν τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ τοῦ σεπτεβρίου, ἀλλ' οὖν ὡμόθησαν κατὰ τὴν θ΄ ὀκτωβρίου τῆς αὐτῆς ἰνδικτιῶνος ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ, θεοδοξάστῳ, θεομεγαλύντῳ ἡμετέρᾳ πόλει τῇ Κωνσταντινουπόλει, ἐν τῷ ἡμετέρῳ θεοφρουρήτῳ παλατίῳ, ἐν ᾧ νῦν κατοικοῦμεν, παρόντων μαρτύρων ἰδίως πρὸς ταῦτα τὰ ἀνωτέρω γεγραμμένα προσκληθέντων καὶ ἀξιωθέντων τοῦ τε περιποθήτου θείου τῆς βασιλείας ἡμῶν κυροῦ Δημητρίου Παλαιολόγου τοῦ Γουδέλη καὶ τοῦ ἐξαδέλφου τῆς βασιλείας ἡμῶν κυροῦ Δημητρίου Παλαιολόγου τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ τῶν οἰκείων τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ κυροῦ Γεωργίου τοῦ Γουδέλη καὶ κυροῦ Δημητρίου τοῦ Λεοντάρη, Λατίνων δὲ τῶν εὐγενῶν καὶ φρονίμων ἀνδρῶν κυροῦ Φραντζέσκου Μουριτζίνου, κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Μιχέλη, κυροῦ Φραγκούλη τοῦ Βενέρη καὶ κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Τζαμπάνη.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

Versio latina subscripta est: Ego Christophorus Garathonus, natus quondam Petri Garathoni de Taruisio, artium doctor imperialique auctoritate notarius tunc et cancellarius prefati domini ambasiatoris et baiuli in curia Venetorum Constantinopoli his omnibus presens interfui, et rogatus scripsi.

Origin. membr. tabularii Veneti. A tergo: χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ εἰκοστῷ τρίτῳ, ἡμέρᾳ ἐνάτῃ τοῦ ὀκτωβρίου μηνὸς παρεσημειώθη τὸ παρὸν συμβόλαιον τῶν τρεβῶν δι' ἐμοῦ Γεωργίου τοῦ Μανκαΐτου βασιλικοῦ νοταρίου βασιλικῇ ἐξουσίᾳ. *Versio latina ad dextram. Aurea bulla, olim suspensa serico rubro, avulsa est.*

XXXVII. 6936 (1427) novembri ind. VI.

Despota Theodorus Palaeologus Georgio Gemisto in feudum dat terram Phanarii.

† Ἡ βασιλεία μου τὸν παρόντα ἀργυρόβοολλον ὁρισμὸν αὐτῆς ἀπολύει, δι' οὗ δὴ καὶ διορίζεται, ὡς ἂν κρατῇ καὶ κεφαλατικεύῃ ὁ οἰκεῖος τῇ βασιλείᾳ μου, κῦρ Γεώργιος ὁ Γεμιστὸς, τὸ κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ Φαναρίου μετὰ πάσης τῆς αὐτοῦ νομῆς καὶ συνηθείας καὶ περιοχῆς, λαμβάνων κατ' ἔτος ἐκτὸς τοῦ προσοδίου αὐτοῦ πάντα τὰ δίκαια τοῦ κεφαλατικίου τῆς αὐτῆς χώρας, τὰς μύζας καὶ εἴ τι ἄλλο ὀφείλουσιν οἱ ἔποικοι τῆς αὐτῆς χώρας αὐθεντικὸν δίκαιον, χωρὶς μόνης τῆς τοῦ φλωριατικοῦ δόσεως, ἥτις ὀφείλει εἶναι τοῦ δημοσίου, καὶ οὐδὲν ἔχῃ εἰς τὰ αὐτὰ παρά τινος τὴν τυχοῦσαν διενόχλησιν ἢ παρασάλευσιν, ἀλλὰ ἀπολαύῃ πάσης ἀνενοχλησίας καὶ δεφενδεύσεως τῇ ἰσχύει καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος ἀργυροβούλλου ὁρισμοῦ τῆς βασιλείας μου, κρατῶν καὶ κεφαλατικεύων αὐτὸ, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, παρ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν, καὶ ἐκδουλεύειν ὀφείλων· καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν ἵνα κρατῶσι καὶ κεφαλατικεύωσι τὸ τοιοῦτον κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ Φαναρίου καὶ οἱ γνήσιοι παῖδες αὐτοῦ, ὅ τε κῦρ Δημήτριος καὶ ὁ κῦρ Ἀνδρόνικος, παρ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν κατὰ τὸν ἀναγεγραμμένον τρόπον, ὡς καὶ οἱ τούτων παῖδες, καὶ εἰ μὲν φανῶσιν ἄξιοι περισσοτέρας εὐεργεσίας, ἵνα γένηται εἰς αὐτοὺς, εἰ δὲ μὴ, ἵνα λαμβάνωσιν εἰς προσόδιον αὐτῶν κατ' ἔτος πάσας τὰς ἀναγεγραμμένας δόσεις, χωρὶς μόνης τῆς τοῦ φλωριατικοῦ δόσεως, ἥτις ὀφείλει εἶναι τοῦ δημοσίου, καὶ ἐκδουλεύωσι τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν τὴν ἀνήκουσαν ὑπὲρ τούτων δουλείαν· αἴος δὲ προτελευτήσῃ ἐκ τούτων, ἵνα ὁ ζῶν κατέχῃ καὶ τὴν τοῦ τεθνεῶτος μερίδα ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως παρ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν, ἐπεὶ καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων βεβαίωσιν καὶ ἀσφάλειαν αὐτῶν ἐγένετο

πρὸς αὐτοὺς καὶ ὁ παρὼν ἀργυρόβουλλος ὁρισμὸς τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα νοέμβριον τῆς ἐνισταμένης ϛ' ἰνδ. τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ἐννακοσιοστοῦ λϛ' ἔτους, ἐν ᾧ καὶ ἡ βασιλεία μου ὑπεσημήνατο †.

† Θεόδωρος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ εὐσεβὴς δεσπότης, Παλαιολόγος ὁ Πορφυρογέννητος †.

Orig. membr. tabularii Neapolitani. Bulla argentea avulsa est. Edidit cum duobus aliis diplomatibus eiusdem tabularii Paschalis Placido, Illustrazione di tre diplomi bisantini del grande archivio di Napoli. Napoli. 1862.

XXXVIII. 6937 (1428) octobri ind. VII.

Imperator Ioannes Palaeologus confirmat argenteas bullas despotae Theodori Palaeologi, quibus Georgio Gemisto in feudum dantur terrae Brysis et Phanarii.

† Ὁ οἰκεῖος τῆς βασιλείας μου, κῦρ Γεώργιος ὁ Γεμιστός, ἐνεφάνισεν εἰς αὐτὴν ἀργυρόβουλλον τοῦ περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου, πανευτυχεστάτου δεσπότου τοῦ Πορφυρογεννήτου κῦρ Θεοδώρου τοῦ Παλαιολόγου, διαλαμβάνον, ἵνα ἔχῃ τὸ περὶ τὸ Καστρίον χωρίον, τὴν Βρύσιν, μετὰ τῆς αὐτοῦ νομῆς καὶ περιοχῆς, καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ πᾶσαν καὶ παντοίαν ἀποφέρηται καὶ ἀποκερδαίνῃ πρόσοδον, τήν τε ὑπὲρ τοῦ κεφαλατικίου δηλονότι, καὶ τὰς δύο μείζας, τά τε ἐν αὐτῷ ἐξαλειμματικὰ στασία καὶ πᾶν ἄλλο δημοσιακὸν δίκαιον, ἄνευ μὲν τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἑξαμιλίου ἀποταχθέντων ἢ ἀποταχθησομένων κεφαλαίων, ἔχων ἄδειαν αὐξεῖν καὶ βελτιοῦν αὐτὸ κατὰ τὸν ἐνόντα τρόπον· ὁμοίως καὶ ὅσους ἂν προσφέρηται ἢ αὐτὸς ἢ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ ξένους, καὶ τοῦ δημοσίου ἀνεπίγνωστοι, καὶ προσκαθήσωσιν ἐκεῖσε ἐν τῷ τοιούτῳ χωρίῳ, ἵνα ἔχωσι καὶ αὐτοὺς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ καθέξῃ καὶ νεμηθήσεται τὸ αὐτὸ χωρίον μετὰ τῆς ἐν αὐτῷ γενησομένης ὑπὲρ αὐτοῦ αὐξήσεως εἷς τῶν γνησίων παίδων καὶ κληρονόμων αὐτοῦ, ὁ προτιμότερος· καὶ τοῦτο γίνηται κατὰ διαδοχὴν εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον, ὀφείλοντος τοῦ κατέχοντος αὐτὸ ἀεὶ ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν. [ὁμοίως] ἐνεφάνισε καὶ ἕτερον ἀργυρόβουλλον τοῦ εἰρημένου περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου, διαλαμβάνον, ὡς ἂν κρατῇ καὶ κεφαλατικεύῃ ὁ εἰρημένος κῦρ Γεώργιος

ὁ Γεμιστὸς τὸ κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ Φαναρίου μετὰ πάσης τῆς αὐτοῦ νομῆς καὶ συνηθείας καὶ περιοχῆς, λαμβάνων κατ' ἔτος ἐντὸς τοῦ προσοδίου αὐτοῦ πάντα τὰ δίκαια τοῦ κεφαλατικίου τῆς αὐτῆς χώρας, τάς τε μείζας, καὶ εἴ τι ἄλλο ὀφείλουσιν οἱ ἔποικοι τῆς αὐτῆς χώρας βασιλικὸν δίκαιον, χωρὶς μόνης τῆς τοῦ φλωριατικοῦ δόσεως· μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν ἵνα κρατῶσι καὶ κεφαλατικεύωσι τὸ τοιοῦτον κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ Φαναρίου καὶ οἱ γνήσιοι υἱοὶ αὐτοῦ παρ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν κατὰ τὸν ἀναγεγραμμένον τρόπον, ὀφείλοντες ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν· καὶ ἐὰν προτελευτήσῃ ὁ ἕτερος αὐτῶν, ἵνα ὁ ζῶν κατέχῃ καὶ τὴν τοῦ τεθνεῶτος μερίδα παρ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωήν. ταῦτα δὴ οὖν τὰ ἀργυρόβουλλα ἐμφανίσας τῇ βασιλείᾳ μου ὁ εἰρημένος κῦρ Γεώργιος ὁ Γεμιστός, παρεκάλεσεν, ἵνα πορίσηται καὶ χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου εἰς πλείονα τὴν αὐτοῦ ἀσφάλειαν. ἡ βασιλεία μου οὖν εὐμενῶς τὴν αὐτοῦ παράκλησιν προσδεξαμένη, τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτῷ, δι' οὗ εὐδοκεῖ, θεσπίζει πρὸς ταῦτα καὶ διορίζεται, ἵνα τὰ εἰρημένα ἀργυρόβουλλα τοῦ περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου ἔχωσι τὸ κῦρος, τὸ στέργον καὶ τὸ βέβαιον, καὶ κατέχῃ ὁ εἰρημένος οἰκεῖος τῆς βασιλείας μου, κῦρ Γεώργιος ὁ Γεμιστός, τὸ περὶ τὸ Καστρίον χωρίον, τὴν Βρύσιν, μετὰ πάντων τῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ, ἄνευ τῆς ὑπὲρ τοῦ Ἑξαμιλίου μόνης δόσεως, ὡς προείρηται, ἔχων ἄδειαν αὔξειν καὶ βελτιοῦν αὐτὸ καὶ παραπέμπειν καὶ πρὸς τοὺς ἐξ αὐτοῦ γνησίους παῖδας ἐπὶ τῷ παραπέμπεσθαι καὶ παρ' ἐκείνων τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον τρόπον πρὸς τοὺς ἐξ αὐτῶν κατὰ διαδοχὴν ἀδιάκοπον εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον, ὀφειλόντων τῶν ἀεὶ κατεχόντων αὐτὸ ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν, ὁμοίως ἵνα ἔχῃ ὁ εἰρημένος κῦρ Γεώργιος ὁ Γεμιστὸς τὸ κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ Φαναρίου, λαμβάνων ἐντὸς τοῦ προσοδίου αὐτοῦ πάντα τὰ δίκαια τοῦ κεφαλατικίου τῆς αὐτῆς χώρας καὶ τὰς μείζας καὶ εἴ τι ἄλλο ὀφείλουσιν οἱ ἔποικοι τῆς αὐτῆς χώρας βασιλικὸν δίκαιον, χωρὶς μόνης τῆς τοῦ φλωριατικοῦ δόσεως. μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν ἵνα κρατῶσι καὶ κεφαλατικεύωσι τὸ τοιοῦτον κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ Φαναρίου καὶ οἱ γνήσιοι υἱοὶ αὐτοῦ παρ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν κατὰ τὸν ἀναγεγραμμένον τρόπον, ὀφείλοντες ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀνήκου-

σαν δουλείαν. καὶ ὅταν προτελευτήσῃ ὁ ἕτερος αὐτῶν, ἵνα ὁ ζῶν καθέξῃ καὶ τὴν τοῦ τεθνεῶτος μερίδα παρ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν κατὰ τὴν περίληψιν καὶ ἰσχὺν καὶ δύναμιν τῶν εἰρημένων ἀργυροβούλλων τοῦ περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου, πανευτυχεστάτου δεσπότου τοῦ Πορφυρογεννήτου. τῇ γοῦν ἰσχύι καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου καθέξῃ ὁ εἰρημένος κῦρ Γεώργιος ὁ Γεμιστὸς τὸ περὶ τὸ Καστρίον χωρίον, τὴν Βρύσιν, μετὰ πάντων τῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ, ἄνευ τῆς ὑπὲρ τοῦ Ἑξαμιλίου μόνης δόσεως, ὡς προείρηται, ἔχων ἄδειαν αὔξειν καὶ βελτιοῦν αὐτὸ καὶ παραπέμπειν καὶ πρὸς τοὺς ἐξ αὐτοῦ γνησίους παῖδας ἐπὶ τῷ παραπέμπεσθαι καὶ παρ' ἐκείνων τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον τρόπον πρὸς τοὺς ἐξ αὐτῶν κατὰ διαδοχὴν ἀδιάκοπον εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον, ὀφειλόντων τῶν ἀεὶ κατεχόντων αὐτὸ ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν. ὅτι ἵνα ἔχῃ ὁ εἰρημένος κῦρ Γεώργιος ὁ Γεμιστὸς τὸ κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ Φαναρίου, λαμβάνων ἐντὸς τοῦ προσοδίου αὐτοῦ πάντα τὰ δίκαια τοῦ κεφαλατικίου τῆς αὐτῆς χώρας καὶ τὰς μείζας καὶ εἴ τι ἄλλο ὀφείλουσιν οἱ ἔποικοι τῆς αὐτῆς χώρας βασιλικὸν δίκαιον, χωρὶς μόνης τῆς τοῦ φλωριατικοῦ δόσεως· μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν κρατήσωσι καὶ κεφαλατικεύσωσι τὸ τοιοῦτον κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ Φαναρίου καὶ οἱ γνήσιοι δύο υἱοὶ αὐτοῦ παρ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν κατὰ τὸν ἀναγεγραμμένον τρόπον, ὀφείλοντες ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν. καὶ ὅταν τελευτήσῃ ὁ ἕτερος αὐτῶν, ἵνα ὁ ζῶν κατέχῃ καὶ τὴν τοῦ τεθνεῶτος μερίδα παρ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν κατὰ τὴν περίληψιν καὶ ἰσχὺν καὶ δύναμιν τῶν εἰρημένων ἀργυροβούλλων τοῦ περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου, πανευτυχεστάτου δεσπότου τοῦ Πορφυρογεννήτου. καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κ α τ ὰ μ ῆ ν α ὀ κ τ ώ β ρ ι ο ν τ ῆ ς ν ῦ ν [τ ρ ε χ ο ύ σ η ς] ἑ β δ ό μ η ς ἰ ν δ ι κ τ ι ῶ ν ο ς τ ο ῦ ἑ ξ α κ ι σ χ ι λ ι ο σ τ ο ῦ ἐ ν ν α κ ο σ ι ο σ τ ο ῦ τ ρ ι α κ ο σ τ ο ῦ ἑ β δ ό μ ο υ ἔ τ ο υ ς, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος.

† Ἰ ω ά ν ν η ς, ἐ ν Χ ρ ι σ τ ῷ τ ῷ Θ ε ῷ π ι σ τ ὸ ς β α σ ι λ ε ὺ ς κ α ὶ α ὐ τ ο κ ρ ά τ ω ρ Ῥ ω μ α ί ω ν, ὁ Π α λ α ι ο λ ό γ ο ς †.

Orig. membr. tabularii Neapolitani. Aurea bulla avulsa est.

XXXIX. 6939—1431. 26. maii ind. IX.

Imperator Ioannes Palaeologus prorogat in annos quinque anteriores pactiones cum Venetis factas.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος καὶ ἀεὶ αὔγουστος. ἐπεὶ ὁ ἐπιφανὴς καὶ μεγαλοπρεπὴς κῦρ Φραντζέσκος Φούσκαρις, θεοῦ χάριτι δοὺξ Βενετίας καὶ τὰ λοιπά, πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν τῆς ἡμετέρας βασιλείας παρουσίαν ἀπέστειλεν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, τῇ ἡμῶν περιφήμῳ πόλει, τὸν ἐξῃρημένον, εὐγενῆ καὶ φρόνιμον ἄνδρα, κῦρ Μαρτίνον δὲ Μοῦστον, ἔντιμον καὶ περιφανῆ ἀποκρισιάριον αὐτοῦ εἰς τὰ μέρη τῆς Ῥωμανίας, σύνδικόν τε καὶ ἐπίτροπον αὐτοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἔχοντα ἐντελῆ ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν καὶ ὁρισμὸν τρακταῖσαι καὶ ποιῆσαι καὶ βεβαιῶσαι καὶ πληρῶσαι τρέβας καὶ συνθήκας τὰς κατωτέρω γραφησομένας μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας καὶ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, καθὼς δηλοῦται διά τινος γράμματος δουκικοῦ αὐτοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, κατωχυρωμένου βούλλῃ μολιβδίνῃ μετὰ σχοινίου μεταξωτοῦ, δοθέντος ἐν τῷ δουκικῷ παλατίῳ αὐτοῦ τοῦ κουμουνίου ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ σαρκώσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ τριακοστῷ, ἰνδικτιῶνι η', ἡμέρᾳ ια' τοῦ μαΐου μηνὸς κατὰ τὸ ἔθος τῆς Βενετίας, ἔτι δὲ καὶ διὰ γράμματος δουκικοῦ πιστώσεως αὐτοῦ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας σταλέντος ἡμῖν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ καὶ δοθέντος ἐν τῷ προειρημένῳ παλατίῳ τοῦ ῥηθέντος κουμουνίου ἔτει, μηνί, ἡμέρᾳ καὶ ἰνδικτιῶνι, ὡς ἀνωτέρω· καὶ μέντοι μετὰ ποικίλας ὁμιλίας καὶ τρακταϊσμοὺς γενομένας μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ προειρημένου συνδίκου, ἐπιτρόπου καὶ ἀποκρισιαρίου περιφανοῦς, ἡμεῖς Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος δικαίῳ καὶ ὀνόματι τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπὲρ εἰρήνης καὶ ἀγάπης ἑκατέρωθεν ὀφει-

λομένης τηρηθῆναι καὶ φιλίας ἐπὶ τὸ κρεῖττον αὐξηθησομένης ἐπικαλεσάμενοι τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, συνέβημεν ἐπὶ τούτοις, δηλονότι, ἵνα ἀπὸ τῆς παρούσης ἡμέρας εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέχρι πέντε ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἀκολουθησόντων μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ πάντων τῶν ὑποτεταγμένων αὐτοῖς διαμένωσιν ἐν ἰσχύι καὶ ἀκμῇ εἰλικρινεῖ καὶ ὁμονοίᾳ τρέβαι ὀφείλουσαι διαρκεῖν, στηρίζοντες καὶ βεβαιοῦντες μέχρι τῆς εἰρημένης διωρίας πάσας τὰς παρελθούσας καὶ ἐκπνευσάσας τρέβας μετὰ πάντων τῶν κεφαλαίων, τῶν καταστάσεων, τῶν στοιχημάτων, τῶν συμφωνιῶν, τῶν ἐπερωτήσεων, βεβαιώσεών τε καὶ ζημιῶν ἐπιθέσεων καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν ταῖς τρέβαις ταῖς ἀνωτέρω δηλουμέναις, ταῖς παρελθούσαις, καθὼς μέχρι τοῦ νῦν καθέστηκε σύνηθες, μετὰ τῶν διασαφήσεων καὶ προσδιορισμῶν τῶν κατωτέρω γραφησομένων, δηλονότι, ὅτι εἰ καὶ ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας φανερῶς ἔχουσιν ἀπὸ τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν τῶν τε νέων καὶ παλαιῶν, ὥστε ἐξεῖναι τοῖς Βενετίκοις αὐτῶν ὠνεῖσθαι ἐλευθέρως οἰκίας, κάμπους, περιβόλια καὶ κτήματα ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ πάσῃ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, ὅμως ὁ προειρημένος κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, κατανοοῦντες τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἵνα ἐπιγνῶμεν τὴν αὐτῶν καλὴν διάθεσιν πρὸς τὴν ἡμετέραν συντήρησιν, προενοήσαντο ὁδῷ κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἀρέσαι ἡμῖν τοῦτον τὸν τρόπον, τοῦτ' ἔστιν, ὅτι μὴ ἐλαττουμένων διὰ τοῦτο πασῶν τῶν ἐλευθεριῶν τε καὶ φραγγισιῶν, ἃς ἔχουσι καὶ ἔχειν ὀφείλουσιν οἱ Βενέτικοι διὰ τῶν τρεβῶν, κωλύσουσι τοὺς αὐτῶν Βενετίκους, ὥστε μέχρι τῆς συμπληρώσεως καὶ διωρίας τῶν παρουσῶν τρεβῶν μὴ ἀγοράσαι ὀσπήτια, τόπους, περιβόλια καὶ κτήματα, ἐναπομενόντων τῶν νῦν ὄντων ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Βενετίκων μετὰ τῶν τρόπων ἐκείνων καὶ τῶν καταστάσεων, καθ' ἃς κατέχουσι ταῦτα κατὰ τὸ παρὸν, δηλοποιουμένου, εἰ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τῶν τρεβῶν ἱκανῶς ἐστι δῆλον καὶ οὐ δεῖ ἐπὶ πλείω σαφηνίσεως, ὅτι διὰ τὴν εἰρημένην πρόφασιν οὐδεμία καινότης, δόσις, κομμέρκιον ἢ ἐμφύτευμα δυνήσεται ἐπιτεθῆναι δι' ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐπὶ ταῖς οἰκίαις, τοῖς τόποις, τοῖς κτήμασι καὶ περιβολίοις τοῖς νῦν οὖσιν ἐν ταῖς χερσὶ

τῶν Βενετίκων, ἥτις καινότης ἢ βάρος δυνήσεται ἀνακόψαι εἰς βλάβην καὶ ζημίαν τῶν Βενετίκων. ἔτι ἐπειδὴ ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς εἴπομεν τῷ εἰρημένῳ συνδίκῳ, ἀποκρισιαρίῳ καὶ ἐπιτρόπῳ, ὅτι αἱ πρόσοδοι καὶ τὰ κομμέρκια ἡμῶν βλάπτονται διὰ τὰ πολλὰ καπηλεῖα, ἅπερ οἱ Βενέτικοι κρατοῦσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τὴν μεγάλην ἀμετρίαν τοῦ οἴνου τοῦ πωλουμένου ἐν αὐτοῖς, καὶ ὅτι διὰ ταῦτα ὀφείλουσι προνοήσασθαι πρὸς τοῦτο, τούτου χάριν, εἰ καὶ μάλιστα διὰ τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν ἔξεστι τοῖς Βενετίκοις κρατεῖν καπηλεῖα κατὰ πάντα ἀριθμὸν καὶ ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν ἐλευθέρως, καθὼς ἂν βούλωνται, ὅμως ὁδῷ κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἐκρίναμεν πρόνοιαν ποιήσασθαι τοῦτον τὸν τρόπον, δηλονότι μέχρι τῆς διωρίας τῶν παρουσῶν τρεβῶν ὁ προειρημένος κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας τάξουσιν, ὅτι οἱ Βενέτικοι αὐτῶν ἕξουσι ἐν τῇ Κωνσταντινούπολει δεκαπέντε μόνον καπηλεῖα, καὶ τὰ ἄλλα πάντα παυθήσονται, ἐν οἷς δήπου τεταγμένοις καπηλείοις οἱ Βενέτικοι αὐτῶν δυνήσονται πωλεῖν οἶνον παντοῖον κατακοπτικῶς ἐν οἱᾳδήποτε ποσότητι χωρίς τινος βάρους, νοουμένου, ὅτι διὰ τὴν συγκατάβασιν ταύτην οὐ νοηθήσεται διὰ τοῦτο ἐλαττοῦσθαι ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ τὰς ἐλευθερίας καὶ φραγγισίας τῶν Βενετίκων, καθώς ἐστι δίκαιον. ἔτι μέσον ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου γέγονε σαφὲς ὑπὲρ τοῦ πᾶσαν ἀμφιβολίαν ἀναιρεθῆναι, δύνασθαι τοὺς Βενετίκους πωλεῖν ἐλευθέρως σῖτον ἐν παντὶ μέρει καὶ τόπῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ὅπου οὐκ ἔστι προσφόριον, σωζομένου τοῦ μὴ τὸν σῖτον ἐκεῖνον γεωργηθῆναι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ, ὅπερ διαμενέτω κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν· εἰ δὲ οἱ Βενέτικοι θέλουσι πωλεῖν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ προσφορίου, δύνανται πωλεῖν ἀποδιδόντες τὸ κομμέρκιον, πλὴν εἴ τις Ῥωμαῖος θελήσει πωλεῖν σῖτον, ὅπου ὁ Βενέτικος πωλεῖ ἔξω προσφορίου, τότε ὁ Βενέτικος κομμέρκιον οὐκ ἀποφλήσει διὰ τὸ ἐλευθέρως δύνασθαι πωλεῖν. καὶ ἐπεὶ ἐγένοντό τινες διαφοραὶ μέσον ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας περὶ τοῦ τόπου τοῦ προσφορίου, ὑπὲρ μείζονος σαφηνείας τάττομεν, ὅτι ὁ τόπος τοῦ προσφορίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔστω καὶ εἶναι νοείσθω κατὰ τὰ ὅρια τὰ ἀρχῆθεν εἰωθότα. ἔτι ὁ ῥηθεὶς ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος εἶπεν ἡμῖν, ὅτι τινὲς Βενέτικοι καὶ ὡς Βενέτι-

κοι καταλογιζόμενοι παρὰ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐγένοντο Ῥωμαῖοι, ἀρκούμεθα ἡμεῖς ὅ τε βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἀνακαλέσασθαι πάντας τοὺς Βενετίκους καὶ τοὺς ὡς Βενετίκους καταλογιζομένους τοὺς γεγονότας Ῥωμαίους ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν ἐσχάτων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει μέχρι τῶν νῦν, οὕτω καὶ τοιουτοτρόπως, ὅτι οἱ Βενέτικοι οἱ γεγονότες Ῥωμαῖοι εἰς τὸ ἑξῆς οὐ διαβιβασθήσονται ὡς Ῥωμαῖοι, ἀλλ' ὡς Βενέτικοι. ἔτι ἐπὶ τῆς πράξεως τῶν ἐξωτερικῶν κρασίων ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπισχνούμεθα καὶ ἀρέσκει ἡμῖν γενέσθαι καὶ φυλάττεσθαι κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ἔτι περὶ τῆς πράξεως τοῦ σίτου ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν λέγομεν καὶ ἀρέσκει ἡμῖν γενέσθαι ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σίτου καὶ περὶ αὐτοῦ κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν, μενουσῶν τῶν ἄλλων πασῶν ἐλευθεριῶν καὶ φραγγισιῶν ἐπὶ πάσαις ταῖς ἄλλαις πραγματείαις καὶ τοῖς πράγμασιν εἰς τὴν αὐτῶν κατάστασιν κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ἔτι ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπισχνούμεθα τῷ εἰρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ, ὥστε πάντα τὰ καινουργήματα, ἀποστερήσεις, ἀδικίας, προσκρούσματα καὶ ζημίας τὰς γενομένας δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν τοῖς ὑποτεταγμένοις τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐν τῷ καιρῷ καὶ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν καταλῦσαι καὶ κατορθώσασθαι καὶ ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ὀφειλομένην εἶναι καὶ ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσει, καθὼς ἐστι δίκαιον καὶ ὀφείλομεν κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπισχνεῖται ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν πάντα τὰ ἄλλα καινουργήματα, ἀποστερήσεις, ἀδικίας, προσκρούσματα καὶ ζημίας τὰς γενομένας διὰ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας τοῖς ὑποτεταγμένοις ἡμῖν ἐν τῷ καιρῷ καὶ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν καταλῦσαι καὶ διορθώσασθαι καὶ ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ὀφειλομένην εἶναι καὶ ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσει, καθὼς ἐστι δίκαιον καὶ ὀφείλουσι κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ἔτι ἐπειδὴ ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἐνεχό-

μεθα καὶ ἀπολειπαζόμεθα δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὑπὲρ ἱκανοποιήσεως τῶν παλαιῶν ζημιῶν ὑπέρπυρα χιλιάδας δεκαεπτὰ καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τρία, ὑπισχνούμεθα τῷ εἰρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ ὀνόματι τῷ προειρημένῳ δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι τὰ τοιαῦτα ὑπέρπυρα διὰ πέντε ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἐλευσομένων, ἀρχομένης τῆς διωρίας τῶν εἰρημένων χρόνων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς βεβαιώσεως τοῦ παρόντος συμβολαίου, δηλονότι ἡμέρᾳ εἰκοστῇ ἕκτῃ τοῦ μαΐου, διαιροῦντες τὰς εἰρημένας δεκαεπτὰ χιλιάδας τὰ ὑπέρπυρα καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τρία κατὰ πέμπτον καὶ ἀποδιδόντες τὸ ἐπιβάλλον μέρος, δηλονότι τὸ πέμπτον, ὅπερ ἐστὶν ὑπέρπυρα τρισχίλια τετρακόσια τριακονταδύο, κοκκία δεκατέσσαρα ἥμισυ ἢ ἔγγιστα καὶ οὕτω κατὰ διαδοχήν, μέχρις ἂν πληρωθῇ ἡ ἀπόφλησις τῶν εἰρημένων δεκαεπτὰ χιλιάδων ὑπερπύρων καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τριῶν, καὶ ἱκανοποιήσωμεν ἀκεραίως ἐν ταῖς εἰρημέναις διωρίαις τῶν προειρημένων πέντε ἐτῶν, συνάπτοντες ἐξ ἐνιαυτοῦ εἰς ἐνιαυτὸν κατὰ διαδοχήν, δηλονότι ἀπὸ τοῦ μαΐου μηνός, ὡς προείρηται, ἃ δὴ πάντα ὑπέρπυρα δώσομεν καὶ ἀποφλήσομεν ἐν τοῖς εἰρημένοις καιροῖς καὶ διωρίαις πάσης προφάσεως ἀναιρουμένης ἐν χερσὶ τοῦ μπαΐούλου τῶν Βενετίκων τοῦ κατὰ καιρὸν εὑρισκομένου ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἢ ᾧτινι ἢ οἷστισιν ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἀποτάξωσι, σωζομένων διόλου καὶ φυλαττομένων πασῶν καὶ ἑκάστων ζημιῶν τῶν Βενετίκων τῶν μὴ τεταγμένων, αἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας μὴ ἔστω ἐλάττωσις, καὶ ἀνάπαλιν καὶ σωζομένων δηλονότι καὶ φυλαττομένων ἀκεραίως καὶ τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ δὴ καὶ ἃς ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσι καὶ ἔχειν δυνήσονται καθ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἔν τινι συμβολαίῳ δουκάτων χρυσῶν τριάκοντα χιλιάδων περί τε κεφαλαίου καὶ τόκου καὶ ζημιῶν καὶ ἐξόδου καὶ τῶν διὰ μέσου καὶ πάντων τῶν ἄλλων τῶν τούτοις ἀπηωρημένων, ὡς ἐν τῷ συμβολαίῳ τοῦ χρέους περιέχεται, ὃ δὴ συμβόλαιον καὶ χρέος μὴ νοείσθω, μηδὲ νοεῖσθαι δύναιτο διὰ τὴν παροῦσαν τρέβαν ἢ συμφωνίαν ὁπωσοῦν ἀφειμένον, ἄκυρον ἢ ἀνατετραμμένον, μᾶλλον μὲν οὖν ἐν τῇ αὐτοῦ καταστάσει καὶ βεβαιότητι καὶ τῷ δικαίῳ, ἐν οἷς ἦν καὶ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὴν παροῦσαν τρέβαν, βέβαιον καὶ ἀκέραιον διαμενέτω καὶ

ἔσται καὶ εἶναι νοείσθω, γραφὲν τὸ εἰρημένον συμβόλαιον ἔτει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ τρίτῳ, ἡμέρᾳ εἰκοστῇ πρώτῃ τοῦ αὐγούστου τῆς ια' ἰνδικτιῶνος χειρὶ Πέτρου ντὲ Ἀρένα, πρεσβυτέρου τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου ἐν τῇ Βενετίᾳ καὶ νοταρίου Βενετίας καὶ καντζελαρίου τοῦ κυροῦ μπαΐούλου τῶν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει Βενετίκων, ὑπὲρ ὧν χρυσῶν δουκάτων τριάκοντα χιλιάδων καὶ ἑτέρων τῶν προειρημένων ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ διαλαμβανομένων ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρα κόσμια τῆς βασιλείας τὰ ἐμπεριεχόμενα ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ, καὶ σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἀκεραίως πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ δὴ καὶ ἃς ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν καὶ ἔχειν δύνανται κατὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν περὶ δουκάτων χρυσῶν [πέντε] χιλιάδων τῶν δανεισθέντων τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἐν τῇ Αἴνῳ διά τινος σὺρ Μαρίνου Φαρέτρου ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ὑπὲρ ὧν ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρον ἀπὸ τῆς βασιλείας ἡμῶν παλάξιον ἕν, οὕτω μέντοι, ὅτι ἀποφληθέντων τῶν εἰρημένων πέντε χιλιάδων δουκάτων χρυσῶν τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνεχέσθωσαν τὸ εἰρημένον παλάξιον τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἀποδοῦναι. ἔτι ὁ εἰρημένος κῦρ ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας ἀφίησιν, ἀνατρέπει καὶ καταλύει πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας, βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ἐπενεχθείσας παρ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῶν λαῶν καὶ ὑποτεταγμένων ἡμῖν τοῖς Βενετίκοις καὶ πιστοῖς τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, ἐλευθερῶν καὶ ἀπολύων καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀπολελυμένους εἰς τὸ διηνεκὲς εἶναι θέλων ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ τοὺς λαοὺς ἡμῶν καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἀδικιῶν, ζημιῶν τε καὶ προσκομμάτων τῶν ἐπενεχθέντων καὶ γενομένων παρὰ τῶν προηγησαμένων ἡμᾶς καὶ τῶν λαῶν τῶν ὑποτεταγμένων ἡμῖν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ ἰδίως περὶ ἐκείνων τῶν τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας καὶ τοῖς πολίταις Βενετίκοις ἐπενεχθέντων καὶ γεγονότων ἐν τῷ καιρῷ τοῦ τῆς μακαρίας καὶ ὁσιωτάτης μνήμης

κυροῦ Ἀνδρονίκου, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων, τοῦ Παλαιολόγου, τοῦ θείου τῆς βασιλείας μου, ποιοῦντος ἡμῖν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ τοῦ εἰρημένου ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας δεχομένοις καὶ λαμβάνουσι τέλος, ἐλευθερίαν, ὑπόσχεσιν καὶ συμφωνίαν, ὥστε εἰς τὸ ἑξῆς μὴ ἀπαιτεῖν ἢ μνημονεύειν περὶ τῶν προειρημένων πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν, τούς τε κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν, καὶ ὁμοίως ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν δι' ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν ἀφίεμεν διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας, ἀκυροῦμεν καὶ ἀνατρέπομεν καὶ καταλύομεν πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας καὶ βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ὁπωσδήποτε ἐπενεχθείσας ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς διὰ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, τῶν τε καπετάνων τῶν Βενετίκων, εἴτε παρ' οἱωνδήτινων ἄλλων ὀφφικιαλίων, προνοητῶν, ῥεκτόρων, καὶ πάντων ἄλλων οἱωνδήτινων ὑποτεταγμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας, καὶ δὴ ἀπὸ τῶν προειρημένων πάντων καὶ ἑκάστων τῶν συμβάντων καὶ γενομένων καὶ ἐπενεχθέντων ἔστωσαν καθόλου ἀπολελυμένοι καὶ ἀναπεπαυμένοι, ἀναπαύοντες καὶ ἀπολύοντες καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἐλευθεροῦντες τὸν εἰρημένον κῦρ δοῦκαν καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, τοὺς λαοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους αὐτοῖς ἀπὸ πασῶν τῶν προειρημένων ἀδικιῶν καὶ τῶν ἄλλων ὁπωσδήποτε ἡμῖν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἐπενεχθέντων προσκομμάτων καὶ ζημιῶν μέχρι τῆς παρούσης σήμερον ἡμέρας, ὡς ἀνωτέρω προείρηται, ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. περὶ δὲ τῶν ἔργων τῆς Τενέδου μηδεμία γενέσθω μνήμη κατὰ τὸ παρὸν, ἀλλὰ μενέτωσαν οὕτως ἐν μετεώρῳ, μέχρις ἂν ὁ ὡρισμένος χρόνος τῆς παρούσης τρέβας διαμένῃ. ἔτι δὲ μὴ νοουμένου διὰ τῆς παρούσης τρέβας καὶ συμφωνίας, ὅτι ἐὰν ὦσί τινα συμβόλαια καὶ συμφωνίαι ἢ στοιχήματα, ἐξ ὧν ἢ ἐκ τῆς δυνάμεως ἐκείνων τινὲς Ῥωμαῖοι ὑποτεταγμένοι ἢ πιστοὶ ἡμῶν καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Βενετίκοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας, ἢ ἀνάπαλιν Βενέτικοί τινες ὑποτε-

ταγμένοι καὶ πιστοὶ τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Ῥωμαίοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς ἡμῶν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ὁπωσδήποτε, ἔσονται ἀφειμένα ἢ ἀνατετραμμένα ἢ ἄκυρα, μᾶλλον μὲν οὖν ἐκδηλότερον νοείσθω καὶ δηλούσθω διὰ τοῦ παρόντος στοιχήματος καὶ τῶν τρεβῶν, ὅτι αὐτοὶ οἱ τοιοῦτοι Βενέτικοι, πιστοὶ καὶ ὑποτεταγμένοι τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήτινων Ῥωμαίων τῶν ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἷς δὴ Βενετίκοις καὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ἡμεῖς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ποιήσομεν καὶ γενέσθαι διαπραξόμεθα δίκαιον διευθετημένον καὶ ἐντελές, ὡς πρότερον ἐνειχόμεθα, ἀκεραίως καὶ νῦν ὀφείλομεν· καὶ κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον οἱ ἡμέτεροι Ῥωμαῖοι δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήποτε Βενετίκων πιστῶν καὶ ὑποτεταγμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἵτισι δὴ Ῥωμαίοις ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, ὁ μπαΐουλος καὶ ὁ ῥέκτωρ καὶ οἱ ὀφφικιάλιοι τοῦ κυροῦ δουκὸς Βενετίας ὁπουδήποτε καθεστῶτες δίκαιον ποιήσονται διευθετημένον καὶ ἐντελές, ὡς πρότερον ἠνείχοντο, ἀκεραίως καὶ νῦν ὀφείλουσι, σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων πασῶν καὶ ἑκάστων τῶν παραφυλάξεων καὶ καταστάσεων καὶ ὑποσχέσεων καὶ διασαφήσεων εἴτε περὶ ζημιῶν τῶν μὴ ταχθεισῶν, ἰδίως ῥηθεισῶν καὶ ὀνομασθεισῶν, εἴτε περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀνωτέρω ὀνομασθέντων, οἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας ἢ ἀφέσεως τῶν ἀδικιῶν, τῶν προσκομμάτων καὶ τῶν ζημιῶν μὴ νοείσθω κατά τι ἐλάττωσις. ἅπερ δὴ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια, εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν, εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἁψάμενοι τῶν γραφῶν, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου, καὶ αὐτὸς ὁ κῦρ ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἁψάμενος τῶν αὐτῶν ἱερῶν γραφῶν, καὶ εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ὀνόματι τῶν προειρημένων καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ὠμόσαμεν καὶ ὑπεσχέθημεν ἀλλήλοις, βέβαια καὶ ἀμετακί-

νητα τὰ προειρημένα πάντα ἔχειν τε καὶ κρατεῖν καὶ ἀπαράθραυστα συντηρεῖν καὶ ἀποπληροῦν ἢ φυλάττεσθαι καὶ ἀποπληροῦσθαι ποιῆσαι καὶ μὴ ἐναντίως ποιῆσαι ἢ ἐπελθεῖν τοῖς προειρημένοις ἢ ἕν τινι τῶν προειρημένων δι' ἡμῶν ἢ δι' ἄλλων ἀπὸ δικαίου ἢ φάκτου τρόπῳ τινὶ ἢ μηχανῇ ἢ αἰτίᾳ ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνοχῇ τῶν ἡμετέρων καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἀγαθῶν τῶν τε νῦν ὄντων καὶ ἐσομένων, ὧν πάντων εἰς μαρτυρίαν καὶ καθαρωτέραν βεβαίωσιν ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν τὰς παρούσας τρέβας γενέσθαι καὶ γραφῆναι προσετάξαμεν γράμμασιν ἑλληνικοῖς καὶ λατινικοῖς, ἑλληνικοῖς μὲν διὰ χειρὸς βασιλικοῦ νοταρίου Γεωργίου τοῦ Μανικαΐτου, λατινικοῖς δὲ διὰ χειρὸς Νικολάου ντὲ Μαρτινότζιω τοῦ ποτε Γαλμότι ντὲ Φάνω *) καὶ βασιλικῇ ἐξουσίᾳ νοταρίου καὶ καντζελαρίου τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου καὶ ἔτι ἐν τῇ αὐλῇ τῶν Βενετίκων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, καὶ εἰς μείζονα ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν τῶν εἰρημένων τρεβῶν ἰδίᾳ ἡμῶν χειρὶ ἐρυθροῖς γράμμασιν ὑπεγράψαμεν καὶ ἡμετέρᾳ χρυσῇ βούλλῃ ἀπῃωρημένῃ κατοχυρωθῆναι ἐποιήσαμεν καὶ προσετάξαμεν, ἃς τῷ προειρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ δεδώκαμεν, ἔχοντες παρ' ἡμῖν ἑτέρας ὁμοίας τρέβας τὴν αὐτὴν περίληψιν ἐχούσας καὶ κατωχυρωμένας τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου καὶ συνδίκου βούλλῃ κηρίνῃ, τῆς τοῦ ἁγίου Μάρκου εἰκόνος ἐντετυπωμένης, ἃ δὴ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἐγένοντο ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου γεννήσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ τριακοστῷ πρώτῳ, ἰνδικτιῶνος θ', ἡμέρᾳ κς' τοῦ μαΐου κατὰ τὸν τῶν Λατίνων δρόμον, ἀπὸ δὲ κτίσεως κόσμου ἑξακισχιλιοστῷ ἐνακοσιοστῷ τριακοστῷ ἐνάτῳ, ἰνδικτιῶνος θ', ἐν μηνὶ καὶ ἡμέρᾳ τῇ ἀνωτέρω γεγραμμένῃ, παρόντων μαρτύρων ἰδίως πρὸς ταῦτα τὰ ἀνωτέρω γεγραμμένα προσκληθέντων καὶ ἀξιωθέντων τοῦ τε οἰκείου τῇ βασιλείᾳ μου κυροῦ Δημητρίου τοῦ Λεοντάρη καὶ τοῦ περιποθήτου ἐξαδέλφου αὐτῆς κυροῦ Δημητρίου Παλαιολόγου τοῦ Κανταкουζηνοῦ καὶ τοῦ περιποθήτου γαμβροῦ αὐτῆς κυροῦ Λουκᾶ Νοταρᾶ τοῦ διερμηνευτοῦ, Λατίνων

*) Versio latina habet: de Martinotijs quondam Galaocti de Fano.

δὲ τῶν εὐγενῶν καὶ φρονίμων ἀνδρῶν κυροῦ Φραγγούλη τοῦ Βενέρη, κυροῦ Μιχέλη Τζὼν καὶ τοῦ κυροῦ Γάσπαρι Σουπεράντζιω καὶ κυροῦ Ἰακώβου τοῦ Δελφὶν †.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

Origin. membr. tabularii Veneti. A tergo: ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἑξακισχιλιοστῷ ἐνακοσιοστῷ τριακοστῷ ἐνάτῳ, μηνὶ μαΐῳ, ἡμέρᾳ κς' ἰνδ. θ' αἱ παροῦσαι τρέβαι δι' ἐμοῦ Γεωργίου τοῦ Μανικαΐτου, βασιλικοῦ νοταρίου βασιλικῇ ἐξουσίᾳ *Aurea bulla avulsa est. Versio latina ad dextram.*

XL. 6945—1436. 30. octobris ind. XIV.

Imperator Ioannes Palaeologus prorogat pactiones anteriores cum Venetis factas in annos quinque.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος καὶ ἀεὶ αὔγουστος. ἐπεὶ ὁ ἐπιφανὴς καὶ μεγαλοπρεπὴς κῦρ Φραντζέσκος Φούσκαρις, θεοῦ χάριτι δοὺξ Βενετίας καὶ τὰ λοιπά, πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν τῆς ἡμετέρας βασιλείας παρουσίαν ἀπέστειλεν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, τῇ ἡμῶν περιφήμῳ πόλει, τὸν ἐξῃρημένον, εὐγενῆ καὶ φρόνιμον ἄνδρα κῦρ Χριστοφόρον Μαρτζέλον, ἔντιμον καὶ περιφανῆ ἀποκρισιάριον αὐτοῦ εἰς τὰ μέρη τῆς Ῥωμανίας, σύνδικόν τε καὶ ἐπίτροπον αὐτοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἔχοντα ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν καὶ ὁρισμὸν τρακταῖσαι καὶ ποιῆσαι καὶ βεβαιῶσαι καὶ πληρῶσαι τρέβας καὶ συνθήκας τὰς κατωτέρω γραφησομένας μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας καὶ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, καθὼς δηλοῦται διά τινος γράμματος δουκικοῦ αὐτοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, κατωχυρωμένου βούλλῃ μολιβδίνῃ μετὰ σχοινίου καναβιτικοῦ δοθέντος ἐν τῷ δουκικῷ παλατίῳ αὐτοῦ τοῦ κουμουνίου ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ σαρκώσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ τριακοστῷ ἕκτῳ, ἰνδικτιῶνος ιδ', ἡμέρᾳ κ' τοῦ ἰουλίου μηνὸς κατὰ τὸ ἔθος τῆς Βενετίας, ἔτι δὲ καὶ διὰ γράμματος δουκικοῦ πιστώσεως αὐτοῦ

τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας σταλέντος ἡμῖν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ καὶ δοθέντος ἐν τῷ προειρημένῳ παλατίῳ τοῦ ῥηθέντος κουμουνίου ἔτει, μηνὶ, ἡμέρᾳ καὶ ἰνδικτιῶνι, ὡς ἀνωτέρω, καὶ μέντοι μετὰ ποικίλας ὁμιλίας καὶ τρακταϊσμοὺς γενομένας μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ προειρημένου συνδίκου, ἐπιτρόπου καὶ ἀποκρισιαρίου περιφανοῦς, ἡμεῖς Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος δικαίῳ καὶ ὀνόματι τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπὲρ εἰρήνης καὶ ἀγάπης ἑκατέρωθεν ὀφειλομένης τηρηθῆναι καὶ φιλίας ἐπὶ τὸ κρεῖττον αὐξηθησομένης ἐπικαλεσάμενοι τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ συνέβημεν ἐπὶ τούτοις, δηλονότι, ἵνα ἀπὸ τῆς παρούσης ἡμέρας εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέχρι πέντε ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἀκολουθησόντων μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ πάντων τῶν ὑποτεταγμένων αὐτοῖς διαμένωσιν ἐν ἰσχύι καὶ ἀκμῇ εἰλικρινεῖ καὶ ὁμονοίᾳ τρέβαι ὀφείλουσαι διαρκεῖν, στηρίζοντες καὶ βεβαιοῦντες μέχρι τῆς εἰρημένης διωρίας πάσας τὰς παρελθούσας καὶ ἐκπνευσάσας τρέβας μετὰ πάντων τῶν κεφαλαίων, τῶν καταστάσεων, τῶν στοιχημάτων, τῶν συμφωνιῶν, τῶν διασαφήσεων, τῶν ἐπερωτήσεων, βεβαιώσεών τε καὶ ζημιῶν ἐπιθέσεων τε καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν ταῖς τρέβαις ταῖς ἀνωτέρω δηλουμέναις ταῖς παρελθούσαις, καθὼς μέχρι τοῦ νῦν καθέστηκε σύνηθες, μετὰ τῶν διασαφήσεων καὶ προσδιορισμῶν τῶν κατωτέρω γραφησομένων, δηλονότι, ὅτι εἰ καὶ ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας φανερῶς ἔχουσιν ἀπὸ τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν τῶν τε νέων καὶ τῶν παλαιῶν, ὥστε ἐξεῖναι τοῖς Βενετίκοις αὐτῶν ὠνεῖσθαι ἐλευθέρως οἰκίας, κάμπους, περιβόλια καὶ κτήματα ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ πάσῃ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, ὁ προειρημένος κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, κατανοοῦντες τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἵνα ἐπιγνῶμεν τὴν αὐτῶν καλὴν διάθεσιν πρὸς τὴν ἡμετέραν συντήρησιν, προενοήσαντο ὁδῷ κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἀρέσαι ἡμῖν τοῦτον τὸν τρόπον, ὅτι μὴ ἐλαττου-

μένων διὰ τοῦτο πασῶν τῶν ἐλευθεριῶν τε καὶ φραγγισιῶν, ἃς ἔχουσι καὶ ἔχειν ὀφείλουσιν οἱ Βενέτικοι διὰ τῶν τρεβῶν, κωλύσουσι τοὺς αὐτῶν Βενετίκους, ὥστε μέχρι τῆς συμπληρώσεως καὶ διωρίας τῶν παρουσῶν τρεβῶν μὴ ἀγοράσαι ὁσπήτια, τόπους, περιβόλια καὶ κτήματα, ἐναπομενόντων τῶν νῦν ὄντων ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Βενετίκων μετὰ τῶν τρόπων ἐκείνων καὶ τῶν καταστάσεων, καθ' ἃς κατέχουσι ταῦτα κατὰ τὸ παρὸν, δηλοποιουμένου, εἰ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τῶν τρεβῶν ἱκανῶς ἐστι δῆλον, καὶ οὐ δεῖ ἐπὶ πλείω σαφηνίσεως, ὅτι διὰ τὴν εἰρημένην πρόφασιν οὐδεμία καινότης, δόσις, κομμέρκιον ἢ ἐμφύτευμα δυνήσεται ἐπιτεθῆναι δι' ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐπὶ ταῖς οἰκίαις, τοῖς τόποις, τοῖς κτήμασι καὶ περιβολίοις τοῖς νῦν οὖσιν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Βενετίκων, ἥτις καινότης ἢ βάρος δυνήσεται ἀνακύψαι εἰς βλάβην καὶ ζημίαν τῶν Βενετίκων. ἔτι ἐπειδὴ ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς εἴπομεν τῷ εἰρημένῳ συνδίκῳ, ἀποκρισιαρίῳ καὶ ἐπιτρόπῳ, ὅτι αἱ πρόσοδοι καὶ τὰ κομμέρκια ἡμῶν βλάπτονται διὰ τὰ πολλὰ καπηλεῖα, ἅπερ οἱ Βενέτικοι κρατοῦσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τὴν μεγάλην ἀμετρίαν τοῦ οἴνου τοῦ πωλουμένου ἐν αὐτοῖς, καὶ ὅτι διὰ ταῦτα ὀφείλουσι προνοήσασθαι πρὸς τοῦτο, τούτου χάριν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν ἔξεστι τοῖς Βενετίκοις κρατεῖν καπηλεῖα κατὰ πάντα ἀριθμὸν καὶ ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν ἐλευθέρως, καθὼς ἂν βούλωνται, ὅμως ὁδῷ κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἐκρίναμεν πρόνοιαν ποιήσασθαι τοῦτον τὸν τρόπον, δηλονότι μέχρι τῆς διωρίας τῶν παρουσῶν τρεβῶν ὁ προειρημένος κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας τάξουσιν, ὅτι οἱ Βενέτικοι αὐτῶν ἕξουσιν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει δεκαπέντε μόνον καπηλεῖα, καὶ τὰ ἄλλα πάντα παυθήσονται, ἐν οἷς δήπου τεταγμένοις καπηλείοις οἱ Βενέτικοι αὐτῶν δυνήσονται πωλεῖν οἶνον παντοῖον κατακοπτικῶς ἐν οἱαδήποτε ποσότητι χωρίς τινος βάρους, νοουμένου, ὅτι διὰ τὴν συγκατάβασιν ταύτην οὐ νοηθήσεται διὰ τοῦτο ἐλαττοῦσθαι ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ τὰς ἐλευθερίας καὶ φραγγισίας τῶν Βενετίκων, καθώς ἐστι δίκαιον. ἔτι μέσον ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου γέγονε σαφὲς ὑπὲρ τοῦ πᾶσαν ἀμφιβολίαν ἀναιρεθῆναι, δύνασθαι τοὺς Βενετίκους πωλεῖν ἐλευθέρως σῖτον ἐν παντὶ μέρει καὶ τόπῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ὅπου οὐκ ἔστι προσφόριον, σωζομένου τοῦ μὴ τὸν σῖτον ἐκεῖ-

νον γεωργηθῆναι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ, ὅπερ διαμενέτω κατὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν· εἰ δὲ οἱ Βενέτικοι θέλουσι πωλεῖν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ προσφορίου, δύνανται πωλεῖν ἀποδιδόντες τὸ κομμέρκιον. πλὴν εἴ τις Ῥωμαῖος θελήσει πωλεῖν σῖτον, ὅπου ὁ Βενέτικος πωλεῖ ἔξω προσφορίου, τότε ὁ Βενέτικος κομμέρκιον οὐκ ἀποφλήσει διὰ τὸ ἐλευθέρως δύνασθαι πωλεῖν. καὶ ἐπεὶ ἐγένοντό τινες διαφοραὶ μέσον ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας περὶ τοῦ τόπου τοῦ προσφορίου, ὑπὲρ μείζονος σαφηνείας τάττομεν, ὅτι ὁ τόπος τοῦ προσφορίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔστω καὶ εἶναι νοείσθω κατὰ τὰ ὅρια τὰ ἀρχῆθεν εἰωθότα. ἔτι ὁ ῥηθεὶς ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος εἶπεν ἡμῖν, ὅτι [τι]νὲς Βενέτικοι καὶ ὡς Βενέτικοι καταλογιζόμενοι παρὰ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐγένοντο Ῥωμαῖοι, ἀρκούμεθα ἡμεῖς ὅ τε βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἀνακαλέσασθαι πάντας τοὺς Βενετίκους καὶ τοὺς ὡς Βενετίκους καταλογιζομένους τοὺς γεγονότας Ῥωμαίους ἐναντίως τοῦ τόπου τῶν τρεβῶν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν ἐσχάτων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει μέχρι τῶν νῦν οὕτω καὶ τοιουτοτρόπως, ὅτι οἱ Βενέτικοι οἱ γεγονότες Ῥωμαῖοι εἰς τὸ ἑξῆς οὐ διαβιβασθήσονται ὡς Ῥωμαῖοι, ἀλλ' ὡς Βενέτικοι. ἔτι περὶ τῆς πράξεως τῶν ἐξωτερικῶν κρασίων ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπισχνούμεθα καὶ ἀρέσκει ἡμῖν γενέσθαι καὶ φυλάττεσθαι κατὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν. ἔτι περὶ τῆς πράξεως τοῦ σίτου, ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν λέγομεν καὶ ἀρέσκει ἡμῖν γενέσθαι ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σίτου καὶ περὶ αὐτοῦ κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν, μενουσῶν τῶν ἄλλων πασῶν ἐλευθεριῶν καὶ φραγγισιῶν ἐπὶ πάσαις ταῖς ἄλλαις πραγματείαις καὶ τοῖς πράγμασιν εἰς τὴν αὐτῶν κατάστασιν κατὰ τὸν τόπον τῶν τρεβῶν. ἔτι ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπισχνούμεθα τῷ εἰρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ, ὥστε πάντα τὰ καινουργήματα, ἀποστερήσεις, ἀδικίας, προσκρούσματα καὶ ζημίας τὰς γενομένας δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν τοῖς ὑποτεταγμένοις τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐν τῷ καιρῷ καὶ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν καταλῦσαι καὶ διορθώσασθαι καὶ ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ὀφειλομένην εἶναι καὶ ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσει, καθὼς

ἐστι δίκαιον καὶ ὀφείλομεν κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπισχνεῖται ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν πάντα τὰ ἄλλα καινουργήματα, ἀποστερήσεις, ἀδικίας, προσκρούσματα καὶ ζημίας τὰς γενομένας διὰ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας τοῖς ὑποτεταγμένοις ἡμῖν ἐν τῷ καιρῷ καὶ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν καταλῦσαι καὶ διορθώσασθαι καὶ ἀπαναγαγεῖν εἰς τὴν ὀφειλομένην εἶναι καὶ ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσει, καθὼς ἐστι δίκαιον καὶ ὀφείλουσι κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ἔτι ἐπειδὴ ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἐνεχόμεθα καὶ ἀπολειπαζόμεθα δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὑπὲρ ἱκανοποιήσεως τῶν παλαιῶν ζημιῶν ὑπέρπυρα χιλιάδας δεκαεπτὰ καὶ ἑκατὸν ἑξηκοντατρία, ὑπισχνούμεθα τῷ εἰρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ ὀνόματι τῷ προειρημένῳ δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι τὰ τοιαῦτα ὑπέρπυρα διὰ πέντε ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἐλευσομένων, ἀρχομένης τῆς διωρίας τῶν εἰρημένων χρόνων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς βεβαιώσεως τοῦ παρόντος συμβολαίου, δηλονότι ἡμέρᾳ τελευταίᾳ τοῦ ὀκτωβρίου, διαιροῦντος τὰς εἰρημένας δεκαεπτὰ χιλίαδας τὰ ὑπέρπυρα καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τρία κατὰ πέμπτον καὶ ἀποδιδόντες κατ' ἐνιαυτὸν τὸ ἐπιβάλλον μέρος, δηλονότι τὸ πέμπτον, ὅπερ ἐστὶν ὑπέρπυρα τρισχίλια τετρακόσια τριακονταδύο, κοκκία δεκατέσσαρα ἥμισυ ἢ ἔγγιστα καὶ οὕτω κατὰ διαδοχὴν, μέχρις ἂν πληρωθῇ ἡ ἀπόφλησις τῶν εἰρημένων δεκαεπτὰ χιλιάδων ὑπερπύρων καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τριῶν καὶ ἱκανοποιήσωμεν ἀκεραίως ἐν ταῖς εἰρημέναις διωρίαις τῶν προειρημένων πέντε ἐτῶν, συνάπτοντες ἐξ ἐνιαυτοῦ εἰς ἐνιαυτὸν κατὰ διαδοχὴν, δηλονότι ἀπὸ τοῦ ὀκτωβρίου μηνὸς, ὡς προείρηται, ἃ δὴ πάντα ὑπέρπυρα δώσομεν καὶ ἀποφλήσομεν ἐν τοῖς εἰρημένοις καιροῖς καὶ διωρίαις πάσης προφάσεως ἀναιρουμένης ἐν χερσὶ τοῦ μπαΐούλου τῶν Βενετίκων τοῦ κατὰ καιρὸν εὑρισκομένου ἐν Κωνσταντινουπόλει ᾗ ᾧτινι ἢ οἵστισιν ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἀποτάξωσι, σωζομένων διόλου καὶ φυλαττομένων πασῶν καὶ ἑκάστων ζημιῶν τῶν Βενετίκων τῶν μὴ τεταγμένων, αἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας μὴ ἔστω ἐλάττωσις, καὶ

τὸ ἀνάπαλιν καὶ σωζομένων δηλονότι καὶ φυλαττομένων ἀκεραίως καὶ τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ δὴ καὶ ἃς ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσι καὶ ἔχειν δυνήσονται καθ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἔν τινι συμβολαίῳ δουκάτων χρυσῶν τριάκοντα χιλιάδων περί τε κεφαλαίου καὶ τόκου καὶ ζημιῶν καὶ ἐξόδου καὶ τῶν διὰ μέσου καὶ πάντων τῶν ἄλλων τῶν τούτοις ἀπηωρημένων, ὡς ἐν τῷ αὐτῷ συμβολαίῳ τοῦ χρέους περιέχεται, ὃ δὴ συμβόλαιον καὶ χρέος μὴ νοείσθω μηδὲ νοεῖσθαι δύναιτο διὰ τὴν παροῦσαν τρέβαν ἢ συμφωνίαν ὁπωσοῦν ἀφειμένον, ἄκυρον ἢ ἀνατετραμμένον, μᾶλλον μὲν οὖν ἐν τῇ αὐτοῦ καταστάσει καὶ βεβαιότητι καὶ τῷ δικαίῳ, ἐν οἷς ἦν καὶ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὴν παροῦσαν τρέβαν, βέβαιον καὶ ἀκέραιον διαμενέτω καὶ ἔσται καὶ εἶναι νοείσθω, γραφὲν τὸ εἰρημένον συμβόλαιον ἔτει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ τρίτῳ, ἡμέρᾳ εἰκοστῇ πρώτῃ τοῦ αὐγούστου τῆς ια' ἰνδικτιῶνος χειρὶ Πέτρου ντὲ 'Αρένα, πρεσβυτέρου τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου ἐν τῇ Βενετίᾳ καὶ νοταρίου Βενετίας καὶ καντζελαρίου τοῦ κυροῦ μπαΐούλου τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Βενετίκων, ὑπὲρ ὧν χρυσῶν. δουκάτων τριάκοντα χιλιάδων καὶ ἑτέρων τῶν προειρημένων ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ διαλαμβανομένων ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρα κόσμια τῆς βασιλείας τὰ ἐμπεριεχόμενα ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ, καὶ σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἀκεραίως πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ δὴ καὶ ἃς ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν ἢ ἔχειν δύνανται κατὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν περὶ δουκάτων χρυσῶν πέντε χιλιάδων τῶν δανεισθέντων τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἐν τῇ Αἴνῳ διά τινος σὺρ Μαρίνου Φαρέτρου ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ὑπὲρ ὧν ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρον ἀπὸ τῆς βασιλείας ἡμῶν παλάξιον ἕν, οὕτω μέντοι, ὅτι ἀποφληθέντων τῶν εἰρημένων πέντε χιλιάδων δουκάτων χρυσῶν τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνεχέσθωσαν τὸ εἰρημένον παλάξιον τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἀποδοῦναι. ἔτι ὁ εἰρημένος κῦρ ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνιόυ Βενετίας διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας ἀφίησιν, ἀνατρέπει καὶ κατα-

λύει πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας, βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ἐπενεχθείσας παρ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῶν λαῶν καὶ ὑποτεταγμένων ἡμῖν τοῖς Βενετίκοις καὶ πιστοῖς τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, ἐλευθερῶν καὶ ἀπολύων καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀπολελυμένους εἰς τὸ διηνεκὲς εἶναι θέλων ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ τοὺς λαοὺς ἡμῶν καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἀδικιῶν, ζημιῶν τε καὶ προσκομμάτων τῶν ἐπενεχθέντων καὶ γενομένων παρὰ τῶν προηγησαμένων ἡμᾶς καὶ τῶν λαῶν τῶν ὑποτεταγμένων ἡμῖν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ ἰδίως περὶ ἐκείνων τῶν τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας καὶ τοῖς πολίταις Βενετίκοις ἐπενεχθέντων καὶ γενομένων ἐν τῷ καιρῷ τοῦ τῆς μακαρίας καὶ ὁσιωτάτης μνήμης κυροῦ Ἀνδρονίκου, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων, τοῦ Παλαιολόγου, τοῦ θείου τῆς βασιλείας μου, ποιοῦντος ἡμῖν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ τοῦ εἰρημένου ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας δεχομένοις καὶ λαμβάνουσι τέλος, ἐλευθερίαν, ὑπόσχεσιν καὶ συμφωνίαν, ὥστε εἰς τὸ ἑξῆς μὴ ἀπαιτεῖν ἢ μνημονεύειν περὶ τῶν προειρημένων πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν, τούς τε κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν καὶ ὁμοίως ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν δι' ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν ἀφίεμεν διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας, ἀκυροῦμεν καὶ ἀνατρέπομεν καὶ καταλύομεν πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας καὶ βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ὁπωσδήποτε ἐπενεχθείσας ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς διὰ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, τῶν τε καπετάνων τῶν Βενετίκων, εἴτε παρ' οἱωνδήτινων ἄλλων ὀφφικιαλίων, προνοητῶν, ῥεκτόρων καὶ πάντων ἄλλων οἱωνδήτινων ὑποτεταγμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας, καὶ δὴ ἀπὸ τῶν προειρημένων πάντων καὶ ἑκάστων τῶν συμβάντων καὶ γενομένων καὶ ἐπενεχθέντων ἔστωσαν καθόλου ἀπολελυμένοι καὶ ἀναπεπαυμένοι, ἀναπαύοντες καὶ ἀπολύοντες καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἐλευθεροῦντες τὸν εἰρημένον κῦρ δοῦκαν καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, τοὺς λαοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους αὐτοῖς ἀπὸ πασῶν τῶν προειρημέων ἀδικιῶν καὶ τῶν ἄλλων ὁπωσδήποτε

ἡμῖν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἐπενεχθέντων προσκομμάτων καὶ ζημιῶν μέχρι τῆς παρούσης σήμερον ἡμέρας, ὡς ἀνωτέρω προείρηται, ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. περὶ δὲ τῶν ἔργων τῆς Τενέδου μηδεμία γενέσθω μνήμη κατὰ τὸ παρὸν, ἀλλὰ μενέτωσαν οὕτως ἐν μετεώρῳ, μέχρις ἂν ὁ ὡρισμένος χρόνος τῆς παρούσης τρέβας διαμένῃ. ἔτι δὲ μὴ νοουμένου διὰ τῆς παρούσης τρέβας καὶ συμφωνίας, ὅτι ἐὰν ὦσί τινα συμβόλαια καὶ συμφωνίαι ἢ στοιχήματα, ἐξ ὧν ἢ ἐκ τῆς δυνάμεως ἐκείνων τινὲς Ῥωμαῖοι ὑποτεταγμένοι ἢ καὶ πιστοὶ ἡμῶν καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Βενετίκοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας, ἢ ἀνάπαλιν Βενέτικοί τινες ὑποτεταγμένοι καὶ πιστοὶ τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Ῥωμαίοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς ἡμῶν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ὁπωσδήποτε, ἔσονται ἀφειμένα ἢ ἀνατετραμμένα ἢ ἄκυρα, μᾶλλον μὲν οὖν ἐκδηλότερον νοείσθω καὶ δηλούσθω διὰ τοῦ παρόντος στοιχήματος καὶ τῶν τρεβῶν, ὅτι αὐτοὶ οἱ τοιοῦτοι βενέτικοι πιστοὶ καὶ ὑποτεταγμένοι τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήτινων Ῥωμαίων τῶν ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἷς δὴ Βενετίκοις καὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ἡμεῖς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ποιήσομεν καὶ γενέσθαι διαπραξόμεθα δίκαιον διευθετημένον καὶ ἐντελὲς, ὡς πρότερον ἐνειχόμεθα, ἀκεραίως καὶ νῦν ὀφείλομεν· καὶ κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον οἱ ἡμέτεροι Ῥωμαῖοι δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήποτε Βενετίκων πιστῶν καὶ ὑποτεταγμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἵτισι δὴ Ῥωμαίοις ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, ὁ μπαΐουλος καὶ ὁ ῥέκτωρ καὶ οἱ ὀφφικιάλιοι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὁπουδήποτε καθεστῶτες δίκαιον ποιήσουσι διευθετημένον καὶ ἐντελὲς, ὡς πρότερον ἠνείχοντο, ἀκεραίως καὶ νῦν ὀφείλουσι, σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων πασῶν καὶ ἑκάστων τῶν παραφυλάξεων καὶ καταστάσεων καὶ ὑποσχέσεων καὶ διασαφήσεων, εἴτε περὶ ζημιῶν τῶν μὴ ταχθεισῶν, ἰδίως ῥηθεισῶν καὶ ὀνομασθεισῶν, εἴτε περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀνωτέρω ὀνομασθέντων, οἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας ἢ ἀφέ-

σεως τῶν ἀδικιῶν, τῶν προσκομμάτων καὶ τῶν ζημιῶν μὴ νοείσθω κατά τι ἐλάττωσις. ἅπερ δὴ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια, εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν, εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἀψάμενοι τῶν γραφῶν, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου, συνδίκου καὶ ἐπιτρόπου, καὶ αὐτὸς ὁ κὺρ ἀποκρισιάριος, σύνδικος καὶ ἐπίτροπος ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἀψάμενος τῶν αὐτῶν ἱερῶν γραφῶν, καὶ εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὀνόματι τῶν προειρημένων καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὠμόσαμεν καὶ ὑπεσχέθημεν ἀλλήλοις, βέβαια καὶ ἀμετακίνητα τὰ προειρημένα πάντα ἔχειν τε καὶ κρατεῖν καὶ ἀπαράθραυστα συντηρεῖν καὶ ἀποπληροῦν ἢ φυλάττεσθαι καὶ ἀποπληροῦσθαι ποιῆσαι καὶ μὴ ἐναντίως ποιῆσαι ἢ ἐπελθεῖν τοῖς προειρημένοις ἢ ἔν τινι τῶν προειρημένων δι' ἡμῶν ἢ δι' ἄλλων ἀπὸ δικαίου ἢ φάκτου τρόπῳ τινὶ ἢ μηχανῇ ἢ αἰτίᾳ ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνοχῇ τῶν ἡμετέρων καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἀγαθῶν τῶν τε νῦν ὄντων καὶ ἐσομένων, ὧν πάντων εἰς μαρτυρίαν καὶ καθαρωτέραν βεβαίωσιν ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν τὰς παρούσας τρέβας γενέσθαι καὶ γραφῆναι προσετάξαμεν γράμμασιν ἑλληνικοῖς τε καὶ λατινικοῖς, ἑλληνικοῖς μὲν διὰ χειρὸς βασιλικοῦ νοταρίου Γεωργίου τοῦ Μανικαΐτου, λατινικοῖς δὲ διὰ χειρὸς Νικολάου Γιράρντου τοῦ ἀπὸ Βενετίας ποτὲ Γιράρντου καὶ βασιλικῇ ἐξουσίᾳ νοταρίου καὶ καντζελαρίου τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου καὶ ἔτι ἐν τῇ αὐλῇ τῶν Βενετίκων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, καὶ εἰς μείζονα ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν τῶν εἰρημένων τρεβῶν ἰδίᾳ ἡμῶν χειρὶ ἐρυθροῖς γράμμασιν ὑπεγράψαμεν καὶ ἡμετέρᾳ χρυσῇ βούλλῃ ἀπῃωρημένῃ κατοχυρωθῆναι ἐποιήσαμεν καὶ προσετάξαμεν, ἃς τῷ προειρημένῳ ἀποκρισιαρίῳ, συνδίκῳ καὶ ἐπιτρόπῳ δεδώκαμεν, ἔχοντες παρ' ἡμῖν ἑτέρας ὁμοίας τρέβας τὴν αὐτὴν περίληψιν ἐχούσας καὶ κατωχυρωμένας τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ ἀποκρισιαρίου καὶ συνδίκου, βούλλῃ κηρίνῃ τῆς τοῦ ἁγίου Μάρκου εἰκόνος ἐντετυπωμένης. ἃ δὴ πάντα

καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἐγένοντο ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου γεννήσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ λς', ἰνδικτιῶνος ιδ' *) κατὰ τὸν τῶν Λατίνων δρόμον, ἀπὸ δὲ κτίσεως κόσμου ,ςϡμε' ἐν μηνὶ καὶ ἡμέρᾳ τῇ ἀνωτέρω γεγραμμένῃ, παρόντων μαρτύρων ἰδίως πρὸς ταῦτα τὰ ἀνωτέρω γεγραμμένα προσκληθέντων καὶ ἀξιωθέντων, τοῦ τε περιποθήτου ἐξαδέλφου τῆς βασιλείας ἡμῶν κυροῦ Δημητρίου Παλαιολόγου τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ τοῦ περιποθήτου γαμβροῦ αὐτῆς κυροῦ Λουκᾶ διερμηνευτοῦ τοῦ Νοταρᾶ, Λατίνων δὲ τῶν εὐγενῶν καὶ φρονίμων ἀνδρῶν κυροῦ Φραγγούλη τοῦ Βενέρη, κυροῦ Ἰακώβου τοῦ Μαντουαρίου καὶ κυροῦ Δομένικω ντὲ Κᾶ ντὲ Πέζιγω **) †.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

Origin. membr. tabularii Veneti. Versio latina ad dextram. Aurea bulla, quae suspensa erat serico rubro, avulsa est.

XLI. 6947 (1439) mense augusto ind. II.

Imperator Ioannes Palaeologus concedit Florentinis ius creandi notarios imperiales.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος καὶ ἀεὶ αὔγουστος. καὶ πᾶσι μὲν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις οὖσι καὶ λόγῳ χρωμένοις τὸ τοὺς ὁμογενεῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων εὐεργετεῖν οἰκεῖον δήπουθεν ὁμοῦ καὶ προσῆκον τὴν τῶν ἁπάντων ἐντεῦθεν ἐπισπωμένοις ἀγάπην, δωρουμένοις τε καὶ λαμβάνουσιν ἐν τῷ μέρει· τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ τό τε περὶ τὸ θεῖον σώζοιτ' ἂν σέβας καὶ τὸ πρὸς τοὺς ὁμοφύλους κοινωνικὸν καὶ φιλάνθρωπον, μάλιστα δέ γε καὶ κυριώτατα τὸ τοιοῦτον βασιλεῦσιν ἀνήκει χρῆμα βασιλείας ὂν ἰδιαίτατον· οὐδὲν γὰρ τῶν ὅλων τοσούτῳ τὸν βασιλέα κοσμεῖ, ὅσῳ τὸ πρὸς πάντας εὐμενὲς καὶ φιλόδωρον· οὐ μόνον γάρ διὰ τούτων θεὸν κατὰ τὸ δυνατὸν μιμούμενος φαίνεται, πᾶσι προσηνῶς ὑπανοίγων τὰ ὦτα καὶ δαψιλῶς ἐπαρκῶν

*) In margine additum est: ἡμέρᾳ ς' νοεμβρίου.

**) Haec habet textus graecus, emendandus e versione latina: Iacobo Baduario (Badoer) et Dominicho de Cà de Pexaro (Pesaro).

ταῖς τῶν δεομένων αἰτήσεσι καὶ τῇ παρ' αὐτοῦ βασιλείῳ λαμπηδόνι τοὺς εὐεργετουμένους καταφαιδρόνων, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν ἄλλων εὔνοιαν ἑαυτῷ εἰσποιεῖται καὶ σώζει τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ καὶ χορηγηθὲν ἐκ θεοῦ σχῆμα τῆς βασιλείας· προκεῖσθαι γὰρ ἀνάγκη τοὺς βασιλέας κοινὸν ἀγαθόν, οἷόν τινα μίαν ἁπάντων ἀνθρώπων ψυχήν, μᾶλλον δ' εἰπεῖν, καθάπερ τινὰς ἐπιτρόπους καὶ κηδεμόνας τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει, θεοῦ καὶ τῆς ἀοράτου καὶ ὑψηλῆς ἐκείνου προνοίας ὑπηρέτας καὶ μάρτυρας. τῆς δὲ τοιαύτης γνώμης αὐτῶν καὶ τοῦ βούλεσθαι σώζειν τόδε τὸ σχῆμα ἀκέραιον οὐκ ἂν ἔχοι ἐναργέστερον ἐκφῆναι σημεῖον τοῦ μὴ μόνον κατανεύειν ἑτοίμως τοῖς αἰτοῦσι τὰ δίκαια, ἀλλὰ καὶ οἴκοθεν μηδένων αἰτούντων προθύμους εἶναι περὶ τὰς εὐσχήμονας δωρεάς, ἑκάστου τιμῶντας τὴν ἀρετὴν καὶ δωρεαῖς προβιβάζοντας εὐπρεπέσιν· ὅσῳ γὰρ διὰ τῶν χορηγουμένων ὑπ' αὐτῶν δωρεῶν τοῖς ἄλλοις συγκαταβαίνοντες ὁμιλοῦσι, τοσούτῳ μάλιστα τὸ τῆς βασιλείας ἀξίωμα μεγαλύνουσι, πηγὴν καὶ κοινὸν πρυτανεῖον ἐνδεικνύντες αὐτὴν καὶ πάσης ἐπιγείου ἀρχῆς ἀκρώρειαν.

Διὰ δὴ ταῦτα ἀποβλέψασα ἡ βασιλεία μου πρὸς τὴν ἐπιφανῆ τῆς μεγαλοπρεποῦς πόλεως Φλωρεντίας κοινότητα καὶ ἣν κέκτηνται ἀρετὴν καὶ περὶ τὰ καλὰ καὶ γενναῖα μεγαλοπρέπειαν καὶ ὅσον δόξης ἀντιποιοῦνται καὶ δικαιοσύνης καὶ ἐν πᾶσιν ὀρθότητος, καὶ βουλομένη ταύτην ὅσον ἔνεστιν ἐξᾶραι τε καὶ τιμῆσαι καὶ βασιλικαῖς κατακοσμῆσαι δωρεαῖς καὶ διὰ τὰ προειρημένα μέν, ἔτι δὲ καὶ δι' ἣν περὶ ἡμᾶς ἅμα καὶ τὰ ἡμέτερα ἐνεδείξαντο σπουδήν, θεραπείαν, πίστιν καὶ ἐπιμέλειαν ἐν τῇ παρούσῃ τῆς βασιλείας μου ἐπὶ τήνδε τὴν μεγαλοπρεπῆ πολιν αὐτῶν ἐπιδημίᾳ διὰ τὴν συγκρότησιν καὶ προβιβασμὸν τῆς ἱερᾶς καὶ ἁγίας οἰκουμενικῆς συνόδου, ἤδη ἐπιχορηγεῖ αὐτοῖς τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον αὐτῆς, δι' οὗ καὶ διορίζεται, δωρεῖταί τε καὶ ἐπιβραβεύει, ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς διαπαντὸς καὶ διηνεκῶς ὁ ἐπιφανὴς χορὸς τῶν ἐννέα τῆς πρώτης καὶ κορυφαίας παρ' αὐτοῖς τάξεως, τουτέστιν ὁ σημαιοφόρος τῆς δικαιοσύνης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ λοιποὶ ὀκτώ, οἱ πρῶτοι τῶν τεχνῶν, οἱ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἐσόμενοι συνημμένως τε καὶ ὁμοῦ, παρ' ὅσον ἂν χρόνον ἐν τῇ προρρηθείσῃ διαμείνωσιν ἀρχῇ καὶ ἀξίᾳ καὶ οὐ περαιτέρω, ἔχωσιν ἄδειαν πλήρη καὶ ἐξουσίαν ἐντελῆ τοῦ ποιεῖν, προχειρίζεσθαι καὶ συνιστᾶν νοταρίους ἤτ' οὖν ταβουλλαρίους ἱκα-

νοὺς ὄντας ἐπὶ τούτῳ καὶ εἰδότας γράμματα, οὓς ὁμοῦ τε πάντας καὶ ἰδίᾳ ἕκαστον αὐτῶν προσδέξονται καὶ προβιβάσουσι τῇ εἰρημένῃ τῆς νοταρικῆς ἤτ' οὖν ταβουλλαρικῆς λειτουργίᾳ κατακοσμήσαντες, ἐξητακότες πρότερον τὸν βίον αὐτῶν καὶ τὸ ἐπιτήδευμα ἀκριβῶς καὶ κρίναντες ἱκανοὺς τῶν τοιούτων ὑποδοχεῖς τε καὶ λειτουργούς, ἀφ' ὧν καὶ λήψονται ὅρκον σωματικὸν καὶ ὑπόσχεσιν, ὥστε πανταχοῦ πιστοὺς εἶναι τῇ βασιλείᾳ [μου] καὶ τὴν εἰρημένην τῆς νοταρικῆς ἤτ' οὖν ταβουλλαρικῆς λειτουργίαν ἐν πᾶσι τοῖς συμβολαίοις καὶ συναλλάγμασι τοῖς ὑπ' αὐτῶν γενησομένοις πιστῶς ἐνεργεῖν καὶ ὀρθῶς καὶ ἄνευ δόλου, σκευωρίας ἢ ἀπάτης μετιέναι, καθαρῶς τε καὶ εἰλικρινῶς διοικεῖν. τούτοις οἱ εἰρημένοι ἐπιφανεῖς ἄνδρες, ὅ τε σημαιοφόρος τῆς δικαιοσύνης καὶ οἱ πρῶτοι τῶν τεχνῶν ἐνθήσουσι καὶ ἐγχειρίσουσιν ἄδειαν πληρεστάτην καὶ ἐξουσίαν ἐντελῆ τοῦ ποιεῖν γράμματα, συμβόλαια συντιθέναι παντοῖα καὶ συγγραφάς, συναλλάγματά τε καὶ διαθήκας καὶ ἁπλῶς πάντα τὰ τῇ εἰρημένῃ ὑπηρεσίᾳ κατὰ νόμους ἀνήκοντα καὶ κατὰ τὰ τῶν πόλεων ἔθιμα, ἐν αἷς συναναστραφήσονται, ποιεῖν, ὑπαγορεύειν, γράφειν, πληροῦν, συντιθέναι τε καὶ ἐκτιθέναι καὶ βασιλικῇ διαβεβαιοῦν καὶ ἐμπεδοῦν ἐξουσίᾳ. ἔτι ἡ βασιλεία μου δωρεῖται τοῖς προρρηθεῖσιν ἐπιφανέσιν ἀνδράσι, τῷ τε σημαιοφόρῳ τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῖς πρώτοις τῶν τεχνῶν τοῖς εἰς τὸ μέλλον κατὰ καιροὺς ἐσομένοις, χορηγεῖ τε καὶ ἐπιβραβεύει, ἵνα τῇ αὐτῇ βασιλικῇ ἐξουσίᾳ ἔχωσιν ἄδειαν τοὺς νόθους καὶ ἐξ ἀθεμίτου προελθόντος μίξεως κοινῇ καὶ διῃρημένως, ζώντων ἢ καὶ θανόντων τῶν γονέων αὐτῶν, νομίμους καὶ γνησίους ποιεῖν καὶ ἐπὶ πάντα τὰ τῶν γνησίων καὶ νομίμων δίκαια καὶ προνόμια ἀποκαθιστᾶν καὶ ἐπανάγειν πᾶσαν αὐτοῖς ἀπαλείφοντες τὴν ἀπὸ γεννήσεως κηλῖδα καὶ ἐπανάγοντες αὐτοὺς εἰς πάντα τὰ ἐκ διαδοχῆς δίκαια καὶ τὰ ἐξ ἀδιαθέτου, εἴς τε πάσας τὰς τιμὰς καὶ ἀξίας, αἷς δύναιντ' ἂν χρῆσθαι καὶ ὧν ἀπολαύοιεν οἱ γνήσιοι καὶ ἀπὸ νομίμων προελθόντες γάμων καὶ θεμιτῶν· ὑπεξαίρομεν δὲ καὶ νοεῖσθαι οὐ θέλομεν ἐν ταύτοις τὰ τῶν αὐθεντῶν νόθα τὰ μὴ νομίμως καὶ γνησίως ἐξ αὐτῶν προελθόντα, ὡσαύτως καὶ τὰ νόθα τῶν μπαρόνων καὶ κομήτων καὶ τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν ἀνδρῶν. ἔτι διορίζεται ἡ βασιλεία μου, ἵνα ὅσους ἂν καὶ οἵους, ὡς προείρηται, νόθους ὄντας καὶ ἀθεμίτως προαχθέντας ἐπὶ τὸν βίον τῇ διὰ τῶν παρόντων χορηγηθείσῃ ἐξου-

σίᾳ οἱ προρρηθέντες ἐπιφανεῖς ἄνδρες νομίμους καταστήσωσι καὶ γνησίους, οὕτω νοῶνται καὶ ὦσι νόμιμοί τε καὶ γνήσιοι καὶ τῆς τοιαύτης ἀπολαύωσι γνησιότητος, ὥστε μηδένα τρόπον ἀπὸ τούτων ἐγγίνεσθαι πρόκριμα τοῖς τῶν γνησίων καὶ κυρίως νομίμων δικαίοις, μήτε παραβλάπτεσθαι τὰς τούτων ἐλευθερίας ἔν τε κληρονομίαις καὶ διαδοχαῖς καὶ ἐν ἁπάσαις ταῖς ἀπὸ τῶν κληρονομιῶν καὶ διαδοχῶν κατὰ τὸ ἐπιβάλλον διανομαῖς. τῇ γοῦν ἰσχύι καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου ἕξουσιν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς διαπαντὸς καὶ διηνεκῶς ὁ προειρημένος ἐπιφανὴς χορὸς τῶν ἐννέα τῆς πρώτης καὶ κορυφαίας παρ' αὐτοῖς τάξεως, τουτέστιν ὁ σημαιοφόρος τῆς δικαιοσύνης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ λοιποὶ ὀκτώ, οἱ πρῶτοι δηλαδὴ τῶν τεχνῶν, οἱ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἐσόμενοι συνημμένως τε καὶ ὁμοῦ, παρ' ὅσον ἂν χρόνον ἐν τῇ προρρηθείσῃ διαμείνωσιν ἀρχῇ καὶ ἀξίᾳ καὶ οὐ περαιτέρω, πλήρη ἄδειαν καὶ ἐντελῆ ἐξουσίαν τοῦ ποιεῖν, προχειρίζεσθαι καὶ συνιστᾶν νοταρίους ἤτ' οὖν ταβουλλαρίους ἱκανοὺς ὄντας ἐπὶ τούτῳ καὶ εἰδότας γράμματα, οὓς ὁμοῦ τε πάντας καὶ ἰδίᾳ ἕκαστον αὐτῶν προσδέξονται καὶ προβιβάσουσι τῇ εἰρημένῃ τῆς νοταρικῆς ἤτ' οὖν ταβουλλαρικῆς λειτουργίᾳ κατακοσμήσαντες ἐξητακότες πρότερον τὸν βίον αὐτῶν καὶ τὸ ἐπιτήδευμα ἀκριβῶς καὶ κρίναντες ἱκανοὺς τῶν τοιούτων ὑποδοχεῖς τε καὶ λειτουργούς, ἀφ' ὧν καὶ λήψονται ὅρκον σωματικὸν καὶ ὑπόσχεσιν, ὥστε πανταχοῦ πιστοὺς εἶναι τῇ βασιλείᾳ [μου] καὶ τὴν εἰρημένην τῆς νοταρικῆς ἤτ' οὖν ταβουλλαρικῆς λειτουργίαν ἐν πᾶσι τοῖς συμβολαίοις καὶ συναλλάγμασιν τοῖς ὑπ' αὐτῶν γενησομένοις πιστῶς ἐνεργεῖν καὶ ὀρθῶς καὶ ἄνευ δόλου καὶ σκευωρίας ἢ ἀπάτης μετιέναι, καθαρῶς τε καὶ εἰλικρινῶς διοικεῖν. τούτοις οἱ εἰρημένοι ἐπιφανεῖς ἄνδρες, ὅ τε σημαιοφόρος τῆς δικαιοσύνης καὶ οἱ πρῶτοι τῶν τεχνῶν ἐνθήσουσι καὶ ἐγχειρήσουσι ἄδειαν πληρεστάτην καὶ ἐξουσίαν ἐντελῆ τοῦ ποιεῖν γράμματα, συμβόλαια συντιθέναι παντοῖα καὶ συγγραφάς, συναλλάγματά τε καὶ διαθήκας καὶ ἁπλῶς πάντα τὰ τῇ εἰρημένῃ ὑπηρεσίᾳ κατὰ νόμους ἀνήκοντα καὶ κατὰ τὰ τῶν πόλεων ἔθιμα, ἐν αἷς συναστραφήσονται, ποιεῖν, ὑπαγορεύειν, γράφειν, πληροῦν, συντιθέναι τε καὶ ἐκτιθέναι καὶ βασιλικῇ διαβεβαιοῦν καὶ ἐμπεδοῦν ἐξουσίᾳ. ἔτι ἡ βασιλεία μου δωρεῖται τοῖς προρρηθεῖσιν ἐπιφανέσιν ἀνδράσι, τῷ τε σημαιοφόρῳ τῆς

δικαιοσύνης καὶ τοῖς πρώτοις τῶν τεχνῶν τοῖς εἰς τὸ μέλλον κατὰ καιροὺς ἐσομένοις, χορηγεῖ τε καὶ ἐπιβραβεύει, ἵνα τῇ αὐτῇ βασιλικῇ ἐξουσίᾳ ἔχωσιν ἄδειαν τοὺς νόθους καὶ ἐξ ἀθεμίτου προελθόντας μίξεως κοινῇ καὶ διῃρημένως, ζώντων ἢ καὶ θανόντων τῶν γονέων αὐτῶν, νομίμους καὶ γνησίους ποιεῖν καὶ ἐπὶ πάντα τὰ τῶν γνησίων δίκαια καὶ προνόμια ἀποκαθιστᾶν καὶ ἐπανάγειν, πᾶσαν αὐτοῖς ἀπαλείφοντες τὴν ἀπὸ γεννήσεως κηλῖδα καὶ ἐπανάγοντες αὐτοὺς εἰς πάντα τὰ ἐκ διαδοχῆς δίκαια καὶ τὰ ἐξ ἀδιαθέτου, εἴς τε πάσας τὰς τιμὰς καὶ ἀξίας, αἷς δύναιντ' ἂν χρῆσθαι καὶ ὧν ἀπολαύοιεν οἱ γνήσιοι καὶ ἀπὸ νομίμων προελθόντες γάμων καὶ θεμιτῶν, ὑπεξαίρομεν δὲ καὶ νοεῖσθαι οὐ θέλομεν ἐν τούτοις τὰ τῶν αὐθεντῶν νόθα τὰ μὴ νομίμως καὶ γνησίως ἐξ αὐτῶν προελθόντα, ὡσαύτως καὶ τὰ νόθα τῶν μπαρόνων καὶ κομήτων καὶ τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν ἀνδρῶν. ἔτι διορίζεται ἡ βασιλεία μου, ἵνα ὅσους ἂν καὶ οἵους, ὡς προείρηται, νόθους ὄντας καὶ ἀθεμίτως προαχθέντας ἐπὶ τὸν βίον τῇ διὰ τῶν παρόντων χορηγηθείσῃ ἐξουσίᾳ οἱ προρρηθέντες ἐπιφανεῖς ἄνδρες νομίμους καταστήσωσι καὶ γνησίους, οὕτω νοῶνται καὶ ὦσι νόμιμοί τε καὶ γνήσιοι καὶ τῆς τοιαύτης ἀπολαύωσι γνησιότητος, ὥστε μηδένα τρόπον ἀπὸ τούτων ἐγγίγνεσθαι πρόκριμα τοῖς τῶν γνησίων καὶ κυρίως νομίμων δικαίοις, μήτε παραβλάπτεσθαι τὰς τούτων ἐλευθερίας ἔν τε κληρονομίαις καὶ διαδοχαῖς ἐν ἁπάσαις ταῖς ἀπὸ τῶν κληρονομιῶν καὶ διαδοχῶν κατὰ τὸ ἐπιβάλλον διανομαῖς. εἰς οὖν τὴν περὶ τούτων δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο πρὸς τοὺς προρρηθέντας ἐπιφανεῖς ἄνδρας, τόν τε ἐσόμενον κατὰ διαδοχὴν τῆς δικαιοσύνης σημαιοφόρον καὶ τοὺς πρώτους τῶν τεχνῶν καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς αὐτοῖς κατὰ μῆνα αὔγουστον τῆς νῦν τρεχούσης δευτέρας ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑ ξ α κ ι σ χ ι λ ι ο σ τ ο ῦ ἐ ν ν α κ ο σ ι ο σ τ ο ῦ τ ε σ σ α ρ α κ ο σ τ ο ῦ ἑ β δ ό μ ο υ ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος †.

† Ἰ ω ά ν ν η ς, ἐ ν Χ ρ ι σ τ ῷ τ ῷ θ ε ῷ π ι σ τ ὸ ς β α σ ι λ ε ὺ ς κ α ὶ α ὐ τ ο κ ρ ά τ ω ρ Ῥ ω μ α ί ω ν, ὁ Π α λ α ι ο λ ό γ ο ς.

Orig. membr. tabularii Florentini cum aurea bulla suspensa serico violaceo: in parte adverso imago Christi cum literis ĪC̄ X̄C̄; *in parte aversa imago imperatoris cum eius nomine.*

XLII. 6947 (1439) mense augusto ind. II.

Imperator Ioannes Palaeologus transfert in Florentinos iura, privilegia et loca, quae Pisani olim possidebant Constantinopoli.

† Τὸ ταῖς εὐνοίαις καὶ ταῖς χρηστότησι πάντας, εἰ οἷόν τέ ἐστι, τοὺς ἀνθρώπους μὴ κατ' ἄνδρα μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ πόλεις δεξιοῦσθαί τε καὶ προσάγεσθαι βασιλικὸς ἀπαιτεῖται νόμος τοὺς εἰς τοῦτο σχήματος ὑπὸ θεοῦ καθεστῶτας· κοινὸν γὰρ ἀγαθὸν ἀνάγκη προκεῖσθαι τοὺς βασιλέας, οἷόν τινα μίαν ψυχὴν ἁπάντων ἀνθρώπων, μᾶλλον δ' εἰπεῖν, καθάπερ τινὰς ἐπιτρόπους τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει, θεοῦ καὶ τῆς ἀοράτου καὶ ὑψηλῆς ἐκείνου προνοίας ὑπηρέτας καὶ μάρτυρας· τῆς δὲ τοιαύτης γνώμης αὐτῶν καὶ τοῦ τουνονὶ τὸν νόμον σώζειν ἀκίνητον, οὐκ ἂν ἔχοι ἐναργέστερον ἐκφῆναι σημεῖον τοῦ κατανεύειν ἑτοίμως τοῖς αἰτοῦσι τὰ δίκαια καὶ προθύμους εἶναι περὶ τὰς εὐσχήμονας δωρεάς· οὐδὲν γὰρ τῶν ὅλων τοσοῦτον τὸν βασιλέα κοσμεῖ, ὅσον τὸ πρὸς πάντας εὐμενὲς καὶ φιλόδωρον, οὐ μόνον γὰρ διὰ τούτων θεὸν κατὰ τὸ δυνατὸν μιμούμενος φαίνεται, πᾶσι προσηνῶς ὑπανοίγων τὰ ὦτα καὶ δαψιλῶς ἐπαρκῶν ταῖς τῶν δεομένων αἰτήσεσι, τῇ τε παρ' αὐτοῦ βασιλείῳ λαμπηδόνι τοὺς εὐεργετουμένους καταφαιδρύνων, ἀλλὰ καὶ τὴν τούτων εὔνοιαν ἑαυτῷ εἰσποιεῖται, καὶ ὅσῳ διὰ τῶν χορηγουμένων ὑπ' αὐτοῦ δωρεῶν τοῖς ἄλλοις συγκαταβαίνει καὶ ὁμιλεῖ, τοσούτῳ μάλιστα δι' αὐτῶν τὸ τῆς βασιλείας ἐξαίρει ἀξίωμα, ἐπί τε τὸ ἐξοχώτατον καθιδρύων, πηγήν τε καὶ πρυτανεῖον κοινὸν ἀποδεικνύων τῶν χαρισμάτων, πάσης τε ἀρχῆς ἐπιγείου ἀκρώρειαν. διὰ δὴ ταῦτα, ἐπεὶ οἱ ἐπιφανεῖς ἄρχοντες τῆς μεγαλοπρεποῦς πόλεως Φλωρεντίας, ὁ σημαιοφόρος δηλαδὴ τῆς δικαιοσύνης καὶ οἱ πρῶτοι τῶν τεχνῶν ὀνόματι καὶ δικαίῳ πάσης τῆς πολιτείας καὶ τοῦ δήμου τῆς εἰρημένης πόλεως Φλωρεντίας ἐδεήθησαν τῆς βασιλείας μου, ἵνα δωρεᾷ ἡμετέρᾳ βασιλικῇ τιμήσωμεν αὐτοὺς καὶ παράσχωμεν αὐτοῖς ἐλευθερίας καὶ ἀτελείας τινὰς ἐν τῇ θεοφρουρήτῳ, θεοδοξάστῳ βασιλίδι πόλει ἡμῶν, τῇ Κωνσταντινούπολει, εἰς τιμὴν, περίθαλψιν, ἀσφάλειάν τε καὶ ὑποδοχὴν τῶν πραγματευτῶν αὐτῶν, τῶν τε πολιτῶν καὶ ὑπηκόων αὐτῶν, ἤδη ἡ βασιλεία μου καθόλου μὲν διὰ τὰ προειρημένα, ἰδίως δὲ διά τε τὴν ἀρετὴν αὐτῶν καὶ τὸ τοῦ τρόπου φιλάληθες, (τοὺς γὰρ τοιούτους ἡ

βασιλεία μου ἀποδέχεται καὶ ἐκ παντὸς τρόπου περιθάλπειν ἐφίεται), καὶ δι' ἣν ἐνεδείξαντο περὶ τὴν βασιλείαν μου πίστιν, ἀγάπην καὶ εὔνοιαν καὶ πρότερον μέν, μάλιστα δὲ ἐξότου σωματικῶς ἐπεδήμησεν ἐπὶ τήνδε τὴν περιφανῆ πόλιν αὐτῶν, τὴν Φλωρεντίαν, διὰ τὴν συγκρότησιν καὶ προβίβασιν τῆς ἱερᾶς καὶ ἁγίας τῆσδε συνόδου καὶ οἰκουμενικῆς, (πολλὴν γὰρ περὶ ἡμᾶς καὶ περὶ τὰ ἡμέτερα πάντα ἐνεδείξαντο θεραπείαν, ἀγάπην, σπουδήν, τιμήν τε καὶ εὔνοιαν), εὐμενῶς ὑπεδέξατο τούτους καὶ ταῖς αἰτήσεσιν αὐτῶν ἐπένευσεν ἱλαρῶς. καὶ ἐπειδὴ οἱ προειρημένοι περιφανεῖς ἄρχοντες, ὅ τε σημαιοφόρος τῆς δικαιοσύνης καὶ οἱ πρῶτοι τῶν τεχνῶν ὀνόματι καὶ δικαίῳ πάσης τῆς μεγαλοπρεποῦς κοινότητος καὶ τοῦ δήμου τῆς Φλωρεντίας ἐζήτησαν, ἵνα εὐεργετήσωμεν πρὸς αὐτοὺς τὸν ναὸν τοῦ μακαρίτου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου τὸν ὄντα ἐν τῇ προειρημένῃ θεοφυλάκτῳ βασιλίδι πόλει ἡμῶν, τῇ Κωνσταντινουπόλει, ὃς ἦν ποτε τῶν Πισσαίων, καὶ χρῶνται αὐτῷ κυρίως καὶ δεσποτικῶς, ἔχοντες ἄδειαν ἀνανεοῦν αὐτὸν καὶ ἀνακτίζειν κατὰ τὴν αὐτῶν βούλησιν, σωζομένου μέντοι καὶ φυλαττομένου τοῦ πρώτου αὐτοῦ σχήματος. ἔτι ἵνα ἔχωσι τὴν λόντζαν τὴν γενομένην ποτὲ τῶν εἰρημένων Πισσαίων, ἐν ᾗ ὀφείλουσιν ἀνιστᾶν φλάμουλον τῆς εἰρημένης κοινότητος, καὶ ἔχωσι καὶ κούνσουλον, ὃν ἂν ἐκλέγηται καὶ πέμπῃ ἐπ' αὐτοῖς ἡ εἰρημένη περιφανὴς κοινότης, ἔχοντα ἄδειαν κρίνειν καὶ ἀποφαίνεσθαι κατὰ τὸν τύπον τῶν ἄλλων κουνσούλων τῶν ἐν τῇ εἰρημένῃ πόλει τῆς βασιλείας μου τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ τιθέναι εἰς φυλακὴν ἰδίαν, [ὃν ἂν ἀπὸ τοῦ γένους αὐτῶν θέλωσι παιδεύειν], ἣν αὐτοὶ οἰκοδομήσουσι σύνεγγυς τῆς λόντζας αὐτῶν. καὶ ἐάν ποτε συμβῇ ἀποθανεῖν τὸν τοιοῦτον κούνσουλον, ἔχωσιν ἐπ' ἀδείας οἱ εἰρημένοι πραγματευταὶ ἐκλέγεσθαι καὶ ἀποκαθιστᾶν ἕνα ἐκ μέσου αὐτῶν, ἕως ἂν μαθοῦσα ἡ προειρημένη περιφανὴς κοινότης αὐτῶν ποιήσηται ἕτερον ἔτι ἐδεήθησαν τῆς βασιλείας μου, ἵνα δωρήσηται αὐτοῖς καὶ εὐεργετήσῃ ἀτέλειάν τινα καὶ ἐλευθερίαν τοῦ συνήθους καὶ νενομισμένου κομμερκίου. ἔτι ἵνα ἔχωσιν ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν ἀγοράσαι οἰκήματα ἢ ἀνοικοδομῆσαι ἀναλώμασιν ἰδίοις ἐν τῇ προειρημένῃ θεοδοξάστῳ καὶ θεοφρουρήτῳ πόλει τῆς βασιλείας μου, τῇ Κωνσταντινουπόλει, ὑπὲρ ἀναπαύσεως καὶ ὑποδοχῆς τῶν πολιτῶν καὶ πραγματευτῶν αὐτῶν τῶν ἐκεῖσε κατὰ καιροὺς εὑρισκομένων. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις,

ἵνα ἔχωσι σάλβον κονδοῦκτον πλῆρες καὶ διηνεκὲς οἱ ἐκεῖ ἐλευσόμενοι πραγματευταὶ καὶ πολῖται αὐτῶν ἀπὸ παντὸς συμπτώματος καιρικοῦ, πλὴν μάχης καθολικῆς ἢ βλάβης τινὸς, ἐάν ποτε συμβῇ γενέσθαι μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῆς εἰρημένης κοινότητος. ἡ βασιλεία μου εὐμενῶς ταῦτα πάντα προσδεξαμένη καὶ ἐπινεύσασα, τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον αὐτοῖς ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει, δι' οὗ εὐδοκεῖ, προστάσσει, θεσπίζει καὶ διορίζεται, ἵνα ἡ προειρημένη περιφανὴς κοινότης τῆς Φλωρεντίας ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἔχῃ ἄδειαν διὰ τῶν πολιτῶν καὶ ὑπηκόων αὐτῶν τῶν ἐν τῇ θεοφρουρήτῳ πόλει τῆς βασιλείας μου, τῇ Κωνσταντινουπόλει, ἐσομένων χρῆσθαι καὶ νέμεσθαι τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου, ὃς ἦν ποτε τῶν Πισσαίων, κυρίως καὶ δεσποτικῶς, ἔχοντες ἄδειαν ἀνανεοῦν αὐτὸν καὶ ἀνακτίζειν κατὰ τὴν αὐτῶν βούλησιν, σωζομένου μέντοι καὶ φυλαττομένου τοῦ πρώτου αὐτοῦ σχήματος. ἔτι ἵνα ἔχωσι τὴν λόντζαν τὴν γενομένην ποτὲ τῶν εἰρημένων Πισσαίων, ἐν ᾗ ὀφείλουσιν ἀνιστᾶν φλάμουλα δύο, πρῶτον μὲν τῆς βασιλείας μου, εἶτα τῆς εἰρημένης περιφανοῦς κοινότητος, καὶ ἔχωσι καὶ κούνσουλον, ὃν ἂν ἐκλέγηται καὶ πέμπῃ ἐπ' αὐτοῖς ἡ εἰρημένη περιφανὴς κοινότης ὄντα αὐτόχθονα Φλωρεντῖνον καὶ ἔχοντα ἄδειαν κρίνειν καὶ ἀποφαίνεσθαι κατὰ τὸν τύπον τῶν ἄλλων κουνσούλων τῶν ἐν τῇ εἰρημένῃ πόλει τῆς βασιλείας μοῦ, τῇ Κωνσταντινουπόλει, καὶ τιθέναι εἰς φυλακὴν ἰδίαν, ὃν ἂν ἀπὸ τοῦ γένους αὐτῶν θέλωσι παιδεύειν, ἥντινα φυλακὴν αὐτοὶ οἰκοδομήσουσι σύνεγγυς τῆς εἰρημένης λόντζας αὐτῶν. καὶ ἐάν ποτε συμβῇ ἀποθανεῖν τὸν τοιοῦτον κούνσουλον, ἔχωσιν ἐπ' ἀδείας οἱ εἰρημένοι πραγματευταὶ ἐκλέγεσθαι καὶ ἀποκαθιστᾶν ἕνα ἐκ μέσου αὐτῶν, ἕως ἂν μαθοῦσα ἡ προειρημένη περιφανὴς κοινότης αὐτῶν ποιήσηται ἕτερον. ἔτι ἵνα ἀπὸ τοῦ συνήθους καὶ νενομισμένου μεγάλου καὶ καθολικοῦ κομμερκίου ἔχωσιν εὐεργεσίαν καὶ δωρεὰν δύο εἰς τὰ ἑκατὸν, καίτοι γε δυσχερείας οὐ μικρᾶς ἐνούσης τῷ πράγματι διὰ τὴν γινομένην ἐντεῦθεν μείωσιν ἐν τοῖς βασιλικοῖς εἰσοδήμασιν· οὐ γὰρ εἴωθε τὰ τοιαῦτα ῥᾳδίως παραχωρεῖσθαι, ἀλλ' οὖν ἵνα κἀν τούτῳ ὡς κἀν τοῖς ἄλλοις ἡ προειρημένη μεγαλοπρεπὴς τῆς Φλωρεντίας κοινότης εἰδῇ, πόσον ἡ βασιλεία μου ταῖς αἰτήσεσιν αὐτῆς κατά τε τὸ ἐγχωροῦν ἱκανοποιῆσαι ζητεῖ, πᾶσαν ἄλλην παρορῶσα δυσχέρειαν καὶ ταύτην τὴν δωρεὰν

ποιεῖται ἀσμένως αὐτῇ, ὡς προείρηται. ἔτι ἵνα ἔχωσιν ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν ἀγοράσαι οἰκήματα τρία ἢ ἀναλώμασιν ἰδίοις ἀνοικοδομῆσαι ἐν τῇ προειρημένῃ θεοφρουρήτῳ καὶ θεοδοξάστῳ πόλει τῆς βασιλείας μου, τῇ Κωνσταντινουπόλει, ὑπὲρ ἀναπαύσεως καὶ ὑποδοχῆς τῶν πολιτῶν καὶ πραγματευτῶν αὐτῶν τῶν ἐκεῖσε κατὰ καιροὺς εὑρισκομένων. ταύτην μὲν οὖν τὴν ἄδειαν τοῦ ἀγοράσαι ἢ ἀνοικοδομῆσαι τὰ εἰρημένα τρία οἰκήματα δωρεῖται ἡ βασιλεία μου, ὡς προείρηται, τῇ εἰρημένῃ μεγαλοπρεπεῖ κοινότητι τῆς Φλωρεντίας κατὰ τὸ παρὸν, καίπερ ἐν τοῖς τοιούτοις ποιησαμένη καὶ ποιοῦσα δυσχέρειαν, ἵνα μὴ ἐξῇ ξένοις οἱοισδήποτε ἀγοράζειν ἢ ἀνοικοδομεῖν οἰκήματα ἐν τῇ προειρημένῃ πόλει τῆς βασιλείας μου, τῇ Κωνσταντινουπόλει, οὐκ ἀποκλείει δὲ εἰς τὸ μέλλον κατὰ τὴν χρεῖαν μὴ δοῦναι ἄδειαν καὶ πλείω τούτων ἀγοράσαι ἢ ἀνοικοδομῆσαι, καθάπερ τῇ βασιλείᾳ μου δόξει ἀναγκαῖον ἅμα καὶ προσῆκον. ἔτι ἵνα ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἔχωσι σάλβον κονδοῦκτον πλῆρες καὶ διηνεκὲς οἱ ἐκεῖ ἐλευσόμενοι πραγματευταὶ καὶ πολῖται αὐτῶν ἀπὸ παντὸς συμπτώματος καιρικοῦ, πλὴν μάχης καθολικῆς ἢ βλάβης τινὸς, ἐάν ποτε συμβῇ γενέσθαι μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῆς εἰρημένης κοινότητος. ταῦτα πάντα δωρεῖται ἡ βασιλεία μου τῇ προειρημένῃ περιφανεῖ τῆς Φλωρεντίας κοινότητι καὶ προσδιορίζεται, ἵνα τότε ὦσιν ἐνεργὰ καὶ ἔχωσι χώραν, ὅταν ἡ προρρηθεῖσα περιφανὴς τῆς Φλωρεντίας κοινότης ποιήσῃ τε καὶ πληρώσῃ, ὅσα ἀνωτέρω διασαφεῖται καὶ περιέχεται, οἷον ὅταν ἀνεγείρωσι λόντζαν καὶ καταστήσαντες κούνσουλον στείλωσιν ἐκεῖ κατὰ τὸν διευκρινηθέντα ἀνωτέρω τόπον καὶ τρόπον, καὶ τἄλλα πάντα πληρωθῶσιν, ὅσα ἐν ταῖς προειρημέναις αἰτήσεσί τε καὶ δωρεαῖς περιέχεται. τῇ γοῦν ἰσχύι καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου καθέξει καὶ νεμεθήσεται ἡ προειρημένη περιφανὴς κοινότης τῆς Φλωρεντίας πάσας τὰς προειρημένας εὐεργεσίας τῆς βασιλείας μου, ἤγουν ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἔχει ἄδειαν διὰ τῶν πολιτῶν καὶ ὑπηκόων αὐτῆς τῶν ἐν τῇ θεοφρουρήτῳ πόλει τῆς βασιλείας μου, τῇ Κωνσταντινουπόλει, ἐσομένων χρῆσθαι καὶ νέμεσθαι τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου, ὃς ἦν ποτε τῶν Πισσαίων, κυρίως καὶ δεσποτικῶς, ἔχοντες ἄδειαν ἀνανεοῦν αὐτὸν καὶ ἀνακτίζειν κατὰ τὴν αὐτῶν βούλησιν, σωζομένου μέντοι καὶ φυλαττομένου τοῦ πρώτου αὐτῇ σχήμα-

τος. ἔτι ἵνα ἔχωσι τὴν λόντζαν τὴν γενομένην ποτὲ τῶν εἰρημένων Πισσαίων, ἐν ᾗ ὀφείλουσιν ἀνιστᾶν φλάμουλα δύο, πρῶτον μὲν τῆς βασιλείας μου, εἶτα τῆς εἰρημένης περιφανοῦς κοινότητος, καὶ ἔχωσι καὶ κούνσουλον, δν ἂν ἐκλέγηται καὶ πέμπῃ ἐπ' αὐτοῖς ἡ εἰρημένη περιφανὴς κοινότης ὄντα αὐτόχθονα Φλωρεντῖνον καὶ ἔχοντα ἄδειαν κρίνειν καὶ ἀποφαίνεσθαι κατὰ τὸν τύπον τῶν ἄλλων κουνσούλων τῶν ἐν τῇ εἰρημένῃ πόλει τῆς βασιλείας μου, τῇ Κωνσταντινουπόλει, καὶ τιθέναι εἰς φυλακὴν ἰδίαν, δν ἂν ἀπὸ τοῦ γένους αὐτῶν θέλωσι παιδεύειν, ἥντινα φυλακὴν αὐτοὶ οἰκοδομήσουσι σύνεγγυς τῆς εἰρημένης λόντζας αὐτῶν· καὶ ἐάν ποτε συμβῇ ἀποθανεῖν τὸν τοιοῦτον κούνσουλον, ἔχωσιν ἄδειαν οἱ εἰρημένοι πραγματευταὶ ἐκλέγεσθαι καὶ ἀποκαθιστᾶν ἕνα ἐκ μέσου αὐτῶν, ἕως ἂν μαθοῦσα ἡ προειρημένη περιφανὴς κοινότης αὐτῶν ποιήσηται ἕτερον. ἔτι ἵνα ἀπὸ τοῦ συνήθους καὶ νενομισμένου μεγάλου καὶ καθολικοῦ κομμερκίου ἔχωσιν εὐεργεσίαν καὶ δωρεὰν δύο εἰς τὰ ἑκατόν, καίτοι γε δυσχερείας οὐ μικρᾶς ἐνούσης τῷ πράγματι διὰ τὴν γιγνομένην ἐντεῦθεν μείωσιν ἐν τοῖς βασιλικοῖς εἰσοδήμασιν. οὐ γὰρ εἴωθε τὰ τοιαῦτα ῥᾳδίως παραχωρεῖσθαι, ἀλλ' οὖν ἵνα κἂν τούτῳ ὡς κἂν τοῖς ἄλλοις ἡ προειρημένη μεγαλοπρεπὴς τῆς Φλωρεντίας κοινότης εἰδῇ, πόσον ἡ βασιλεία μου ταῖς αἰτήσεσιν αὐτῆς κατά γε τὸ ἐγχωροῦν ἱκανοποιῆσαι ζητεῖ, πᾶσαν ἄλλην παρορῶσα δυσχέρειαν, καὶ ταύτην τὴν δωρεὰν ποιεῖται ἀσμένως αὐτῇ, ὡς προείρηται. ἔτι ἵνα ἔχωσιν ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν ἀγοράσαι οἰκήματα τρία ἢ ἀναλώμασιν ἀνοικοδομῆσαι ἰδίοις ἐν τῇ προειρημένῃ θεοφρουρήτῳ καὶ θεοδοξάστῳ πόλει τῆς βασιλείας μου, τῇ Κωνσταντινουπόλει, ὑπὲρ ἀναπαύσεως καὶ ὑποδοχῆς τῶν πολιτῶν καὶ πραγματευτῶν αὐτῶν τῶν ἐκεῖσε κατὰ καιροὺς εὑρισκομένων. ταύτην μὲν οὖν τὴν ἄδειαν τοῦ ἀγοράσαι ἢ ἀνοικοδομῆσαι τὰ εἰρημένα τρία οἰκήματα δωρεῖται ἡ βασιλεία μου, ὡς προείρηται, τῇ εἰρημένῃ μεγαλοπρεπεῖ κοινότητι τῆς Φλωρεντίας κατὰ τὸ παρόν, καίπερ ἐν τοῖς τοιούτοις ποιησαμένη καὶ ποιοῦσα δυσχέρειαν, ἵνα μὴ ἐξῇ ξένοις οἱοισδήποτε ἀγοράζειν ἢ ἀνοικοδομεῖν οἰκήματα ἐν τῇ προειρημένῃ πόλει τῆς βασιλείας μου, τῇ Κωνσταντινουπόλει, οὐκ ἀποκλείει δὲ εἰς τὸ μέλλον κατὰ τὴν χρείαν μὴ δοῦναι ἄδειαν καὶ πλείω τούτων ἀγοράσαι ἢ ἀνοικοδομῆσαι, καθάπερ δόξει τῇ βασιλείᾳ μου ἀναγκαῖον ἅμα καὶ

προσῆκον. ἔτι ἵνα ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἔχωσι σάλβον κονδοῦκτον πλῆρες καὶ διηνεκὲς οἱ ἐκεῖ ἐλευσόμενοι πραγματευταὶ καὶ πολῖται αὐτῶν ἀπὸ παντὸς συμπτώματος καιρικοῦ, πλὴν μάχης καθολικῆς ἢ βλάβης τινός, ἐάν ποτε συμβῇ γενέσθαι μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῆς εἰρημένης κοινότητος. ταῦτα πάντα δωρεῖται ἡ βασιλεία μου τῇ προειρημένῃ περιφανεῖ τῆς Φλωρεντίας κοινότητι, καὶ προσδιορίζεται, ἵνα τότε ὦσιν ἐνεργὰ καὶ ἔχωσι χώραν, ὅταν ἡ προρρηθεῖσα περιφανὴς τῆς Φλωρεντίας κοινότης ποιήσῃ τε καὶ πληρώσῃ, ὅσα ἀνωτέρω διασαφεῖται καὶ περιέχεται, οἷον ὅταν ἀναγείρωσι λόντζαν καὶ καταστήσαντες κοὐνσουλον στείλωσιν ἐκεῖ κατὰ τὸν διευκρινηθέντα ἀνωτέρω τύπον καὶ τρόπον καὶ τἄλλα πάντα πληρωθῶσιν, ὅσα ἐν ταῖς προειρημέναις αἰτήσεσί τε καὶ δωρεαῖς περιέχεται. καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο πρὸς τοὺς περιφανεῖς καὶ προειρημένους ἄρχοντας, τόν τε σημαιοφόρον τῆς δικαιοσύνης καὶ τοὺς πρώτους τῶν τεχνῶν καὶ δι' αὐτῶν πρὸς πᾶσαν τὴν μεγαλοπρεπῆ πόλιν καὶ κοινότητα τῆς Φλωρεντίας καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα αὔγουστον τῆς νῦν τρεχούσης β' ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ἐννακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ἑβδόμου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος †.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

Orig. membr. tabularii Florentini cum aurea bulla suspensa serico violaceo.

XLIII. Sine anno.

Demetrius Palaeologus, frater imperatoris Ioannis, per legatum suum Athanasium Lascarin privilegia concedit mercatoribus florentinis in Peloponneso.

† Ἐπειδήπερ ἡ βασιλικὴ μεγαλειότης τοῦ πανευτυχεστάτου καὶ πανυψηλοτάτου καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου Ῥωμαίων, κυροῦ Δημητρίου Παλαιολόγου τοῦ Πορφυρογεννήτου, ἔπεμψεν ἐμὲ πρέσβυν εἰς τὰ ἐνταῦθα μέρη τῆς Ἰταλίας, καὶ διωρίσατό μοι, ἵνα ἔλθω καὶ εἰς τὴν περιφανῆ κοινότητα τῆς Φλωρεντίας καὶ δηλώσω

τοῖς μεγαλοπρεπέσιν ἄρχουσι τῆς τοιαύτης περιφανοῦς κοινότητος σὺν ἄλλοις τισὶ φιλικοῖς, ὅπως καὶ διὰ τὴν ἀγάπην καὶ διάθεσιν, ἣν ἐνεδείξαντο καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, ὅτε ἐπεδήμησεν ἐν ταύτῃ, καὶ προσέτι διὰ τὴν ἐμὴν ἀξίωσιν, φίλου ὄντος γνησίου τῆς περιφανοῦς ταύτης κοινότητος, εὐεργετεῖ αὐτοῖς καὶ πάσῃ τῇ κοινότητι αὐτῶν ἐλευθερίαν πασῶν τῶν δόσεων τῶν διδομένων ἔν τε λιμέσι καὶ διόδοις καὶ πόλεσι καὶ παντὸς τοῦ ἡμίσεος τοῦ κομερκίου αὐτῶν εἰς πάντα τὸν ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας αὐτοῦ τόπον τοῦ Μορέου, ἵνα ὁπόταν ἐθελήσωσιν ἐλθεῖν ἐκεῖ πραγματεύσασθαι, ἔχωσιν ἐλευθερίαν τῶν διδομένων ἐκεῖσε δόσεων, καὶ διέρχωνται τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐλευθέρως καὶ ἀσφαλῶς καὶ ἄνευ τῆς οἱασοῦν δόσεως καὶ ἀπεκβολῆς, εἴτε περὶ προσώπων, εἴτε περὶ πραγμάτων, εἴτε πραγματειῶν ὁσωνδήποτε καὶ ὁποιωνδήποτε, ὡς κατὰ πάντα ἴδιοι καὶ ἠγαπημένοι τῆς βασιλικῆς μεγαλειότητος τοῦ πανευτυχεστάτου καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου. ἃ γοῦν ἐδήλωσα αὐτοῖς λόγοις, γράμμασιν ἐπιβεβαιῶ, ἀξιωθεὶς παρ' αὐτῶν, ἵνα ἔχωσι τὰ ἡμέτερα γράμματα εἰς μαρτύριον τῆς εὐεργεσίας ταύτης, μέχρις ἂν ἔλθωσί τινες τούτων ἐκεῖσε, θεῖον ἀργυρόβουλλον ὁρισμὸν τῆς βασιλικῆς μεγαλειότητος τοῦ πανευτυχεστάτου καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου τὰ τοιαῦτα ἐπικυροῦντα ληψόμενοι. θαρρείτωσαν οὖν καὶ ἀσφαλῶς κατεχέτωσαν τὰ παρ' ἡμῶν αὐτοῖς εἰρημένα, ὁρισμοὺς καὶ θελήματα τῆς βασιλικῆς μεγαλειότητος τοῦ πανευτυχεστάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου εἶναι, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν ἑαυτοὺς νομιζέτωσαν πάσης ἄλλης δόσεως τῆς ἀνωτέρω εἰρημένης καὶ τοῦ ἡμίσεος αὐτῶν κομερκίου ὑπὲρ οἱωνδήποτε καὶ ὁσωνδήποτε πραγμάτων, πραγματειῶν, προσώπων καὶ πάντων ἁπλῶς ἐλευθέρους εἶναι ἐν πάσῃ τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλικῆς τοῦ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου μεγαλειότητος, ληψομένους τε εὐθὺς καὶ προβιλέγιον τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐπικυρωτικόν, ἡνίκα ἂν τούτου χάριν ἐς αὐτὸν πέμψωσιν. ὧν εἰς δήλωσιν καὶ τὸ παρὸν αὐτοῖς πεποίηκα γράμμα τῇ ἰδίᾳ ὑπογραφῇ καὶ βούλλῃ σφραγισθέν τε καὶ σημειωθέν, ἐπαγγελομένοις καὶ αὐτοῖς διατηρεῖν πρὸς τὸν πανευτυχέστατον καὶ ἅγιόν μοι αὐθέντην καὶ δεσπότην ἀγάπην καθαρὰν καὶ διάθεσιν ἀκραιφνῆ, πάντοθέν τε συντρέχειν τὰ πρὸς θεραπείαν αὐτοῦ καὶ ὑπηρετεῖν ὅση δύναμις †.

† Ὁ δοῦλος τῆς βασιλικῆς μεγαλειότητος τοῦ

πανευτυχεστάτου καὶ πανυψηλοτάτου καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου Ῥωμαίων, κυρίου Δημητρίου Παλαιολόγου τοῦ Πορφυρογεννήτου, καὶ καβαλλάριος Ἀθανάσιος ὁ Λάσκαρις †.

Orig. membr. tabularii Florentini. Diploma tribuendum anno 1389.

XLIV. 6950—1442. 19. septembris ind. VI.

Imperator Ioannes Palaeologus prorogat pactiones anteriores cum Venetis factas in annos quinque.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος καὶ αὔγουστος. ἐπεὶ ὁ ἐπιφανὴς καὶ μεγαλοπρεπὴς κῦρ Φραντζίσκος Φώσκαρις, θεοῦ χάριτι δοὺξ Βενετίας καὶ τὰ λοιπὰ, γράμμασι προσέταξε τῷ ἐξῃρημένῳ εὐγενεῖ καὶ φρονίμῳ ἀνδρὶ κυρῷ Μάρκῳ Κουρίνῳ, ἐντίμῳ καὶ περιφανεῖ μπαΐούλῳ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ τῆς Ῥωμανίας ἔχοντι ἐντελῆ ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν καὶ ὁρισμὸν τρακταΐσαι καὶ ποιῆσαι καὶ βεβαιῶσαι καὶ πληρῶσαι τρέβας καὶ συνθήκας τὰς κατωτέρω γραφησομένας μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας καὶ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, καθὼς δηλοῦται διά τινος γράμματος δουκικοῦ αὐτοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, κατωχυρωμένου βούλλῃ μολιβδίνῃ μετὰ σχοινίου καναβίου, δοθέντος ἐν τῷ δουκικῷ παλατίῳ αὐτοῦ τοῦ κουμουνίου ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ σαρκώσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ δευτέρῳ, ἰνδ. α', ἡμέρᾳ κγ' μηνὸς φευρουαρίου κατὰ τὸ ἔθος τῆς Βενετίας, δειχθέντος καὶ δοθέντος τῇ βασιλείᾳ μου, ἡμεῖς Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιόλογος, δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος μπαΐοῦλος δικαίῳ καὶ ὀνόματι τοῦ προειρημένου ἐπιφανοῦς κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπὲρ εἰρήνης καὶ ἀγάπης ἑκατέρωθεν ὀφειλομένης τηρηθῆναι καὶ φιλίας ἐπὶ τὸ κρεῖττον αὐξηθησομένης, ἐπικαλεσάμενοι τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, συνέβημεν ἐπὶ τούτοις, δηλονότι, ἵνα ἀπὸ τῆς παρούσης ἡμέρας καὶ

εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέχρι πέντε ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἀκολουθησόντων μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς κυροῦ δουκός καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ πάντων τῶν ὑποτεταγμένων αὐτοῖς διαμένωσιν ἐν ἰσχύει καὶ ἀκμῇ εἰλικρινεῖ καὶ ὁμονοίᾳ τρέβαι ὀφείλουσαι διαρκεῖν, στηρίζοντες καὶ βεβαιοῦντες τῆς εἰρημένης διωρίας πάσας τὰς παρελθούσας καὶ ἐκπνευσάσας τρέβας μετὰ πάντων τῶν κεφαλαίων, τῶν καταστάσεων, τῶν στοιχημάτων, τῶν συμφωνιῶν, τῶν διασαφήσεων, τῶν ἐπερωτήσεων βεβαιώσεών τε καὶ ζημιῶν ἐπιδόσεών τε καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν ταῖς τρέβαις ταῖς ἀνωτέρω δηλουμέναις ταῖς παρελθούσαις, καθὼς μέχρι τοῦ νῦν καθέστηκε σύνηθες, μετὰ τῶν διασαφήσεων καὶ προσδιορισμῶν τῶν κατωτέρω γραφησομένων, δηλονότι, ὅτι εἰ ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας φανερῶς ἔχουσιν ἀπὸ τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν τῶν τε νέων καὶ τῶν παλαιῶν, ὥστε ἐξεῖναι τοῖς Βενετίκοις αὐτῶν ὠνεῖσθαι ἐλευθέρως οἰκίας, κάμπους, περιβόλια καὶ κτήματα ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ πάσῃ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, ὅμως ὁ προειρημένος κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, κατανοοῦντες τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἵνα ἐπιγνῶμεν τὴν αὐτῶν καλὴν διάθεσιν πρὸς τὴν ἡμετέραν συντήρησιν, προενοήσαντο ὁδῷ κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἀρέσαι ἡμῖν τοῦτον τὸν τρόπον, ὅτι μὴ ἐλαττουμένων διὰ τοῦτο πασῶν τῶν ἐλευθεριῶν τε καὶ φραγγισιῶν, ἃς ἔχουσι καὶ ἔχειν ὀφείλουσιν οἱ Βενέτικοι διὰ τῶν τρεβῶν, κωλύσουσι τοὺς αὐτῶν Βενετίκους, ὥστε μέχρι τῆς συμπληρώσεως καὶ διωρίας τῶν παρουσῶν τρεβῶν μὴ ἀγοράσαι ὁσπήτια, τόπους, περιβόλια καὶ κτήματα, ἐναπομενόντων τῶν νῦν ὄντων ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Βενετίκων μετὰ τῶν τρόπων ἐκείνων καὶ τῶν καταστάσεων, καθ' ἃς κατέχουσι ταῦτα κατὰ τὸ παρὸν, δηλοποιουμένου, εἰ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τῶν τρεβῶν ἱκανῶς ἐστι δῆλον, καὶ οὐ δεῖ ἐπὶ πλείω σαφηνίσεως, ὅτι διὰ τὴν εἰρημένην πρόφασιν οὐδεμία καινότης, δόσις, κομμέρκιον ἢ ἐμφύτευμα δυνήσεται ἐπιτεθῆναι δι' ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐπὶ ταῖς οἰκίαις, τοῖς τόποις, τοῖς κτήμασι καὶ περιβολίοις τοῖς νῦν οὖσιν ἐν ταῖς χερσὶν τῶν Βενετίκων, ἥτις καινότης ἢ βάρος δυνήσεται ἀνακύψαι εἰς βλάβην καὶ ζημίαν τῶν Βενετίκων. ἔτι ἐπειδὴ ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς εἴπομεν τῷ εἰρημένῳ

μπαϊούλῳ, ὅτι αἱ πρόσοδοι καὶ τὰ κομμέρκια ἡμῶν βλάπτονται διὰ τὰ πολλὰ καπηλεῖα, ἅπερ οἱ Βενέτικοι κρατοῦσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τὴν μεγάλην ἀμετρίαν τοῦ οἴνου τοῦ πωλουμένου ἐν αὐτοῖς, καὶ ὅτι διὰ ταῦτα ὀφείλουσι προνοήσασθαι πρὸς τοῦτο, τούτου χάριν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν ἔξεστι τοῖς Βενετίκοις κρατεῖν καπηλεῖα κατὰ πάντα ἀριθμὸν καὶ ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν ἐλευθέρως, καθὼς ἂν βούλωνται, ὅμως ὁδῷ κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἐκρίναμεν πρόνοιαν τούτου ποιήσασθαι τοῦτον τὸν τρόπον δηλονότι, μέχρι τῆς διωρίας τῶν παρουσῶν τρεβῶν ὁ προειρημένος κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας τάξουσιν, ὅτι οἱ Βενέτικοι αὐτῶν ἕξουσιν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει δεκαπέντε μόνον καπηλεῖα, καὶ τὰ ἄλλα πάντα παυθήσονται, ἐν οἷς δήπου τεταγμένοις καπηλείοις οἱ Βενέτικοι αὐτῶν δυνήσονται πωλεῖν οἶνον παντοῖον κατακοπτικῶς ἐν οἱᾳδήποτε ποσότητι, χωρίς τινος βάρους νοουμένου, ὅτι διὰ τὴν συγκατάβασιν ταύτην οὐ νοηθήσεται διὰ τοῦτο ἐλαττοῦσθαι ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ τὰς ἐλευθερίας καὶ φραγγισίας τῶν Βενετίκων, καθὼς ἐστι δίκαιον. ἔτι μέσον ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου μπαϊούλου γέγονε σαφὲς ὑπὲρ τοῦ πᾶσαν ἀμφιβολίαν ἀναιρεθῆναι, δύνασθαι τοὺς Βενετίκους πωλεῖν ἐλευθέρως σῖτον ἐν παντὶ μέρει καὶ τόπῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ὅπου οὐκ ἔστι προσφόριον, σωζομένου τοῦ μὴ τὸν σῖτον ἐκεῖνον γεωργηθῆναι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ, ἅπερ διαμενέτω κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν· εἰ δὲ οἱ Βενέτικοι θέλουσι πωλεῖν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ προσφορίου, δύνανται πωλεῖν ἀποδιδόντες τὸ κομμέρκιον, πλὴν εἴ τις Ῥωμαῖος θελήσει πωλεῖν σῖτον, ὅπου ὁ Βενέτικος πωλεῖ ἔξω προσφορίου, τότε ὁ Βενέτικος κομμέρκιον οὐκ ἀποφλήσει διὰ τὸ ἐλευθέρως δύνασθαι πωλεῖν. καὶ ἐπεὶ ἐγένοντό τινες διαφοραὶ μέσον ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας περὶ τοῦ τόπου τοῦ προσφορίου, ὑπὲρ μείζονος σαφηνείας τάττομεν, ὅτι ὁ τόπος τοῦ προσφορίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔστω καὶ εἶναι νοείσθω κατὰ τὰ ὅρια τὰ ἀρχῆθεν εἰωθότα. ἔτι ὁ ῥηθεὶς μπαϊοῦλος εἶπεν ἡμῖν, ὅτι τινὲς Βενέτικοι καὶ ὡς Βενέτικοι καταλογιζόμενοι παρὰ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐγένοντο Ῥωμαῖοι, ἀρκούμεθα ἡμεῖς ὅ τε βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἀνακαλέσασθαι πάντας τοὺς Βενετίκους καὶ τοὺς ὡς Βενετίκους καταλογιζομένους τοὺς γεγονότας Ῥω-

μαίους ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν ἐσχάτων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει μέχρι τῶν νῦν, οὕτω καὶ τοιουτοτρόπως, ὅτι οἱ Βενέτικοι οἱ γεγονότες Ῥωμαῖοι εἰς τὸ ἑξῆς οὐ διαβιβασθήσονται ὡς Ῥωμαῖοι, ἀλλ' ὡς Βενέτικοι. ἔτι ἐπὶ τῆς πράξεως τῶν ἐξωτερικῶν κρασίων ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπισχνούμεθα καὶ ἀρέσκει ἡμῖν γενέσθαι καὶ φυλάττεσθαι κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ἔτι περὶ τῆς πράξεως τοῦ σίτου ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν λέγομεν καὶ ἀρέσκει ἡμῖν γενέσθαι ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σίτου καὶ περὶ αὐτοῦ κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν, μενουσῶν τῶν ἄλλων πασῶν ἐλευθεριῶν καὶ φραγγισιῶν ἐπὶ πάσαις ταῖς ἄλλαις πραγματείαις καὶ τοῖς πράγμασιν εἰς τὴν αὐτῶν κατάστασιν κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ἔτι ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπισχνούμεθα τῷ εἰρημένῳ μπαΐούλῳ, ὥστε πάντα τὰ καινουργήματα, ἀποστερήσεις, ἀδικίας, προσκρούσματα καὶ ζημίας τὰς γενομένας δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν τοῖς ὑποτεταγμένοις τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐν τῷ καιρῷ καὶ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν καταλῦσαι καὶ διορθώσασθαι καὶ ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ὀφειλομένην εἶναι καὶ ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσει, καθὼς ἐστι δίκαιον καὶ ὀφείλομεν κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος μπαΐουλος ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπισχνεῖται ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν πάντα τὰ ἄλλα καινουργήματα, ἀποστερήσεις, ἀδικίας, προσκρούσματα καὶ ζημίας τὰς γενομένας διὰ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας τοῖς ὑποτεταγμένοις ἡμῖν ἐν τῷ καιρῷ καὶ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν καταλῦσαι καὶ διορθώσασθαι καὶ ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ὀφειλομένην εἶναι καὶ ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσει, καθὼς ἐστι δίκαιον καὶ ὀφείλουσι κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ἔτι ἐπειδὴ ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἐνεχόμεθα καὶ ἀπολειπαζόμεθα δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὑπὲρ ἱκανοποιήσεως τῶν παλαιῶν ζημιῶν ὑπέρπυρα χιλιάδας δεκαεπτὰ καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τρία, ὑπισχνούμεθα τῷ εἰρημένῳ μπαΐούλῳ δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι τὰ τοιαῦτα ὑπέρπυρα διὰ πέντε

ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἐλευσομένων, ἀρχομένης τῆς διωρίας τῶν εἰρημένων χρόνων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς βεβαιώσεως τοῦ παρόντος συμβολαίου, δηλονότι ἡμέρᾳ ιθ' τοῦ σεπτεβρίου, διαιροῦντες τὰς εἰρημένας δεκαεπτὰ χιλιάδας τὰ ὑπέρπυρα καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τρία κατὰ πέμπτον καὶ ἀποδιδόντες κατ' ἐνιαυτὸν τὸ ἐπιβάλλον μέρος, δηλονότι τὸ πέμπτον, ὅπερ ἐστὶν ὑπέρπυρα τρισχίλια τετρακόσια τριάκοντα δύο, κοκκία δεκατέσσαρα ἥμισυ ἢ ἔγγιστα, καὶ οὕτω κατὰ διαδοχὴν, μέχρις ἂν πληρωθῇ ἡ ἀπόφλησις τῶν εἰρημένων δεκαεπτὰ χιλιάδων ὑπερπύρων καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τριῶν, καὶ ἱκανοποιήσωμεν ἀκεραίως ἐν ταῖς εἰρημέναις διωρίαις τῶν προειρημένων πέντε ἐτῶν, συντάττοντες ἐξ ἐνιαυτοῦ εἰς ἐνιαυτὸν κατὰ διαδοχὴν, δηλονότι ἀπὸ τοῦ ὀκτωβρίου μηνὸς, ὡς προείρηται, ἃ δὴ πάντα ὑπέρπυρα δώσομεν καὶ ἀποφλήσομεν ἐν τοῖς εἰρημένοις καιροῖς καὶ διωρίαις πάσης προφάσεως ἀναιρουμένης ἐν χερσὶ τοῦ μπαΐούλου τῶν Βενετίκων τοῦ κατὰ καιρὸν εὑρισκομένου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἢ ᾧτινι ἢ οἵστισιν ὁ κὺρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἀποτάξωσι, σωζομένων διόλου καὶ φυλαττομένων πασῶν καὶ ἑκάστων ζημιῶν τῶν Βενετίκων τῶν μὴ τεταγμένων, αἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας μὴ ἔστω ἐλάττωσις, καὶ τὸ ἀνάπαλιν καὶ σωζομένων διόλου καὶ φυλαττομένων ἀκεραίως καὶ τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ δὴ καὶ ἃς ὁ κὺρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσι καὶ ἔχειν δυνήσονται καθ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἔν τινι συμβολαίῳ δουκάτων χρυσῶν τριάκοντα χιλιάδων περί τε κεφαλαίου καὶ τόκου καὶ ζημιῶν καὶ ἐξόδου καὶ τῶν διὰ μέσου καὶ πάντων τῶν ἄλλων τῶν τούτοις ἀπηωρημένων, ὡς ἐν τῷ αὐτῷ συμβολαίῳ τοῦ χρέους περιέχεται, ὃ δὴ συμβόλαιον καὶ χρέος μὴ νοείσθω, μηδὲ νοεῖσθαι δύναιτο διὰ τὴν παροῦσαν τρέβαν ἢ συμφωνίαν ὁπωσοῦν ἀφειμένον, ἄκυρον ἢ ἀνατετραμμένον, μᾶλλον μὲν οὖν ἐν τῇ αὐτοῦ καταστάσει καὶ βεβαιότητι καὶ τῷ δικαίῳ, ἐν οἷς ἦν καὶ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὴν παροῦσαν τρέβαν, βέβαιον καὶ ἀκέραιον διαμενέτω καὶ ἔσται καὶ εἶναι νοείσθω, γραφὲν τὸ εἰρημένον συμβόλαιον ἔτει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ τρίτῳ, ἡμέρᾳ εἰκοστῇ πρώτῃ τοῦ αὐγούστου τῆς ια' ἰνδικτιῶνος χειρὶ Πέτρου ντὲ Ἀρένα, πρεσβυτέρου τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου ἐν τῇ Βενετίᾳ καὶ νοταρίου Βενετίας καὶ καντζελαρίου τοῦ κυροῦ μπαΐ-

ούλου τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Βενετίκων, ὑπὲρ ὧν χρυσῶν δουκάτων τριάκοντα χιλιάδων καὶ ἑτέρων τῶν προειρημένων ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ διαλαμβανομένων ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρα κόσμια τῆς βασιλείας τὰ ἐμπεριεχόμενα ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ, καὶ σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἀκεραίως πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ δὴ καὶ ἃς ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν καὶ ἔχειν δύνανται κατὰ τῆς βασιλείας ἡμων περὶ δουκάτων χρυσῶν πέντε χιλιάδων τῶν δανεισθέντων τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἐν τῇ Αἴνῳ διά τινος σὺρ Μαρίνου Φαρέτρου ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ὑπὲρ ὧν ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρον ἀπὸ τῆς βασιλείας ἡμῶν παλάξιον ἕν, οὕτω μέντοι, ὅτι ἀποφληθέντων τῶν εἰρημένων πέντε χιλιάδων χρυσῶν δουκάτων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνεχέσθωσαν τὸ εἰρημένον παλάξιον τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἀποδοῦναι. ἔτι ὁ εἰρημένος μπαΐουλος τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας ἀφίησιν, ἀνατρέπει καὶ καταλύει πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας, βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ἐπενεχθείσας παρ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῶν λαῶν καὶ ὑποτεταγμένων ἡμῖν τοῖς Βενετίκοις καὶ πιστοῖς τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, ἐλευθερῶν καὶ ἀπολύων καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀπολελυμένους εἰς τὸ διηνεκὲς εἶναι θέλων ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ τοὺς λαοὺς ἡμῶν καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἀδικιῶν, ζημιῶν τε καὶ προσκομμάτων τῶν ἐπενεχθέντων καὶ γενομένων παρὰ τῶν προηγησαμένων ἡμᾶς καὶ τῶν λαῶν τῶν ὑποτεταγμένων ἡμῖν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ ἰδίως περὶ ἐκείνων τῶν ἐν τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας καὶ τοῖς πολίταις Βενετίκοις ἐπενεχθέντων καὶ γεγονότων ἐν τῷ καιρῷ τοῦ τῆς μακαρίας καὶ ὁσιωτάτης μνήμης κυροῦ Ἀνδρονίκου, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων, τοῦ Παλαιολόγου, τοῦ θείου τῆς βασιλείας μου, ποιοῦντος ἡμῖν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ τοῦ εἰρημένου μπαΐούλου ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας δεχομένοις καὶ λαμβάνουσι τέλος, ἐλευθερίαν, ὑπόσχεσιν καὶ συμφωνίαν, ὥστε εἰς τὸ ἑξῆς μὴ

ἀπαιτεῖν ἢ μνημονεύειν περὶ τῶν εἰρημένων πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν, τούς τε κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν. καὶ ὁμοίως ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν δι' ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν ἀφίεμεν διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας, ἀκυροῦμεν καὶ ἀνατρέπομεν καὶ καταλύομεν πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας καὶ βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ὁπωσδήποτε ἐπενεχθείσας ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς διὰ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, τῶν τε καπετάνων τῶν Βενετίκων, εἴτε παρ' οἱωνδήτινων ἄλλων ὀφφικιαλίων, προνοητῶν, ῥεκτόρων καὶ πάντων ἄλλων οἱωνδήτινων ὑποτεταγμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας. καὶ δὴ ἀπὸ τῶν προειρημένων πάντων καὶ ἑκάστων τῶν συμβάντων καὶ γενομένων καὶ ἐπενεχθέντων ἔστωσαν καθόλου ἀπολελυμένοι καὶ ἀναπεπαυμένοι, ἀναπαύοντες καὶ ἀπολύοντες καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἐλευθεροῦντες τὸν εἰρημένον κῦρ δούκαν καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, τοὺς λαοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους αὐτοῖς ἀπὸ πασῶν τῶν προειρημένων ἀδικιῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁπωσδήποτε ἡμῖν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἐπενεχθέντων προσκομμάτων καὶ ζημιῶν μέχρι τῆς παρούσης σήμερον ἡμέρας, ὡς ἀνωτέρω προείρηται, ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. περὶ δὲ τῶν ἔργων τῆς Τενέδου μηδεμία γενέσθω μνήμη κατὰ τὸ παρόν, ἀλλὰ μενέτωσαν οὕτως ἐν μετεώρῳ, μέχρις ἂν ὁ ὡρισμένος χρόνος τῆς παρούσης τρέβας διαμένῃ. ἔτι δὲ μὴ νοουμένου διὰ τῆς παρούσης τρέβας καὶ συμφωνίας, ὅτι ἐὰν ὦσί τινα συμβόλαια καὶ συμφωνίαι ἢ στοιχήματα, ἐξ ὧν ἢ ἐκ τῆς δυνάμεως ἐκείνων τινὲς Ῥωμαῖοι ὑποτεταγμένοι ἢ πιστοὶ ἡμῶν καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Βενετίκοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας, ἢ ἀνάπαλιν Βενέτικοί τινες ὑποτεταγμένοι καὶ πιστοὶ τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Ῥωμαίοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς ἡμῶν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ὁπωσδήποτε, ἔσονται ἀφειμένα ἢ ἀνατετραμμένα ἢ ἄκυρα, μᾶλλον μὲν οὖν ἐκδηλότερον νοείσθω καὶ δηλούσθω διὰ τοῦ παρόντος στοιχήματος καὶ τῶν τρεβῶν, ὅτι αὐτοὶ οἱ τοιοῦτοι Βενέτικοι πιστοὶ καὶ ὑποτεταγμένοι τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βε-

νετίας δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήτινων Ῥωμαίων τῶν ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἷς δὴ Βενετίκοις καὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ἡμεῖς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ποιήσομεν καὶ γενέσθαι διαπραξόμεθα δίκαιον διευθετημένον καὶ ἐντελές, ὡς πρότερον ἠνειχόμεθα, ἀκεραίως καὶ νῦν ὀφείλομεν· καὶ κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον οἱ ἡμέτεροι Ῥωμαῖοι δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήποτε Βενετίκων πιστῶν καὶ ὑποτεταγμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἵστισι δὴ Ῥωμαίοις ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, ὁ μπαΐουλος καὶ ὁ ῥέκτωρ καὶ οἱ ὀφφικιάλιοι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὁπουδήποτε καθεστῶτες δίκαιον ποιήσουσι διευθετημένον καὶ ἐντελές, ὡς πρότερον ἠνείχοντο ἀκεραίως καὶ νῦν ὀφείλουσι, σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων πασῶν καὶ ἑκάστων τῶν παραφυλάξεων καὶ καταστάσεων καὶ ὑποσχέσεων καὶ διασαφήσεων, εἴτε περὶ ζημιῶν τῶν μὴ ταχθεισῶν, ἰδίως ῥηθεισῶν καὶ ὀνομασθεισῶν, εἴτε περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀνωτέρω ὀνομασθέντων, οἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας ἢ ἀφέσεως τῶν ἀδικιῶν, τῶν προσκομμάτων καὶ τῶν ζημιῶν μὴ νοείσθω κατά τι ἐλάττωσις. ἅπερ δὴ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια, εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν, εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἀψάμενοι τῶν γραφῶν, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ εἰρημένου σὺρ μπαϊούλου ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἀψάμενος τῶν αὐτῶν ἱερῶν γραφῶν καὶ αὐτὸς, εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὀνόματι τοῦ προειρημένου καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὠμόσαμεν καὶ ὑπεσχέθημεν ἀλλήλοις βέβαια καὶ ἀμετακίνητα τὰ προειρημένα πάντα ἔχειν τε καὶ κρατεῖν καὶ ἀπαράθραυστα συντηρεῖν καὶ ἀποπληροῦν ἢ φυλάττεσθαι καὶ ἀποπληροῦσθαι ποιῆσαι καὶ μὴ ἐναντίως ποιῆσαι ἢ ἐπελθεῖν τοῖς προειρημένοις ἢ ἔν τινι τῶν προειρημένων δι' ἡμῶν ἢ δι' ἄλλων ἀπὸ δικαίου ἢ φάκτου τρόπῳ τινὶ ἢ μηχανῇ ἢ αἰτίᾳ ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνοχῇ τῶν ἡμετέρων καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἀγαθῶν τῶν τε νῦν ὄντων καὶ ἐσομένων. ὧν πάντων εἰς

μαρτυρίαν καὶ καθαρωτέραν βεβαίωσιν ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν τὰς παρούσας τρέβας γενέσθαι καὶ γραφῆναι προσετάξαμεν γράμμασιν ἑλληνικοῖς τε καὶ λατινικοῖς, ἑλληνικοῖς μὲν διὰ χειρὸς βασιλικοῦ νοταρίου Γεωργίου τοῦ Μανικαΐτου, λατινικοῖς δὲ διὰ χειρὸς λογίου ἀνδρὸς Φραγγουλίου τοῦ Σερβοπούλου, βασιλικῇ καὶ δουκικῇ τῶν Βενετίκων ἐξουσίᾳ διπλοῦ νοταρίου καὶ καντζελαρίου τοῦ εἰρημένου σὺρ μπαΐούλου καὶ τῆς κούρτης τῶν Βενετίκων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει. καὶ εἰς μείζονα ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν τῶν εἰρημένων τρεβῶν ἰδίᾳ ἡμῶν χειρὶ ἐρυθροῖς γράμμασι ὑπεγράψαμεν καὶ ἡμετέρᾳ χρυσῇ βούλλῃ ἀπηωρημένῃ κατοχυρωθῆναι ἐποιήσαμεν καὶ προσετάξαμεν, ἃς τῷ προειρημένῳ σὺρ μπαΐούλῳ δεδώκαμεν, ἔχοντες παρ' ἡμῖν ἑτέρας ὁμοίας τρέβας τὴν αὐτὴν περίληψιν ἐχούσας καὶ κατωχυρωμένας τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ τοῦ εἰρημένου σὺρ μπαΐούλου βούλλῃ κηρίνῃ τῆς τοῦ ἁγίου Μάρκου εἰκόνος ἐντυπωμένης. ἃ δὴ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἐγένοντο ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου γεννήσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ μβ', ἰνδικτιῶνος ς', κατὰ τὸν τῶν Λατίνων δρόμον, ἀπὸ δὲ κτίσεως κόσμου ςϠν' ἐν μηνὶ καὶ ἡμέρᾳ τῇ ἀνωτέρῳ γεγραμμένῃ, παρόντων μαρτύρων ἰδίως πρὸς ταῦτα τὰ ἀνωτέρω γεγραμμένα προσκληθέντων καὶ ἀξιωθέντων, τοῦ τε περιποθήτου ἐξαδέλφου τῆς βασιλείας μου κυροῦ Δημητρίου Παλαιολόγου τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ τοῦ περιποθήτου γαμβροῦ αὐτῆς κυροῦ Λουκᾶ διερμηνευτοῦ τοῦ Νοταρᾶ, Λατίνων δὲ τῶν εὐγενῶν καὶ φρονίμων ἀνδρῶν τοῦ σὺρ Νικολὲ Μαρτζέλω, τοῦ σὺρ Πέρω Πισάνη καὶ τοῦ σὺρ Δομένεγω Μπάλπει †.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

Orig. membr. tabularii Veneti. Versio latina ad dextram. Aurea bulla, olim suspensa serico rubro, avulsa est.

XLV. 6955—1447. mense iulio ind. X.

Imperator Ioannes Palaeologus prorogat pactiones anteriores cum Venetis factas in annos quinque.

† Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιόλογος καὶ ἀεὶ αὔγουστος. ἐπεὶ ὁ ἐπιφανὴς καὶ μεγαλοπρεπὴς κὺρ Φραντζέσκος Φώσκαρις, θεοῦ χάριτι δοὺξ Βενετίας καὶ τὰ λοιπά, γράμμασι προσέταξε τῷ ἐξῃρημένῳ, εὐγενεῖ καὶ φρονίμῳ ἀνδρί, κυρῷ Ντάρδιῳ Μόρῳ, ἐντίμῳ καὶ περιφανεῖ μπαΐούλῳ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ τῆς Ῥωμανίας, ἔχοντι ἐντελῆ ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν καὶ ὁρισμὸν τρακταΐσαι καὶ ποιῆσαι καὶ βεβαιῶσαι καὶ πληρῶσαι τρέβας καὶ συνθήκας τὰς κατωτέρω γραφησομένας μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας καὶ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, καθὼς δηλοῦται διά τινος γράμματος δουκικοῦ αὐτοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ μεγαλοπρεποῦς κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας κατωχυρωμένου βούλλῃ μολιβδίνῃ μετὰ σχοινίου καναβίου δοθέντος ἐν τῷ δουκικῷ παλατίῳ αὐτοῦ τοῦ κουμουνίου ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ σαρκώσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ἕκτῳ, ἰνδικτιῶνος θ', ἡμέρᾳ κζ' τοῦ μηνὸς ἰουλίου κατὰ τὸ ἔθος τῆς Βενετίας, δειχθέντος καὶ δοθέντος τῇ βασιλείᾳ μου, ἡμεῖς Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος, δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἔτει τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος μπαΐοῦλος δικαίῳ καὶ ὀνόματι τοῦ προειρημένου ἐπιφανοῦς κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπὲρ εἰρήνης καὶ ἀγάπης ἑκατέρωθεν ὀφειλομένης τηρηθῆναι καὶ φιλίας ἐπὶ τὸ κρεῖττον αὐξηθησομένης, ἐπικαλεσάμενοι τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, συνέβημεν ἐπὶ τούτοις, δηλονότι, ἵνα ἀπὸ τῆς παρούσης ἡμέρας καὶ εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέχρι πέντε ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἀκολουθησόντων μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ, ἔτι τε τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ πάντων τῶν ὑποτεταγμένων αὐτοῖς διαμένωσιν ἐν ἰσχύει καὶ ἀκμῇ εἰλικρινεῖ καὶ ὁμονοίᾳ τρέβαι ὀφείλουσαι διαρκεῖν, στηρίζοντες καὶ βεβαιοῦντες μέ-

χρι τῆς εἰρημένης διωρίας πάσας τὰς παρελθούσας καὶ ἐκπνευσάσας τρέβας μετὰ πάντων τῶν κεφαλαίων, τῶν καταστάσεων, τῶν στοιχημάτων, τῶν συμφωνιῶν, τῶν διασαφήσεων, τῶν ἐπερωτήσεων, βεβαιώσεών τε καὶ ζημιῶν ἐπιδόσεών τε καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν ταῖς τρέβαις ταῖς ἀνωτέρω δηλουμέναις ταῖς παρελθούσαις, καθὼς μέχρι τοῦ νῦν καθέστηκε σύνηθες, μετὰ τῶν διασαφήσεων καὶ προσδιορισμῶν τῶν κατωτέρω γραφησομένων, δηλονότι, ὅτι εἰ καὶ ὁ κὺρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας φανερῶς ἔχουσιν ἀπὸ τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν τῶν τε νέων καὶ τῶν παλαιῶν, ὥστε ἐξεῖναι τοῖς Βενετίκοις αὐτῶν ὠνεῖσθαι ἐλευθέρως οἰκίας, κάμπους, περιβόλια καὶ κτήματα ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ πάσῃ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, ὅμως ὁ προειρημένος κὺρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, κατανοοῦντες τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἵνα ἐπιγνῶμεν τὴν αὐτῶν καλὴν διάθεσιν πρὸς τὴν ἡμετέραν συντήρησιν, προενοήσαντο ὁ δῷ κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἀρέσαι ἡμῖν τοῦτον τὸν τρόπον, ὅτι μὴ ἐλαττουμένων διὰ τοῦτο πασῶν τῶν ἐλευθεριῶν τε καὶ φραγγισιῶν, ἃς ἔχουσι καὶ ἔχειν ὀφείλουσιν οἱ Βενέτικοι διὰ τῶν τρεβῶν, κωλύσουσι τοὺς αὐτῶν Βενετίκους, ὥστε μέχρι τῆς συμπληρώσεως καὶ διωρίας τῶν παρουσῶν τρεβῶν μὴ ἀγοράσαι ὀσπήτια, τόπους, περιβόλια καὶ κτήματα, ἐναπομενόντων τῶν νῦν ὄντων ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Βενετίκων μετὰ τῶν τρόπων ἐκείνων καὶ τῶν καταστάσεων, καθ' ἃς κατέχουσι ταῦτα κατὰ τὸ παρόν, δηλοποιουμένου, εἰ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τῶν τρεβῶν ἱκανῶς ἐστι δῆλον καὶ οὐ δεῖ ἐπὶ πλείω σαφηνίσεως, ὅτι διὰ τὴν εἰρημένην πρόφασιν οὐδεμία καινότης, δόσις, κομμέρκιον ἢ ἐμφύτευμα δυνήσεται ἐπιτεθῆναι δι' ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐπὶ ταῖς οἰκίαις, τοῖς τόποις, τοῖς κτήμασι καὶ περιβολίοις τοῖς νῦν οὖσιν ἐν ταῖς χερσὶν τῶν Βενετίκων, ἥτις καινότης καὶ βάρος δυνήσεται ἀνακύψαι εἰς βλάβην καὶ ζημίαν τῶν Βενετίκων. ἔτι ἐπειδὴ ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς εἴπομεν τῷ εἰρημένῳ μπαΐούλῳ, ὅτι αἱ πρόσοδοι καὶ τὰ κομμέρκια ἡμῶν βλάπτονται διὰ τὰ πολλὰ καπηλεῖα, ἅπερ οἱ Βενέτικοι κρατοῦσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τὴν μεγάλην ἀμετρίαν τοῦ οἴνου τοῦ πωλουμένου ἐν αὐτοῖς, καὶ ὅτι διὰ ταῦτα ὀφείλουσι προνοήσασθαι πρὸς τοῦτο, τούτου χάριν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν ἔξεστι τοῖς Βενετίκοις κρατεῖν καπηλεῖα κατὰ πάντα ἀριθμὸν καὶ ἀγοράζειν καὶ

πωλεῖν ἐλευθέρως, καθὼς ἂν βούλωνται, ὅμως ὁδῷ κουρτεσίας καὶ ἀγάπης ἐκρίναμεν πρόνοιαν τούτου ποιήσασθαι τοῦτον τὸν τρόπον, δηλονότι μέχρι τῆς διωρίας τῶν παρουσῶν τρεβῶν ὁ προειρημένος κὺρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας τάξουσιν, ὅτι οἱ Βενέτικοι αὐτῶν ἕξουσιν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει δεκαπέντε μόνον καπηλεῖα, καὶ τὰ ἄλλα πάντα παυθήσονται, ἐν οἷς δήπου τεταγμένοις καπηλείοις οἱ Βενέτικοι αὐτῶν δυνήσονται πωλεῖν οἶνον παντοῖον κατακοπτικῶς ἐν οἱᾳδήποτε ποσότητι χωρίς τινος βάρους, νοουμένου, ὅτι διὰ τὴν συγκατάβασιν ταύτην οὐ νοηθήσεται διὰ τοῦτο ἐλαττοῦσθαι ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ τὰς ἐλευθερίας καὶ φραγγισίας τῶν Βενετίκων, καθὼς ἐστι δίκαιον. ἔτι μέσον ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου μπαΐούλου γέγονε σαφὲς ὑπὲρ τοῦ πᾶσαν ἀμφιβολίαν ἀναιρεθῆναι, δύνασθαι τοὺς Βενετίκους πωλεῖν ἐλευθέρως σῖτον ἐν παντὶ μέρει καὶ τόπῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν, ὅπου οὐκ ἔστι προσφόριον, σωζομένου τοῦ μὴ τὸν σῖτον ἐκεῖνον γεωργηθῆναι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ, ὅπερ διαμενέτω κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. εἰ δὲ οἱ Βενέτικοι θέλουσι πωλεῖν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ προσφορίου, δύνανται πωλεῖν ἀποδιδόντες τὸ κομμέρκιον, πλὴν εἴ τις Ῥωμαῖος θελήσει πωλεῖν σῖτον, ὅπου ὁ Βενέτικος πωλεῖ ἔξω προσφορίου, τότε ὁ Βενέτικος κομμέρκιον οὐκ ἀποφλήσει διὰ τὸ ἐλευθέρως· δύνασθαι πωλεῖν. καὶ ἐπεὶ ἐγένοντό τινες διαφοραὶ μέσον ἡμῶν τε καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας περὶ τοῦ τόπου τοῦ προσφορίου, ὑπὲρ μείζονος σαφηνείας τάττομεν, ὅτι ὁ τόπος τοῦ προσφορίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔστω καὶ εἶναι νοείσθω κατὰ τὰ ὅρια τὰ ἀρχῆθεν εἰωθότα. ἔτι ὁ ῥηθεὶς μπαΐοῦλος εἶπεν ἡμῖν, ὅτι τινὲς Βενέτικοι καὶ ὡς Βενέτικοι καταλογιζόμενοι παρὰ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐγένοντο Ῥωμαῖοι, ἀρκούμεθα ἡμεῖς ὅ τε βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἀνακαλέσασθαι πάντας τοὺς Βενετίκους καὶ τοὺς ὡς Βενετίκους καταλογιζομένους τοὺς γεγονότας Ῥωμαίους ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν ἐσχάτων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει μέχρι τῶν νῦν, οὕτω καὶ τοιουτοτρόπως, ὅτι οἱ Βενέτικοι οἱ γεγονότες Ῥωμαῖοι εἰς τὸ ἑξῆς οὐ διαβιβασθήσονται ὡς Ῥωμαῖοι, ἀλλ' ὡς Βενέτικοι. ἔτι ἐπὶ τῆς πράξεως τῶν ἐξωτερικῶν κρασίων ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπισχνούμεθα καὶ ἀρέσκει ἡμῖν γενέσθαι καὶ φυλάτ-

τεσθαι κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ἔτι περὶ τῆς πράξεως τοῦ σίτου ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν λέγομεν καὶ ἀρέσκει ἡμῖν γενέσθαι ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σίτου καὶ περὶ αὐτοῦ κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν, μενουσῶν τῶν ἄλλων πασῶν ἐλευθεριῶν καὶ φραγγισιῶν ἐπὶ πάσαις ταῖς ἄλλαις πραγματείαις καὶ τοῖς πράγμασιν εἰς τὴν αὐτῶν κατάστασιν κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ἔτι ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπισχνούμεθα τῷ εἰρημένῳ μπαΐούλῳ, ὥστε πάντα τὰ καινουργήματα, ἀποστερήσεις, ἀδικίας, προσκρούσματα καὶ ζημίας τὰς γενομένας δι' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν τοῖς ὑποτεταγμένοις τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐν τῷ καιρῷ καὶ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν καταλῦσαι καὶ διορθώσασθαι καὶ ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ὀφειλομένην εἶναι καὶ ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσει, καθὼς ἐστι δίκαιον καὶ ὀφείλομεν κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ εἰρημένος μπαΐουλος ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ κοροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὑπισχνεῖται ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν πάντα τὰ ἄλλα καινουργήματα, ἀποστερήσεις, ἀδικίας καὶ ζημίας τὰς γενομένας διὰ τοῦ κοροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας τοῖς ὑποτεταγμένοις ἡμῖν ἐν τῷ καιρῷ καὶ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐναντίως τοῦ τύπου τῶν τρεβῶν καταλῦσαι καὶ διορθώσασθαι καὶ ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ὀφειλομένην εἶναι καὶ ἐν ᾗ ἦσαν καταστάσει, καθὼς ἐστι δίκαιον καὶ ὀφείλουσι κατὰ τὸν τύπον τῶν τρεβῶν. ἔτι ἐπειδὴ ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἐνεχόμεθα καὶ ἀπολειπαζόμεθα δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὑπὲρ ἱκανοποιήσεως τῶν παλαιῶν ζημιῶν ὑπέρπυρα χιλιάδας δεκαεπτὰ καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τρία, ὑπισχνούμεθα τῷ εἰρημένῳ μπαΐούλῳ δοῦναι καὶ ἀποφλῆσαι τὰ τοιαῦτα ὑπέρπυρα διὰ πέντε ἐτῶν τῶν ἐφεξῆς ἐλευσομένων, ἀρχομένης τῆς διωρίας τῶν εἰρημένων χρόνων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς βεβαιώσεως τοῦ παρόντος συμβολαίου, δηλονότι [ἡμέρᾳ εἰκοστῇ πρώτῃ τοῦ ἀπριλλίου], διαιροῦντες τὰς εἰρημένας δεκαεπτὰ χιλιάδας τὰ ὑπέρπυρα καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τρία κατὰ πέμπτον καὶ ἀποδιδόντες κατ' ἐνιαυτὸν τὸ ἐπιβάλλον μέρος, δηλονότι τὸ πέμπτον, ὅπερ ἐστὶν ὑπέρπυρα τρισχίλια τετρακόσια τριάκοντα δύο, κοκκία δεκα-

τέσσαρα ἥμισυ ἢ ἔγγιστα, καὶ οὕτω κατὰ διαδοχήν, μέχρις ἂν πληρωθῇ ἡ ἀπόφλησις τῶν εἰρημένων δεκαεπτὰ χιλιάδων ὑπερπύρων καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα τριῶν, καὶ ἱκανοποιήσωμεν ἀκεραίως ἐν ταῖς εἰρημέναις διωρίαις τῶν προειρημένων πέντε ἐτῶν, συντάττοντες ἐξ ἐνιαυτοῦ εἰς ἐνιαυτὸν κατὰ διαδοχήν, δηλονότι ἀπὸ τοῦ [ἀπριλλίου] μηνός, ὡς προείρηται, ἃ δὴ πάντα ὑπέρπυρα δώσομεν καὶ ἀποφλήσομεν ἐν τοῖς εἰρημένοις καιροῖς καὶ διωρίαις πάσης προφάσεως ἀναιρουμένης ἐν χερσὶ τοῦ μπαΐούλου τῶν Βενετίκων τοῦ κατὰ καιρὸν εὑρισκομένου ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἢ ᾧτινι ἢ οἷστισιν ὁ κὺρ δοὺξ καὶ τὸ κουμμούνιον Βενετίας ἀποτάξωσι, σωζομένων διόλου καὶ φυλαττομένων πασῶν καὶ ἑκάστων ζημιῶν τῶν Βενετίκων τῶν μὴ τεταγμένων, αἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας μὴ ἔστω ἐλάττωσις, καὶ τὸ ἀνάπαλιν καὶ σωζομένων διόλου καὶ φυλαττομένων ἀκεραίως καὶ τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ δὴ καὶ ἃ ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμμούνιον Βενετίας ἔχουσι καὶ ἔχειν δυνήσονται καθ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἔν τινι συμβολαίῳ δουκάτων χρυσῶν τριάκοντα χιλιάδων περί τε κεφαλαίου καὶ τόκου καὶ ζημιῶν καὶ ἐξόδου καὶ τῶν διὰ μέσου καὶ πάντων τῶν ἄλλων τῶν τούτοις ἀπηωρημένων, ὡς ἐν τῷ αὐτῷ συμβολαίῳ τοῦ χρέους περιέχεται, ὃ δὴ συμβόλαιον καὶ χρέος μὴ νοείσθω, μηδὲ νοεῖσθαι δύναιτο διὰ τὴν παροῦσαν τρέβαν ἢ συμφωνίαν ὁπωσοῦν ἀφειμένον, ἄπορον ἢ ἀνατετραμμένον, μᾶλλον μὲν οὖν ἐν τῇ αὐτοῦ καταστάσει καὶ βεβαιότητι καὶ τῷ δικαίῳ, ἐν οἷς ἦν καὶ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὴν παροῦσαν τρέβαν, βέβαιον καὶ ἀκέραιον διαμενέτω καὶ ἔσται καὶ εἶναι νοείσθω, γραφὲν τὸ εἰρημένον συμβόλαιον ἔτει χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ τρίτῳ, ἡμέρᾳ εἰκοστῇ πρώτῃ τοῦ αὐγούστου τῆς ια' ἰνδικτιῶνος χειρὶ Πέτρου ντὲ Ἀρένα, πρεσβυτέρου τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου ἐν τῇ Βενετίᾳ καὶ νοταρίου Βενετίας καὶ καντζελαρίου τοῦ κυροῦ μπαΐούλου τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Βενετίκων, ὑπὲρ ὧν χρυσῶν δουκάτων τριάκοντα χιλιάδων καὶ ἑτέρων τῶν προειρημένων ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ διαλαμβανομένων ὁ κὺρ δοὺξ καὶ τὸ κουμμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρα κόσμια τῆς βασιλείας τὰ ἐμπεριεχόμενα ἐν τῷ ῥηθέντι συμβολαίῳ. καὶ σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἀκεραίως πάντων τῶν δικαίων καὶ ἀγωγῶν, ἃ

δὴ καὶ ὡς ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν καὶ ἔχειν δύνανται ἡμῶν κατὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν περὶ δουκάτων χρυσῶν πέντε χιλιάδων τῶν δανεισθέντων τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἐν τῇ Αἴνῳ διά τινος σὺρ Μαρίνου Φαρέτρου ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ὑπὲρ ὧν ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας ἔχουσιν εἰς ἐνέχυρον ἀπὸ τῆς βασιλείας ἡμῶν παλάξιον ἕν, οὕτω μέντοι, ὅτι ἀποπληρωθέντων τῶν εἰρημένων πέντε χιλιάδων χρυσῶν δουκάτων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνεχέσθωσαν τὸ εἰρημένον παλάξιον τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἀποδοῦναι. ἔτι ὁ εἰρημένος μπαΐουλος τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας ἀφίησιν, ἀνατρέπει καὶ καταλύει πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας, βαρύτητας καὶ ζημίας τὰς ἐπενεχθείσας παρ' ἡμῶν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τῶν λαῶν τῶν ὑποτεταγμένων ἡμῖν τοῖς Βενετίκοις καὶ πιστοῖς τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, ἐλευθερῶν καὶ ἀπολύων καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀπολελυμένους εἰς τὸ διηνεκὲς εἶναι θέλων ἡμᾶς τε καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ τοὺς λαοὺς ἡμῶν καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἀδικιῶν, ζημιῶν τε καὶ προσκομμάτων τῶν ἐπενεχθέντων καὶ γενομένων παρὰ τῶν προηγησαμένων ἡμᾶς καὶ τῶν λαῶν τῶν ὑποτεταγμένων ἡμῖν καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ ἰδίως περὶ ἐκείνων τῶν ἐν τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας καὶ τοῖς πολίταις Βενετίκοις ἐπενεχθέντων καὶ γεγονότων ἐν τῷ καιρῷ τοῦ τῆς μακαρίας καὶ ὁσιωτάτης μνήμης κυροῦ Ἀνδρονίκου, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων, τοῦ Παλαιολόγου, τοῦ θείου τῆς βασιλείας μου, ποιοῦντος ἡμῖν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ τοῦ εἰρημένου μπαΐούλου ὀνόματι καὶ δικαίῳ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας δεχομένοις καὶ λαμβάνουσι τέλος, ἐλευθερίαν, ὑπόσχεσιν καὶ συμφωνίαν, ὥστε εἰς τὸ ἑξῆς μὴ ἀπαιτεῖν ἢ μνημονεύειν περὶ τῶν εἰρημένων πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν βασιλείαν ἡμῶν, τούς τε κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν· καὶ ὁμοίως ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν δι' ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν ἀφίεμεν διὰ τῆς παρούσης συμφωνίας καὶ τρέβας, ἀκυροῦμεν καὶ ἀνατρέπομεν καὶ καταλύομεν πάσας τε καὶ ἑκάστας τὰς ἄλλας ἀδικίας καὶ βαρύτητας καὶ ζημίας

τὰς ὁπωσδήποτε ἐπενεχθείσας ἡμῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς διὰ τοῦ προειρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, τῶν τε καπετάνων τῶν Βενετίκων, εἴτε παρ' οἱωνδήτινων ἄλλων ὀφφικιαλίων, προνοητῶν, ῥεκτόρων καὶ πάντων ἄλλων οἱωνδήτινων ὑποτεταγμένων τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας. καὶ δὴ ἀπὸ τῶν προειρημένων πάντων καὶ ἑκάστων τῶν συμβάντων καὶ γενομένων καὶ ἐπενεχθέντων ἔστωσαν καθόλου ἀπολελυμένοι καὶ ἀναπεπαυμένοι, ἀναπαύοντες καὶ ἀπολύοντες καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἐλευθεροῦντες τὸν εἰρημένον κῦρ δούκαν καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, τοὺς λαοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους αὐτοῖς ἀπὸ πασῶν τῶν προειρημένων ἀδικιῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁπωσδήποτε ἡμῖν καὶ τοῖς προηγησαμένοις ἡμᾶς καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ ἐπενεχθέντων προσκομμάτων καὶ ζημιῶν μέχρι τῆς παρούσης σήμερον ἡμέρας, ὡς ἀνωτέρω προείρηται, ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν τελευταίων τρεβῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. περὶ δὲ τῶν ἔργων τῆς Τενέδου μηδεμία γενέσθω μνήμη κατὰ τὸ παρόν, ἀλλὰ μενέτωσαν οὕτως ἐν μετεώρῳ, μέχρις ἂν ὁ ὡρισμένος χρόνος τῆς παρούσης τρέβας διαμένῃ. ἔτι δὲ μὴ νοουμένου διὰ τῆς παρούσης τρέβας καὶ συμφωνίας, ὅτι ἐὰν ὦσί τινα συμβόλαια καὶ συμφωνίαι ἢ στοιχήματα, ἐξ ὧν ἢ ἐκ τῆς δυνάμεως ἐκείνων τινὲς Ῥωμαῖοι ὑποτεταγμένοι ἢ πιστοὶ ἡμῶν καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Βενετίκοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας, ἢ ἀνάπαλιν Βενέτικοί τινες ὑποτεταγμένοι καὶ πιστοὶ τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ἐνέχονται ἢ ὀφείλουσι Ῥωμαίοις τισὶν ὑποτεταγμένοις καὶ πιστοῖς ἡμῶν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ὁπωσδήποτε, ἔσονται ἀφειμένα ἢ ἀνατετραμμένα ἢ ἄκυρα, μᾶλλον μὲν οὖν ἐκδηλότερον νοείσθω καὶ δηλούσθω διὰ τοῦ παρόντος στοιχήματος καὶ τῶν τρεβῶν, ὅτι αὐτοὶ οἱ τοιοῦτοι Βενέτικοι πιστοὶ καὶ ὑποτεταγμένοι τῷ κυρῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήτινων Ῥωμαίων τῶν ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἷς δὴ Βενετίκοις καὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ἡμεῖς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ποιήσομεν καὶ γενέσθαι διαπραξόμεθα δίκαιον διευθετημένον καὶ ἐντελές, ὡς πρότερον ἠνειχόμεθα, ἀκεραίως καὶ νῦν ὀφείλομεν, καὶ κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον οἱ ἡμέτεροι Ῥωμαῖοι δυνήσονται καὶ ἰσχύσουσι

χρῆσθαι τοῖς δικαίοις αὐτῶν καθ' οἱωνδήποτε Βενετίκων πιστῶν καὶ ὑποτεταγμένων τῷ κορῷ δουκὶ καὶ τῷ κουμουνίῳ Βενετίας ὀφειλόντων αὐτοῖς, οἵτισι δὴ Ῥωμαίοις ὁ κῦρ δοὺξ καὶ τὸ κουμούνιον Βενετίας, ὁ μπαΐουλος καὶ ὁ ῥέκτωρ καὶ οἱ ὀφφικιάλιοι τοῦ κοροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὁπουδήποτε καθεστῶτες δίκαιον ποιήσουσι διευθετημένον καὶ ἐντελές, ὡς πρότερον ἠνείχοντο ἀκεραίως καὶ νῦν ὀφείλουσι, σωζομένων ἀεὶ καὶ τηρουμένων πασῶν καὶ ἑκάστων τῶν παραφυλάξεων καὶ καταστάσεων καὶ ὑποσχέσεων καὶ διασαφήσεων, εἴτε περὶ ζημιῶν τῶν μὴ ταχθεισῶν, ἰδίως ῥηθεισῶν καὶ ὀνομασθεισῶν, εἴτε περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀνωτέρω ὀνομασθέντων, οἷς διὰ τῆς παρούσης τρέβας ἢ ἀφέσεως τῶν ἀδικιῶν, τῶν προσκομμάτων καὶ τῶν ζημιῶν μὴ νοείσθω κατά τι ἐλάττωσις. ἅπερ δὴ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων ἡμῶν εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια, εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν, εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἁψάμενοι τῶν γραφῶν, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ εἰρημένου σὺρ μπαϊούλου ὀνόματι τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας, ἁψάμενος τῶν αὐτῶν ἱερῶν γραφῶν καὶ αὐτός, εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ εἰς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὀνόματι τοῦ προειρημένου καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ὠμόσαμεν καὶ ὑπεσχέθημεν ἀλλήλοις, βέβαια καὶ ἀμετακίνητα τὰ προειρημένα πάντα ἔχειν τε καὶ κρατεῖν καὶ ἀπαράθραυστα συντηρεῖν καὶ ἀποπληροῦν ἢ φυλάττεσθαι καὶ ἀποπληροῦσθαι ποιῆσαι, καὶ μὴ ἐναντίως ποιῆσαι ἢ ἐπελθεῖν τοῖς προειρημένοις ἢ ἔν τινι τῶν προειρημένων δι' ἡμῶν ἢ δι' ἄλλων ἀπὸ δικαίου ἢ φάκτου τρόπῳ τινὶ ἢ μηχανῇ ἢ αἰτίᾳ ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνοχῇ τῶν ἡμετέρων καὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ τοῦ εἰρημένου κυροῦ δουκὸς καὶ τοῦ κουμουνίου Βενετίας ἀγαθῶν τῶν τε νῦν ὄντων καὶ ἐσομένων. ὧν πάντων εἰς μαρτυρίαν καὶ καθαρωτέραν βεβαίωσιν ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν τὰς παρούσας τρέβας γενέσθαι καὶ γραφῆναι προσετάξαμεν γράμμασιν ἑλληνικοῖς τε καὶ λατινικοῖς, ἑλληνικοῖς μὲν διὰ χειρὸς βασιλικοῦ νοτατρίου Γεωργίου τοῦ Γαλησιώτου, λατινικοῖς δὲ διὰ χειρὸς Λεωνάρδου τοῦ Κουαλέα, βασιλικῇ ἐξουσίᾳ νοταρίου καὶ τεταγμένου κριτοῦ καὶ καντζελλαρίου τοῦ εἰρημένου μπαΐ-

ούλου, εἰς μείζονα δὲ ἀσφάλειαν καὶ ἰσχὺν τῶν εἰρημένων τρεβῶν ἡμετέρᾳ ἰδίᾳ χειρὶ ἐρυθροῖς γράμμασιν ὑπεγράψαμεν καὶ ἡμετέρᾳ χρυσῇ βούλλῃ ἀπῃωρημένῃ κατοχυρωθῆναι ἐποιήσαμεν καὶ προσετάξαμεν, ἃς τῷ προειρημένῳ σὺρ μπαϊούλῳ δεδώκαμεν, ἔχοντες παρ' ἡμῖν ἑτέρας ὁμοίας τρέβας τὴν αὐτὴν περίληψιν ἐχούσας καὶ κατωχυρωμένας τοῦ κουμουνίου Βενετίας καὶ τοῦ εἰρημένου σὺρ μπαϊούλου βούλλῃ κηρίνῃ τῆς τοῦ ἁγίου Μάρκου εἰκόνος ἐντετυπωμένης, ἃ δὴ πάντα καὶ ἕκαστα τὰ ἀναγεγραμμένα ἐγένοντο ἔτει ἀπὸ τῆς τοῦ κυρίου γεννήσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ἑβδόμῳ *), ἰνδικτιῶνος ι', κατὰ τὸν τῶν Λατίνων δρόμον, ἀπὸ δὲ κτίσεως κόσμου ςϡνε' ἐν μηνὶ καὶ ἡμέρᾳ τῇ ἀνωτέρω γεγραμμένῃ, παρόντων μαρτύρων ἰδίως πρὸς ταῦτα τὰ ἀνωτέρω γεγραμμένα προσκληθέντων καὶ ἀξιωθέντων, τοῦ τε περιποθήτου ἐξαδέλφου τῆς βασιλείας μου κυροῦ Δημητρίου Παλαιολόγου τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ τοῦ περιποθήτου γαμβροῦ αὐτῆς κυροῦ Λουκᾶ διερμηνευτοῦ τοῦ Νοταρᾶ, Λατίνων δὲ τῶν εὐγενῶν καὶ φρονίμων ἀνδρῶν σὺρ Φιλίππου Κονταρίνου καὶ σὺρ Φαυρικίου Κορνάρου καὶ σὺρ Μάρκου Μπάλπη. σημείωσαι, ὅτι εἰ καὶ αἱ προειρημέναι τρέβαι ἐγράφησαν ἐν ἔτει τε καὶ ἡμέρᾳ τῇ ἀνωτέρω γεγραμμένῃ, ἀλλὰ διὰ τὸν ἀκμάσαντα λοιμὸν ὠμόθησαν ἐν τῷ ἐπακολουθήσαντι χρόνῳ, δηλονότι τῇ εἰκοστῇ πρώτῃ τοῦ ἀπριλλίου μηνός, ἰνδ. ια', ἔτει χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ὀγδόῳ κατὰ τὸν τῶν Λατίνων δρόμον, ἀπὸ δὲ κτίσεως κόσμου ςϡνς' †.

† Ἀντὶ κυροῦ Δημητρίου Παλαιολόγου τοῦ Καντακουζηνοῦ, ἐπεὶ οὐ παρῆν νόσῳ τινὶ κωλυθείς, παρῆν ὁ μέγας δομέστικος κῦρ Ἀνδρόνικος Παλαιολόγος ὁ Καντακουζηνός †.

Ἰωάννης, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

Orig. membr. tabularii Veneti. Versio latina ad dextram. Aurea bulla, olim suspensa serico rubro, avulsa est.

---

*) In textu graeco deest indicatio mensis et diei, in versione latina legitur: mensis iulii die . . . ind. X.

XLVI. 6958 (1450) mense iulio ind. XIII.

Despota Demetrius Palaeologus filiis Georgii Gemisti, Demetrio et Andronico, confirmat possessionem terrarum Brysis et Phanarii.

† Οἱ οἰκεῖοι τῆς βασιλείας μου, ὅ τε κῦρις Δημήτριος καὶ κῦρις Ἀνδρόνικος οἱ Γεμιστοὶ ἐνεφάνισαν ἀργυρόβουλλον τοῦ ἀδελφοῦ μου τοῦ ἀοιδίμου καὶ μακαρίτου δεσπότου, τοῦ Πορφυρογεννήτου, δι' οὗ εὐεργετῶνται ὁ μὲν κῦρις Δημήτριος τὸ κάστρον τοῦ Φαναρίου, ὁ δὲ κῦρις Ἀνδρόνικος τὸ χωρίον τὴν Βρύσιν μετὰ τῆς ἐν αὐτῷ δηλουμένης δυνάμεως καὶ τῶν καθόλων εἰσοδημάτων αὐτῶν ἄνευ τῆς δόσεως τοῦ φλωριατικοῦ, ἐνεφάνισαν δὲ καὶ θεῖον καὶ σεπτὸν χρυσόβουλλον λόγον τοῦ ἀδελφοῦ μου τοῦ βασιλέως, δι' οὗ τήν τε πρὸς τοὺς τοιούτους Γεμιστοὺς διὰ τοῦ εἰρημένου ἀργυροβούλλου ἐπιβεβαιοῖ τοιαύτην εὐεργεσίαν καὶ προστίθεται αὐτοῖς καὶ τὴν τοῦ φλωριατικοῦ δόσιν μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν τελευτήν, καὶ εὐεργετεῖ αὐτοὺς ἔχειν καὶ ταύτην, καθ' ὃν τρόπον ἔχει ἑκάτερος τούτων, ὁ μὲν τοῦ Φαναρίου, ὁ δὲ τῆς Βρύσεως τήν τε ἀρχὴν καὶ τὰ ἄλλα εἰσοδήματα· καὶ ἐζήτησαν καὶ παρεκάλεσαν, ἵνα τύχωσι καὶ ἀργυροβούλλου ὁρισμοῦ τῆς βασιλείας μου ἐπὶ τούτοις, πλείονος αὐτῶν ἀσφαλείας καὶ βεβαιώσεως ἕνεκα. ἡ βασιλεία μου οὖν τὴν τοιαύτην αὐτῶν ζήτησιν καὶ παράκλησιν εὐμενῶς προσδεξαμένη τὸν παρόντα ἀργυρόβουλλον ὁρισμὸν αὐτῆς ἀπολύει, δι' οὗ δὴ καὶ διορίζεται καὶ εὐεργετεῖ πρὸς αὐτούς, ὡς ἂν κατὰ τὴν δύναμιν καὶ περίληψιν τοῦ τε εἰρημένου ἀργυροβούλλου καὶ τοῦ ἐπὶ τούτῳ προβάντος σεπτοῦ χρυσοβούλλου, ὁ μὲν κῦρις Δημήτριος [κατέχῃ καὶ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς] τὸ κάστρον τὸ Φανάριον μετὰ πάσης τῆς νομῆς αὐτοῦ καὶ περιοχῆς καὶ ἄρχῃ οὗτος αὐτοῦ καὶ κεφαλατικεύῃ, παρὰ μηδενὸς τῶν ἁπάντων εἰς τοῦτο διενοχλούμενος, καὶ νέμηται αὐτὰ [κυρίως καὶ δεσποτικῶς, ἔτι καὶ ἀναφαιρέτως, καὶ] ἀναποσπάστως, λαμβάνων ἐξ αὐτοῦ καὶ τὰς συνήθεις καὶ τεταγμένας δόσεις αὐθεντικάς, καθὼς ἂν παραδίδωνται πρὸς αὐτὸν ἀπογραφικῶς, κἂν αὔξησίς ποτε εἰς αὐτὰς [ἡτισοῦν εὑρίσκηται, τήν τε ὑπὲρ τοῦ κεφαλατικίου] δηλονότι καταλογιζομένην, καὶ τὰς μύζας ἀμφοτέρας, εἴ τε τι ἐκεῖσε ἐξαλειμματικόν ἐστιν ἢ ἔσται, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν τὰς πάσας τε καὶ παντοίας δόσεις [αὐθεντικάς. ἐπεὶ προσέθηκεν, ὡς] εἴρηται, καὶ ὁ αὐθέντης

μου ὁ ἀδελφός μου ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦ εἰρημένου σεπτοῦ χρυσοβούλλου αὐτοῦ τὸ φλωριατικὸν τοῦ αὐτοῦ κάστρου, ἵνα ἐπιλάβηται καὶ τούτου μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ [τελευτὴν καὶ νέμηται] καὶ ταύτην τὴν δόσιν, καθάπερ καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐκεῖ αὐθεντικάς. ὁ δὲ κῦρις Ἀνδρόνικος ὁ Γεμιστὸς κατέχῃ ὁμοίως καὶ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς τὸ περὶ τὸ Καστρίον χωρίον τὴν Βρύσιν μετὰ πάσης τῆς αὐτοῦ νομῆς καὶ περιοχῆς, καὶ ἄρχῃ οὗτος αὐτοῦ καὶ κεφαλατικεύῃ ἰδίᾳ τε καὶ χωρὶς [τοῦ] ἀπὸ τοῦ Καστρίου κεφαλατικίου, καὶ παρὰ μηδενὸς τῶν ἁπάντων εἰς τοῦτο διενοχλούμενος, καὶ νέμηται αὐτὸ κυρίως καὶ δεσποτικῶς, ἔτι τε ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως, λαμβάνων ἐξ αὐτοῦ καὶ τὰς συνήθεις τε καὶ τεταγμένας δόσεις αὐθεντικάς, καθὼς παρεδόθησάν τε καὶ παραδίδονται πρὸς αὐτὸν ἀπογραφικῶς· κἂν αὔξησίς ποτε εἰς αὐτὰς ἡτισοῦν εὑρίσκηται, τήν τε ὑπὲρ κεφαλατικίου δηλονότι καταλογιζομένην, καὶ τὴν τοῦ βιγλιατικοῦ καὶ τὰς μόζας ἀμφοτέρας, τά τε ἐκεῖ ὄντα ἢ ἐσόμενα ἐξαλειμματικὰ στασεῖα μετὰ καὶ τῆς προευεργετηθείσης αὐτῷ γῆς παρὰ τοῦ αὐθέντου μου τοῦ ἀδελφοῦ μου τοῦ βασιλέως, τῆς ἀπὸ τῆς μητροπόλεως τρόπῳ ἀνταλλαγῆς περιελθούσης τῷ δημοσίῳ καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν πάσας τε καὶ παντοίας δόσεις αὐθεντικάς. ἐπεὶ προσέθηκεν, ὡς εἴρηται, καὶ ὁ αὐθέντης μου ὁ ἀδελφός μου ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦ εἰρημένου σεπτοῦ χρυσοβούλλου αὐτοῦ τὸ φλωριατικὸν τοῦ αὐτοῦ χωρίου, ἵνα ἐπιλάβηται καὶ τούτου ὁ τοιοῦτος κῦρις Ἀνδρόνικος Γεμιστὸς μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τελευτήν, καὶ νέμηται καὶ ταύτην τὴν δόσιν, καθάπερ καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐκεῖ αὐθεντικάς. ἀλλὰ καὶ ἐάν ποτέ τις τεθῇ ἐν τῷ καθόλου τόπῳ καινοτέρα δόσις, εἴτε κατ' ἐναλλαγὴν τῶν νῦν συνήθως διδομένων, εἴτε κατὰ προσθήκην τινά, διηνεκὴς καὶ οὐ πρόσκαιρος, ἵνα λαμβάνωσι καὶ ταύτην οὗτοι ἀμφότεροι, ὁ μὲν τοῦ Φαναρίου, ὁ δὲ τῆς Βρύσεως, καὶ νέμωνται καὶ ταύτας, καθάπερ καὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας δόσεις. τῇ γοῦν ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος ἀργυροβούλλου ὁμισμοῦ τῆς βασιλείας μου καθέξουσιν ἑκάτερος τῶν εἰρημένων Γεμιστῶν, ὁ μὲν τὸ Φανάριον, ὁ δὲ τὴν Βρύσιν, λαμβάνοντες ἐξ αὐτῶν καὶ τὰς ἀναγεγραμμένας ἁπάσας δόσεις ἐφ' ὅρῳ τῆς ἑαυτῶν ζωῆς, ἀποδιδόντες καὶ τὴν ἀνήκουσαν ὑπὲρ τούτων δουλείαν, δεχόμενοί τε πάσας τὰς εἰρημένας δόσεις εἰς προσόδια καὶ οἰκονομίας αὐτῶν, ἄνευ τῆς οἱασοῦν ἀφαιρέ-

σεως, καὶ ἐκδουλεύωσιν, ἐὰν δὲ καὶ μειζόνων κριθῶσιν ἄξιοι προσόδων, δεχόμενοι καὶ ταύτας ἐντὸς τῆς ποσότητος τῶν προσοδίων αὐτῶν. μετὰ δὲ τὴν ἑκατέρου αὐτῶν τελευτὴν ἐπιλήψονται τῶν τοιούτων, τοῦ τε Φαναρίου δηλονότι καὶ τῆς Βρύσεως καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν ἐσόμενοι γνήσιοι παῖδες ἄρρενές τε καὶ ἐξ ἀρρενογονίας κατὰ διαδοχὴν, καὶ καθέξουσι καὶ νεμηθήσονται ταύτας καὶ οὗτοι κατὰ τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον τρόπον, οὕτω μέντοι, ὥστε ἕνα μὲν τοῦ Φαναρίου, ἕνα δὲ τῆς Βρύσεως, τοὺς πρεσβυτάτους δηλονότι, τῶν ἀπὸ γένους ἑκατέρου αὐτῶν ἐπιλαμβάνεσθαι, καὶ τούτων ἑκάτερον τελευτήσαντα αὖθις ἕνα ὁμοίως διαδέχεσθαι, καὶ τοῦτο οὕτως ἀεὶ γίγνεσθαι, ἄχρις ἄν τις τῶν ἀπὸ γένους αὐτοῦ Γεμιστοῦ ἄρρην καὶ ἐξ ἀρρενογονίας ὑπολείπηται. ἐὰν μέντοι συμβῇ ἀπὸ μὲν τοῦ ἑτέρου αὐτῶν μηδένα ἄρρενα ἢ μὴ ἐξ ἀρρενογονίας ὑπολειφθῆναι, ἀπὸ δὲ τοῦ ἑτέρου πλείους, καὶ οὕτω τῶν ἀπὸ γένους τοῦ αὐτοῦ ἕνα μὲν τοῦ Φαναρίου, ἕνα δὲ τῆς Βρύσεως ἐπιλαμβάνεσθαι. ἔτι ἐὰν συμβῇ ποτε τὸν πρεσβύτατον τῶν ἀπὸ γένους ἑκατέρου αὐτῶν καὶ ᾧ γίγνεται ἡ διαδοχὴ παντάπασιν ἀνάξιον γενέσθαι τῆς τοιαύτης δωρεᾶς, ἵνα ἕτερος τῶν ἀπὸ γένους τοῦ αὐτοῦ Γεμιστοῦ ἄξιος μᾶλλον ἐκείνου εἰς τὴν ἐκείνου ἀντεισάγηται διαδοχήν. ἔτι διορίζεται ἡ βασιλεία μου καὶ εὐεργετεῖ, ἵνα ὅσους ἂν ἀνθρώπους ξένους τε καὶ τῷ δημοσίῳ ἀνεπιγνώστους φέρωσι καὶ προσκαθίσωσιν οἱ αὐτοὶ Γεμιστοὶ ἤ τινες τῶν διαδόχων αὐτῶν, εἴτε ἐν τῷ Φαναρίῳ, εἴτε ἐν τῇ Βρύσει, κατέχωσι καὶ τούτους καὶ νέμωνται τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον τρόπον, παρὰ μηδενὸς τῶν ἁπάντων μηδὲ τούτων ἕνεκα διενοχλούμενοι, ἀλλὰ πάσης ἀνενοχλησίας ἀπολαύοντες. καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων πάντων δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν γέγονε καὶ ὁ παρὼν ἀγρυρόβουλλος ὁρισμὸς τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ἰούλιον τῆς νῦν τρεχούσης ἰνδικτιῶνος ιγʹ τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ἐννακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ ὀγδόου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ ἡ βασιλεία μου ὑπεσημήνατο †.

† Δημήτριος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ εὐσεβὴς δεσπότης, Παλαιολόγος ὁ Πορφυρογέννητος †.

Orig. membr. tabularii Neapolitani. Argentea bulla avulsa est.

XLVII. 6959 (1451) mense iunio ind. XIV.

Imperator Constantinus XI. Palaeologus Dragases mercatoribus Ragusaeis Cpoli concedit quaedam privilegia.

† Ἐπεὶ τὸ εὐγενὲς καὶ περιφανὲς κομούνιον τοῦ Ῥαγουσαίου ἐπεδείξατο εὔνοιαν καὶ φιλίαν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἄρχοντας καὶ ἀνθρώπους κατὰ τοὺς παρελθόντας καιρούς, τοὺς ἀπὸ τῶν μερῶν αὐτοῦ διερχομένους, δεχόμενον αὐτοὺς μετὰ ἀγάπης καὶ τιμῆς καὶ διαθέσεως καλῆς, καὶ διὰ ταῦτα κινηθεῖσα καὶ ἡ βασιλεία μου ὥρισεν, ἵνα, ἐὰν ἔλθωσι καὶ ἐνταῦθα εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν ἐπὶ τῷ χρῆσθαι ταῖς πραγματείαις αὐτῶν, εὐεργετήσωμέν τινα εὐεργεσίαν εἰς τὰ κομμέρκια αὐτῶν, καὶ τοῦτο ἀκουσθὲν εἰς αὐτό, ἀπέστειλεν ἀποκρισιάριον τὸν εὐγενῆ ἄνδρα κῦρ Βόλτζιαν ντὲ Μπαλπάλιω, καὶ ἐλθὼν ἐζήτησεν, ἵνα δώσωμεν αὐτῷ τόπον ἐπὶ τῷ ἀνοικοδομῆσαι λόντζαν, καὶ ἔχωσι καὶ κόνσουλον ἐν αὐτῇ, ἔτι δὲ καὶ ἐκκλησίαν, ἐὰν θέλωσι, καὶ ἐμμένωσι καὶ ἐξ αὐτῶν ἐνταῦθα, ὅσοι βούλονται, καὶ ἔχωσιν ἀφ' ἡμῶν περίθαλψιν καὶ θεραπείαν καὶ συγκατάβασιν εἰς τὰ κομμέρκια αὐτῶν, ἡ βασιλεία μου, καὶ δι' ἣν πρότερον εἶχεν ἀγάπην εἰς τὸ εὐγενὲς καὶ περιφανὲς κομούνιον, καὶ διὰ τὴν ζήτησιν καὶ ἀξίωσιν τὴν μετὰ τοῦ ἀποκρισιαρίου αὐτοῦ τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτῷ, δι' οὗ εὐδοκεῖ, προστάσσει, θεσπίζει καὶ διορίζεται, ὅτι εἰς τὸν τόπον, ὅντινα μέλλομεν δοῦναι αὐτῷ, ἀνοικοδομήσῃ λόντζαν, ἐν ᾗ κόνσουλον ἴδιον ἕξει ἐν αὐτῇ, ὃν ἂν ἐκλέγηται, ὥστε κρίνειν τοὺς ἑαυτοῦ πάντας πρὸς ἀλλήλους· καὶ ἐὰν ἐγκλητεύσῃ Ῥωμαῖος Ῥαγουζαίῳ χρεωστοῦντι, ὀφείλει ἀπέρχεσθαι εἰς τὸν φόρον τοῦ ἐγκλητευομένου Ῥαγουζαίου, δηλονότι εἰς τὸν κόνσουλον αὐτοῦ· ὁμοίως καὶ τὸ ἀνάπαλιν ὁ Ῥαγουζαῖος ὀφείλει ἐνάγων τῷ χρεωστοῦντι Ῥωμαίῳ ἀπιέναι εἰς τὸν φόρον αὐτοῦ τοῦ Ῥωμαίου. ἔτι δὲ ἀνοικοδομήσῃ καὶ ἐκκλησίαν, ἐὰν θέλῃ. καὶ διδῶσι καὶ πάντες οἱ πραγματευταὶ αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἰδίων κομμερκίων δύο εἰς τὰ ἑκατόν, ἐμβάλλοντες καὶ ἐκβάλλοντες πάντες οἱ Ῥαγουζαῖοι πάντα τὰ ἑαυτῶν ἐλευθέρως, ἄνευ τινὸς ἐμποδισμοῦ, καταβάλλοντες μόνον περὶ τῶν εἰσερχομένων αὐτῶν πραγματειῶν, ὅταν ἔρχωνται, δύο εἰς τὰ ἑκατόν· καὶ ταῦτα ἐννοῶνται εἰς ἐμβολὴν καὶ ἐκβολήν, καὶ πλέον μὴ ἀπαιτεῖσθαι περὶ ὧν

καταβέβληται, οὕτω, ὡς ἔφημεν, ὀφείλοντες καὶ οἱ κατὰ καιροὺς ἡμέτεροι κομμερκιάριοι λαμβάνειν τὰ δύο εἰς τὰ ἑκατὸν, εἴτε ἐπ' ἀγορᾷ ἔχωσι τὴν τοιαύτην δουλείαν τοῦ κομμερκίου, εἴτε ἐπὶ τῷ πιστῷ, ὁπόταν ἔρχωνται μετὰ τῶν ἰδίων πραγματειῶν. καὶ κατοικοῦσι καὶ ἐνταῦθα, ὅσοι ἐξ αὐτῶν βούλονται. ἂν δέ γε συμβῇ Ραγουζαῖόν τινα χρεωστήσαντα τοῖς Ῥωμαίοις τῆς πόλεως ἐξιέναι, μήπω τὰ κεχρεωστημένα καταβαλλόντα, ἄλλος δὴ διὰ τοῦτο Ραγουζαῖος ἀντ' αὐτοῦ μὴ ἐνεχέσθω, μήτ' ἐνοχλείσθω, σωζομένου δηλαδὴ τούτου, ὡς, ἐὰν ἐπανέλθῃ ὁ χρεωστήσας εἰς τὸ Ραγούζιον ἢ εἰς τοὺς τόπους αὐτοῦ, ἵνα ἐκεῖσε ἀναγκάζηται ὑπὸ τῆς αὐθεντίας αὐτοῦ ἱκανῶσαι τῷ χρεωστουμένῳ Ῥωμαίῳ, ἡνίκα μηνυθῇ τὸ περὶ τούτου πρὸς αὐτὸ διὰ γραφῆς τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων, πρὸς οὓς ἂν τὰ τοιαῦτα συμβαίνειν ἀνήκειν, ἢ μὴ ἱκανώσας, ἐμβάλληται εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποτίσῃ τὸ οἰκεῖον χρέος· καὶ τοῦτο ἐνέχηται τὸ κομούνιον ποιεῖν, φανερούσης τῆς τοιαύτης γραφῆς τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων καὶ καθαιρούσης τὸ χρέος ἀληθῶς ἢ καὶ διὰ προσώπου ἐνάγοντος περὶ τούτου εἰς τὸ δικαστήριον αὐτῶν τῶν Ραγουζαίων. τῇ ἰσχύι γοῦν καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου νεμηθήσεται τὸ εἰρημένον εὐγενὲς καὶ περιφανὲς κομούνιον τοῦ Ραγουζίου τοῦ ἀνοικοδομῆσαι λότζαν, εἰς ἥντινα ἴδιον κόνσουλον ἕξει, ὃν ἂν ἐκλέγηται, ὥστε κρίνειν τοὺς ἑαυτοῦ πάντας πρὸς ἀλλήλους. ἔτι δὲ ἀνοικοδομήσῃ καὶ ἐκκλησίαν, ἐὰν θέλῃ. καὶ διδῶσι καὶ πάντες οἱ πραγματευταὶ αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἰδίων κομμερκίων δύο εἰς τὰ ἑκατὸν, ἐμβάλλοντες καὶ ἐκβάλλοντες πάντες οἱ Ραγουζαῖοι πάντα τὰ ἑαυτῶν ἐλευθέρως, ἄνευ τινὸς ἐμποδισμοῦ, καταβάλλοντες μόνον περὶ τῶν εἰσερχομένων αὐτῶν πραγματειῶν, ὅταν ἔρχωνται, δύο εἰς τὰ ἑκατὸν καὶ ταῦτα ἑνοῦνται εἰς ἐμβολὴν καὶ ἐκβολὴν, καὶ πλέον μὴ ἀπαιτεῖσθαι περὶ ὧν καταβέβληται, οὕτως, ὡς ἔφημεν, ὀφείλοντες καὶ οἱ κατὰ καιροὺς ἡμέτεροι κομμερκιάριοι λαμβάνειν τὰ δύο εἰς τὰ ἑκατὸν, εἴτε ἐπ' ἀγορᾷ ἔχωσι τὴν τοιαύτην δουλείαν τοῦ κομμερκίου, εἴτε ἐπὶ τῷ πιστῷ, ὁπόταν ἔρχωνται μετὰ τῶν ἰδίων πραγματειῶν. καὶ κατοικοῦσι καὶ ἐνταῦθα, ὅσοι ἐξ αὐτῶν βούλονται. ὁμοίως τε ἕξει καὶ τὰ λοιπὰ, ὡς ἀνωτέρω πλατύτερον διαλαμβάνεται. καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο πρὸς αὐτὸ καὶ ὁ παρὼν χρυ-

σύβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ἰούνιον τῆς νῦν τρεχούσης ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτης τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ἐννακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ ἐννάτου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος †.

† Κωνσταντῖνος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

Orig. membr. tabularii Vindobonensis, cum aurea bulla pendenti, cuius altera pars imaginem Christi praebet cum litteris: ΙΟ. ΧΟ. ΙΦ.; *altera imaginem imperatoris cum litteris:* ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΕΝ ΧΩ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ Ο ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ.

XLVIII. 6959 (1451) mense iulio ind. XIV.

Thomas Palaeologus, despota Achaiae, mercatoribus Ragusaeis privilegia concedit in regno suo.

† Ἐπεὶ τὸ εὐγενὲς καὶ περιφανὲς κομούνιον τοῦ Ῥαγουζίου ἐπεδείξατο εἰς τὴν ἐρασμιωτάτην θυγατέραν τῆς βασιλείας μου, τὴν πανευτυχεστάτην βασίλησαν, φιλοφροσύνην τε καὶ τιμὴν, ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς τοὺς ἡμετέρους ἄρχοντας καὶ ἀνθρώπους, τοὺς διερχομένους ἀπὸ τῶν μερῶν ἐκείνων κατὰ διαφόρους καιροὺς, δεχόμενον αὐτοὺς μετὰ ἀγάπης τε καὶ τιμῆς καὶ διαθέσεως καλῆς, ἀρτίως δὲ ἐζήτησε διὰ τοῦ εὐγενοῦς ἀνδρὸς ἀποκρισιαρίου αὐτοῦ, κὺρ Βολτζίου ντὲ Μπαλπάλεω, ἵνα ποιήσωμεν εὐεργεσίαν τινὰ καὶ συγκατάβασιν εἰς τὰ κομμέρκια τῶν πραγματευτῶν αὐτῶν, ἡ βασιλεία μου καὶ δι' ἣν πρότερον εἶχεν ἀγάπην εἰς τὸ εὐγενὲς καὶ περιφανὲς κομούνιον τοῦτο, ἔτι τε καὶ διὰ τὰς ἄνωθεν αἰτίας, ἃς εἴπομεν, ἀλλὰ δὴ καὶ διὰ τὴν ζήτησιν καὶ ἀξίωσιν τὴν μετὰ τοῦ ῥηθέντος ἀποκρισιαρίου αὐτοῦ τὸν παρόντα ἀργυρόβουλλον [ὁρισμὸν] ἐπιχορηγεῖ αὐτῷ, δι' οὗ καὶ διορίζεται, ἵνα πάντες οἱ πραγματευταὶ αὐτοῦ, ὅσοι ἂν ἔλθωσιν εἰς τοὺς ἡμετέρους τόπους, διδῶσιν ὑπὲρ τῶν ἰδίων κομμερκίων ἓν ἥμισυ εἰς τὰ ἑκατὸν, ἐμβάλλοντες καὶ ἐκβάλλοντες πάντες οἱ Ῥαγουζαῖοι πάντα τὰ ἑαυτῶν ἐλευθέρως καὶ ἄνευ τινὸς ἐμποδισμοῦ, καταβάλλοντες μόνον περὶ τῶν εἰσερχομένων αὐτῶν πραγματειῶν, ὅταν ἔρχωνται,

ἓν ἥμισυ εἰς τὰ ἑκατόν· καὶ ταῦτα ἐννοῶνται εἰς ἐμβολὴν καὶ ἐκβολήν, καὶ πλέον μὴ ἀπαιτεῖσθαι περὶ ὧν καταβέβληται οὕτως, ὡς ἔφημεν, ὀφείλοντες καὶ οἱ κατὰ καιροὺς [ἡ]μέτεροι κομμερκιάριοι λαμβάνειν ἓν ἥμισυ εἰς τὰ ἑκατόν, εἴτε ἐπ' ἀγορᾷ ἔχωσι τὴν τοιαύτην δουλείαν τοῦ κομμερκίου, εἴτε ἐπὶ τῷ πιστῷ, ὁπόταν ἔρχωνται μετὰ τῶν ἰδίων πραγματειῶν. τοῦτο δὲ λέγομεν, ἐὰν πωλῶσι τὰς ἑαυτῶν πραγματείας χοντρικῶς· εἰ δὲ πωλῶσι ταύτας κατακοπτικῶς ἤγουν κατὰ τὸ ὀνομαζόμενον ῥετάλιον, διδῶσιν εἰς τὰ ἑκατὸν δύο, καὶ ταῦτα ἐννοῶνται εἰς ἐμβολὴν καὶ ἐκβολήν. ὡσαύτως ἵνα, ἐὰν θέλῃ ἀνοικοδομῆσαι λόντζαν εἴς τινα χώραν τῆς βασιλείας μου, καὶ ἔχῃ καὶ ἐν αὐτῇ κόνσουλον, ὃν ἂν ἐκλέγηται, ἐχέτω ἄδειαν, ἵνα ποιήσῃ ταῦτο, ὅτε βούλεται. καὶ ἐὰν ἐγκλητεύσῃ Ῥωμαῖος Ῥαγουζαίῳ χρεωστοῦντι, ὀφείλῃ ἀπέρχεσθαι εἰς τὸν φόρον τοῦ ἐγκλητευομένου Ῥαγουζαίου, δηλονότι εἰς τὸν κόνσουλον αὐτοῦ· ὁμοίως καὶ τὸ ἀνάπαλιν ὁ Ῥαγουζαῖος ὀφείλῃ ἐνάγων τῷ χρεωστοῦντι Ῥωμαίῳ ἀπιέναι εἰς τὸν φόρον αὐτοῦ τοῦ Ῥωμαίου. τῇ γοῦν ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος ἀργυροβούλλου ὁρισμοῦ τῆς βασιλείας μου διδῶσι πάντες οἱ πραγματευταὶ τοῦ εὐγενοῦς καὶ περιφανοῦς κομουνίου τοῦ Ῥαγουζίου ὑπὲρ τῶν ἰδίων κομμερκίων ἓν ἥμισυ εἰς τὰ ἑκατόν, ἐμβάλλοντες καὶ ἐκβάλλοντες πάντα τὰ ἑαυτῶν ἐλευθέρως καὶ ἄνευ τινὸς ἐμποδισμοῦ, καταβάλλοντες μόνον περὶ τῶν εἰσερχομένων αὐτῶν πραγματειῶν, ὅταν ἔρχωνται, ἓν ἥμισυ εἰς τὰ ἑκατόν· καὶ ταῦτα ἐννοῶνται εἰς ἐμβολὴν καὶ ἐκβολήν, καὶ πλέον μὴ ἀπαιτεῖσθαι περὶ ὧν καταβέβληται, οὕτως, ὡς ἔφημεν, ὀφείλοντες καὶ οἱ κατὰ καιροὺς [ἡ]μέτεροι κομμερκιάριοι λαμβάνειν ἓν ἥμισυ εἰς τὰ ἑκατόν, εἴτε ἐπ' ἀγορᾷ ἔχωσι τὴν τοιαύτην δουλείαν τοῦ κομμερκίου, εἴτε ἐπὶ τῷ πιστῷ, ὁπόταν ἔρχωνται μετὰ τῶν ἰδίων πραγματειῶν· ἐὰν δὲ θελήσωσί τινες, ἵνα πωλῶσι τὰς ἑαυτῶν πραγματείας κατακοπτικῶς, ὡς εἴρηται, κατὰ τὸ ὀνομαζόμενον ῥετάλιον, διδῶσιν εἰς τὰ ἑκατὸν δύο καὶ μόνον. καὶ ταῦτα ἐννοῶνται εἰς ἐμβολὴν καὶ ἐκβολήν. ὁμοίως ἕξει καὶ τὰ λοιπά, ὡς ἀνωτέρω πλατύτερον διαλαμβάνεται. καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο πρὸς αὐτὸ καὶ ὁ παρὼν ἀργυρόβουλλος ὁρισμὸς τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ἰούλιον τῆς νῦν τρεχούσης ἰνδικτιῶνος ιδ' ,ϛϠνθ' ἔτους, ἐν ᾧ καὶ ἡ βασιλεία μου ὑπεσημήνατο †.

† Θωμᾶς, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ εὐσεβὴς δεσπότης, Παλαιολόγος ὁ Πορφυρογέννητος †.

Orig. membr. tabularii Vindobonensis. Argentea bulla avulsa est.

XLIX. 6959 (1451) mense augusto ind. XIV.

Demetrius Palaeologus, despota Peloponnesi, mercatoribus Ragusaeis concedit liberam mercaturam in regno suo.

† Ἐπεὶ τὸ εὐγενὲς καὶ περιφανὲς κομούνιον τοῦ Ῥαγουζίου ἦν μὲ καὶ ἄνωθεν φίλιον τῷ ἡμετέρῳ γένει, οὐχ ἥκιστα δὲ τοῖς ἡμετέροις γονεῦσι καὶ βασιλεῦσι εὔνως τε ἔσχε, καὶ τὴν εὔνοιαν ἱκανοῖς τισιν ἔργοις, ὁσάκις ἐδέησε, πρός τε ἐκείνους ἐπεδείξατό γε, καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν οἰκίαν ἁπλῶς ἀεὶ ἐπιδείκνυται, ἐτύγχανε δὲ καὶ αὐτὸ καὶ τυγχάνει παρὰ τοῦ ἡμετέρου μέρους τῆς προσηκούσης ἀγάπης, οὐ τῆς εἰρημένης ἕνεκα διαθέσεως μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν αὐτὸ συνισταμένων ἀνδρῶν, σπουδαίων τε ὄντων καὶ περὶ τὰ καλὰ φιλοτίμων, καὶ οὐδενὸς τῶν ἐπαινετῶν ἀμελούντων, καὶ δὴ καὶ ἡμεῖς οὐ κατὰ τὴν κοινὴν ταύτην διάθεσιν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἰδίᾳ εὖ τε ἐκ πολλοῦ πρὸς αὐτὸ διακείμεθα, καὶ [δημ]οσ[ί]ᾳ δεήσει καὶ ἔργῳ τὴν ἡμετέραν πρὸς αὐτὸ τοιαύτην διάθεσιν παρεσκευάσμεθα ἐπιδείξασθαι, καὶ μάλιστ' ἐξ οὗ νήσου τῆς τοῦ Πέλοπος ταύτης ἐπιβεβηκότες ἐγγύτερον αὐτῷ γεγόναμεν· ἀρτίως δὲ ἔπεμψεν εἰς ἡμᾶς ἀποκρισιάριον ἑαυτοῦ, τὸν εὐγενῆ ἄνδρα κῦρ Βόλτζιον τὲ Παλτάλιον, πληροφορίαν μὲν καὶ ἔτι σαφεστέραν παρέχον ἡμῖν δι' αὐτοῦ τῆς εἰρημένης πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦ διαθέσεως, καὶ ἐπαγγελλόμενον καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εἰλικρινῆ ταύτην καὶ καθαρὰν ἀεὶ τηρεῖν εἰς ἡμᾶς, αἰτοῦν δὲ παρ' ἡμῶν μετὰ θάρρους, δι' ἣν καὶ ἡμᾶς οἶδε πρὸς αὐτὸ διάθεσιν ἔχοντας, τὰ ῥηθησόμενα κατωτέρω· ἡ βασιλεία μου διὰ ταῦτα δὴ πάντα τὰ εἰρημένα τὴν τοιαύτην αὐτοῦ αἴτησιν ἀσμένως κατὰ τὸ εἰκὸς δεξαμένη, τὸν παρόντα ἀργυρόβουλλον ὁρισμὸν αὐτῆς ἀπολύει, δι' οὗ δὴ καὶ διορίζεται, ὡς ἂν ἔρχωνται εἰς τὸν τόπον τῆς βασιλείας μου οἱ πραγματευταὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ εὐγενοῦς καὶ περιφανοῦς κομουνίου τῶν Ῥαγουζίων, καὶ διακομίζωσι καὶ πιπράσκωσι τὰς πραγματείας αὐτῶν, ὑπάρχοντες τῆς τοῦ κομμερκίου δόσεώς τε καὶ ἀπαιτήσεως ἐλεύθεροι κα-

θύλου καὶ ἀναπαίτητοι πασῶν δηλονότι τῶν τοιούτων ὧν ἂν διακομίζωσι κατὰ καιροὺς πραγματειῶν αὐτῶν εἰς τὸν καθόλου τόπον τῆς βασιλείας μου, προσέτι δὲ καὶ οὐδ' ὁτιοῦν ἄλλο ἀποδιδόναι δι' οὐδένα τρόπον ὀφείλοντες ὑπὲρ αὐτῶν τούτων τῶν τοιούτων πραγματειῶν αὐτῶν, ἀλλ' εἰσέρχωνται εἰς τὸν τοιοῦτον τόπον ἡμῶν καὶ ἐξέρχωνται ἀνενόχλητοι πάσης ἕνεκεν ὑπὲρ αὐτῶν δὴ τῶν εἰρημένων πραγματειῶν αὐτῶν ἀπαιτήσεως, διατηρούμενοι δηλονότι καὶ ἄλλως, ὁπόθεν ἂν τοῦ τοιούτου ἡμετέρου τόπου δεήσει αὐτοὺς διέρχεσθαι ἐπὶ ταῖς τοιαύταις πραγματείαις αὐτῶν, ἔν τε διόδοις καὶ λιμέσι καὶ πόλεσιν, ἐλεύθεροι τῶν ἐν τοῖς τοιούτοις τόποις τεταγμένων δόσεων. τῇ γοῦν ἰσχύι καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος ἀργυροβούλλου ὁρισμοῦ τῆς βασιλείας μου ἕξουσιν ἄδειαν ἔρχεσθαι οἱ τοιοῦτοι πραγματευταὶ τοῦ εὐγενοῦς καὶ περιφανοῦς κομουνίου τῶν Ῥαγουζίων καὶ διακομίζειν καὶ πιπράσκειν τὰς πραγματείας αὐτῶν, ὑπάρχοντες τῆς τοῦ κομμερκίου δόσεώς τε καὶ ἀπαιτήσεως ἐλεύθεροι καθόλου καὶ ἀναπαίτητοι πασῶν δηλονότι τῶν τοιούτων ὧν ἂν διακομίζωσι κατὰ καιροὺς πραγματειῶν αὐτῶν εἰς τὸν καθόλου τόπον τῆς βασιλείας μου, προσέτι δὲ καὶ οὐδ' ὁτιοῦν ἄλλο ἀποδιδόναι δι' οὐδένα τρόπον ὀφείλοντες ὑπὲρ αὐτῶν τούτων τῶν τοιούτων πραγματειῶν αὐτῶν, ἀλλ' εἰσέρχεσθαι εἰς τὸν τοιοῦτον τόπον ἡμῶν καὶ ἐξέρχεσθαι ἀνενόχλητοι πάσης ἕνεκεν ὑπὲρ αὐτῶν δὴ τῶν εἰρημένων πραγματειῶν αὐτῶν ἀπαιτήσεως, διατηρούμενοι δηλονότι καὶ ἄλλως, ὁπόθεν ἂν τοῦ τοιούτου ἡμετέρου τόπου δεήσει αὐτοὺς διέρχεσθαι ἐπὶ ταῖς τοιαύταις πραγματείαις αὐτῶν, ἔν τε διόδοις καὶ λιμέσι καὶ πόλεσιν, ἐλεύθεροι τῶν ἐν τοῖς τοιούτοις τόποις τεταγμένων δόσεων, παρὰ μηδενὸς τῶν κατὰ καιροὺς ἑκασταχοῦ τῶν ἡμετέρων κάστρων καὶ χωρῶν κεφαλατικευόντων ἢ ἀρχόντων ἢ τῶν τὰ τοιαῦτα κομμέρκια ὁποιῳδήποτε ἀπαιτούντων τρόπῳ [τινὶ] ἢ τῶν τὰ τοῦ δημοσίου ἄλλα τελέσματά τε καὶ δίκαια διενεργούντων ἢ παρ' ἄλλου τινὸς τῶν ἁπάντων καθελκόμενοι ἢ διενοχλούμενοι δόσεώς τινος ἕνεκα ὑπὲρ τῶν τοιούτων αὐτῶν πραγματειῶν δι' οὐδένα τρόπον τὸ σύνολον, ἀλλὰ πάσης ἀνενοχλησίας τῆς ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἐλευθερίᾳ τῇ διδομένῃ παρὰ τῆς βασιλείας μου πρὸς αὐτοὺς ἀπολαύοντες, τυγχάνοντες καὶ ἄλλως παρὰ τῶν ἡμετέρων πάντων πάσης τῆς προσηκούσης θεραπείας καὶ περιθάλψεως καὶ πάσης ἄλλης ὑπάρχοντε-

καταδυναστείας καὶ ἐπηρείας ἀνώτεροι. καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν γέγονε καὶ ὁ παρὼν ἀργορόβουλλος ὁρισμὸς τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα αὔγουστον τῆς νῦν τρεχούσης ἰνδικτιῶνος ιδ' τοῦ ,ςϡ πεντηκοστοῦ ἐννάτου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ ἡ βασιλεία μου ὑπεσημήνατο †.

† Δημήτριος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ εὐσεβὴς δεσπότης, Παλαιολόγος ὁ Πορφυρογέννητος †.

Orig. membr. tabularii Vindobonensis. Argentea bulla avulsa est.

II.

Acta dominorum Latinorum in partibus Orientis, epistolae Graecorum ad principes Occidentis et acta privata.

I. 6692 (1184) octobri mense.

Imperator Alexius Comnenus iubet restitui familiae Scordylarum fundos in insula Creta.

Κόπια εὑγαμένη ἀπὸ ἄλλην κόπια καὶ ἐκείνη εὑγαμένη ἀπὸ τὸ ἀουτέντικον πρεβελέγιον τὸ παλαιὸν ἀποῦ τὸν καιρὸν τῆς βασιλείας τῶν Ῥωμαίων.

† Ἐπὶ θείῳ καὶ βασιλικῷ προσκυνητῷ ὁρισμῷ διοριζόμενόν μοι τοῦ διάγειν με εἰς κεφαλὴν τῆς περιβλέπτου νήσου Κρήτης καὶ ἀποκαταστᾶν καὶ ἀναπαύειν ἑνὶ ἑκάστῳ εἰς τὴν γονικὴν ἐπαρχίαν καὶ γῆν αὐτοῦ καὶ διὰ προνοιατικῆς δωρεᾶς τῶν κραταιῶν καὶ ἁγίων ἡμῶν αὐθεντῶν· καὶ βασιλέων ἐκ πρώην ὡς μέχρι τὴν σήμερον δεδομένην, καὶ ὁρισθὲν εἰς εὐγενεῖς καὶ θεοσεβεῖς καὶ πιστοὺς ἄρχοντας καὶ στρατιώτας τῶν εὐσεβῶν καὶ κραταιῶν αὐθεντῶν ἡμῶν, βασιλέων Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἑξῆς εἰς τὸ διακρατεῖν ἑνὶ ἑκάστῳ τὴν ἑαυτοῦ ἐπαρχίαν δεδομένην ἐξ ἀρχῆς· οὕτως εἰσῆλθεν ἔμπροσθεν ἐμοῦ ὁ ἔντιμος καὶ εὐγενὴς ἄρχων καὶ πιστὸς συγγενὴς τοῦ ἁγίου καὶ κραταιοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ βασιλέως καὶ αὐθεντὸς ἡμῶν ὀνόματι κύριος Κωνσταντῖνος ὁ Σκορδύλης, υἱός ποτε κῦρ Μανουὴλ Σκορδόλη Καφοκαλόβη καὶ ἑτέρους αὐτοῦ ἀδελφοὺς ὀνόματι Γεώργιος Σκορδόλης Φηνοκάλης, κῦρ Μιχάλης Σκορδόλης Σαρακηνὸς καὶ κῦρ Ἰωάννης Σκορδόλης Πάτερος καὶ κῦρ Βάρδας Σκορδόλης Λιγνὸς καὶ κῦρ Μανόλης Σκορδόλης Ψαρομίλογγος καὶ κῦρ Καπάδωκας Σκορδόλης Κόντης καὶ κῦρ Μιχάλης Σκορδύλης Παρδιότης καὶ κῦρ

Στάθιος ὁ Σκορδύλης ὁ Ταρχηνὸς ὁ Καλυβήτης. ὁρισθέντα μου διὰ γραφῆς ἐκ πόλεως τοῦ παναγιωτάτου καὶ ἐνδόξου καὶ κραταιοῦ βασιλέως καὶ αὐθεντὸς ἡμῶν, ὅπως στρέψαι καὶ δῶσαι αὐτῶν τὰς γονίμους καὶ πατρικὰς αὐτῶν ἐπαρχίας τὰς ἐκ πρώην καὶ ἀρχῆς τὸν τόπον τῆς ἄνω πόλις ἐβλέποντα, τὸν ὁρισμὸν καὶ τὰς γραφὰς τοῦ τιμίου καὶ ἐνδόξου καὶ κραταιοῦ καὶ ἁγιωτάτου βασιλέως καὶ αὐθεντὸς ἡμῶν ὡρίσαμεν ἵνα γένηται καὶ ἕτερον γράμμα εἰς ἀσφάλειαν καὶ συνάδειαν τοῦ αὐτοῦ ὁρισμοῦ· ἵνα ὁ ἀνὴρ ὁ εἰρημένος καὶ ἐντιμότατος ἄρχοντας κύριος Κωνσταντῖνος Σκορδύλης καὶ τὸ αὐτοῦ μέρος καὶ ἀδελφοὶ ἵνα πάρουν καὶ νὰ λάβουν τοὺς αὐτοὺς τόπους καὶ ἐπαρχίας τῆς εἰρημένης ἄνω πόλις· ὅπου δ' ἂν καὶ περιευρίσκεται μετὰ τῶν συνόρων καὶ περιχώρων αὐτῶν, ὡς πιστοὶ καὶ ἄρχοντες τῆς δοξωτάτης ἡμῶν βασιλείας καὶ δουκικῆς ἐξουσίας ἡμῶν νήσου Κρήτης καὶ τῶν ἑξῆς καὶ εἰς τοὺς ἑξῆς ἅπαντας καὶ διηνεκεῖς χρόνους αὐτὸς [καὶ τὸ] μέρος [αὐτῶν] τὴν ἐξ αὐτῶν καὶ παντοίων ἀποφέρεσθαι πρόσοδον, κρασῶν καὶ ποιῶν αἰωνίως τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγιωτάτου καὶ ἐν[δόξου βασιλέως καὶ τῶν] αὐτοῦ διαδόχων καὶ τῆς δουκικῆς ἐξουσίας ἡμῶν, καὶ οὐδεὶς τῆς ἐξ ἡμῶν ἐξουσίας δῶσαι ἐναντίωσιν [τινα] εἰς τὴν αὐτὴν καβαλαρίαν καὶ ἐπαρχίαν τῆς ἄνω πόλις ἀπὸ τοῦ Ῥοῦδο λιμῶνα . . . . . νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σύνορον τῶν Καλλέργων, νὰ ὑπάγῃ εἰς ταῖς Τρεῖς Ἐλαῖς, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Μέγα Χαλασαῶν, νὰ ὑπάγῃ ὀρθὰ τὰ Φράτσια, νὰ δώσῃ στοῦ Λαγάνη, νὰ κατέβῃ στὸ Στραβὸ Ῥοῦμα, νὰ ὑπάγῃ τοῦ Ἀγραλέω τὸ δάσος, νὰ ὑπάγῃ τοῦ Χ . . . τὸ Σελή, νὰ ὑπάγῃ στὸ Κάμαρο, στὴ Μεγάλη Βρουλέα, νὰ ὑπάγῃ στὸ Δεξιὸν Λαγκὸν νὰ εὕγῃ ὀρθὰ τὰ Κόρκινα, νὰ ὑπάγῃ στὴ Μαλοκεφάλαν, νὰ ὑπάγῃ στοῦ Καλαμίου τὴν Κεφάλαν, νὰ ὑπάγῃ στὸ Μαῦρα Σελῆ, νὰ ὑπάγῃ τρέτα εἰς τοὺς Τρεῖς Μαύρους Βολάκκους, νὰ ὑπάγῃ στὸ Σπασμῶν Λάκκον, νὰ ὑπάγῃ στὸ Ὄριγον, ὅσαν χύνουν τὰ νερά, νὰ ὑπάγῃ στοῦ Ὀργίου τὸ κεφάλην, νὰ ὑπάγῃ στῆς Καλωτήρας τὸ Σελὴ καὶ τὴν Κόρδα, ὅτι χύνουν τὰ νερά, νὰ ὑπάγῃ τοῦ Τριαμάτ . . ., νὰ ὑπάγῃ στὸ Καλὸν Ὄρος, νὰ ὑπάγῃ σταῖς Ψυφακαῖς, νὰ ὑπάγῃ στὰ Βουκαλίδια, νὰ πάγῃ στὸ Στερνή, νὰ δώσῃ στὸ Μούζι, στὸ Μπόρο τοῦ Ἀλαρέα, νὰ πάγῃ στὴ Δοξασμένην Ἀράδα, νὰ πάγῃ τὴν Κορφήν, νὰ δώσῃ στὸ Ληνὸ Σελή, νὰ δώσῃ στὴ Ῥίζαν τοῦ Σαπημένου, νὰ κατέβῃ στὸ Πυργή, νὰ δώσῃ στὸν

Χαμογαμήσει, νὰ κατέβη στὰ Κεφαλοβρύσια, νὰ κατέβη στὸ Λαγκό, νὰ δώση στὴν Ἀνεμοσυνηλαίαν, νὰ πάγη στὴ Παλέαν Δέσι, νὰ πάγη στὴν Μάχα, νὰ δώση στὸ βῆμα τῆς ἐκκλησίας στὴν ἁγίαν Ῥούμελιν, νὰ κατέβη στὴν θάλασσαν τρέτα στὴν Μπλάκα στὸν ἀφρὸν τῆς θαλάσσης. διὸ γὰρ ἔλεγον καὶ τὸ παρόντι ἡμέτερον γράμμα καὶ παρεδόθη εἰς τοὺς αὐτοὺς ἄρχοντας τοὺς ἄνω πολίτας εἰς ἀσφάλειαν πάντων αἰωνίως †.

† Ἐν μηνὶ ὀκτωβρίῳ . . . , ἔτους ͵ςχϟβʹ †.

† Ὁ δοῦκας καὶ ἐξάδελφος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἐνδόξου καὶ ἁγιωτάτου ἡμῶν αὐθεντὸς καὶ βασιλέως Κωνσταντινουπόλεως καὶ κεφαλὴ τῆς νήσου Κρήτης Κωνσταντῖνος Δούκας καὶ μέγας ἑταιριάρχης σὺν τῇ δουλικῇ ἐξουσίᾳ ἡμῶν γράφας †.

Ἐξόμπλην εὐγαμένον οὔτε πλέον, οὔτε ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ καθολικὸν πρεβελίγιον ὑπὸ χειρὸς τοῦ Σεργίου τοῦ Ξενικοῦ.

E chartis familiae Balbi-Scordili Corcyrae descripsit C. Hopf. Diploma hoc suppositum esse videtur.

II. 6725 (1217) mense iunio ind. V.

Nicolaus gener Trycalae ab Isaacio Coccala emphyteutice obtinet fundum trium modiorum.

Ἐγράφη ταῦτα διὰ χειρὸς [Ἑρμογένους] ἰνδ. εʹ, ἔτους ͵ςψ[κε]ʹ. μηνὶ ἰουνίῳ ἰνδ. εʹ.

Σίγνον	Νικολάου
τοῦ γαμβροῦ	τοῦ Τζυκαλᾶ.

† Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. Νικόλαος, ὁ γαμβρὸς τοῦ Τζυκαλᾶ, ὁ τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν ἰδιοχείρως ἐνταῦθα ποιήσας ἐξελαβόμην κατὰ πρώτην ἔκδοσιν ἀνακαμπτικῷ τρόπῳ ἀπὸ σοῦ, τοῦ πανσεβάστου σεβαστοῦ καὶ δούλου τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως, κυροῦ Ἰσαακίου τοῦ Κοκκαλᾶ, ἐκ τῶν ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Κούνακος ἐξ ἀγορασίας περιελθόντων σοι ὅσων καὶ οἵων τοπίων ἀπὸ διαφόρων προσώπων τμῆμα μοδίων βασιλικῶν τριῶν, πλησίον κείμενον τῶν ἐκεῖσε νῦν ὁμοίως ἐκδοθέντων παρὰ σοῦ ὁμοδούλων δικαίων πρὸς τὸν Δραγίναν

Θεόδωρον ἐπὶ τῷ δι' οἰκείων ἐξόδων μου καταπολίσαι τὸ αὐτὸ τμῆμα καὶ οἰνόφυτα καταφυτεῦσαι καὶ εἰς ἀμπελῶνα μεταμεῖψαι καὶ κατέχειν αὐτὸν σὺν τῷ μέρει μου πρὸς τὸ καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ πᾶσαν πρόσοδον μονομερῶς ἀποφέρεσθαι ἐπὶ χρόνοις εἴκοσι καὶ πέντε ψηφιζομένοις ἀπ' ἀρχῆς τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸς τῆς μελλούσης ἕκτης ἰνδ. τοῦ ,ςψκς' ἔτους καὶ παρέχειν ἐτησίως χάριν τοῦ γενησομένου ἀμπελῶνος πρὸς σὲ καὶ τὸ μέρος σου οὐκ ἀπεντεῦθεν, ἀλλὰ μετὰ παραδρομὴν χρόνων δύο, ἤτοι ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ τρίτου τὸ ἀναλογοῦν πρὸς δώδεκα βασιλικοὺς μοδίους τῷ ἑνὶ ὑπερπύρῳ π . . . τ. ἤτοι κοκκία ὑπερπυρικὰ ἓξ εὐγνωμόνως ἢ αὐτοθελῶς καὶ λαμβάνειν ἀπόδειξιν [ἐπὶ τῇ τοῦ] τέλους κατα[βολῇ] προβαίνειν ὀφείλουσαν καὶ μετὰ τὴν ἐκμέτρησιν τῶν τῆς παρούσης ἐκδόσεως εἴκοσι καὶ πέντε χρόνων τῆς βελτιώσεως αὐτῶν τῆς περισωζομένης πάλιν ἐπανακάμπτειν ἡμᾶς . . . . . . καὶ τὸ μέρος μου εἰς ἑτέρους ἰσαρίθμους χρόνους καὶ διδόναι τότε διπλοῦν τὸ εἰρημένον τέλος καθάπαξ, ἔκτοτε δὲ εἰς τὸ ἁπλοῦν αὐτὸ παρέχειν κατὰ τὸ σύνηθες καὶ καθεξῆς ὁμοίως ποιεῖν, μέχρις ἂν ὁ παρὼν διαρκοίη αἰών, ἐκπληροῦν καὶ πάντα, ὅσαπερ ἐν τοῖς ἐκληπτορικοῖς ἐγγράφοις ἀνέκαθεν καὶ κατὰ νομικὴν παρατήρησιν ῥητὰ ἐπεκράτησαν, κἂν καὶ ἐνταῦθα κατὰ ῥῆ-[μα] οὐκ ἐνεγράφησαν. εἰ δὲ κἀκεῖνα πάντα οὐ φυλάττεται ἀναλλοίωτα καὶ ἀπαράθραυστα, ἵνα καὶ ἡ παροῦσα ἔκδοσις τὸ ἄκυρον ἕξει καὶ τῆς βελτ[ιώσεως] ἐκπίπτω κατὰ θείου νόμου διαταγήν, ἐπανερχομένης ταύτης εὐθὺς πρὸς σὲ καὶ τὸ μέρος σου προφάσεώς τινος ἄνευ· τούτων δὲ οὕτως παρ' ἡμῶν . . . εξ . . καὶ ἀπαραθραύστως συντηρουμένων οὐδὲ σὺ ἢ τὸ μέρος σου πειραθῇτέ ποτε τῶν καιρῶν ἐξῶσαι ἡμᾶς τῆς νομῆς καὶ κατ[οχῆς] τοῦ γενομένου ἀμπ[ελῶνος] ἢ πλέον τι τοῦ ἀναγεγραμμένου τέλους ἐπιθεῖναι ἡμῖν ἢ καὶ ἄλλως πως εἰς ἀνατροπὴν τοῦ παρόντος ἐγγράφου γρά[μματος] καὶ τὸν . . . . βουλήσεως ὑπόνοιαν πρ . . . μας πρόστιμον ὑπέρπυρα εἴκοσι καὶ πρὸς τὸν . . . . περιουσίαν ἡμῶν, πρὸς ᾧ καὶ οὕτως ἐρρῶσθαι τὸ παρὸν τῆς ἐκλήψεως ἔγγραφον σὺν τῷ τῆς ἐκδόσεως ἰσοτύπῳ αὐτῆς. ἐγράφη ταῦτα διὰ χειρὸς κληρικοῦ τοῦ Ἑρμογένους ἐκ προτροπῆς τοῦ θειοτάτου σακελλαρίου καὶ ταβουλλαρίου κυροῦ Ἰερεμίου τοῦ Χειμαδᾶ μηνὶ ἰουνίῳ ἐπινεμήσεως ε' ἔτους ,ςψ[κέ]' ἐνώπιον τῶν ὑπογεγραμμένων †.

† Μανουὴλ ἱερεὺς καὶ κληρικὸς Ἀβαράγων τῶν ἐκληπτορικῶν ἐγγράφων παρὼν καὶ μαρτυρῶν ὑπέγραφα †.

† Ὁ ἅγιος σοφώτατος πρωτοκανονάρχος Δημήτριος ὁ Δελφινᾶς τῶν ἐκληπτορικῶν ἐγγράφων παρὼν καὶ μαρτυρῶν ὑπέγραφα †.

† Ὁ γραφεὺς Δημήτριος συμμαρτυρῶν ὑπέγραφα †. † Ὁ σακελλάριος τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Θεσσαλονίκης Ἱερεμίας διάκονος ὁ Χειμαδᾶς βεβαιῶν ὑπέγραφα †.

E cod. bibliothecae τοῦ ἁγίου τάφου *Cpli ed. Zacharias, Supplementum Basilicorum editionis Heimbachianae. Lipsiae 1846. IV. V. Praecedunt lineae duo, quae sunt argumentum instrumenti* . . . [ἀπ'] ἀρχῆς τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸς τῆς μελλούσης ἕκτης ἰνδ. τοῦ ‚ςψκς´ ἔτους καὶ παρέχειν ἐτησίως ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ τρίτου χρόνου τὸ ἀναλογοῦν πρὸς δώδεκα μοδίων τὸ ὑπέρ[πυρον].

III. 6766 (1258) februario mense ind. I.

David Laccioles Paschali filio Mastrogeri Pitso vendit dimidium vineae.

† Ἐγὼ Δαυὶδ Λακκιώτης ὁ Μαγέσης, αὐτάδελφος τοῦ Ἀλεξίου, σὺν τῇ ὁμοζύγῳ μου Μαρίᾳ πέπρακα μὲν πρὸς σὲ κῦριν Πασχάλην, υἱὸν τοῦ Μαστρογέρου ἐκείνου τοῦ Πίτζου, ἀπὸ τοῦ διαφέροντός μοι ἀμπελίου ὅλου τοῦ φυτευθέντος παρ' ἐμοῦ εἰς τὸν τόπον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου διὰ σιγιλλίου εἰς δόσιν χηρίου τὸ ἥμισυ τὸ διακείμενον ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Μερέντζια πλησίον ὡς πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ἀμπελίου τοῦ παπᾶ Νικολάου ἐκείνου, ὡς πρὸς δυσμὰς τῆς δημοσίας ὁδοῦ, ὡς πρὸς βορρὰν τοῦ ἀμπελίου τοῦ ἀνεψιοῦ μου Ἰωάννου καὶ ὡς πρὸς νότον τῆς ὁδοῦ, ὑπὲρ οὗ ἡμίσεως τοῦ ὅλου ἀμπελίου ἀνελαβόμην ἀπό σου τὸ συμφωνηθὲν τίμημα ἤγουν νομίσματα ὑπέρπυρα δέκα ἑπτά, καὶ ἐξεθέμην πρὸς σὲ τὴν παροῦσάν μου τελείαν πρᾶσιν, δι' ἧς καὶ ὀφείλεις κατέχειν τὸ τοιοῦτον ὁλήμισυ τοῦ ἀμπελίου μετὰ τῶν δικαίων αὐτοῦ ὡς κύριος αὐθέντης, ὡς τὸ κῦρος καὶ τὴν ἐξουσίαν παρ' ἐμοῦ εἰληφώς, παρεχομένου παρά σου κατ' ἔτος πρὸς τὸ μέρος τῆς μονῆς τῶν ἁγίων Θεοδώρων κηροῦ λίτρας δύο καὶ παρ'

ἐμοῦ διὰ τὸ ἕτερον ἥμισυ τοῦ ἀμπελίου αἱ ἕτεραι δύο λίτραι τοῦ κηρίου· δεφένδευσις ἀπὸ παντὸς προσώπου, προστίμημα εἰς τὸ διπλάσιον. μ η ν ὶ φ ε υ ρ ο υ α ρ ί ῳ κ γ′ ἰ ν δ ι κ τ ι ῶ ν ο ς α′ †.

Σίγνον	Δαυὶδ Λακκιώτου, αὐταδέλφου τοῦ Ἀλεξίου.	Σίγνον	Μαρίας
τοῦ	Μαγέση	τῆς	συζύγου αὐτοῦ.

Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἐπὶ τοῦ εὐτυχοῦς κράτους τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου, κυρίου Μανφρέδου, υἱοῦ τοῦ ἀειαυγούστου βασιλέως, κυροῦ Φερδερήκου δευτέρου, χάριτι θεοῦ ὑψηλοτάτου πρίγγιπος Ταράντου, τῆς τιμῆς τοῦ ὄρους τοῦ ἁγίου ἀγγέλου κυρίου, ἔτει ἤδη ὀγδόῳ τοῦ ῥηγάτου τῆς Σικελίας τοῦ ῥηγὸς κυροῦ Κουράδου δευτέρου, βαϊούλου καθολικοῦ, ἔτει ἤδη τετάρτῳ καὶ τῆς κυριότητος τῆς πόλεως Δυρραχίου, Βελαγράδου, Αὐλῶνος, Σφηγαρίτων λόφων καὶ τῶν ἐπικρατημάτων καὶ θεμάτων τῶν τοιούτων χωρῶν ἔτει πρώτῳ, ἡμεῖς οἱ ὁμόζυγοι, ὅ τε Δαυὶδ Λακκιώτης ὁ Μαγέσης, αὐτάδελφος τοῦ Ἀλεξίου, καὶ Μαρία, οἱ ἄνωθεν τοῦ παρόντος ὕφους τοὺς τιμίους καὶ ζωοποιοὺς σταυροὺς οἰκείοις χερσὶν ἐγχαράξαντες τὴν παροῦσαν ἔγγραφον καὶ ἐνυπόγραφον κυρίαν, βεβαίαν, ἀμετάτρεπτον, ἀναλλόκοτον, ἀραδιούργητον, ἀπαρασάλευτόν τε καὶ ἀπερίεργον καὶ πᾶσαν τὴν τῶν θείων καὶ φιλευσεβῶν νόμων ἰσχὺν καὶ δύναμιν ἔχουσαν, καθαρὰν καὶ φανερὰν πρᾶσιν μετὰ καθολικοῦ δεφενσιῶνος, ἔτι [δὲ] ἀπεντεῦθεν ἀπόδοσιν καὶ σωματικὴν παράδοσιν τοῦ ῥηθησομένου ἡμίσεως ὅλου ἀμπελίου τιθέμεθα καὶ ποιοῦμεν ἑκουσίᾳ ἡμῶν τῇ γνώμῃ καὶ αὐτοπροαιρέτῳ βουλήσει, ὡς ἀποβαλλομένης ἐμοῦ τῆς Μαρίας πᾶσαν καὶ παντοίαν νομικὴν βοήθειαν καὶ αὐτὸ τὸ βελειάνειον δόγμα τὸ ταῖς ἀπατωμέναις καὶ περιγραφομέναις γυναιξὶ προσβοηθοῦν διὰ τὴν φυσικὴν ἀσθένειαν καὶ οὐ ταῖς πανούργοις, πρὸς σέ, κῦριν Πασχάλην, υἱὸν τοῦ Μαστρογέρου ἐκείνου τοῦ Πίτζου, καὶ πρὸς τὸ ξύμπαν μέρος σου, καθὼς δηλωθήσεται. καὶ γὰρ τῇ πολλῇ ἡμῶν θελήσει καὶ ἀρεσκείᾳ πεπράκαμεν πρὸς σὲ ἀπὸ τοῦ διαφέροντος ἡμῖν ὅλου ἀμπελίου τοῦ καὶ παρ' ἡμῶν φυτευθέντος εἰς τόπον τῆς μονῆς τῶν ἁγίων Θεοδώρων τοῦ Ἰλυκέτου ἐπὶ ἐτησίῳ δόσει κυροῦ λιτρῶν τεσσάρων, τὸ ἥμισυ μετὰ τῶν δικαίων αὐτοῦ πάντων καὶ προνομίων τοῦ ὄντος καὶ διακειμένου ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῇ ἐπονομαζομένῃ Μαρέντζια, πλησίον ὡς πρὸς ἀνατολὰς τοῦ τοῦ παπᾶ Νικολάου ἐκείνου τοῦ νομικοῦ

ἀμπελίου, ὡς πρὸς δυσμὰς πλησίον τῆς ὁδοῦ τῶν ἐκεῖσε ἀμπελίων, ὡς πρὸς βορρᾶν πλησίον τοῦ ἀμπελίου τοῦ ἀνεψιοῦ μου Ἰωάννου καὶ ὡς πρὸς νότον τῆς ὁδοῦ. ὑπὲρ οὗ ἡμίσεως τοῦ ὅλου ἡμῶν, ὡς δεδήλωται, ἀμπελίου ἀνελαβόμεθα ἀπὸ σοῦ τὸ ἀναμεταξὺ ἡμῶν συμφωνηθὲν καὶ ἀρεσθὲν τίμημα ἤγουν νομίσματα ὑπέρπυρα δέκα ἑπτά, πραττόμενα διὰ δηνάρων τῶν ἀνὰ δώδεκα τὸ ὑπέρπυρον, καὶ ἐξεθέμεθα πρὸς σὲ τὴν παροῦσαν τελείαν καὶ κυρίαν πρᾶσιν, δι' ἧς καὶ ὀφείλεις κατέχειν τὸ τοιοῦτον ὅλον ἥμισυ τοῦ ῥηθέντος ἀμπελίου ἡμῶν εἰς τοὺς ἑξῆς ἅπαντας καὶ διηνεκεῖς χρόνους, κατὰ τελείαν καὶ ἀναφαίρετον δεσποτείαν, λόγον καὶ κυριότητα, ἤγουν νέμεσθαι, ἐκποιεῖσθαι, βελτιεῖν, προικοδοτεῖν, εἰς ε[δαγεῖς] οἴκους ἀφιεροῦν, οἰκείοις κληρονόμοις καὶ διαδόχοις ἀποπέμπειν καὶ πάντα ποιεῖν καὶ πράττειν σε ἐπ' αὐτὸ καὶ τῶν δικαίων αὐτοῦ, ὅσα τὸ δόξαν σοι ἐστὶ καὶ ὅσα ὀφεῖται τοῖς ἀληθέσι δεσπόταις ἐν τοῖς ἑαυτῶν διαπράττεσθαι πράγμασιν, ὡς τὸ κῦρος καὶ τὴν ἐξουσίαν παρ' ἡμῶν εἰληφώς, μὴ ὅλως παρά τινος ἐμποδιζόμενος καὶ [κ]ωλυόμενος, μήτε παρ' ἡμῶν αὐτῶν, μήτε παρὰ τῶν μεθ' ἡμᾶς εὑρεθησομένων ἡμῖν γνησίων παίδων ἢ ἀδελφῶν ἢ ἀνεψιῶν ἢ ἐγγόνων ἢ ἀπεγγόνων ἢ θείων ἢ ἐξαδέλφων, μήτε παρ' ἑτέρου οἱουδήτινος προσώπου τὸ σύνολον, συγγενικοῦ τε καὶ ἐξωτερικοῦ, μείζονός τε καὶ ἐλάττονος. εἰ δ', ὅπερ οὐχ ἡγούμεθα, φανεῖ τίς ποτε τῶν καιρῶν καὶ χρόνων τὴν οἱανοῦν ζήτησιν ἢ ἀγωγὴν ποιῆσαι κατά σου ἢ κατὰ τοῦ μέρους σου ἕνεκεν τοῦ τοιούτου ἀμπελίου καὶ τῶν ὅλων δικαίων αὐτοῦ καὶ προνομίων, ἡμεῖς αὐτοὶ ὀφείλομεν ἵστασθαι καὶ δεφενδεύειν σέ τε καὶ ἅπαν τὸ μέρος σου μετὰ παντὸς τοῦ μέρους ἡμῶν καὶ ἀζήμιον πάντως καὶ ἀνενόχλητον διατηρεῖν σε·. πλὴν ὀφείλεις παρέχειν σύ τε καὶ ἅπαν τὸ μέρος σου πρὸς τὸ μέρος τῆς δηλωθείσης μονῆς τῶν ἁγίων Θεοδώρων καθ' ἕκαστον ἔτος τούτου ἕνεκεν κηροῦ λίτρας δύο, ὡς παρ' ἡμῶν καὶ τοῦ μέρους ἡμῶν ἕτεραι λίτραι δύο τοῦ ἑτέρου ἡμίσεως ἕνεκα καὶ πλεῖον οὐδέν· ὅθεν καὶ ἐπερωτόμενοι ὁμολογοῦμεν καὶ κατατιθέμεθα ἐξασφαλιζόμενοι τοῦ διαφυλάξαι ἅπαντα τὰ ἐν τῷ παρόντι ὕφει ἀναταττόμενα βέβαια καὶ ἀπαράθραυστα· εἰ δ' ἴσως τοῦτο οὐ ποιήσομεν, ἀλλὰ καθ' οἱονδήτινα τρόπον καὶ πρόφασιν θελήσομεν ἀναβάλλειν τοῦ παρόντος ἡμῶν πρατηρίου ἐγγράφου ἄχρι καὶ μιᾶς κεραίας τῶν ἀναγεγραμμένων οὐ μόνον πρὸς τὸ τῷ μὴ

εἰσακούεσθαι ἡμᾶς, ἐφ' οἷς ἂν καὶ ἔχωμεν λέγειν, ἐκβαλλόμενοι δὲ καὶ ἀπὸ παντὸς δικαστηρίου ζημιωθησόμεθα ἡμεῖς καὶ τὸ μέρος ἡμῶν πρὸς σὲ καὶ τὸ μέρος σου τὰ ἄνωθεν δηλούμενα ὑπέρπυρα δέκα ἑπτὰ εἰς τὸ διπλάσιον καὶ τὸ κατὰ νόμους πρὸς τὸ δημόσιον πρὸς τῷ καὶ οὕτως ἐρρῶσθαι τὸ παρὸν πρατήριον ἔγγραφον, ὅπερ ἐγράφη προτροπῇ ἡμῶν χειρὶ Γεωργίου διακόνου, πρωτονοταρίου τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Δυρραχίου καὶ ταβουλλαρίου τοῦ Παγάνου καὶ ἑρμηνεύθη ἡμῖν σαφῶς καὶ κατὰ ῥῆμα παρὰ τοῦ πανεντιμοτάτου σακελλίου τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Δυρραχίου καὶ ταβουλλαρίου κυροῦ . . . Κωνσταντίνου τοῦ Σισιννίου, καὶ ἀρεσθέντες προετρέψαμεν ὑπογραφῆναι παρὰ τῶν προσκληθέντων μαρτύρων μηνὶ φεβρουαρίῳ κγ' ἰνδικτιῶνος πρώτης, ἔτους ,ϛωιϛ' †.

† Ὁ ἐν νοταρίοις καταγεγραμμένος τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Δυρραχίου καὶ ταβουλλάριος . . ει . . νιος παρὼν καὶ . . . . μαρτυρῶν ὑπέγραψα †. † Ἰωάννης ὁ Σεμνὸς παρὼν καὶ μαρτυρῶν ὑπέγραψα †. Ἀλέξιος ὁ Δαυὶδ παρὼν καὶ μαρτυρῶν ὑπέγραψα †. † *Ego presbyter Iohannes paramonarius de Uico Lacu testis sum* †. † *Ego presbyter Elias testis sum* †. † Ἀνδρέας τοῦ Μαΐστροκόστου παρὼν, ὡς τὸ ὕφος δηλοῖ, μαρτυρῶν ἐπίησα τὸν τίμιον σταυρόν †. † Νε . . . ὁ Βουτην . . . παρὼν, ὡς τὸ ὕφος δηλοῖ, μαρτυρῶν ὑπέγραψα †. † Ἀνδρέας, γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ ἀπηχομένου ἐκείνου νομικοῦ κυροῦ Νικολάου, παρὼν, ὡς τὸ ὕφος δηλοῖ, μαρτυρῶν ἐπίησα τὸν τίμιον σταυρόν †.

† Γεώργιος, πρωτονοτάριος καὶ διάκονος τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Δυρραχίου καὶ ταβουλλάριος Παγανὸς ὁ Ἀκτούριος, γράψας, συμμαρτυρῶν καὶ αὐτὸς ὑπέγραψα †.

Orig. membr. tabularii Veneti.

IV. (1306).

Ioannes Monomachus litteras dat ad imperatricem Cpleos Catherinam de Valois.

Τολμῶν ὁ δοῦλος τῆς κραταιᾶς καὶ ἁγίας βασιλείας σου, δέσποινά μου ἁγία, ἀναφέρω ἐγὼ Ἰωάννης ὁ Μονομάχος, ὅτι ἀπὸ πόσου χρόνου ἐδουλώθην πρὸς τὴν ἁγίαν βασίλειαν σου καὶ ὁποίας

προθυμίας καὶ πόσους ἐπροῦφερω ἐκ τῶν μεγιστανῶν, καὶ ἐτάχθησαν καὶ ἐγν[ώσθησαν] τὰ συνδουλή μου, οὐ νὰ λάθη τὴν ἁγίαν βασίλειαν σου, ὅτι ὁ καὶ Φίληππος καὶ Μαθέως, [ὅπου ὑπῆγαν νὰ] προσχηνήσον τῆς ἁγίας βασιλείας σοῦ περὶ δουλίας ἀναγγίας τῆς ὅλης Ῥωμανίας, ἐλπίζω, ὅτι ἀνταναφέρουν ὑπὲρ μοῦ. διὰ τέλησαν πληροφορίαν ἔστιλας τὸν ἀδελφόν μου σὺν τούτους [εἰς] δούλοσην καὶ προσχηνήσην τῆς ἁγίας βασιλείας σου. δέομαι οὖν δουλικῶς καὶ παρακλιτῶς [τὴν ἁγίαν] βασίλειαν σου, ὅσον ἔνεν δύνατον, νὰ εὐεργετίσης ἧς τὸν [αὐθέντην] . . . . τὸν βασιλέα πληροθῆ[ναι] . . . . ἀναφέρω τὸν τοιοῦτον προγεγραμμένον . . . . . . ση δουλι . . . ἔχουσιν τὴν βουλήν μου . . . σὺν τοῖς τοισανοῖς ἀποβλέπουσιν νὰ ἔλθουσεν [οἱ] προη[γούμεν]οι μετὰ διολιστίως νη φοις . . . τῆς ἁγίας βασιλείας σοῦ ἀλεδη καὶ μετά τινων ἐντεχμάτων . . . .

Ex orig. tabularii Parisiensis edidit Du Fresne, Histoire de l'empire de Constantinople. Chartes 50.

V. (1306).

Constantinus Ducas Limpedaris litteras dat ad imperatorem Cpleos Carolum de Valois.

Περιπόθητε αὐτάδελφε τοῦ πανευτυχεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου ῥιγὸς τῆς Φραγγίας, ἅγιέ μου αὐθέντι καὶ σὺν θεῷ βασιλεῦ Κωνσταντινουπόλεως καὶ πάσης Ῥωμανίας. ἐγὼ Κωνσταντῖνος Δούκας ὁ Λιμπηδάρις τολμηρῶς ἀναφέρω τῇ ἁγίᾳ βασιλείᾳ σου, ὅτι πρὸ χρόνων πολῶν συνεβουλεύθην μετὰ τοῦ κύρου Φιλίππου τοῦ Μαρκιανοῦ καὶ κύρου Ματθαίου τοῦ Μπαλμποῦ διὰ τὰς δουλίας, ἅπερ ἔρχονται αὐτῇ ἀναφερούσην τὴν ἁγίαν βασιλείαν σου. λοιπὸν ἐγὼ ἀποστάλην ἀπὸ τὰ κάστρι τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τὸν εὑρισκόμενον παραφύσην βασιλέα, ὅπως εὕρουσι τύπωσαι ἐξ αὐτοῦ βοήθειαν, ὅτι χρόνους τέσαρι εἶναι ἀποκλησμαῖνα. διὰ τὴν κακήν του βουλήν ὁ μὲν ἐλάβε τὸ πέρας, ὅτι βοήθειαν οὐκ ἀπερρόσην ὅτι νὰ ἔχουν, ἅνπερ ὡς ἀπεχέρτησα τοὺς τοιούτους προγεγραμμένους ἀνθρώπους τὰ τῆς πληροφορίας καὶ ἀσφαλίας ἐπὶ χαματ . . . . μετὰ ὅρκου ἐπιβήματε καὶ τοῦ ὁράται Σήμων ἐξ αὐτῶν νὰ τὸ πληροφορηθῆ τῇ βασιλείᾳ σου. . . . ὁ μὲν διὰ τοῦ ἐλέος σου ἂς ἔλθη δύναμις ἐν συντόμως μὴ περχέρθη

καὶ ποῦ ὁ λαὸς ὅπου ἀπαιμῆν. συμβῆ δὲ καὶ ἀπο . . . προσκηνήσουν καὶ τινὲς τοὺς Τούρκους καὶ λαοθουν πωλὴ Χριστιανοί. ἀπληροφόρηθι δὲ ἡ βασίλεια σου, ὅτι ὥσπερ νὰ ἦχες μέγαν φουσάτον ἐνταῦθα ἔναι καὶ . . . δηκον σῶμεν. πλὴν ἐγὼ ἀπὸ πολοῦ ἐργάζομαι καὶ πολοὺς ἐκατήφερα . . . δουλόθησαν ἧς τὴν βασιλῆαν σου. πρώτω μὲν διὰ ὀνόμαν τῆς κραταίας καὶ ἁγίας μου κυρίας καὶ δεσποίνης, καὶ ἀπὸ ἐδηκῆς μου ἐνεργῆας. ληπὸν . . . . . . ἦκα εἴθη δύναμη καὶ προσκυνήση τὸ ἀνατολικὸν μέρος περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως νη . . . μὴ ἔχης διότη τοσοῦτοι ἀνατολικοὶ εὑρίσκονται ἀπέσω, ὅτη ἀκεινη καὶ ἡμοῖς νὰ περασόμεθα καὶ να σε τὴν παι ἰδίῳ . . . . αὐθέντην, μόνον διὰ τοῦ ἐλέους σου . . . . . . ἐνεργήση τοὺς Ῥωμαίους ἡ βασίλειά σου τηνὰ ζητήματα, ἅπερ θέλουσιν ἀναφέρειν προγεγραμμένοι ἁγίαν τὴν βασίλειαν σου, διὰ τὸ να γήνουντεν καὶ προθημότεροι, καὶ ἀπεμήνη σὴν διάκρησην καὶ ἐλεημοσήνην τῆς ἁγίας βασιλῆας σου ἢ καὶ ὡς δοῦλος αὐτῆς τολμήσας ἀναφέρων.

Τοῦ δούλου τῆς ἁγίας βασιλείας σου Κωνσταντῖνος Δούκας ὁ Λημμπηδάρις.

Ex orig. tabularii Parisiensis edidit Du Fresne, ibid. 51.

VI. (1306).

Ioannes hieromonachus litteras dat ad imperatorem Cpleos Carolum de Valois.

Τῷ ὑψηλοτάτῳ βασιλεῖ καὶ αὐτοκράτορι Ῥωμαίων, κύρῳ Καρόλῳ . . . . . ἱερομόναχος εὐτελής.

Τῷ ὑψηλοτάτῳ βασιλεῖ καὶ αὐτοκράτορι Ῥωμαίων, λαμπροτάτῳ καὶ διαφανεστάτῳ κύρῳ Καρούλλῳ ὑγίειαν, εὐθυμίαν καὶ ζωὴν πολυχρόνιον καὶ εὐόδωσιν τῶν κατ' εὐδοκίαν θεοῦ θελημάτων αὐτοῦ καὶ ἐκπλήρωσιν εὔχομαι. ὁ περὶ τοῦ ἡλίου ἡ πεῖρα παρέστησε, τοῦτο περὶ τῆς βασιλείας σου ἡ φήμη ἐκήρυξεν, οὔτε γὰρ ἥδιον ἡλιακοῦ φωτὸς ἢ κοινότερον ἀγαθὸν ἐν κόσμῳ γεγένηται, οὔτε ἐν βασιλεῦσιν ἢ ῥηξιν χρηστότερος ἢ φιλανθρωπότερός σου τῷ γε νῦν χρόνῳ ᾄδεται καὶ διαφημίζεται, καὶ πάλιν ὥσπερ ὁ ἥλιος οὐκ ἂν ἦν τοσοῦτον θαυμαστὸς, εἰ μόνος ἦν, ἀλλ' ὅτι καὶ σελήνην ἔχει ἀντιλάμπουσαν καὶ ἀστέρων χορὸν περιλάμποντα, θαυμαστώτερος φαίνεται, οὕτως καὶ αὐτὸς σὺ ἑαυ-

τοῦ λαμπρότερος καὶ διαφανέστερος τυγχάνεις τῇ κοινωνίᾳ καὶ συζυγίᾳ τῆς βασιλίδος, τῆς κάλλει καὶ εὐγενείᾳ καὶ φρονήσει καὶ ἀρετῇ ὑπερεχούσης τῶν ἁπασῶν δεσποινῶν καὶ τῶν συναυγαζόντων ἀστέρων, τῶν τέκνων λέγω τῶν ὑπερλάμπρων, καὶ πάλιν ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἡλίου τοῖς μὲν τοῦ φωτὸς αὐτοῦ ἀπολαύουσι κέρδος, τοῖς δὲ στερηθεῖσι ζημία, οὕτω καὶ περὶ σοῦ λέγεται, ὡς ὅσοι ὑπὸ σοὶ ἡγεμονίᾳ τάττονται, τῶν τῆς σῆς εὐεργεσίας ἀγαθῶν ἀπολαύουσιν, ὅσοι δὲ ταύτης ἐκτός, τῶν μεγίστων καὶ καλλίστων ἐστέρηνται· ἀλλ' ἐπειδὴ τοσοῦτος εἶς, ἐπιθυμοῦμεν φανῆναί σε καὶ ἐν τοῖς τόποις τούτοις· πλείστη δὲ γὰρ σκοτία καὶ ζόφος κατέλαβε τὰ ἡμέτερα. τί δέ ἐστι τὸ καθ' ἡμᾶς σκότος ἢ τίς ὁ ζόφος; αἱ τῶν ἐθνῶν ἐπιδρομαί, αἱ αἰχμαλωσίαι, οἱ ἀφανισμοὶ τῶν πόλεων, τῶν κάστρων, τῶν χωρῶν, χρεία δὲ ἐν τούτοις τοῦ σώζοντος καὶ λυτρωσομένου· οὗτός ἐστιν, ὃν ὁ θεὸς ἐγερεῖ καὶ τῇ δεξιᾷ ὑψώσει, εὐχόμεθα δέ, ἵνα αὐτὸς ἐκεῖνος ὑπάρχεις. οἱ ἐντιμότατοι καὶ συνετώτατοι ἄνθρωποι οἱ τοιοῦτοι, οἵπερ τὴν σὴν ἀφιγμένοι βασιλείαν καὶ πιστοί τε βασιλείας, ὅσα περὶ τῶν τῆς Ῥωμανίας πραγμάτων ἀνήγγειλαν, εἰσὶν ἀληθῆ καὶ δεκτέα τὰ παρ' αὐτῶν· οἱ γὰρ ἄνθρωποι χρήσιμοι καὶ ἄξιοι πίστεως. ἡμεῖς δὲ εὐχόμεθα, εἴτε ἐν τοῖς τῆς Φραγγίας μέρεσιν, εἴτε ἐν τοῖς τόποις τούτοις ἰδεῖν σε καὶ προσκυνῆσαί σε. ὁ θεὸς διατηροῖ τὸ κράτος τὸ τῆς βασιλείας σου ὑγιές, εὔθυμον, πολυχρόνιον.

Ex origin. tabularii Parisiensis edidit Du Fresne, ibid. 53.

VII. 6883 (1374) 21. septembris ind. XIII.

Iulius de Altavilla Theodoro Cabasilae emphyteutice tradit fundum.

Σίγνον	Γουλίου δὲ Ἀλταβήλα
ἠκείᾳ	χειρὶ προέταξεν.

† Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀμήν. Βασιλέβοντος τῆς ἐκλαμπροτάτης καὶ πανὐψιλοτάτης καὶ ἐκλαμπροτάτης, κραταιοτάτης κυρίας ἡμῶν, κυρᾶς Τζουάννης, θεοῦ χάριτι Ἱερουσαλὴμ καὶ Σικελίας ῥιγέννης, δουκίσσας Ἀπουλίας καὶ πριγγηκάτου Κάπουας, Προβεντζίας καὶ Φορκαλκερίας δὲ μάλλον καὶ Παιδιμόντε κωμήτισας, ἔτι τε παντὸς πριγγιπάτου Ταράντου καὶ Ἀχαΐας, πόλεώς τε καὶ νήσου τῶν Κορυφῶν. ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐ-

τῆς καὶ κυριώτιτος ἔτει λγ', ἡμέρᾳ κα' τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸς τῆς ιγ' ἰνδικτιῶνος ἐγὼ Γοόλιος δὲ Ἀλταβήλα ὁ τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν προτάξας ἑκουσίως καὶ αὐτοπροαίρετως, ἠκοίᾳ δέ μου τῇ βουλῇ καὶ θελήσῃ βέβαιον ποιῶ τοῖς πᾶσι καὶ δῆλον διὰ τοῦ παρόντος νομικάτου καὶ μεμαρτυριμένου γράμματος ἐνόπιον καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν παρατυχόντων ἐντίμων μαρτύρων, τῶν καὶ κάτωθεν μελλόντων ὑπογράφε, τοῦ τε κυροῦ Ἀδὰμ τοῦ Σανταπολήτου, κυροῦ Ἀμουνέτου δὲ Γὼτ, νοταρίου κυροῦ Μαρίνου δὲ Ἀλησάνω, Ῥίκου τοῦ Μαρκεσάνου, ἀλλὰ δὴ καὶ Τζήλου δὲ Πάυ καὶ ἑτέρων, ὅτι δέδωκα γῆν μερικὴν διμοδίου ἑνὸς πρὸς τὸν κὺρ Θεόδωρον τὸν Καβάσιλαν ἕνεκεν δι' ἐφιτευσίας ἤτι διὰ ὑποδολιάτικον πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τοὺς καταγωμένους αὐτοῦ υἱοὺς καὶ κληρονώμους, ἤγουν ἀπὸ τὸν τόπον, ὃν ἔχω ἀπὸ τὴν νέαν πατρονίαν, ὅπερ μου ἐυτερέωσεν καὶ ἐπουφέρμεφεν ἡ κυρά μας ἡ πανυφιλοτάτη καὶ ἐκλαμπροτάτη ῥιγένη τῷ ὄντι εἰς τὴν Ποταμίαν τοῦ Σιδαρίου, ὡς ἵνα ποιήσει μυλικὸν ἐργαστήριον καὶ ἀπονέμοι καὶ ἐκτελεῖ κατ' ἔτος αὐτὸς καὶ οἱ κληρονώμοι τούτου ἕνεκεν διὰ τὸν τοιοῦτον τόπον δολιάτικον περὶν λότρας εἴμοισι, καὶ οὐχί τι πλέον, νὰ ἔχει δὲ ἄδειαν καὶ ἐλευθερίαν παρ' ἐμοῦ καὶ τοῦ μέρους μου ὅλλου εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα νὰ ἐξεβάλῃ καὶ κάμῃ τὼ αὐλάκην τοῦ ῥυθέντος μύλωνος ἀπὸ τὸν τόπον μου, μὴ διενοχλουμένου τοῦ ῥιθέντος Καβάσιλα πώποτε καὶ τοῦ μέρους αὐτοῦ, μήτε μὲν παρ' ἐμοῦ, μήτε καὶ ἀπὸ τῶν ἡμετέρων κληρονόμων καὶ διαδοχοκατόχων. ἔχει δὲ ὁ ῥιθεὶς τόπος τὸν πλησιασμὸν οὕτως· πλησίον τοῦ παλαιοῦ μύλου τοῦ ποτε Ἰωάννου τοῦ Λευκαδίτη καὶ πλησίον τῶν χωραφίων τῶν Βολημωτινῶν καὶ πλησίον τῶν χωραφίων τοῦ Αἰγίδου ἐκείνου τοῦ Γαλβάνου τῆς κληρονωμίας, ἃ λεγονται καὶ καλοῦνται τοῦ Βροντιάμένου, ἀλλὰ δὴ καὶ σύνεγγιστα τῶν αἰτέρων μου χωραφίων, δι' οὗ καὶ εἰς νωμὴν καὶ δεσποτίαν, ἐξουσίαν καὶ κυριότητα τέθηκα αὐτὸν ἀπὸ τὴν σίμερον, ἥτις ἔστι μὴν καὶ ἴνδοκτος, ὡς ἀνωτέρως γέγραπται διὰ νομικάτου κονδύλου, ὡς ἦν ἔθως, ἐνόπιον τῶν προριθέντων μαρτύρων ἔνδων τῆς πόλεως τῶν Κορυφῶν ἐντὼς τοῦ κάστρου τῆς σιδηρίας πόρτας, καὶ ὅρκον ποιήσας καὶ ἐφομώσας εἰς τὰ τοῦ θεοῦ ἅγια εὐαγγέλια στέρξαι ταῦτα στερεὰ καὶ ἀπαρασάλευτα εἰς τὸν χρόνον καὶ αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἐγώ τε καὶ οἱ ἐμοὶ κληρονώμοι, ὅθεν καὶ ὀφίλι ποιεῖν ἐπὶ τούτῳ αὐτὸς καὶ οἱ κλη-

ρονόμοι τούτου, ἤτι καὶ βούληνται, ἔν τε τοῦ κτᾶσθαι, χρᾶσθαι, νέμεσθαι, πολεῖν, δωρίσθαι, ἀνταλάττην, προιξὶ διδώνε, ληγατεύειν, παραπέμπειν, ναοῖς θείοις ἀφιερεῖν, παίνησιν νέμεσθαι καὶ τἄλλα πάντα ποιεῖν καὶ πράττειν, ὅσα αὐτοῖς τὰ δοκοῦντα καὶ δόξαντα γεννήσονται, ὡς τὴν κυριώτητα καὶ ἐξουσίαν παρ' ἐμοῦ λαβόντες, ἡμῶν δὲ ἀφησαμένων ἀπὸ τὴν σήμερον ἐμοῦ τε καὶ τῶν ἐμῶν κληρονόμων καὶ διαδοχοκατόχων πάντων τοῦ μήποτε τῷ καιρῷ ἢ χρόνῳ εἴχωμεν ἀνατρέψαι ἢ διασίσε τὸ παρὸν νομικάτον ἔγραφον εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα, σωζομένου δὲ νὰ ἐκπληροῦν πρός με τὼ ριθὲν δολητάτικον αὐτός τε ὁ ριθεὶς κὺρ Θεόδωρος. ὁ Καβάσιλας καὶ οἱ κληρονώμοι τούτου πρός με καὶ πρὸς τοὺς ἐμοὺς κληρονώμους, ἤτι τὼ εἴμοισι τῆς λύτρας τὼ κερίν· καὶ οὕτως ὀφίλει ἔχειν τὸ στέργον, τὼ βέβαιον, τὸ ἀπαρασάλευτον εἰς ἀεὶ καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα. ἢ δὲ καὶ πηραθῆναι ἡμᾶς πόποτε τῶν καιρῶν τοῦ διασίσε τὴν παροῦσαν νομικὴν καὶ ἐμμάρτυρον συμφωνίαν ἕνεκεν τοῦ τοιούτου δολιατίκου, ἵνα μὴ εἴχωμεν εἰσακούεσθαι ἢ προσδέχεσθαι ἐφ' οἷς ἂν εἴχωμεν λέγειν, μήτε ἐν σεκρέτῳ καὶ δικαστηρίῳ ἢ ἐν παντὶ κρίσῃ, ὅπου καὶ ἴεν ἐν παντὶ τόπῳ, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ ἀποδιωκώμεθα ἐκ πάσης κρίσεως κατησχημένοι, καὶ οὐ μόνον ἐκδιώκεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐμπεσούμεθα ὑπὸ ποινῆς πρός τε τῇ αὐθεντικῇ καὶ ριγεννικῇ ἡμῶν κόρτῃ καὶ πρὸς τὼ μέρος σου τοῦ ριθέντος Καβάσιλα ὀγγίας εἴκοσι καὶ πέντε δηνερικῶς· ἔστω τὰ μὲν εἵμοισι, ὡς δεδήλωται, εἰς τὴν αὐθεντικὴν ἡμῶν κόρτην, τὰ δὲ ἄλλα εἰς τὼ μέρος σου. ὁμοίως ἐμπεσούμεθα καὶ εἰς τὴν τοῦ ὅρκου ποινήν. τῆς δὲ ποινῆς καταβληθείσις καὶ πληρωθείσις ἢ ἀκαταβλήτου καὶ ἀπληρώτης τὼ παρὸν νομικάτον ἔγραφον καὶ ἐμμάρτυρον ἐχέτω τὼ στερεὸν καὶ ἀμεταποίητον εἰς τὸν χρόνον τὸν ἅπαντα. ἔτι δὲ μᾶλλον ὀφίλωμέν σοι ποιεῖν περὶ τούτου καὶ τὸν καθολικὸν δεφενδίωνα ἀπὸ παντὸς προσώπου ἐγὼ καὶ οἱ ἐμοὶ κληρονώμοι [εἰς] σὲ καὶ τοὺς σοὺς κληρονώμους καὶ παντοίους διαδοχωκατόχους. ταῦτα τοίνυν ἐγὼ νομικὸς Σεβαστὸς Δημήτριος ὁ Μαλάκης, ἀξιωθεὶς παρὰ τὸν ἄνωθεν, γράφας τὸ παρὸν ὄφως χειρὶ τῇ ἐμοὶ ἔχωντι τὼ ὀφφίκιον ἦνε μας νομικὸς πόλεως τῶν Κορυφῶν καὶ τῆς ὅλης νήσου προστάξῃ θείᾳ καὶ κελεύσῃ βασιλικῇ διὰ ἰσχειρότιτος τοῦ ἡμετέρου ὀφφικίου ἐπ' ὄψῃ τῶν προειριμένων μαρτύρων· ἔχει δὲ ἐντεῦθεν τὸ σύνηθες σιμείω ἐμῶν

τοῦ νομικοῦ καὶ τῇ ὑπογραφῇ τῇ ἐμοὶ διὰ μονοκονδύλου. ἔτους ,ςωπγ' †.

Σεβαστὸς Δημήτριος.

† Ego Aymonettus de Hugoth testor sum.

† Ego Herricus Marchesanus testis sum.

† Ego Gileetus de Pay testor sum.

† Ego Adam de Sancto Ypolith testor sum.

† Ὁ τῆς πόλεως τῶν Κορυφῶν καὶ τῆς ὅλης νήσου νομικὸς Σεβαστὸς Δημήτριος ὁ Μαλάκης πρὸς ὑποχωρῶν ὑπέγραψα.

† Ego notarius Marinus de Alisano, qui omnibus predictis interfui, me subscripsi.

Ex originali, quod est Corcyrae, descripsit C. Hopf.

VIII. 6895 (1387) 15. ianuario ind. X.

Nerius de Acciaiolis, dux Athenarum, Nicolao de Athenis tradit fundum.

† Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἡμεῖς Νέριος ντὲ Ἀτζαϊώλης, αὐθέντης καστελανίας Κορίνθου, δουκιάμου τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν περὶ αὐτούς, διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου καὶ ἀσφαλεστάτου γράμματος ποιοῦμεν γνωστὸν τοῖς πᾶσι, παντίοις τε καὶ ἑτέροις ἀνθρώποις, βασάλοις καὶ ὑποταγμένοις τῆς ἡμετέρας αὐθεντίας τοῖς μέλλουσιν ὁρᾷν καὶ ἀκούειν τὸ παρὸν ἡμέτερον προβηλέτζιον, ὅτι διὰ τὴν καλὴν καὶ ἀληθινὴν δούλευσιν, ἣν ἐποίησεν καὶ ποιεῖν οὐ παύσει ὁ ἡμέτερος γραμματικὸς Δαμιανὸς Ὀφιομάχος πρὸς ἡμᾶς, ὁμοίως δὲ καὶ διὰ τὴν καλὴν ἀγάπην, ἣν ἔχομεν πρὸς τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ καὶ εὐγενῆν νέον, υἱὸν ἐκείνου ποτὲ εὐγενοῦς καβαλλαρίου, τοῦ μισὲρ Πέρου ντὲ Ἀτέναις, λεγομένου Ἰατροῦ, ἕνεκεν τούτου ἀπεντεῦθεν καὶ ἀπὸ τὴν σήμερον δεδώκαμεν καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν δίδομεν διὰ ἡμᾶς καὶ διὰ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους ἡμῶν πρὸς τὸν εἰρημένον εὐγενῆν νέον Νικόλαον ντὲ Ἀτέναις καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτοῦ ἀπὸ τὸν ἡμέρερον τόπον τῆς Βελισκῶς γῆν νομισμάτων πεντήκοντα καὶ τὸ στάσιον, ὃ ἦτον ποτὲ τοῦ Πυρῆ Μπουργουνίου μέσον τῶν τοιούτων συνόρων, ἤτις κατὰ ἀνατολὴν πρὸς τὴν δημοσίαν ὁδὸν, δύσιν ὁμοίως τὴν ἑτέραν δημοσίαν, ἄρκτον τὰ ἡμέτερα, πρὸς δὲ μεσημβρίαν τὸ μονοπάτιον καὶ τὸ ῥηθὲν στάσιον τοῦ αὐτοῦ Πυρῆ. ὁμοίως στρέφομεν πρὸς τὸν αὐ-

τὸν εὐγενὴν Νικόλαον τὴν γῆν τῶν ἑκατὸν νομισμάτων ἀπὸ τὸν ἡμέτερον τόπον τοῦ Ἀετοῦ, ἣν εἶχεν καὶ ἐγνώριζεν ἐξ ἡμᾶς ὁ εἰρημένος ποτὲ μισὲρ Πέρος, ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸς καὶ οἱ κληρονόμοι καὶ διάδοχοι αὐτοῦ τὴν ῥηθεῖσαν γῆν ὀφείλῃ κατέχειν ἢ κρατεῖν, δεσπόζειν καὶ κυριεύειν ἀλογαριάστως, μὴ παρά τινος ἀφ' ἡμῶν ἢ ἀπὸ τοῦ μέρους ἡμῶν διασειόμενος ἢ κἂν ποσῶς λόγον ποιούμενος. μόνον μέντοι ὀφείλει αὐτὸς καὶ οἱ κληρονόμοι καὶ διάδοχοι αὐτοῦ ποιεῖν πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς τοὺς κληρονόμους ἡμῶν εἰς τὴν ἡμετέραν ἀνάκραξιν καὶ συντροφίαν ὑπὲρ χάριν ἐγνωρισμένος σωματικῶς μετὰ ἀλόγου καὶ ἁρμάτων ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἡμέρας . . . . καὶ οὐχὶ ἕτερον δίκαιον πλέον τὶ τὸ οἱονοῦν διορίζοντα τοῖς πᾶσι, παντοίοις τε καὶ ἑκάστοις ἡμετέροις ὀφφικιάλλοις, τοὺς ὄντας καὶ τοὺς μέλλοντας εἰσελθεῖν, ὅτι τὸν εἰρημένον εὐγενὴν Νικόλαον ντὲ Ἀτέναις καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ ἵνα τὰ ῥηθέντα ἀκίνητα οὐ μὴ ποιησο . . . . τὶ τὸ οἱονοῦν, ἀλλὰ νὰ διαφεντεύουν αὐτοὺς . . . πάσης νόμαις καὶ δικαστηρίοις. διὰ γὰρ περισσοτέραν ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν ὡρίσαμεν καὶ ἐγεγόνει πρὸς αὐτὸν τὸ παρὸν ἡμέτερον πριβελέτζιον, γραφὲν ἐν Ἀ θ ή ν α ι ς μ η ν ὶ ἰ α ν ο υ α ρ ί ῳ ι ε', ἰ ν δ ι κ τ ι ῶ ν ο ς ι', ἔ τ ο υ ς ,ϛω' ἐ ν ν ε ν η κ ο σ τ ο ῦ π έ μ π τ ο υ, καὶ ἐβουλώθη μετὰ τῆς ἡμετέρας βούλας εἰς ἀσφάλειαν πάντων τῶν ὁρώντων.

Παρεξεβλήθη τὸ παρὸν πριβελέγιον διὰ χειρὸς κἀμοῦ Μιχαὴλ τοῦ Μενδρίνου, γραμματικοῦ κάμαρας καὶ κούρτης Ναυπλίου, ἀπὸ ἕναν πριβελέγιον βένρανον ἄρμας καὶ σημεῖον βεβουλωμένον τοῦ κατὲ μισὲρ Ῥανιέρου δὲ Ἀτζαϊώλη ἀπὸ λόγον εἰς λόγον διὰ ὁρισμοῦ τοῦ πανευγενεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου ἡμῶν αὐθέντου μισὲρ Τζουάνε Λαουρδάνου, τετιμημένου πρόδεστάτου καὶ καπιτάνου Ναυπλίου, εἰς ἔτη ,αυμγ' ἐν μηνὶ ἀπριλλίῳ ιε' εἰς ἀνάκραξιν κυροῦ Πέρου ντὲ Ἀτέναις, καὶ τὸ εἰρημένον καὶ καθολικὸν πριβελέγιον εὑρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ αὐτοῦ αὐταδέλφου, κυροῦ Φεράντος.

Apographum membr. tabularii Florentini. Edidit Buchon, Recherches 1. 420. Nouvelles Recherches 2. 220.

IX. (1390).

Theodorus Palaeologus, despota Peloponnesi, litteras dat ad Amadeum VI., Sabaudiae principem.

† Τῷ ὑψηλοτάτῳ, ἐνδοξοτάτῳ, ἐκλαμπροτάτῳ καὶ ἀκριβεστάτῳ ἀδελφῷ τῆς βασιλείας μου, κυρῷ Ἀμεντέῳ ντὲ Σαβοΐα, πρίγγιπι Ἀχαΐας, Θεόδωρος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ εὐσεβὴς δεσπότης, Παλαιολόγος

ὁ Πορφυρογέννητος, ὑγιείαν μετὰ ἀδελφικῆς διαθέσεως· τὴν γραφὴν τῆς αὐθεντίας σου ἐδεξάμεθα παρὰ τοῦ εὐγενοῦς τοῦ κῦρ Πέτρου Λατὼρ, καὶ ἐγνωρίσαμεν κατὰ πρῶτον, ὅπως διὰ τῆς τοῦ θεοῦ βοηθείας ἔνι ἡ αὐθεντία σου ὁλόκαλα, καὶ ἤρεσέ μας τοῦτο κατὰ πολὺ καὶ ἐχάρημεν. διὸ γοῦν ἐξεύρομεν, ὅτι καὶ ἡ αὐθεντία σας ἀγαπᾶ μας, μηνύομέν σοι, ἵνα γνωρίσητε, ὅτι καὶ ἡμεῖς ὁλόκαλα ἤμεθα μὲ τὸν θεόν. καθὼς δέ μας ἔγραφεν ἡ αὐθεντία σας, ὅτι τὸ ἐχρήζετε νά μας μηνύσητε, ἐθαρρήσατε τοῦτο πρὸς τὸ εἰρημένον κῦρ Πέτρον, ἵνα τὸ δείξῃ πρὸς τὴν βασιλείαν μου, ἰδοὺ ἔδειξέ μας ὅσα [αὐτῷ ἀνα]τεθείκατε, καὶ ἐγνωρίσαμεν καὶ θαρρέσαμεν γοῦν καὶ ἡμεῖς πάλιν, καὶ συνετύχαμεν πρὸς αὐτὸν, ὅσον ἠβουλόμεθα, καὶ ἐχρήζαμεν, ἵνα μηνύσωμεν τῇ αὐθεντίᾳ σου, καὶ θέλεις γνωρίσειν παρ' αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν γράφομεν πρὸς τὴν αὐθεντίαν σου πλατύτερον.

† Δεσπότης ὁ Πορφυρογέννητος †.

A tergo: † Τῷ ὑψηλοτάτῳ, ἐνδοξοτάτῳ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ ἀκριβεστάτῳ ἀδελφῷ τῆς βασιλείας μου, κὺρ Ἀμεντέῳ ντὲ Σαβοΐᾳ, πρίγγιπι Ἀχαΐας, Θεόδωρος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ εὐσεβὴς δεσπότης, Παλαιολόγος Πορφυρογέννητος †.

Orig, cart. tabularii Taurinensis. Italice editum est a Datta, Storia dei principi di Savoia del ramo d'Acaia. Torino 1832. 2. 268.

X. Sine anno.

Theodorus Palaeologus, despota Peloponnesi, mittit litteras ad cardinalem Angelum de Acciaiolis.

† Περιπόθητε θεῖε τοῦ ἑαυτοῦ μου, ἐνδοξότατε, αἰδεσιμώτατε, σεβασμιώτατε καὶ ἀξιώτατε καρδινάλιε τῆς Φλωρέντζας, μεσὺρ Ἄγγελε. ὁ αἰδεσιμώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἄντρου, ὁ φρὰ Ἰάκωβος, ἦλθεν ἐδῶ εἰς ἡμᾶς· ἐδεξάμεθα οὖν παρ' αὐτοῦ τὰς γραφὰς τῆς σεβασμιότητός σου, καὶ ἐγνωρίσαμεν ἐξ αὐτῶν, ὅσον ἐδήλουν· ὁμοίως ἐμάθαμεν καὶ ἀπὸ τοῦ εἰρημένου ἐπισκόπου, ὅσον μετ' αὐτοῦ μᾶς ἐμήνυες. ἤρεσε γοῦν ἡμῖν κατὰ πολύ· γίνωσκε, ὅ τι ἐμήνυες πρὸς ἡμᾶς μετ' ἐλευθερίας καὶ θάρρους, τὸ ἐβούλου καὶ ἔχρηζες, καὶ ἐκεῖ, ὅπου μεσολαβεῖ φιλία καθαρὰ καὶ συγγένεια, οὕτως ἔνι πρέπον καὶ δίκαιον, ἵνα γένηται, καὶ ὀρεγόμεθα, ὅτι οὐ μόνον διὰ τώρα, ἀλλὰ καὶ πάν-

τοτε τὸ ἔνι εἰς ὄρεξιν τῆς σεβασμιότητός σου καὶ βούλησιν, ἵνα μᾶς μηνύῃς τοῦτο μετὰ πολλῆς πληροφορίας καὶ θάρρους, καὶ μέλλομεν ἡγεῖσθαι καὶ ἔχειν τοῦτο εἰς μεγάλην ἡμῶν εὐφροσύνην καὶ ὄρεξιν. ἀπὸ δὲ τοῦ εἰρημένου ἐπισκόπου τῆς Ἄντρου θέλει γνωρίσειν καθαρὰ εἰς πλάτος ἡ σεβασμιότης σου, ὅσον πρὸς αὐτὸν ἀνεθήκαμεν καὶ συνετύχαμεν νὰ διδάξῃ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν γράφομεν πρὸς τὴν σεβασμιότητά σου πλατύτερον. τὸ πρᾶγμα οὖν στέκεται, ὅτι νὰ πέμψῃ ἡ σεβασμιότης σου ἐδῶ εἰς ἡμᾶς ἢ τὸν εἰρημένον ἐπίσκοπον τῆς Ἄντρου ἢ ἄλλον τινά, ὃν χρῄζεις, μὲ δύναμιν καὶ ἐλευθερίαν τοιαύτην, ὅπου νὰ περάσῃ νὰ τελειώσῃ καὶ νὰ διορθώσῃ τὸ πρᾶγμα αὐτό, τὸ συνετύχαμεν μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ τὸ ἔχει ὁ θεός. θέλομεν νὰ ἤμεθα καλὰ καὶ νὰ εὕρωμεν, ὅτι ἔχομεν καὶ δίκαιον, ἵνα πράξωμεν αὐτὸ . . . . . δὲ ὁ καιρὸς μᾶς ἐμποδίζῃ πρὸς τὸ νὰ ποιήσωμεν, τοῦτο θέλομεν τὸ ποιήσειν, μὲ τοῦ θεοῦ τὴν βοήθειαν †.

† Δεσπότης ὁ Πορφηρογεννήτης †.

E tabulario Ricasoliano, quod est Florentiae, edidit Buchon, Nouvelles Recherches 2. 237.

XI. 6930 (1422) 7. augusti ind. XV.

Antonius de Acciaiolis, dux Athenarum, mercatoribus Florentinis in dominio suo concedit quaedam privilegia.

Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἡμεῖς Ἀντώνιος δὲ Ἀτζαϊόλλης καὶ αὐθέντης Ἀθηνῶν, Θηβῶν, παντὸς δουκιάμου καὶ τῶν ἑξῆς, δηλοποιοῦμεν τοῖς πᾶσι καὶ παντοίοις ἀνθρώποις, ὡς παρακατιὼν ὁ λόγος δηλώσειεν, ὅτι ἐπειδὴ ὁ ἐντιμότατος καὶ διακριτικώτατος ἀνήρ, ὀνόματι σὲρ Τομάζος δὲ Φραγγίσκου Ἀλτεράπτι, ἐλήλυθε πρὸς ἡμᾶς ἐκ μέρους τῆς περιφανεστάτης καὶ ἐκλαμπροτάτης, ἀλλὰ δὴ καὶ μεγαλειοτάτης αὐθεντίας κουμουνίου τῆς Φιορέτζας, ὅστις ἔδειξεν καὶ ἐφανέρωσεν πρὸς ἡμᾶς ῥήματα παρὰ τῆς περιφανεστάτης καὶ ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας κουμουνίου τῆς Φιορέτζας, αἰτοῦντα μετὰ θάρρους καὶ ἐλευθερίας, ὥς τις κἀγὼ ὑπάρχω ἐκ γένους πατρίδος καὶ γνήσιος υἱὸς τῆς περιφανεστάτης προειρημένης αὐθεντίας, ἵνα ἔχωσιν οἱ ἅπαντες ἐγκάτοικοι πόλεως Φιορέτζας, οἱ παρόντες καὶ οἱ μέλλοντες, ὅπου δ᾽ ἂν καὶ εὑρίσκωνται, ἄδειαν καὶ ἁπλῆν ἐξουσίαν εἰ . . . . τὸ ἐξόδου καὶ εἰ-

ρηνικῆς πράξεως μετὰ ἐμπορίας καὶ πραγματικῆς ὑποθέσεως εἰς ἅπασαν τὴν ἡμετέραν ὑποκράτησιν, πόλεις, χώρας καὶ τόπους. ἡμεῖς δὲ ἤνι σκέψαντος ἡ . . . νωὶ καὶ ἀγάπην ἤνι δεικνύοντα ἡ περιφανεστάτη αὐθεντία πρὸς ἡμᾶς μετὰ περιχαρίας καὶ ἀγαλλιάσεως οὐ [μικρᾶς], εὐθὺς ὑπήκοοι ἐγενόμεθα τῆς τοιαύτης αἰτήσεως, ὡς γνήσιος υἱὸς καὶ ἐ . . . ους· καὶ ποιοῦμεν ἀπεντεῦθεν καὶ ἀπὸ τὴν σήμερον, ὅτι ἅπασα ξύλον πλευτικόν, κάτεργον, ναῦς μετὰ . . . . καὶ ἀρμένων, μικρὸν καὶ μεγάλον, φορτωμένον καὶ ἀφόρτιτον, ἐρχόμενον ἀνατολὰς ἢ ἀπὸ δυσμῶν μετὰ πάσης πραγματείας κεφορτιμένον, ζωοτροφίας καὶ ἑτέρας ἄλλης ὑπάρξεως . . ., ὁπόθεν δ' ἂν καὶ ἀνέλθῃ, ὡς ἵνα ἔχουν ἀπάδιαν καὶ ἁπλῆν ἐξουσίαν [οἱ] αὐθένταις Φιορεντῖνοι, νὰ ἀπληκεύσουν εἰς λιμαιῶνας ἀκρωτηρίων παραθαλασσίας καὶ εἰς αὐτ' . . . . τῆς θαλάσσης τῆς ἡμετέρας διακρατήσεως . . . καὶ εἰς ὃν . . . . καὶ νὰ ἔχουν ἀπάδιαν, εἰς ὅσον καιρὸν θέλουν, νὰ στέκουν ἐλεύθεροι καὶ ἀνεμπόδιστοι οἱ πρ[αγματευταὶ] αὐτῶν, τὰ πλευτικὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν θέλουν νὰ ἀπέρχωνται . . . . . ἢ καταρτικὸν ἢ βάθος θαλάσσης ἢ κάνέναν πλήρωναν καὶ συνήθιον τοῦ αἰγιαλοῦ, ἥμισυ . . . . τὰ συνηθισμένα κουμέρκια καὶ γαμπέλας τῆς ξηρᾶς κατὰ τὰ . . . . . . συνήθια τῆς ἡμετέρας διακρατήσεως ἐκληρῇς ταῦτα καὶ μόνον. ὡς ἵνα ἔχουν ἀπάδιαν καὶ [ἐξουσίαν] ἁπλῆν τοῦ ἀγοράζειν, πωλεῖν, συναλλάγματα ποιεῖν καὶ ἑτέρας ἄλλας [πραγματεί]ας καὶ πραγματευτικὴν εἰς ἅπασαν τὴν ἡμερέραν ἐξουσίαν καὶ ὑποκράτησιν ἀνενοχλήτως καὶ ἀνεμποδίστως . . . . ὡσαύτως ἐκπληροῦμεν καὶ τοῦτο χάριν τῆς περιφανεστάτης [αὐθεντίας κουμουνίου Φιορέτζας], ὅτι ἐάν ποτε καιροῖς σήμερον ἢ αὔριον βουληθοῦμεν ὡς ἵνα ποιήσωμεν κάμμίας γενεᾶς ἅτε Βενετίκων, Κατελάνων, Γενουβήσων καὶ ἑτέρας ἄλλης γενεᾶς κάμμίαν χάριτα . . . τὰ προειρημένα κεφάλαια ὀφείλουν ἔχειν καὶ οἱ προρρηθέντες Φιορεντῖνοι τὴν αὐτὴν χάριτα ἀνενοχλήτως. ὅθεν καὶ τούτου χάριν ὡρίσαμεν καὶ ἐγεγόνει τὸ παρὸν πριβελέτζιον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει τῶν Ἀθηνῶν, καὶ διὰ περισσοτέραν ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν πάντων τῶν ὁρώντων καὶ ἀκουόντων ἐβουλώθη καὶ μετὰ τῆς ἡμετέρας κάτωθεν κρεμαστῆς βούλας ἐν μηνὶ αὐγούστῳ ἑβδόμῃ, ἰνδικτιόνι ιε', ἔτη 6930.

E tabulario Ricasoliano Florentiae edidit Buchon, Recherches historiques sur la principauté française en Morée 2. 444. et Nouvelles Recherches 2. 289.

XII. 6936 (1428) 28. maii ind. VI.

Francisca Tocco, domina Cephaloniae et Sanctae Maurae, Iuliano Zaotae donat fundum.

† Φρανγγήσκα, διὰ τῆς Ἰησοῦ Χριστοῦ χάριτος βασίλης Ῥωμαίων, διλωκιοῦμεν διὰ τοῦ παρόντος ἡμεταίρου προστακτικοῦ καὶ ἐβεργιτικοῦ ὁρισμοῦ τῆς βασιλείας μου πρὸς πάντας τοὺς μέλλοντας θεορὴν καὶ ἀκούην αὐτῶ, ὁσῶτι ἔθος ἐστὴν τοῖς δεσπότες προκόπτην, ἐβεργετὴν καὶ αὐξένην πάντας τοὺς ἀξίους, ἦδι καὶ ἡ βασιλεία μου, γινόσκον τὰς δούλευσες καλὲς καὶ ἐνεμπηστευμένας ἀπὸ τὸν ἐντιμώτατον, οἰκιόν, ἀκριβῶν καὶ ὑπεριγαπημένον λίζηον καὶ ἄρχονταν τῆς βασιλίας μας, κῦρ Τζουλλιάνον Ζαῶτα, ἐν ἧς ἐπίησεν κατ' ἀρχὰς καὶ μέλλι πιήσε καὶ ἀπὸ τοῦ νῆν καὶ ἔμπροσθεν ἀπὸ καλῶν εἰς καλήτερα, ἐκ μέρους ἡμεταίρου καὶ ἐκ μέρους τὸν ἡμετέρων κληρονώμων καὶ διαδόχων ἡμῶν δίδωμεν, ἐπιδίδωμεν, χαρίζομεν καὶ ἐβεργετοῦμεν καὶ ὡς ναίον ἐπιδίδωμεν ὁσπιτότοπον ἓν ἐντὸς τοῦ ἡμετέρου μου κάστρου Καιφαλονίας τοῦ ἁγίου Γεοργίου πλησίον τοῦ καστελλοίου μας κατὰ ἄρκτου καὶ βορίου μέρους, πλησίον καὶ συνεγκῆς τοῦ ὁσπητίου τοῦ ῥιθέντος ἄρχοντος κῦρ Τζουλλιάνου καὶ πλησίον τοῦ ἄρχοντος, κῦρ Ἀντωνίου δὲ Τόκκω, καὶ ἀπὸ τὸ ἕτερον μέρος πλησίον ὁσπητίου τοῦ ποτε ἄρχωντός μας, κῦρ Κάρλοπλλ . . . ., ὅπιον ὁσπήτιον ἦτον προλαβῶν τοῦ ποτὲ Μαρμάνθου τοῦ Βαρβερώτου καὶ ἐξέπεσεν εἰς τὴν κούρτην μας δικαιολογημένα, καὶ ἡμεῖς ἄρτι τὸ δίδωμεν πρὸς τὸν ἡριμένον ἄρχοντάν μας, κῦρ Τζουλλιάνον, καὶ πρὸς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ἄρεν καὶ θήλι σαρκικὰ νόμιμα ἐξερχόμενα ἀπὸ τὸ κορμίν του, ἵνα ἔχωσην αὐτῶ ἀτάραχα, ἀσκανδάλιστα καὶ ἀνεμπόδηστα, μὶ παρά τινος ἱμποδηζόμενα ἢ ἐνοχλούμενα τὸ ἰωνὸν τὸ καθόλου, ὅπιον ὁσπιτοτόπιων ἡμεῖς τοὺς ἐζητίσαμεν τὸν πὰν εὐτυχέστατον αὐθέντην τὸν δεσπότην καὶ σὺν θεῷ αὐθέντην καὶ ἀνὴρ ἡμῶν, καὶ αὐτός μας τὸ ἐβεργέτεσεν, καὶ πάλην ἡμῆς μετὰ προσρώσεως καὶ θελίσεως τοῦ αὐθέντου τοῦ δεσπότου τὸ ἐπεδώθημεν πρὸς τὸν ἄρχωντά μας τὸν κῦρ Τζουλλιάνον, καὶ θέλωμεν, ἵνα ἔχει αὐτὸ εἰς πουρτζησίαν καὶ ἧς ὤνομαν κουρτζησίας αὐτός τε καὶ ἡ κληρονομία αὐτοῦ πουλήσην, χαρίσην, ἀλλάξουν, ἧς ἁγίους ναοὺς ἀμφιερὴν καὶ εἰς γαμικὰ συναλάγματα ἐκπέμπην ὡς πράγμαν πουρτζησίας, καὶ νὰ δεσπόζουν

αὐτὸ αἰ καὶ πάντοτε. ἐν τοῦτο γράφωμεν καὶ ὁρίζομεν πάντας τοὺς ἡμεταίρους ὀφιτζηάλλους τοῦ αὐτοῦ κάστρου Καιφαλλονίας, βητζερέντοις, βικαρίοις, μαστρωραζονάλλοις, τρεζουριερίοις, καστελλάνοις, πορκουράτωροις, γαβαρέτταες καὶ πᾶσιν ἑτέρις ἡμεταίρις ὀφιτζηάλλοις, τοὺς ὄντας ἤς τὸ παρὸν καὶ τοῖς μέλλοντας ἔσεσθαι καὶ ἀπὸ τοῦ νὴν καὶ ἔμπροσθεν ὁ καθὴς καὶ ἕκαστος ἤς τὸν καιρὸν τοῦ ὀφιτζήου αὐτοῦ, μιδὶς ἔστο ἀπότολμος διενοχλήσε, διασήσε, πρασεικήσε, ἀνακράξε, γυρεῦσε πόποτας διὰ κανέναν καιρῶν τὸν ἠριμένο μας ἄρχωντας καὶ λίζηον κῦρ Τζουλλιάνον Ζαῶτα ἢ τὴν κληρωνομίαν αὐτοῦ διὰ τὸ ἡριμένον ὀσπιτότοπον, ἀλλὰ νὰ ἔχουσι αὐτῷ, καθῶς ἄνωθεν ὄπομεν. ἀλλὰ καὶ ἂν πολλάκης κανῆς μείζων ἢ ἐλάττον ἤθελεν βάλην πρὸς αὐτοὺς τίποτας τινὰν διενόχλησι, ἐσῆς νὰ τοὺς διαφεντίζεται καὶ δικαιόζεται, ὃς καθὸς διαλαμβάνι ὁ παρόν μας ὁρισμός. οἱ δὲ ἡμέταιρος μας γαβαρέτος, Αὐγουστίνος Σπινίλο, εὐλέποντας τὸν παρόν μας ὁρισμῶν, ἐσὴ νὰ ἀπέλθης σωματικὸς καὶ νὰ δώσης καὶ παραδώσης τὸ αὐτὸ ὀσπιτότοπον πρὸς τὸν εὐγενῆ ἰκίον καὶ ὑπεριγαπιμένον λίζηον κῦρ Τζουλλιάνον Ζαῶτα καὶ πρὰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, καὶ βάλε αὐτοὺς εἰς νομὴν σωματικὴν καὶ ἀκερέαν κυριώτητα, καὶ πίησων πρὰς αὐτοὺς καὶ παραδωτικὸν κατὰ τὴν νομὴν καὶ συνήθειαν τοῦ τόπου. καὶ ὁ παρὸν ὁρισμὸς μετὰ τὸ ἀναγνωστίναι ἂς ἔχει τὸ στερεὸν, τὰ βαίβεον, τὸ ἀσφαλὲς καὶ τὸ ἀμεταπίητον, καὶ ἂς διαμένῃ πρὸς τὸν ἠριμένον κῦρ Τζουλλιάνων καὶ πρὸς τὴν κληρωνομίαν αὐτοῦ εἰς κωουτέλλαν αὐτὸν καὶ ἐμφάνιαν πάντων τῶν ὀρόντον. ἐγράφη ἐντὰς τῆς θεοσόστου πόλεως Ἁγίας Μαύρας ἐν μηνὶ μαΐῳ τῇ κη', ἰνδ. ς', ἔτει τῆς νὴν τρεχούσης ,ςϡλς' †.

† Φράγγισκα, χάριτι θεοῦ βασύλισσα Ῥωμαίων †.

Orig. chart. equitis Cicognae Venetiis. Minus accurate edid. Χιώτης, Ἱστορία τῆς Ζακύνθου *2. 624.*

XIII. 6940 (1432) 1. februarii ind. X.

Guilelmus de Cancelieriis, canonicus ecclesiae metropolitanae Atheniensis, Gregorio Chamachae tradit fundum.

Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. κἀγὼ πρε[σβύτερος] Γουλίαλμος ντὲ Καντζηλιὲρ, κανόνικος καὶ καντοῦρος, ἀλλὰ δὴ καὶ μανεγηλέρης τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ποιῶ γνώριμον καὶ φανερὸν πᾶσιν ἀνθρώποις τοῖς μέλλουσιν ὁρᾶν καὶ ἀκοῦσαι τὸ παρόν μου χαρτὶν καὶ ἔγγραφον τὸ ἐξ ἐπερωτήσεως καὶ ὁμολογίας μου ἐκτεθὲν, ὅτι ἀπεντεῦθεν ἰδοὺ ἀπὸ τὴν σήμερον χαριτόνω καὶ παραδίδω πρὸς σὲ Γρηγόριον τὸν Χαμάχην καὶ πρὸς ἅπαντα μέρη τῶν διαδόχων [καὶ κληρονόμων] σου τὸ ἡμέτερόν μοι χωράφιον τὸ ὂν ἀπὸ τῆς κανονικαίας μου τοῦ πρε[σβυτέρου], τὸ ὁποῖον χωράφιον ἐπροσκάτεχάν τινες κρυφίως, καὶ οὐδὲν εἶχεν ἡ δηλουμένη κανονικαία καὶ ἐξ αὐτοῦ ποτὲ συμφέρον. ἐπειδὴ τὴν σήμερον ἔφθασα καὶ ἐκέρδησα τοῦτο μετὰ κρίσεως τοῦ πανυψηλοτάτου ἡμῶν αὐθέντου μισὲρ Ἀντωνίου ντὲ Ἀτζαϊώλη καὶ αὐθέντου Ἀθηνῶν, Θηβῶν καὶ τῶν ἑξῆς, τὸ διακείμενον ὑπὸ τὴν τοποθεσίαν τοῦ Δράκου, τό τε πλησίον Σταυράκη τοῦ Μαρκαδάντου καὶ τῶν ἐκεῖσε τριῶν ὁδῶν, ὅπως καθέξας τὸ τοιοῦτον χωράφιον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἀεὶ, παιδῶν τῶν παιδίων σου κατὰ διαδοχὰς γένους, ἕως ἂν ὁ ἥλιος τὸ πᾶν ἐφορᾷ, τοῦτο βελτιοποιῇς καὶ κατασπέρνῃς αὐτὸ σπέρματα, ὁποῖα ἄρα θέλῃς καὶ βούλεσαι, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ἅπαντα τὰ βουλητέα σοι ποιῶν ἐν αὐτῷ, τὴν εἴσοδόν τε αὐτοῦ ἅπασαν ὀφείλῃς ἀποκερδαίνειν μετὰ τῶν μερῶν τε καὶ κληρονόμων σου μονομερῶς καὶ ἀκρωτηριάστως, προσέτι δὲ καὶ ἄδειαν [ὀφείλεις] ἔχειν τοῦ ἐπιδίδειν σε τὸ τοιοῦτον χωράφιον εἰς οἷα δ' ἂν πρόσωπα βούλῃ παντοιοτρόπως, μὴ δυναμένου παρ' ἐμοῦ τοῦ [πρεσβυτέρου τῆς] δηλουμένης κανονικαίας διασειόμενος ἢ ἐνοχλούμενος ἢ ἀναθεωρούμενος ἢ ἐμποδιζόμενος ἢ τὸ παράπαν λογοποιούμενος, διὰ τὸ λαβεῖν με ἀπὸ σοῦ τὴν σήμερον ἕνεκεν τούτου χάριν εἰς δεικτικῶν . . . πλὴν δὲ ὡς ὀφείλοντός σου καὶ μόνον τοῦ ἐκπληρεῖν καὶ ἐπιδιδεῖν σύ τε καὶ πάντες οἱ διάδοχοι κάτολοι καὶ κληρονόμοι σου ἐτησίως χάριν ἀποκοπὴν κάθε αὔγουστον μῆνα τῆς κοιμήσεως σολδία δέκα καὶ ἓξ ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ χωραφίου πρὸς τὸν κατὰ τὴν ἡμέραν ὑπάρχοντα κα-

νόνικον, καὶ οὐδὲν ἕτερον ἄλλο δίκαιον, τὸ οἱονοῦν. καὶ οὕτως ἐπιδίδοντας τὴν εἰρημένην ἀποκοπὴν μέλλεις ἔσθαι ἐν αὐτῷ ἀμετακίνητος παιδίων τῶν παιδίων σου, ὡς προλαβὼν ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, δεφεντευόμενος σύ τε καὶ ἅπαν τὸ μέρος σου ὑπὲρ τοῦ τοιούτου χωραφίου διὰ κατολῆ καὶ νόμου παρ' ἐμοῦ καὶ παντὸς τοῦ μέρους διακειμένης . . . τὴν σωματικὴν νομὴν παραδέδωκας πρὸς σὲ ἐν αὐτῷ ἐνώπιον τῶν κάτωθεν ἀξιοπίστων μαρτύρων, ὅθεν [καὶ] τὸ παρὸν ἔγγραφον ἐγεγόνει ἐξ ἐπιτροπῆς κἀμοῦ, γραφὲν δὲ διὰ χειρὸς νοταρίου καὶ καντζηλιέρου Ἀθηνῶν Νικολάου Χαλκοματᾶ, ὅπερ καὶ βουλωθὲν μετὰ καὶ τῆς βούλας τῆς κάτωθεν κρεμαστῆς τοῦ καπίτουλου εἰς περισσοτέραν ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν τῶν ὁρώντων ἐν μηνὶ φευρουαρίου α', ἰνδικτιόνος ι', ἔτους 6940. αἱ προτραπεῖσαι μαρτυρίαι τοῦ παρόντος ἐγγράφου εἰσὶν ὅ τε κὺρ Ἰωάννης ὁ Ζηρημιδοῦρος, κὺρ Νικολὸς ὁ Χαλβεούρης καὶ κὺρ Ἰωάννης ὁ Καλογερᾶς.

Et ego presbiter, Ioannes de Bonalma, decanus et canonicus maioris ecclesie, de manu mea subscribo.

Et ego presbiter, Bernardus Hamusti, canonicus maioris ecclesie, subscripsi de manu mea.

Et ego presbiter Franciscus . . . pero, canonicus maioris ecclesie, subscripsi de manu mea.

Ὁ Χαλκοματᾶς Νικόλαος, νοτάριος καὶ καντζηλιέρης πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, προτραπεὶς, ὡς ἀνώτερο [δεδήλωται], ἔγραφα καὶ ὑπέγραφα.

E tabulario Ricasoliano, quod est Florentiae, edidit Buchon, Nouvelles Recherches 2. 290.

XIV. 6945 (1437) 6. augusti ind. XV.

Nerius de Acciaiolis, dux Athenarum, confirmat privilegium Antonii de Acciaiolis Gregorio Chamachae datum.

Ἡμεῖς Νέριος ντὲ Ἀτζαϊώλης καὶ διὰ τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος αὐθέντης Ἀθηνῶν, Θηβῶν καὶ τῶν ἑξῆς διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου γράμματος ποιοῦμεν γνώριμον τοῖς οὖσί τε καὶ τοῖς μέλλουσιν καὶ εἰς τὸ παρὸν ἐμφανίζεσθαι. καὶ γὰρ ἐπειδήπερ φαίνει, ὅτι σὺ, Γρηγόριος ὁ Χαμάχης, ἐνεμφανίσθης ἐνώπιον ἡμῶν δείχνοντα ἓν πριβελέγιον φραγγιτάδες, τὸ ἐποίησεν ὁ μακαρίτης αὐθέντης ὁ θεῖός μου ἐκεῖνος, Ἀντώνιος ντὲ Ἀτζαϊώλης καὶ τῶν ἑξῆς, ἐσυνέβη δὲ ἀπὸ λό-

γους τινῶν καὶ ἠφάνισεν τοῦτο· νῦν δὲ ἦλθεν πρὸς τὴν ἡμετέραν αὐθεντείαν ἱκετεύοντα παρακλητικῶς, ὅπως ποιήσωμεν χάριν καὶ ἔλεος, ὅτι νὰ ποιήσωμεν ἡμέτερον πριβελέγιον πρὸς αὐτὸν, ἕνεκεν τούτου, ὑπὲρ ψυχικῆς σωτηρίας τοῦ μακαρίτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ πατρὸς Φράγγου ντὲ Ἀτζαϊώλης χαρίζομεν καὶ εὐεργετοῦμεν πρὸς σὲ τὸν ἄνωθεν Γρηγόριον τὸν Χαμάχην τοῦ νὰ εἶσαι ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ παιδία τῶν παιδίων σου ἐλεύθερος καὶ ἀκαταδούλωτος ἀπὸ πάσης ὑπαροικίας τε δουλοσύνης σὺν τῶν παντοίων πραγμάτων τῆς ἀδελφικῆς σου μερίδος, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, ὡσαύτως καὶ σὺν τοῦ μοναστηρίου τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς Μαρινιωτίσσης καὶ σὺν τῶν παντοίων ψυχικῶν καὶ δικαίων αὐτῆς ὧν κέκτηται τὴν σήμερον, καὶ τὰ μέλλουν ἀφιερεῖν οἱ φιλευσεβεῖς χριστιανοὶ, ἀλλὰ δὴ καὶ σὺν τῆς μερίδος σου τοῦ στασίου ἀπὸ στίλου τῆς τετιμημένης κόρτης τῶν τριῶν τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ἔχειν ἐπεξουσίως τοῦ πωλεῖν, δωρεῖσθαι, ἀνταλλάττειν, ἐν προιξὶ διδόναι καὶ ὑπὲρ ψυχικῆς σωτηρίας παντάπασιν ποιεῖν ἀκωλύτως καὶ ἀνεμποδίστως ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι ἀπὸ τὴν σήμερον οὔτε ἡμεῖς ἢ ἄλλος ἕτερος δικαίου ἡμῶν ἢ κληρονόμος καὶ διάδοχος κάτολος ἡμῶν κάμμίαν ἐξουσίαν καὶ κυριότητα ἐπὶ σὲ καὶ παιδίων [τῶν] παιδίων σου καὶ σὺν τῶν παντοίων σου πραγμάτων, ὡς εἰρήκαμεν ἀνωτέρω, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἔστω σοὶ φράγγος ἐλεύθερος καὶ παιδία τῶν παιδίων σου ἀπὸ πάσης ὑπαροικίας τε δουλοσύνης, ἀπό τε ἐγγαρίας κανισκίων, μουστοφοριῶν, ἐλαιοπαρουχίων καὶ ἑτέρων ἄλλων τοιούτης ὑπαροικίας προνομίων, διορίζοντα, πάντας τοὺς ἡμετέρους ὀφφικιαλίους, διαδόχους κατόλους καὶ κληρονόμους ἡμῶν, εἴ τινες ἄρα καὶ εἶεν, τοῦ στέργειν καὶ συμφυλάττειν τὸ παρὸν ἡμέτερον πριβελέγιον καὶ παρ' αὐτοῖς ἐξεκουσεῦσιν οὐδὲν συμβείη εὑρεθῆναι· διὰ γὰρ διορισμῶν ἡμετέρων ἐγεγόνει καὶ γραφὲν ἐν Ἀθήναις καὶ διὰ περισσοτέραν ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν ἐβουλλώθη καὶ διὰ τῆς ἡμετέρας κάτωθεν κρεμαστῆς βούλης ἐν μηνὶ αὐγούστῳ ϛ' καὶ ἰνδικτιῶνι ιε' ἔτους 6945.

Ex origin. tabularii Ricasoliani edidit Buchon, Recherches 2. 447 et iterum Nouvelles Recherches 2. 296.

XV. (6949—1440) mense octobri ind. IV.

Thomas Palaeologus, despota Peloponnesi, confirmat venditionem horti cuiusdam.

† Ἐπεὶ προσευεργετήθησαν παρὰ τοῦ αὐθέντου μου τοῦ βασιλέως, τοῦ ἀδελφοῦ μου, ὄντος τότε δεσπότου, ὅ τε κύριος Δημήτριος Παλαιολόγος ὁ Δερμοκαΐτης καὶ κύριος Ἰωάννης ὁ Ῥωσατᾶς περὶ τὴν περιοχὴν τῶν Πατρῶν περιβόλειόν τι, ὡς ἂν ἔχωσιν αὐτὸ ὡς ἴδιον αὐτῶν κτῆμα καὶ ποιεῖν ἐπ' αὐτῷ πάντα τὰ αὐτοῖς βουλητέα, νῦν δὲ ἀνέφερε τῇ βασιλείᾳ μου ὁ εἰρημένος κύριος Δημήτριος Παλαιολόγος ὁ Δερμοκαΐτης, ὅπως συνεφώνησε μετὰ κυρίου Νικολάου τοῦ Ἀβούρη καὶ ἀπεπώλησεν πρὸς αὐτὸν τὴν μερίδα πᾶσαν αὐτοῦ [τοῦ] τοιούτου περιβολείου, καὶ ἐδέησεν, ἵνα ἐπὶ τούτῳ γένηται καὶ ὁρισμὸς τῆς βασιλείας μου πλείονος ἀσφαλείας καὶ βεβαιώσεως ἕνεκα, ἤδη διοριζόμεθα διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ὁρισμοῦ, ὡς ἂν ἔχῃ ἡ τοιαύτη πρᾶσις καὶ πρᾶξις αὐτῶν τὸ στέργον, τὸ κῦρος καὶ τὸ ἀπαρασάλευτον, καὶ ἔχῃ ὁ εἰρημένος κύριος Νικόλαος ὁ Ἀβούρης τὸ τοιοῦτον ἥμισυ περιβόλειον, καθὼς εἶχεν αὐτὸ καὶ ὁ Δερμοκαΐτης, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ῥωσατᾶ ὡς ἴδιον αὐτοῦ κτῆμα καὶ ἀναφαίρετον αὐτός τε καὶ οἱ παῖδες καὶ κληρονόμοι αὐτοῦ, ἔχει δὲ ἐπ' ἀδείας ποιεῖν ἐπ' αὐτῷ πάντα τὰ αὐτοῦ βουλητέα, ἤγουν πωλεῖν, χαρίζειν, προικοδοτεῖν, ἀνταλλάττειν, παρὰ μηδενὸς κωλυόμενος τὸ παράπαν ἐπὶ τῇ διακατοχῇ καὶ νομῇ αὐτοῦ. καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου βεβαίωσιν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν ὁρισμὸς τῆς βασιλείας μου κατὰ μῆνα ὀκτώβριον ἰνδ. δ' †.

† Θωμᾶς δεσπότης ὁ Πορφυρογέννητος †.

Extat in M. Crusii Turcograecia 343.

XVI. 6952 (1444) mense februario ind. VII.

Constantinus Palaeologus despota Demetrio Mamonae Gregorae donat locum Prinicum et domum.

† Ἐπειδὴ ὁ κῦρ Δημήτριος Μαμωνᾶς ὁ Γρηγορᾶς ἐπροθύμισεν μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν καὶ καλὴν προαίρεσιν εἰς τὴν τοῦ πριντζιπάτου ἀνακάτωσιν καὶ σύγχησιν καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ αὐθεντικὰ ἀγωνίσματα, ὁμοίως μὲ προθυμίαν τελειώνοντάς τα, ὡσὰν καλὸς καὶ πι-

στὸς δοῦλος, εἰς τοῦτο λοιπὸν ὑπόσχεται διὰ νὰ δουλεύῃ εἰς ἄλλαις ταῖς χρίαις τὴν βασιλείαν μας μὲ καλὴν καὶ καθαρὰν πίστην καὶ ταπεινότητα· ὅθεν ὄντας τοιοῦτος ὑποδέχεται τοῦτον ἡ βασιλεία μου, ὡσὰν ὁ ἄνωθεν λόγος ἐφανέρωσεν, τὸν παρόντα ἀργόροβουλον δεδωμένον εἰς ἐλευθερίαν τούτου, διὸ ἀποφασίζει, καθὼς περιέχει, νὰ ἐξουσιάζῃ ἀπὸ τώρα καὶ ἔμπροσθεν ὁ αὐτὸς κῦρ Δημήτριος Μαμωνᾶς ὁ Γρηγορᾶς ὁσπήτιον, ὁποῦ εὑρίσκεται εἰς τὸ Ἕλος, αντάμα μὲ τὸν πύργον του καὶ τὸ χωρίον Πρίνικον καὶ τὴν περιοχήν του ὅλην, ἤγουν ὅσα κρατεῖ καὶ νομεύει τὸ αὐτὸ χωρίον, ἢ ἐγκάτοικοι εἶναι ἢ ἐλεύθεροι, ἢ ἀπὸ γένους ἢ καὶ ἀλλεωτρόπως εὑρίσκονται ἐκεῖ, νὰ ἔχῃ, νὰ λαμβάνῃ κάθε χρόνον εἰς κυβέρνησίν του τὰ δέκατα, καὶ ἤ τι ἄλλον χρεοστοῦν διὰ τὴν αὐθεντίαν ἢ διὰ δούλευσιν ἢ διὰ δωσήματα, ὁμοίως νὰ ἔχῃ τὰ πάντα, ὅσα του ἀπαρθενίζουν. καὶ ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα, ὁποῦ τοῦ τυχένουν. νὰ κερδένῃ ἢ νὰ πέρνῃ ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα, καθὼς του ἐδόθη διὰ γράμματος ἀπὸ τὸν ἴδιον γενεράλη τῆς βασιλείας μου, κύριον Ἰωάννην Φραγγόπουλον, μὴν ἠμπορῶντάς τινας νὰ τοῦ δώσῃ καμίαν πείραξιν καὶ ἐνώχλησιν, ἀλλ' οὐδὲ νὰ τὸν παρασαλεύσῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ νομὴν τῶν ἄνωθεν πραγμάτων, μόνον νὰ εἶναι ἀπείραστος καὶ διαφεντευόμενος μὲν τὴν δύναμιν τοῦ παρόντος ἀργυροβούλλου ὁρισμοῦ τῆς βασιλείας μου μὲ ἐξουσίαν τοῦ ἐδώθησαν τὰ τοιαῦτα κατὰ τὸν ἄνωθεν γεγραμμένον τρόπον, δουλεύοντας αὐτὸς ἕτοιμα καὶ πρόθυμα τὴν βασιλείαν μας κατὰ τὴν ὑποταγὴν καὶ εὐπήθειαν, ὁποῦ ὁ αὐτὸς ἐδείχθη εἰς τὴν δούλευσίν μας. διὰ τοῦτο πρὸς ἀσφάλειαν αὐτοῦ ἔγινεν εἰς αὐτὸν ὁ παρὸν ἀργυρόβουλλος ὁρισμὸς τῆς βασιλείας μου. ἐδώθη κατὰ μῆνα φευρουάριον ἰνδικτιῶνος ζ', ϛ ϡ ν β', εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ἡ βασιλεία μου ἐξουσιάζει.

† Κωνσταντῖνος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ εὐσεβὴς δεσπότης, Παλαιολόγος ὁ Πορφυρογέννητος †.

E cod. Bourée (olim Tipaldi) Athenis descripsit C. Hopf.

ὁ Πορφυρογέννητος, ὑγιείαν μετὰ ἀδελφικῆς διαθέσεως. τὴν γραφὴν τῆς αὐθεντίας σου ἐδεξάμεθα παρὰ τοῦ εὐγενοῦς τοῦ κῦρ Πέτρου Λατὼρ, καὶ ἐγνωρίσαμεν κατὰ πρῶτον, ὅπως διὰ τῆς τοῦ θεοῦ βοηθείας ἔνι ἡ αὐθεντία σου ὁλόκαλα, καὶ ἤρεσέ μας τοῦτο κατὰ πολὺ καὶ ἐχάρημεν. διὸ γοῦν ἐξεύρομεν, ὅτι καὶ ἡ αὐθεντία σας ἀγαπᾶ μας, μηνύομέν σοι, ἵνα γνωρίσητε, ὅτι καὶ ἡμεῖς ὁλόκαλα ἤμεθα μὲ τὸν θεόν. καθὼς δέ μας ἔγραφεν ἡ αὐθεντία σας, ὅτι τὸ ἐχρήζετε νὰ μας μηνύσητε, ἐθαρρήσατε τοῦτο πρὸς τὸ εἰρημένον κῦρ Πέτρον, ἵνα τὸ δείξῃ πρὸς τὴν βασιλείαν μου, ἰδοὺ ἔδειξέ μας ὅσα [αὐτῷ ἀνα]τεθείκατε, καὶ ἐγνωρίσαμεν καὶ θαρρέσαμεν γοῦν καὶ ἡμεῖς πάλιν, καὶ συνετύχαμεν πρὸς αὐτὸν, ὅσον ἠβουλόμεθα, καὶ ἐχρήζαμεν, ἵνα μηνύσωμεν τῇ αὐθεντίᾳ σου, καὶ θέλεις γνωρίσειν παρ' αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν γράφομεν πρὸς τὴν αὐθεντίαν σου πλατύτερον.

† Δεσπότης ὁ Πορφυρογέννητος †.

A tergo: † Τῷ ὑψηλοτάτῳ, ἐνδοξοτάτῳ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ ἀκριβεστάτῳ ἀδελφῷ τῆς βασιλείας μου, κῦρ Ἀμεντέῳ ντὲ Σαβοίᾳ, πρίγγιπι Ἀχαΐας, Θεόδωρος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ εὐσεβὴς δεσπότης, Παλαιολόγος Πορφυρογέννητος †.

Orig, cart. tabularii Taurinensis. Italice editum est à Datta, Storia dei principi di Savoia del ramo d'Acaia. Torino 1832. 2. 268.

X. Sine anno.

Theodorus Palaeologus, despota Peloponnesi, mittit litteras ad cardinalem Angelum de Acciaiolis.

† Περιπόθητε θεῖε τοῦ ἑαυτοῦ μου, ἐνδοξότατε, αἰδεσιμώτατε, σεβασμιώτατε καὶ ἀξιώτατε καρδινάλιε τῆς Φλωρέντζας, μεσὴρ Ἄγγελε. ὁ αἰδεσιμώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἄντρου, ὁ φρὰ Ἰάκωβος, ἦλθεν ἐδῶ εἰς ἡμᾶς· ἐδεξάμεθα οὖν παρ' αὐτοῦ τὰς γραφὰς τῆς σεβασμιότητός σου, καὶ ἐγνωρίσαμεν ἐξ αὐτῶν, ὅσον ἐδήλουν· ὁμοίως ἐμάθαμεν καὶ ἀπὸ τοῦ εἰρημένου ἐπισκόπου, ὅσον μετ' αὐτοῦ μᾶς ἐμήνυες. ἤρεσε γοῦν ἡμῖν κατὰ πολύ· γίνωσκε, ὅ τι ἐμήνυες πρὸς ἡμᾶς μετ' ἐλευθερίας καὶ θάρρους, τὸ ἐβούλου καὶ ἔχρῃζες, καὶ ἐκεῖ, ὅπου μεσολαβεῖ φιλία καθαρὰ καὶ συγγένεια, οὕτως ἔνι πρέπον καὶ δίκαιον, ἵνα γένηται, καὶ ὀρεγόμεθα, ὅτι οὐ μόνον διὰ τώρα, ἀλλὰ καὶ πάν-

τοτε τὸ ἔνι εἰς ὄρεξιν τῆς σεβασμιότητός σου καὶ βούλησιν, ἵνα μᾶς μηνύῃς τοῦτο μετὰ πολλῆς πληροφορίας καὶ θάρρους, καὶ μέλλομεν ἡγεῖσθαι καὶ ἔχειν τοῦτο εἰς μεγάλην ἡμῶν εὐφροσύνην καὶ ὄρεξιν. ἀπὸ δὲ τοῦ εἰρημένου ἐπισκόπου τῆς Ἄντρου θέλει γνωρίσειν καθαρὰ εἰς πλάτος ἡ σεβασμιότης σου, ὅσον πρὸς αὐτὸν ἀνεθήκαμεν καὶ συνετύχαμεν νὰ διδάξῃ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν γράφομεν πρὸς τὴν σεβασμιότητά σου πλατύτερον. τὸ πρᾶγμα οὖν στέκεται, ὅτι νὰ πέμψῃ ἡ σεβασμιότης σου ἐδῶ εἰς ἡμᾶς ἢ τὸν εἰρημένον ἐπίσκοπον τῆς Ἄντρου ἢ ἄλλον τινά, ὃν χρῄζεις, μὲ δύναμιν καὶ ἐλευθερίαν τοιαύτην, ὅπου νὰ περέσῃ νὰ τελειώσῃ καὶ νὰ διορθώσῃ τὸ πρᾶγμα αὐτό, τὸ συνετύχαμεν μετ' αὐτοῦ. καὶ τὸ ἔχει ὁ θεός. θέλομεν νὰ ἤμεθα καλὰ καὶ νὰ εὕρωμεν, ὅτι ἔχομεν καὶ δίκαιον, ἵνα πράξωμεν αὐτό . . . . . δὲ ὁ καιρὸς μᾶς ἐμποδίζῃ πρὸς τὸ νὰ ποιήσωμεν, τοῦτο θέλομεν τὸ ποιήσειν, μὲ τοῦ θεοῦ τὴν βοήθειαν †.

† Δεσπότης ὁ Πορφυρογεννήτης †.

E tabulario Ricasoliano, quod est Florentiae, edidit Buchon, Nouvelles Recherches 2. 237.

XI. 6930 (1422) 7. augusti ind. XV.

Antonius de Acciaiolis, dux Athenarum, mercatoribus Florentinis in dominio suo concedit quaedam privilegia.

Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἡμεῖς Ἀντώνιος δὲ Ἀτζαϊόλλης καὶ αὐθέντης Ἀθηνῶν, Θηβῶν, παντὸς δουκιάμου καὶ τῶν ἑξῆς, δηλοποιοῦμεν τοῖς πᾶσι καὶ παντοίοις ἀνθρώποις, ὡς παρακατιὼν ὁ λόγος δηλώσειεν, ὅτι ἐπειδὴ ὁ ἐντιμότατος καὶ διακριτικώτατος ἀνήρ, ὀνόματι σὲρ Τομάζος δὲ Φραγγίσκου Ἀλτερώτι, ἐλήλυθε πρὸς ἡμᾶς ἐκ μέρους τῆς περιφανεστάτης καὶ ἐκλαμπροτάτης, ἀλλὰ δὴ καὶ μεγαλειοτάτης αὐθεντίας κουμουνίου τῆς Φιορέτζας, ὅστις ἔδειξεν καὶ ἐφανέρωσεν πρὸς ἡμᾶς ῥήματα παρὰ τῆς περιφανεστάτης καὶ ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας κουμουνίου τῆς Φιορέτζας, αἰτοῦντα μετὰ θάρρους καὶ ἐλευθερίας, ὥς τις κἀγὼ ὑπάρχω ἐκ γένους πατρίδος καὶ γνήσιος υἱὸς τῆς περιφανεστάτης προειρημένης αὐθεντίας, ἵνα ἔχωσιν οἱ ἅπαντες ἐγκάτοικοι πόλεως Φιορέτζας, οἱ παρόντες καὶ οἱ μέλλοντες, ὅπου δ' ἂν καὶ εὑρίσκωνται, ἄδειαν καὶ ἁπλὴν ἐξουσίαν εἰ . . . . τὸ ἐξόδου καὶ εἰ-

ρηνικῆς πράξεως μετὰ ἐμπορίας καὶ πραγματικῆς ὑποθέσεως εἰς ἅπασαν τὴν ἡμετέραν ὑποκράτησιν, πόλεις, χώρας καὶ τόπους. ἡμεῖς δὲ ἥνι σκέψαντος ἡ . . . νωὶ καὶ ἀγάπην ἥνι δεικνύοντα ἡ περιφανεστάτη αὐθεντία πρὸς ἡμᾶς μετὰ περιχαρίας καὶ ἀγαλλιάσεως οὐ [μικρᾶς], εὐθὺς ὑπήκοοι ἐγενόμεθα τῆς τοιαύτης αἰτήσεως, ὡς γνήσιος υἱὸς καὶ ἐ . . . ους· καὶ ποιοῦμεν ἀπεντεῦθεν καὶ ἀπὸ τὴν σήμερον, ὅτι ἅπασα ξύλον πλευτικὸν, κάτεργον, ναῦς μετὰ . . . . καὶ ἀρμένων, μικρὸν καὶ μεγάλον, φορτωμένον καὶ ἀφόρτιτον, ἐρχόμενον ἀνατολὰς ἢ ἀπὸ δυσμῶν μετὰ πάσης πραγματείας πεφορτιμένον, ζωοτροφίας καὶ ἑτέρας ἄλλης ὑπάρξεως . . ., ὁπόθεν δ' ἂν καὶ ἀνέλθῃ, ὡς ἵνα ἔχουν ἀπάδιαν καὶ ἁπλῆν ἐξουσίαν [οἱ] αὐθένταις Φιορεντῖνοι, νὰ ἀπληκεύσουν εἰς λιμαιῶνας ἀκρωτηρίων παραθαλασσίας καὶ εἰς αὐτ' . . . . τῆς θαλάσσης τῆς ἡμετέρας διακρατήσεως . . . . καὶ εἰς ὃν . . . . καὶ νὰ ἔχουν ἀπάδιαν, εἰς ὅσον καιρὸν θέλουν, νὰ στέκουν ἐλεύθεροι καὶ ἀνεμπόδιστοι οἱ πρ[αγματευταὶ] αὐτῶν, τὰ πλευτικὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν θέλουν νὰ ἀπέρχωνται . . . . . ἢ καταρτικὸν ἢ βάθος θαλάσσης ἢ κάνέναν πλήρωναν καὶ συνήθιον τοῦ αἰγιαλοῦ, ἥμισυ . . . . τὰ συνηθισμένα κουμέρκια καὶ γαμπέλας τῆς ξηρᾶς κατὰ τὰ . . . . . . συνήθια τῆς ἡμετέρας διακρατήσεως ἐκληρῇς ταῦτα καὶ μόνον. ὡς ἵνα ἔχουν ἀπάδιαν καὶ [ἐξουσίαν] ἁπλῆν τοῦ ἀγοράζειν, πωλεῖν, συναλλάγματα ποιεῖν καὶ ἑτέρας ἄλλας [πραγματεί]ας καὶ πραγματευτικὴν εἰς ἅπασαν τὴν ἡμερέραν ἐξουσίαν καὶ ὑποκράτησιν ἀνενοχλήτως καὶ ἀνεμποδίστως . . . . ὡσαύτως ἐκπληροῦμεν καὶ τοῦτο χάριν τῆς περιφανεστάτης [αὐθεντίας κουμουνίου Φιορέτζας], ὅτι ἐάν ποτε καιροῖς σήμερον ἢ αὔριον βουληθοῦμεν ὡς ἵνα ποιήσωμεν κάμμίας γενεᾶς ἅτε Βενετίκων, Κατελάνων, Γενούβήσων καὶ ἑτέρας ἄλλης γενεᾶς κάμμίαν χάριτα . . . τὰ προειρημένα κεφάλαια ὀφείλουν ἔχειν καὶ οἱ προρρηθέντες Φιορεντῖνοι τὴν αὐτὴν χάριτα ἀνενοχλήτως. ὅθεν καὶ τούτου χάριν ὡρίσαμεν καὶ ἐγεγόνει τὸ παρὸν πριβελέτζιον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει τῶν Ἀθηνῶν, καὶ διὰ περισσοτέραν ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν πάντων τῶν ὁρώντων καὶ ἀκουόντων ἐβουλώθη καὶ μετὰ τῆς ἡμετέρας κάτωθεν κρεμαστῆς βούλας ἐν μ η ν ὶ α ὐ γ ο ύ σ τ ῳ ἑ β δ ό μ ῃ, ἰ ν δ ι κ τ ι ό ν ι ι ε', ἔ τ η 6930.

E tabulario Ricasoliano Florentiae edidit Buchon, Recherches historiques sur la principauté française en Morée 2. 444. et Nouvelles Recherches 2. 289.

XII. 6936 (1428) 28. maii ind. VI.

Francisca Tocco, domina Cephaloniae et Sanctae Maurae, Iuliano Zaotae donat fundum.

† Φραγγήσκα, διὰ τῆς Ἰησοῦ Χριστοῦ χάριτος βασίλης Ῥωμαίων, διλωπιοῦμεν διὰ τοῦ παρόντος ἡμεταίρου προστακτικοῦ καὶ ἐβεργιτικοῦ ὁρισμοῦ τῆς βασιλείας μου πρὸς πάντας τοὺς μέλλοντας θεορὴν καὶ ἀκοόην αὐτῶ, διότι ἔθος ἐστὴν τοῖς δεσπότες προκόπτην, ἐβεργετὴν καὶ αὐξένην πάντας τοὺς ἀξίους, ἤδι καὶ ἡ βασιλεία μου, γινόσκον τὰς δούλευσες καλὲς καὶ ἐνεργπηστευμένας ἀπὸ τὸν ἐντιμώτατον, οἰκιόν, ἀκριβῶν καὶ ὑπεριγαπημένον λίζηον καὶ ἄρχονταν τῆς βασιλίας μας, κὺρ Τζουλλιάνον Ζαῶτα, ἐν ἧς ἐπίησεν κατ' ἀρχὰς καὶ μέλλι πιήσε καὶ ἀπὸ τοῦ νὴν καὶ ἔμπροσθεν ἀπὸ καλῶν εἰς καλήτερα, ἐκ μέρους ἡμεταίρου καὶ ἐκ μέρους τὸν ἡμετέρων κληρονώμων καὶ διαδόχων ἡμῶν δίδωμεν, ἐπιδίδωμεν, χαρίζομεν καὶ ἐβεργετοῦμεν καὶ ὡς ναίον ἐπιδίδωμεν ὀσπιτότοπον ἓν ἐντὸς τοῦ ἡμετέρου μου κάστρου Καιφαλονίας τοῦ ἁγίου Γεοργίου πλησίον τοῦ καστελλοίου μας κατὰ ἄρκτου καὶ βορίου μέρους, πλησίον καὶ συνεγκὴς τοῦ ὀσπητίου τοῦ ῥιθέντος ἄρχοντος κὺρ Τζουλλιάνου καὶ πλησίον τοῦ ἄρχοντος, κὺρ Ἀντωνίου δὲ Τόκκω, καὶ ἀπὸ τὸ ἕτερον μέρος πλησίον ὀσπητίου τοῦ ποτε ἄρχωντός μας, κὺρ Κάρλοπλλ . . . ., ὅπιον ὀστήτιον ἦτον προλαβῶν τοῦ ποτὲ Μαρμάνθου τοῦ Βαρβερώτου καὶ ἐξέπεσεν εἰς τὴν κούρτην μας δικαιολογημένα, καὶ ἡμεῖς ἄρτι τὸ δίδωμεν πρὸς τὸν ἠριμένον ἄρχοντάν μας, κὺρ Τζουλλιάνον, καὶ πρὸς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ἄρεν καὶ θήλι σαρκικὰ νόμιμα ἐξερχόμενα ἀπὸ τὸ κορμίν του, ἵνα ἔχωσην αὐτῶ ἀτάραχα, ἀσκανδάλιστα καὶ ἀνεμπόδηστα, μὴ παρά τινος ἰμποδηζόμενα ἢ ἐνοχλούμενα τὸ ἰωνὸν τὸ καθόλου, ὅπιον ὀσπιτοτόπιων ἡμεῖς τοὺς ἐζητίσαμεν τὸν πὰν εὐτυχέστατον αὐθέντην τὸν δεσπότην καὶ σὺν θεῷ αὐθέντην καὶ ἀνὴρ ἡμῶν, καὶ αὐτός μας τὸ ἐβεργέτεσεν, καὶ πάλην ἡμῆς μετὰ προσρώσεως καὶ θελίσεως τοῦ αὐθέντου τοῦ δεσπότου τὸ ἐπεδώθημεν πρὸς τὸν ἄρχωντά μας τὸν κὺρ Τζουλλιάνον, καὶ θέλωμεν, ἵνα ἔχει αὐτὸ εἰς πουρτζησίαν καὶ ἧς ὤνομαν κουρτζησίας αὐτός τε καὶ ἡ κληρονομία αὐτοῦ πουλήσην, χαρίσην, ἀλλάξουν, ἧς ἁγίους ναοὺς ἀμφιερὴν καὶ εἰς γαμικὰ συναλάγματα ἐκπέμπην ὡς πράγμαν πουρτζησίας, καὶ νὰ δεσπόζουν

νόνικον, καὶ οὐδὲν ἕτερον ἄλλο δίκαιον τὸ οἱονοῦν. καὶ οὕτως ἐπιδίδοντας τὴν εἰρημένην ἀποκοπὴν μέλλεις ἔσθαι ἐν αὐτῷ ἀμετακίνητος παιδίων τῶν παιδίων σου, ὡς προλαβὼν ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, δεφεντευόμενος σύ τε καὶ ἅπαν τὸ μέρος σου ὑπὲρ τοῦ τοιούτου χωραφίου διὰ κατολῇ καὶ νόμου παρ' ἐμοῦ καὶ παντὸς τοῦ μέρους διακειμένης . . . τὴν σωματικὴν νομὴν παραδέδωκας πρὸς σὲ ἐν αὐτῷ ἐνώπιον τῶν κάτωθεν ἀξιοπίστων μαρτύρων, ὅθεν [καὶ] τὸ παρὸν ἔγγραφον ἐγεγόνει ἐξ ἐπιτροπῆς κἀμοῦ, γραφὲν δὲ διὰ χειρὸς νοταρίου καὶ καντζηλιέρου Ἀθηνῶν Νικολάου Χαλκοματᾶ, ὅπερ καὶ βουλωθὲν μετὰ καὶ τῆς βούλας τῆς κάτωθεν κρεμαστῆς τοῦ καπίτουλου εἰς περισσοτέραν ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν τῶν ὁρώντων ἐν μ η ν ὶ φ ε υ ρ ο υ α ρ ί ο υ α', ἰ ν δ ι κ τ ι ό ν ο ς ι', ἔ τ ο υ ς 6940. αἱ προτραπεῖσαι μαρτυρίαι τοῦ παρόντος ἐγγράφου εἰσὶν ὅ τε κὺρ Ἰωάννης ὁ Ζηρημιδοῦρος, κὺρ Νικολὸς ὁ Χαλβούρης καὶ κὺρ Ἰωάννης ὁ Καλογερᾶς.

Et ego presbiter, Ioannes de Bonalma, decanus et canonicus maioris ecclesie, de manu mea subscribo.

Et ego presbiter, Bernardus Hamusti, canonicus maioris ecclesie, subscripsi de manu mea.

Et ego presbiter Franciscus . . . pero, canonicus maioris ecclesie, subscripsi de manu mea.

Ὁ Χαλκοματᾶς Νικόλαος, νοτάριος καὶ καντζηλιέρης πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, προτραπεὶς, ὡς ἀνώτερο [δεδήλωται], ἔγραφα καὶ ὑπέγραφα.

E tabulario Ricasoliano, quod est Florentiae, edidit Buchon, Nouvelles Recherches 2. 290.

XIV. 6945 (1437) 6. augusti ind. XV.

Nerius de Acciaiolis, dux Athenarum, confirmat privilegium Antonii de Acciaiolis Gregorio Chamachae datum.

Ἡμεῖς Νέριος ντὲ Ἀτζαϊώλης καὶ διὰ τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος αὐθέντης Ἀθηνῶν, Θηβῶν καὶ τῶν ἑξῆς διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου γράμματος ποιοῦμεν γνώριμον τοῖς οὖσί τε καὶ τοῖς μέλλουσιν καὶ εἰς τὸ παρὸν ἐμφανίζεσθαι. καὶ γὰρ ἐπειδήπερ φαίνει, ὅτι σὺ, Γρηγόριος ὁ Χαμάχης, ἐνεμφανίσθης ἐνώπιον ἡμῶν δείχνοντα ἓν πριβελέγιον φραγγιτάδες, τὸ ἐποίησεν ὁ μακαρίτης αὐθέντης ὁ θεῖός μου ἐκεῖνος, Ἀντώνιος ντὲ Ἀτζαϊώλης καὶ τῶν ἑξῆς, ἐσυνέβη δὲ ἀπὸ λό-

γους τινῶν καὶ ἠφάνισεν τοῦτο· νῦν δὲ ἦλθεν πρὸς τὴν ἡμετέραν αὐθεντείαν ἱκετεύοντα παρακλητικῶς, ὅπως ποιήσωμεν χάριν καὶ ἔλεος, ὅτι νὰ ποιήσωμεν ἡμέτερον πριβελέγιον πρὸς αὐτὸν, ἕνεκεν τούτου, ὑπὲρ ψυχικῆς σωτηρίας τοῦ μακαρίτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ πατρὸς Φράγγου ντὲ Ἀτζαϊώλης χαρίζομεν καὶ εὐεργετοῦμεν πρὸς σὲ τὸν ἄνωθεν Γρηγόριον τὸν Χαμάχην τοῦ νὰ εἶσαι ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ παιδία τῶν παιδίων σου ἐλεύθερος καὶ ἀκαταδούλωτος ἀπὸ πάσης ὑπαροικίας τε δουλοσύνης σὺν τῶν παντοίων πραγμάτων τῆς ἀδελφικῆς σου μερίδος, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, ὡσαύτως καὶ σὺν τοῦ μοναστηρίου τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς Μαρινιωτίσσης καὶ σὺν τῶν παντοίων ψυχικῶν καὶ δικαίων αὐτῆς ὧν κέκτηται τὴν σήμερον, καὶ τὰ μέλλουν ἀφιερεῖν οἱ φιλοσεβεῖς χριστιανοί, ἀλλὰ δὴ καὶ σὺν τῆς μερίδος σου τοῦ στασίου ἀπὸ στίλου τῆς τετιμημένης κόρτης τῶν τριῶν τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ἔχειν ἐπεξουσίως τοῦ πωλεῖν, δωρεῖσθαι, ἀνταλλάττειν, ἐν προικὶ διδόναι καὶ ὑπὲρ ψυχικῆς σωτηρίας παντάπασιν ποιεῖν ἀκωλύτως καὶ ἀνεμποδίστως ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι ἀπὸ τὴν σήμερον οὔτε ἡμεῖς ἢ ἄλλος ἕτερος δικαίου ἡμῶν ἢ κληρονόμος καὶ διάδοχος κάτολος ἡμῶν κάμμίαν ἐξουσίαν καὶ κυριότητα ἐπὶ σὲ καὶ παιδίων [τῶν] παιδίων σου καὶ σὺν τῶν παντοίων σου πραγμάτων, ὡς εἰρήκαμεν ἀνωτέρω, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἔστω σοὶ φράγγος ἐλεύθερος καὶ παιδία τῶν παιδίων σου ἀπὸ πάσης ὑπαροικίας τε δουλοσύνης, ἀπό τε ἐγγαρίας κανισκίων, μουστοφοριῶν, ἐλαιοπαρουχίων καὶ ἑτέρων ἄλλων τοιούτης ὑπαροικίας προνομίων, διορίζοντα, πάντας τοὺς ἡμετέρους ὀφφικιαλίους, διαδόχους κατόλους καὶ κληρονόμους ἡμῶν, εἴ τινες ἄρα καὶ εἶεν, τοῦ στέργειν καὶ συμφυλάττειν τὸ παρὸν ἡμέτερον πριβελέγιον καὶ παρ' αὐτοῖς ἐξεκουσεῦσιν οὐδὲν συμβείη εὑρεθῆναι· διὰ γὰρ διορισμῶν ἡμετέρων ἐγεγόνει καὶ γραφὲν ἐν Ἀθήναις καὶ διὰ περισσοτέραν ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν ἐβουλλώθη καὶ διὰ τῆς ἡμετέρας κάτωθεν κρεμαστῆς βούλης ἐν μηνὶ αὐγούστῳ ς' καὶ ἰνδικτιῶνι ιε' ἔτους 6945.

Ex origin. tabularii Ricasoliani edidit Buchon, Recherches 2. 447 et iterum Nouvelles Recherches 2. 296.

XV. (6949—1440) mense octobri ind. IV.

Thomas Palaeologus, despota Peloponnesi, confirmat venditionem horti cuiusdam.

† Ἐπεὶ προευεργετήθησαν παρὰ τοῦ αὐθέντου μου τοῦ βασιλέως, τοῦ ἀδελφοῦ μου, ὄντος τότε δεσπότου, ὅ τε κύριος Δημήτριος Παλαιολόγος ὁ Δερμοκαΐτης καὶ κύριος Ἰωάννης ὁ Ῥωσατᾶς περὶ τὴν περιοχὴν τῶν Πατρῶν περιβόλειόν τι, ὡς ἂν ἔχωσιν αὐτὸ ὡς ἴδιον αὐτῶν κτῆμα καὶ ποιεῖν ἐπ' αὐτῷ πάντα τὰ αὐτοῖς βουλητέα, νῦν δὲ ἀνέφερε τῇ βασιλείᾳ μου ὁ εἰρημένος κύριος Δημήτριος Παλαιολόγος ὁ Δερμοκαΐτης, ὅπως συνεφώνησε μετὰ κυρίου Νικολάου τοῦ Ἀβούρη καὶ ἀπεπώλησεν πρὸς αὐτὸν τὴν μερίδα πᾶσαν αὐτοῦ [τοῦ] τοιούτου περιβολείου, καὶ ἐδέησεν, ἵνα ἐπὶ τούτῳ γένηται καὶ ὁρισμὸς τῆς βασιλείας μου πλείονος ἀσφαλείας καὶ βεβαιώσεως ἕνεκα, ἤδη διοριζόμεθα διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ὁρισμοῦ, ὡς ἂν ἔχῃ ἡ τοιαύτη πρᾶσις καὶ πρᾶξις αὐτῶν τὸ στέργον, τὸ κῦρος καὶ τὸ ἀπαρασάλευτον, καὶ ἔχῃ ὁ εἰρημένος κύριος Νικόλαος ὁ Ἀβούρης τὸ τοιοῦτον ἥμισυ περιβόλειον, καθὼς εἶχεν αὐτὸ καὶ ὁ Δερμοκαΐτης, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ῥωσατᾶ ὡς ἴδιον αὐτοῦ κτῆμα καὶ ἀναφαίρετον αὐτός τε καὶ οἱ παῖδες καὶ κληρονόμοι αὐτοῦ, ἔχει δὲ ἐπ' ἀδείας ποιεῖν ἐπ' αὐτῷ πάντα τὰ αὐτοῦ βουλητέα, ἤγουν πωλεῖν, χαρίζειν, προικοδοτεῖν, ἀνταλλάττειν, παρὰ μηδενὸς κωλυόμενος τὸ παράπαν ἐπὶ τῇ διακατοχῇ καὶ νομῇ αὐτοῦ. καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου βεβαίωσιν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν ὁρισμὸς τῆς βασιλείας μου κατὰ μῆνα ὀκτώβριον ἰνδ. δ' †.

† Θωμᾶς δεσπότης ὁ Πορφυρογέννητος †.

Extat in M. Crusii Turcograecia 343.

XVI. 6952 (1444) mense februario ind. VII.

Constantinus Palaeologus despota Demetrio Mamonae Gregorae donat locum Prinicum et domum.

† Ἐπειδὴ ὁ κῦρ Δημήτριος Μαμωνᾶς ὁ Γρηγορᾶς ἐπροθύμισεν μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν καὶ καλὴν προαίρεσιν εἰς τὴν τοῦ πριντζιπάτου ἀνακάτωσιν καὶ σύγχησιν καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ αὐθεντικὰ ἀγωνίσματα, ὁμοίως μὲ προθυμίαν τελειώνοντάς τα, ὡσὰν καλὸς καὶ πι-

στός δοῦλος, εἰς τοῦτο λοιπὸν ὑπόσχεται διὰ νὰ δουλεύῃ εἰς ἄλλαις ταῖς χρίαις τὴν βασιλείαν μας μὲ καλὴν καὶ καθαρὰν πίστην καὶ ταπεινότητα· ὅθεν ὄντας τοιοῦτος ὑποδέχεται τοῦτον ἡ βασιλεία μου, ὡσὰν ὁ ἄνωθεν λόγος ἐφανέρωσεν, τὸν παρόντα ἀργύροβουλον δεδωμένον εἰς ἐλευθερίαν τούτου, διὸ ἀποφασίζει, καθὼς περιέχει, νὰ ἐξουσιάζῃ ἀπὸ τώρα καὶ ἔμπροσθεν ὁ αὐτὸς κῦρ Δημήτριος Μαμωνᾶς ὁ Γρηγορᾶς ὀσπήτιον, ὁποῦ εὑρίσκεται εἰς τὸ Ἕλος, ἀντάμα μὲ τὸν πύργον του καὶ τὸ χωρίον Πρίνικον καὶ τὴν περιοχήν του ὅλην, ἤγουν ὅσα κρατεῖ καὶ νομεύει τὸ αὐτὸ χωρίον, ἢ ἐγκάτοικοι εἶναι ἢ ἐλεύθεροι, ἢ ἀπὸ γένους ἢ καὶ ἀλλεωτρόπως εὑρίσκονται ἐκεῖ, νὰ ἔχῃ, νὰ λαμβάνῃ κάθε χρόνον εἰς κυβέρνησίν του τὰ δέκατα, καὶ ἤ τι ἄλλον χρεοστοῦν διὰ τὴν αὐθεντίαν ἢ διὰ δούλευσιν ἢ διὰ δωσήματα, ὁμοίως νὰ ἔχῃ τὰ πάντα, ὅσα του ἀπαρθενίζουν. καὶ ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα, ὁποῦ τοῦ τυχένουν. νὰ κερδένῃ ἢ νὰ πέρνῃ ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα, καθὼς του ἐδόθη διὰ γράμματος ἀπὸ τὸν ἴδιον γενεράλη τῆς βασιλείας μου, κύριον Ἰωάννην Φραγγόπουλον, μὴν ἠμπορῶντάς τινας νὰ τοῦ δώσῃ καμίαν πείραξιν καὶ ἐνόχλησιν, ἀλλ' οὐδὲ νὰ τὸν παρασαλεύσῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ νομὴν τῶν ἄνωθεν πραγμάτων, μόνον νὰ εἶναι ἀπείραστος καὶ διαφεντευόμενος μὲν τὴν δύναμιν τοῦ παρόντος ἀργυροβούλλου ὁρισμοῦ τῆς βασιλείας μου μὲ ἐξουσίαν τοῦ ἐδώθησαν τὰ τοιαῦτα κατὰ τὸν ἄνωθεν γεγραμμένον τρόπον, δουλεύοντας αὐτὸς ἕτοιμα καὶ πρόθυμα τὴν βασιλείαν μας κατὰ τὴν ὑποταγὴν καὶ εὐπήθειαν, ὁποῦ ὁ αὐτὸς ἐδείχθη εἰς τὴν δούλευσίν μας. διὰ τοῦτο πρὸς ἀσφάλειαν αὐτοῦ ἔγινεν εἰς αὐτὸν ὁ παρὸν ἀργυρόβουλλος ὁρισμὸς τῆς βασιλείας μου. ἐδώθη κατὰ μῆνα φευρουάριον ἰνδικτιῶνος ζ', ϛ Ϡ ν β', εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ἡ βασιλεία μου ἐξουσιάζει.

† Κωνσταντῖνος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ εὐσεβὴς δεσπότης, Παλαιολόγος ὁ Πορφυρογέννητος †.

E cod. Bourée (olim Tipaldi) Athenis descripsit C. Hopf.

XVI. 1478, 23. aprilis ind. XI.

Leonardus II. Tocco, despota Artae, iubet tradi fundos quosdam nobili matronae Cleopae.

Ἀγαπημένε τῆς αὐθεντίας μου, μαστρομασάρε τῆς κούρτης μας Ζακύνθου, Ἀμπροῦζε Μοναύλη. διὰ μέρους τῆς ἀρχοντοπούλας μου Κλεόπης τῆς Κοφιδοῦς ἀναφέρουσιν εἰς τὴν ἀφεντίαν μου, πῶς τὸ βραβεῖον τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ὅπου ἀπαρθενεύει εἰς τὸν Φιλόσοφον (βιβλίον ἦν τοῦτο), ἐχάθηκεν ἀπὸ ἐκεῖνον, καὶ οὐδὲν εὑρίσκεται. καὶ ἐζήτησεν τῆς ἀφεντίας μου, ὅτι νὰ κάμουν ὅρκον δι' ὅλον ἐκεῖνο, ὁποῦ ἀπαρθενεύει τῆς ἐκκλησίας της. διὰ τοῦτο ὁρίζομεν, ὅτι νὰ πάρετε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καλοὺς γέροντας, νὰ πάτε εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, καὶ νὰ τοὺς δίδετε ὅρκον διὰ τὰ ὑποστατικὰ, ὡσὰν καὶ διὰ τὰ ἄλλα πράγματα τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἐντὸς τῆς χώρας Ζακύνθου, ὡσὰν καὶ εἰς τὴν ἑτέραν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Λήθου εἰς τὸ μέρος τοῦ Ἐργασίου, καὶ ὅσα κτήματα καὶ πράγματα εὕρῃς, ὅτι ἀπαρθενεύουν εἰς τὰς ἐκκλησίας της, ὁποῦ ἦσαν διωρισμένα ἐξ ἀρχῆς ἕως τῆς σήμερον, μὲ ὅρκον τῶν καλῶν γερόντων καὶ ἀνθρώπων τοῦ τόπου μας, κάμε νὰ τὰ παραδώσῃς μὲ ἄλλα ἀξιόπιστα παραδοτικὰ καὶ ἔγγραφα εἰς τὴν ἄνωθεν ἀρχοντοπούλαν τὴν Κλεόπην διὰ μέρος τῶν ἐκκλησιῶν της, τόσον χωράφια, ὅσον καὶ ὀσπίτια, ἀμπέλια, χωράφια, τόπους, περιβόλια, δένδρη καὶ εἴ τι ἕτερα πράγματα ἀπαρθενεύουν δικαιολογημένα εἰς τὰς αὐτὰς ἐκκλησίας. ἀλλέως μὴ γένῃ, καὶ ὁ ὁρισμός μου ἂς μένῃ εἰς τὸ μέρος του. ἐγράφθη ἐν τῇ χώρᾳ μας Ἁγίᾳ Μαύρᾳ, ἀπριλλίου κγ', ἰνδικτιῶνος ια' ,αυοη'.

Καὶ τὸ χέρι τοῦ ἀφεντὸς γραμμένο λατινικά: *Leo, dispota dell' Arta.*

Extat in cod. monasterii S. Ioannis Praecursoris in arce Zacynthi, e quo edidit Ν. Χιώτης, Ἱστορία τῆς Ζακύνθου *2. 628.*

XVII. 1511, 10. novembris.

Chienses commendant reipublicae Ianuensi causam quamdam monasterii dicti Nea Mone.

† Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον αὐθέντα καὶ γουβερνάτωρ, τοὺς ἐκλελεγμένους αὐθέντας, ἀνσιάνους καὶ τὸ ὑψηλότατον ὀφφίκιον τῆς Χίου

οἱ πάντες Γραικοὶ τῆς νήσου Χίου, εὐγενεῖς καὶ οἱ καθόλου λαοῦ αἰώνιοι καὶ πιστώτατοι δοῦλοι μετ' εὐλαβοὺς καὶ ταπινῆς ἀρεκουμαντισιοὺς παρακαλοῦντες δαιόμεθα. τὸ αἰδέσιμον καὶ πάνσεπτον μοναστήριον ἡ Νέα Μονή, τὸ μόνον ἀναφύχιον τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, τὸ ἀγαπητὸν καὶ εὐλαβέστατον κατοικητήριον πάσης Ἐλάδος, ὄντα ὑστεριμένον καὶ ἐξεγυμνομένον ἀπὸ τινὰ ἴδεια αὐτοῦ ὑποστατικὰ καὶ καλὰ ἀπὸ τὸν μακαρίτην ἐκεῖνον μισὲρ Γαμπριὲλ Ἰουστουνία Ῥεκανὲ καὶ μισὲρ Φίλιππον Πατὲ, οἵτινες ἕως τὴν σήμερον κρατοῦσι αὐτά, ὅ τε μισὲρ Φίλιππος Ῥεκανὲς καὶ μισὲρ Φραντζέσκος Πατὲς, οἱ υἱοὶ αὐτῶν, τὸ δὲ αὐτὸ μοναστήριον ἐρχόμενον εἰς πτοχίαν καὶ μὴ δυνάμενον διοικεῖν τοὺς μοναχοὺς αὐτοῦ, δούλους θεοῦ καὶ εὐχέτας τῆς αὐθεντίας σας, ἐσυμφώνισαν οἱ ῥηθέντες μισὲρ Φίλιππος καὶ μισὲρ Φραντζέσκος εἰς τὴν κρίσιν τῆς ἐπισκοπῆς Χίου, καὶ τυπόνοντα δικαίως τὸ ῥηθὲν μοναστήριον τὴν ἑαυτοῦ δικαίαν ζήτησιν καὶ προσέφερον διὰ πολῶν γραφῶν τὴν εἰρεμένην αἰτίαν, εἰς τὴν ὁποῖαν ὁ προρηθεὶς μισὲρ Φίλιππος ἀπολογούμενος πορεύεται καὶ ὁ ῥηθεὶς μισὲρ Φραντζέσκος Πατὲς δὲν ἐμπιστεύεται εἰς τὴν ἄδικον αἰτίαν αὐτοῦ, καὶ θέλοντα μετὰ μακροτάτου καιροῦ καὶ μετὰ ἐξόδων καὶ πειρασμῶν τὸ ῥηθὲν μοναστήριον τὸ πτοχὸ καὶ ἀδύνατον νὰ τὸ κουράσῃ δι' ἑνὸς μπρέβε τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιερέως ἀναστ[ρ]έφοντα τὴν εἰρημένην αἰτίαν ἐκβληθῆναι ἀπὸ τὴν εἰρημένην κρίσιν τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ ἐποίησαν καὶ ὀρδινίασαν αὐτὴν εἰς τὴν Γένουβαν εἰς δύο αἰδεσίμους κανονικοὺς ἀγαπητοὶ καὶ φίλοι τοῦ εἰρημένου μισὲρ Φραντζέσκου καὶ πρὸς [τὸ] προρηθὲν μοναστήριον δικαίως εἰς ὑποφίαν, τὸ ὁποῖον πράγμα μανθάνοντες οἱ ῥηθέντες μοναχοὶ τῆς Νέας Μονῆς συνήχθησαν ὁμοῦ, καὶ μετὰ δακρύων καὶ θρήνων προσέδραμον πρὸς ἡμᾶς, παρακαλοῦντες, ὅτι πάντες ἡμεῖς ὁμοῦ νὰ προσδάμομεν εἰς τὸν λιμένα τῆς ἐλεημοσύνης καὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην τῆς ἐκλελεγμένη[ς] σας αὐθεντίας καὶ αὐτὰς μετ' εὐλαβείας δαιηθῆναι, ἵνα ἀξιοθῶσιν κατὰ τὴν ἑαυτῶν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν τὰς εἰρημένας αἰτίας πρὸς δύο δικαίους καὶ συνετοὺς ἀνθρώπους συμβαλθῶσιν, οἵτινες καλῶς καὶ ἀρκοῦντος νοΐσωσιν τὰ δίκαια τῶν μερῶν χωρὶς μακροτάτους ἀπιλασιοὺς, καὶ διότι ὁ εἰρημένος μισὲρ Φίλιππος ἀκολουθῇ τὴν αἰτίαν εἰς τὴν Χῖον, νὰ δοθῇ εἰς τὸν ῥηθέντα τόπον δύο κριτὰς ἐκκλησιαστικοὺς ἢ λαϊκοὺς διὰ τὴν ῥηθεῖσαν αἰτίαν, καθὼς

ἄνωθεν, διὰ νὰ τὴν τελειόσουσιν, καὶ ὁμοίως διὰ τὸν εἰρημένον μισὲρ Φραντζέσκον εἰς τὴν Χῖον. καὶ τοῦτο, ἐπειδὴ ἔναι οἱ εἰρημένοι μοναχοὶ πτοχοὶ καὶ ἀδύνατοι, οἱ ὁποῖοι τοὺς περεομένους χρόνους ἐγκαλούμενοι διὰ μίαν αἰτίαν δουκατῶν εἰκοσιπέντε μὲ Ἀντώνιον Ῥεστὰν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τόσον ἀπεμάκριναν καὶ ἐπόραξαν τοὺς ῥηθέντας μοναχοὺς εἰς Γένουβαν καὶ εἰς Ῥώμην, ὅτι ἐξοδιάσασιν πλέον παρ' ὃ δουκάτα χρυσᾶ ὀκτακόσια, καὶ ἐὰν ἐνικήσασιν τὴν εἰρημένην αἰτίαν, ἀλλ' οὖν τέλος ἀπεμήνασιν ἔρημοι, καὶ ἀκομὴ εἰς σιμάδα καὶ βέβαια παντὶ ἀδύνατον ἤθελεν εἴστεν ταύτη ἡ δευτέρα αἰτία προστρέχοντα αὐτὴν εἰς ἐναντίον τῶν εἰρημένων μισὲρ Φιλίππου καὶ μισὲρ Φραντζέσκου, οἵτινες [ἔναι] ἄνθρωποι δυνατοὶ καὶ πλούσιοι, οἱ ὁποῖοι ποτὲ δὲν ἐθελήσασιν τὰ προρηθέντα πράγματα τὰ ἐξ ἁρπαγῆς νὰ τὰ στρέψουσιν καλά, καὶ ἀπάνω εἰς τοῦτο ἤλθασιν δυναταὶ καὶ ἰσχυραὶ σφραγῖδες καὶ πρέβοι τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιερέως, λέγοντα, ὅτι δὲν ἔναι οἱ ἀφορισμοὶ πασαβολάντε, μήτε αἱ κατάραι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας κεραυνοὶ καὶ ἀστραπαί, καὶ ἐὰν ἕνας Ἀντώνιος Ῥεστὰς εἰμπόρεσεν πολοὺς χρόνους καὶ μὲ πολὰς ἐξόδας τοὺς ἐπόραξεν καὶ τελίως ἠφάνισεν, ἂς συλογηθῶσιν αἱ ἐκλελεγμέναι σας αὐθεντίαι, πόσον δύνονται καὶ δυνήσονται, οἱ προρρηθέντες μοναχοὶ μὲ φόβον καὶ μὲ κακὴν καρδίαν νὰ κρίνουνται μὲ τοὺς ἄνωθεν μισὲρ Φίλιππον καὶ μισὲρ Φραντζέσκον. διὰ τοῦτο, εὐδοκιμώτατοι καὶ ἐκλελεγμένοι αὐθέντες ἡμέτεροι, οἱ εἰρημένοι μοναχοὶ καὶ ἡμεῖς πάντες Γρακοὶ οἱ τῆς αὐθεντίας σας ἀληθινοὶ καὶ πιστώτατοι δοῦλοι μετὰ ταπινότητος ἱκετεύωμεν καὶ μετὰ εὐλαβείας παρακαλοῦμεν ἕνεκα τοῦ πάθους τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν χαρίτων τῆς ὑπερδεδοξασμένης παρθένου Μαρίας, τῆς ὁποίας εἰσὶν τὰ εἰρημένα ὑποστατικὰ καὶ καλά, διὰ τὴν αἰωνίαν εὐημερίαν τῶν ὑμετέρων φανερῶν καὶ κοινῶν ἀγαθῶν καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν αἰωνίαν δούλευσιν τὴν πιστήν, νὰ ἀξιωθῆτε τὴν ἡμετέραν ἀξίαν καὶ δακρύουσαν ζήτησιν νὰ βάλετε, καθὼς ἄνωθεν, καὶ μετὰ ταπινότητος ἱκετεύωμεν. διὰ τὸ ὁποῖον πρᾶγμα οὐχὶ μόνον ἡμεῖς πάντες οἱ οἰκοῦντες ἐν Χίῳ ἀπολαύσωμεν ἰδίως καὶ ἑνικῶς τὴν χάριν, ἀλλὰ ἀκομὴ πᾶσα ἡ Ἑλλάς, τὴν ὁποῖαν ἐν τοῦτο τῷ ἁγίῳ καὶ αἰδεσιμοτάτῳ μοναστηρίῳ τῆς Νέας Μονῆς εἰς τόπον καὶ εὐλάβειαν ἑνὸς δευτέρου ἁγίου μνήματος τῶν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπὸ οὐδὲν μέρος τῶν Γραικῶν εἰς τοῦτο τὸ ἅγιον μοναστήριον

δὲν ἀπομένη νὰ μηδὲν ἔρχουνται ἀμέτριτοι εἰς τοῦτο τὸ προσκύνημα, τοσαύτη ἔναι ἡ εὐλάβεια τοῦ τόπου καὶ ἡ σεμνότης τῶν εἰρημένων μοναχῶν, οἱ ὁποῖοι καθ' ἑκάστην ἐπαρακαλοῦσαν καὶ παρακαλοῦσιν καὶ πάντοτε θέλουσιν παρακαλεῖν διὰ τὴν στάσιν τῆς αὐθεντίας σας τὴν εὐτυχεῖν, τὴν ὁποίαν ὁ παντοκράτωρ θεὸς αὐξάνη καὶ διακρατὴ εἰς αἰῶνας καὶ καλά. διὰ συντόμως δὲν ἀναφέραμεν, ὅσον εἰς τὴν εἰρημένην αἰτίαν ἔπρεπεν, ἐκεῖνο τὸ πλέον ἀρκούμενον θέλει εἴστεν, εἰς ἀκόλουθον θέλουσιν τὸ ἀναφέρειν οἱ κομισταὶ τῆς παρούσης, οἱ δυὸ εὐλαβεῖς μοναχοὶ τοῦ εἰρημένου μοναστηρίου. Ἐν Χίῳ νοεμβρίῳ ι' ͵αφια'.

† Τῆς ἑαυτῆς ἐκλαμπροτάτης καὶ ὑψηλοτάτης αὐθεντίας σας οἱ εὐλαβεῖς δοῦλοι.

† Ἰωάννης Κορέσης.	† Δούκας Καναβούτζης τοῦ Μαχαριτοιώτου.
† Νηκόλας Κορέσις Τζηρῆγγαις.	† Δούκας Καναβούτζης τοῦ Μαχαρίτου κὺρ Ματθαίου.
† Ἀντόνιος Φραγγοποῦλος.	† Ego Georgio Mirmitano.
† Δούκας Πετροκόκινος.	† Παντολέος Σγουρόπουλος Βιλήτζης.
† Δημήτριος ὁ Τραλῆς.	† Μάμι Ἡμιμολε.
† Σέργιος ὁ Γορδῶτος.	† Γεώργιος Διασορινός.
† Πάρης Κορέσης.	† Ἐγὼ Ξένος Μιοῦλας.
† Λουρέντζος Ἀργέντης.	† Ἐγὼ Ἰωάννης Κορέσης τοῦ κὺρ Πέτρου.
† Λανμπρήνος Κρότης.	† Ἐγὼ Μανόλεις Σγουρόπουλος.
† . . . βος Βρεγόρτης.	† Ἐγὸ Γεώργιος Ῥοδωκινάκης.
† . . . . . σις.	† Ἐγὸ Παντολέον Τριατάφιλος.
. . . . . . λδας.	† Ἐγὸ Μηκες Ἀρφάνης.

† Ἐγὸ Μιχαὴλ Μοριάζης.
† Ἐγὸ Παῦλος Μοριάζης.
† Ἐγὼ Ἰάκοβος Δομέστικος.
† Μιχάλις Σγουρόπουλος.
† Ἐγὼ Μανὲ Σκηλήτζης.
† Ἐγὼ Πέτρος Μικοῦλας.

A tergo: Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ αὐθέντῃ τοῦ ῥηγὸς καὶ γουβερνά-

τωρ τῶν Γενουβίσων καὶ τοῖς ἐκλελεγμένοις αὐθένταις, ἀνσιάνοις καὶ τῷ ὑψηλωτάτῳ ὀφφικίῳ τῆς Χίου ἐκλεκτοὶ τῷ κωμονίου τῆς Γενουβας αὐθένταις ἡμέτεροι ἐνδοξότατοι.

Orig. chart. tabularii Taurinensis.

XVIII. 1561, 16. iulii.

Vincentius Cornarus Antonio Daravenia vendit domum in oppido Chandace insulae Cretae.

Ἐν ὀνόματι τοῦ αἰωνίου θεοῦ ἡμῶν ἀμήν. ἔτει ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ‚αφξα΄, ἰουλίῳ ις΄, ἐν Χανδάκῃ Κρήτης. φανερὸν κάμνω ἐγὼ Βητζέντζω Κορνάρος, τοῦ ποτε εὐγενῆ ἄρχοντος μισὲρ Ἀνδρέου, οἰκῶν εἰς τὸ κάστρον Χανδάκης, ὅτι δίδω καὶ πουλῶ εἰς γωνικὸν αἰώνιον ἐσὲν τοῦ μαΐστρο Ἀντωνίου Νταραβένια, τοῦ ποτε κὺρ Μπερνάρδου, κάτοικος εἰς τὸ αὐτῷ κάστρον πρεζέντι, καὶ λαμβάνεις ἀπὸ μὲν ἕναν ὀσπήτιον κατώγιον καὶ ἀνώγιον καὶ ἕναν ἐργαστήριν κοίμενα εἰς τὸ ῥηθὲν κάστρον εἰς τὴν ῥούγα συνωρεύουν οὕτως· ἀνατολικὰ στενῷ κουμουνοῦ καὶ ἡ ἐμπασὰ τὸν λεγόμενον σπητιῶν καὶ δυσικὰ ἡ ἐμπασὰ τοῦ λεγομένου ἐργαστηρίου εἰς τὴν ῥούγα καὶ νοτικὰ μὲ σπίτιον τῆς ἁγίας Αἰκατερήνης τῶν Σοναϊτῶν καὶ βορονὰ ἕτερον σπήτιον, ὅπου πληρόνουν εἰς τὸν ἅγιον Ἀντώνιον εἰς τὸ σπητάλη. αὐτῶ τὸ λεγόμενον ἀνωγοκάτωγον ὁμοῦ καὶ μὲ τὸ λεγόμενον ἐργαστήριον ἔτι, καθὼς εὑρίσκουνται, δίδω εἰς παντωτηνὰ ἐσὲν τοῦ λεγομένου μάστρο Ἀντωνίου φράγκα καὶ λύμπερα ἀπὸ πᾶσα βάρος ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ ἔμπροσθεν μὲ ἐξουσίαν γεμοτὴν, νὰ λάβῃς αὐτὰ μὲ τὰ μέρη καὶ διαδόχους σοῦ εἰς τὸ πουλὴν, χαρίζειν, προικίζειν, ἀνταλλάττειν, νικιάζειν, ἐξενικιάζειν, νίκην καὶ διάφορον ἐξ αὐτὰ νὰ πέρνῃς. καὶ διὰ τὴν ψυχήν σου διακρήνην, καὶ ποιήσῃς αὐτὰ, ὡς θέλεις καὶ βούλεσαι, ὡς ἴδιος κύριος καὶ καθολικὸς νικοκύρης, καὶ τηνάς ποτε νὰ μὴν δυνηθῇ νὰ σου εἰπῇ τὸ ἐναντίον. ὑπὸ τὴν κάτωθεν πένσαν καὶ διατημὴν καὶ πρέζιον τὸν λεγόμενον σπητίων καὶ ἐργαστήριον ἐκάμαμεν, καθὼς τὰ ἐθέλαν στημάρι ἡ προτομάστορες ἡ τζουράδι τῆς ἐκλαμπροτάτης μας αὐθεντίας, ξεχοχα ἀληθινῆ νὰ γένῃ ἡ στήμα τοῦ λεγομένου ἐργαστηρίου ἀπὸ τὰ λεγόμενα σπήτια, διατῆ ἐσυμφωνήσαμεν οὕτως, ἀπότου γενῇ ἡ στήμα ἤγουν τῶν λεγομένων σπητίων,

νὰ ἦσαι κράτιμος νά μου πληρώνῃς τὰ εἴμισα ὡς ἕξη μήναις πρότους ἐρχομένους καὶ τὰ ἄλλα ἥμισα ὡς ἕναν χρόνον πρότον ἐρχόμενον, κάμνοντας καὶ δίδοντά σου τὸ κατάστιχον τὸ αὐτὸν σπιτίον κατωγίου καὶ ἀνωγίου, ἤγουν εἰς τὸ ὄνομα καὶ κορμὴν ἐδικό σου, μ᾽ ἔξοδες εἰς τὸ μέσον κατὰ τὴν τάξην καὶ σωλημητάδαις τῆς χόρας μας προμετέροντας σου, καὶ ἀπὸ δὰ νὰ τὰ βάλω εἰς ταῖς στρίδαις, καὶ νὰ ῥομποράρω τούτο τὸ ἰνστρουμέντο διὰ νά μου δώσεις, ὡς ἄνωθεν, τὴν πρώτη πάγα, καὶ εἰς τὴν δευτέραν νά σου κάμω καὶ τὸ λεγόμενον κατάστιχον εἰς μόδον, ὡς εἴρηται, καὶ εἰς τὸ λεγόμενον ἐργαστήριν νὰ στέκῃς καὶ νὰ τὸ κράτῃς κοντζη κολμὲ δικαῖς σου ἔξοδες, καὶ νὰ πληρώνῃς νίκην ἤγουν πᾶσα χρόνον δουκάτα κορέντι δ΄, ἤγουν τέσερες, ὥστε νάχῃς τὸν μόδον, νά μου δώσῃς καὶ νὰ πληρώσῃς ἐκεῖνον ὅλον, ὁποῦ θέλη ἦσθεν ἡ στῆμα του, καὶ νά μου δώσῃς ἀπὸ δὰ νίκην δι᾽ αὐτῶ δύο χροναῖς ἀβάντι τράτο. καὶ εἰς τὸν κερὸν ἐκεῖνον, ὁποῦ ἐσὺ γῆ τὰ μέρι σου ἤθελες ἔχην, νά μου κάμῃς τὴν πληρομὴν αὐτοῦ, ὡς ἄνωθεν, εἰς ὅ τι θέλη ἦσθεν στημάδα, νά μου δώσῃς ἀβήζω ἐμὲν ὄβερ τῶν διαδόχον μου τρὶς μήνες προτήτερα, νὰ τὸ βάλλω εἰς ταῖς στρίδες, καὶ νὰ κάμω πᾶσα χριαζόμενον διὰ νά σου κάμω καὶ εἰς αὐτῶ κατάστιχον ξεθαριστῶ ἀπὸ πᾶσα πράγμαν μ᾽ ἔξοδες καὶ αὐτῶ εἰς τὸ μέσον καὶ δίδοντά σου τὸ λεγόμενον κατάστιχον, νά μου δίδῃς τὴν λεγομένην του πληρομήν, καὶ τότε παρ᾽ εὐθὺς νὰ τζεσάρι τὸ λεγόμενον νίκην, καὶ οὕτως ἧμαι κοτέντο μὲ μόδους καὶ τρόπους, ὡς ἄνωθεν, βάνοντας καὶ πένσαν ἀλληλογίας ὑπέρπυρα σ΄ διὰ τὴν φάπρικα τῆς ἐκλαμπροτάτης μας αὐθεντίας καὶ τὸ παρὸν στερεῶν. ἀπὸ τὸ ἄλλον μέρος ἐγὼ ὁ λεγόμενος Ἀντώνιος Νταραβένιας πρεζέντω καὶ λαμβάνω τὰ λεγόμενα σπήτια ἀνωγοκάτωγα καὶ τὸ λεγόμενον ἐργαστήριν μὲ μόδους καὶ τρόπους, ὡς ἄνωθεν, ὑπὸ τὴν ἄνωθεν πέναν. μάρτορες παρα[καλού]μενοι μάστρος Φραντζέσκο Μέγενος ἰατρὸς καὶ μάστρος Μιχέλι Πεληκᾶς Βουτικράρης.

Signum tabellionatus. Σταυριανὸς Λαγωὸς, νοτάριος βασιλικῆς ἐξουσίας, παραθεὶς ὑπέγραφα καὶ ἠσφάλλησμαι.

Orig. membr. tabularii Veneti.

XIX. 1572, 7. iunii.

Ioannes Austriae litteras dat ad archiepiscopum Monembasiensem Macarium Melissenum.

Ἐλπίζω βραχέως νὰ ἔλθω εἰς αὐτὰ τὰ μέρη εἰς αὔξισιν τῆς συνοδήας τῶν χρηστιανῶν καὶ εἰς κοινὴν ἀγαθοποίισιν, καὶ μὲ τιοῦτον σκοπὸν θέλω μισέψι ἀπ' ἐδῶ μὲ τὴν ἄνωθεν ἀρμάδα μέσα εἰς τέσσαρες ἢ πέντε ἡμέρας τὸ ἀργότερον διὰ τοὺς Κορφούς.

Don Juan.

Messina 7. iunii 1572.

Buchon, Nouvelles Recherches 2. 344.

XX. 1609, 5. octobris.

Clerus insulae Cypri a Carolo Emanuele, Sabaudiae duce, auxilium petit contra Turcas.

Τῷ ὑφιλοτάτῳ δούκα δὲ Σαβοΐα ταπεινὸς Χριστόδουλος, ἀρχιεπίσκοπος πάσης Κύπρου καὶ Νέας Ἰουστινιανῆς.

Θεορόντας ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων τόσον ἔξεπνες ση τὸν νόσιν τῆς Κύπρου εἰς εὐλάβειαν τησις υφιλότιτος, ὡς ἀφέντης παλαιὸς ἐτούτου τοῦ ῥιάμου, τὸ ὁποῖον πλῆθος ευρίσκεται εἰς τόσα τυρανία ἀπὸ τοὺς Τούρκους, καὶ δηὰ τούτον ἀπεστέλνομεν νὰ παρακαλέσομεν τὴν ὑφιλότιτα σου, νὰ γιπιρετίσει με τὴν δύναμιν τοῦ ῥογὸς Φιλόππου, νὰ δώσει ὀρδηνίαν καὶ βοήθηαν, νὰ ἐλευθερώσει ἐτούτον τὸν τόπον ἀπὸ τὰ χέρια τυράννου, ὅτι εἶναι μεγάλον ἁμάρτιμα τέτιον ῥιάμον νὰ εὑρίσκεται εἰς τὰ χέρια του, ὅπου εἴτοναι ἀφεντεμένον ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ἐδικοὺς τῆς ὑφιλοτιτάσσου, καὶ ἂν ἡ ἁγία τριὰς φωτίσει τὴν βασιλείαν τοῦ ρὲ Φιλόππου καὶ τῆς υφιλοτιτάσσου, νὰ κάμετε ἀρμάτα. ἤξευρε ἡ υφιλοτιτάσου, πῶς εὑρίσκουνται ἄνδρες τῶν αρμάτων τρανταπέντε χιλιάδες, καὶ Τούρκοι δὲν εἶναι παρού μονε ὀκτὼ χιλιάδες, θιμόντας τὸ πλέον τῆς υφιλοτιτάσσου νὰ φέρετι ἅρματα δηὰ τοὺς χριστιανοὺς, καὶ παρακαλοῦμεν τὴν υφιλοτιτά σου, να μας κάμεις χάριν διὰ ἀπόκρισιν με τὸν κομιστὴν, ὅπου να φέρει ταῖς γραφαῖς, ὀνόματι Λοΐζον, δηα να ντώσομεν πληροφορίαν ἐτούτου τοῦ λαοῦ, ὅπου στέκουν ἀναμένοντας με μεγάλιν ἐπιθιμίαν, νὰ γιδοῦν φλάμπουρον τῆς βασιλείας καὶ τῆς ὑφιλοτιτάσσου, ὅτι βλέποντας ἐτούτην

τὴν βοήθηαν εἶναι ἄξιοι μὲ τὴν χάριν τὴν θεῖαν νὰ ἀφανίσουν τοὺς Τούρκους, τοὺς ἐχθροὺς τῆς πίστεως, καὶ εἰς ἐτοῦτον ἀς εἶναι βεβαίη ἡ ὑφιλοτιτάσσου, καὶ θέλεις κερδίσειν ἐτούτον [τὸν] τόπον, ὡς ἂν καὶ πρώτα. καὶ διὰ βαιβέοσιν θέλουν ὑπογράφι καὶ ἕτεροι ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ πρῶτοι τοῦ νισσίου, καθένας τὸ ὄνομά του, καὶ ἀπὸ πάσα πραμα δείδωμε εἴδησιν τῆς ὑφιλοτιτάσσου, ὀλπίζοντας ἀπὸ τὸν θεὸν πάσα εὐχαριστίαν, να γιμπορέσωμε νὰ σὲ γιδοῦμεν γλήγορα ῥόγαν τῆς Κύπρου ὡς ἂν τοὺς παλαιούς. οὐχὶ ἕτερον, ἡμὶ κύριος ὁ θεὸς ἔστω σοι φύλαξ, καὶ ἡ εὐχὴ τῆς ἡμῶν μετριώτιτος ἔσται μεθ' ὑμῶν. ὀκτοβρίῳ ε' τὸ ‚αχθ' ἔτος †.

† Χριστόδουλος, ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου, ἰνδ. ζ' †.

† Ταπεινὸς Μωϊσῆς ἐπίσκοπος Ἀμοχούστου †.

† Ταπεινὸς Ἰάκωβος ἐπίσκοπος Νεμέσου †.

† Ταπεινὸς Λεόντιος ἐπίσκοπος Πάμφου †.

† Ταπεινὸς Ἱερεμίας ἐπίσκοπος Κορείνας †.

† Ἰάκωβος μέγας πρωτοπαπᾶς Λευκάργων.

† Τουμάζος πρωτοπαπᾶς Βατίλυς.

† Γερόλεμος Φαγγίσκου Βατιλῆ.

† Μιχαγίλις τοῦ Μάζου πρωτονοτάριος.

† Ἡσαΐας ἐπισκόπης Ἀμαθοῦντος.

† Κυρίακος μέγας πρωτωπαπᾶς Λαρνάκου †.

† Γερόλεμος Ἀαμιλᾶς χαρτοφίλαξ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας †.

† Δελέβικος γραμματικὸς τῆς σκάλας τῆς Λεμέσου ὑπέγραφα †.

A tergo: † Τῷ ὑφιλοτάτῳ αὐθέντι Δούκα δὲ Σαβοΐᾳ δωθείη ἐκεῖ, ὅπου ευρίσκεται †.

Orig. chart. tabularii Taurinensis.

XXI. 1611, 6. aprilis.

Christodulus, archiepiscopus Cypri, comiti de Monbasilio commendat legatum suum, missum ad ducem Sabaudiae.

Ἐκλαμπρότατε ἀφέντι!

† Ἠκούσαμεν τὸ καλὸν θέλημαν τῆς ἀφεντίας σου τῆς ἐκλαμπροτάτης, ὅπου ἔχει εἰς αὐτὸν τὸ ἐδικόν μας νεγότζιο, καὶ τὴν βοήθειαν, ὅπου ἐκάμετε μὲ μίαν τις γραφὴ τοῦ ἐδικοῦ μας ἀνθρώπου,

καὶ τὴν εὐχαριστοῦμεν ατελιοτα, καὶ δια να μεν βρισκεται κανὶς οπου να ξεύρει τὴν γλῶσσαν τὴν ῥωμαΐκην, να μεταγλοττίσει ταῖς γραφές μας, δὲν εἴδαμεν ἀπόκρισιν ἀπὸ τὴν ὀφιλοτάτην τὴν γαληνότητα, καὶ ἡ μεγάλη μας ἐπιθυμία, ὅπου ἔχωμεν εἰς αὐτὸν τὸ νεγόζιο. γορίζωμεν δεύτερον να στίλωμεν τὸν ἴδιον πρωτον αποκομιστὴν τὸν Λοΐζον τοῦ Νικολὸ με τὸν Κοσταντίνον τοῦ Δήμου με ἄλλαις γραφαῖς μεταγλοττισμέναις ἀπὸ ῥωμαΐκον εἰς ἰταλιάνον εἰς τὴν ὀφιλοτάτην τὴν γαληνοτάτην, καὶ τοὺς στέλλωμεν εἰς τὸ χέριν τῆς ἀφεντία σου τῆς ἐκλαμπροτάτης, παρακαλώντον, νὰ τοὺς φαβορίσι εἰς τὴν ὑφηλοτάτην, καὶ νὰ ἀναγκάσει αὐτὸν τὸ ἅγιον εργον, καὶ αν δώσει ὁ θεὸς καὶ τελιοθεῖ αὐτὴ ἡ νίκη ἡ ἐκλαμπρότισου, θελης κερδίσει μεγάλον μυστὸν, καὶ ἠγαπιμένος ἀπὸ ὅλον τὸ νισὴ καὶ ξεχωριστὰ ἀπὸ τὸν θεὸν τὸν παντωκράτορα, ἡ ἀφορμῆ, ὅπου θέλουν λυτρωθεῖν τοσε φυχαῖς ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου, ὅπου καθημερηνὸν χάννουν ἀπὸ τὴν μεγάλην τυραννία καὶ τὴν ἀτιμονίαν τοῦ τυράννου.

Καὶ ἀκόμη ἡ ἀφεντία σου ἡ ἐκλαμπροτάτι κυράτζα κονδέσσα φαβόριτε αὐτὸν τὸ ἅγιον ἔργον, καὶ θέλετε κερδίσει μεγάλην τιμὴν ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ἀπὸ τὸν θεὸν μεγάλην πλιρομήν. ὄχι ἄλλον. κάμνω τέλος, καὶ ὁ ἀφέντης ὁ θεὸς νὰ σᾶς δήδει πασα καλοτιχίαν καὶ εὐημερίαν, καὶ ἡ εδικί μας εὐλογεια νὰ εἶναι μὲ τὴν ἐκλαμπροτι-[τά] σας. Ἐγράπτε εἰς τὴν Λευκωσία τῆς Κύπρου ἐν μηνὶ ἀπριλλίῳ ς' τοῦ ͵αχια' ἔτος.

Τῆς ἀφεντίασας τῆς ἐκλαμπροτάτης ὁ πατέρας πνευματικός.

† Χριστόδουλος, ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου, ἰνδ. θ' †.

A tergo: All' Illmo Signor il S. Conde de Mon-Basilio, gentilhuomo ordinario della Camera di S. Alteza a Turino.

Orig. chart. tabularii Taurinensis.

XXII. Sine anno.

Christodulus, archiepiscopus Cypri, iterum hortatur ducem Sabaudiae, ut bellum incipiat contra Turcas.

† Τὸ δέσποτο καὶ ὀφιλότατο καθολοκὸ τὸν ἀφέντις μας τὸ δούκα δὲ Σαβόγια Κύπρου ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος καὶ τον εμε αρχερυς

καὶ ἅπας τοῦ κορίου λαὸς κράτος, νίκην, διαμονὴν καὶ γιὰν καὶ σοτεροαν καὶ ἐβλογιάν.

Θεόσοστε καὶ καθολότατε ἀφέντι μας βασιλευς. να εχυ τοσον καιρον, καὶ δεχου νὰ μὰς εβγάλος ἀπὸ τὰ χέρια τους απίστους, καὶ το πίον ἐμάθαμεν καὶ .... αφεντυς ὁ Βοτόργιος Ζεπετοῦ εἰς τὰ χερία τις βασιλυασου, καὶ δεόμεθα κοριο θεο επαει τον. πλεον παρακαλοῦμε τα χρονια τις μακρομενα μερα και νυκτα, και κατευχουμεθα απο οραν ος οραν, και αφ ις εσικοθισε ο καπιτανος Βετοριος, και ἐχαλασεν καποσους Τουρκους, αγριοθισαν επανο μας σαν τους αγριους λυκους, και περνουν τα πεδια μας απο τες ακαλες μας, και δεν εχομεν το θαρος μας, μονον ες αφτο τις βασιλιας σου, και πεπομὲ τον καταφτις τον Ζεχαρια Μαβρον αρχον τον εβγενεστατο, και ενε πρατικος το πραματον ολον ..... στιν, καὶ αν εχε εἰς τὸν κοσμον του, και εργαιτε απο το νεοζιον τις Κυπρου καθολικω τα μιστιρα, και στεκομεθα απο τι Πάφον, και να παγι ος το Καρπασι χιλλιαδες χριστιανι δεκα, και θελομε αρματα, καὶ εμις να σου τα δοσομεν αλλες δεκα και τινα μ..... φερνι τον εξαμον ὁ αποκομιστις ο αφτος και εκ παντος δὲ πος με τες βουλες μας απανω εις το αφτω ...... τις βασιλιασου .... τον απαντον να μας εβγαλις απο τα χερια τους Αγαρινους. οχι αλλο, και υ ευχη μου και η εβλογια και υ σιχορισι αμην.

Μηνὶ νοεμβριω ἰνδ. ιε΄.

Orig. chart. tabularii Taurinensis.

XXIII. 1612, 8. octobris.

Graecus quidam in Franciam epistolam mittit de expeditione contra Turcas.

Κωνσταντινου βασιλεως πολυχρονειμενου μετα πασης της βασιλειας αυτου εν κυριῳ χαιρειν. εντιμωτατε, ενδοξωτατε, σοφωτατε και συνετωτατε πασης τημης και αξιας υπερτιμε, εν αγιω πνευματι αγαπητε και ημετερε κουμπαρε, σινηωρ Τζουαν, καβαληερ Φρατζης και Μαλτης, χαρις ειη ημιν και ειρηνη και ελεος απο θεου παντοκρατορος. δεομε του παναγαθου θεου, ινα σε ευρη η γραφη μας καλα. διοτις και ημεις ειγιος εχωμεν τω σωματι, την δε ψυχην κυριος ιδεν. ομος το παρον ιναι να γνορησις η αυθεντια σου, οπος ελαβαμεν την τιμειαν σου γραφην σεμπτεβριου 29 παλεω, και εχαρη-

μεν την ειγηαν σου. δευτερον εμαθαμε τα πηθη σου και εδοξασαμε τον θεον, που ελευθερονει τους φειλακομενους, και των χημαζωμενων λημιν και των ανελπιστων ελπις και βοειθια. ετερον την γραφη δεν ανναγνωσαμαι, διοτις δεν οθημαν τον ανθροπον σου, πλην τα ηθελα γραφι, ολλα τα γηνοσκις. ο λαος και τοπος μας στεκουντε σ τα τεμενη τους, και οσα επρομεταρηζες. ολα τα παντ' εχουν με θεου δοναμις. και ταχεον, μη βραδυνεις, δια το ονομα του Χριστου. ο κοσμος και οι Τουρκοι ηρηνευτησαν και εξενιασαν, και τορι θελει να σε ειδω. αν εισε χριστιανος και φιλος. ο κουμπαρος σου ο στρατηγος σε προσκυνει, καὶ εχαρισαι του ο θεος υιον, και στεκει δια την αυθεντια σου. επαρε καραβη και μονιτζιων και σολδια, και κοπιασε, οπου να ενοθουμεν σ το πορτο λε Καγιω, να πληροφορηθουν ο λαος, και να βαλομε πασα ορδινω, και αν ορησις και ινε μπεζωνια, να ερθουμε εις ορισμους της. φρονιμωτατοι λιγα γραφουν, και πολα καταλαμβανουν. ουχι ετερον, και ο θεος Ιησους Χριστος εστω μετα της ευγενειασου. ερροσο. 1612 . . . ο κ τ ο β ρ ι ο υ 8 π α λ ε ω.

A tergo: Τω τιμιωτατω αυθεντι σινιωρ καβαλιερι Φρατζας και Μαλτας τιμιως και υγιως δοθητω εις τιμιας χειρας.

E codice bibliothecae Parisiensis 9525 f. 21. edidit Buchon, Nouvelles Recherches 1. 270.

XXIV. (1618).

Incolae Mainae Carolum, ducem Nivernensem, hortantur, ut proficiscatur contra Turcas.

Ηφιλοταται και αφεντοι δουκα τις Ναβερσιας Παλαιολογω.

Εγρικουσα με μεγαλοι χαρα και αγαλοιασι από τον εκλαπροτατον κονται ντι Καστελ-Ριναλδος μαζοι με τον εκλαπροτατον σινιὸρ Πιερο ντοι Μεδιτζι, σιτροφος τον και συνπατριοτις μας, την αγαποι τις ηφιλοτατι σου αφεντοιας και την μεγαλην προθιμιαν, οπου εχις δια την ελαιφθεριαν, οπου εχις δια το γενος τον Ρομεον, του οποιου εχαριστουμε και προσκηνουμε την ηφιλοτατι σου αφεντια, να σου δοσι ο θεος χαρι, να ελαιφθεροσις με νοικυς και διναμες και ταξες, οπου πρεποι δια να παμε κοντρα τον Αγαρινον. και οποτε ερτις με τες διναμες εκηναις, οπου μας επροηπαν η ανοθεν ηριμενοι, και οποτε η υφι-

λοτατι σου αφεντοια θελις ερτοι με εκηναις τες διναμες και ταξες, οπου μας ηπαν η ανοθεν, ημεστεν προθιμοι να προσκηνοισομε την αλτετζα σου, και να την ακουλουθισομε και να χασομε το εμα μας δια την αγαποι του εσταβρομενου Χριστου, του οπειου θελομε ζιτοισι, και να απεθανομε ανταμος εος εφ ορου της ζοις μας, με τουτο να εχομε διναμοι και επιστοσινοι απο τον γαλινοτατον και χριστιανοιχοτατον ριγαν, να μοι μας εξαφισι εις απολοιας, και χαθουμε εμοις και τα πεδια μας, οτι τορα δεν ηναι, οσαν αλες βολες, να μας σιπαθισουν, οπου ο Αγαρινος μας εχαλα, και παλοι μας εσιπαθι, αμοι τορα αμας νοικυσι, δεν ηναι να αφισι φηχοι απο τον κοσμον ετσουτον. το λιπον η ιφιλοτατι σου αφεντια θελις χαμοι να δοσι ποιστι τον ανοθεν Διον, του οποιου ομιλισαμε οτι χαμνι χρια εις το θιον εργον. και στελνομε τον ανοθεν σινιορ Ποιερο ντι Μεδιτζι, ο σιμπατριοτις μας και ο προτος του τοπου μας και . . . . ο, ωπου τον εχομε απο τον Καβο τις Μανοις εις την Καλαματα, και εδοκαμε τον θιμισι, δια να γιραιφοι ζιτιματα δια τον τοπον μας, και η τοι οπου να μοινοι και να ζιτοισι δια τον τοπον μας, το στεργομεστεν το δοσο μεταλος τις γραφις, ηνα διδυ ο ουρανος της ηφιλοτατι σου αφεντιας πασαν διναμην και νοιχην εις τες αξια σου αντριες και προθιμιες και ος πριτζιπον εδικο μας. εβλαβις δουλος και εσπλαχνικυ, κατα παντα γραφομε απο τον Καβο τις Μανις εος την Καλαματα, γραφομε και σε προσκηνουμε, και υπογραφουνται και κατοθεν παρτι απο τους προεστοος μας.

Νικαιτας επισκοπος και εξαρχος πατριαρχικος Ζιγου.

Εγο Λυγορις Κλινοδις στεργομε το ανοθε με τι γενια μου και με το χοριο ολο.

Και εγο Πατρηκιος Φοκα προσκινο την ηφιλοτητα σου αφεντια.

Κ' εγο Δημητρακης Κοντοσταπλος με το γενεα μου κε με τον τοπον μου ολον προσκηνο την ηφιλοτητα σου αφεντια.

Κ'εγο Δημητρης Νηκλος με τη γενεα μου προσκυνο την ηφιλοτητα σου αφεντια.

Ιωσαφος ιερομοναχος και ηγουμενος Χελμου.

Εγο Ηκονομος Νερει χορας Μιλεα προσκηνουμε τιν υφηλοτατι σου αφεντια τε Νοβερτιας.

Και εγο Δυμυτρος Νυκλος προσκυνο την υφυλο[τα]τη σου αφεντια με την γενεα μου ολυ και με τον τοπον.

Κε εγο Φραντζισκος Ουιτηλου στεργομε τα ανοθε με Ζαρνατα . . . . ημετερου του βασιλεως.

Κε εγο Κονσταντις Πουβαλος στε[ρ]γομε το ανοθε με τι γενια μου κε με ολι τι Ζαρνατα.

Γεοργιος Σκουμπλος και ταβουλαριος Αρδουβιστας με ολην μου την χορα προσκηνο την ηφηλοτατι σου αφεντια.

Νικιτας Μελουσινος κε ταβουλαρης χορας Πραστιου προσκηνουμε τιν ιφιλοτατι σου αφεντια.

Οικονομος Κουτηφαρης με τη γενια μου κε με τα χορια του Ζιγου προσκηνουμε την οιφυλοτατη σου αφεντιαν.

Δημυτρυς Ετυλνανο με τα χορια μου και με τι γενεα μου προσκυνο τυν υφιλοτατυ σου αφεντια.

Εγο Διμεας Βελκουνος χορας Αρεχοβας προσκινουμε τιν ηφιλοτατι σου αφεντια δουκα τε Νοβερσιας.

Γεοργος Κορονεος με τι χορια μου προσκυνο τυν υφυλοτατυ σου αφεντιαν.

Και εγο Λουκας δι Μεδητζης απο το Βυτιλο προσκινο την ηφηλοτητα σου αφεντια.

Και εγο Θεοδορις Στεφανοπουλος με τιν γενια μου και με το Βιτυλο προσκινο την ιφυλοτιτα σου αφεντια.

Και εγο Θεοδορακις Μαλεβρις με τι γενια μου κε με ολο το χοριο Μανι προσκινο την ιφιλοτατι σου αφεντια.

Και εγο Κονσταντυς Στεφανοπουλος με τυν γενια μου και με τον Βυτυλο προσουνο την υφυλο[τα]τυ σου αφεντυα.

Μιχαλακυς Κοσμας με τιν γενια μου και με το χοριο μου προσκυνο τιν φυλο[τα]τι σου αφεντια.

Και εγο Λυς Μεδυτζυς απο τον Βυτολο προσκυνο τυν υφυλοτατη σου αφεντια.

E cod. biblioth. Parisiensis 9525 f. 110 edidit Buchon, Nouvelles Recherches 1. 272.

XXV. (1618) 13. iulii ind. XI.

Dionysius, episcopus Lacedaemonis, litteras dat ad Carolum, ducem Nivernensem.

Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ καὶ γαληνωτάτῳ δουκὶ Νοβερσίας, Κάρλῳ Παλαιολόγῳ.

Τὴν ἐκλαμπροτάτην καὶ σεβασμιωτάτην εἰκόνα τῆς σῆς ἐνδοξότητος ἴδον καὶ προσεκύνησα καὶ ἡδέως κατεφίλησα, δεόμενος τοῦ θεοῦ, ἀξιῶσαί με προσκυνεῖν αὐτὴν ἐγώ τε καὶ πάντες οἱ ἡμέτεροι μέχρις ἐσχάτης ἡμῶν ἀναπνοῆς, ὃς ποιῆσαι καὶ διαφυλάξαι αὐτὴν ἀνωτέραν παντὸς λυπηροῦ καὶ πονηροῦ συναντήματος. ἀμήν. Ἰουλλίῳ ιγ΄ ἐνδ. αι΄.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Λακεδαιμονίας Διονύσιος καὶ εὐχαίτης καὶ οἰκέτης τῆς σῆς ἐκλαμπρότητος.

E cod. bibliothecae Parisiensis 9525 f. 75 edidit Buchon, Nouvelles Recherches 1. 276. In margine epistolae legitur: Par M. l'archevêque de Lacédémone, rendue à Monseigneur par M. de Château-Renaut.

XXVI. (1619).

Gabriel, episcopus Naupacti et Artae, litteras dat ad Carolum, ducem Nivernensem.

Τῷ γαληνωτάτῳ καὶ ὑψηλοτάτῳ δουκὶ Νιβερσίας τῷ Παλαιολόγῳ.

Ὅλον τὸν κατὰ θεὸν πόθον καὶ ζῆλον, ὁποῦ ἔχη τὸ γένος τὸ ἡμέτερον μᾶς, τὸ ἐγνώρισεν ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν, Δυρραχίου μητροπολίτης, κὺρ Χαρίτων. γνώριζε ἡ σὴ γαληνότης καὶ ὑψηλότης, πῶς θέλομαι νὰ ἠμέστεν πάντοτες δοῦλοι σου καὶ ἑτοιμώτατοι σκλάβοι, νὰ σὲ δουλεύσωμεν διὰ τὴν δούλευσιν τοῦ θεοῦ. πίστευσε τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν, κὺρ Χαρίτωνος, ὅτι σοῦ λέγει τὴν ἀλήθειαν. τὸ ὄνομά σου τὸ ἐφανερώσαμεν καὶ τὸ φανερώνομεν εἰς ἅπαντας ἀρχιερεῖς τε καὶ ἄρχοντας καὶ τοῦ κοινοῦ λαοῦ. ὁ θεὸς νὰ μᾶς δώσῃ χάριν, νὰ τὸν ἀπολαύσωμεν βασιλέαν μας. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἴη μετὰ τῆς σῆς γαληνότητος.

Ναυπάκτου καὶ Ἄρτας Γαβριὴλ καὶ δοῦλος τῆς σῆς γαληνότητος, ἔχων καὶ πολλῶν ἐπισκόπων καὶ ἄλλων πλείστων ἀρχοντῶν τὴν γνώμην, ἅπαντες δοῦλοι τῆς σῆς γαληνότητος.

A tergo: Τῷ γαληνωτάτῳ καὶ ὀφηλωτάτῳ δουκὶ Νιβερσίας, ἡμετέρῳ αὐθέντι ὡς δουλι της, ἐνχειρισθείτω. εἰς Παρίσιον.

E codice bibliothecae Parisiensis 9525 f. 111 edidit Buchon, Nouvelles Recherches 1. 275.

XXVII. 1632, mense iulio.

Theocletus, abbas monasterii Cosinitsae, ducem Sabaudiae incitat ad expeditionem contra Turcas in insula Cypro suscipiendam.

† Ἐγλαμπρώτατε, ὀφιλώτατε, πολλιχρονιμένε ἀφέντι, φιλάξι κύριος ὁ θεὸς τὸ ἔνθεον ὕφος τῆς ὀφολοτάτης σου ἀφεντίας †.

† Ὑφολώτατε ἀφέντι, κάτεχε, πος ἐγὼ ὁ ἀνάξιος δοῦλος τῆς ὀφηλοτάτης σου ἀφεντίας Θεώκλιτος, ἱερομόναχος καὶ προηγούμενος τοῦ μοναστιρίου τῆς παναγίας ὀνομαζομένι[ς] Κοσινίτζι ἧς τῆς Μακεδονίας των τόπον κοντὰ ης τοῦ Φυλίπου τοῦ κοροῦ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου τὸ καστέλιν, καὶ ἔχο μέσα εκατῶν πενίντα καλογέρους, καὶ η πατρίδα μου ἦνε ἀπὸ τὴν Κόπρον, καὶ κάμνο τὴν πρέπουσαν μετάνιαν, καὶ προσκυνὸ τὸ ἠποπόδιον τῆς υφυλοτάτης σου ἀφεντίας, ακομί, πολλιχρονιμένε αφέντι, ἐγὼ ἐβρίσκομε παρακαλεμένος πολλὲς καὶ πολλὲς φορὲς ἀπὸ πολλοὺς σιντοπῆτες καὶ παραγκελμένος ἀπὸ τὸ γένος μου, καὶ ἴνε ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου ἴνε πάρμπάς μου, κε ζί κε ὁ πατέρας μου καὶ ἄλλι πολλί μου γενεὰ, ὡς καθὸς φένουντε, καὶ κάμνουν τὴν πρέπουσαν μετάνιαν καὶ προσκινοῦν τὸ ὑποπόδιον τῆς ὀφηλοτάτης σου ἀφεντίας ὀς ρίγαν καὶ ἀφέντιν τους, ὅπου ἦτον ὁ θρόνος σου πάντοτε ης του λογου τους. τόρα παρακαλοῦν καὶ δέουντε τῶν πολλιεύσπλαχνων Χριστὸν διὰ τὴν ηγίαν τῆς εγλαμπροτατης σου ἀφεντίας ης τοὺς κεροὺς σου, να κάμις ανθίμισιν, νὰ τοὺς ἐλεημονιθὶς καὶ να τοὺς εβγάλις απο τα χερια τῶν Ἀγαρενῶν, κε θέλουν ἔστην πάντωτε σκλάβι σου, καὶ νὰ παρακαλουν ἡμέραν καὶ νίκταν τὸν θεὸν διὰ τὴν ηγίαν σου, καὶ διὰ τοῦτον εἰς καλὴν βεβέοσιν κάμνω εγω προμέσαν μὲ τὸ ἴδιον μου χέριν, πος οπόταν υφιλοτάτι σου να μου ἀκούσις, ὡς καθὸς ἐγὼ θέλο να γουβερνασις τὸ καὶ να μὶν ἔχης τὴν Κύπρον ἧς το χέριν σου τώσων εὔχολα, οσα να εκράτουν ἔναν μίλον ἴς το χέριν μου, καὶ να σου τὸ ἔδοκα, κάμνο το κορμὴν μου δια σιγουρτὰν, να ἔχις εξουσίαν να καμνις τα κοματια μου οσαν τα φτια μου, διό-

της ἔχο θαρος ις τὸν Χριστὸν, πος με το θελιμαν τοῦ θεοῦ καὶ με το ριζηκον τῆς πολλιχρονιμενις σου ἀφεντίας οπόταν εγὼ να παγο καὶ να ακούσουν το ονομαν μου, πος να ἐχο την Κυπρον ις το χέρι μου χόρις καμίαν πίραξιν, καὶ ἔτζι διδο της πολλιχρονιμενισου αφεντίας, να βεβεοθης ακομι, ἐπιδι καὶ να ηρτα εδο ις τὴν Φράντζαν ις το Παρίσι δια καπγιον σερβιτζιον του μοναστιριου, εγνοριζα τον ευγενεστατον τιμιον ἀρχοντα κυριον Γρανὸν δια φρονιμον, προκομενον καὶ ἄξιον διὰ τετγια πραγματα καὶ πρακτικὸν ις αυτον τον τόπον, εκαμα τοῦτο ραζουναμεντον, και πολλα του εκαλοφανὶ, καὶ δεν θελι, να με αφίσι, να καγο κούποτε, οστι να ιδούμεν ρεσπόσταν ἀπὸ τὴν υφιλοτάτην σου, διότης λεγι μου καθιμέρα, πος ἴσε ἀφέντης του, καὶ με ἐξέταξεν πολλὰ, καὶ με ἔβαλεν, καὶ ἔκαμα τὸ δεσένγιον τῆς Κύπρου, δια να σου το στίλι. μα δι αγαπην Χριστου, ας ινε σικρετταμεντι ετούτη η ὑπόθεσις, οσον να ημπορις, δια να μην ξιφονιστὶ τετγιος λόγος, κὶ χαλάσουν την γενεα μου καὶ τὸ μοναστίρι μου και αλους πολλοὺς χριστιανοὺς, καὶ καμνο σου την φεδεν εμπροσθεν ης τον Χριστὸν, πος να ισε σιγουρου ις ετουτα, οπου σου γραφο. και αν οριζις, στίλε μου γράμαν, να πρεζενταριστο εμπροσθέν σου. ουχι ετερον, καὶ ὁ κύριος ημων Ιησους Χριστος καὶ ἡ πρεσβια τῆς παναγιας μας να ινε παντα βοιθοσου, καὶ να σου διδι παντα νικιν ις τους εχθρούς σου· . . . . . ιουλίου 1632 Χριστου.

† Ος αναξις δουλος προσκυνὸ καὶ γραφο †.

† Θεωκλιτος, ἱερομόναχος καὶ προηγουμενος Κοσσινιτζης †.

A tergo: Τω εγλαμπροτατο και υφολωτατο ημων αυθεντιν Κυρίου κορίου δουκα δε Σαβόγια, πρηντζιπου δε Πγεμουντε και ῥίγα τῆς Κυπρου ἀξιος, δοθι[τω].

Orig. chart. tabularii Taurinensis.

XXVIII. 1696, 28. octobris.

Clerus et incolae Artae equitem Liberacium accusant criminum apud ipsos commissorum.

† Ὑψηλότατοι, ἐκλαμπρότατοι καὶ ἐξωχότατοι αὐθένται καὶ διοικηταὶ τῆς γαληνοτάτης ἀριστοκρατίας τῶν Ἐνετῶν. ἡμεῖς οἱ ἐκ τῆς ᾐχμαλωτισμένης Ἄρτης ἄθλιοι καὶ ταλαίπωροι δοῦλοι ὑμῶν

δουλικῶς τὴν ἐξωχότητα ὑμῶν προσκυνοῦμεν, ἕως ἐδάφους τῆς γῆς προσκυνοῦντες, παρακαλοῦντες καὶ δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου θεοῦ, νὰ διατηρῇ τὸ ἔνθεον καὶ γαληνότατον κράτος τῆς δικαιοτάτης ἀριστοκρατίας ὑμῶν ἀσινὲς ἀπὸ πάσης ἐναντίας ἐπηρίας καὶ ἀνώτερον ἀνιαροῦ παντὸς συναντήματος.

Τὸ γράμμα μας, ἐξωχότατοι καὶ ὑφηλότατοι αὐθέντες, εἶναι, διὰ νὰ ἀναφέρωμεν πρὸς τὴν ἐξωχότητά σας τὰς μεγάλας δυστυχίας καὶ αἰχμαλωσίας καὶ δημεύσεις τῶν ὑπαρχόντων ἡμῶν καὶ ἐμπρησμοὺς τῶν οἴκων καὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ὁποῦ ἔγιναν εἰς ἡμᾶς διὰ χειρὸς τοῦ ὑφηλοτάτου καβαλιὲρ Λιμπεράκη. ἡμεῖς οἱ ἐλεεινοί, ἐξωχότατοι αὐθένται, εἴχαμεν ἕως τοῦ νῦν (ἀφ' οὗ ἡ ἁγία Μαῦρα καὶ ἡ Πρέβεζα ἐκυριεύθη ὑπὸ τῆς γαληνοτάτης ἀριστοκρατίας ὑμῶν) δέκα τρεῖς χρόνους, ὁποῦ μὲ τὸ νὰ εἴμεσθεν ὅμοροι, ἐφοβεριζόμεθα ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τῆς αὐτῆς ἀφεντίας, νὰ αἰχμαλωτισθοῦμεν, ὅμως εἴχαμεν εὔνοιαν καὶ ἐφυλαγόμεσθεν κατὰ τὸ δυνατόν μας. καὶ εἴχαμεν φυλαγμένο τὸ πράγμα μας, καὶ δὲν ἐβλάφθημεν παντελῶς, καὶ εἴχαμεν προθυμίαν, καὶ πρότερον νὰ προσπέσωμεν, καὶ νὰ προσκυνήσωμεν εἰς αὐτὴν τὴν γαληνοτάτην αὐθεντίαν, διὰ νὰ λυτρωθοῦμεν ἀπὸ τοὺς φόβους, ἀλλὰ ἐμποδιζόμεθα ὑπὸ τῶν κρατούντων ἡμῶν. μόλις δὲ μετὰ τοὺς δεκατρεῖς χρόνους ἐπήραμεν ἄδειαν, καὶ παρευθὺς μετὰ προθυμίας ἐπήγαμεν εἰς τὴν ἁγίαν Μαῦραν, καὶ ἐπροσκυνήσαμεν, καὶ ἐγίνημεν σούδητοι τοῦ ἁγίου Μάρκου διὰ μέσου τοῦ ὑφηλοτάτου ἀφέντου γενεράλη Ἀντωνίου Μολήνη, καὶ ἐσυμβιβάσθημεν μετ' αὐτοῦ, νὰ πληρώνωμεν κατ' ἔτος ῥεάλια τὸν ἀριθμὸν χίλια πεντακόσια ἤτοι 15(00), καὶ ἔστοντας νὰ ἦλθεν ὁ μισὸς καιρὸς, ἐπληρώσαμεν τὴν ῥάτα ἡμῶν ῥέαλια ἑπτακόσια πεντήκοντα ἤτοι 750, καὶ ἐχάρημεν ἅπαντες χαρὰν μεγάλην, πῶς ἠλευθερώθημεν ἀπὸ τοῦ πολλοῦ φόβου τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ εἴμεσθεν ἐλεύθεροι. ἐξαπίνης δὲ, δὲν ἠξεύρομεν πῶς, ἦλθεν ὡς φθοροποιὸς ἀστραπὴ ὁ φηλότατος καβαλιὲρ Λιμπεράκης, καὶ ἔφθειρε καὶ ἠφάνισεν ἄρδην τὴν Ἄρταν καὶ τὰ χωρία αὐτῆς καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας χριστιανοὺς, ἅρπαζε τὰ ὑπάρχοντα ἡμῶν, ἔκαυσεν τὰ ὀσπήτια, ἐδήμευσε τὰ ἱερὰ σκεύη τῶν ἐκκλησιῶν, ἔρριψαν κατὰ γῆς τὰ ἅγια ἀρτοφόρια μετὰ τοῦ ζωηφόρου ἄρτου, ἔσυραν γυναῖκας μετὰ τῶν παιδίων αὐτῶν, ἐτράβισαν καὶ ἔφθειραν παρθένους καὶ ἄλλα μυρία κακὰ ἐποίησαν ἡμῖν οἱ ἀν-

θρωποί του, χριστιανοὶ λεγόμενοι, χριστιανοὺς ἡμᾶς ἐκακοποίησαν, καὶ ἐλεηλάτησαν λεηλασίαν ἐσχάτην τῇ εἰκοστῇ ἑβδόμῃ τοῦ αὐγούστου μηνός, καὶ τελείως ἡμᾶς ὑστέρησαν τῶν ὑπαρχόντων πολλούς, ἀπὸ λόγου μας, πιστεύσατε, αὐθένται ὑψηλότατοι, ἐγύμνωσαν, τελείως, ὡς τοὺς ἐγέννησεν ἡ μήτηρ αὐτῶν, καὶ ἐπεριπατοῦσαν γυμνοί, φεῦ, τὴν ἡμέραν ἐκείνην, θέαμα ἐλεεινὸν τοῖς ὁρῶσι· καὶ τί λέγομεν, τὴν ἡμέραν ἐκείνην μόνον; ὁποῦ καὶ ἕως τῆς σήμερον γυμνοὶ συνδιάγουσιν, οὔτε σκεπάσματα ἔχοντες πρὸς αὐτάρκειαν, οὔτε ἐνδύματα. τὴν ἡμέραν ἐκείνην, αὐθένται ἐξοχώτατοι, θάμβος ἦν, νὰ ἴδῃ τις τὸν ἥλιον αὐτόν, ὁποῦ ἐσκοτίσθη συμπάσχων, λογιάζομεν, καὶ αὐτὸς τῇ μεγίστῃ δυστυχίᾳ τῇ γιγνομένῃ ἡμῖν. δὲν ἠξεύρομεν, τί νὰ εἰποῦμεν διὰ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, εἰς τίνα θρησκίαν εὑρίσκεται· μὲ τοὺς Τούρκους ὄντας, χριστιανοῖς ἐπολέμει, καὶ τώρα μὲ τοὺς χριστιανοὺς συνδιάγων, χριστιανοῖς πολεμεῖ, χριστιανὸς λέγεται, ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ δὲν ὁμοιάζουσι χριστιανικά, διότι τινὰ τῶν Τούρκων δὲν ἔβλαψε, μήτε ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ἔλαβεν οὐδὲ ὀβολὸν ἔξω ἀπὸ δέκα ὀσπήτια, ὁποῦ ἔκαυσεν, ἀλλὰ μήτε τῶν Ἑβραίων ἔλαβέ τι, μόνον δὲ τοὺς χριστιανοὺς ἐζημίωσε καὶ ὑστέρησε τῶν ὑπαρχόντων, ὥστε καὶ μίαν ἐκκλησίαν τοῦ θεολόγου Ἰωάννου ἔκαυσεν. δὲν ἠμποροῦμεν νὰ γράφωμεν κατὰ λεπτῶς ὅλα τὰ κακά, ὁποῦ μας ἔκαμαν, τοῦτο μόνον γράφομεν, ὅτι ὡς ἐχθροὶ καὶ ἀλλότριοι τῆς θρησκίας ἡμῶν ἐφέρθηκαν πρὸς ἡμᾶς· ἴσως καὶ οἱ γραμματοκομισταί, ὁποῦ ἔρχονται πρὸς τὴν ὑμῶν ἐξοχότητα, διὰ ζώσης φωνῆς θέλει τὰ φανερώσει πλατύτερον. ἔτι δὲ καὶ προσεπαπειλεῖ, διὰ νὰ ἔλθῃ καὶ πάλιν νὰ μᾶς ἀφανίσῃ τελείως καὶ νὰ μᾶς ἐξαλείψῃ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. διὰ τοῦτο προσκυνοῦμεν ὑμᾶς, ἐκλιπαροῦμεν, παρακαλοῦμεν καὶ δεόμεθα ὑμῶν, αὐθένται ἐξοχώτατοι, ἵνα συμπασχήσητε ἡμῖν καὶ ἐλεήσητε ὡς ἐλεήμονες καὶ ποιήσετε ἔλεος μεθ' ἡμῶν διὰ τὸν τοὺς ἐλεήμονας μακαρίζοντα Κύριον, καὶ ποιήσητε δικαιοσύνην εἰς ἡμᾶς ὡς χριστομίμητοι καὶ δικαιότατοι κριταί, ἵνα εὕρητε τὸν δίκαιον κριτὴν Χριστόν, τὸν θεὸν ἡμῶν, ἵλεον ἐν τῇ φρικτῇ καὶ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως, διότι θέλετε ἐλεήσει καὶ δικαιώσει ἀνθρώπους ὁμογενεῖς, ὁμοφύλους καὶ ὁμοπίστους χριστιανούς, διὰ τοὺς ὁποίους ἔχυσεν ὁ δεσπότης Χριστὸς τὸ ἅγιον αὐτοῦ αἷμα ἐπὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τοὺς ἐξηγόρασε ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου. νεύσατε τοίνυν,

ὦ βέλτιστοι καὶ ὑψηλότατοι αὐθένται, εἰς τὴν κάκωσιν καὶ ταπείνωσιν ἡμῶν, τῶν ἀθλίων καὶ ταλαιπώρων ἀδελφῶν σας χριστιανῶν, καὶ μὴ ἀποτύχωμεν οἱ ἄθλιοι τῆς αἰτήσεως καὶ ἀφανισθῶμεν καὶ ἐξαλειφθῶμεν τελείως ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καὶ ἡμεῖς ὑποσχώμεθα πληροῦν τὸ κατ' ἔτος συμπεφωνηθὲν, καὶ προσέτι μένομεν χρεῶσται, ἵνα εὐχώμεθα καὶ παρακαλῶμεν τὸν παντοδύναμον θεὸν, νὰ διαφυλάττῃ καὶ νὰ διατηρῇ τὸ γαληνότατον κράτος καὶ δικαιότατον τῆς γαληνοτάτης ἀριστοκρατίας ὑμῶν ἀσινὲς καὶ ἀλώβητον πάσης ἐναντίας ἐπηρείας καὶ περιστάσεως εἰς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν. 1696 ὀκτωβρίου 28. κατὰ τὸ παλαιόν. ἀκόμη παρακαλοῦμεν τὴν ἐξοχώτητα ἡμῶν τὸ εἴ τι ἤθελε φανῇ, νὰ πληρώνωμεν, νὰ γένῃ κοινὸν εἰς τὴν Ἄρταν, τὰ χώριά της καὶ τὸ Τζιουμέρκα καὶ Ῥαδοβύζι· ἔτζι ἐφάνη κοινῶς εἰς ὅλους νὰ γένῃ μὲ τὸ ἴδιόν τους θέλημα †.

† Γρηγόριος ἱερομόναχος ὁ διδάσκαλος καὶ ἐπίτροπος τοῦ Ἄρτης καὶ εὐχέτης ὑμῶν †.

† Θεόδωρος ἱερεὺς ὁ οἰκονόμος Ἄρτης καὶ εὐχέτης ὑμῶν †.

† Διαζὸς Μπουστρῶν ὁ λογοθέτης Ἄρτης καὶ δοῦλος ὑμῶν. †.

† Χριστόδουλος ἱερεὺς ὁ σακελλάριος Ἄρτης εὐχέτης ημῶν †.

† Ἰωάννης Χαικάλεις ὁ σκευοφήλαξ Αρτης καὶ δοῦλος ὑμῶν †.

† . . . πηλιώτης ρεφενδάριος Ἄρτης καὶ εὐχετης ὑμῶν †.

† Ἰωάννης Ἀνδρόν . . καὶ δοῦλος ὑμῶν †.

† Ἰωάννης ἱερεὺς ὁ Καστρίσιος καὶ εὐχέτης σας †.

† Ἰωάσαφ ἱερομόναχος ἡγούμενος καθ' ὅδον Βρύσεως καὶ ευχέτης ὑμῶν †.

† Γεώργιος ἱερεὺς ὁ ἐπὶ τῶν Γονάτων καὶ εὐχέτης σας †.

† Δαμιανὸς ἱερομόναχος ἡγούμενος Βλαχέρνης καὶ εὐχέτης ὑμῶν †.

† Ἰωάννης Πετρὶς ὁ δικαιοφήλαξ Ἄρτης και δοῦλος ημῶν †.

† Βασιλις Βράνις καὶ δούλος ὑμῶν †.

† Δημήτριος ἱερεὺς ὁ οἰκονόμος Κωνστακέων καὶ δοῦλος ὑμῶν †.

† Δημήτριος Ῥάπτης πρωτονοτάριος Ἄρτης καὶ δοῦλος ὑμῶν †.

† Λεοντάρις Κοτζούλη καὶ δούλος ὑμῶν †.

† Ἀντώνιος ἱερεὺς ἱερομνήμον Ἄρτης καὶ εὐχέτης ὑμῶν †.

† Γερμανὸς ἱερομόναχος καὶ εὐχέτησας †.

† Χρίσανθος ἱερομόναχος εἰγούμενος τοῦ Θεωτοκείου καὶ εὐχέτης εἵμον †.

† Γαβριὴλ εἰηρομόναχος καὶ εἰγούμενος τῆς Κειρείας Πεφαναιρομένης καὶ εὐχέτεις.

† Μνος Πατακινὸς ἀπὸ Χαλικιαδες κε δουλος υμιν †.

† Νηκολαος Γληκης και δουλος στης †.

A tergo: Τοῖς ὑφηλοτάτοις, ἐξωχοτάτοις καὶ ἐκλαμπροτάτοις αὐθένταις καὶ διοικηταῖς τῆς δικαιοτάτης ἀριστοκρατίας τῶν Ἐνετῶν εὐτυχῶς εἰς Ἐνετίαις †.

Orig. chart. tabularii veneti. Extat in volumine, cui titulus: Deliberazioni del Senato 1697, Rettori vol. 130.

XIX. 1711, 23. martii.

Petri Magni, Russorum imperatoris, litteras datas ad Graecos Turcis subiectos.

Μεταγλώττισις τῆς γραφῆς, ὁποῦ ἔστειλεν ὁ Τζάρης εἰς πάντας τοὺς ῥαγιάδες τῆς τουρκικῆς βασιλείας, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐγύρευε βοήθειαν.

Εὐσπλαχνώτατε μπέη Ἀβράμε, ὁποῦ εὑρίσκεσαι εἰς τὸ Βαρνίκι, σοῦ στέλνω ἐτοῦτο τὸ παρὸν γράμμα, πολλὰ ἠγαπημένε μου. ἐγὼ ὁ Τζάρης τῆς Μοσχοβίας καὶ βασιλεὺς τῆς Ῥωσίας ἐσένα καὶ πάντας τοὺς πιστοὺς καὶ πάντας τοὺς μητροπολιτάδες, ὁποῦ μᾶς ἀγαποῦν, καὶ τοὺς βοϊβοδάδες καὶ τοὺς σερδάριδες καὶ τοὺς προεστοὺς τῶν κλεπτῶν καὶ τοὺς καπιτάνους καὶ τὰ ἄξια παλικάρια καὶ πάντας τοὺς χριστιανούς, ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν πίστην μας, καὶ τοὺς Ῥωμαίους, ὁποῦ δουλεύουν δίκαια τὴν πίστην μας, καὶ πάντας τοὺς παπάδες καὶ τοὺς Σίρμπους καὶ τοὺς Χορβάτους καὶ τοὺς Ἀρνάουτιδες καὶ τοὺς Μπουνάκιδες καὶ πάντας, ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ μοναστῆρι τῆς Ῥούμελης, καὶ ἐκείνους, ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ μέρος τοῦ Μαυροχώρου, καὶ τοὺς Μοντενεγρίνους καὶ τοὺς Γιανιώτες καὶ τοὺς Τιογιογιατλίδες καὶ τοὺς Δερνικλίδες καὶ τοὺς Τορνουβλίδες καὶ τοὺς Χορβάτες; εἰς κοντολογίαν πάντας, ὁποῦ ἀγαποῦν τὸν θεόν, καὶ τοὺς χριστιανοὺς χαιρετῶ, καὶ τῷ θεῷ σας παραδίδω, καὶ σέρνω κόπον διὰ ἀγάπην θεοῦ, διὰ τὴν ὁποίαν ἐμπῆκα ὑποκάτω εἰς τὸ μεγάλο βάρος τῆς βασιλείας τοῦ Τούρκου, διὰ νὰ πολεμήσωμεν. ἔτζι νὰ ἠξεύρετε, καὶ ἐκεῖνοι, ὁποῦ εἶναι ὑποτεταγμένοι σας, καὶ ὅποιος μᾶς ἀγαπᾷ; καὶ ὅποιος ἀγαπᾷ καὶ ἀκούμπισεν εἰς τὸν θεὸν καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ

μεν την ειγηαν σου. δευτερον εμαθαμε τα πηθη σου και εδοξασαμε τον θεον, που ελευθερονει τους φειλακομενους, και των χημαζωμενων λημιν και των ανελπιστων ελπις και βοειθια. ετερον την γραφη δεν ανναγνωσαμαι, διοτις δεν οθημαν τον ανθροπον σου, πλην τα ηθελα γραφι, ολλα τα γηνοσκις. ο λαος και τοπος μας στεκουντε σ τα τεμενη τους, και οσα επρομεταρηζες. ολα τα παντ' εχουν με θεου δυναμις. και ταχεον, μη βραδυνεις, δια το ονομα του Χριστου. ο κοσμος και οι Τουρκοι ηρηνευτησαν και εξενιασαν, και τορι θελει να σε ειδω. αν εισε χριστιανος και φιλος. ο κουμπαρος σου ο στρατηγος σε προσκυνει, καὶ εχαρισαι του ο θεος υιον, και στεκει δια την αυθεντια σου. επαρε καραβη και μονιτζιων και σολδια, και κοπιασε, οπου να ενοθουμεν σ το πορτο λε Καγιω, να πληροφορηθουν ο λαος, και να βαλομε πασα ορδινω, και αν ορησις και ινε μπεζωνια, να ερθουμε εις ορισμους της. φρονιμωτατοι λιγα γραφουν, και πολα καταλαμβανουν. ουχι ετερον, και ο θεος Ιησους Χριστος εστω μετα της ευγενειασου. ερροσο. 1612 . . . ο κ τ ο β ρ ι ο υ 8 π α λ ε ω.

A tergo: Τω τιμιωτατω αυθεντι σινιωρ καβαλιερι Φρατζας και Μαλτας τιμιως και υγιως δοθητω εις τιμιας χειρας.

E codice bibliothecae Parisiensis 9525 f. 21. edidit Buchon, Nouvelles Recherches 1. 270.

XXIV. (1618).

Incolae Mainae Carolum, ducem Nivernensem, hortantur, ut proficiscatur contra Turcas.

Ηφιλοταται και αφεντοι δουκα τις Ναβερσιας Παλαιολογω.

Εγρικοσα με μεγαλοι χαρα και αγαλοιασιν απο τον εκλαπροτατον κονται ντι Καστελ-Ριναλδος μαζοι με τον εκλαπροτατον σινιόρ Πιερο ντοι Μεδιτζι, σιτροφος τον και συνπατριοτις μας, την αγαποι τις ηφιλοτατι σου αφεντοιας και την μεγαλην προθιμιαν, οπου εχις δια την ελαιφθεριαν, οπου εχις δια το γενος τον Ρομεον, του οποιου εχαριστουμε και προσκηνουμε την ηφιλοτατι σου αφεντια, να σου δοσι ο θεος χαρι, να ελαιφθεροσις με νοικυς και διναμες και ταξες, οπου πρεποι δια να παμε κοντρα τον Αγαρινον. και οποτε ερτις με τες διναμες εκηναις, οπου μας επροηπαν η ανοθεν ηριμενοι, και οποτε η υφι-

λοτατι σου αφεντοια θελις ερτοι με εκηναις τες διναμες και ταξες, οπου μας ηπαν η ανοθεν, ημεστεν προθιμοι να προσκηνοισομε την αλτετζα σου, και να την ακουλουθισομε και να χασομε το εμα μας δια την αγαποι του εσταβρομενου Χριστου, του οποιου θελομε ζιτοισι, και να απεθανομε ανταμος εος εφ ορου της ζοις μας, με τουτο να εχομε διναμοι και επιστοσινοι απο τον γαλινοτατον και χριστιανοικοτατον ριγαν, να μοι μας εξαφισι εις απολοιας, και χαθουμε εμοις και τα πεδια μας, οτι τορα δεν ηναι, οσαν αλες βολες, να μας σιπαθισουν, οπου ο Αγαρινος μας εχαλα, και παλοι μας εσιπαθι, αμοι τορα αμας νοικυσι, δεν ηναι να αφισι φηχοι απο τον κοσμον ετουτον. το λιπον η ιφιλοτατι σου αφεντια θελις χαμοι να δοσι ποιστι τον ανοθεν Διον, του οποιου ομιλισαμε οτι καμνι χρια εις το θιον εργον. και στελνομε τον ανοθεν σινιορ Ποιερο ντι Μεδιτζι, ο σιμπατριοτις μας και ο προτος του τοπου μας και . . . . ο, ωπου τον εχομε απο τον Καβο τις Μανοις εις την Καλαματα, και εδοκαμε τον θιμισι, δια να γιραιφοι ζιτιματα δια τον τοπον μας, και η τοι οπου να μοινοι και να ζιτοισι δια τον τοπον μας, το στεργομεστεν το δοσο μεταλος τις γραφις, ηνα διδυ ο ουρανος της ηφιλοτατι σου αφεντιας πασαν διναμην και νοικην εις τες αξια σου αντριες και προθιμιες και ος πριτζιπον εδικο μας. εβλαβις δουλος και εσπλαχνικυ, κατα παντα γραφομε απο τον Καβο τις Μανις εος την Καλαματα, γραφομε και σε προσκηνουμε, και υπογραφουνται και κατοθεν παρτι απο τους προεστους μας.

Νικαιτας επισκοπος και εξαρκος πατριαρχικος Ζιγου.

Εγο Λυγορις Κλινοδις στεργομε το ανοθε με τι γενια μου και με το χοριο ολο.

Και εγο Πατρηκιος Φοκα προσκινο την ηφιλοτητα σου αφεντια.

Κ' εγο Δημητρακης Κοντοσταπλος με το γενεα μου κε με τον τοπον μου ολον προσκηνο την ηφιλοτητα σου αφεντια.

Κ'εγο Δημητρης Νηκλος με τη γενεα μου προσκυνο την ηφιλοτητα σου αφεντια.

Ιωσαφος ιερομοναχος και ηγουμενος Χελμου.

Εγο Ηκονομος Νερει χορας Μιλεα προσκηνουμε τιν υφηλοτατι σου αφεντια τε Νοβερτιας.

Και εγο Δυμυτρος Νυκλος προσκυνο την υφυλο[τα]τη σου αφεντια με την γενεα μου ολυ και με τον τοπον.

Κε εγο Φραντζιακος Ουιτηλου στεργομε τα ανοθε με Ζαρνατα . . . . ημετερου του βασιλεως.

Κε εγο Κονσταντις Πουβαλος στε[ρ]γομε το ανοθε με τι γενια μου κε με ολι τι Ζαρνατα.

Γεοργιος Σκουμπλος και ταβουλαριος Αρδουβιστας με ολην μου την χορα προσκηνο την ηφηλοτατι σου αφεντια.

Νικιτας Μελουσινος κε ταβουλαρης χορας Πραστιου προσκηνουμε τιν ιφιλοτατι σου αφεντια.

Οικονομος Κουτηφαρης με τη γενια μου κε με τα χορια του Ζιγου προσκηνουμε την οιφυλοτατη σου αφεντιαν.

Δημυτρυς Ετυλνανο με τα χορια μου και με τι γενεα μου προσκυνο τυν υφιλοτατυ σου αφεντια.

Εγο Διμεας Βελκουνος χορας Αρεχοβας προσκινουμε τιν ηφιλοτατι σου αφεντια δουκα τε Νοβερσιας.

Γεοργος Κορονεος με τι χορια μου προσκυνο τυν υφυλοτατυ σου αφεντιαν.

Και εγο Λουκας δι Μεδητζης απο το Βυτιλο προσκινο την ηφηλοτητα σου αφεντια.

Και εγο Θεοδορις Στεφανοπουλος με τιν γενια μου και με το Βιτυλο προσκινο την ιφυλοτιτα σου αφεντια.

Και εγο Θεοδορακις Μαλεβρις με τι γενια μου κε με ολο το χοριο Μανι προσκινο την ιφιλοτατι σου αφεντια.

Και εγο Κονσταντυς Στεφανοπουλος με τον γενια μου και με τον Βυτυλο προσυνο την υφυλο[τα]τυ σου αφεντυα.

Μιχαλακυς Κοσμας με τιν γενια μου και με το χοριο μου προσκυνο τιν φυλο[τα]τι σου αφεντια.

Και εγο Λυς Μεδυτζυς απο τον Βυτυλο προσκυνο τυν υφυλοτατη σου αφεντια.

E cod. biblioth. Parisiensis 9525 f. 110 edidit Buchon, Nouvelles Recherches 1. 272.

XXV. (1618) 13. iulii ind. XI.

Dionysius, episcopus Lacedaemonis, litteras dat ad Carolum, ducem Nivernensem.

Τῷ ἐκλαμπρωτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ καὶ γαληνωτάτῳ δουκὶ Νοβερσίας, Κάρλῳ Παλαιολόγῳ.

Τὴν ἐκλαμπρωτάτην καὶ σεβασμιωτάτην εἰκόνα τῆς σῆς ἐνδοξότητος ἴδον καὶ προσεκύνησα καὶ ἡδέως κατεφίλησα, δεόμενος τοῦ θεοῦ, ἀξιῶσαί με προσκυνεῖν αὐτὴν ἐγώ τε καὶ πάντες οἱ ἡμέτεροι μέχρις ἐσχάτης ἡμῶν ἀναπνοῆς, ὅς ποιῆσαι καὶ διαφυλάξαι αὐτὴν ἀνωτέραν παντὸς λυπηροῦ καὶ πονηροῦ συνάντήματος. ἀμήν. ἰουλλίῳ ιγ΄ ἰνδ. αι΄.

Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Λακεδαιμονίας Διονύσιος καὶ εὐχαίτης καὶ οἰκέτης τῆς σῆς ἐκλαμπρώτητος.

E cod. bibliothecae Parisiensis 9525 f. 75 edidit Buchon, Nouvelles Recherches I. 276. In margine epistolae legitur: Par M. l'archevêque de Lacédémone, rendue à Monseigneur par M. de Château-Renaut.

XXVI. (1619).

Gabriel, episcopus Naupacti et Artae, litteras dat ad Carolum, ducem Nivernensem.

Τῷ γαληνωτάτῳ καὶ ὑψολωτάτῳ δουκὶ Νιβερσίας τῷ Παλαιολόγῳ.

Ὅλον τὸν κατὰ θεὸν πόθον καὶ ζῆλον, ὁποῦ ἔχη τὸ γένος τὸ ἡμέτερον μᾶς, τὸ ἐγνώρισεν ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν, Δορραχίου μητροπολίτης, κὺρ Χαρίτων. γνώριζε ἡ σὴ γαληνότης καὶ ὑψηλότης, πῶς θέλομαι νὰ ἤμεστεν πάντοτες δοῦλοι σου καὶ ἑτοιμώτατοι σκλάβοι, νὰ σὲ δουλεύσωμεν διὰ τὴν δούλευσιν τοῦ θεοῦ. πίστευσε τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν, κὺρ Χαρίτωνος, ὅτι σοῦ λέγει τὴν ἀλήθειαν. τὸ ὄνομά σου τὸ ἐφανερώσαμεν καὶ τὸ φανερώνομεν εἰς ἅπαντας ἀρχιερεῖς τε καὶ ἄρχοντας καὶ τοῦ κοινοῦ λαοῦ. ὁ θεὸς νὰ μᾶς δώσῃ χάριν, νὰ τὸν ἀπολαύσωμεν βασιλέαν μας. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἴη μετὰ τῆς σῆς γαληνότητος.

Ναυπάκτου καὶ Ἄρτας Γαβριὴλ καὶ δοῦλος τῆς σῆς γαληνότητος, ἔχων καὶ πολλῶν ἐπισκόπων καὶ ἄλλων πλείστων ἀρχοντῶν τὴν γνώμην, ἅπαντες δοῦλοι τῆς σῆς γαληνότητος.

A tergo: Τῷ γαληνωτάτῳ καὶ ὑφηλωτάτῳ δουκὶ Νιβερσίας, ἡμετέρῳ αὐθέντι ὡς δουλι της, ἐνχειρισθείτω. εἰς Παρίσιον.

E codice bibliothecae Parisiensis 9525 f. 111 edidit Buchon, Nouvelles Recherches 1. 275.

XXVII. 1632, mense iulio.

Theocletus, abbas monasterii Cosinitsae, ducem Sabaudiae incitat ad expeditionem contra Turcas in insula Cypro suscipiendam.

† Ἐγλαμπρώτατε, ὑφιλώτατε, πολλιχρονιμένε ἀφέντι, φιλάξι κύριος ὁ θεὸς τὸ ἔνθεον ὕφος τῆς ὑφολοτάτης σου ἀφεντίας †.

† Ὑφυλώτατε ἀφέντι, κάτεχε, πος ἐγὼ ὁ ἀνάξιος δοῦλος τῆς ὑφηλοτάτης σου ἀφεντίας Θεώκλιτος, ἱερομόναχος καὶ προηγούμενος τοῦ μοναστιρίου τῆς παναγίας ὀνομαζομένι[ς] Κοσινίτζι ἧς τῆς Μακεδονίας των τόπον κοντὰ ης τοῦ Φυλίπου τοῦ κοροῦ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου τὸ καστέλιν, καὶ ἔχο μέσα εκατῶν πενίντα καλογέρους, καὶ η πατρίδα μου ἦνε ἀπὸ τὴν Κύπρον, καὶ κάμνο τὴν πρέπουσαν μετάνιαν, καὶ προσκυνὸ τὸ ἠποπόδιον τῆς υφυλοτάτης σου ἀφεντίας, ακομὶ, πολλιχρονιμένε αφέντι, ἐγὼ ἐβρίσκομε παρακαλεμένος πολλὲς καὶ πολλὲς φορὲς ἀπὸ πολλοὺς σιντοπῆτες καὶ παραγκελμένος ἀπὸ τὸ γένος μου, καὶ ἵνε ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου ἵνε πάρμπάς μου, κε ζὶ κε ὁ πατέρας μου καὶ ἄλλι πολλί μου γενεὰ, ὡς καθὸς φένουντε, καὶ κάμνουν τὴν πρέπουσαν μετάνιαν καὶ προσκινοῦν τὸ ὑποπόδιον τῆς ὑφηλοτάτης σου ἀφεντίας ὀς ῥίγαν καὶ ἀφέντιν τους, ὅπου ἦτον ὁ θρόνος σου πάντοτε ης του λογου τους. τόρα παρακαλοῦν καὶ δέουντε τῶν πολλιεύσπλαχνων Χριστὸν διὰ τὴν ηγίαν τῆς εγλαμπροτατης σου ἀφεντίας ης τοὺς κερούς σου, να κάμις ανθίμισιν, νὰ τοὺς ἐλεημονιθὶς καὶ να τοὺς εβγάλις απο τα χερια τῶν Ἀγαρενῶν, κε θέλουν ἔστην πάντωτε σκλάβι σου, καὶ νὰ παρακαλουν ἡμέραν καὶ νίκταν τὸν θεὸν διὰ τὴν ηγίαν σου, καὶ διὰ τοῦτον εἰς καλὴν βεβέοσιν κάμνω εγω προμέσαν μὲ τὸ ἴδιον μου χέριν, πος οπόταν υφιλοτάτι σου να μου ἀκούσις, ὡς καθὸς ἐγὼ θέλο να γουβερνασις τὸ καὶ να μὶν ἔχης τὴν Κύπρον ἧς το χέριν σου τώσων εὔχολα, οσα να εκράτουν ἔναν μίλον ἰς το χέριν μου, καὶ να σου τὸ ἔδοχα, κάμνο το κορμήν μου δια σιγουρτὰν, να ἔχις εξουσίαν να χαμνις τα κοματια μου οσαν τα φτια μου, διό-

της ἔχο θαρος ις τὸν Χριστὸν, πος με το θελιμαν τοῦ θεοῦ καὶ με το ριζηκον τῆς πολλιχρονιμενις σου ἀφεντίας οπόταν εγὼ να παγο καὶ να αποδοσον το ονομαν μου, πος να ἐχο την Κυπρον ις το χέρι μου χόρις χαμίαν πίραξιν, καὶ ἔτζι διδο της πολλιχρονιμενισου αφεντίας, να βεβεοθης ακομι, ἐπιδι καὶ να ηρτα εδο ις τὴν Φράντζαν ις το Παρίσι δια καπγιον σερβιτζιον του μοναστιριου, εγνοριζα τον ευγενεστατον τιμιον ἀρχοντα κοριον Γρανὸν δια φρονιμον, προκομενον καὶ ἄξιον διὰ τετγια πραγματα καὶ πρακτικὸν ις αυτον τον τόπον, εκαμα τοῦτο ραζουναμεντον, και πολλα του εκαλοφανὶ, καὶ δεν θελι, να με αφίσι, να παγο πούποτε, οστι να ιδούμεν ρεσπόσταν ἀπὸ τὴν υφιλοτάτην σου, διότης λεγι μου καθιμέρα, πος ἴσε ἀφέντης του, καὶ με ἐξέταξεν πολλὰ, καὶ με ἔβαλεν, καὶ ἔκαμα τὸ δεσένγιον τῆς Κύπρου, δια να σου το στίλι. μα δι αγαπην Χριστου, ας ινε σικρετταμεντι ετούτη η ὑποθεσις, οσον να ημπορις, δια να μην ξιφονιστὶ τετγιος λόγος, κὶ χαλάσουν την γενεα μου καὶ τὸ μοναστίρι μου και αλους πολλοὺς χριστιανοὺς, καὶ καμνο σου την φεδεν εμπροσθεν ης τον Χριστὸν, πος να ισε σιγουροο ις ετουτα, οπου σου γραφο. και αν οριζις, στίλε μου γράμαν, να πρεζενταριστο εμπροσθέν σου. ουχι ετερον, καὶ ὁ κόριος ημων Ιησους Χριστος καὶ ἡ πρεσβια τῆς παναγιας μας να ινε παντα βοιθοσου, καὶ να σου διδι παντα νικιν ις τους εχθρούς σου· . . . . . ιουλίου 1632 Χριστου.

† Ος αναξις δουλος προσκυνὸ καὶ γραφο †.

† Θεωκλιτος, ἱερομόναχος καὶ προηγουμενος Κοσσινιτζης †.

A tergo: Τω εγλαμπροτατο και υφολωτατο ημων αυθεντιν Κυρίου κορίου δουκα δε Σαβόγια, πρηντζιπου δε Πγεμουντε και ρίγα τῆς Κυπρου ἀξιος, δοθι[τω].

Orig. chart. tabularii Taurinensis.

XXVIII. 1696, 28. octobris.

Clerus et incolae Artae equitem Liberacium accusant criminum apud ipsos commissorum.

† Υψηλότατοι, ἐκλαμπρότατοι καὶ ἐξοχότατοι αὐθένται καὶ διοικηταὶ τῆς γαληνοτάτης ἀριστοκρατίας τῶν Ἐνετῶν. ἡμεῖς οἱ ἐκ τῆς ᾐχμαλωτισμένης Ἄρτης ἄθλιοι καὶ ταλαίπωροι δοῦλοι ὑμῶν

δουλικῶς τὴν ἐξωχότητα ὑμῶν προσκυνοῦμεν, ἕως ἐδάφους τῆς γῆς προσκυνοῦντες, παρακαλοῦντες καὶ δεόμενοι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ, νὰ διατηρῇ τὸ ἔνθεον καὶ γαληνότατον κράτος τῆς δικαιοτάτης ἀριστοκρατίας ὑμῶν ἀσινὲς ἀπὸ πάσης ἐναντίας ἐπηρίας καὶ ἀνώτερον ἀνιαροῦ παντὸς συναντήματος.

Τὸ γράμμα μας, ἐξωχότατοι καὶ ὑψηλότατοι αὐθέντες, εἶναι, διὰ νὰ ἀναφέρωμεν πρὸς τὴν ἐξωχότητά σας τὰς μεγάλας δυστυχίας καὶ αἰχμαλωσίας καὶ δημεύσεις τῶν ὑπαρχόντων ἡμῶν καὶ ἐμπρησμοὺς τῶν οἴκων καὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ὁποῦ ἔγιναν εἰς ἡμᾶς διὰ χειρὸς τοῦ ὑψηλοτάτου καβαλιὲρ Λιμπεράκη. ἡμεῖς οἱ ἐλεεινοί, ἐξωχότατοι αὐθένται, εἴχαμεν ἕως τοῦ νῦν (ἀφ᾽ οὗ ἡ ἁγία Μαῦρα καὶ ἡ Πρέβεζα ἐκυριεύθη ὑπὸ τῆς γαληνοτάτης ἀριστοκρατίας ὑμῶν) δέκα τρεῖς χρόνους, ὁποῦ μὲ τὸ νὰ εἴμεσθεν ὅμοροι, ἐφοβεριζόμεθα ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τῆς αὐτῆς ἀφεντίας, νὰ αἰχμαλωτισθοῦμεν, ὅμως εἴχαμεν εὔνοιαν καὶ ἐφυλαγόμεσθεν κατὰ τὸ δυνατόν μας, καὶ εἴχαμεν φυλαγμένο τὸ πράγμα μας, καὶ δὲν ἐβλάφθημεν παντελῶς, καὶ εἴχαμεν προθυμίαν, καὶ πρότερον νὰ προσπέσωμεν, καὶ νὰ προσκυνήσωμεν εἰς αὐτὴν τὴν γαληνοτάτην αὐθεντίαν, διὰ νὰ λυτρωθοῦμεν ἀπὸ τοὺς φόβους, ἀλλὰ ἐμποδιζόμεθα ὑπὸ τῶν κρατούντων ἡμῶν. μόλις δὲ μετὰ τοὺς δεκατρεῖς χρόνους ἐπήραμεν ἄδειαν, καὶ παρευθὺς μετὰ προθυμίας ἐπήγαμεν εἰς τὴν ἁγίαν Μαῦραν, καὶ ἐπροσκυνήσαμεν, καὶ ἐγίνημεν σουδδητοι τοῦ ἁγίου Μάρκου διὰ μέσου τοῦ ὑψηλοτάτου ἀφέντου γενεράλη Ἀντωνίου Μολήνη, καὶ ἐσυμβιβάσθημεν μετ᾽ αὐτοῦ, νὰ πληρώνωμεν κατ᾽ ἔτος ῥεάλια τὸν ἀριθμὸν χίλια πεντακόσια ἤτοι 15(00), καὶ ἔστοντας νὰ ἦλθεν ὁ μισὸς καιρός, ἐπληρώσαμεν τὴν ῥάτα ἡμῶν ῥέαλια ἑπτακόσια πεντήκοντα ἤτοι 750, καὶ ἐχάρημεν ἅπαντες χαρὰν μεγάλην, πῶς ἠλευθερώθημεν ἀπὸ τοῦ πολλοῦ φόβου τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ εἴμεσθεν ἐλεύθεροι. ἐξαπίνης δέ, δὲν ἠξεύρομεν πῶς, ἦλθεν ὡς φθοροποιὸς ἀστραπὴ ὁ φηλότατος καβαλιὲρ Λιμπεράκης, καὶ ἔφθειρε καὶ ἠφάνισεν ἄρδην τὴν Ἄρταν καὶ τὰ χωρία αὐτῆς καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας χριστιανούς, ἅρπαξε τὰ ὑπάρχοντα ἡμῶν, ἔκαυσεν τὰ ὀσπήτια, ἐδήμευσε τὰ ἱερὰ σκεύη τῶν ἐκκλησιῶν, ἔρριψαν κατὰ γῆς τὰ ἅγια ἀρτοφόρια μετὰ τοῦ ζωηφόρου ἄρτου, ἔσυραν γυναῖκας μετὰ τῶν παιδίων αὐτῶν, ἐτράβισαν καὶ ἔφθειραν παρθένους καὶ ἄλλα μυρία κακὰ ἐποίησαν ἡμῖν οἱ ἄν-

θρωποί του, χριστιανοὶ λεγόμενοι, χριστιανοὺς ἡμᾶς ἐκακοποίησαν, καὶ ἐλεηλάτησαν λεηλασίαν ἐσχάτην τῇ εἰκοστῇ ἑβδόμῃ τοῦ αὐγούστου μηνὸς, καὶ τελείως ἡμᾶς ὑστέρησαν τῶν ὑπαρχόντων πολλοὺς, ἀπὸ λόγου μας, πιστεύσατε, αὐθένται ὑψηλότατοι, ἐγύμνωσαν, τελείως, ὡς τοὺς ἐγέννησεν ἡ μήτηρ αὐτῶν, καὶ ἐπεριπατοῦσαν γυμνοί, φεῦ, τὴν ἡμέραν ἐκείνην, θέαμα ἐλεεινὸν τοῖς ὁρῶσι· καὶ τί λέγομεν, τὴν ἡμέραν ἐκείνην μόνον; ὁποῦ καὶ ἕως τῆς σήμερον γυμνοὶ συνδιάγουσιν, οὔτε σκεπάσματα ἔχοντες πρὸς αὐτάρκειαν, οὔτε ἐνδύματα. τὴν ἡμέραν ἐκείνην, αὐθένται ἐξωχότατοι, θάμβος ἦν, νὰ ἴδῃ τις τὸν ἥλιον αὐτὸν, ὁποῦ ἐσκοτίσθη συμπάσχων, λογιάζομεν, καὶ αὐτὸς τῇ μεγίστῃ δυστυχίᾳ τῇ γιγνομένῃ ἡμῖν. δὲν ἠξεύρομεν, τί νὰ εἰποῦμεν διὰ τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν, εἰς τίνα θρησκίαν εὑρίσκεται· μὲ τοὺς Τούρκους ὄντας, χριστιανοῖς ἐπολέμει, καὶ τώρα μὲ τοὺς χριστιανοὺς συνδιάγων, χριστιανοῖς πολεμεῖ, χριστιανὸς λέγεται, ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ δὲν ὁμοιάζουσι χριστιανικὰ, διότι τινὰ τῶν Τούρκων δὲν ἔβλαψε, μήτε ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ἔλαβεν οὐδὲ ὀβολὸν ἔξω ἀπὸ δέκα ὀσπήτια, ὁποῦ ἔκαυσεν, ἀλλὰ μήτε τῶν Ἑβραίων ἔλαβέ τι, μόνον δὲ τοὺς χριστιανοὺς ἐζημίωσε καὶ ὑστέρησε τῶν ὑπαρχόντων, ὥστε καὶ μίαν ἐκκλησίαν τοῦ θεολόγου Ἰωάννου ἔκαυσεν. δὲν ἠμποροῦμεν νὰ γράφωμεν κατὰ λεπτῶς ὅλα τὰ κακὰ, ὁποῦ μας ἔκαμαν, τοῦτο μόνον γράφομεν, ὅτι ὡς ἐχθροὶ καὶ ἀλλότριοι τῆς θρησκίας ἡμῶν ἐφέρθηκαν πρὸς ἡμᾶς· ἴσως καὶ οἱ γραμματοκομισταὶ, ὁποῦ ἔρχονται πρὸς τὴν ὑμῶν ἐξωχότητα, διὰ ζώσης φωνῆς θέλει τὰ φανερώσει πλατύτερον. ἔτι δὲ καὶ προσεπαπειλεῖ, διὰ νὰ ἔλθῃ καὶ πάλιν νὰ μᾶς ἀφανίσῃ τελείως καὶ νὰ μᾶς ἐξαλείψῃ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. διὰ τοῦτο προσκυνοῦμεν ἡμᾶς, ἐκλιπαροῦμεν, παρακαλοῦμεν καὶ δεόμεθα ἡμῶν, αὐθένται ἐξοχώτατοι, ἵνα συμπασχήσητε ἡμῖν καὶ ἐλεήσητε ὡς ἐλεήμονες καὶ ποιήσετε ἔλεος μεθ' ἡμῶν διὰ τὸν τοὺς ἐλεήμονας μακαρίζοντα Κύριον, καὶ ποιήσητε δικαιοσύνην εἰς ἡμᾶς ὡς χριστομίμητοι καὶ δικαιότατοι κριταὶ, ἵνα εὕρητε τὸν δίκαιον κριτὴν Χριστὸν, τὸν θεὸν ἡμῶν, ἵλεον ἐν τῇ φρικτῇ καὶ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως, διότι θέλετε ἐλεήσει καὶ δικαιώσει ἀνθρώπους ὁμογενεῖς, ὁμοφύλους καὶ ὁμοπίστους χριστιανοὺς, διὰ τοὺς ὁποίους ἔχυσεν ὁ δεσπότης Χριστὸς τὸ ἅγιον αὐτοῦ αἷμα ἐπὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τοὺς ἐξηγόρασε ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου. νεύσατε τοίνυν,

ὦ βέλτιστοι καὶ ὑψηλότατοι αὐθένται. εἰς τὴν κάκωσιν καὶ ταπείνωσιν ἡμῶν, τῶν ἀθλίων καὶ ταλαιπώρων ἀδελφῶν σας χριστιανῶν. καὶ μὴ ἀποτύχωμεν οἱ ἄθλιοι τῆς αἰτήσεως καὶ ἀφανισθῶμεν καὶ ἐξαλειφθῶμεν τελείως ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καὶ ἡμεῖς ὑποσχώμεθα πληροῦν τὸ κατ' ἔτος συμπεφωνηθὲν, καὶ προσέτι μένομεν χρεῶσται, ἵνα εὐχώμεθα καὶ παρακαλῶμεν τὸν παντοδύναμον θεὸν, νὰ διαφυλάττῃ καὶ νὰ διατηρῇ τὸ γαληνότατον κράτος καὶ δικαιότατον τῆς γαληνοτάτης ἀριστοκρατίας ὑμῶν ἀσινὲς καὶ ἀλώβητον πάσης ἐναντίας ἐπηρείας καὶ περιστάσεως εἰς αἰώνας αἰώνων, ἀμήν. 1696 ὀκτωβρίου 28. κατὰ τὸ παλαιόν. ἀκόμη παρακαλοῦμεν τὴν ἐξοχώτητα ἡμῶν τὸ εἴ τι ἤθελε φανῇ, νὰ πληρώνωμεν, νὰ γένῃ κοινὸν εἰς τὴν Ἄρταν, τὰ χώριά της καὶ τὸ Τζιουμέρκα καὶ Ῥαδοβόζι· ἔτζι ἐφάνη κοινῶς εἰς ὅλους νὰ γένῃ μὲ τὸ ἴδιόν τους θέλημα †.

† Γρηγόριος ἱερομόναχος ὁ διδάσκαλος καὶ ἐπίτροπος τοῦ Ἄρτης καὶ εὐχέτης ὑμῶν †.

† Θεόδωρος ἱερεὺς ὁ οἰκονόμος Ἄρτης καὶ εὐχέτης ὑμῶν †.

† Διαζὸς Μπουστρὼν ὁ λογοθέτης Ἄρτης καὶ δοῦλος ὑμῶν. †.

† Χριστόδουλος ἱερεὺς ὁ σακελλάριος Ἄρτης εὐχέτης ημῶν †.

† Ἰωάννης Χαικάλεις ὁ σκευοφήλαξ Αρτης καὶ δοῦλος ὑμῶν †.

† . . . πηλιώτης ῥεφενδάριος Ἄρτης καὶ εὐχετης ὑμῶν †.

† Ἰωάννης Ἀνδρόν . . καὶ δοῦλος ὑμῶν †.

† Ἰωάννης ἱερεὺς ὁ Καστρίσιος καὶ εὐχέτης σας †.

† Ἰωάσαφ ἱερομόναχος ἡγούμενος καθ' ὁδον Βρύσεως καὶ εὐχέτης ὑμῶν †.

† Γεώργιος ἱερεὺς ὁ ἐπὶ τῶν Γονάτων καὶ εὐχέτης σας †.

† Δαμιανὸς ἱερομόναχος ἡγούμενος Βλαχέρνης καὶ εὐχέτης ὑμῶν †.

† Ἰωάννης Πετρὶς ὁ δικαιοφήλαξ Ἄρτης και δοῦλος ημῶν †.

† Βασιλις Βράνις καὶ δοῦλος ὑμῶν †.

† Δημήτριος ἱερεὺς ὁ οἶκονόμος Κωνστακέων καὶ δοῦλος ὑμῶν †.

† Δημήτριος Ῥάπτης πρωτονοτάριος Ἄρτης καὶ δοῦλος ὑμῶν †.

† Λεοντάρις Κοτζούλη καὶ δοῦλος ὑμῶν †.

† Ἀντώνιος ἱερεὺς ἱερομνήμον Ἄρτης καὶ εὐχέτης ὑμῶν †.

† Γερμανὸς ἱερομόναχος καὶ εὐχέτησας †.

† Χρίσανθος ἱερομόναχος εἰγούμενος τοῦ Θεωτοκείου καὶ εὐχέτης εἵμον †.

† Γαβριὴλ ἱηρομόναχος καὶ εἰγούμενος τῆς Κειρείας Πεφαναιρομένης καὶ εὐχέτεις.

† Μνος Παταχινὸς ἀπὸ Χαλικιαδες κε δουλος ομιν †.

† Νηκολαος Γληκης και δουλος στης †.

A tergo: Τοῖς ὑψηλοτάτοις, ἐξωχοτάτοις καὶ ἐκλαμπροτάτοις αὐθένταις καὶ διοικηταῖς τῆς δικαιοτάτης ἀριστοκρατίας τῶν Ἐνετῶν εὐτυχῶς εἰς Ἐνετίαις †.

Orig. chart. tabularii veneti. Extat in volumine, cui titulus: Deliberazioni del Senato 1697, Rettori vol. 130.

XIX. 1711, 23. martii.

Petri Magni, Russorum imperatoris, litteras datas ad Graecos Turcis subiectos.

Μεταγλώττισις τῆς γραφῆς, ὁποῦ ἔστειλεν ὁ Τζάρης εἰς πάντας τοὺς ῥαγιάδες τῆς τουρκικῆς βασιλείας, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐγύρευε βοήθειαν.

Εὐσπλαγχνώτατε μπέη Ἀβράμε, ὁποῦ εὑρίσκεσαι εἰς τὸ Βαρνίκι, σοῦ στέλνω ἐτοῦτο τὸ παρὸν γράμμα, πολλὰ ἠγαπημένε μου. ἐγὼ ὁ Τζάρης τῆς Μοσχοβίας καὶ βασιλεὺς τῆς Ῥωσίας ἐσένα καὶ πάντας τοὺς πιστοὺς καὶ πάντας τοὺς μητροπολιτάδες, ὁποῦ μᾶς ἀγαποῦν, καὶ τοὺς βοϊβοδάδες καὶ τοὺς σερδάριδες καὶ τοὺς προεστοὺς τῶν κλεπτῶν καὶ τοὺς καπιτάνους καὶ τὰ ἄξια παλικάρια καὶ πάντας τοὺς χριστιανούς, ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν πίστην μας, καὶ τοὺς Ῥωμαίους, ὁποῦ δουλεύουν δίκαια τὴν πίστην μας, καὶ πάντας τοὺς παπάδες καὶ τοὺς Σίρμπους καὶ τοὺς Χορβάτους καὶ τοὺς Ἀρνάουτιδες καὶ τοὺς Μποσνάκιδες καὶ πάντας, ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ μονάστῆρι τῆς Ῥόμελης, καὶ ἐκείνους, ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ μέρος τοῦ Μαυροχώρου, καὶ τοὺς Μοντενεγρίνους καὶ τοὺς Γιανιώτες καὶ τοὺς Τιογιογιατλίδες καὶ τοὺς Δερνικλίδες καὶ τοὺς Τορνουβλίδες καὶ τοὺς Χορβάτες; εἰς κοντολογίαν πάντας, ὁποῦ ἀγαποῦν τὸν θεόν, καὶ τοὺς χριστιανοὺς χαιρετῶ, καὶ τῷ θεῷ σας παραδίδω, καὶ σέρνω κόπον διὰ ἀγάπην θεοῦ, διὰ τὴν ὁποίαν ἐμπῆκα ὑποκάτω εἰς τὸ μεγάλο βάρος τῆς βασιλείας τοῦ Τούρκου, διὰ νὰ πολεμήσωμεν. ἔτζι νὰ ἠξεύρετε, καὶ ἐκεῖνοι, ὁποῦ εἶναι ὑποτεταγμένοι σας, καὶ ὅποιος μᾶς ἀγαπᾷ; καὶ ὅποιος ἀγαπᾷ καὶ ἀκούμπισεν εἰς τὸν θεὸν καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ

ἔμπῃ εἰς τὸν παράδεισον, ὅλοι μὲ καθαρὰν καρδίαν νὰ ἔμπωμεν εἰς αὐτὸν τὸν κόπον διὰ ταῖς ἐκκλησίαις μας καὶ διὰ τὴν πίστιν μας, διατὶ οἱ Τοῦρκοι ἐτζαλαπάτησαν τὴν πίστιν μας, καὶ μὲ δόλον ἐπῆραν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τοὺς τόπους μας, καὶ περισσαῖς ἐκκλησίαις καὶ μοναστήριά μας τὰ ἐδιαγούμισαν καὶ τὰ ἐκαταχάλασαν καὶ τὸ νῦν ἀκόμι τὸ ῥωμαϊκὸν βασίλειον καὶ τὰ ἄλλα μὲ δόλους τὰ ἐπῆρε, καὶ πόσην πτωχολογίαν, πόσαις χήραις καὶ ὀρφαναῖς ἐσκλάβωσαν καὶ διεσκόρπισαν, καθὼς κάμνει ὁ λύκος τὰ πρόβατα, καὶ πόσους τόπους ἔχουν παρμένους μὲ δόλον καὶ τὴν σήμερον, ὅσους σκλαβώνουν μὲ δυναστείαν, τοὺς τουρκεύουν, καὶ πόσους ἀνθρώπους μας καὶ πόσους τόπους μας ἔχει παρμένους μὲ δόλον. λοιπὸν ἐγὼ πηγαίνω εἰς τὴν βοήθειάν σας· ὁ Τοῦρκος ἔσμιξε μὲ τὸν Σφέτζον, ὅμως τὸ σπαθί μου ἔκοψε περισσοὺς ἀνθρώπους, ἡ βασιλεία μου δὲν εἶναι μικρὴ ἕως τώρα, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν πολλοὺς ἐχάλασα καὶ πολλοὺς ἐσκόρπισα. ὁ τωρινὸς πόλεμος, ὁποῦ κάμνω, εἶναι δίκαιος, μὲ τὴν γνῶσιν μου ἐκατέστησα τὸ βασίλειόν μου. ὁ πόλεμος, ὁποῦ κάμνω τώρα, εἶναι διὰ τὴν κακίαν τοῦ Σφέκου, καὶ ἀκόμι τρία μεγάλα ῥηγάτα μὲ περισσὰ κάστρα, ὁποῦ εὑρίσκονται εἰς τὸ περιγιάλι τοῦ ἀγχιαλοῦ, θέλω νὰ τὰ πολεμήσω. μὲ τὸ θέλημα καὶ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ τὸ σπαθί μου εἶναι κοφτερό. ἐὰν θελήσει ἡ καρδία σας, μὴ φύγετε ἀπὸ τὸ μεγάλον μου βασίλειον, διατὶ δὲν εἶναι δίκαιον, μήπως σᾶς ξεμαυλίσουν οἱ Τοῦρκοι καὶ φύγετε ἀπὸ λόγου μου.

Τοὺς ἀνθρώπους, ὁποῦ ἔστειλα εἰς Κωνσταντινούπολιν, τοὺς ἐφυλάκωσαν, ὅμως καὶ ἐκείνους καὶ περισσοὺς ἄλλους θέλομεν εὐγάλῃ ἀπὸ τὰ χέριά τους, ἡμεῖς σᾶς ἀπαντοχαίνομεν, δὲν εἶναι εὔλογον νὰ ἀργοπορήσετε· ἐγὼ σᾶς κράζω εἰς τὸ ἀσκέρι μου καὶ εἰς τὸ μεγάλο ταμπουρό μου, καὶ ἐσεῖς νὰ φέρετε καὶ πιστούς σας φίλους. αὐτὸ νὰ τὸ ἠξεύρω ἀπὸ λόγου σας, καὶ νὰ σᾶς πιστεύσω, μόνον μήπως καὶ ἐμάθετε μὲ τοὺς Τούρκους καὶ πατήσετε τοῦ λόγου μου, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ σπαθίου μου νὰ εὕρητε ἡσυχίαν, καὶ νὰ γλυτώσετε ἀπὸ τοὺς Τούρκους, βοηθῶντας ὁ κύριος συκώνει τὴν τρομάρα ἀποπάνω μας, καὶ τὸ χριστιανικὸν νικηφόρον ἀσκέρι μου ἀντιστέκεται τῷ ἐχθρῷ, καὶ κάμνει πόλεμον. ἡ μεγαλοψυχία τῆς καρδίας σας εἶναι πρὸς χρέος νὰ σικώσετε τὸν φόβον καὶ νὰ πολεμήσετε, διὰ τὴν πίστιν καὶ διὰ ταῖς ἐκκλησίαις σας ἂς χύσωμεν ἕως τὴν ὑστερινὴν

σταλαγματείαν τὸ αἱμά μας. καὶ ὅτι τιμὴν σᾶς ἔκαμαν οἱ αὐθεντάδες καὶ μεγάλοι ἀγάδες, καὶ ἐγὼ παρόμοια θέλω σας τὴν κάμνω, ἕνας μὲ τὸν ἄλλον ἄς δοξασθοῦμεν μὲ τὸ σπαθί μας, ἔτζι ἦλθεν προσταγὴ ἀπὸ τὸν θεὸν, καὶ ἐκεῖνα, ὁποῦ σᾶς γράφω, νὰ τὰ πιάσετε εἰς τὴν ἑνότητα τοῦ θεοῦ, ἄς ἑνωθοῦμεν καὶ ἡμεῖς, ἄς ζωστοῦμεν τὸ σπαθὶ ἐνάντια εἰς τὸν ἐχθρὸν, ἄς πολεμήσωμεν, τὰ βασίλεια ἄς μᾶς ἐπαινέσουν, διὰ τὴν λύτρωσίν σας ἐμπαίνω εἰς τὰ βάσανα, καὶ θέλω νὰ μὲ βοηθήσετε, καὶ μετὰ ταῦτα θέλει σᾶς δώσῃ ὁ θεὸς τὸ πᾶσα καλὸ, καὶ θέλετε εὕρῃ ἐκ μέρους μου τιμὴν καὶ εὐσπλαγχνίαν. σᾶς λυποῦμαι, νὰ σᾶς γλυτώσω ἀπὸ τὰ χέρια τῶν ἀσεβῶν, νὰ ζωογονήσω ταῖς ἐκκλησίαις σας, νὰ στήσω τοὺς σταυροὺς σας. τέλος πάντων διὰ τὴν πίστιν θέλετε πολεμήσῃ, ἄς δοξάσωμεν τὸν θεὸν, ἄς χαροῦμεν, καὶ τοὺς τόπους τῶν πατέρων σας νὰ πασχήσωμεν νὰ τοὺς πάρωμεν. τὸ βασίλειόν μου εἶναι παλαιὸν καὶ μεγάλον, καὶ διατὶ σᾶς λυποῦμαι πλεώτερον παρὰ τοῦ λόγου μου, σᾶς ἔγραφα ἐτοῦτα τὰ λόγια, καὶ σᾶς τὰ ἔστειλα.

1711, μαρτίου **23**.

Τζάρης τῆς Μοσχοβίας.

E cod. bibliothecae Vindobonensis.

III.

Acta graeca imperatorum Othmanidarum et equestris ordinis Hospitalis S. Ioannis.

I. (1431).

Sinan Pascha hortatur incolas Ioanninorum, ut se subiiciant Turcis.

Μετάφρασις τουρκικῆς κοινοποιήσεως, ἣν ἐκ τοῦ στρατοπέδου διεύθυνεν ὁ μέγας βεζύρης Σινὰν Πασσᾶς κατὰ τὸ ἔτος 1431 πρὸς τοὺς πολιορκουμένους Ἰωαννίτας.

Τῆς κεφαλῆς τῶν κεφαλάδων καὶ αὐθέντου πάσης δύσεως, τοῦ Σινὰν Πασσᾶ, ὁρισμὸς καὶ χαιρετισμὸς εἰς τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην τῶν Ἰωαννίνων καὶ εἰς τοὺς ἐντιμοτάτους ἄρχοντας, τὸν καπετὰν Στρατηγόπουλον καὶ τὸν υἱὸν τοῦ καπετάνου κὺρ Παῦλον καὶ εἰς τὸν πρωτομαΐστορα τὸν Βουΐσαβον καὶ εἰς τὸν πρωτασηκρίτην Στανίτζην καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἄρχοντας τῶν Ἰωαννίνων μικρούς τε καὶ μεγάλους. νὰ ἠξεύρητε, ὅτι μᾶς ἔστειλεν ὁ μέγας αὐθέντης νὰ παραλάβωμεν τοῦ Δούκα τὸν τόπον καὶ τὰ κάστρα του, καὶ ὥρισέ μας γοῦν οὕτως, ὅτι ὅποιον κάστρον καὶ χώρα προσκυνήσει μὲ τὸ καλόν, νὰ μὴν ἔχῃ κανένα φόβον, οὔτε κακίαν, οὔτε κούρσευμα, ἀλλ' οὔτε κανένα χαλασμόν, καὶ ὅποιον κάστρον καὶ χώρα δὲν προσκυνήσει, ὥρισε, νὰ καταλύσω καὶ νὰ τὰ χαλάσω ἐκ θεμελίων, ὥσπερ ἐποίησα καὶ τὴν Θεσσαλονίκην. διὰ τοῦτο γράφω σας καὶ λέγω, ὅτι νὰ προσκυνήσητε μὲ τὸ καλόν, καὶ νὰ μὴ πλανηθῆτε εἰς τῶν Φράγκων τὰ λόγια, ὅτι τίποτε δὲν σᾶς θέλουν ὠφελήσει, πλὴν θέλουν σᾶς χαλάσει, καθὼς ἐχάλασαν καὶ τοὺς Θεσσαλονικεῖς, καὶ ἕνεκα τούτου ὀμνύω σας εἰς τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ τὸν προφήτην Μωάμεθ καὶ εἰς τὰ ἑπτὰ μουσάφια καὶ εἰς τοὺς ρκδ' [χιλιάδας] προ-

τήτας τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ψυχήν μου καὶ εἰς τὴν κεφαλήν μου καὶ εἰς τὸ σπαθὶ, ὁποῦ ζώνομαι, ὅτι νὰ μὴν ἔχητε κανένα φόβον, μήτε αἰχμαλωτισμὸν, μήτε πιασμὸν, μήτε μασγίδι νὰ ποιήσωμεν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκκλησίαις σας νὰ σημαίνουν, καθὼς ἔχουν συνήθειαν. ὁ δεσπότης νὰ ἔχῃ τὴν κρίσιν τὴν ῥωμαϊκὴν καὶ ὅλα τοῦ τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαιώματα, οἱ ἄρχοντες, ὅσοι ἔχουν τιμάρια, πάλιν νὰ τὰ ἔχωσι τὰ γονικά τους, τὰ ὑποστατικά τους καὶ τὰ πράγματά τους, ὅλα νὰ τὰ ἔχουν χωρίς τινος λόγου, καὶ ἄλλα, ὅ τι ζητεῖται, νὰ σᾶς τὰ δώσωμεν. εἰ δὲ καὶ σταθῆτε πεισματικοὶ καὶ δὲν προσκυνήσητε μὲ τὸ καλὸν, νὰ ἠξεύρητε, ὅτι ὥσπερ ἐδιαγουμίσαμεν τὴν Θεσσαλονίκην καὶ ἐχαλάσαμεν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ ἐρημώσαμεν καὶ ἀφανήσαμεν τὰ πάντα, οὕτω θέλομεν χαλάσει καὶ ἐσᾶς καὶ τὰ πράγματά σας, καὶ τὸ κρίμα νὰ τὸ γυρεύσῃ ὁ θεὸς ἀπὸ σᾶς.

Edidit Aravantinos in libro: Χρονογραφία τῆς Ἠπείρου. *Athenis 1856. 1857. 2. 315.*

II. 1440, 20. septembris.

Magister ordinis Hospitalis S. Ioannis incolas Lindi hortatur, ut contra Saracenos defendant locum dictum Castelrosso.

Ἠμῆς φρὰ Τζουὰν Ντελεστὶκ, θεοῦ χάριτος μέγας μαΐστορ τοῦ ἱεροῦ ἤκου τοῦ Ὁσπιταλίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Ἱεροσολίμων καὶ τὸν τοῦ Χριστοῦ πένιτων φύλαξ, εἰς ἅπαντας ὀφοτζιάλιους, γέροντας καὶ παντὸς τοῦ κοινοῦ λαοῦ τοῦ κάστρου μας τῆς Λήνδου τοῦ ἁγίου ὁσπιτίου τοῦ ὁσπιταλίου χαρεόθε ἐν κόριον. γνοστὸν ἐστὶν ἅπαντας, ὅτι ὁ σουλτάνος τοῦ Κάιρος οἱ Σαρακινοὶ πολεμίζουν τὸ κάστρο μας τῆς Μεγηστῆς, νὰ τὸ πάρουν, καὶ ἔρχουνται πρὸς ἐμάς. διὰ τοῦτο ἔκιμας ἀρμάδιαν καὶ δύναμην θεοῦ χάριτος νὰ ὑπείρω πρὸς ἐκείνους, καὶ νὰ πλοῦν τζακίσω μεγαλότερον παρ' ἐκείνους, εἰς τοῦτο παρακαλό σας ἀκριβὸς καὶ ὁρίζο σας ὑπανόειν πενὰς τῆς ὑπηστίας καὶ φούρκας, καὶ νυ χάσου ὅλλα τὰ καλλὰ, τὰ ἔχουν. κατὰ τὰς ὅρας, ὅποῦ νὰ ἴδετε τὸν γραφέν μου, διὰ σύντομον πάσῃ ἀνθρώποις, ὅπου νὰ ἴνε τοῦ κουπίου νι ἔμπει εἰς τὸ κάτεργον τὸ στόλο αὐτοῦ, νὰ ἔρτουν, νὰ κάμομεν νίκην κατὰ τὸν ἐχθρόν μας κε τὸ πλερομάν σας, διὰ τοῦτο γράφον σας, ἴνκολι, βόβουλι, τοῦτον, ὅτι νὰ μηδὲν ἔχετε καμίαν ἐντίρις περιερχομένου διὰ τὸ γεραρίαν καμίαν, ἀνεναιντο τὸ ὁρκομοτικόν

μας στερεὸν καὶ δινατὸν ὅσον ὅτον, καὶ οὐδ ἐμῆς, οὐδὲ ἄλλος, οὐδὲ ἄλλος μαΐστορ, ὁποῦ νὰ ἔλθῃ ὀπίσο μας, νὰ μυδὲν ἔχει ἀδίαν νὰ τὰς ἀναχλίσει τύποταν, τοῦτο δὲ ἦνε μεγάλη χρίσις, πίω ποτὲ οὐδὲν ἐγίνην. καὶ εἰς τοῦτο ἔχεται καλὴν καρδίαν, ὅτι θελη νικήσει τὸ ἅγιον Ὁσπιτάλην, διότι ἐκίνοι εἶνεν ξόλας δεκαεπτὰς, καὶ τὰ ἐδικά μας θελοῦν ἦστε περιτοῦ παρὰ ἦκοσι.

Ἐγράφην εἰς χαρτὴν βεβραινὸν καὶ ἐβουλόθειν διὰ βουλίσματος μολιβῆς τὴν χρονίαν τοῦ Χριστοῦ χυλίοις τετρακοσίου σαράντα εἰς ἥκοση τοῦ σεπτεβρίου μηνός.

Apographum in tabulario Melitensi, Liber Bullarum 39 f. 146. Descripsit C. Hopf.

III. 1450, 7. septembris.

Ioannes Lusignan, rex Cypri, et Luftubej, dominus Cantelori, pacem faciunt.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ. εἰς τοὺς ͵αυν', σεπτεμβρίου ζ'.

Αὐτὸ ἔνεν ἡ ἀρχὴ τῆς ἀγάπης μέσα εἰς τὸν ὀφηλότατον καὶ δυναμώτατον Τζουὰν, ῥῆγαν τῆς Κύπρου, καὶ τοῦ εὐγενικωτάτου καὶ τετιμημένου Λουφτουμπειν, ἀμηρᾶν καὶ ἀφέντην τοῦ Καντηλόρου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀγάπην ἐγίνετον, ἐτελειώθην εἰς τὴν τάξιν καὶ μανίεραν τοιαύτην· ὅτι πρῶτον ὁ ἀφέντης ὁ ῥῆγας τῆς Κύπρου προμετιάζῃ καὶ τάσῃ του καὶ ὠμόνει ἀπὸ τὴν σήμερον, καὶ νὰ πειὴ νὰ ἔχῃ καλὴν ἀγάπην καὶ φιλίαν μὲ τὸν αὐτὸν ἀφέντην τοῦ Καντηλόρου, καὶ ἀπ' ἐδαὶ καὶ ἔμπροσθεν νὰ τὸν ἔχει καλὸν γείτονα καὶ ἀδελφὸν, καὶ μηδὲν ἐνοιασθῇ, οὐδὲ νὰ γυρείαῃ, οὐδὲ νὰ θελίσεν νὰ κάμῃ ζημίαν τοῦ αὐτοῦ ἀφέντη τοῦ Καντηλόρου, οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους του, οὐδὲ τὰ πράματά του, οὐδὲ τὰ καράβιά του, οὐδὲ ταῖς πραματίαις του, ἀμὴ νὰ ἐμποροῦν νὰ ἔρχονται εἰς τὸ νησὴν τῆς Κύπρου εἰς τοὺς λιμένας του καὶ εἰς τὴν γῆν του, νὰ ἐμπαίνουν καὶ εὐγαίνουν ἐκεῖνοι καὶ οἱ πραματίαις τῶν ἀκωλύτως, καὶ ἔτζαι προμετιάζῃ αὐτὸς ὁ ῥῆγας τῆς Κύπρου, τοῦτα ὅλα νὰ τὰ ὀμόσει καὶ νὰ τὰ κρατήσει. καὶ ἀκόμη ἄνεν καὶ ἔνε κάνμία ζημία τοῦ αὐτοῦ ἀφέντη τοῦ Καντηλόρου ἀπὸ ἐξ αὐτοῦ τῆς ἀφεντείας του ἢ ἀπὸ κάνέναν ἄνθρωπον ὑποτακτικόν

του, ὁ ἀφέντης ὁ ῥήγας νὰ ἔνεν κρατούμενος νὰ τὴν πληρώνει τὴν αὐτὴν ζημίαν. καὶ ἔτζαι καὶ ὁ αὐτὸς ἀφέντης Λουφτουμπέης καὶ ἀφέντης τοῦ Καντηλόρου προμετιάζη του καὶ τάσση του καὶ ὀμόνει του ἀπὸ τὴν σήμερον ἡμέραν καὶ ἐμπρὸς νὰ τὸν ἔχει καλὸν γείτονα καὶ ἀδελφόν, καὶ νὰ ἔχῃ καλὴν ἀγάπην καὶ φιλίαν μὲ τὸν αὐτὸν ἀφέντην, τὸν ῥῆγα τῆς Κύπρου, καὶ ἀπῶδε καὶ ἐμπρὸς νὰ τὸν ἔχει καλὸν γείτονα καὶ ἀδελφόν, καὶ μηδὲν ἐνοιαστῇ, οὐδὲ νὰ γυρείση, οὐδὲ νὰ θελείση νὰ κάμη ζημίαν τοῦ αὐτοῦ ἀφέντη τοῦ ῥηγός, οὐδὲ τοὺς λαούς του, οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους του, οὐδὲ τὰ πράματά του, οὐδὲ τὰ καράβιά του, οὐδὲ ταῖς πραματίαις του, ἀμὲ νὰ ἐμποροῦν νὰ ἔρχονται εἰς τὸ Καντηλόρος καὶ εἰς ὅλην τὴν γῆν τῆς ἀφεντίας αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς λιμένας του, νὰ ἐμπαίνουν καὶ νὰ εὐγαίνουν ἐκεῖνοι οἱ πραματίαις τους ἀκωλύτως, καὶ ἔτζι προμετιάζη ὁ αὐτὸς ἀφέντης τοῦ Καντηλόρου τούτα ὅλα νὰ τὰ ὀμόσῃ καὶ νὰ τὰ κρατήσῃ. καὶ ἀκόμη ἀνὲν καὶ γένῃ καὶ κάνμία ζημία τοῦ αὐτοῦ ἀφέντη τοῦ ῥηγὸς ἀπὸ τὸν ἀφέντην τοῦ Καντηλόρου ἢ ἀπὸ κανέναν ἄνθρωπον ἐδικόν του, ὁ ἀφέντης τοῦ Καντηλόρου νὰ ἔνεν κρατημένος νὰ πληρώνει τὴν αὐτὴν ζημίαν. ἀκόμη ὁ αὐτὸς ἀφέντης ὁ ῥῆγας ἀν νίωση τι καὶ μάθη, ὅ καὶ κανεῖς ἐχθρὸς τοῦ ἀφέντη τοῦ Καντηλόρου θελήσει νὰ ἔλθῃ, νὰ τὸν κάμῃ ζημίαν, νὰ τὸν κάμνῃ νίωσιν τὸ ἐγρηγορότερον, ὁποῦ νὰ ἠμπορέσῃ. καὶ ἔτζαι ὁ αὐτὸς ἀφέντης τοῦ Καντηλόρου ὠμόνει νὰ προμετιάζῃ, ὅτι καὶ ἀν νίωσῃ καὶ μάθῃ, ὅτι κανεῖς ἔλθῃ ἢ θελήσῃ, ὁποῦ νὰ τὸν κάμῃ ζημίαν, νὰ τὸν κάμνῃ νίωσιν τὸν αὐτὸν ῥῆγαν τῆς Κύπρου. καὶ διὰ καλὴν φερματζίαν καὶ μὲ τὸ θέλημάν των. τῶν δύο μερῶν, τουτέστιν τοῦ αὐτοῦ ἀφέντη τοῦ ῥηγὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀφέντη τοῦ Καντηλόρου, ἐποιήκασιν τὸ αὐτὸ γράφιμον καὶ ἔδωκάν το εἰς τὰ χέρια τοῦ ἀφέντη τοῦ μεγάλου μαΐστορος, καὶ ἐβάλασήν τον κριτήν, εἴ τις ἔλθῃ παρακάτω ἀπὸ τὰ στοιχήματα τῆς ἄνωθεν γραφῆς, ὁ αὐτὸς ἀφέντης μέγας μάστορες νὰ τοὺς κρίνει, καὶ οἱ αὐτοὶ ἀφέντες νὰ ἔνεν κρατημένοι εἰς ἐκείνην τὴν κρίσιν, τὴν θέλει κάμην ὁ ἀφέντης ὁ μέγας μάστορης. καὶ ἔτζαι τὸ ὀμόσασην.

Apographum in tabulario Melitensi, Liber Bullarum 47 f. 187. Descripsit C. Hopf.

IV. 6959 (1450) 25. decembris ind. XV.

Mohammed II. sultanus et ordo Hospitalis S. Ioannis pacem faciunt.

Ἐγὼ ὁ μέγας αὐθέντης καὶ μέγας ἀμηρᾶς σουλτάνος ὁ Μεχεμέτπεις, ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου αὐθέντου καὶ μεγάλου ἀμηρᾶ σουλτάνου τοῦ Μουράτπεγη, ὀμνύω εἰς τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ εἰς τὸν μέγαν ἡμῶν προφήτην τὸν Μουάμεθ καὶ εἰς τὰ ἑπτὰ μουσάφια, τὰ ἔχομεν καὶ ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς οἱ μουσουλμάνοι, καὶ εἰς τοὺς ἑκατὸν ἠκοσυτέσσαρεις χιλιάδας προφήτας τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ζωήν μου καὶ εἰς τὴν ζωὴν τῶν παιδίων μου. ἐπειδὴ ἔστειλεν ὁ πατέρας τῆς ἀφεντείας μου, ὁ μέγας μαΐστορας Ῥόδου, ὁ φρὰν Τζάνες δὲ Λαστίκ, ἀποκρισιάρην εἰς τὴν πόρτα τῆς ἀφεντείας μου τὸν φρὰ Πέρον τε Τζερὴτ, καὶ ἐζήτησεν καὶ ἔχει ἀγάπην μὲ τὴν ἀφεντείαν μου στερεὰν καὶ ἀδολίευτον, ὡς καθῶς εἶχεν καὶ μετὰ τοῦ μακαριασμένου τοῦ πατρός μου, στέργω καὶ ἐγὼ τὴν αὐτὴν ἀγάπην, καὶ ὀμνύω εἰς τοὺς ἄνωθεν γεγραμμένους ὅρκους, ὅτι νὰ ἔχω ἀγάπην μετὰ τοῦ πατρὸς τῆς ἀφεντείας μου, τοῦ μεγάλου μαΐστορος Ῥόδου, καὶ ποτὲ κὰνμίαν ζημίαν νὰ μηδὲν τὸν ποιήσω, μήτε στερεᾶς, μήτε θαλάσσης, μήτε ἡ ἀφεντεία μου, μήτε σωτζακηπεγί μου, μήτε σούπασής μου, μήτε σκλάβος μου, μέχρις ὅλης μου τῆς ζωῆς, σωζομένου, καὶ ὁ πατέρας τῆς ἀφεντείας μου, ὁ μέγας μαΐστορας Ῥόδου, νὰ ἔχῃ φιλίαν καὶ ἀγάπην καθαρὰν καὶ ἀδολίευτον πρὸς τὴν ἀφεντείαν μου, καὶ τῶν τόπον, ὁποίων γράφει τοῦ πατρός μου τὸ ὁρκωμοτικὸν, νὰ προσέχει καὶ νὰ δίδῃ πάντοτε μαντάτον ἀπὸ κουρσάρικα κατελάνικα, διὰ νὰ προσέχεται ὁ τόπος τῆς ἀφεντείας μου, ὡς καθῶς γράφει τὸ ὁρκωμοτικὸν τοῦ πατρός μου, οἱ πραματευτάδες τῆς ἀφεντείας μου νὰ περιπατοῦν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, νὰ πολεμοῦν τὰς δουλείας των καὶ τὰς πραματείας των ἄνευ πειρασμοῦ καὶ κινδύνου, ὁμοίως καὶ αὐτονῶν οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ πραγματευτάδες νὰ περιπατοῦν καὶ νὰ πραγματεύονται εἰς τὸν τόπον τῆς ἀφεντείας μου ἄνευ πειρασμοῦ καὶ κινδύνου, καὶ κανεὶς ἐμποδόσεις τὸ μέσον νὰ μηδὲν ἔνεν· εἴτε καὶ γέναι τίποτες εἰς τὸ μέσον, εἴτε εἰς πραγματεύτην, εἴτε εἰς ἄνθρωπον, εἰς ὁποῖον τόπον εὑρεθῇ, νὰ ἐξετάζεται μετὰ κρίσιν τοῦ θεοῦ καὶ νὰ ὀρτώνεται. εἴτε κἂν ἔνεν μεγάλη δουλεία, νὰ τὸ δίχνουν εἰς τὴν πόρταν τῆς ἀφεντείας μου, καὶ νὰ ἐξετάζεται, νὰ τὸ θέτο εἰς

τὸν τόπον του. τὰ ὅμοια νὰ ἕνεν καὶ νὰ ποιοῦσιν καὶ αὐτοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ πραγματευτάδες τῆς ἀφεντείας μου, καὶ νὰ μηδὲν γίνεται κάνμία ἀδικία εἰς τὸ μέσον. ἐὰν γοῦν φύγῃ σκλάβος ἀπὸ τὸν τόπον τῆς ἀφεντείας μου, καὶ ὑπάγει εἰς τὴν Ῥόδον, εἰ μὲν ὁ σκλάβος ἕνεν μουσουλμάνος, νὰ δίδεται ἐξοπίσω, εἴτε καὶ γένει χριστιανός, νὰ δίδεται ἡ τετειμένη τιμή, ἡ ὁποία ἦτον παρὰ τὰς ἀρχὰς εἰς τὸ ὁρκωμοτικὸν τοῦ πατρός μου. καὶ τὰ κουμέρκια τὰ τεταγμένα νὰ δίδονται κατὰ τὴν συνήθειαν. ἐτελειώθη τὸ παρὸν ὁρκωμοτικὸν τῆς ἀφεντείας μου ἐν ἔτει ͵ϛϠνθ΄ ἰνδ. ιε΄ μηνὶ δεκεβρίῳ κε΄, καὶ μουσουλμάνων ἔτος σεναὶ χὰμ σιβεχεμ σύναβε θεμάνι μία ωνε΄ δίλλαι τζενάκουν α΄.

Apographum in tabulario Melitensi, Liber Bullarum 48 f. 218. Descripsit C. Hopf.

V. 6961 (1453).

Mohammed II. sultanus et Genuenses, incolae Galatae, pacem faciunt.

Ἐγὼ ὁ μέγας αὐθέντης καὶ μέγας ἀμορᾶς σουλτάνος ὁ Μεχμὲτ μπέης, ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου αὐθέντου καὶ μεγάλου ἀμορᾶ σουλτάνου τοῦ Μουρὰτ μπέη, ὀμνύω εἰς τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ εἰς τὸν μέγαν ἡμῶν προφήτην τὸν Μωάμεθ καὶ εἰς τὰ ἑπτὰ μουσάφια, ὁποῦ ἔχομεν καὶ ὁμολογοῦμεν, καὶ εἰς τοὺς ρκδ΄ χιλιάδας προφήτας τοῦ θεοῦ καὶ πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ πάππου μου καὶ τοῦ πατρός μου καὶ πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τὰ παιδία μου καὶ εἰς τὸ σπαθὶ, ὁποῦ ζώνομαι.

Ἐπειδὴ ἔστειλαν οἱ καθολικοὶ ἄρχοντες τοῦ Γαλατᾶ πρὸς τὴν Πόρταν τῆς αὐθεντείας μου τοὺς τετιμημένους ἄρχοντας, τὸν κύριον Μπαπιλᾶν Παραβᾶν καὶ τὸν κύριον μαρκέζον Δριφάγκην καὶ τὸν δραγομάνον των Νικόλαον Πελατζόνην, καὶ ἐπροσκύνησαν τὴν βασιλείαν μου, καὶ ἐδεήθησαν τῆς αὐθεντείας μου, καὶ νὰ ἔχουν τὰς νομὰς κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ καθόλου τόπου τῆς αὐθεντείας μου, νὰ [μὴ] χαλάσω τὸ κάστρον των, αὐτοὶ δὲ νὰ ἔχουν τὰ πράγματά των καὶ τὰ ὀσπήτιά των καὶ τὰ μαγαζία των καὶ τὰ ἀμπέλιά των καὶ τοὺς μύλους των καὶ τὰ καράβιά των καὶ τὰς βάρκας των καὶ τὰς πραγματείας των ὅλας καὶ τὰς γυναῖκάς των καὶ τὰ παιδία των

εἰς τὸ θέλημά των, καὶ νὰ πωλοῦν τὰς πραγματείας των ἐλεύθερα, καθὼς ὅλος ὁ τόπος τῆς αὐθεντείας μου, νὰ πηγαίνουν καὶ νὰ ἔρχωνται ἐλεύθερα διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, καὶ κουμέρκιον νὰ μὴ δίδουν, μήτε φιαστικόν, εἰ μὴ νὰ δίδουν χαράτζιον, ὡς καθὼς εἶναι ὁ τόπος τῆς αὐθεντείας μου, οἱ αὐτοὶ νόμοι καὶ συνήθειαι νὰ εἶναι οἱ αὐτοὶ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔμπροσθεν, καὶ νὰ τοὺς ἔχω ἀκριβούς, καὶ νὰ τοὺς διαφεντεύω, ὡς καθὼς διαφεντεύω τὸ πρόσωπόν μου ὅλον. τὰς ἐκκλησίας των νὰ τὰς ἔχουν καὶ νὰ τὰς ψάλλουν, μόνον καμπάναις καὶ σημαντήρια νὰ μηδὲν κτυποῦν, ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας μαΐδιον νὰ μὴ ζητήσω, μηδὲ αὐτοὶ νὰ ποιήσουν ἄλλας ἐκκλησίας. οἱ πραγματευτάδες τῶν Γενοοβέζων νὰ πηγαίνουν καὶ νὰ ἔρχωνται ἐλεύθερα, νὰ ποιοῦν τὰς πραγματείας των. παιδία ποτὲ εἰς γιανιτζάρους νὰ μὴ πάρω, μήτε τινὰ νέον. μήτε Τοῦρκοι νὰ εἶναι εἰς τὸ μέσον των, ἀμὴ νὰ εἶναι ἐξόχως, εἰ μὴ τὰ νὰ βάλῃ ἡ αὐθεντεία μου σκλάβον νὰ τοὺς βλέπῃ· αὐτοὶ δὲ οἱ Γαλατιανοὶ νὰ ἔχουν ἄδειαν νὰ βάλλουν πρωτόγηρον εἰς τὸ μέσον των, διὰ νὰ διορθώνῃ τὰς δουλείας, ὁποῦ ἔχουν οἱ πραγματευτάδες. γιανιτζάροι καὶ σκλάβοι νὰ μηδὲν κονεύουν εἰς τὰ ὁσπήτιά των. τὰ κουμέρκια, ὁποῦ χρεωστοῦν, νὰ τὰ μαζώξουν, ἔχουν καὶ χρέος ἀπερνῶντες τὰ ὅσα ἐξόδευσαν, ἔχουν τὴν ἄδειαν νὰ τὰ μαζώξουν ἀπὸ τὴν μέσην τους, διὰ νὰ εὔγουν ἀπὸ τὸ χρέος. οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πραγματευτάδες των νὰ μηδὲν ἀγγαρεύωνται. οἱ πραγματευτάδες τῶν Γενοοβέζων νὰ ἔχουν ἄδειαν νὰ πηγαίνουν καὶ νὰ ἔρχωνται, καὶ νὰ δίδουν κουμέρκιον κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὴν συνήθειαν.

Ἐγράφη τὸ παρὸν ὁρκομωτικόν, καὶ ὤμωσεν ἡ αὐθεντεία μου ἐν ἔτει ͵ςϡξα΄ ἀπὸ κτίσεως κόσμου, ἐγύρας ωνζ΄.

Subscriptio litteris arabicis: Scriptum ultimis decem diebus mensis gemasiul-achir 857 in urbe bene custodita Constantinopoli. Pauper Saganos.

Edidit I. de Hammer, Historia Turciae 1. 675., ex originali, quod erat L. B. Antonii de Testa.

VI. 1453, 5 novembris.

Ordo Hospitalis S. Ioannis munit insulam Nieyri.

Ἔτος Χριστοῦ ͵αυνγ΄ μηνὶ νοεμβρίῳ ε΄.

Φανερὸν ἔστι τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις θεωρεῖν καὶ ἀκούειν μέλλοντος τὴν παροῦσαν γραφήν, ὡς ἡμεῖς φρὰ Σπίλλιες, κουμενδούρη δὲ

Βαλμόλιον καὶ φρὰ Νικόλα νδὲ Νορώνια, κουμενδούρη τοῦ Τριβίζου καὶ τῶν ἑξῆς, καὶ φρὰ Ἰάκουμου ντὲ Πρίου, κουμενδούρη ντὲ Μπουρδέω, καὶ ἀπεσταλμένοι ἀβιζιταρτούρδοι παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθεντός, μεγάλου μαΐστορος, καὶ τῆς τιμημένης βουλῆς, τοῦ θεοῦ εὐδοκοῦντος, ἐστῶντες εἰς τὸ νησὴν τῆς Νησύρου οἴδαμεν ὀφθαλμοφανῶς καὶ ἐστοχάσαμεν καὶ τὰ πέντε κάστρα τῆς αὐτῆς νήσου μὲ σηντροφίαν τῶν οἰκοδεσπότων καὶ τῶν ὀφφικιαλίων τῆς αὐτῆς νήσου, καὶ ὁρίσαμέν τους, ὅτι νὰ στερεώσουν καὶ νὰ δυναμώσουν τὰ λεγόμενα κάστροι διὰ φύλαξίν των διὰ πέντε, ἕως τὰ ξύλα τῶν ἐχθρῶν. ἀκόμη εὕραμεν τόπον, διὰ νὰ τὸν δυναμώσουν, καὶ τὰ λεγόμενα πέντε κάστροι ἐνταμῶς, καὶ λέγουν τὸ ὄνομαν τοῦ τόπου Πέρβα, ὅπου ἦτ ν ἀρχαῖον καὶ παλαιὸν κάστρον ἀφιερωμένον καὶ στερεὸν εἰς τὴν μέσην τῆς νήσου, καὶ οἱ ὅλοι οἱ ἄνωθεν ὁμοῦ ἀβιταδοῦροι καὶ οἰκοδέσποτες μὲ ὅλον καὶ καλόν τος θέλημαν κοινὸν ἰσασμὸν ἔδωκαν οἱ ὅλοι τοῦ λέγοντος μὲ καλὴν καρδίαν, ὅτι νὰ κτήσουν τὸ λεγόμενον κάστρον καὶ νὰ κτίσουν καὶ τὸν πύργον καὶ ἀπὸ τὸν πύργον ἕως τὸ καντούνην ἐκεῖ, ὅπου ἔχει τὸν πόλεμον, καὶ νὰ ἔνεν ὁ τοῖχος πηθαμοῖς δώδεκα τὸ πάχος, καὶ νὰ κάμουν καμήνια δι' ἀσβέστην καὶ γιστέρνες διὰ νερόν, καὶ νὰ κουβαλίσουν καὶ τὰ πέντε κάστροι σφάραμεν, διὰ νὰ κάμουν καμήνια δι' ἀσβέστην, καὶ αὐτοὶ νὰ στοχασοῦν πλέονα κοντὰ πλησίον εἰς τὸν τόπον δι' ἀνάπαυσίν τους, καὶ εἰς τὸ γοργὸν νὰ κάμουν τὸ λεγόμενον ἀσβέστην. καὶ ὡς [οἱ] λεγόμενοι καλοὶ ἄνθρωποι ζητοῦν ἀπὸ τὸν αὐθέντην τὸν μέγαν μαΐστορα, διὰ νὰ τοὺς δώσῃ προτομάστορην, διὰ νὰ κτήσῃ τὸ λεγόμενον κάστρον. καὶ διὰ πλέονα ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν τοῦ παρόντος γράμματος ὑπέγραψαν ἰδιοχείρως οἱ ὅλοι οἰκοδέσποτες καὶ φιτζιάλιοι μετὰ χεῖραν τος. ὁμοίων ζητοῦν καὶ μάστοραν τοῦ καμηνίου, διὰ νὰ κάμῃ τὸν ἀσβέστην.

Ἐγὼ νομικὸς τοῦ Μαντρακίου μαρτυρῶν ὑπέγραφα.

Ἐγὼ Πούπον νομικὸς τῶν Νικίων μαρτυρῶν ὑπέγραφα.

Ἐγὼ νομικὸς Ὀργισὲς μαρτυρῶν ὑπέγραφα.

Ἐγὼ Πούπον νομικὸς τῶν Παντονίκων μαρτυρῶν ὑπέγραφα.

Ἐγὼ Πούπον τῆς Ἀβίας καὶ καπετάνος τοῦ

Ἄγροῦ μαρτυρῶν ὑπέγραφα καὶ λέγουν καὶ εἰπ-ποῦν διὰ τὴν Κουκούλλαν.

Apographum in tabulario Melitensi, Liber Bullarum, 49. f. 195. Desripsit C. Hopf.

VII. (1454) 26. decembris.

Mohammed II. fidem dat publicam quibusdam Graecis.

Τοῦ μεγάλου αὐθεντὸς καὶ μεγάλου ἀμηρὰ σουλτὰν Μουχαμὲθ πρὸς τοὺς κατὰ πάντα ἡμετέρους τῆς αὐθεντίας μου ἄρχοντας. ἐν μπρώτοις ἄρχον κὺρ Σφαντζῆς μὲ ὅλλους τοὺς ἐδικούς του καὶ κὺρ Μανουῆλ Ῥαοῦλ μὲ ὅλλους τοὺς ἐδικούς του καὶ κὺρ Σωφιανὸς μὲ ὅλλους τοὺς ἐδικούς του καὶ Λάσκαρις κὺρ Δημήτριος μὲ ὅλλους τοὺς ἐδικούς του καὶ Διπλοβατατζέι, Καβακέοι, Παγομενέοι, Φραγκοπουλέι καὶ Σγουρομαλαίοι καὶ Μαυρόπαπας καὶ Φιλανθροπηνέους καὶ Πετρωμπουιεὶ καὶ εἰς ὅσοι ἄλοι θελήσουν ν' ἀρθοῦν, ὅλλους χαιρετά σας ἡ αὐθεντία μου. νὰ ἐγνωρίσετε τὸ πῶς ἦλθε ἐδῶ ὁ τημιμένος μου ἀγᾶς ὁ Χασαμπέις, καὶ ἀνέφερεν τῆς αὐθεντίας μου τὸ πῶς θέλετε ν' ἀρθῆτε νὰ ἦστε ἐδικεί μου. εἰς τοῦτω γυρεύετε ὁρισμὸν τῆς αὐθεντίας μου, εἰς τοῦτω στέλνο σας τὸν αὐτόν μου ὁρισμὸν, καὶ ὀμνέγω σας εἰς τὸν μέγαν μας προφήτην τὸν Μουάμεθ, τὸν πιστεύομεν ἡμεῖς οἱ μουσουλμάνοι, καὶ εἰς τὰ ἑπτά μας μουσάφια καὶ εἰς τὰς ρκδ' χιλιάδας προφήτας μας καὶ εἰς τὸ σπαθὶ, ὅπου ζονομε, καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ πατρός μου τοῦ χοδοβεδικιάρε, ὅτι ἀπὸ πράγματά σας καὶ ἀπὸ τὰ παιδιά σας καὶ ἀπὸ τὰ κεφάλια σας καὶ ἀπὸ πᾶσα σας πρᾶγμα τίποται νὰ μην .. σας ἐγκίσω, ἀμη να σας ἀναπαύσω, νὰ ἦσθαι κάλιον παρ' οὗ πρωιν. καὶ διὰ τὸ ἀξιόπι[στον] ἐδώθι ὁ αὐτός μου ὁρισμὸς καὶ ἐπεκηρώθη, καθὼς ἄνωθεν εἴρηται. μηνὶ δεκεμβρίω κς' ἔνδον Κωνσταντινουπόλεως.

Orig. chart. tabularii Vindobonensis. Edidit I. de Hammer, Historia Turciae 1. 543.

VIII. 1456, 20. iunii.

Christiani quidam a magno magistro ordinis Hospitalis S. Ioannis auxilium petunt contra Turcas.

‚αυνς' ἰουνίῳ κ'. ἐτούτω ἔνεν τὸ χαρτὴν τὸ ἐπένσασην οἱ χριστιανοὶ ἄνθρωποι.

Ἐντιμότατε, φρονιμότατε, ἐνδοξότατε καὶ πάσης τημῆς ἄξιε αὐθέντι Ῥόδου, μέγα μαΐστορ Τζίανα τὲ Μιλῆ, μετὰ καὶ τοῦ κουφεντίου καὶ εἰς τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην τὸν ἐπήτροπον τὸν παναγιώτατον πάπα. ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ οἱ δοόλι σας οἱ χριστιανοὶ οἱ ἔνπρεποι ἄνθρωποι, ὅπου ἤκεβαν εἰς τὴν Τουρκίαν, μικροί τε καὶ μεγάλοι, ἄνδρες τε καὶ γοναῖκες, τὴν αὐθεντία σας, νὰ τὸν ξεύρετε, αὐθέντη, πῶς ἔχωμεν ἀγανάκτησιν ἀπὸ τὸν Τοῦρκον, καὶ πέρνουν τὰ παιδία μας, καὶ κάμνουν τα μουσουλμάνους, καὶ διὰ τούτω παρακαλοῦμεν τὴν αὐθεντίαν σας καὶ τὸν ἁγιώτατον πατρίαρχην τὸ πρὸς ἑκατέρην διὰ τοῦ χριστιανοῦ μὲ κάτεργα τοῦ πάπα, καὶ διὰ τούτω παρακαλοῦμεν τὴν αὐθεντία σας, νὰ βάλεται βουλῆν, καὶ στείλῃ ὁ ἁγιώτατος ὁ πατριάρχης τὰ κάτεργά του, νά μας σικόσεται ἀπεδῶ μὲ τὰς γοναῖκάς μας καὶ μὲ τὰ παιδία μας, ὅτι ἔχομεν μεγάλην ἀ[γα]νάκτησιν ἀπὸ τὸν Τοῦρκον, ὅτι νὰ μὴν χάσομεν τὰ παιδία μας, ἀμὴ νὰ ἔλθομεν εἰς τὸν τόπον σᾶς, νὰ ζήσομεν καὶ νὰ ἀποθάνομεν ὡς ὑποταχτικοὶ τῆς αὐθεντίασας ἐντάμα μετά σας πάντοτε. εἰ δὲ καὶ ἀφήσετέ μας ἐδῶ εἰς τοῦτο νίκον, ὅτι νὰ χαθοῦν τὰ παιδία μας, νὰ τὸ δόσεται λόγιον εἰς τὸν θεὸν, καὶ τὸ κρήμαν μας νὰ ἔνεν ἀπάνο σας. καὶ διὰ τούτω παρακάλον τὴν αὐθεντία σας καὶ τὸν ἁγιώτατον τὸν πατριάρχην, τὸ ἐγληγορόττερον, ὅπου ἐμπορίζεται, νὰ πένπι τὰ κάτεργά του, νὰ μᾶς σικόσουν. Κριστὸς ὁ θεὸς στερόνῃ τὰ χρόνια τῆς αὐθεντίας σας.

Apographum in tabulario Melitensi, Liber Bullarum, 59. f. 213. Descripsit C. Hopf.

IX. 1462, 3. 14. martii.

Iacobi II., regis Cypri, litterae binae.

I. Τζιάκης, διὰ τῆς χάρητος τοῦ θεοῦ ῥὲξ Ἱεροσολύμων, Κύπρου καὶ Ἀρμενίας. γνοστόν ποιοῦμεν μὲ τὸ αὐτό μας χαρτῆν καὶ μὲ τὸν ἠγαπημένον μας φαλλιότην Τζάνε Σολόνον τὸ πῶς ὁρίζομεν πᾶσα

ἄνθρωπον πάρειχον καὶ ἕτερον, ὁποῦ ἔνεν εἰς τὴν κουμανταρίαν τὴν μεγάλην, νὰ ἔνεν εἰς ὁρισμὸν καὶ ὑποταγὴν καὶ ὀμπιδέτζιον τοῦ ἠγαπημένου μας φρὰ Γολιάμη Σαραπάτζας, τὸν ἔστειλεν ἱ ρελετζιὸν διὰ λουκτενέντον τοῦ κουμεντούρη, καὶ ἂν ἦσος εὑρεθεῖ κανεῖς τούτοις ἤγιος καὶ ἀμήνι τῆς ρελετζιὸ, καὶ οὐδὲν ὀμπιάσι τὸν αὐτὸν φρὰ Γιλιάμον Σαραπάτζας τὸν λουκτενέντον, θέλομεν τὸν πεδέεην εἰς μανιέραν, ὅπου νὰ ἔνε νεζόπλην. τοῦ δὲ λοιπὸν καὶ τοῦτο γροκατε, ὅτι ἐκεῖνοι τῆς κουμανταρίας τοῦ Φύνικα νὰ μηδὲν ἔχει νὰ πιάσι ὁ αὐτὸς λουκτενέντος μὲ τοῦτο καὶ ὄζι ἐκείνην ἔχει την ὁ φρὰ Μάρκος. καὶ διὰ τὸ ἀξιόπειστον ἐπύκαμεν τὸ αὐτῶ χάρτην συναδεμένον μὲ τὸ χέρειν μας καὶ βουλομένον μὲ τὴν βούλαν μας εἰς τὴν Λευκοσίαν εἰς τὴν γ' τοῦ μαρτίου ,αυξβ'.

II. Τζιάκης, διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ρὲξ Ἱεροσολύμων, Κύπρου καὶ Ἀρμενίας. μὲ τοῦτό μας χαρτῆν δύδομεν σάλβα κοντούτω τοῦ φρὰ Κουνπέρτου, νὰ ἐπορέσει καὶ ἔλθει ἐμπρός μας εἰς τὴν Λευκοσίαν εἰς τὸν κάμπον μὲ τὸ δικόν του μὲ τοῦ λάς του νὰ ἔνπει, νὰ εὔγει εἰς τὸ πλαζερήν του, ὡς ἠγαπιμένος μας, ὅπου ἔνεν, καὶ εἶτζον τοῦ προμετείαζομεν ἀλλὰ φὲ ρεάλ. καὶ διὰ τὸ ἀξίοπιστον ἐπύκαμεν τοῦτο αὐτῶ χαρτὴν συναδεμένον μὲ τὸ χέρην μας καὶ βουλομένον μὲ τὴν βούλαν μας ἔσω. εἰς τὸν κάμπον μας τῇ ιδ' τοῦ μαρτίου ,αυξβ'.

Apographum in tabulario Melitensi, Liber Bullarum, 57. f. 210. Descripsit C. Hopf.

X. Sine anno 30. decembris.

Mengligirai, chanus Crimeae, litteras dat ad legatos Ianuensium, Bartholomaeum de Campofregoso et Ludovicum de Flisco.

Ἀπε τὸν Μενκληκερεην βασιλεαν.

Ης τὸν Παρταλομέω δε Κανπωφρεγώζο καὶ εἰς τὸν Λογιζο Φεσκω χερετισμόν. τω γραμα σου εηδαμεν του, και τους λογους εμαθαμεν, καὶ τω ερτιμον το δικο σας εχαραμεν τω, ὁμος καὶ απω πρωτις εθαρουσαμεν σας, διωτι ηρεψετε πολὰ, καὶ εαν ερκεσστην, ελάτε με του κωρελητὸν αποκρηχηαρη, καὶ κανης μη σας γνωσι, και ελατε, να σας σηντιχω απο στωμα του μου, και ὁς ιδὰ το γραμαν σας,

εκωλησα τον Εμηνακο απε τον τοπον, ὁ δια την δουληαν εδικο σας δια να καταβωδωθη ε δοῦλη εδικο σας. εσις καλὰ τω εξεβρετε ετοῦτα, τας δοόληγες, τα γηνεσαν, ολα επιησεν τα Εμηνακος, καὶ τορα δωξασι ο θεὸς, ὁτι εδιβεν απε τον τοπον. καὶ εσις ξευρετε το καλα ετουτα, η δουληγες διχος εξωδων οὐκ εγηνουν την, και εαν ελθετε, ελατε μη τὸν εξοδων σας, να ξεβρω του λογου σας την αληθηαν. καὶ δια τον θεον, ἡ τι πιῆσε πιδετε, ελατε σηντωμωτερα. ωρα τορα ενε, και οσε τορα δια τούτο λωγο δεν σας εστηλα δια τιν ηποθέσην του Εμηνακυ, καὶ τορα στηλο σας λογον, να ελθετε, καὶ εσις ετζη ελατε ος παραστηκαμενη του αποκρηχηαρη.

Στηλωμεν γραμαν με τεν βουλα του βασιλεως Μενκλικερεη.

δεκεβρηου λ'.

Origin. chart. tabularii S. Georgii Ianuae. Sigillum habet litteras mongolicas. Addita est versio latina.

XI. (1479) 7. ianuario.

Mohammed II. litteras dat ad ducem Venetiarum Ioannem Mocenigo de finibus in Dalmatia et Peloponneso.

Τοῦ μεγάλου αὐθεντὸς καὶ μεγάλου ἀμοιρὰ σουλτὰν Μουχαμὲτ πρὸς τὸν ὑψηλότατον, ἐκλαμπρότατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον καὶ πανευτυχέστατον κῦριν Ἰωάννην Μωζενήγων καὶ μέγαν δούκαν τῆς Βενετίας καὶ τὸν ἑξῆς. τὸν ἄξηον καὶ πρέπωντα καὶ τετιμιμένον χαιραιτισμὸν νὰ δέξητε ἡ ἐκλαμπρότισου ἐκ τῆς αὐθεντίας μου. οὕτος νὰ ἐγνορίσι ἡ ἐκλαμπρότισου, τὸ πῶς εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ναυπάκτου ἦν πρότερον κάστρον χαλαζμένον ὀνομαζόμενον Γαλατὰς, καὶ περὶ τὸν περισυνὸν χρόνον ἐκτήστην ἀπὸ τοῦ μέρουσας, τινὲς δὲ κακοὶ ἄνθρωποι καὶ ἄλες μας χρεοφελέτας ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς αὐθεντίας μου φηγῶντες ἦλθαν καὶ καθήζοντε εἰς τὸ ἠρημένον κάστρον, καὶ εὐγένουσιν καὶ πιούσειν εἰς τὸν τόπων μου πολὴν ζημίαν. τὸ ληπῶν νομίζομεν, δίκεον ἦνε, ἐπιδὴ καὶ πρότερον ἦν καιχαλαζμένον ἐκ πολοῦ καιροῦ, καὶ τόρα ἐκτήστι ἐκ νέου, ἦνα ορίσι ἡ ἐκλαμπρότισου, νὰ χαλαστὶ, νὰ ἔνε χαλαζμένο, καθὸς ἦν καὶ ἐξ ἀρχῆς, ὅπος μὴ εὑρίσκοντε ἡ κακοὶ ἄνθρωποι, καὶ σκανδαλήζουσιν τὴν ἀγάπη ἡμῶν, διότι οὗτος ἀπιτὶ ἡ στερεὰ ἀγάπη καὶ καλὴ φηλήα,

ἣν ἔχωμεν ἀναμέσον μας. ἔτι νὰ ἐγνορίσι ἡ ἐκλαμπρότισου, ὅτε ἦλθεν ὁ ἀποκρισιάριον σας εἰς τὴν Πόρταν τῆς αὐθεντίας μου, ἐζήτισεν, ὅτι εἰς τὸ Σκούταριν νὰ ἔχωμεν τῶν ποταμῶν τῆς Μπωγιάνα σύνορον, καθὸς ἦτον καὶ πρότα, καὶ εἰς τοῦτο ἀπιλογίθιμεν, ὅτι ἐμὶς πρὸ τοῦ νὰ λάβομεν τὸ κάστρον τοῦ Σκούταριν ἀπὸ τὴν ἐκλαμπρότιτά σας, ἤχαμεν δουλόσι τὸν τόπων ἀντίπερα τῆς Μπογιάνας ἕος τὴν θάλασαν, ὅντινα τόπων ἐπαρελάβαμεν καὶ κρατοῦμεν τον ἕως τὴν σήμερον, καὶ οὐδέποτε ἤπαμεν, οὐδὲ ἤχαμεν ἤδισιν νὰ ἐπιστρέφομεν τίποτες ἀπ' αὐτόν· ἂν δὲ ἡ ἄλη σας τόποι, ους ἔχετε εἰς τὸ καταγιαλὸ, ἤγουν τὸ Ἀντίβαριν καὶ τὸ Οὐλκύνηον καὶ τὸ Κάταρον καὶ τὰ ληπὰ χρηαστούσην σύνορον, θέλομεν ὁρίσι τὸν ἐμίνην μας, νὰ πιήσοι, ὅσον θέλη τὸ δίκαιον, εἰς ἀνάπαυσιν τῶν ἀνθρώπων σας. οὕτος ἐσυνετύχαμεν μετὰ τὸν ἀποκρισίαριόν σας καὶ ἐστέρχθη. νῆν δὲ ἡ ἄνθρωποι ἡ εὑρισκομένη εἰς τοὺς τόπους ἐκήνους γιρέβουσην καί τινα χωρία, ὁπήα ἔνε ὁλόγιρα εἰς τὰ ἰρημένα κάστρα· πρέπει γουν, ἡ ἐκλαμπρότισου ἵνα ὁρίσεις, καθὸν τρόπον ἤδας, πρὸς τοὺς ἠριμένους ἀνθρώπους, διὰ νὰ στέργουσιν καὶ ἐκήνη τὴν συμφονήαν, ἣν ἐστίσαμεν μετὰ τοῦ ἀποκρισιαρίου σας· καὶ τὰ χωρία ἐκήνα νὰ ἔνε εἰς τὴν ἐξουσίαν ἡμῶν, καθὸς τὸ ἐστίσαμεν σας τότε. διότι να εγνορίσιτε, ὅτι ὅρισα τοὺς σκλάβους μου τοὺς σαντζακπεγίδας, τοὺς εὑρισκομένους εἰς τὸ μέρος ἐκήνον, ὅτι τοὺς τόπους καὶ τοὺς ἀνθρώπους, ἤτινες οὐδὲν θέλουσιν στέρξη τὸν λόγον τοῦ ἐμήνη μας, ἀλλὰ ἀπιθίσουσιν καὶ ἤπουσιν ἄλον τοίποτε, ἡ ἀγάπι μας καὶ ἡ καλὴ φηλήα, τὴν ἔχωμεν ἀναμέσον μας, ἔνε πάντοτε στερεὰ καὶ ἀσάλευτι, ἀλλὰ ἐκήνους νὰ τοὺς προυσέφουσιν καὶ νὰ τοὺς χαλάσουσην παντελός. ἔτι συνεφονήσαμεν καὶ ἄλον, ὅτι τὰ κάστρι καὶ τοὺς τόπους, τὰ ἐπαρέλαβον ἡ αὐθεντία μου εἰς τὴν Μωρέαν, ἤτε ἀπε τὸν δεσπόταν, ἤτε ἀπὲ τὴν αὐθεντίαν σας, καὶ ἐδώθησαν καὶ εἰς τιμάριν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῆς αὐθεντίας μου, ἤστερον δὲ εἰς τὸν καιρὸν τῆς μάχης πάλην ἐπάρθισαν τινὰ ἐξ ἐκήνον, ἤπαμεν, ὅτι νὰ ἐπιστρέφοντε πάλην πρὸς ἡμᾶς μετὰ τὸν συνόρον αὐτόν· νὴν δὲ ἓν κάστρο λεγώμενο Ἀσωπὼ οὐδὲν ἀντιστράφη· τὸ λοιπὼν αὐτὸ τὸ κάστρο ἦτον εἰς τὴν ἐξουσίαν ἡμῶν, καὶ ὅταν ἠγράφην ὁ τόπως ἐκήνως, ἐγράφην καὶ αὐτὸ εἰς τὸ κατάστιχων τῆς αὐθεντίας μου· τὸ ληπὼν πρέπι, νὰ ἀντιστράφη πρὸς ἡμὰς, καθὸς διαλαμβάνουσιν τὰ κεφάλαια τῆς ἀγάπης

μας, καὶ νὰ ὁρίσατε πρὸς τοὺς πρότους ἐκήνους, ὅπου τὸ κρατοῦσην, νὰ ἀντιστραφῇ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῆς αὐθεντίας μου ἀπαραίτιτος.

Μηνὶ ἰανουαρίῳ ζ' ἐν Κονσταντινουπόλει.

Orig. chart. tabularii Veneti. Signum imperatoris aureum et caeruleum.

XII. 6987 (1479) 25. ianuarii ind. XII.

Mohammed II. cum Venetis pacem facit.

Ὁ μέγας αὐθέντης καὶ μέγας ἀμοιρὰς σουλτὰν Μεχαιμετπέειης καὶ υἱὸς τοῦ μακαρίτου μεγάλου αὐθέντου τοῦ Μουρατμπέιη, ὀμναίγω εἰς τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ εἰς τὸν μέγαν ἡμῶν προφήτην τὸν Μωάμεθ καὶ εἰς τὰ ἑπτὰ μουσάφια, τὰ κρατοῦμεν καὶ ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς οἱ μουσουλμάνοι, καὶ εἰς τοὺς ρκδ' προφήτας τοῦ θεοῦ πλειῶν τε καὶ ὀλίγων καὶ εἰς τὴν πίστιν, ὁποῦ πιστεύω καὶ ὁμολογῶ, καὶ εἰς τὴν ψυχήν μου καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ πατρός μου καὶ εἰς τὸ σπαθὴν, τὸ ζώνομαι. ἐπειδὴν ἡ αὐθεντία μου εἶχεν πρότερον ἀγάπην καὶ φιλίαν μετὰ τῆς ἐκλαμπροτάτης καὶ ὑψηλοτάτης αὐθεντίας τῆς Βενετίας, νῦν δὲ πάλιν βουλομένη ποιῆσαι νέαν ἀγάπην καὶ ὁρκωμωτικὸν εἰς βεβαίωσιν καλῆς φιλίας καὶ νέας ἀγάπης, ἐπὶ τοῦτο ἔστειλεν δὲ ἡ προειρημένη ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία τὸν ἐξῃρημένον καὶ σοφὸν ἄρχοντα κὺρ Ἰωάννην τὸν Δαρεῖον σεκρετάριον ἀποκρισιάρην εἰς τὴν αὐθεντίαν μου, διὰ νὰ ποιήσωμεν τὴν λεγομένην ἀγάπην μὲ τὰ κάτω γεγραμμένα κεφάλαια, παλαιά τε καὶ νέα. ἐπὶ τούτῳ δὲ ἡ αὐθεντία μου ὑπόσχομαι διὰ τῶν ἄνω γεγραμμένων ὅρκων τὸ καθὼς ἦτον ἀγάπη καὶ φιλία πρότερον ἀνάμεσον μας ἤγουν μὲ τοὺς ἄρχοντας καὶ ἀνθρώπους καὶ συμμάχους αὐτῶν, κάμνω δὲ πιστὴν, καλὴν καὶ καθαρὰν ἀγάπην τὸ διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης μέσα καὶ ἔξω τοῦ Στενοῦ, μὲ χώραις, κάστροις, νησία καὶ τόπους, ὁποῦ σηκώνουσιν τὸ σημεῖον τοῦ ἁγίου Μάρκου, καὶ ὅσαις θέλουσι σηκώνειν εἰς τὸ ἑξῆς, καὶ ὅσοι τόποι εἶναι εἰς τὴν ὑποταγὴν καὶ ἐπιστασίαν αὐτῶν, καὶ εἰς πράγματα, ὁποῦ ἔχουσιν ἕως τὴν σήμερον καὶ μέλλουσιν ἕξειν εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον. τὸ μὲν πρῶτον οὐδεὶς ἄνθρωπος τῆς αὐθεντίας μου νὰ μηδὲν τολμήσῃ νὰ ποιήσῃ ζημίαν ἢ ἐναντίον αὐθεντίας τῆς Βενετίας, οὔτε τοὺς ἀνθρώπους αὐτῶν· εἰ δὲ καὶ γένῃ, νὰ ὀφείλῃ ἡ αὐθεντία μου νὰ παιδεύῃ αὐτοὺς κατὰ τὴν

αἰτίαν τους· ὁμοίως καὶ ἡ ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία πρὸς ἡμᾶς. ἕτερον δὲ ἐὰν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς αὐθεντίας μου ἐπάρθῃ ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ ἔμπροσθεν ἢ τόποι ἢ ἄλλον πρᾶγμαν τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας καὶ τῶν ἀνθρώπων της, πάλιν νὰ ἐπιστρέφεται ἐξοπίσω, τὸ ὁποῖον νὰ ὀφείλουν καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν αὐθεντίαν μου. καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ πραγματευταὶ αὐτῶν διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης νὰ ἔρχωνται εἰς πᾶν τόπον τῆς αὐθεντίας μου, καὶ νὰ εἶναι σηγοῦροι καὶ ἄνετοι μὲ πᾶσαν τὴν πραγματείαν καὶ μὲ κάτεργά τε καὶ καράβια· τὸ ὁμοίως καὶ αὐτοὶ πρὸς ἡμᾶς εἰς τόπους αὐτῶν, καὶ ὁ δούκας τῆς Ἀξίας καὶ οἱ ἀδελφοί του καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ ἄνθρωποί των μὲ τὰ καράβια των καὶ ἄλλα πλευσήματα νὰ εἶναι εἰς τὴν ἀγάπην, καὶ νὰ μηδὲν ὀφείλουσι καμιὰν δουλωσύνην τὴν αὐθεντίαν μου, ἀμὴ νὰ ἀπερνοῦν ὡς Βενέτικοι, καθὼς ἦσαν πρότερον. ἕτερον δὲ, ὅσα καράβια καὶ κάτεργα ἤγουν πραγματευτάδικα καὶ ἁρματωμένα τῆς αὐθεντίας μου, ὁπόθεν καὶ ἂν εὑρεθῶσι μὲ τὰ βενέτικα, νὰ ἔχουν καλὴν συντροφίαν καὶ ἀγάπην ἀλλήλως, τὰ κουρσαρικὰ δὲ καὶ κλέπτικα, ὁπόθεν πιασθῶσιν, νὰ ἔχουν παίδευσιν. ἔτι ἄν τις Βενέτικος ποίσῃ χρέος ἤτε ἄλλον κακὸν εἰς τόποις τῆς αὐθεντίας μου, οἱ ἄλλοι Βενέτικοι νὰ μηδὲν ἀνέχωνται, καὶ ὁμοίως καὶ ἡ αὐθεντία Βενετίας πρὸς τοὺς ἐδικούς μας. καὶ εἰ μὲν φύγῃ σκλάβος βενέτικος καὶ ἔλθῃ εἰς Τούρκων χέρια, εἰ μὲν γένῃ μουσουλμάνος, νὰ δίδουν πρὸς τὸν αὐθέντην αὐτοῦ ἄσπρα ͵α, εἴτε καὶ ἔναι χριστιανὸς, νὰ στρέφηται ἐξοπίσω. καὶ ἐὰν τζακισθῇ ξύλον Βενέτικον εἰς τὸν τόπον τῆς αὐθεντίας μου, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ εἶναι ἐλευθερωμένοι, καὶ τὰ πράγματα νὰ στρέφωνται εἰς τοὺς νικοκυρούς· τὸ ὁμοίως καὶ οἱ αὐτοὶ πρὸς ἡμᾶς. καὶ εἰ μὲν ἀποθάνῃ βενέτικος ἄνθρωπος εἰς τὸν τόπον τῆς αὐθεντίας μου ἄνευ διαθήκης ἢ κληρονομίας, νὰ δοθοῦν τὰ πράγματα αὐτοῦ πρὸς τὸν μπάιλον Βενετίας, ἐκεῖ δὲ, ὁποῦ δὲν εὑρίσκεται μπάιλος, νὰ δοθοῦνται εἰς Βενετίκων χέρια, ὡς τοῦ νὰ γράψῃ ἡ Βενετία, οὕτως νὰ γένῃ. ἔτι δὲ ἡ ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία νὰ ἔχῃ ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν ἤγουν νὰ στέλνῃ μπάιλον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ τὴν φαμελίαν του κατὰ τὴν συνήθειαν, ὁποῖος νὰ ἠμπορῇ νὰ κρίνῃ καὶ νὰ διοικῇ εἰς πράγματα τῶν Βενετίκων κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτοῦ, καὶ ὁ σουμπάσης νὰ ὀφείλῃ νὰ τὸν δίδῃ βοήθειαν καὶ συνδρομήν. καὶ ὁ λεγόμενος μπάιλος, ὁποῦ

θέλῃ εὑρίσκεσθαι κατὰ τοὺς καιροὺς, νὰ ὀφείλῃ νὰ δίδῃ τὴν αὐθεντίαν μου καθὲν χρόνον διὰ κανίσκην φλουρία βενέτικα χιλιάδες δέκα ἀπὸ τὴν πρᾶξιν τῆς πραγματείας αὐτῶν. ἔτι δὲ ὀφείλη ἡ ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία Βενετίας διὰ πᾶσαν αἰτίαν, ὁποῦ ἐσυνέβη μέσον ἡμῶν, καὶ διὰ πᾶν χρέος, εἴτε κοινὸν, εἴτε ἴδιον, εἴτε τινῶν ἰδικῶν τους ἀνθρώπων διὰ ὅλον τὸν περασμένον καιρὸν πρὸ τῆς μάχης ἕως τὴν σήμερον νὰ δόσουν τὴν αὐθεντίαν μου δουκάτα βενέτικα ‚ρ ἕως χρόνους δύο, καὶ πλέον νὰ μηδὲν δύναται ἡ αὐθεντία μου ζητεῖν χρέος κανένα περασμένον, μήτε ἐκ τὴν ἐκλαμπροτάτην αὐθεντίαν Βενετίας, μήτε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους αὐτῆς. ἕτερον δὲ ὀφείλει ἡ ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία Βενετίας νὰ παραδώσῃ τὴν αὐθεντίαν μου τὸ κάστρον λεγόμενον Σκώδρα ἐν τῇ Ἀλβανιτίᾳ, σωζομένου νὰ τὸ ἐκβάλῃ νὰ ἐπάρῃ τὸν ἄρχον, ὁποῦ ἔναι κεφαλὴ, καὶ τοὺς ῥωγατόρους καὶ ὅλους ἄλλους ἀνθρώπους, οἵτινες θέλουν διὰ νὰ ὑπηγένουν, ἤγουν μὲ τὰ πράγματά των, εἴ τι ἄρα καὶ ἂν ἔχουν, καὶ ἡ αὐθεντία νὰ ἐπέρνει τὰς σκεβὰς καὶ ἅπασαν ἄλλην ὕλην πολεμικὴν, εἴ τι ἄρα καὶ εὑρίσκεται εἰς τὸ παρὸν κάστρον ἄνευ καμίας ἐναντιώσεως. ἔτι δὲ ὀφείλει ἡ ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία τῆς Βενετίας νὰ στρέψῃ εἰς τὴν αὐθεντίαν μου, ἤγουν τὸ νησὶ τῆς Λήμνου, σωζομένου τὸ νὰ ἐπέρνουν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι, οἵτινες θελήσουν νὰ πηγένουν, νὰ ἐπέρνουν, εἴ τι ἄρα καὶ ἂν ἔχουσι, νὰ πηγένουν, ὁπόθεν θέλουν, καὶ τινὲς ὁποῦ θελήσουν, νὰ ἀπομείνουν εἰς τὸ παρὸν νησὶν, νὰ εἶναι συμπαθημένοι εἰς εἴ τι ἔγενεν ἕως τόρι. ἔτι δὲ ἡ παρὼν ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία Βενετίας νὰ παραδώσῃ πρὸς τὴν αὐθεντίαν μου τὰ παρὸν κάστροι καὶ τόπους, ἅτινα ἐπάρθησαν ἐν τῇ μάχῃ ἐκ τὴν αὐθεντίαν μου, ἤγουν ἐν τὰ μέρη τοῦ Μωρέως, σωζομένου τὸ οἱ ἄνθρωποι νὰ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν των νὰ πηγένουσι, ὁπόθεν θέλουν, ἤγουν μὲ εἴ τι ἄρα καὶ ἂν ἔχουσι, καὶ εἰ μὲν θέλουν τινὲς διὰ νὰ ἀπομείνουν εἰς τοὺς παρὸν τόπους καὶ κάστρα, νὰ εἶναι καὶ αὐτοὶ πάντα συμπαθημένοι, ἤγουν ἀπὸ πᾶσαν αἰτίαν, εἴ τι ἔγενεν ἕως τόρι. ἔτι δὲ ὀφείλῃ ἡ αὐθεντία μου νὰ στρέψῃ πρὸς αὐτοὺς τὰς ἐμποδισμένας περιοχὰς, ἤγουν εἰς τὰ παλαιὰ σύνορα τῶν καστρῶν αὐτῶν, ὁποῦ γειτονεύουσι μὲ τοὺς τόπους τῆς αὐθεντίας μου πανταχόθεν· διὰ βεβαίωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν ἄνωθεν γεγραμμένων κεφαλαίων καὶ ὁρκωμοτικῶν ἔγηνεν δὲ ἡ παρ-

οὖσα γραφὴ ἐν τῷ ἔτους ‚ϛϡπζ' ἰνδ. ιβ' μηνὶ ἰανουαρίῳ κε' ἐν Κωσταντινουπόλι.

Orig. chart. tabularii Veneti. Signum imperatoris aureum. Apographum in libro Commemorialium vol. XVI. f. 142, ubi addita est versio latina.

XIII. 6987 (1479) 29. ianuarii ind. XII.

Mohammed II. Luftubei Venetias mittit ad pacem faciendam.

Τοῦ μεγάλου αὐθεντὸς καὶ μεγάλου ἀμοιρὰ σουλτὰν Μέχαιμετ πρὸς τῶν ὑψηλώτατων, ἐκλαμπρότατων καὶ πάσης τημῆς καὶ φρονήσαιως ἄξιων Ἰωάννην Μοζαινήγον καὶ μέγαν δούκαν Βαιναιτίας. τῶν ἄξιων πραίπωντα καὶ ταιτημημένων χαιραιτοισμῶν νὰ δέξηται ἡ ἐκλαμπρώτης σου ἐκ τὴν αὐθεντείαν μου τηουτως. ἐπειδὴν αἴστηλεν ἡ ἐκλαμπρωτησου τὸν παρῶν σοφῶν καὶ ἐπειτηδίων ἄρχων κῦρ Ἰωάννην Δαρίων ἀποκρησηάρην εἰς τὴν αὐθεντήαν μου, ἦλθεν δαὶ καὶ αἰνέφερεν ὅλα καλὰ, ἤγουν φρόνημα κατα τὴν τάξην, ὡς καθὸς ἦτων παρηγγελμένως ἐκ τὴν ἐκλαμπρότην σου, τὰ ὁπεῖα καὶ ἡ αυθεντήα μου ἔστερξεν αὐτὰ, ἤγουν μαὶ πάσης χαρᾶς, καὶ ἐπη τούτου ἔγηνεν παρῶν καθαρη καὶ σταιραιὰ ἀγάποι ἀναμεσῶν ἡμῶν, ἤγουν μαι τα παρῶν παρτῆα, τὰ ὁπία γαίγραπται ἐν τῷ παρὼν ὁρκομωτικῶν. ἐπη τούτου δαὶ καὶ ἡ αὐθεντήα μου πρὸς τὴν ἐκλαμπρώτην σου στέλνω ἀποκρησηάρην τὸν εὐγενέστατων καὶ καλων, αἰπητήδηων, πηστῶν δούλων τῆς αὐθεντίας μου τὸν Λουτφήμπεην, καὶ ἥ τη ἄρα ἠπὴν, ἦναι λόγια τῆς αὐθεντίας μου, καὶ να στέρξαιται αὔτα, ὡς καθὼς καὶ ἤμης, ἤγουν τὰ γαιγραμενα καίφαλαια καὶ παρτῆα, ὁπία γεγραμένα ἐν τῶ ὁρκωμοτηκῶν. ἐπὶ ἔτους ‚ϛϡπζ' ἰνδ. ιβ' ἐν μηνὶ ἰανουαρίῳ κθ'. ἐγράφη ἐν Κωνσταντινουπόλι.

Orig. chart. tabularii Veneti. Signum imperatoris aureum.

XIV. 6988 (1479) 7. octobris.

Mohammed II. litteris ad Ioannem Mocenigo, Venetiarum ducem, datis suam erga Venetos benevolentiam profitetur.

Τοῦ μεγάλου αὐθεντὸς καὶ μεγάλου ἀμοιρὰ σουλτὰν Μουχαμέτ πρὸς τὸν ὑψηλότατον καὶ ἐκλαμπρότατον καὶ ἐπιφανέστατον κῦρ

Ἰωάννην Μοτζενίγον καὶ μέγαν δούκαν ὑπέρλαμπρον τῆς Βενετίας καὶ τῶν ἑξῆς τὸν ἄξιον καὶ τετιμημένον καὶ πρέποντα χαιρετισμὸν νὰ δέξετε ἡ ἐκλαμπρότης σου ἐκ τὴν αὐθεντίαν μου. τὸ λοιπὸν γινώσκει ἡ ἐκλαμπρότης σου, καὶ δι' ἄλλων γραμμάτων τῆς αὐθεντίας μου ἐδηλοποιήσαμεν τῇ σῇ ὑψηλότητι, πῶς ἦλθεν εἰς τὴν Πόρταν μου ὁ μεγαλοπρεπὴς καὶ ἀξιότατος ἀποκρισιάριος ὀνόματι Μπενεδέτο Τριβιζιὰν τῆς ἐκλαμπρότητός σου καὶ πῶς ἐδεξάμεθα αὐτὸν φιλικά τε καὶ τίμια, καὶ ἀπελογήθημεν εἰς τὰ ζητήματα αὐτοῦ, καθὼς ἐκρίναμεν δίκαιον, καὶ ἐξοφλήσαμεν αὐτὸν καὶ εἴδαμεν καὶ ἐτιμήσαμεν πάλιν αὐτὸν ἐξερχόμενον εἰς ἐπίδειξιν τῆς καθαρᾶς, στερεᾶς καὶ ἀσαλεύτου ἀγάπης καὶ φιλίας, ὁποῦ ἔχομεν μετὰ σᾶς, ἵνα γένηται φανερὸν καὶ γνώριμον εἰς τοὺς πάντας. εἰς τὴν ἐξεύρεσιν δὲ αὐτοῦ πάλιν παρέδωκε μας τὸν μπάιλον, τοὺς ἄρχοντας καὶ πραγματευτὰς τῶν κατέργων καὶ καραβίων τῆς ὑψηλότητός σου, καὶ εἰς τοῦτο ἀπολογήθημεν, ὅτι διὰ τὸν ὅρον τῆς καλῆς ἀγάπης καὶ φιλίας, ὁποῦ ἔχομεν μετὰ σᾶς, θέλομεν βλέπει ἀεὶ ὅλους τοὺς ἄρχοντας καὶ πραγματευτὰς καὶ ἀνθρώπους ὡς ἰδικούς μας, καὶ εἰς ὅλα τὰ πράγματα θέλουσιν ἔχειν ἀπ' ἡμᾶς καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους μας πᾶσαν ἀγάπην καὶ καλὴν συντροφίαν, καὶ θέλουσιν ἦσθαι ἄναιτοι ἀπὸ πάσης ὀχλήσεως μὲ τοὺς βίους των καὶ μὲ τὴν συντροφίαν των, ἐρχόμενοι, στάντες καὶ ἐπιστρεφόμενοι, εἴτε διὰ ξηρᾶς, εἴτε διὰ θαλάσσης, εἰς ὅλους τοὺς τόπους τῆς αὐθεντίας μου. διότι οὕτως ἀπαιτεῖ ἡ στερεὰ καὶ καλὴ φιλία καὶ ἀγάπη, ὁποῦ ἔχομεν μετὰ σᾶς. τὸ ὅμοιον δὲ ἤμεθα θαρρετοί, ὅτι θέλει τηρηθῇ ἀπὸ μέρους σας εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τῆς αὐθεντίας μου, νὰ ἔρχωνται καὶ αὐτοὶ ἄναιτοι καὶ ἀνενόχλητοι εἰς τοὺς τόπους τῆς αὐθεντίας σου, εἴτε διὰ ξηρᾶς, εἴτε διὰ θαλάσσης, ἐρχόμενοι, στεκόμενοι καὶ ἐπιστρεφόμενοι μετὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν. τὰ δὲ περισσότερα θέλει ἀναφέρειν εἰς πλάτος ὁ ἀποκρισιάριος τῆς αὐθεντίας σου.

Ἐγράφη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν μηνὶ ὀκτωβρίῳ ζ' ἔτη ,ϛϠπη'.

Libri Commemorialium XVI. f. 142. Versio itala f. 143.

XV. 1479 17. iulii.

Manumissio cuiusdam servae ordinis Hospitalis S. Ioannis.

Εἰς τὸ ὄνομαν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀμήν. εἰς χρονίας ‚αυοθ', μηνὶ ἰουλίου ιζ', κατενόπιαν εἰς ἐμὰς φρὰ Ἰάκουβος δὲ Λαγιάλτρου, πριόρις Κατελονίας καὶ ἀντιμάστορ καὶ κομεντόρης Κόου τὸν ἐξῆς, ἐνέφανιν ειδια συνουδενα τοῦ Ἀρνάδου Φράγκου, καὶ δεειεην, εινα εβεργετισομεν εἰς τὸν νοθετην αυτις Γιλιαμαν τοῦ Κόστα Γιατρου παρειχοισα υμετεραν, εινα πιεισομεν εις αυτην χαρην ελευθεριας εκ της αυτις δουλοσυνις. ἔτι δὲ επαρακλητευσαν καὶ περι τουτου ει ευγενις καὶ τιμιμένι αφεντης, φρὰ Χριστωφορος δε Λιγνανα, αμιραλις τοῦ αγιου κουβεντιου, καὶ ο ευγενις φρα Ἰωαννης δε Καρδόνα, μπαλιος δε Μεορκα, και ευγενις φρα Γιλιάμος δε Καστελβας, κουμεντορις δε Σερβερα, και ημητερας λογοτενεντος, εἶνα πιεισομεν την ριθισαν Γυλιαμαν μαντισαν αὐτὴν, και εἰ το εξ οσφίου πέδον αὐτῆς υς τους σηνμπαντας καὶ διηνεκες χρονους δι αυτον εμης σανοθες φρα Γιακουβος δε Λαγιαλτρω, κομεντορις Κόου, ειδοντα την δευσιν και παρακλιτισιν και την ἀναγγεαν χρισην τις κομενταριας, δια το μη ειεν ναυτες αναπαβετε υς βαρος, ακομη ειδαμεν και την παρακαλεσιν τον ανοθεν ονομασμενον αυθεντον και τον αυτου συνκροτισιν καὶ συνβολευφιν, θελαμεν και εμις και βολομεθα, εινα ει ριθισα Γιλιαμα απο το νυν και εις το εξης να ενεν αυτιν και ει εξ δσφίου πεδες ανου.. ναυτες εἰς υπερασιαν και δολεφιν τις ναυτικις υπιριας, και ουτος κατεβολομεθα και θελομεν και παρακαλομεν και τους μελοντας ελθην οπησθεν ημον, να στεργουν καὶ να αποκρατουν την υμετεραν χαριταν και ἐλευθερες υς τους συνμπαντας και διειν[εχ]ις χρονους. ετι δε και δια βεβεοσην και ηπριρατίκην τις ριθισις γραφις υπογραφιν, και εβουλοθην υποκατοθεν το υμετεραν συνηθισμενι βουλα εις ενδιξιν και ασφαλια εν ετι και μινι το ανοθεν.

Io fra Gitam Casteluci loct. confermo. Εγραφικα παρ εμου Καλαμηα του πανσέβαστου νοτεριος και γραματικου ζενεραλε τις κομενταρίας τις Κος με ορισμον και θελιμαν του ανοθε ἀνομασμενου ανφεντος εἰς εδιξιν και ασφαλιαν και δια μαρτιριας και πιστοσην υπεγραφα αυτην υποκατοθεν, και πιω και το συνηθιτον μου σιμας εις ενδιξιν.

Apographum in tabulario Melitensi, Liber Bullarum, 75 f. 192. Descripsit C. Hopf.

XVI. (1480) 17. martii.

Mohammed II. a rectoribus Nauplii petit, ut nonulla oppida diruantur.

Του μεγάλου αυθεντὸς καὶ μεγάλου ἀμιρὰ σουλτὰν Μουχαμὲτ προς τοὺς ευγενεστάτους ἄρχωντας καὶ προβεδούρα του Ναυπλήου καὶ της Μωνεμβασίας, τὸν ἠγαπισμένον . . . [χαιρετισ]μῶν να δέξεστε ἐκ της αυθεντίας μου. οὗτος να ιξεύριτε τὸ πος ἤχαμεν στίλη εμήνην της αυθεντίας μου, δια να χωρίσι τα σήνορα αναμέσον του Ἄρχους καὶ τοῦ Ναυπλήου, καθὸς θέλη τὸ δίκαιον, εἰς ἀνάπαυσιν καὶ τὸν δύο μερὸν, ὅμως δὲ ὁ ηριμένος ἐμήνης ἦλθεν κατα τὸν ορισμῶν της αυθεντίας μου, καὶ με δικαιοσύνην ἐπήησεν σύνορον εἰς τους τόπους αυτούς· τὸ ληπὸν πρέπη, δια να στερχθῇ καὶ να βεβεοθῇ καὶ ἀπο το μέρος ἥμων, ὅπου γὰρ καὶ αν επήησεν σύνορον ὁ ἐμήνης μου, καθὸς θέλομεν τὸ τιρίσι καὶ ἡμίς. ἔτι δὲ να ιξεύριτε, διότι ὅταν ἐπηήσαμεν συμφονήαν μετα την εκλαμπροτάτην αυθεντίαν τον βενετικὸν, ἤκαμεν, ὅτι τα κάστρι καὶ τους τόπους, τας παρέλαβεν ἡ αυθεντήα μου, ἀπε την εκλαμπροτάτην αυθεντίαν της Βενετήας ἢ απο τὸν δεσπότην τοῦ Μωρεως, καὶ εἰς τον καιρὸν τις μάχης επάρθησαν πάλην εκ της αυθεντήας μου, ὅλα να στρέφονται προς ἡμᾶς. ἐστέρχθη γουν καὶ απο τα δύο μέρι ἡ τιαύτη συμφονήα· νὺν δὲ τα κάστρι τα λεγώμενα Θερμὶς καὶ Βατήκα καὶ Ἀμπερτόκαστρο ἦταν πρότα ἧς την εξουσίαν τις ἀνθεντίας μου, καὶ εἰς τον καιρὸν τις μάχις ἐπάρθησαν αφ ημῶν, καθος ἧνε γνόριμων καὶ φανερὸν εἰς τους πάντας, καὶ ουδεν αντιστράφησαν προς την αυθεντίαν μου· τὸ ληπὸν οι χρεοφελέτε καὶ οἱ χαρατζάρι της αυθεντίας μου φεύγουν καὶ ἔρχουντε καὶ κατοικουν εἰς τα ιριμένα κάστρι, και ευγένουσιν καὶ ζημιόνουν τον τόπον μου· ὅμως δὲ πρέπη, ἐπηδὶ τα καιφάλεα της ἀγάπης μ[ας] διαλαμβάνουσιν, ὅτι να στρέφουντε τα ιριμένα κάστρι πρὸς την αυθεντίαν μου, καὶ ἐπιδὶ ουδεν αντιστραφησαν, να χαλαστοῦσιν, να ἔνε χαλαζμένα παντελὸς, δια να μιδὲν φεύγουν οι ἄνθρωποι της αυθεντίας μου, καὶ καθήζουντε ης τους ἠριμένους τόπους, καὶ σκανδαλήζουν την ἀγάπην, ἣν ἔχωμεν ἀναμέσον ἡμῶν. καὶ αληως μηδὲν γένη. μ α ρ τ ι ω ι ζ′ ε ν Κ ο ν σ τ α ν τ ι ν ο υ π ο λ ο ι.

A tergo: 1480 die 17. martii ad rectores Nauplii, quibus petit, ut nonnulla opera diruantur.

Orig. chart. tabularii Vindobonensis. Descripsit E. Birk.

XVII. 1480, 10. iulii.

Mohammed II. et Ioannes Mocenigo, dux Venetiarum, de limitibus paciscuntur.

Εἰς τὸν ἐκλαμπρότατον καὶ ὑψηλότατον, γαληνότατόν τε καὶ περιφανέστατον ἄρχοντα κῦρ Ἰωάννην Μοζενέγον, θεοῦ χάριτι δοῦκα τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντείας τῶν Βαινετῶν, τῆς ἡμετέρας δὲ κραταιοτάτης βασιλείας φίλον φίλτατον καὶ ποθεινότατον, ἀξιοπρεπῆ καὶ φιλικὰ χαιρετίσματα. μετὰ δὲ ταῦτα δῆλον ἔστι τὸ ἀγάπην εἶναι ἀρχὴν παντὸς ἀγαθοῦ, ἐπεὶ καὶ ὁ λέγων· τὰ ὄντα διὰ ἀγάπης κεκράτηνται, ἀληθῶς τε καὶ καλῶς ἀπεφήνατο· αὐτὴ γὰρ ἐν τοῖς οὖσιν ὑπάρχουσα πάντα κατὰ ἀγαθότητα ἀποτελεῖ καὶ ἐν καρδίαις στηριχθεῖσα ἀναφύει τὰ ἔργα εὐφρόσυνα. τοῦτο οὖν βεβαιωθεῖσα ἡ ἐκλαμπροτάτη αὐθεντεία τῆς Βαινετίας μετὰ καὶ τῆς γαληνότητος τοῦ ὑπερτίμου καὶ ὑψηλοτάτου δουκὸς καὶ πρὸς τὸ τῆς ἡμετέρας βασιλείας διαπρύσιον κράτος οὕτω διατιθεμένη τε καὶ πεφρονηκυῖα συνεχῶς τὰ τοῦτο ἐρείδοντα οὐκ ἐστέρησεν· ὧν εἰσὶ καὶ τὰ κατὰ τὸν παρόντα χρόνον πρὸς τῷ κράτει τῆς κοσμοκρατικῆς βασιλείας μου ἀπεσταλμένα τίμιά τε καὶ φίλτατα γράμματα, ἃ ἡ θεοβοήθητος βασιλεία μου εὐμενῶς τε καὶ ἐμφρόνως καὶ ἡδέως ἐκ χειρῶν τοῦ τετιμημένου καὶ περιφανοῦς, εὐγενικοῦ τε καὶ φρονιμωτάτου ἀποκρισιαρίου αὐθεντείας λαμπροτάτης τῆς ἡμετέρας κυροῦ Νικολάου Κόκου ἐδέξατο, καὶ ἰδοῦσα τὰς ἐν αὐτοῖς περιεχομένας φιλικὰς διαθέσεις καὶ εἰλικρινὰς ἀγάπας, ἐφ' αἷς χάριτι θεοῦ τεθεμελίωνται τὰ περὶ τῆς εἰρήνης συμβόλαια καὶ ἄλλα, ὅσα βοηθείᾳ θεοῦ ἀξιοπρεπέστερά εἰσι τῇ ἡμετέρᾳ μεγαλειότητι καὶ ὑμῶν λαμπρότητι, τὰ τῆς φιλότητος ἐστηρίξατο καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθέων αὐτῆς ἠγαλλιάσατο. ἀλλ' ἐπείπερ ταύτας ὑπὸ ἀκανθῶν τινῶν κεκαλυμμένας ἑώρακεν, αἳ ἐκ τῶν λεηλασιῶν τινῶν ἀπαιδεύτων ἐν τοῖς ὁρίοις ἀνεφύησαν, πρῶτον μὲν τὴν ἀποκάλυψιν αὐτῶν δέον ἡγήσατο, ἵνα οἱ καρποὶ αὐτῆς συνεχῶς συλλέγωνται καὶ οἱ εὐωχούμενοι εὐφρανθήσωνται, καὶ διὰ τοῦτο ἀνακε-

φαλαίωσίν τινα διὰ συντόμου τῶν γεγενημένων συνθηκῶν, πρῶτον ἡ ἐπιεικὴς βασιλεία μου ἀναδείκνυσι, εἶτα καὶ ἀπόκρισιν οὐ κατὰ μεγαλειότητα δυναστῶν ἀνάκτων, ἀλλὰ κατὰ τὸ φιλανθρωπότερον τῆς ἀληθοῦς βασιλείας, τὸ μὲν ἕνεκεν τοῦ ἀμετατρέπτου τῆς θεοκυβερνήτου ἐξουσίας μου, τὸ δὲ ἕνεκεν τῆς ἰδιαζούσης μοι περὶ τοῦ καλοῦ διαθέσεως, τὰ κεφάλαια τῆς ἡμετέρας ἀγάπης, ὅσον τὸ κατὰ τὴν ἡμετέραν δόξαν καθόλου ἀμετάβλητα διαμένουσι, καὶ οὐ μὴ γένοιτο ἐξ ἡμῶν δόλῳ τινὶ λύσις τῶν δεσμῶν αὐτῆς, καὶ καθὼς διέλαβον αἱ ἀρχαῖαι γραφαί, τά τε σύνορα τῶν πόλεων τε καὶ χωρῶν, ἔτι δὲ καὶ τὰ δικαιώματα ἑκάστης ἐπαρχίας ἵνα μένωσιν, ὡς εἶχον καὶ πρὸ τῆς μάχης. περὶ μὲν οὖν τῶν τοῦ Χερσέκου τόπων ἤγουν Πωλίτζας καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν τῶν ἐν τῷ Σπαλάθῳ, Ῥογοσνίτζας καὶ Κουτικίου, εἰ μὲν ὡς καθὼς ὁ τίμιος ἀποκρισιάριος ἡμῶν εἶπεν, ὅτι ἐξ ἀρχῆς ὑμέτεραι οὖσαι κατὰ τὸν καιρὸν τῆς μάχης τοῖς ἐκεῖσε σατράπαις φλωρία τινὰ εἰς ὄνομα δώρου ἔδιδον, ὁρίζει ἡ βασιλεία μου, καθὼς καὶ προδιελάμβανον τὰ πρώην γράμματα, ἔστωσαν ἐλεύθερα, καὶ οἱ ἐκεῖ ὄντες σατράπαι οὐδέποτε ζητήσουσί τι ἐξ ἐκείνων τῶν χωρῶν περὶ τῶν δώρων ἐκείνων· ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἡμῖν ἄγνωστόν ἐστιν, ἐξετάσεως δεῖται, καὶ ταύτης γενομένης τὸ δίκαιον γενήσεται, καθὼς ἐκ τῆς ἐξετάσεως δηλωθήσεται. περὶ δὲ τοῦ Παστροβικίου καὶ Ζούπας τῶν ἐν τῷ Κοτόρῳ καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν τῶν περὶ τοῦ ποταμοῦ Μπογιάνου, εἴτε περὶ πόλεων ἐστὶν, εἴτε περὶ λεηλασιῶν, τὸ ὑπέρτερον κράτος μου πρὸς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ τιμίου ἀποκρισιαρίου οὕτως ἀπεφήνατο, ὅτι ἃ ἐν χερσὶ τοῦ Τζιρνοβίκη κεκράτηνται, τοῦ θείᾳ εὐδοκίᾳ αὐτὸν ῥώμῃ κραταιᾷ καθελόντος εἰσίν· ἐὰν οὖν τὸ Παστροβίκιν καὶ ἡ Ζοῦπα τοῦ Τζιρνοβίκη μὴ οὖσαι, μᾶλλον δὲ τῆς λαμπροτάτης αὐθεντείας τῶν Βαινετικῶν, καὶ μετὰ τὸ κρατηθῆναι τὸν Τζιρνοβίκην ὁ ἐκείνου τοῦ τόπου σατράπης ἐλεηλάτησεν, αὐτὸς μὲν παιδευθήσεται, καὶ ἡ ζημία ἀποστραφήσεται, καὶ αὗται μενοῦσιν εἰς τὰς ἰδίας περιοχὰς, καθὼς ἐκρατοῦντο ὑπὸ τῆς λαμπροτάτης αὐθεντείας τῶν Βαινετιῶν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ Τζιρνοβίκη· ἕτερον δὲ τοιοῦτόν τι πρᾶγμα οἱ ἐκεῖσε ὄντες οὐ τολμήσουσι ποτὲ πρᾶξαι ἢ ὅλως ἐπιχειρῆσαι. ἕνεκεν δὲ τοῦ πέραν ποταμοῦ Μπογιάνου οὐ κρυπτόν ἐστιν, ὅτι οὔσης αὐτῆς τῆς ὑψηλοτάτης βασιλείας μου ἐπὶ τὴν Σκόδραν καὶ αὐτὴν περικυκλούσης καὶ τῶν φαλάγγων αὐτὴν καταπορ-

θούντων στείλασα στρατεύματα κατὰ τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ τοὺς μὲν οἴκους τῶν χωρῶν κατέκαυσεν, τοὺς δὲ ἐγχωρίους ἠχμαλώτευσεν, καὶ τὸν τόπον ὅλον ἕως Ἀντιπάρου καὶ Οὐλκινίου καὶ Κραΐνας ἀνοίξαντες καὶ λεηλατήσαντες τοῖς ἑτέροις τόποις τῆς δυναστείας μου προσέθεσαν, οὔπω δὲ τότε κατάληψις ἢ παράδοσις Σκόδρας καὶ οὔπω εἰρήνη· ὕστερον γὰρ οὐκ ὀλίγον πάντα ταῦτα ἐγένετο, καὶ ταῦτα δῆλα· ἐναργῶς γὰρ πᾶς ὁ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐκεῖ εὑρισκόμενος ἑώρακέ τε καὶ μαρτυρήσειεν τὰ ὁρώμενα, καθὼς ἑώρακέ τε καὶ ἐθεάσατο· τούτων οὕτως ἐχόντων οὐκ εὐπρεπές ἐστιν γαῖαν ἡμετέροις δόρασι καταληφθεῖσαν ἄλλοις διδόναι, ἀλλὰ τοῖς ἰδίοις θεράπουσιν· καὶ οὕτω πράξαντες πρὸ τῶν συνθηκῶν τῆς ἀγάπης ἀπεδόθησαν οἱ τόποι τῷ ἐκεῖσε σατράπῃ Σκέντερμπεϊ, ἀλλὰ τὰ τῶν βασιλείων ἀρετῶν χαρίσματα καὶ αἱ ἐλευθερικαὶ προτιμήσεις οὐκ ἔκριναν ἄξιον χώρας φίλων ἡμετέρων καὶ πόλεις ἐν στενοχωρίᾳ εἶναι ὑπὸ τόπων βραχύτητος καὶ τραχύτητος, καὶ διὰ τοῦτο διέκρινε τὸ ἡμέτερον κράτος σύνορα ἔχειν τὰς πόλεις ταύτας ἐναρμοδίους, καὶ τοῦτο πραχθήσεται διὰ προνοίας πρεπούσης, καθὼς τῇ λαμπροτάτῃ αὐθεντείᾳ τῆς Βαινετίας αἱρετόν ἐστι. περὶ δὲ τῆς Πούδουβας ἔστω, ὡς καὶ τὸ πρώην, καὶ μεινάτω εἰς τὰς ἰδίας περιοχάς. περὶ δὲ Παστίας τῇ κραταιᾷ μου βασιλείᾳ οὕτως ἀνέφερον, ὅτι τόπος ἐστὶ κλεπτῶν καὶ λῃστῶν κατοικητήριον, καὶ πάντες οἱ ἐκεῖ κατοικοῦντες φυγάδες εἰσὶ τῶν Ἀλβανιτῶν, μὴ ἔχοντες σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν ὑμετέραν λαμπροτάτην αὐθεντείαν καὶ οἰκείωσιν· καὶ γνοῦσα τὸ φιλοδικαιότατον ἀμφοτέρων ἡμῶν οὐκ ἔδοξε μένειν ἐν ἄκροις ὁρίοις λῃστῶν κατοικητήρια. ἔτι δὲ περὶ Ναυπάκτου καὶ τῶν ὁρίων, εἰ ἐκεῖσε τινὲς τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων βίᾳ κατῴκησαν, κατὰ τὰς ἀρχαίας ἡμῶν συνθήκας γενηθήτω, καὶ οἱ ἐκεῖ κατοικοῦντες βίᾳ εἰς οἰκίας κατοικήσεις ἀποστραφήτωσαν, καὶ τὰ περίχωρα Ναυπάκτου ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀρχαίᾳ ἐξουσίᾳ μενέτωσαν. ἔτι περὶ τοῦ κάμπου τοῦ ἐν μεθορίοις Ναυπλοίου καὶ Ἄργους ἀποφαινόμεθα, ἵνα ἔχῃ τὴν πρέπουσαν γαῖαν ἐν μεθορίοις καὶ ἁρμόζουσαν κατὰ τὸ ἀνάλογον· τὰ γὰρ ἄλλα περίχωρα τοῦ εἰρημένου Ναυπλοίου, ἤγουν Θερμισίου καὶ Καστρίου καὶ Τζιβερίου, καὶ αἱ ἅλικαὶ αὐτῶν, εἰ ἐξ ἀρχῆς Ναυπλοίου ἦσαν, μεινάτωσαν κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν, καὶ οἱ ἐκεῖ ὄντες σατράπαι οὐδέποτε αὐτῶν πλησιάσουσιν. ἔτι καὶ περὶ Μονεμβασίας καὶ Βαιτίκων, καθὼς εἴπο-

μεν εν ταῖς συνθήκαις, ὅτι εἰ μὲν ἡ Βαίτικα ἐξ ἀρχῆς τῆς λαμπροτάτης αὐθεντείας τῶν Βαινετιῶν ἦν, καὶ τῇ βασιλείᾳ τῇ ἡμετέρᾳ ὕστερον ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης διὰ κατακοριεύσεως ἡμετέρας οὐ προσετεθη, πάλιν τῆς αὐθεντείας τῶν Βαινετιῶν ἔστω ὡς καὶ πρώην· εἰ δὲ, ὥσπερ ὁ σατράπης ἐκείνου τοῦ τόπου ἤγουν τῆς Πελοποννήσου Σουλαϊμάμπεκης διὰ γραφῆς αὐτοῦ τῇ ὑψηλοτάτῃ μου παρουσίᾳ ἀνέφερεν, ἦν τὸ πρᾶγμα, ἤγουν μετὰ τῆς μάχης τῷ ἡμετέρῳ δόρατι τὰ Βαίτικα πεπόρθηνται, ἄλλης ἐξετάσεως δεῖται, καὶ αὕτη γενήσεται, θεοῦ εὐδοκοῦντος, πεπιστευμένου ἄρχοντός μου περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἐκεῖσε ἀπελευσομένου, ἵνα γένηται τὸ ἀρέσκον ἡμῖν καὶ ὑμῖν· τοσαῦτα γοῦν καὶ περὶ Βαιτίκων καὶ Μονεμβασίας. περὶ δὲ Μεθώνης καὶ Κορώνης καὶ τῶν ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν ὑπαρχόντων, εἴτε πόργοι εἴτε χῶραι εἰσί, τὸν αὐτὸν λόγον ἀποκρίνεται ἡ παρουσία τοῦ κράτους μου, ὃν καὶ προδιέλαβεν τὰ πρῶτα ἡμῶν γράμματα, ἤγουν πᾶς τόπος τῶν περιοχῶν Μεθώνης καὶ Κορώνης, ὃς πρὸ τῆς μάχης τῆς λαμπροτάτης αὐθεντείας τῶν Βαινετιῶν ἦν, εἴτε χῶραι εἴτε καστέλλια εἰσὶν, ὑμέτερα ἔστωσαν, καὶ ἐὰν παράβασίς τις τῶν ἐκεῖσε ὄντων εἰς τὰ μεθόρια τῶν εἰρημένων χωρῶν ἐγένετο, ἀναστραφήσεται. οὕτως ἡ ἡμετέρα διάθεσις πρὸς τὰς συνθήκας, ἃς ἐποίησε τῇ λαμπροτάτῃ αὐθεντείᾳ τῶν Βαινετιῶν, ἐπιβλέπουσα καὶ τὰ τῆς εἰρήνης συμβόλαια βεβαιοῦσα ἀμετάτρεπτον ἔχει τὸ τῆς φιλότητος στήριγμα. ἔτι δὲ μετὰ τὰς εἰρημένας ὑποθέσεις, ἃς ὁ τίμιος ἀνέφερεν ἀποκρισιάριος τῇ ὑψηλοτάτῃ βασιλείᾳ μου, φιλικὴν στοργὴν σημαίνουσαν τινὰ ὑπόθεσιν ἀνέφερεν, εἰ δεκτόν ἐστι τῇ παρουσίᾳ τοῦ κράτους μου κατοικεῖν τινὰς ἀλλογενεῖς ἐν τοῖς ὑμετέροις τόποις ἢ οὐκ ἔστι δεκτόν, καὶ τοῦτο εὐμενῶς δεξαμένοις πρέπον ἔδοξεν ἡμῖν καὶ ἁρμόδιον, καὶ διὰ τοῦτο ἀπεφήνατο ἡ βασιλεία μου, ἵνα πᾶς ὁ θέλων ἐκ τῶν τόπων τῶν ἀλλογενῶν, οὐχὶ δὲ τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων, κατοικεῖν ἐν ταῖς χώραις τῆς λαμπροτάτης αὐθεντείας τῶν Βαινετιῶν, ἐπεὶ φίλων ἡμετέρων χῶραι εἰσί, μηδεὶς αὐτοὺς λόγῳ τινὶ ἐμποδίσειεν ἢ προσεγγίσειεν ἢ λεηλατήσειεν, λέγων, ὡς ἐκ μαχομένων τόπων ἐλθόντες κατῴκησαν· τοῦτο γὰρ κεκώλυται διὰ ἡμετέρων γεγραμμένων ὁρισμῶν, οἳ καὶ ἀπεστάλησαν πρὸς τοὺς ἐκεῖσε σατράπας, ἵνα τοὺς προσερχομένους τῷ κράτει τῆς ὑψηλοτάτης αὐθεντείας τῶν Βαινετικῶν μηδεὶς ἐμποδίσῃ, μηδὲ κακοποιήσῃ. τὰ εἰρημένα γοῦν περὶ τῶν

δρίων πραχθήσονται, καὶ αἱ ἐκδικήσεις κατὰ τὸ πρεπωδέστερον τῇ ἡμετέρᾳ δικαιοσύνῃ καὶ τῇ ὑμῶν φιλότητι φανερωθήσονται, καὶ ἐν εἰρήνῃ διαμένοντες εὐφρανθησόμεθα. εἴητε ἐν ἅπασιν εὖ ἔχοντες.

Ἰουλίου ι' ἐν Κωνσταντινουπόλλῃ.

Orig. chart. tabularii Veneti cum signo imperatoris aureo et caeruleo. A tergo: R.ta die 9. augusti 1480.

XVIII. (1481) mense aprili.

Sultanus Muhammed II. cum duce Venetiarum, Ioanne Mocenigo, paciscitur de confiniis.

Ἐνδοξότατε, ἐκλαμπρότατε, ὑπέρτιμε δοὺξ τῆς αὐθεντίας τῶν Βενετιῶν, κῦρ Ἰωάννῃ. τὸν ἄξιον καὶ πρέποντα χαιρετισμὸν μετὰ τῆς προσηκούσης διαθέσεως πέμπω τῇ αὐθεντίᾳ σου. γνωστὸν ἔστω τῇ ἐκλαμπροτάτῃ αὐθεντίᾳ τῶν Βενετιῶν, ὅτι πρὸ τῆς ἄλλης ὁ ἐντιμότατος ἀποκρισιάριος κῦρ Νικόλαος Κόκος ἀνέφερε τῇ βασιλείᾳ μου περὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν συνόρων τοῦ τε Παστροβικίου καὶ Ζούπας καὶ Ἀντιβάρου καὶ Οὐλκίνου, ἔτι δὲ περὶ τῶν συνόρων Ναυπάκτου καὶ Μορέου, περί τε τῶν περιχώρων Μεθώνης καὶ Κορώνης, Μονεμβασίας τε καὶ Ναυπλίου, καὶ διὰ τοῦτο ἐπέμψαμεν πολλοὺς εἰς διόρθωσιν αὐτῶν, ἐκεῖνοι δὲ ἀπελθόντες οὐκ ἐποίησαν, καθὼς ἦν ἀρέσκον τῇ τε βασιλείᾳ μου καὶ τῇ αὐθεντίᾳ τῶν Βενετιῶν· διὰ τοῦτο μετὰ ταῦτα ἡ βασιλεία μου ἐξελέξατο τὸν πιστότατον δοῦλον αὐτῆς Συνάνπεϊν, ὡς πεῖραν ἔχοντα πολλὴν τῶν τοιούτων πραγμάτων, ὅστις ἀπελθὼν εἰς τοὺς εἰρημένους τόπους ἐξετάσει καλῶς καὶ διορθώσει πάντα, ὡς ἔστι πρέπον καὶ δίκαιον, καὶ ἀπελθὼν νῦν ὑπέστρεψεν ἐνταῦθα, καὶ ἀνέφερε πάντα τῇ βασιλείᾳ μου. ἡ δὲ βασιλεία μου ἀπεδέξατο πάντα καὶ ἐπεκύρωσε. καὶ περὶ μὲν τοῦ Παστροβικίου καὶ Ζούπας οὕτως ἐμαρτύρησαν οἱ ὄντες ἐκεῖ ἐπιστήμονες ἄνθρωποι, ὅτι οἱ εἰρημένοι τόποι ἐξ ἀρχῆς ἦσαν κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Τζερνοβίκῃ, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν μαρτυρίαν ἦν δίκαιον, ἵνα οὗτος ὁ τόπος ἡμέτερος ᾖ, ἀλλ' ἐπεὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἀφ' ὑμῶν τῶν Βενετιῶν ἐλθόντες ἐμαρτύρησαν, ὅτι ἐξ ἀρχῆς ἦσαν τῶν Βενετιῶν, οὕτως δὲ ἀνέφερε πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ ὁ εἰρημένος πιστὸς δοῦλος τῆς βασιλείας μου, καὶ ὅτι συνεχεῖς εἰσι ταῖς χώραις τῶν Βενε-

τιῶν, διὰ τοῦτο καὶ διὰ τὴν καθαρὰν ἀγάπην καὶ φιλίαν ἡμῶν ἀπεφήνατο ἡ βασιλεία μου, ἵνα ὦσι πάλιν τῆς αὐθεντίας τῶν Βενετιῶν βεβαίως, ἀμετατρέπτως τε καὶ ἀμετακινήτως ἄνευ λόγου τινός. ἔτι περὶ τοῦ συνόρου τοῦ λεγομένου Μπάρ, καθὼς ὁ εἰρημένος πιστὸς δοῦλος τῆς βασιλείας μου ἐχώρισεν αὐτό, οὕτως στέργω καὶ ἀποδέχομαι καὶ ἐπιβεβαιῶ, ἵνα ᾖ ἀμετάτρεπτον· ἔστι δὲ τοῦτο τὸ σύνορον τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπὸ νότου ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς θαλάσσης, καὶ ἔρχεται τὸ ἀκρωτήριον τὸ λεγόμενον Βολίτζαν, εἶτα ὅλην διερχόμενον τὴν ῥάχιν διέρχεται καὶ τὸν πρόποδα τοῦ μεγάλου βουνοῦ τοῦ ὄντος πρὸς τὸ κάστρον, εἶτα ἀνέρχεται εἰς τὸν βουνὸν τὸν λεγόμενον Λεσίνα, ἀπ' αὐτοῦ δὲ διερχόμενον καταντᾷ εἰς βουνὸν λεγόμενον Βαρσόνα· ταύτην οὖν τὴν περιοχὴν σὺν τοῖς ἐν αὐτῇ ἑπτὰ χωρίοις ἀπεφήνατο ἡ βασιλεία μου, ἵνα ᾖ τῆς αὐθεντίας τῶν Βενετιῶν βεβαίως καὶ ἀμετακινήτως ἄνευ λόγου τινός. ἔτι δὲ περὶ τοῦ συνόρου τοῦ Οὐλκινίου, ὅπερ ἄρχεται ἀπὸ τῆς θαλάσσης καὶ καταντᾷ εἰς τὸ Μπελέπορτον τὸν βουνόν, εἶτα εἰς βουνὸν λεγόμενον Κόντον καὶ πάλιν εἰς ποταμὸν λεγόμενον Μολίνα, εἶτα διαβαῖνον· τὸν ποταμὸν καὶ διερχόμενον παρὰ τὸν λόγγον κατέρχεται εἰς λίμνην λεγομένην Κάνινα, καὶ ἀπὸ τῆς λίμνης πληροῦται εἰς τὴν θάλασσαν, τοῦτο τὸ σύνορον μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ τριῶν χωρίων ἀνεφήνατο ἡ βασιλεία μου, ἵνα ᾖ τῆς αὐθεντίας τῶν Βενετιῶν. ἔτι περὶ τοῦ συνόρου τοῦ Ναυπάκτου, ὅπερ ἄρχεται ἀπὸ τῆς εἰσβολῆς τῆς πρὸς τὴν θάλασσαν τοῦ ποταμοῦ τοῦ λεγομένου Ὀφιδάρου καὶ ἀνερχόμενον διέρχεται ὑπὸ τὸ κάστρον τὸ λεγόμενον Βρομιάριν καὶ πάλιν διερχόμενον τὸν ποταμὸν ἀνέρχεται εἰς τὴν πηγὴν τὴν λεγομένην Πλάκα καὶ εἰς τὴν χώραν τὴν λεγομένην Ζιλιτζὰν καὶ διέρχεται ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ παρὰ τὴν χώραν τὴν λεγομένην Ἀχιλλίαν, εἶτα ἀνέρχεται ἕως Ὀρθοπλάκας, καὶ ἀπ' αὐτῆς γορίζει πρὸς μεσημβρίαν καὶ κατέρχεται ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ λεγομένου Κορμόσδου, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ καταντᾷ εἰς ἕτερον ποταμὸν λεγόμενον Τάρναν, εἶτα κατέρχεται εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ βουνοῦ, ὅπου καταντῶσιν οἱ δύο ποταμοὶ εἰς τόπον λεγόμενον Μόρνον, καὶ ἀπὸ τοῦ Μόρνου πληροῦται εἰς τὴν θαλασσαν· ταύτην τὴν περιοχὴν ἐμαρτύρησαν, ὅτι ὑπάρχει σύνορον τοῦ Ναυπάκτου, ἀλλὰ ὁ κῦρ Δαρεῖος, ὃς ἦν μετὰ τοῦ εἰρημένου δούλου τῆς βασιλείας μου, καὶ ὁ καπετάνος τοῦ Ναυπάκτου οὕτως εἶπον· ὅτι τὰ

μετὰ τοῦ ἀοιδίμου πατρός μου, ἔχητε καὶ μετὰ τῆς αὐθεντίας μου, διότι καὶ ἡ αὐθεντία μου στέργει καὶ ἀποδέχεται καὶ βεβαιοῖ τὴν φιλίαν καὶ ἀγάπην, ἣν ἐποιήσατε μετ' ἐκείνου καὶ ἐπαγγέλλεται, ὅπως καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εἴη καὶ βεβαιοτέρα καὶ κρειττοτέρα, ἐπεὶ μεῖζον τῆς ἀγάπης ἐν τῷ κόσμῳ οὐδέν ἐστι· ταύτην καὶ ὁ θεὸς ἀποδέχεται, αὕτη πάντα τὰ δίκαια τηρεῖ καὶ εὐφροσύνην καὶ κέρδος προξενεῖ καὶ ἀλυπίαν, τὸ δὲ ἐναντίον, ἤγουν ἡ μάχη, καὶ τοῦ θεοῦ ἐναντίον ἐστὶ καὶ πάντα προξενεῖ τὰ κακά. διὰ τοῦτο πρέπον ἐστὶ τῇ ὑψηλοτάτῃ ὑμῶν αὐθεντίᾳ, ἵνα στείλητε ἀποκρισιάριον εἰς τὴν Πόρταν μου εἰς βεβαίωσιν καὶ μόνιμον στερεότητα τῆς καλῆς ἀγάπης καὶ φιλίας, καὶ ποιήσωμεν ὁρκομοτικὸν ἀσφαλὲς, καὶ οὕτως στελοῦμεν καὶ ἡμεῖς ἀποκρισιάριον μετὰ τοῦ ἐλευσομένου ἀποκρισιαρίου ὑμῶν πρὸς τὴν ὑμῶν ὑψηλότητα, ὅπως βεβαιωθῇ καὶ στερεωθῇ καὶ παρ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καὶ μένῃ ἀσάλευτος ἡ ἀγάπη μέχρι τελευταίας ἡμῶν ἀναπνοῆς. ταῦτα νῦν γράφομεν καὶ δηλοποιοῦμεν καὶ πληροφοροῦμεν πρὸς τὴν αὐθεντίαν ὑμῶν, καὶ τὰ πλείω, ἃ συνετύχομεν μετὰ τοῦ ἀποκρισιαρίου σας, τοῦ μισὲρ Νικολῶ Κόκα, ἀναγγελεῖ αὐτὸς εἰς πλάτος ὑμῖν.

Μαΐῳ λ' ἐν Κωνσταντινουπόλει ,αυπα'.

Apographum extat in tabulario Veneto, Liber Commemorialium XVI. f. 168. cum versione itala.

XX. 1481. 16. septembris.

Sultanus Bajaset duci Venetiarum, Ioanni Mocenigo, nunciat conditiones pacis.

† Μέγας βασιλεὺς καὶ ὑπέρτατος αὐτοκράτωρ, ἐλέῳ θεοῦ ἐξουσιαστὴς πάσης δύσεως καὶ ἀνατολῆς, ἄναξ τροπαιοῦχος, σουλτὰν Παγιαζὴτ χὰν, τῷ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ ὑψηλοτάτῳ καὶ γαληνοτάτῳ καὶ περιφανεστάτῳ κυρίῳ, Ἰωάννῃ Μουσενίγῳ, θεοῦ χάριτι δουκὶ τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας τῆς Βενετίας καὶ τῶν ἑξῆς, τοῦ ἡμετέρου δὲ κράτους φίλῳ φιλτάτῳ καὶ ποθεινοτάτῳ, ἀξιοπρεπῆ καὶ φιλικὰ χαιρετίσματα κατὰ τὸν παρόντα καιρόν. ἐπειδὴ ἡ ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία τῆς Βενετίας ἔστειλε πρὸς τὸ κράτος τῆς βασιλείας μου τὸν ἔνδοξον καὶ τετιμημένον ἄρχοντα αὐτῆς κύριον Ἀντώνιον καβαλέριον Βικτούριον ἕνεκεν τῆς εὐφημήσεως τῆς παρὰ θεοῦ δωρηθείσης μοι πατρικῆς βασιλείας καὶ διὰ βεβαίωσιν τῆς παλαιᾶς ἀγάπης, ἥτις ἦν μεταξὺ τοῦ ἐν μακαρίοις ἀοιδίμου καὶ βασιλέως τοῦ πατρός μου

καὶ τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας τῆς Βενετίας, ἐποίησε δὲ ὁ εἰρημένος ἀποκρισιάριος ὡς ἄξιος καὶ φρονιμώτατος πρέσβυς, καὶ ἀνέφερε καλῶς πρὸς τὴν βασιλείαν μου, ἅπερ ἀνέθηκεν αὐτῷ ἡ ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία τῆς Βενετίας, καὶ ἡ βασιλεία μου ἀπεδέξατο αὐτὸν καὶ τὴν αὐτοῦ πρεσβείαν, καὶ πάντα τὰ ἀνατεθημένα αὐτῷ ἐνωτισαμένη εὐφράνθη ἡδέως ἐπ' αὐτοῖς, διὰ τοῦτο καὶ εὐχαριστεῖ τῇ αὐθεντίᾳ τῆς Βενετίας ἕνεκεν τῆς φιλίας τῆς καθαρᾶς αὐτῆς τῆς μεταξὺ ἡμῶν· οὕτω γὰρ ἐλπίζομεν διατεθῆναι αὐτὴν πρὸς τὴν ἐμὴν βασιλείαν, ὥσπερ καὶ ἐγένετο, διὰ τοῦτο, ὡς εἴρηται, καὶ ἡδέως εὐφράνθημεν· ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὸ ἐκδημῆσαι τὸν μακαρίτην τὸν πατέρα μου ὁ θεὸς ἐμὲ ἐπὶ τὸν τόπον αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν κατέστησεν, οὕτω ἐμοὶ ἔδοξε πρέπον, ἵνα τὴν μεταξὺ ἡμῶν παλαιὰν φιλίαν, ἣν ἐδεξάμεθα, μετὰ τῆς ἀρχῆς καὶ ἡμεῖς ἀνακαινίσαντες ἐπιβεβαιωσώμεθα, ἐλπίζοντες, ὅτι συμφέρον οὐ μόνον ἡμῖν ἔσται, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀμφοτέρων τόποις τε καὶ ὑπηκόοις· ὅθεν πολλὰ περὶ τούτου διαλεχθέντων ἡμῶν, ἡ βασιλεία μου παρατίθησι τὰ δύο ταῦτα κεφάλαια, ἓν μέν, ὅτι τὰς πεντήκοντα χιλιάδας τὰ φλουρία, ἃ ἐναπηλείφθησαν χρέος ἀπὸ τῶν καιρῶν τοῦ μακαρίτου βασιλέως τοῦ πατρός μου, κατὰ τὸν παρόντα καιρόν, χάραμα μεμετρημένον τετελεσμένον ἀποστείλαντες τῷ κράτει τῆς βασιλείας μου, χάριν τῆς ἡμῶν φιλίας χαρίζομαι τὰ φλουρία, τὰς καθ' ἕκαστον χρόνον τεταγμένας εἰς τόπον δώρων δέκα χιλιάδας· ἄλλο δέ, ὅτι ἐκ τῶν δέκα χιλιάδων τῶν φλουρίων τῶν τεταγμένων ἀπὸ τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας τῆς Βενετίας πρὸς τὴν βασιλείαν μου διδόναι καθ' ἕκαστον χρόνον, αἱ πέντε χιλιάδες ἐρχόμεναι καθ' ἕκαστον χρόνον πρὸς τὴν βασιλείαν μου εἰς τόπον δώρων, τὰς ἄλλας πέντε μετὰ τῶν πεντήκοντα χιλιάδων τῶν φλωρίων ἀφίημι. ταῦτα εἰσὶ τὰ δύο κεφάλαια· ὁποῖον γοῦν ἐκ τῶν δύο ἡ αὐθεντία τῆς Βενετίας βούλεται στέργειν, δηλωθήτω ἡμῖν διὰ γραμμάτων αὐτῆς, ἵνα ἡ ἀγάπη ἡ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ μακαρίτου τοῦ πατρός μου γενομένη κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν τῆς βασιλείας μου βεβαία καὶ ἀμετάτρεπτος γένηται, καὶ πάντες ἄνθρωποι καὶ πραγματευταὶ τῆς αὐθεντίας τῆς Βενετίας εἰς τοὺς ἡμετέρους θεοφρουρήτους τόπους ἐρχόμενοι καὶ ἀπερχόμενοι ποιῶσι τὰς δουλίας αὐτῶν μετὰ πάσης ἀδείας, μηδενὸς ὄντος τοῦ ἐμποδίζοντος. εἰ δὲ οὐδὲν ἐκ τῶν δύο τούτων κεφαλαίων ἡ αὐθεντία τῆς Βενετίας στέργει, ὅπερ εἰ

συμβῇ, ἀπρεπές ἐστι, τότε ἐπὶ τῷ θείῳ προορισμῷ πάντα ἀναθῶμεν καὶ τὸ προορισθὲν κατὰ τοῦ θεοῦ εὐάρεστον γενήσεται θέλημα. εὐτυχῶν εἴης. μηνὶ σεπτεβρίῳ ιϛ' ἐν ἔτει ωπϛ' τῆς προφητικῆς μετοικεσίας ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Apographum extat in tabulario Veneto, Liber Commemorialium XVI. f. 170.

XXI. (1482) 12. ianuarii.

Sultanus Bajazet Venetias mittit legatum cum conditionibus pacis.

Τοῦ μεγάλου αὐθεντὸς καὶ μεγάλου ἀμοιρὰ σουλτὰν Πατιαζὴτ χὰν πρὸς τὸν ὑψηλότατον, γαληνότατον, ἐκλαμπρότατον καὶ περηφανέστατον κῦρ Ἰωάννην Μωζενέγων καὶ μέγαν δούκαν τῆς Βενετίας καὶ τοῦ ἑξῆς τὸν ἄξηον, πρέπωντα καὶ τετιμιμένων χαιρετησμὸν νὰ δέξῃτε ἡ ἐκλαμπρότισου ἐκ τῆς αὐθεντίας μου. ἡ ἐκλαμπρότισου ξεύρι, πὸς οἱ γονῆς μου καὶ ὁ μακαρίτης ὁ πατὴρ τῆς αὐθεντίας μου, ὁ σουλτὰν Μουχαμὲτ χὰν, ἤχασιν ἀγάπην καὶ καλὴν φηλήαν μετὰ τὴν ἐκλαμπροτάτην καὶ περιφανεστάτην αὐθεντίαν τῆς Βενετίας, νῦν δὲ πάλην ἡ ἐκλαμπρότισου καὶ ἡ αὐθεντία τῆς Βενετίας ἐδίξατεν πρὸς τὴν αὐθεντίαν μου καλὴν ἀγάπην καὶ διάθεσιν, διὰ τοῦτο ἡ αὐθεντία μου ἔστερξεν νὰ πηήσῃ καλὴν καὶ στερεὰν ἀγάπην εἰς τοῦτον τὸν τρόπον, καθὸς διαλαμβάνουσιν τὰ κεφάλεα τὸν ὁρκομωτικόν μας, τὸ ὁπήον στέλνομεν μετὰ τὸν ἀποκρισιάριόν σας, μὲ τὸν μισὲρ Ἀντώνηο Βητούρι, καὶ ἂν δόσι ὁ θεὸς καὶ ἔλθῃ πρὸς τὴν αὐθεντίαν σας, καὶ θέλετεν μάθῃ, ὅσων διαλαμβάνουσιν τιαῦτα καιφάλεα, τὸ ὁπήον δὲ ἥμεστεν θαρετὴ, θέλετεν στέρξῃ καὶ βεβεόσι τὰ τοιαῦτα καιφάλαια. καὶ διὰ τὰ σύνορα οὕτος ἐβεβεόσαμεν, ὅτι τὰ παλεὰ καὶ τὰ τεταγμένα σύνορα, ἤγουν ὅπου ἐξ ἀρχῆς μέχρι τὴν σήμερον ἦταν καὶ ἔνε εἰς τὴν ἠποταγὴν καὶ εἰς τὴν ἐξουσίαν σας, πάλην νὰ τὰ ἔχεται, ὁσὰν φήλεται διὰ γραφῆς τοῦ μακαρίτι τοῦ πατρός μου· ἀλλὰ ἐπηδὴ ὁ ἀποκρισιάρι σας ἐληπείθην διὰ τὰ σύνορα τῆς Μωθόνης καὶ τοῦ Ναυπλήο καὶ τοῦ Οὐλκυνήο, λέγων, ὅτι οὐδὲν ἐδώθησαν τὰ τεταγμένα σύνορα, καὶ διὰ τοῦτο στέλνει ἡ αὐθεντία μου καλοὺς καὶ ἐμπηστευμένους ἐμήνηδες, διὰ νὰ παγένουσιν εἰς τοὺς οἰρεμένους τόπους μὲ τοὺς ῥετὸρι σας, νὰ ἴδουν καὶ νὰ ἐξετάξουν, καὶ ὅτι σας τιχένη μὲ τὸ δίκαιο, νὰ στρέφητε πρὸς ἐσάς. καὶ ὁ εἰρημένος ἀποκρισιάρι σας ἐποίησεν τὸ ἀποκρισιαρίκην του, καθὸς ἔπρεπεν, τὸ

ὀπῆον πάλην στέλνομεν μὲ τιμὶν πρὸς τὴν αὐθεντίαν σας, καθὸς ἀπετὶ ἡ στερεὰ καὶ ἀσάλευτος ἀγάπη, ἣν ἔχωμεν ἀναμέσον ἡμῶν, καὶ θαροῦμεν, ὅτι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔμπροστεν ἡ ἀγάπη καὶ ἡ φηλήα νὰ αὐξάνῃ καὶ νὰ διαμένῃ οὕτος, ὅτι ἡ φήλη μας νὰ χέροντε καὶ οἱ ἐχθρὶ μας νὰ θλήβοντε. καὶ διὰ βεβέοσον τῆς ἠριμένης ἀγάπης καὶ φηλήας στέλνομεν καὶ ἠμῆς τὸν ἀποκρισιάρηό μας πρὸς τὴν ἐκλαμπρότητά σας, ἀπ' αὐτόν δὲ θέλετε μάθῃ, τὰ ἔχῃ ἀνάθεσιν ἀφ' ἡμῶν. μηνὶ ἰανουαρίῳ ιβ ἐν τῇ Ἀνδριανοόπολη.

Orig. chart. tabularii Veneti cum signo imperatoris aureo, caeruleo et viridi.

XXII. 1482. 12. ianuarii.

Sultanus Bajazet et Venetorum legatus Antonius Vecturius conditiones pacis constituunt.

Ἐγὼ ὁ μέγας αὐθέντης καὶ μέγας ἀμοιρὰς σουλτὰν Παιαζήτης, υἱὸς τοῦ μακαρίτου σουλτὰν Μουχαμὲτ, ἔβαλον εἰς τὸν νοῦν μου, ἐπειδὴ οἱ πρόγονοι μου καὶ ὁ ἀοίδιμος πατὴρ τῆς αὐθεντίας μου εἴχασιν καλὴν ἀγάπην καὶ φιλίαν μετὰ τὸν γαληνότατον δοῦκαν τῆς Βενετίας καὶ αὐθεντίας τῶν Βενετιῶν, εἰδὼν, ὅτι ἀπὸ τὴν λεγομένην ἀγάπην γίνονται πολλὰ καλὰ, ἐπεὶ μεῖζον τῆς ἀγάπης ἐν τῷ κόσμῳ οὐδέν ἐστιν, ἠθέλησα καὶ ἐγὼ νὰ βεβαιώσω καὶ νὰ στερεώσω καὶ νὰ ποιήσω νέαν ἀγάπην καὶ καλὴν φιλίαν μετὰ τὸν γαληνότατον κα περιφανέστατον δοῦκαν τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας τῶν Βενετιῶν, ἦλθε δὲ εἰς τὴν αὐθεντίαν μου ὁ μεγαλοπρεπὴς καὶ ἐνδοξότατος ἄρχων, ὁ μισὲρ Ἀντώνιος Βικτοόρις, καβαλάρις καὶ ἀποκρισιάρις τῆς λεγομένης αὐθεντίας, διὰ νὰ ποιήσῃ τὴν λεγομένην ἀγάπην μὲ τὰ κάτω γεγραμμένα κεφάλαια, διὰ τοῦτο ἡ αὐθεντία μου ὀμνύει εἰς τὸ σπαθὴν, ὁποῦ ζώνομαι, καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ πατρός μου καὶ εἰς τὴν ψυχήν μου καὶ εἰς τοὺς ρκδ' προφήτας τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὸν μέγαν μας προφήτην τὸν Μουάμεθ καὶ εἰς τὰ ἑπτὰ μουσαφιά, ὁποῦ κρατοῦμεν καὶ ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς οἱ μουσουλμάνοι, καὶ εἰς τὴν πίστιν, ὁποῦ πιστεύω, καὶ εἰς τὸν θεὸν, τὸν ποιητὴν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι νὰ ἔχω μετὰ τοῦ γαληνοτάτου δοῦκα, κυροῦ Ἰωάννου Μοτζενίγω, καὶ μετὰ πάντας διαδόχους, ὅσοι μέλλουσι σταθῆ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔμπροσθεν, καὶ μετὰ τῆς αὐθεντίας

τῶν Βενετιῶν, νὰ ἔχω καλὴν καὶ στερεὰν ἀγάπην καὶ φιλίαν μὲ τοὺς ἄρχοντας καὶ ἀνθρώπους αὐτῶν καὶ ὅσοι ἔνι εἰς τὴν ὑποταγὴν καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν, διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, μέσα καὶ ἔξω τοῦ Στενοῦ, μὲ ὅλα τὰ κάστρη καὶ μὲ τὰ καστέλια, νησία καὶ μετὰ τοὺς τόπους, ὁποῦ σηκόνουσι τὸ σημεῖον τοῦ ἁγίου Μάρκου καὶ ὅσοι θέλουσι σηκόσειν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, καὶ μὲ ὅλους τοὺς τόπους, ὅσοι ἔναι εἰς τὴν ὑποταγὴν καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν καὶ εἰς ὅλα τὰ πράγματα, ὅσα ἔχουσιν ἕως τὴν σήμερον καὶ μέλλουσιν ἕξειν καὶ εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον, οὕτως εἰς τὴν στερεάν, ὥσπερ καὶ εἰς τὰ νησία. τὸ μὲν πρῶτον οὐδεὶς ἄνθρωπος τῆς αὐθεντίας μου νὰ μηδὲν τολμήσῃ ποιήσειν ζημίαν ἢ ἐναντίον τῆς αὐθεντίας τῶν Βενετιῶν, μήτε εἰς τοὺς ἀνθρώπους αὐτῶν, μήτε εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν· εἰ δὲ γένῃ, νὰ ὀφείλῃ ἡ αὐθεντία μου νὰ παιδεύει αὐτοὺς κατὰ τὴν αἰτίαν αὐτῶν καὶ νὰ ἐλευθερώνω τὰς ψυχάς· καὶ ἡ ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία νὰ ποιῇ τὸ ὅμοιον πρὸς ἡμᾶς. ἔτι δὲ ἂν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς αὐθεντίας μου ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ ἔμπροσθεν ἐπάρῃ τόπον ἢ ἄλλο πράγμα τῆς αὐθεντίας τῶν Βενετιῶν ἢ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους των, πάλιν νὰ ἐπιστρέφεται ἐξοπίσον· τὸ ὅμοιον νὰ ὀφείλῃ καὶ ἡ αὐθεντία πρὸς ἡμᾶς. ἔτι δὲ πάντες οἱ Βενέτικοι καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτῶν καὶ ὅσοι διαβαίνουν ὡς Βενέτικοι, νὰ ἐμποροῦσι νὰ ἔρχωνται διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης μὲ κάτεργα, μὲ καράβια καὶ μὲ ἄλλα πλευσίματα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰς τὸν Γαλατὰν καὶ εἰς τὸν Τραπεζῶντα και εἰς τὸν Καφὰν καὶ εἰς ὅλα τὰ κάστρη καὶ εἰς τοὺς τόπους τῆς αὐθεντίας μου, μέσα καὶ ἔξω τοῦ Στενοῦ, νὰ ἔνι σηγούροι καὶ ἐπιβλεπόμενοι ἀπὸ πᾶσαν πειρασμὸν καὶ ζημίαν καὶ ἐγκαρίαν, αὐτοὶ καὶ ἡ φαμελία τους καὶ τὰ πράγματά τους, καὶ εἴ τι ἄρα καὶ ἂν ἔχωσιν, καὶ νὰ ἠμποροῦσιν νὰ ἐπιστρέφουσιν εἰς τοὺς τόπους των χωρὶς καμίαν ζημίαν ἢ ἐναντίωσιν· τὸ ὅμοιον νὰ ὀφείλῃ καὶ ἡ αὐθεντία πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῆς αὐθεντίας μου. ἔτι καὶ ὁ δοῦκας τῆς Ἀξίας καὶ οἱ ἀδελφοί του καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοῦ μὲ τὰ καράβια των καὶ μὲ ὅ τι ἂν ἔχωσιν, νὰ εἶναι εἰς τὴν ἀγάπην καὶ εἰς τὴν φιλίαν, καὶ νὰ μηδὲν ὀφείλουσι καμίαν δουλοσύνην τὴν αὐθεντίαν μου, ἀμὴ νὰ ἀπερνοῦσιν ὡς Βενέτικοι, καθὼς ἦταν πάντοτε. ἔτι δὲ ὅσα κάτεργα καὶ καράβια ἔτζη πραγματευτάδικα καὶ ὅσα ἁρματωμένα τῆς αὐθεντίας μου ὁπόθεν εὑρεθῶσιν μὲ τὰ βενέτικα, νὰ

ἔχουσι καλὴν συντροφίαν πρὸς ἄλληλα. ἔτι δὲ τὰ κουρσάρικα καὶ κλέπτικα, ὁπόθεν πιαστοῦσιν, νὰ ἔχουν παίδευσιν. ἔτι ἐάν τις Βενέτικος ποιήσῃ χρέος ἢ ἄλλο κακὸν εἰς τὸν τόπον τῆς αὐθεντίας μου, οἱ ἄλλοι Βενέτικοι νὰ μηδὲν ἀνέχωνται· ὁμοίως καὶ ἡ αὐθεντία νὰ ποιῇ πρὸς τοὺς ἰδικούς μας. καὶ εἰ μὲν φύγοι σκλάβος βενέτικος καὶ ἔλθῃ εἰς Τούρκου χέρια, καὶ εἰ μὲν γένῃ μουσουλμάνος, νὰ δίδουν πρὸς τὸν αὐθέντην του ἄσπρα ͵α, εἰ δὲ καὶ ἔναι χριστιανός, νὰ στρέφηται ἐξοπίσω. ἔτι δὲ ἐὰν τζακιστῇ ξύλον βενέτικον εἰς τὸν τόπον τῆς αὐθεντίας μου, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ εἶναι ἐλεύθεροι, καὶ τὰ πράγματα νὰ στρέφωνται πρὸς τοὺς νοικοκυρούς· τὸ ὅμοιον νὰ ποιήσουν καὶ αὐτοὶ πρὸς ἡμᾶς. καὶ εἰ μὲν ἀποθάνοι βενέτικος ἄνθρωπος εἰς τὸν τόπον τῆς αὐθεντίας μου ἄνευ διαθήκης ἢ κληρονομίας, νὰ δοθοῦν τὰ πράγματα αὐτοῦ πρὸς τὸν μπάιλον τῆς Βενετίας, καὶ ἐκεῖ, ὁποῦ οὐδὲν ἔναι μπάιλος, ἕως τοῦ νὰ γράφῃ ἡ αὐθεντία, οὕτως νὰ γένῃ. ἔτι δὲ ἡ ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία νὰ ἔχῃ ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν νὰ στέλνῃ μπάιλον εἰς τὴν Κωνσταντινόπολιν μὲ τὴν φαμελίαν του κατὰ τὴν συνήθειαν, ὁποῖος νὰ ἠμπορῇ νὰ κρίνῃ καὶ νὰ διοικῇ εἰς τὰ πράγματα τῶν Βενετίκων κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτῶν, καὶ ὁ σούμπασις νὰ ὀφείλῃ νὰ τὸν δίδῃ βοήθειαν καὶ συνδρομήν. ἔτι ὅτι οἱ ἄλλοι οἱ Βενέτικοι καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς αὐθεντίας, ὁποῦ ἐπιάστησαν εἰς τὸν καιρὸν τῆς μάχης, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται ἐλεύθεροι καὶ θέλουσι γένειν ἐλεύθεροι, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν μὲ τὸ ἐλευθεροχάρτιν τους νὰ ἠμποροῦσιν νὰ παγένουσιν ἐλεύθερα ἀπὸ τὸν τόπον μου μὲ τὴν φαμελίαν τοὺς καὶ μὲ τὰ πράγματά τους εἰς τὸν τόπον τῆς αὐθεντίας τῶν Βενετίκων ἄνευ λόγου τινός. ἔτι διὰ νὰ λείψουσι τὰ σκάνδαλα τὰ διὰ μέσον ἡμῶν, τὰ ὁποῖα σκανδαλίζουσι καὶ βλάπτουσι τὴν ἀγάπην μας, ὁρίζει ἡ αὐθεντία μου, ὅτι εἰς ὅλους μου τοὺς τόπους, ὁποῦ μέλλουσι νὰ ἐξέβουσι κάτεργα ἢ φούσταις ἢ ἄλλα πλευσίματα ἁρματωμένα κλεπτικὰ χωρὶς καπετάνου τῆς αὐθεντίας μου, οἱ καραβοκύροι τῶν λεγομένων ξύλων νὰ ὀφείλουσιν νὰ δίδουσι καλὴν σηγοῦραν ἐγγήσιν εἰς τοὺς κατίδας καὶ εἰς τοὺς σουμπάσιδας τοῦ τόπου ἐκείνου, διὰ νὰ μηδὲν ποιήσουσι ζημίαν εἰς τοὺς τόπους τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας τῶν Βενετιῶν· καὶ ἂν οἱ καραβοκύροι διαβοῦσι χωρὶς καλὴν ἐγγήσιν, νὰ εἶναι αἴτιοι καὶ νὰ παιδεύωνται ὡς πταίσταις· εἰ δὲ καὶ ποιήσουσι καμίαν ζημίαν εἰς τοὺς τόπους

τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας, νὰ στρέφωνται αἱ ζημίαι, καὶ οἱ κακοποιοὶ νὰ παιδεύωνται κατὰ τὸ πταίσιμόν τους. ἔτι δὲ εἰς τὴν πρώτην ἀγάπην ἦτον ἕνα κεφάλαιον, ὁποῦ ἐποίησαν ἀναμέσον τοῦ μακαρίτου πατρός μου καὶ τῆς αὐθεντίας τῶν Βενετίκων, ὅτι ὁ μπάιλος τῆς αὐθεντίας ἐχρεόστη νὰ δίδῃ τὴν αὐθεντίαν του κατ' ἔτος δουκάτα ͵ι ἀπὸ τὴν πρᾶξιν τῆς πραγματείας· τώρα δὲ διότι ἡ αὐθεντία τῆς Βενετίας ἔδειξεν πρὸς ἡμᾶς καλὴν ἀγάπην καὶ διάθεσιν, διὰ τοῦτο χάριν ποιοῦσα ἡ αὐθεντία μου ταῖς λεγομέναις δέκα χιλιάδαις φλουρία πρὸς τὴν αὐθεντίαν καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔμπροσθεν νὰ μηδὲν ἠμπορῇ κανεὶς νὰ ζητῇ τὰ εἰρημένα φλουρία. ἔτι δὲ ἦτον καὶ ἄλλον κεφάλαιον, ὅτι διὰ πᾶσαν ἀφορμὴν καὶ διὰ νὰ εὐγῇ πᾶσα σκάνδαλον ἀναμέσον αὐτῶν, ἡ αὐθεντία τῆς Βενετίας ἔστερξε νὰ δώσῃ τὴν αὐθεντίαν του φλουρία ͵ρ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα φλουρία ἐπλήρωσεν ͵ν, καὶ ἄλλες πενήντα χρεοστῇ νὰ δώσῃ χιλιάδες φλουρία, εἰς τοῦτο ἐσυνεβάστημεν, ὅτι νὰ δώσῃ τὴν αὐθεντίαν μου τὰς λεγομένας ͵ν φλουρία, καὶ πλέον νὰ μηδὲν ἠμπορέσω ζητήσειν τίποτες ἀπ' αὐτοὺς διὰ καμίαν ἀφορμήν. ἔτι μὲ τὴν προειρημένην αὐθεντίαν ἐποιήσαμεν ἀγάπην καὶ συμφωνίαν, καθὼς φαίνεται μὲ τὸ συνοροχάρτι, ὁποῦ ἐδόθη πρὸς τὸν μισὲρ Μπενεδέτον Τριβιζᾶν τὸν ἀποκρισιάριν ἀπὸ τὸν μακαρίτην τὸν πατέρα μου, ὅτι τὸ καστέλι τὰ Βάτικα καὶ ἡ Πόλιτζα μὲ τὴν περιοχὴν καὶ μετόχη αὐτῶν νὰ εἶναι τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας τῶν Βενετιῶν, καὶ διὰ τοῦτο βεβαιῶ καὶ εὐεργετῶ νὰ τὰ ἔχουσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ εἰς τὸν ὁρισμόν τους, καθὼς ἐπαραδόθησαν πρὸς αὐτοὺς ἀπὸ τὸν μακαρίτην τὸν πατέρα μου, καὶ καθὼς τὰ εἴχασιν ἀπὸ τὰς ἀρχάς, καὶ οὐδεὶς ἄνθρωπος τῆς αὐθεντίας μου νὰ μηδὲν τολμήσῃ ποιεῖν ζημίαν ἢ ζήτησιν τίποτες ἀπὸ τοὺς εἰρημένους τόπους. ἔτι δὲ διὰ ὅλα τὰ ἄλλα σύνορα ὁμοφωνήσαμεν μὲ τὴν αὐθεντίαν, ὅτι τὰ παλαιὰ καὶ τεταγμένα σύνορα, ὁποῦ ἦταν καὶ εἶναι μέχρι τὴν σήμερον εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, νὰ ἦναι βέβαια καὶ ἀσάλευτα, καὶ οὐδεὶς ἄνθρωπος τῆς αὐθεντίας μου νὰ μηδὲν τολμήσῃ νὰ εἰπῇ ἢ νὰ ἐμποδίσῃ περὶ αὐτῷ τίποτες, καὶ βεβαιῶ τὸ συνοροχάρτην, ὁποῦ ἐδόθη πρὸς τὸν μισὲρ Νικολὰν Κόκον, τὸν ἀποκρισιάριον τῆς αὐθεντίας, ἀπὸ τὸν μακαρίτην τὸν πατέρα μου. ἔτι νὰ ὀφείλῃ ἡ αὐθεντία μου νὰ ποιήσω νὰ ἐλευθερώσουν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐκλαμπροτάτης

αὐθεντίας τῆς Βενετίας, ὁποῦ ἐπηάστησαν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς αὐθεντίας μου εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἀγάπης ἀπὸ τὴν ἡμέραν, ἀφ' οὗ ἔγηνεν ἡ ἀγάπη ἀνὰ μέσον τοῦ μακαρίτου τοῦ πατρός μου καὶ τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας τῶν Βενετιῶν, μέχρι τὴν σήμερον, εἴτε διὰ ξηρᾶς εἴτε διὰ θαλάσσης, νὰ ποιήσω νὰ στρέψουσι τὰ ροῦχα καὶ ταῖς πραγματίαις τους, ὁποῦ καὶ ἂν εὑρεθῶσι, καὶ ἂν τὰ πράγματα αὐτῶν οὐδὲν εὑρεθῶσι, νὰ τὰ πληρώνουσιν οἱ κακοποιοῦντες, καὶ ἡ αὐθεντία μου νὰ τοὺς παιδεύη, καθὼς θέλει τὸ δίκαιον καὶ ἡ καλὴ αγάπη. τὸ λοιπὸν ἐγὼ ὁ μέγας αὐθέντης καὶ μέγας ἀμοιρᾶς ὁ σουλτὰν Παϊαζήτης χὰν ὑπόσχομαι, ὅτι νὰ κρατῶ βέβαια καὶ ἀσάλευτα τὰ ἄνωθεν εἰρημένα κεφάλαια, ὥστε νὰ μηδὲν γένη τίποτες ἀφορμὴ ἀπὸ τὴν εἰρημένην αὐθεντίαν, ἤγουν τῆς Βενετίας, ἀπὸ τὴν αὐθεντίαν μου, νὰ μηδὲν γένη τίποτες μηδέποτε, εἰ μὴ νὰ μένη ἡ ἀγάπη μας ἀσάλευτος καὶ ἀνυπόκριτος μέχρι καὶ τελευταίας ἡμῶν ἀναπνοῆς. καὶ διὰ βεβαίωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν ἄνωθεν εἰρημένων κεφαλαίων καὶ ὁρκομωτικῶν ἔγινε καὶ ἡ παροῦσα ἡμῶν γραφὴ ἐπὶ ἔτους ςϡϛ' μηνὶ ἰανουαρίῳ ιβ' ἐν τῇ Ἀνδριανουπόλει.

Apographum extat in tabulario Veneto, Liber Commemorialium XVI. f. 171. Versio italia legitur ibid. f. 172.

XXIII. 1482—1483. decembri—aprili.

Sultanus Bajazet et ordo Hospitalis S. Joannis paciscuntur de pace et de custodia Dschemi, fratris sultani.

I. Ἡμεῖς φρὰ Πέτρος Δαιομβουσιὼν, θεοῦ χάριτι τοῦ ἁγίου ὁσπηζίου τοῦ Ὀσπηταλλίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Ἱεροσολύμων ταποίνως μαΐστωρ καὶ φύλαξ τῶν πτωχῶν καὶ πενήτων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ αἰς τες ἡμέρες αὐτὲς τὰς διαβούσας ἠπαραλάβαμεν μέρος οἷς τετημημένοις καὶ εὐγένοις ἀποκρησιάροις ἡμῶν. φρὰ Γουΐδόνε δὲ Μούντε Ἀρνὰλ καὶ κουμεντοὺρ δὲ Κοντὰτ καὶ φρὰ Λιονάρδῳ Πράτω τὸ ὁρκομοτικὸν τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ ἀνικοτάτου βασηλαίως τῶν βασιλέων, μεγάλου αὐθέντως σουλτὰν Παϊαζήτου χὰν, τοῦ πεφιληγμένου ἡμῶν υἱοῦ, ἀπάνω εἰς τὴν ἀγάπην τὴν ἡμετέραν καθαρὰν καὶ βαιβέαν, τὸ ὁποῖον ὁρκομοτικὸν διαλαμβάνη οὕτως· εἶχεν μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ τὸν σημηὼν, ὡς ἤθως, ἔπειτα·

Ἐγὼ ὁ μέγας αὐθέντης καὶ μέγας ἀμοίρας σουλτὰν Παϊαζήτου χὰν καὶ υἱὼς τοῦ μακαρίτου μεγάλου αὐθέντος τοῦ Μηχαμὲτ χάν. ἐπηδὴ ὁ ἡψηλώτατος, ἐνδεσιμότατως φρὰ Πέτρως Δαιομβουσὼν, μέγας μαΐστωρ Ῥόδου καὶ τοῦ Ὀσπιταλλίου, εἴστηλεν τοὺς εὐγενεστάτους ἄρχοντας, τὸν φρὰ Γοϊδόνε δὲ Μούντε Ἀρνὰλ καὶ κουμεντούρην δὲ Κοντὰτ καὶ φρὰ Λιονάρδω Πράτω· οἱ γοῦν ἀποκρισιαρίδες εἰς τὴν Πόρταν τῆς αὐθεντίας μου ἦλθαν δὲ οἱ παρὸν καὶ ἐνέφεραν ὅλα φρόνημα, ὡς καθὼς οἶσαν παραγγελεμένη, ἐζήτησαν δὲ νὰ γένῃ καθάρη ἀγάπη καὶ ἀδόλοτως ἀναμέσων ἡμᾶς, στέργῃ δὲ ἡ αὐθεντία μου τὴν αὐτὴν ἀγάπην, οἱ ὁποῖα ἀγάπη ἦνε ὠφέλια καὶ ἐν τὰ δύο μέρη, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἡ αὐθεντία μου ὀμνέγω εἰς τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ εἰς τὸν μέγαν ἡμῶν προφήτην τὸν Μουαμὲτ καὶ εἰς τὰ ἑπτὰ μουσάφια, τὰ πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς μουσουλμάνοι, καὶ εἰς τοὺς ρκδʹ προφήτας τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ζωήν μου καὶ εἰς τὴν ζωὴν τῶν πεδίον μου, τὸ ἀπτέστη τὴν σήμερον νὰ μηδὲν τοῖς ποιήσω καμίαν ζημίαν, ἐνπόδιον ἢ κακὸν, οὔτε ἡ αὐθεντία μου, οὔτε βηζηρίς μου, οὔτε σαντζηακπεηήδες μου, οὔτε ἡ σκλάβη μου, οὔτε ὑποτακτικοί μου νὰ μηδὲν τολμήσουν ὅλως ποσῶς νὰ κάμουν πόλεμον, ἐμπόδιον, ζημήαν εἰς τὴν χώραν καὶ εἰς τὰ καστροὶ καὶ εἰς τὰ νησία καὶ χορία, τὰ ὁποῖα ἧμεν εἰς τὴν ὑποταγὴν τῆς Ῥόδου, καὶ τόπους ὑποτακτικοὺς τοῦ ἡψηλωτάτου μεγάλου μαΐστορος καὶ τοῦ Σπηταλλίου. τὰ ὁμοῖα νὰ ποιήσει καὶ ὁ ἐνδεσιμότατος μέγας μαΐστορ, οὔτε ἡ αὐθεντία του, οὔτε ἡ συμβουλή του, οὔτε καβαλαρίδες του, οὔτε ἡ πραωζηζίδες του, οὔτε ἡ ὑποτακτικοί του νὰ μηδὲν καμοῦν πώλαιμων, ἐμπόδιον ἢ ζημίαν, οὔτε στερέας, οὔτε θαλάσσης εἰς τοὺς τόπους καὶ χόρας καὶ εἰς τοὺς ὑποτακτικοὺς τῆς αὐθεντίας μου. τὸ ὁμοῖον καὶ ἡ αὐθεντία μου καὶ οἱ ὑποτακτικοί μου, μικροί τε καὶ μεγάλη, νὰ μηδὲν καμοῦν ἐνπόδιον ἢ ζημίαν πρὸς αὐτοὺς, ὑγοῦν διὰ ξηρὰς καὶ διὰ θαλάσσης.

Ἔτι ἡ πραγματευτάδες καὶ ὑποτακτικοὶ τῆς αὐθεντίας μου καὶ ὑποτακτικοὶ τοῦ μεγάλου μαΐστορος Ῥόδου ἀπὲ τὴν μίαν μερίαν καὶ ἀπὲ τὴν ἄλεν νὰ ἐμποροῦν μὲ τὸ θέλεμα αὐτῶν ἄφοβα καὶ ἀκήνδυναν μὲ ταῖς πραγματίες των καὶ μὲ τὰ καλά των καὶ τὰ στάμενά των νὰ ποιγένουν καὶ νὰ ἐρχοῦντεν καὶ νὰ στέκουν καὶ νὰ πρατιγαρίζουν εἰς ὅλας τὰς χώρας καὶ καστροὶ καὶ χορία καὶ νησία, ὑγοῦν

δίσεως καὶ ἀνατωλῆς τῆς αὐθεντίας μου καὶ τῆς αὐθεντίας τοῦ μεγάλου μαΐστορος Ῥόδου, καὶ νὰ οἶνε κρατίμενοι ἡ πραγματευτάδες νὰ πληρόνουν διὰ ταῖς πραγματίες των τὰ κουμέρκηα καὶ ταῖς γαπέλαις κατὰ τάξην τοῦ τόπου, ὅπου θελοῦν εὑρέθην.

Ἔτι ἡ μὲν συνέβη τιποτὰς διάφορα εἰς τὴν μέσην τὸν πραγματευτάδων εἴς τε ὑποτακτικὸν τῆς αὐθεντίας μου καὶ τοῦ ἐνδεσιμοτάτου μεγάλου μαΐστορος, νὰ ἐξετάζοντε μὲ τὴν κρίσιν κατὰ τὴν τάξιν τοῦ τόπου, ὁποῦ θελοῦν εὑρέθην.

Ἔτι ὁ μέγας μαΐστωρ καὶ [οἱ] ὑποτακτικοὶ του καὶ ἡ πραγματευτάδες του τῆς αὐθεντίας του νὰ ἐμποροῦσιν νὰ εὐγάλουν καὶ νὰ ἀγοράζουν μὲ τὰ στάμενά τῶν σητάρη, κρηθάρην, ζῶα καὶ πᾶσα βητουγαλίαν ἀποῦ τοὺς τόπους τῆς αὐθεντίας μου.

Ἔτι ἐὰν εὑρεθοῦσιν διὰ θαλάσσου ἀρματομένα τῆς αὐθεντίας μου μὲ ἀρματομένα τοῦ ὁσιοτάτου μεγάλου μαΐστορος, νὰ μηδὲν τολμήσουν ὅλως ποσῶς νὰ μηδὲν ποιοισοῦν ζημίαν, ἀμὲ νὰ τημὰ εἰς τὸν ἄλον, καὶ νὰ εἶναι εἰς τὴν τάξην τῆς ἀγαποῖς.

Ἔτι ἐὰν φήγῃ σκλάβος ἄπε τὸν τόπον τῆς αὐθεντίας μου, καὶ ἐμπῇ εἰς τὸ νίσιν τῆς Ῥόδου ἢ ἔξω τοῦ Πετρουνίου, οἶγουν οἱ μὲν ὁ σκλάβως εἶναι μουσουλμάνος, νὰ δίδεται ἐξοπίσω· οἱ δὲ εἶναι ὁ γένῃ χριστιάνος, νὰ δίδετε ἡ τιμή του ἄσπρα χηλία. καὶ ἢ μεν φήγῃ σκλάβος ἀπὸ τὸν τόπον τοῦ ἐνδεσιμοτάτου μεγάλου μαΐστορος, καὶ ἔλθῃ εἰς τὸν τόπον τῆς αὐθεντίας μου, ἢ μεν ὁ σκλάβος ἔνεν χριστιάνος, νὰ στρέφετε ἐξοπίσω, εἰ δὲ ἔνεν ὁ γένῃ μουσουλμάνος, νὰ δίδετε ἡ τιμή του ἄσπρα χήλια. ἐπὶ τούτῳ ἐγεγόνη καὶ ἐτελιώθη τὸ παρὸν ὁρκομοτικὸν, καὶ ὀμνέγω εἰς τοὺς ἄνωθεν ὅρκους τοῖς ὅλην μου τὴν ζωὴν νὰ ἔναι ἡ παροῦσα ἀγάπη στερέη καὶ ἀδόλοτως, ὑγοῦν ἡ αὐθεντία μου μετὰ τοῦ μεγάλου μαΐστωρ καὶ αὐθέντη τῆς Ῥόδου ἔτως ἀπὸ Ἰησοῦ τοῦ ὑμετέρου προφίτου γενήσεως ͵αυπβ', καὶ ἔτως τοῦ ἡμῶν προφίτου τοῦ Μωαμὲθ ωπζ' ἐν Ἀνδριανοῦ πώλη.

Διὰ τοῦτω καὶ ἡμεῖς ὁσὰν φίλοι καὶ ἠγαποιμένη διὰ ξήρας καὶ διὰ θαλάσσου νὰ μηδὲν τὸν ποιείσω καμοίαν ἐχθρίαν καὶ ταραχὴν κατὰ τὸν τρόπων τοῦ ἄνωθεν ὁρκομοτίκου τοῦ μεγάλου αὐθέντος διὰ ὅλης τοῦ τῆς ζωῆς, καὶ ὀμνέομεν εἰς τὸν θεόν, τὸν ποιητὴν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ εἰς τὸν ἔνσαρκον ἠκονομίαν καὶ εἰς τὰ ἅγια

[καὶ] θεῖα μηστήρια τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὴν δέσποιναν ἡμῶν τὴν θεοτόκον καὶ εἰς τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταύρων καὶ εἰς τὸν [προφήτην] καὶ βαπτίστιν Ἰωάννην τὸν πρόδρομον καὶ εἰς τὰς ἀγγελικὰς καὶ θείας δυνάμης καὶ εἰς τοὺς ἁγίους καὶ πανευφήμους ἀποστόλους καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἁγίους τοῦ θεοῦ προφήτας ὁσίους καὶ μάρτιρας μετὰ θελήματος καὶ βουλῆς τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν τετιμεμένων μπαλίδων, πριορίδων, προτζέρων καὶ φρερίδων τοῦ ἁγίου ἡμῶν κουβεντίου, ἵνα ἔχωμεν ἀγάπην στέρεαν καὶ ἀλληθοίνην καὶ βέβαιαν κατὰ τὰ καιφαλέα τοῦ λεγομένου ὁρκομοτίκου μετὰ τοῦ μεγάλου αὐθέντος καὶ μεγάλου ἀμήρα σουλτὰν Παγηαζήτ, καὶ ἵνα στέργωμεν καὶ βαιβεοῦμεν τὰ ἄνωθεν κεφαλέα τῆς ἀγάπης, γραμμένα ἐν φωρῷ πάνει τῆς ζωῆς ἡμῶν, σοζομένου [ὁ]μοῦ καὶ ὁ υἱός μου ὁ μέγας αὐθέντης νὰ ἔχῃ πρὸς ἡμᾶς καλὴν καὶ στερέαν ἀγάπην, καὶ εἰς μαρτηρίαν περισσοτέραν καὶ βεβαιώσην ἐκρεμάσαμεν τὴν μολιβδίνην βούλαν κοίνην τοῦ κουβεντίου ἡμῶν κατὰ τάξην ἔδω ἐν Ῥόδου ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ͵αυπβ΄ δικεμβρίῳ ζ΄

II. Ἀνικητάτῳ, κραταιωτάτῳ βασιλεῦ τὸν βασιλαίων, μέγας αὐθέντης καὶ υἱός μου. ἦλθεν ἔδω ὁ εὐγενὴς καὶ τεσιμημένος ἄρχος ἀποκρησιάρης τῆς ἐκλαμπρωτάτισου αὐθεντίας ὁ Καγριατήρης, ἄρχεμεν φρόνημος καὶ ἄξιος καὶ ἠγαπημένος τῆς τιμῆς καὶ τοῦ διαφόρου τῆς μεγάλισου αὐθεντίας καὶ μὲ πᾶσαν φρόνησιν καὶ τρόπων καλὸν καὶ καθαραίαις δουλίαις ἐποίησεν, καὶ ἀπ᾽ ἐκείνων ἐπαραλάβαμεν ταῖς γράφες τῆς ὑψολωτάτησου αὐθεντίας, καὶ ὑγρικήσαμεν κατὰ τὰ λόγια τοῦ ἀποκρησιάρι τὸ θέλημαν τῆς μεγάλισου αὐθεντίας, καὶ ἀπάνω εἰς τὴν ἀγάπην ὁμόσαμεν φαὰν καθάριαν καὶ βαίβεαν κατὰ τὸ ὁρκομότικον. πάλλιν διὰ τὸν ἐκλαμπρωτάτω αὐθέντην Τζητζήμη σουλτὰν ὁ λεγόμενος ἀποκρισιάρις ἔφερεν, τόσα λόγια τῆς μεγάλισου αὐθεντίας· ἡμεῖς διὰ τὸ γένως αὐτοῦ ἐπαραλάβαμεν των μὲ τιμὶν κατὰ τὸν τρόπον τὸν αὐθέντων, καὶ ἐστήλαμεν των εἰς τὴν Φράντζαν, διὰ νὰ λίπῃ πὰν σκάνδαλον, καὶ δι᾽ αὐτὰ ἐγοίνησαν μὲ μεγάλες ἐξόδες, ὁσὰν δὲν λανθάνουν τὴν ὑψηλώτισου αὐθεντίαν· διὰ τούτω παρακαλοῦμεν τὴν μεγάλην σου αὐθεντίαν, νὰ μηδὲν τὸν κατα-

φρονήσις, καὶ θέλις ἔχειν καὶ ἡ αὐθεντία σου ἄπε τὸν κόσμον καταφρόνεσιν, διότις ἡ ξένη τὸν λιποδντεν, καὶ ἡ αὐθεντία σου, ὅπου σε ἔδοσεν ὁ θεὸς καὶ ἐγήνης μέγας αὐθέντης, καὶ μὰ τὴν ἀλήθοιαν, εἰς τὴν φρόνεσιν τῆς αὐθεντίας σου δὲν πρέπη νὰ ἔχῃ τόσιν καταφρόνεσιν, νὰ ἔχῃ τίοσιν τὰ ζητιμένα καὶ βλεπημένα, διότις ὅλα εἶμεν ἄκριβα κατὰ τὴν τάξην τοῦ τόπου ἐκοίνου, καὶ χορὶς ἐξόδες τῆς ζωῆς ἡ φυλάξη πλητότερα θέλη [εἶναι]· πολλὴ γὰρ ὀρέξην ἔχουν νὰ εἶναι εἰς τὰς χοίρας των, καὶ ἡμεῖς ἔχομεν καθαρίαν ὄρεξην καὶ θέλημαν, νὰ εἶναι καλὰ βλεπημένος, κατὰ τὸ θέλη τὸ δίκαιον, διὰ νὰ λίπῃ πᾶν σκάνδαλον καὶ ἐνπόδιον· ὅλα ταῦτα πάντα δὲν ἔνε δίχος ἐξόδες, κατὰ ποῦ γνωρίζη ἡ ὑφηλωτάτι σου αὐθεντία, κατὰ ποῦ τὰ ἐφανεράσαμεν τὸν λεγομένον ἀποκρισιάριον τῆς μεγάλισου αὐθεντίας, καὶ ἀπάνω εἰς τοῦτω, διότις ἔχομεν ἐξουσίαν καὶ γραφὰς ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρως τοῦ Τζητζήμη, ἐτελιώσαμεν αὐτὴν τὴν δουλίαν μὲ τὸν ἀποκρισιάριον τῆς ὑφηλωτάτισου αὐθεντίας κατὰ τὴν δηνάμην καὶ τοὺς λόγους καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς γραφῆς [τῆς] μεγάλησου αὐθεντίας, ὁποῦ ἔχη ὁ λεγομένος ἀποκρισιάριος, εἰς τὸν τρόπον αὐτὸν νὰ πληρώσῃ ἡ μεγάλη σου αὐθεντία με' χηλιάδες δουκάτα βενετικὰ χρίσα διὰ πάσα χρόνων, καὶ νὰ πληρώνουντε εἰς τὴν Ῥόδον εἰς τὰς χεῖράς μας εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ χρόνου, ὁ ὁποῖος χαρίζη εἰς τὴν πρώτην τοῦ αὐγούστου τοῦ περασμένου, ὅπου εἶνεν ὁ αὐθέντης ὁ Τζητζήμης εἰς τὰς χεῖράς μας, καὶ διὰ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ τοῦ χρόνου, ὅπου τρέχῃ ἕως μ' ἡμέραις, νὰ πληρώνουντε ἡ με' χηλιάδες εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ ὁτὰν περιλάβομεν τῆς ἄνωθεν με' χηλιάδες τὰ δουκάτα, ὠχὶ ἀλίος τὸ πὸς νὰ βάλομεν βούλην καὶ τρόπον εἰς τὴν ζωὴν καὶ φύλαξην τοῦ αὐθέντος τοῦ Τζητζήμη μὲ τὸν ἀποκρισιάριον ἡμῶν, τὸν θέλομεν στόλην γόργον μὲ κατέργον ἢ μὲ καράβην εἰς τὴν Φράντζαν. καὶ μὰ τὴν ἀλλήθοιαν, μὲ πώλην στενοχωρίαν αὐτὰ οὐδὲν σόνουν, νὰ βάλομεν πάσα λογίς, πωθὸν καὶ δύναμην κατὰ τὴν καθάρην καρδίαν, νὰ ἔχῃ πάσα ζοὴν καὶ φύλαξην, διὰ νὰ λίπουν τὰ σκάνδαλα καὶ ὀχλίσαν, κατὰ ποῦ θέλη ἡ καθάρα φιλία καὶ ἡ ἀληθένη ἡρήνη εἰς τὴν ζωήν μας κατὰ τὸν ὅρκον ἡμῶν, ὅπου ἐβάλαμεν εἰς τὸ καλὸν τέλως τῆς ἀγάπης, νὰ μηδὲν ἔχῃ ἡ αὐθεντία σου ἐνπό[διον] ἢ ζημήαν διὰ τὴν ἀφόρμην αὐτοῦ οὔτε στερέας οὔτε θαλάσου ἕνεκεν τοῦτο. καὶ ἐγὼ εἰς ταῖς ἐξόδους μου καὶ εἰς τοὺς κόπους μου ἐλπίζω καὶ θαρῶ, νὰ

ἔχω ἀποῦ τὴν αὐθεντία σου μεγάλας ἀντιμηβὰς καὶ μεγάλας ἐβεργεσίας, νησία καὶ ἄλα τοιπώτας, τὰ ὁποῖα ἠξεύρη καὶ ὁ ἀποκρησάριος τῆς ἐκλαμπρωτάτισου αὐθεντίας. ἠξευρήτω ὁ θεὸς, ἐὰν ἐλίπα ἐγὼ εἰς βαρέα χερία, ἤθελεν ἔμπη καὶ ἡ αὐθεντία σου πόλλα, οἴθελες κακοπαθοίσην, ἀμὲ ὁ θεὸς καὶ τὸ ῥιζηκόν σου τὸ ἔφερεν εὔκολον, καὶ θάρω μὲ τὴν βοηθοίαν τοῦ θεοῦ ἕως τὸ τέλως νὰ μηδὲν λίψῃ ἡ ἀγάποι μας. χαίροις. ἔδω ἐν Ῥόδον κατὰ μηνοῖ δικεμβρίῳ ζ', ἀπὸ δὲ τῆς ἐνσάρκου οἰκονωμίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ͵αυπβ'.

Φρὰ Πέτρως Δαιωμβουσὼν, μαΐστωρ τοῦ Ὀσπηταλλίου τοῦ Ἱεσουσαλίμ.

III. Τὸ ἀνικιτοτάτο καὶ κραταιωτάτο καὶ ἠψηλοτάτῳ βασιλαίως τὸν βασιλέων καὶ μεγάλῳ αὐθέντῃ σουλτὰν Παΐαζὴτ χάν.

Ἐκλάμπρη αὐθέντε καὶ τετιμημένοι φίλοι· γνοστὼν ἐστὼ σας, τὸ πῶς ὁ ἐκλαμπροτάτως αὐθέντης ὁ Τζητζήμη σουλτὰν ἦλθεν ἔδω, καὶ διὰ τὸ γένος αὐτοῦ ἐπαραλάβαμέν των μὲ τιμὴν κατὰ τρόπον τὸν αὐθέντον, καὶ διὰ τὴν καλὴν ἀφορμὴν ἐστήλαμέν των εἰς τὴν Φράντζαν, διὰ νὰ ἦνεν μὲ τιμὴν κατὰ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, νὰ ἔχῃ ζωὴν καὶ βλέπησιν εἰς τοὺς τόπους ἡμῶν, καὶ ταῦθα ἐγοίνησαν μὲ καθάρην καρδίαν καὶ μὲ μεγάλαις ἐξόδες, ἡ ποίαις οὐδέν σας λανθάνουσιν, καὶ ἐκοῖ, ὅπου οἶνεν, θέλῃ πωλλὲς ἐξόδες κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ τόπου ἐκοίνου. καὶ τόσα πόλλα μηδὲν τὸν καταφρονέσητε, διὰ νὰ ἔχῃ μάζη τιμέμενα, ὁσὰν πρέπη κατὰ τὸ γένως αὐτοῦ, ὁσὰν ἐσηντίχαμε τὸν εὐγενὴν καὶ τετιμημένον ἀποκρησιάρην τὸν Χαγριαζήνην, ἄρχον μὲν φρόνημον καὶ ἄξιον κατὰ τὴν τάξην καὶ φρόνησιν, ὅπου ἐκράτηξεν μετά μας εἰς τὴν δουλίαν αὐτὴν, ὁσὰν ἠγαπημένος τῆς τιμῆς καὶ τοῦ διαφόρου τοῦ αὐθέντος κατὰ τὰς γραφὰς, ὁποῦ μας ἔφερεν ἀπὸ τὸ μέρως τοῦ μεγάλου αὐθέντος, καὶ θαροῦμε, νὰ [μὴ] ποιήσετε πληωτέρας σιόπης. ὅ τι ἐποιήσαμεν, ἐγέγονεν διὰ νὰ λίπῃ πᾶν σκάνδαλον καὶ πολλαῖς ὀχλήσαις, τὰ ὁποῖα ἠξεύρη, καὶ ἀνεφέραμεν καὶ τὸν λεγόμενον ἀποκρισιάρην. ἔδω ἐν Ῥόδον κατὰ μηνοῖ δικέμ-

βριον ζ' ἀπὸ τῆς σαρκώσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ͵αυπβ'.

Φρὰ Πέτρως Δαιονβουσὼν, μαΐστωρ τοῦ Ὀσπηταλίου τῶν Ἱερωσωλύμων.

IV. Τῆς ἐκλαμπροὶς αὐθεντήασου πασί ἐστι φίλοις ἀκρίβοις ἡμῶν.

Νὰ τί γνωρίσι πάσα εἰς τὸ ἐγὼ ἀποκρισιάριος καὶ δοῦλος τοῦ μεγάλου αὐθέντος Παγηαζὴτ χὰν εἰς τὴν δονάμην καὶ ἐξουσίαν τὸν γραμάτων τοῦ μεγάλου αὐθέντος ἐποίησα καὶ ἐτελίωσα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου αὐθέντος μὲ τὸν ἐνδεσιμότατον αὐθέντην φρὰ Πέτρω Δαιεμβουσὸν, μέγαν μαΐστωρ τῆς βασιλίας Ῥόδου, διὰ τὲς ἐξόδες καὶ βλεπίσες τοῦ ἐκλαμπροτάτου αὐθέντος Τζηζύμη σουλτὰν καὶ κατὰ τὴν δονάμην καὶ πιτρωπίαν, ὅπου ἔχη ὁ λεγωμένως αὐθέντης μέγας μαΐστορ· πρῶτο μὲν διὰ ταῖς ἐξόδες καὶ βλεπώσην καὶ διὰ τὴν ἀφόρμην αὐτὴν νὰ πληρώσῃ ὁ μέγας αὐθέντης κάθεν χρόνον εἰς τὴν Ῥόδον εἰς τὰς χοίρας τοῦ μεγάλου μαΐστορως σαρανταπέντε χηλιάδες δουκάτα χρίσα μετρίτα εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ χρόνου, ὁποῖος χηρίζη εἰς τὴν πρώτην τοῦ αὐγούστου τοῦ περασμένου, καὶ καθὰ χρόνων ἐὰν δὲ ζῇ ἔτι διὰ τὸν χρόνων αὐτῶν, ὅπου τρέχη καὶ χηρίζη εἰς τὴν πρώτην τοῦ αὐγούστου τοῦ περασμένου, νὰ πληρώσῃ ὁ μέγας αὐθέντης εἰς τὴν Ῥόδον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ μεγάλου μαΐστορ ἕως πενήντα ἡμέραις ἀπὸ τὴν συμερήνην ἡμέρα δουκάτα βενέτικα σαρανταπέντε χηληάδες, ἔτι μὲ τοῦτον τὸν τρόπον, ὁ μέγας μαΐστωρ, ὅταν περιλάβῃ τὰ ἄνοθεν δουκάτα καὶ ὄχι ἀλίως, τότες νὰ βάλῃ βουλὴν μὲ πάσα σπουδὴν καὶ δονάμην ὁ λεγόμενος μέγας μαΐστωρ, νὰ εἶναι καλὰ βλεπημένος ὁ παρὸν Τζηζύμης σουλτάνος, καὶ νὰ κάμνῃ ταῖς ἐξόδες του διὰ τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ μεγάλου αὐθέντος, διὰ νὰ λίπῃ πᾶν σκάνδαλον. παλλὴν ἐγὼ ὁ παρὸν ἀποκρησιάριος ὁμολόγω, ὅτι ἐπαράλαβα ἀπὸ τὸν ἐνδεσιμωτάτων αὐθέντην μέγαν μαΐστωρ ἕνα χάρτην, γραμμένων τούρκηκα, συμαδεμένων τὸ σύμαδιν τοῦ Τζηὰν σουλτάνου, καὶ ἀπὲ τὸ ὁπίον χάρτην ἔχη ὁσὰν ἐπίτροπως ἐξουσίαν καὶ δυνάμην, διὰ νὰ σιάσῃ τὸ παρὸν Τζηὰν σουλτάνον μὲ τὸν κραταιωτάτων αὐθέντην σουλτὰν Παϊαζὴτ, καὶ εἰς τὴν δύναμην τοῦ χαρτίου ἐγενέτων

αὐτὸς ὁ σιασμὸς, καὶ τόσω καὶ ὀμνέγω, ἤτη αὐτῶ τὸ χαρτὴν τὸ τουρκοκὸν, ὅπου μ' ἔδοκεν ὁ μέγας μαΐστορ, νὰ τὸ στρέφω εἰς τέρμενον ἡμέραις πενήντα εἰς τὰς χήρας τοῦ μεγάλου μαΐστορος. καὶ διὰ πλήα βαιβέωσιν ἀληθοίας ἔγραφα τὰ ἄνοθεν μὲ τὸ χειρίν μου. ἐδόθην ἐν Ῥόδο μηνοὶ δικεμβρίο ζ' ἔτος ἀπὸ Ἰησοῦ γενίσεως ͵αυπβ'.

V. Τοῦ μεγάλου αὐθέντος καὶ μεγάλου ἀμηρᾶ Παιαζῆτ χὰν πρὸς τὸν ἐνδεσιμοτάτων, ὁσιωτάτων καὶ ὑψιλοτάτων μέγαν μαΐστωρ φρὰ Πέτρω Δαιομβουσὸν καὶ αὐθέντην τῆς Ῥόδου τὸν ἄξιον, πρέπουσαν, ἀγαπημένον χαιρετήσμον νὰ δέξεσε ἀφ' ἡμῶν· μετὰ δὲ ταῦτα νὰ γηνόσκῃ ἡ αὐθεντία σου εἰς ὅτι ὁ ἡμέτερος ἀποκρησιάριος ἄρχον Χαγρλατὴν πέκης ἦλθεν καὶ ἀνέφερεν τὴν αὐθεντία μου τὰς τὸν μέσων ἡμῶν συνθήκας καὶ φιλίας, τὰς ὁπίας ἔστερξεν καὶ ἡ αὐθεντία μου, καλὸν δὲ περὶ τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐποιήσατε μὲ τὸν ἠριμένων ἀποκρισιάριον τῆς αὐθεντίας μου, ἐστέρχθησαν καὶ ἐβαιβεωθήκασιν. ἔτι δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου τὴν ὑπόθεσιν, εἴ τι ἄρα ἐσιντήχετε καὶ ἐποιήσατε μὲ τοῦτον, ἀνεφερέτην, καὶ ἐγρίκησεν αὐτὰ ἡ αὐθεντία μου καταλεπτῶς, ἤγουν μὲ ἐδίκην σας τρόπον καὶ καλὴν ἀπαλαγὴν ἐπητελεστέτων, καὶ ἔμεν ἐς τὰ χέρια τοῦ ῥῆγα τῆς Φράντζας, τὸ ὅπιον ἡ αὐθεντία σας εἴπατε πρὸς τὸν ἀποκρησιάριον τῆς αὐθεντήας μου, ὅτι ἐὰν θέλωμεν ἡμεῖς, νὰ στήλωμεν ἄνθρωπον ἔδικόν μας, νὰ εἴδῃ τὸ ποῦ εἶναι καὶ ποῦ εὑρίσκηται, καὶ ἡ αὐθεντία σου νὰ τὸν στήλῃ εἰς τὸν ἠριμένον τόπον μετὰ ἐπιμελίας τῆς προσικούσις. τούτω γοῦν ἐφάνην καλὸν πολλὰ τὴν αὐθεντίαν μου, καὶ ἐπὶ τούτῳ βούλομεν καὶ θέλωμεν νὰ στήλωμεν ἀποκρησιάριόν μας μέτρικον, καθῶς πρέπη, εἰς τὸν μέγαν αὐθέντην, διὰ νὰ εἰπάγῃ νὰ ποιήσει καὶ νὰ βαιβεόσι καλὴν ἀγάπην καὶ φιλίαν μὲ τὸν ἐκλαμπρώτατον ῥῆγα, καθὼς ἐβαιβεώθην καὶ μὲ τὴν αὐθεντία σου. διὰ τοῦτο ἀξιοῦμε σας, ὅτι ὁτὰν ἔλθῃ ὁ ἠριμένος ἀποκρησιάριος ἡμῶν αὐτόθεν, νὰ τὸν στήλλῃ ἡ αὐθεντία σου μὲ καλὴν συνδρομὴν καὶ μὲ καλὴν ἀπαλαγὴν καὶ σιντροφίαν, νὰ εἰπάγῃ νὰ βαιβεώσῃ καλὴν φιλίαν καὶ ἀγάπην μὲ τὸν ἐκλαμπρώτατον ῥῆγα. τὸ λίπων παρακαλοῦμεν σας, νὰ σπουδάσις διὰ νὰ τελιώθῃ ἡ λεγωμένη ἀγάπη, καθὼς ἐβαιβεώθην καὶ μὲ τὴν

αὐθεντίαν σας ἔνεμεν. τούτω θέλομεν ἔχην μὲ ταῖς ἐβεργεσίαις ἀφ' ἡμῶν καὶ περὶ σᾶς, τὰ ἐσηντήχετε μὲ τὸν ἀποκρισιάριόν μας περὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου. ἂν δώσῃ ὁ Θεός, θαροῦμεν, ὅτι θελούσην γένην αὐτὰ καὶ μεγαλιτέρες ἐβεργεσίες καὶ ἀντιμηβές. καὶ διὰ τούτω στέλωμεν τὸν ἐντιμώτατον ἄρχοντα καὶ σκλάβον τῆς αὐθεντίας μου Ἐλίας πέκην πρὸς τὴν αὐθεντίασας, καὶ διὰ τοσοῦτο μετέρων θαροῦμεν, νὰ τοῦ στήλετε μὲ κάλαις ἀπολογίαις, διὰ νὰ πράξωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ μέλον γενέσθαι. δ ι κ ε μ β ρ ί φ ζ' ἐν Ἀ ν δ ρ ι α ν ο ῦ π ώ λ η.

VI. Ἀήττητε, κραταιώτατε, ὀφιλώτατε βασιλεὺς βασιλέων καὶ ἠγαπημένε μας. γηνώσκαι, ὅτι ἐδέχθημεν ταῖς γραφαῖς τῆς μεγάλισου αὐθεντίας μὲ τὸν εὐγένην ἄρχον Ἠλίας πέκην, καὶ ὁ σκόπως τῆς γραφῆς εἶναι οὕτως, πῶς ἡ βασιλία σου ἐστήρξεσας καὶ ἐβαιβέωσας τὰς συνθηκὰς καὶ τὰς συμφωνίας ἡμῶν τὰς γενομένας διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὰς ἐξόδους καὶ βλεπωσύνης τοῦ ἀδελφοῦ σου μὲ τὸν τιμόμενον ἄρχον Χαγριάτην πέκης, τὸν ἀποκρισιάριον τοῖς βασιλίασου, καὶ πῶς ὀρέγεσε νὰ ἀποστοίλλῃς ἀποκρισάριον οἰς τὸν κραταιώτατον βασιλέαν τῆς Φράντζας, διὰ νὰ πιοίσι φιλίαν καὶ ἀγάπην, καὶ νὰ ἤδῃ καὶ τὸν ἀδελφόν σου, διὰ τί[ς] γραφῆς, καὶ ἐστίλαμέν των εἰς τὰς χειρὰς τοῦ ῥήγως, καὶ ζητῆς ἀπιλογίαν, διὰ νὰ πράξιν τὸ μέλον γενέσθαι. ἐκλαμπρώτατος βασιλεῦ, οὐδὲν πράγμαν ἀπωκάτω τοῦ οὐρανοῦ ἀξιώτερων καὶ λαμπρώτερων, παροῦ νὰ λατρεύῃ τις τὴν ἀλληθοίαν, ἣν οὐ διὰ τὸν θυόων δίναται νικίσε. καὶ ἡμεῖς, φιλοῦντες τὴν ἀλλήαν ἀγάπην, καὶ φιλίαν μὲ τὴν βασιλίαν σου ἐποιήσαμεν, καὶ οὐδὲ ἔξο τῆς ἀλληθείας εἴπαμεν. φανερόν ἐστι, ὅτι ὁ ἀδελφόσου οἰς τὰς χειράς μας οἶνεν εἰς τοὺς τόπους μας καὶ εἰς τὰ κάστρη μας εἰς τὴν Φράντζα καλὰ κοβερνημένος καὶ καλὰ βλεπημένος, καὶ ἐξαρχῆς, ὅτη ἦλθεν εἰς τὰς χοιράς μας, οὐδὲν εἶτων ὁ νοῦς μας ἀλοὺ νὰ τὸν ἐστέλωμεν, οἱ μὴ εἰς τὴν Φράντζαν, διότη ἡμεῖς, ὅπου ἐγενήθημεν καὶ ἀνεθράφημεν πολλὴν καιρὸν εἰς τὸ πλεύρων τοῦ ὀφηλωτάτου ῥῆγος, ἠξεύρωμεν τὴν μεγαλωτάτην τῆς βασιλίας τὴν δικαιοσύνην, τοὺς νόμους, τοὺς τρόπους καὶ τοῦ ῥήγως τὴν ἀρετήν, τὴν φιλανθροποίαν, ὥστὶς φιλώτην, ἀλληθίαν, ἔτι δὲ καὶ τὴν χάριν καὶ φιλίαν, ὅπου ἔχῃ εἰς ὅλας καὶ εἰς τὴν τάξην καὶ πώλλην ἡμῶν, ὡσὰν κτίστωρ καὶ διαφέστορ, γινώσκομεν ἀφυρωτῶς, ὅτι οὐδὲ ὀθέλη

πιοίσοι ὁ μέγας ῥῆξ ἀλὼ παρὰ τὸ θέλωμεν ἡμεῖς εἰς τὰ πράγματα τοῦ ἀδελφοῦ σου. διὰ τούτω πᾶσα ἀμφηβολία ὡς λίψη, ἐ τιμίες γραφὲς τοῦ ἀδελφοῦ σου φένετε, πῶς εἶνε κρατημένος, νὰ ποιείσει κατὰ τὴν βουλὴν καὶ τὸ θέλημαν ἡμῶν, καθὼς μὰς ἔδοκεν ἐξουσίαν, νὰ σιάσομεν ταῖς δουλίες του μὲ τὴν ἐκλαμπρωτάτην αὐθεντία σου, καὶ δὲν ὑνπωρῇ νὰ 'πῇ ἀλίος ἀπάνω εἰς αὐτῶ· πωλλὴ γὰρ πρισκοῦτεν καὶ ἐπεθημοῦν μὲ πώλλας πράξες καὶ χάριτας τοῦ ἀδελφοῦ σου, ἀλόμως ἡμοῖς οὐδὲν μᾶς ἐφάνην νὰ πράξωμεν τίποτας διὰ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς βασιλίασου, ἀναμένοντες, νὰ πιοίσεις καὶ νὰ τελειώσῃς, ὅσα ἐβαιβεώσαμεν διὰ τὸν ἀδελφόν σου. ὅτι νὰ ὑξεύρῃ ἡ βασιλία σου, πῶς μὲ γραφὲς τοῦ ἀνιψίου μου, ὁ ὀπίως εἶνε βλέπηός του, ἐμάθωμεν, ὅτι εἰς τὰς ιε' τοῦ ὀκτωβρίου εὔθασεν ὁ ἀδελφόσου εἰς τὴν Βηλὰ Φράνχαν εἰς τὴν στερεὰν, καὶ ἐκαβαλίκευσεν εἰς τὰ κάστρη μας καὶ εἰς τοὺς τόπους μας· ἀλλὰ, ὑψηλώτατε βασυλεῦ, ἐπενοῦμεν καὶ ὑψόνομεν εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν βουλὴν καὶ τὸ θέλημαν τῆς βασιλίασου, διὰ νὰ στήλλῃς ἀποκρισιάριον εἰς τὴν Φράντζαν, διὰ νὰ ποιείσει ἀγάπην καὶ φιλίαν μὲ τὸν ῥῆγα, καὶ τούτω κρατιωτ' ἀφορωτῶς ὁ καὶ θέλη γενὴν καὶ θέλη οἴδειν καὶ τὸν ἀδελφόν σου, καὶ ἐν τούτῳ νὰ φάνῃ εἰς ὅ τι λέγωμεν, ὅτι οὐδὲν ἐστὶν ἀμφιβολίαν, καὶ ἡμεῖς νὰ τὸν δόσωμεν, νὰ καταλλάβην τῆς βούλης μας διὰ τὴν συντροφία σου, καὶ νὰ τὸν συνδράμῃ διὰ δούλευσιν τῆς βασιλείασου. καὶ τούτῳ ὡς τῶ ἡξεύρῃ ἡ βασιλία σου, ὥς πωτε κρατῖτε καὶ φυλάττετε ἡ φιλία ἡμῶν καὶ ἡ ἀγάπη, θέλῃ οἴστεν καὶ ἡ φυλία τοῦ ῥῆγος βεβαιωμένοι· ἀλλὰ, φρονιμώτατε βασιλεὺς, ἐπέρασαν ϟ' ἡμέραις, καὶ μὲ μεγάλοις ἐξόδες κυβερνοῦμεν καὶ βλέπωμεν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ ὁ κερὸς περνᾷ μὲ ζημίαν διὰ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς βασιλείας σου, ἀναμένοντα τὴν συνπύβασιν τῆς ἐξόδου τοῦ ἀδελφοῦ σου νὰ ἔχῃ τέλως· διὰ τούτω εἶναι ἀνανγγαίων κατὰ τὰ στηχύματά μας, νὰ τὰ ἀποστήλῃ ἡ βασιλία σου τὴν πρώτην ἀπόδωσην τὸν με' χηληάδον τὰ δουκάτα, καὶ μάλιστα ὅτι εἶναι δίκαιον καὶ πρέπων, νὰ φροντίζῃ ἡ αὐθεντία σου τὸν ἀδελφόν σου, καὶ ὄχι ἀλὸς, καὶ τούτω εἶναι ἐπένετων παρὰ θεῷ καὶ παρὰ ἀνθρώποις, καὶ μὲ ταύτω νὰ ἀνάπευτε, καὶ κάμνοντας ταύτων ἡ βασιλία σου ἀπόστηλε καὶ τὸν ἀποκρισιάριόν σου κατὰ τὴν ὄρεξιν καὶ θέλησιν τῆς ὑψιλωτατίσου αὐθεντίας. διὰ τούτω ἀναμένωμεν ἀντίλογον εἰς ἡμέραις λ'· καὶ γὰρ ἡμεῖς φυλάττο-

μεν καλὴν γνώμην καὶ ἀλήθοιαν εἰς τὴν βασιλείαν σου, διότι ἡ καθολικὴ φηλία εἶνεν θεμελιωμένη εἰς τὴν ἀλλήθοιαν, καὶ οὕτως καθηκάστην ἡμέραν θέλη φένεσθεν ὁ νοῦς μας καὶ ἡ καρδία μας ἀληθήνη καὶ ὀρθή. καὶ διὰ νὰ μηδὲν μακρηνοῦν πλέων τὰ πράγματα, στέλωμεν τὸν εὐγενὴν καὶ πιστὸν ἡμῶν φύλον Ποισόν. χαίροις. ἔδω ἐν Ῥόδῳ ἰανουαρίῳ κε΄ ͵αυπβ΄.

Τὸ ἠπηροιφανεστάτῳ καὶ ἀνδρικωτάτῳ καὶ ἀηττήτῳ βασιλῆ τὸν βασιλέων καὶ μεγάλῳ αὐθέντῃ σουλτὰν Παϊαζὴτ χάν.

Φρὰ Πέτρως Δαιωμβουσών, μαΐστωρ τοῦ Ὀσπηταλλίου τὸν Ἰερωσωλίμων.

VII. Τοῦ μεγάλου αὐθέντος καὶ μεγάλου ἀμηρᾶ σουλτὰν Παϊαζὴτ πρὸς τὸν ἠφηλότατον, ὁσιώτατον, ἐνδαισιμώτατον, πάσης τιμῆς καὶ φρονήσεως ἄξιον φρὰ Πέτρων τὼν Δαιονβουσών, μέγαν μαΐστοραν τοῦ Ὀσπηταλίου τὸν Ἰερωσωλίμων, αὐθέντης Ῥόδου καὶ ἠγαπημένον πατὴρ τῆς αὐθεντίας μου, τὸν ἄξιον, πρέπωντα, ἠγαπημένον χαιρετισμὸν νὰ δέκτητε ἡ ὁσιωτίσου. τηούτως τὰς γραφάσου ἐδεξάμην παρὰ τοῦ σκλάβου τοῦ Ἐλιαζοῦ πάσῃ καὶ παρὰ τοῦ φολοῦ τῆς ὠσιωτίσου μιστοῦ, καὶ ἡ τῆ μὰς γράφης, εἶναι καλὰ καὶ ἐπιτίδια καὶ φρόνημα. τὸ μὲν πρότω, ὁ παρόν μου ἀδελφὸς εἶναι καλὰ εἰς τὰς χοίρας μας καὶ εἰς τὰ κάστρη μας, καὶ ἡ μὲν θέλετε νὰ πιστεύσετε καὶ νὰ καταλάβετε παντελὸς καθαρὰ, νὰ στήλῃς τὸν παρὸν ἀποκρισιάριον, καὶ οἱμῖς νὰ τὸν στηλοῦμεν μὲ ἑνάν μας ἄρχον καβαλαίρην καὶ μὲ καλὴν συνδρόμην νὰ οἱπάγῃ εἰς τῶν ἐκλαμπρώτατον ῥίγαν, νὰ πιοίσι ἀγάπην, καὶ νὰ φέρῃ καὶ χαρτία τούτου, νὰ ἔχῃ ὁ μέγας αὐθέντης ἠρένην καὶ ἀγάπην μὲ τὴν Ῥόδον, οὕτως στέργω καὶ ἐγὼ τῆν παροῦσαν ἀγάπην καὶ κατὰ τάξην, ἤγουν διὰ ξήρας καὶ θαλάσου νὰ ἔνεν ἠρήνη ἀναμέσον μας, καὶ στέργω αὐτά. οἵ τη ἄρα συμφωνῆ ἐποιήσατε διὰ ἐξόδες καὶ θροφὴν καὶ βλεποσίνην τοῦ ἀδελφοῦ σου, ὁποῦ εἶναι ἔδω κρατημένος καὶ φυλαμένος εἰς τὰς χεῖρας μας, ἡ ὃς ἦστου νὰ διδούντῃ ἡ παρὸν συνφωνίας, ἤγουν τὰ ἄσπρα εἰς τὴν Ῥόδον, νὰ εἶναι καὶ ὁ παρὸν φυλαμένος εἰς τὰς χεῖράς μας, καὶ ἕνεκεν τούτου καμία ὀχλήσι καὶ ἀμφηβολία νὰ μὴ δὲν μένῃ. ἐπὶ τούτῳ θαρῶ μὲ τὴν βωήθηαν τοῦ θεοῦ καὶ μὲ σηνδρομὴν καὶ βωήθηαν ἐδικίσας

ὅλα καλὰ καὶ ἐποιτίδια νὰ τελιωθῶσιν, ἤγουν, καθὼς ἄνοθεν εἴρημεν, καὶ ἤ μὲν γένῃ οὕτως, καὶ τὰ δίο μέρη, ἤγουν ἀναμέσον μας θέλη εἴστεν ὁ λαὸς καὶ ὁ κόσμος ἀναπαμένε, καὶ ἂν τηρήτη ἀπὸ πᾶσαν ἐτίαν, εἴγουν πληότερα τὰ ἐδικά σας μέρη, τὰ ὅπηα τὴν ὡσηωτίσου οὐδὲν λανθάνου[σι]· καὶ γὰρ ἡμεῖς φήλαμεν καλὴν γνώμην καὶ φηλίαν καθεκάστην ἡμέραν, θέλη φένετε ὁ νοῦς μας καὶ ἡ καρδία μας ἀλληθήνη, παντελὸς λέγετε τὸ ὁμίος, τετράπλου θέλουν μεθαλάκτην [ἡ] αὐθεντία μου. ἔτι δὲ περὶ τὴν ἀπόθεσιν τοῦ παρόν μου ἀδελφοῦ, εἴγουν διὰ ἐξώδες καὶ θροφὴν καὶ βλεπωσόνην αὐτοῦ, ὁς καλὸς τοῦ ἐπιτρόπως, ὅπου εἴσε, καὶ ἐπηνθήσετε μὲ τὸν ἀποκρισιάρην, καὶ ἔμηνεν τῆς αὐθεντία μου Χαρηατήνην, εἴγουν με' χηληάδες δουκάτα. καὶ μὰ τὴν ἀλλήθηαν, ἡ αὐθεντία πρὸς τὴν ὡσηώτην σου μὲ πολλὰ ὀλίγα νὰ τήπωτας ἐθάρουν νὰ γένῃ δίο τρὶς, ὀτὰν εἴτωνε ἐδῶ πάρα ὁ παρὸν διὰ ,μ δουκάτα, τὸ ἐστέλαμεν μὲ τόσιν φαμέληαν, ἀνθρώποις καὶ λαὸν, ὅπου ἔχῃ μετακοίνον μαζήν του, εἴγουν σαράντα χηλεάδες φλουρία χρισᾶ βενέτικα κάθαρα πρὸς τὴν καλὴν μας ἀγάπην, νὰ ἔχῃ στέργος καὶ βαιβέωσιν ἀπάνω εἰς τὰ παρὸν ,μ, ἤγουν ἡ παρὸν ,μ δουκάτα τὰ χρισᾶ βενέτηκα καθέκαστον χρόνον νὰ στέλῃ ἡ αὐθεντία μου αὐτοῦ εἰς τὴν Ῥόδον, νὰ παραδιδοῦντε εἰς τὰς χοιρὰς τῆς ὡσηωτάτησου, ὁς καλός του ἐπίτροπως, ὅπου εἴδαμεν καὶ ἐπιστεύσαμεν κατὰ τῆς γραφῆς, ὅπου ἔφηκεν αὐτοῦ, καὶ ἔφερεν καὶ ἐδικήν την ὁ παρόν μου ἀποκρισιάρης, εἴγουν ἡ συμφονία, καὶ τὰ στήλη μαζοὶ, νὰ οἱ μὲν ἀπὸ τὴν πρώτην τοῦ δικενβρίου μῆνος, ὅπου ἐσηβάστητε μὲ τὸν παρόν μου ἐκήνην πάλλιν οἰς τὴν πρώτην τοῦ ἐρχομένου παρὸν μῆνος τοῦ ἐρχομένου χρόνου, νὰ διδοῦντε τὰ ὁμίος ,μ δουκάτα. ἐγένεν τούτω, καμία ἀμφηβολία οἰς τὴν μέσην μας νὰ μὴν δὲν γένῃ ἀναμέσον μας, καὶ τὸν παρόν μου ἀποκρισιάρην διὰ συνοδία μου νὰ τὸν ἐξορθώσετε μὲ καλὴν συντροφίαν, νὰ εἰπάγῃ καὶ νὰ ἔλθῃ σηγούρα μὲ καλὴν πράξην καὶ ἀπαλαγήν. ἕνεκεν τούτω θέλη στερεώθην καὶ βαιβεώθην ἡ καθαρὴ ἀγάπη παντελὸς ἀναμέσον μας. οἴστερον δὲ ὠ παρόν σου δοῦλος εἶπεν, τὸ ἤ μὲν θέλετε διὰ τὰ παρὸν φλουρία, ὅπου νὰ εἰπάγην νὰ ἔλθῃ ὁ ἀποκρισιάριός μου, νὰ δώσῃ ἡ ὀσηωτάτη σου ἀπὸ τοὺς ἄρχοντάσου ἀνοχήρων καὶ σαλβοκουντούτων, νὰ ὀμώσῃ ἡ ὡσηωτάτη σου, ἐποιδὴ τὸ εἶπες οὕτως νὰ γένῃ. ἔπη τούτω δὲ ἡ αὐθεντία μου, μὰ τὴν ἀλλήθοιαν, ἠξευ-

ρήτο ὁ θεὸς τὴν ἀλήθηα, βασιλεύῃ παντελῶς εἰς πὰν τίποτες, καὶ οὐδὲν οἶνεν, ὁ καὶ δὲν πιστατόμεν, ἀμὴν πὰν σκόπος εἶναι, νὰ τελιώθῃ ἡ παροῦσα ἀγάπη καθαρὴ παντελὸς, καὶ ὅλος πόσος ἀναμέσον μας σκάνδαλον νὰ μηδὲν γένῃ, καὶ νὰ καταπαύσουν πολὸν ἐθνῶν λόγια ἄπρακτα, ὅπου λέγουν παλὶν ἀποῦ τὰ ἔθνη τὰ δικά σας, τὰ ὅπια εἶδεν καὶ ὁ παρόν σου φόλος, καὶ θέλῃ τὰ ἀναφέρην τὴν ὑσηωτάτην σου, καὶ διὰ σηντόμον μὲ τὸν παρόν μου σκλάβον νὰ ἔχωμεν καθαρὴν ἀπόφασιν. μῆνος μάρτιος ε' ἐγράφην ἐν Ἀνδριάνου πώλη.

VIII. Ἡμεῖς φρὰ Πέτρως Δαιωμβουσὼν, θεοῦ χαριτὴ τοῦ ἁγίου Ὀσπητζίου τοῦ σπηταλλίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τὸν Ἱερωσωλίμων ταποινὸς μαΐστωρ καὶ φόλαξ τοῦ κορίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. γνωστὸν ἔστω τῆς πᾶσιν, πῶς μὲ τὸν τετιμημένον καὶ εὐγένην ἄρχον τὸν Σαηνπέκην, ἀποκρισιάριον τοῦ μεγάλου αὐθέντος, ἐπαραλάβαμεν γραφαῖς ἀπάνω εἰς τὴν βλέπησην καὶ τροφὴν καὶ ἐξόδες τοῦ ἐκλαμπρωτάτου Ζοζομὴ, ἀδελφοῦ τοῦ μεγάλου αὐθέντος, πῶς ἡ μεγάλη του αὐθεντία νὰ μὰς στήλῃ εἰς τὴν Ῥόδον καθὰ χρόνον ͵μ δουκάτα βενέτικα χρισᾶ εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ χρόνου, ὁ ὅπηος χηρίζη εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ δικεμβρίου τοῦ περασμένου, καὶ διὰ τὸν χρόνον αὐτὸν, ὅπου τρέχη καὶ ἀποὺ ἐχήρεσεν εἰς τὴν πρώτην τοῦ δικεμβρίου τοῦ περασμένου, ὁ μέγας αὐθέντης ἔστηλεν μὲ τὸν λεγόμενον ἀποκρισιάριον ͵μ δουκάτα βενέτικα χρισᾶ, ὅπου ἐκόμηναν εἰς τὴν εὔγολον, καὶ τόρα πάγη νὰ τὰ φέρῃ ὁ λεγόμενος ἀποκρισιάρης διὰ τῶν χρόνον αὐτῶν, ὅπου ἐχήρησεν εἰς τὴν πρώτην τοῦ δικεμβρίου τοῦ περασμένου. διὰ τοῦτο ἡμοῖς κατὰ τὴν δύναμιν καὶ πιτροπίαν, ὅπου ἔχομεν ἀποῦ τὸν αὐθέντην Ζοζομὴν, ἐποιήσαμεν καὶ ἐτελιώσαμεν μὲ τὸν μέγαν αὐθέντην διὰ ταῖς ἐξόδες καὶ βλεπωσύνην τοῦ λεγομένου αὐθέντος Ζοζομὴ διὰ τὴν ἀνάπαυσην καὶ ἀλλιθίνην φιλίαν, ὅπου ἔχομεν μὲ τὸν μέγαν αὐθέντην· πρῶτο μὲν διὰ βλέπωσιν καὶ ἐξόδες καὶ διὰ ἀφόρμην αὐτὴν μὲ τὸν αὐθέντην Ζοζομὴν νὰ πληρώσῃ καὶ νὰ στήλῃ ὁ μέγας αὐθέντης καθὰ χρόνον εἰς τὴν Ῥόδον εἰς τὰς χεῖράς μας ͵μ δουκάτα βενέτικα χρισᾶ εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ δικαιμβρίου τοῦ περασμένου καθὰ χρόνον ἐδεξήστιμε, ταῦτα καὶ παράλαβον καθὰ χρόνον τὴν πρώτην τοῦ δικαιμβρίου μ' χηληάδες δουκάτα χρισᾶ βενέτικα, ἡμεῖς νὰ

βάλομεν βουλὴν μὲ πᾶσα σπουδὴν καὶ δίναμην, ὁ παρὸν Τζησομὴς σουλτάνος νὰ εἶναι βλεπημένος εἰς τὰς χειράς μας καὶ κοβερνημένος διὰ τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ μεγάλου αὐθέντος, διὰ νὰ λίπῃ πᾶν σκάνδαλον, νὰ μηδὲν ἔχῃ τήπωτας ζημίαν οὔτε στερέας οὔτε θαλάσης ὁ κραταιώτατος μέγας αὐθέντης, καὶ ὀμνέγωμεν εἰς τὸν θεὸν καὶ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ εἰς τὴν δέσποιναν ἡμῶν τὴν θεοτόκον καὶ εἰς τὰ ἅγια εὐαγγέλημα καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ βαπτίστην Ἰοάννην τὸν Πρόδρομον μετὰ θελήματος καὶ βουλῆς τὸν ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφῶν τὸν τετιμιμένων μπαλήδων, πριορίδων, προζίρον καὶ φρερίδον, νὰ κρατοῦμεν βαίβεαν καὶ ἀλλήθηναν, ὅ τι γραφήτω ῥηθὲν διὰ τὴν βλέπιαν καὶ τροφὴν καὶ ἐξόδες τοῦ αὐθέντος Ζυζυμή, παραλάβαμεν κατασταμένα καθὰ χρόνον. καὶ εἰς μαρτυρίαν περισωτέραν καὶ βαιβέωσιν βάλωμεν καὶ τὴν βουλάν μας. ἔδω ἐν Ῥόδῳ ἀπὸ τῆς ἐνσαρκοῦ οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ͵αυπβ' ἀπριλίου δ'.

IX. Ἀήττητε, κραταιώτατε, ἠψοιλώτατε βασιλεῦ τὸν βασυλέων, μέγας αὐθέντης καὶ πεφιλημένος ἡμῶν. ἐπαραλάβαμεν τὲς γραφαῖς τῆς ἠψηλοτάτησου αὐθεντίας παρὰ τὸν τετιμημένον ἄρχον τὸν Χουσανπέκη, ἀποκρισιάρη τῆς μεγάλισου αὐθεντίας, καὶ ὑγρικοίσαμεν τὴν φρώνισιν καὶ τὸ καλὸν θέλημαν τῆς βασιλίασου εἰς τὴν ἀλιθίνην ἠρήνην διὰ τὴν ἀνάπαυσιν τὸν μερίδον. πάλλην, πῶς ἡ μεγάλη σου αὐθεντία μπένπης τὸν λεγόμενον ἀποκρισιάρην, διὰ νὰ περάσῃ εἰς τὴν Φράντζα, διὰ ν' ἀκούσῃ καὶ νὰ ἴδῃ καὶ ἀδελφὸν τῆς μεγάλησου αὐθεντίας, καὶ πᾶσα ἔργων κατὰ τὰς γραφὰς ἡμῶν, καὶ πῶς ὁ λεγώμενος ἀποκρισιάρης φέρνην διὰ τροφὴν καὶ βλεπωσήνην τοῦ ἐκλαμπρωτάτου Ζυζυμή, ἀδελφὼν τῆς αὐθεντίασου, ͵μ δουκάτα βενέτοικα καὶ καθὰ χρόνον εἰς τὴν πρώτην τοῦ δικεμβρίου, διὰ τὴν ὅπιαν αὐτὴν νὰ στήλῃ ἡ αὐθεντία σου μ' χηλῃάδες δουκάτα βενέτικα, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ γένῃ ἡ καλὴ ἠρήνη μὲ καθαρὰν καρδίαν. ἠψηλώταται αὐθέντη, γρίκον ταῦτα καὶ τὰ φρόνημα λόγηα τοῦ ἀποκρησιάρη ὡς φίλος ὄρθως καὶ καθαρῶς, ἐδέχθημεν καὶ ἐπενοῦμεν τὴν φρώνισιν τῆς μεγάλησου αὐθεντίας, διότις ἔστιλες ἄρχον φρόνημον καὶ ἄξιον, νὰ εἰπάγῃ εἰς τὴν Φράντζα. κατὰ τὸ θέλημα τῆς ἠψηλωτάτησου αὐθεντίας καὶ

ἡμεῖς σὰν ὄρθη καὶ καλὴ φίλη νὰ βάλομεν τρόπον, νὰ ἠπάγῃ καὶ νὰ ἔλθῃ τιμίμενα, ἄφωβα καὶ ἀκήνδυνα, καὶ νὰ πιοῖσε εἰς τὸν τρόπον τῆς μεγάλησου αὐθεντίας. καὶ νὰ βάλομεν βουλὴν, εἰς ὀλίγαις ἡμέραις νὰ μησεύσῃ κατὰ τὴν ὄρηξην τῆς μεγάλησου αὐθεντίας. περὶ δὲ ταῖς μ τὰ δουκάτα, ἡμοῖς σὰν καλὴ φίλη καὶ ὄρθη ἐβάλαμεν τρόπων καὶ πάντα νὰ γένῃ. ἡ δὲ ὁ λεγόμενος ἀδελφὸς τῆς μεγάλισου αὐθεντίας νὰ εἶναι βλεπεμένος εἰς τὰς χειράς μας κατὰ τὸν ὄρκον ἡμῶν χώρης καμήαν ἀμφιβολίαν, κατὰ ποῦ θέλη εἴδην ὁ λεγόμενος ἀποκρησιάριος, καὶ θαροῦμεν, ὅταν στρέψῃ, νὰ δώσῃ ἀληθήνην μαρτηρίαν εἰς τὰ πίστα ἡμῶν ἔργα, καὶ ἡ μεγάλη σου αὐθεντία κατὰ τὰς γραφὰς νὰ δώσῃς καθαρὴν καρδίαν εἰς ἡμᾶς, ἔργα ὀμαίνοντες. ε' [ἡμέραι] ὅπου λιποῦν ἀποῦ τὸν πρῶτον ὀκασμὸν ἄμε μετ' ἐβεργεσιαῖς καὶ μεγάλες ἀντιμηβές. θαροῦμεν, νὰ ἔχομεν ἀποῦ τὴν μεγάλη σου αὐθεντία ἀλάδια τὴν ὄρεξον τῆς μεγάλησου αὐθεντίας καὶ τὴν ὄρθην φιλίαν, ὅπου ἔχομεν εἰς τὴν βασιλίαν σου, στέργωμεν ταῖς μ τὰ δουκάτα βενέτικα καθὰ χρόνον, ὡς καθὼς γράφη [ἡ] ἡψηλωτάτι σου αὐθεντία. καὶ κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου ἡμῶν νὰ ἔχουν, μπένπωμεν τημημένους ἄρχοντες νὰ στεκοῦν, ἕως ὅπου νὰ στρέψῃ ὁ λεγόμενος ἀποκρησιάριος τῆς ἡψηλωτάτισου αὐθεντίας, διὰ νὰ εἶναι πᾶν πρᾶγμα κατὰ τὰς γραφὰς τῆς ἡψηλωτάτησου αὐθεντίας. καὶ τόρα ὁ λεγώμενως ἀποκρισιάρις πάγη νὰ φέρῃ τὰ σταμένα, καὶ ὅταν στρέφῃ, γοργὰ νὰ μησεύσῃ κατὰ τὴν ὄρεξην τῆς ἡψηλωτάτισου αὐθεντίας μὲ καβαλλάρην τημίμενον τῆς βουλῆς μας. χαίροις. ἔδω ἐν Ῥόδον ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ͵αυπγ' ἀπριλίου δ'.

Φρὰ Πέτρως Δαιονβουσῶν, μαΐστορ τοῦ Ὀσπηταλίου τὸν Ἰεροσολίμων.

X. Τῷ περιφανεστάτο καὶ ἀνδριωτάτῳ καὶ ἀηττήτῳ βασιλῆ τὸν βασιλαίων καὶ μεγάλῳ αὐθέντῃ σουλτὰν Παϊαζὴτ χάν.

Ἡμεῖς φρὰ Πέτρως Δαιονβουσῶν, μαΐστορ ὁ ἄνωθεν. γνοστὸν ἔστω τοῖς πᾶσι, ὅτη τὴν σύμερων εἰς τὰς θ' τοῦ ἀπριλίου ͵αυπγ' ἀπὸ τῆς ἐνσαρκώσεως [τοῦ κυρίου] ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ εὐγενὴς καὶ τιμήμενος

ἄρχος Χουσανπέκης, ἀποκρισάρης τοῦ μεγάλου αὐθέντος, ἐμέτρισεν καὶ ἐπλέρωσεν διὰ τὲς ἐξόδες καὶ βλέπηαν τοῦ αὐθέντος Ζοζομῆς σουλτὰν διὰ ἕναν χρόνον, ὅπου χήρισεν εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ δικεμβρίου τοῦ περασμένου ,αυπβ' καὶ τεληόθη εἰς τὴν ὑστέρην ἡμέραν τοῦ νοεμβρίου τὸν ἐρχόμενον εἰς χρόνιαν ,αυπγ', καὶ ἡ τημημένη ἡμῶν καβαλληρίδες καὶ φρερίδες Τζουὰν Καειτὰλ τουρκοπουληέρης, Γουλιέρμο δὲ Μπηλὺρ ζὴ πρηόρης τῆς Κανπανίας πιτροπὴ τοῦ τριζορίου, καὶ Μάρκος Δεληνιὰκ, πριόρης τῆς Καπούας καὶ κοσαρβαδόρος τοῦ λεγομένου τρουζωρίου, καὶ Διομήδες δὲ Βήλα Λαοὺτ καὶ κουμεντούρις τῆς Λήγας καὶ συνεσκάλκος ἡμῶν, ἐπαραλάβαμεν εἰς τὸ ὄνομαν τὸν στροντζέριον αὐτὸν καὶ ἡμῶν ταῖς λεγομένες σαράντα χηλιάδες τὰ δουκάτα χρισᾶ βενέτικα διὰ τὸν χρόνον αὐτὸν, καὶ ἔτηαν κάμνομεν. καὶ εἰς μαρτιρίαν περισώτεραν βάλομεν τὴν βουλά μας. ἔδω ἐν Ῥόδο ,αυπγ' ἀπριλίῳ ιδ'.

Ex originalibus membr. et e registris tabularii Melitensis edidit Seb. Pauli: Codice diplomatico del sacro militare ordine Gerosolimitano, oggi di Malta. Lucca. 1737. 2. 419—430.

XXIV. 6990 (1485) mense aprili.

Sultanus Bajazet II. duci Venetiarum, Ioanni Mocenigo, tradit insulam Zacynthum.

Ἡμεῖς σουλτὰν Παγιαζὴτ χὰν, θεοῦ χάριτι μέγιστος βασιλεὺς Ἀσίας, Ἑλλάδος καὶ τὸν ἑξῆς, πρὸς τὸν ὑψηλότατον, ἐνδοξότατον καὶ ἐκλαμπρότατον κὺρ Ἰωάννην Μοτζενίγον καὶ μέγαν δούκαν τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντείας τῶν Βενετίκων. τὸν ἄξιον καὶ πρέποντα καὶ τετιμημένον χαιρετισμὸν νὰ δέξηται ἡ ἐκλαμπρότης σου ἐκ τῆς αὐθεντείας μου. μετὰ δὲ ταῦτα νὰ ἐγνωρίσητε τὸ πῶς ἦλθεν εἰς τὴν Πόρταν μου ὁ ἐντιμώτατος καὶ ἐξῃρημένος ἄρχων καὶ ἀποκρισιάριος τῆς αὐθεντείας σας, κὺρ Ἰωάννης ὁ Δαρεῖος, περὶ τὴν ὑπόθεσιν τῶν νησίων, τῆς Κεφαληνίας καὶ τῆς Ζακύνθου, ὁποῦ εἴχαμεν γράψαι πρὸ καιροῦ πρὸς τὴν ὑψηλότητά σας μὲ τὸν σκλάβον τῆς αὐθεντείας μου τὸν τζαβοὺς Μαχμέτην, διὰ νὰ παραδοθοῦσι τὰ εἰρημένα νησία πρὸς τὴν αὐθεντείαν, καθὼς τὰ εἴχαμεν καὶ ἀπὸ πρότα· νῦν δὲ ὁ τίμιος ἀποκρισιάριος τῆς ὑψηλότητός σου ἐζήτησε καὶ ἐσπούδασε

πολλὰ διὰ νὰ μηδὲν ἐπάρομεν τὰ αὐτὰ νησία, ἀμὴ νὰ ἀπομείνωσιν εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἐκλαμπρότητός σου· τὸ λοιπὸν οὕτως διεκρίναμεν δικαίως διὰ τὴν καθαρὰν ἀγάπην καὶ καλὴν φιλίαν, ὁποῦ ἔχομεν μὲ τὴν ἐκλαμπρότητά σας, καὶ διὰ τὴν ἐγνωριμίαν τοῦ τιμίου ἀποκρισιαρίου σας· εἴπαμεν, ὅτι τὸ νησὶ τῆς Κεφαληνίας νὰ παραδοθῇ πρὸς τὴν αὐθεντείαν μου, ὡς καθὼς ἦτον καὶ πρῶτα, καὶ διὰ τὸ νησὶ τῆς Ζακύνθου νὰ δίδῃ ἡ ἐκλαμπρότης σου κατέτος φλουρία βενέτικα πεντακόσια εἰς τὴν Πόρταν τῆς αὐθεντίας μου, καὶ τὸ νησίν, ἤγουν τῆς Ζακύνθου, νὰ τὸ ἔχῃ ἡ ἐκλαμπρότης σας βέβαια καὶ ἀσάλευτα αἰωνίως ἄνευ λόγου τινὸς καὶ ὀχλήσεως. ἐπὶ ἔτους ͵ϛϡϟγ'.

Apographum in tabul. Veneto, Liber Commemorialium XVI. f. 174. (Die 22. aprilis 1485.)

XXV. 1492, 19. septembris.

Leonardus Benedicti Strozzi a republica Florentinorum mittitur consul Constantinopolim.

Ἐνδοξότατε αὐτοκράτορ, μέγιστε βασιλεῦ καὶ κύριε εὐεργετικώτατε πρὸς ἡμᾶς. πέμπομεν αὐτοῦ νῦν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς σῆς βασιλείας Λεόναρδον τὸν Βενεδίκτου τὸν Στρώκιον, εὐγενῆ πολίτην ἡμέτερον, ἵνα προστατῇ τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἡμετέρου γένους τῶν ἐν τῇ εὐρυχωροτάτῃ ἀρχῇ τῆς σῆς βασιλείας ἐμπορευομένων, καθάπερ τὰ μέγιστα ἡμᾶς εὐεργετῶν αὐτὸς ἠθέλησας ἡμῖν ἐξεῖναι ποιεῖν. συνιστῶμέν σοι ὑπερβαλλόντως τουτονὶ τὸν ἡμέτερον πολίτην, κόνσουλον ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλείας σου τῶν Φλωρεντίνων, καὶ ἀξιοῦμεν, ὡς ὑποδεχόμενος καὶ διαφυλάττων αὐτὸν τὴν παλαιὰν πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν πόλιν τῶν σῶν προγόνων καὶ τὴν σὴν εὔνοιάν τε καὶ ἐπιείκειαν σώζοις τε καὶ διατηρείης. ἔρρωσο. ἐκ τοῦ ἡμετέρου παλατίου ἡμέρᾳ ιθ' τοῦ σεπτεβρίου ͵αυϟβ'.

Οἱ προστάται τῆς ἐλευθερίας καὶ ὁ σημειοφόρος τῆς δικαιοσύνης τοῦ δήμου τῶν Φλωρεντίνων.

Τῷ ἐνδοξοτάτῳ αὐθέντῃ καὶ ὑψηλοτάτῳ κυρίῳ Παϊαζῆτ ἀτμάνῳ, Κωνσταντινοπόλεως, πάσης Ἀσίας καὶ Ῥωμανίας βασιλεῖ, αὐτοκράτορι, κυρίῳ εὐεργετικωτάτῳ.

Apographum in registris tabularii Florentini.

XXVI. 1493, 24. februarii.

Petrus de Aubusson, magister ordinis Hospitalis S. Ioannis, incolis Charcae veniam dat habitandi quasdam regiones insulae Rhodi.

Φρὰ Πέτρος δὰ Ὀμπουσῶν, θείας χάριτος τῆς ἁγίας ῥωμαΐκῆς ἐκκλησίας διάκωνος καρδινάλλιος καὶ λεγάτος καὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ὁσπηταλίου τῶν Ἱεροσωλύμων μέγας μαΐστορ Ῥόδου. γνωστὸν εἰς πάσα ἕκαστον, ὅτι ὁ ἠγαπημένος ἡμῶν φρὰ Ἀλόϊζος Σολτέρα, κουμεντούρις τὶς τόποσουρατον τῆς Καστελίας καὶ ἐμπαλὴς τοῦ νησίου ἀπὸ τὸ ἡμέτερον μέρος, ἀκούωντα τὸ πῶς οἱ Χαρκεῖται οἱ κάτωθεν γηγραμμένοι παιθυμένσην, νὰ κατέρχωνται εἰς τὸ νησὴν τῆς Ῥόδου νὰ κατοικήσουσι, διὰ τοῦτο διὰ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ἐγίνετον ὁ παρὸν σιασμὸς καὶ ὀρδινία διὰ τῶν ὑπογεγραμμένων καὶ ὀνομαζομένων Χαρκήτων· πρῶτος Μιχαὴλ Ποθητὸς μὲ τὴν αὐτοῦ γυναίκαν Ἄνναν τοῦ Γαβριὴλ μὲ δύο παιδία, θυλικὸν καὶ ἀρσενικόν. Μανόλης τοῦ Κῶστα Χαρτοφύλακα καὶ ἡ γυναίκα του Ἀντονίνα τοῦ Κουζινοῦ μὲ παιδία δύο, θυλικὸν καὶ ἀρσενικόν. Κῶστας Γριγόρις μὲ τὴν γυναίκαν του Ἄνναν τοῦ Λίου μὲ παιδία δύο θυλικά. Κῶστας τοῦ Μονομάχου μὲ τὴν γυναίκαν του Ἄννην τῆς Στρατίγησας μὲ τρία παιδία, θυλικὰ δύο καὶ τὸ ἄλλον ἀρσενικόν. Ἰωάννης τοῦ Διάκου, ἡ γυναίκα του Θεοφανὴ τοῦ Μονομάχου, μὲ παιδία δύο ἀρσενικά. Νικόλας Ἀσπρογενὶς, ἡ γυναίκα του Εἰρίνη τοῦ Ποθητοῦ, μὲ παιδία δύο, θυλικὸν καὶ ἀρσενικόν. Ἰωάννης Ἰωακὴμ, ἡ γυναίκα του Βουριονένα, μὲ παιδία τρία, τὰ δύο θυλικὰ, τὸ ἄλλο ἀρσενικόν. Μιχάλης τοῦ Σαιᾶ, ἡ γυναίκα του Εἰρίνη τοῦ Γεωργίου, μὲ δύο παιδία ἀρσενικά. Χρυσούλλας τῆς Βουριόνενας, ἡ γυναίκα του Δουκένα τοῦ Τζατζάλη, μὲ παιδία τρία, δύο θυλικὰ καὶ τὸ ἄλλον ἀρσενικόν. Μαρία τῆς Βουριόνενας τοῦ Κρητικοῦ χήρα μὲ παιδία δύο, θυλικὸν καὶ ἀρσενικόν. ἡ πία συμφωνία διαλαμβάνει κάτωθεν· πρῶτον μὲν νὰ κτιστεῖ πύργος εἰς τὰς ἐξόδους τοῦ αἰδεσιμωτάτου αὐθέντου καρδιναλλίου καὶ μεγάλου μαΐστορος· καὶ ἦν μὲν ὁ πύργος τῆς ἁγίας Μάρθας αὐτὸς ἔχει χρεία διὰ ἀνακτίσην, οἱ λεγόμενοι κάτικοι Χαρκῆται πάντες νὰ ἔνεν κρατούμενοι νὰ βοηθήσουσην τὴν ἀνάκτησιν, καθὼς ποιώσην οἱ ἐπίλοιποι τοῦ νησίου τῦς Ῥόδου. καὶ πάλιν οἱ τόποι τῆς θαλάσσου νὰ ἔνεν καλαβλεποιμένοι ἀπ' α[ὐτῶν] καὶ διὰ τὴν βλέπησιν αὐτὴν τῆς θαλάσσου ἔνεν σιασμένοι, καὶ ἔρχονται οἱ Χαρκεῖται οἱ λεγόμενοι Θο-

ρῶντα, καὶ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Χάρκην εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τῆς Ἁγίας Μάρθας, οὐδὲ ἔνεν ὑποτακτικοὶ εἰς τὸ πορισμοῦ κατὰ τὴν τάξιν τοῦ νησίου τῆς Ῥόδου, διὰ τοῦτο ἔνεν σιασμένοι τιμὰν ἢ [τουρ]κοπουλλέρις ἢ σινετονάρχος ἢ μπαλῆς τοῦ νησίου ἢ καστελλάνος ἢ πρώτιδες ἢ ἄλλοι εἰς τὸ ὄνομάν τος ἢ φραίρες ἢ σικουλλιέρις νὰ τοὺς ὁρίσῃ ἢ νὰ τοὺς στενέχει διὰ τὴν αὐτὴν βλέπησιν, παρ' οὗ ὁ αἰδεσιμώτατος καρδινάλλιος καὶ αὐθέντης Ῥόδου, τοῦ πίου νὰ ὀνομάσῃ καὶ νὰ ὁρίσῃ ἡ αἰδεσιμωτάτη του αὐθεντία. ἔτι δὲ νὰ ἔχωσην οἱ λεγόμενοι Χαρκῆτες χωράφια τὰ ὑπογεγραμμένα, διὰ νὰ σπέρνωσην καὶ διὰ τὸ ζωντόβολόν τος, τὰ κάτωθεν ὀνομαζόμενα. πρῶτον ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσου ἕος τὸν ποταμὸν τὸν λεγόμενον Κριὸν καὶ ποταμὸν Ποταμὸν ἕος τὸν τόπον Λασπλάκωμαν καὶ ἀποκεῖ ἕος τὸν τόπον τοῦ Τουρκάλλη τὸ σπήλεον καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἕος τὸν τόπον τοῦ Φαλία νὰ ἔλθει ἕος τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, καὶ αὐτοῦ ῥάλην ῥάλην ἕος τὸν Ἀνεμοκύζικον νὰ ἔλθει τὴν βρῆσιν τῆς Ὀρίας, καὶ ἀποκεῖ τρέφον τράφον ἕος τὸν τόπον τῆς Πλιαμάδιας νὰ ἔλθει ῥάλην ῥάλην ἕος τὸ Πρωτοσπήλεον, καὶ νὰ ἔρχετε εἰς τὸν τόπον τοῦ Ἐπιβάτες εἰς τὸν τόπον τῆς Λεγατίας, καὶ ἔρχετε εἰς τὸν τόπον τοῦ Μολινίβου ἕος τὸν τόπον τῆς Κρηθηρίας τὸ βουνὴν καὶ ἀποκεῖ κοντὰ εἰς τὸν ποταμὸν τὸν Πλάτην εἰς τὸ Καμάριν. ἔτι οὗτοι οἱ Χαρκῆται νὰ ἔνεν κρατούμενοι, ἵνα σπέρνωσιν σιτάρια, κρηφάρια, ὄσπρια καὶ ἄλλα, καὶ νὰ πλερεόνουσιν μουστὴν τὸ τέταρτον. ἔτι δὲ νὰ ἔνεν κρατούμενοι οἱ αὐτοὶ νὰ δίδουσιν εἰς τὸ ζοντόβολον τὸ μικρὸν, τόσον πρώβια, ὅσον τὰ κατζικὰ, εἰς ἅπασα κεφαλὴν καρτζία δόδεκα τὸν χρόνον, καθὼς ἐσυνηθήζει τοῦ νησίου τῆς Ῥόδου. ἔτι δὲ αὐτοὶ οἱ Χαρκῆται νὰ πλερεόνωσην εἰς ἅπασα μελισσῆ τὸν χρόνον ἄσπρον ἓν τῆς Ῥόδου κατὰ τὴν τάξιν τοῦ νησίου. ἔτι δὲ οἱ λεγόμενοι Χαρκεῖται πάντες οἱ κάτικοι τῆς Ἁγίας Μάρθας νὰ ἔνεν ἐσκουσάτοι ἀπὸ πάση παραγκαρίαν ἀπὸ τοῦ νῦ καὶ εἰς πάντωτε, καὶ ἀπὸ ξόλην καὶ ἀπὸ τὸ ζοντόβολόν τος, πρώβιον [καὶ κα]τζικὸν, νὰ μηδὲν πλερούσσουσην κανέναν τιρὶν ἢ βούτιρον ἢ καὶ διὰ τὴν μάδεχην ἢ ταγήν. ἔτι δὲ πάντες κάτοικοι Χαρκῆται τῆς Ἁγίας Μάρθας νὰ ἔχωσην δεουσίαν νὰ πανδρέβουσην τὰ παιδία τος τὸ ὅμησον μετρικὸν, ὁπόθεν τους φανεῖ εἰς τοὺς τόπους τοῦ Ὀσπηταλλίου τῆς Ἀρλεζίου, καὶ τὸ ἕτερον ὅμησι εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τῆς Ἁγίας Μάρθας. ἔτι δὲ αὐτοὶ οἱ λεγόμενοι Χαρκῆται νὰ ἔνεν ἐσκου-

σάτοι ἢ μπαλὲς τοῦ νησίου τῆς Ῥόδου ἢ καστελλάνος ἢ φοκιάλλιος ἢ φρέρες Ὁσπηταλλίου νὰ μυδὲν τολμίσῃ νὰ πάρῃ ἀπὸ τὰ καλά τος χωρὶς τὸ θέλημάν τος, ροῦχα ἢ ζωὰ ἢ ὄρνηθες ἢ πουλλιὰ ἢ μυζήθρες. ἔτι δὲ κανὶς ἀπὸ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν, ὁποῦ νὰ γενήσιν παπάδες, νὰ μυδὲν ἔνεν κρατούμενοι νὰ πλερόσουσην, παροῦ ὅτι ἔνεν συνεθισμένον εἰς τὴν Χάρκην. ἔτι δὲ αὐτοὶ οἱ Χαρκῆται νὰ ἔνεν κρατούμενοι νὰ πάρουσιν τὸ σιτάριν κάτω εἰς τὸ παραγιάλλην εἰς τὸν τόπον ἐκείνου, ὅπου νὰ ὀρδινιάσθη παρὰ τοῦ αἰδεσιμωτάτου καρδιναλλίου καὶ αὐθέντου. ἔτι δὲ αὐτοὶ ἡ Χαρκῆται τῆς Ἁγίας Μάρθας νὰ ἔνεν ἐσκουσάτοι τοῦ τούτου χρόνου εἰς ͵αυϟβ΄ ἀπὸ τὸν σεπτέμβριον καὶ τελειώνει ὅλον αὐτοῦ κατὰ τὴν τάξιν τοῦ νησίου, καὶ ἀποκεῖ καὶ ἐμπρὸς νὰ δίδωσην καὶ νὰ πλερεόνωσην ἅπαντα τὰ ἄνω γεγραμμένα, ἀρχάζοντας εἰς ͵αυϟβ΄ ἀπὸ τὸν σεπτέμβριον. ἡμεῖς δὲ τὰς λεγομένας τάξις ἀνεγνώσαμεν καὶ ἴδαμεν καὶ •οἰκοόσομεν, καὶ οἱ λεγόμενοι Χαρκῆται μὲ ταύτας τὰς τάξις ἦλθον ἔμπροσθεν ἡμῶν, διὰ νὰ τελιώσωσην. διὰ τοῦτο εἰς ἐκεῖνον, τὸ ἔχωμεν εἰς τὴν ἡμετέραν γνῶσιν, σπουδάζωμεν παήστα εἰς νησὴν τῆς Ῥόδου καὶ τῶν ἐπιλείπων νησίων ἡμῶν τοῦ Ὁσπηταλλίου τοῦ λεγομένου εἰς τὴν ἀνατολήν, διὰ νὰ ἔχωμεν ὑποτακτικοὺς καὶ κάτικους διὰ φύλαξιν καὶ βλέπησιν εἰς τὸ ὄνομαν τῆς καθολικῆς ἡμῶν πίστεως καὶ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ τοῦ λεγομένου Ὁσπηταλλίου, ὁπίος ἀνέστησεν εἰς τὴν ἐπίβλεψιν τῶν καθολικῶν ἀνθρώπων, καὶ οἱ ἐπίλιποι, βλέποντα τοῦτο, νὰ ἔχωσην καλὸν θέλημαν καὶ καρδίαν, νὰ ἔρχωντε νὰ κατικοίσουσιν εἰς τοὺς τόπους τοῦ λεγομένου ὀσπητίου ἡμῶν. διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ἵνα ἔχωσιν ἀγαθὸν καὶ καλὸν τέλος, ἐκτίστην καὶ ἐτελιώθην ὁ παρὸν λεγόμενος πύργος τῆς Ἁγίας Μάρθης καὶ τὰς γεγραμμένας τάξις καὶ συμφωνίες καὶ ὀρδινίες, οἵτινες εἰσὶν γεγραμμέναι, ὁμολογῶμεν καὶ στέργομεν καὶ βεβαιοῦμεν δι' ἡμῶν καὶ διὰ τοὺς ἐρχομένους μαΐστόρους τοῦ Ὁσπηταλλίου. οἱ πίοι Χαρκῆται ἐπερίλαβαν πύργον, τόπον καὶ χοράφια τὰ γεγραμμένα, καὶ ὄμωσαν, ἵνα κρατῶσιν καὶ φυλάττωσην εἰς αἰῶνας τὰς ἄνω γεγραμμένας τάξις δι' αὐτοὺς καὶ τὰ παιδία τος καὶ παιδία παιδίων εἰς αἰωνίαν μνήμην. καὶ ὁρίζομεν πάσα ἕκαστον τουρκοπουλιέριν, σινεσκάρκον, μπαλή, καστελλάνους, γραμματικὸν τοῦ νησίου, πρώτοιδες καὶ πάσα ἄλλον τόσον φρέριν, ὅσον σεκουλιέρην, νὰ μυδὲν τολμίσωσην νὰ ἐναντιειθῶσιν τὸ παρὸν θέλημαν εἰς τὰς

αὐτὰς γεγραμμένας τάξεις, παρ' οὗ νὰ τὰ φιλάττωσιν. ἐδόθη ἐν Ῥόδῳ ἐν τῷ ἡμετέρῳ παλατίῳ ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως ͵αυλγ' φευραρίου κδ' ὑπὸ τῆς ἡμετέρας μολίβδου βούλλας.

Apographum extat in tabulario Melitensi. Liber Bullarum 76, f. 173. Descripsit C. Hopf.

XXVII. 1499, martio mense.

Bajaset II. sultanus litteras dat ad ducem Venetiarum, Augustinum Barbadicum.

Σουλτὰν Παγιαζὴτ χᾶν, θεοῦ χάριτι μέγιστος βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ ἀμφωτέρων τῶν ὀπορῶν, Ἀσίας τε καὶ Ἐβρώπης, καὶ τῶν ἑξῆς, εἰς τὸν ἐνδοξώτατον καὶ ἐκλαμπρώτατον καὶ ὑπέρτιμον δοῦκα τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας τῶν Βενετιον, κύρον Αὐγουστηνοῦ Μπαρμπαδίκου, τὸν ἄξιον καὶ πρέποντα χερετησμὸν μετὰ τῆς προσικούσης διαθέσεος, πέμπομεν τῇ ἐκλαμπρώτῃ σου κατὰ τὸ παρὸν τὸν ἄξιον καὶ πεπιστευμένον ευγενὴν ἀποκρισιάριον σας, Ἀνδρέα Τζανκάνειν, ὅνπερ ἐστίλατε εἰς τὴν βασίλιαν μοῦ μετὰ τῆς γραφῆς σας, ἀπὸ τὸν ὑπίον καὶ ἀπὸ τὴν ἐνοίαν τῆς γραφόσας ἐπλυρωφωρέθεμεν περὶ τῆς ἡγίας καὶ καλωκαγαθίας σας, ἀνάφερεν δὲ καὶ περὶ τὴν καλὴν αγάπην, ἅπερ ἔχεται εἰς τὴν βασίλιάν μου, καὶ ἐχαρίμεν καὶ ἐφρανθίμεν τε, ἔτι δὲ ἀνέφερεν καὶ περὶ τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχωμεν διαμέσω μας, ὅτι να ἀνακαινωθῇ ἐν τῷ μέσῳ μας, ἀνάφφερεν δὲ καὶ ἄλας τινὰς ὑπόθεσις, ὅσας αὐτὸν ἐπαραγγυλέτε, τὰς ὑπιας ἐκαταλάβαμεν ὄλλας καλῶς· λιπὸν ἡ βασιλίαν μου τὴν ἀγάπην καὶ ορκοὺς, ὑποῦ ἔχωμεν μὲ τὴν ἐκλαμπρωτί σας διὰ μεσω μας, ἐναι βέβεα καὶ ἀπαρασαλέπτη, ὁσῶ της καὶ ἐκ μερὸς τῆς ἐκλαμπρώτησας φύλιτε τε καὶ τύρητε τὴν αὐτὴν ἀγαπὴν καὶ ὁρκοῦς μας, ἄει θέλει αὐξάνει καὶ στερεονη εἰς καλιον· τὸ ὅμιος ἐκ μερος τῆς βασιλίας μου τὴν ἀγαπὴν καὶ ορκοὺς μας βεβεα καὶ αλιθυνη να τὴν ἠξεύρετε. καὶ ὁ αποκρισιαριόν σας τὴν οπυρεσίαν αὐτοῦ καὶ τὸ χρέος καλῶς ἐτελιωσεν, καὶ ἀφ ὑμῶν πρὸς αὐτὸν τὸ πρεπον ἐγύνετον, καὶ ὁρυσα καὶ ἐστίλα αὐτον τοῦ να πλιρωφωρεσι τὴν ἐκλαμπρωτι σας περὶ τῶν ὑγιων μας καὶ περὶ τὴν καλὴν ἀγάπην μας, ἵνα ευφρανθιται. ἔτι δὲ ἐπαραγγιλιμεν τὸν ηροθὲν ἀποκρισιάριον καὶ τονες ὑποθεσες, τες μελι αναφερει ἐκ μερος

της βασιλιας μοῦ, καὶ δοτε τῶν αναφόβωλον πίστιν. ἐδωθίσαν ἐν τῇ αὐλι τῆς ἡμετερας σουλτανικῆς ἐξουσίας Κοσταντινοῦ πολεος ἐν μήνει μαρτιοῦ ιε΄ ͵αυϟθ΄.

Orig. chart. tabularii Veneti cum signo imperatoris aureo et caeruleo.

XXVIII. (circa 1500) 4. novembris.

Bajazet II. sultanus petit, ut Leonardus Lauredanus, dux Venetiarum, iubeat reddi pecuniam Turcis quibusdam ereptam.

Σουλταν Παγιαζητ, θεου χάρητι βασιλευς μεγιστος καὶ αυτοκρατορ ἀμφοτερον των ὑπίρων, Ασιας τε Ἐβροπης, καὶ των εξης, προς τον ὑφιλοτατον καὶ ἐκλαμπροτατον καὶ ὑπερτιμον δουκα της ἐκλαμπροτατης αὐθεντίας τῶν Βενετιων, κύρω Λεοναρδον Λορδα, χαιρην. γνοστον ἐστο τι σι ἐκλαμπροτητι, πὸς ἐμφανι οις τὴν Πορτην της βασιλιας μου εἰς ρεηζης ὀνοματι Ταουτης, καὶ ἀνεφερεν, πὸς ἐσοντας ἐδο ὁ ἀποκρισιαριον σας, ὁ μισερ Ἀνδρεας Γριτης, ὁ ἡριμενος Ταουτης ρεηζης ἐξεβην με την γριπαριαν του απο τὴν πολιν, καὶ ἡπιγενεν δια σιταρην εἰς το μερος της Ἐγριπου, καὶ ἡπιγενοντας ἀπαντισαν τον τοια κατεργα εδικα σας εις το μερος της Σκιατος, καὶ ἐβαλαν τον εις τὴν κατζαν, δια να τον πιασουν με το καραβην του, καὶ ἡδοντας ὁ ἡριμενος Ταουτης, ὅτι ιοδεν ὑπορι να ἐγλιτοσουν, ἐσεβην εἰς την βαρκαν, δια να φιγοον εἰς την γιν, καὶ ὑπιραν με αυτους καὶ διω σακουλια ασπρων, καὶ ἡχεν το καθε εναν σακουλιον ἀπο ἡκοσιπεντε χιλιαδας ασπρα, το οπιον φευγοντας ὁ Ταουτης με την βαρκαν ευγίκεν εις την γιν με τοὺς συντροφους του, καὶ εγλιτοσεν, καὶ τα ασπρα με τα διω σακουλια απομιναν εις τὴν βαρκαν· ληπον εσονσαν ἡ εδικι σας αποπισον, καὶ ἡπιραν ἐκηνα τα σακουλια τα διω με τα ασπρα, ληπον ἡστερον ἐγνορισαν, πὸς ἰνε ἀγαπιμενον, καὶ ἐλαλισαν τους, καὶ εδοσαν τους τὴν γριπαριαν τους, καὶ το ἐναν σακουλιον με ἡκοσι ἐξι χιλιαδες ασπρα, καὶ το αλο σακουλιον με ἡκοσι πεντε χιλιαδες ασπρα ἐκρατισαν το, καὶ δεν τους το εδοσαν. δι ετουτο να ὁρισης ἡ ἐκλαμπροτισου, να ἐβρουν τους σοβρακομιτους, ὁπου ἐπιασαν εκηνιν την γριπαριαν, καὶ να ὁρισης, να στρεφουν καὶ τα ἐπιλιπα ασπρα τες ἡκοσιπεντε χιλιαδες, καὶ να τες παραδοσετε του σκλαβου μου, του Μουσταφα, να τα φερι εἰς τὴν Πορτην της βασιλιας μου, ὁς καθὸς πιουμεν καὶ ἡμης προς τοὺς

εδικουσας, επιδην όταν ύτον καὶ ὁ αποκρισιαριον σας ὁ μισερ 'Ανδρεας εδο, τον επαραγγιλαν περι ἐτουτην την ἡποθεσην, τὴν ὁπιαν εγρικισαν. ληπον πιησεται, πλεα ο ἡριμενος Ταουτης να μὴν ἐλθι να λαλισι εις τὴν βασιλιαν μου, κατα την αγαπην καὶ φιλιαν, ὁπου εχομεν διὰ μεσον μας, δια να αὐξανι την καθεκαστην. ἐν Κοσταντινου πολει μηνι νοεβριω δ'.

Ex orig. chart. tabularii Vindobonensis descripsit E. Birk.

XXIX. (1501) 19. iulii.

Respublica Florentinorum sultano Bajazet II. commendat Georgium Bartolum.

Τῷ μεγάλῳ αὐτοκράτορι τῆς ἀμφοτέρας ἠπείρου τῇ ἰουλίου ιθ' μηνός.

Μέγιστε αὐτοκράτωρ καὶ ὑψηλότατε αὐθέντα κτέ. θαυμάσαντες ἤδη ἐκ πολλοῦ καὶ τὴν εἰς ἡμᾶς φιλανθρωπίαν σου καὶ εἰς ἅπαντας δικαιοσύνην, ἀμφοτέρας δὴ βασιλικὰς ἀρετάς, ἠλπίσαμεν ῥᾳδίως οὐκ ἄλλην ἐν ἀμφοῖν ἔσεσθαι ἐν τοῖς τῶν ἡμετέρων πολιτῶν πράγμασι καὶ ἐμπορίαις. ἄγει παρ' ὑμῖν Γεώργιος ὁ Βάρτωλος καὶ ἐπιτροπεύει τὴν νασίων ἡμετέρων πολιτῶν ἐμπορίαν, ἐν ᾗ χρεωστὴν καὶ ὀφειλέτην ἔσχε πολλῶν χρημάτων 'Ανδρέαν τινὰ Γρεττὸν, ἄνδρα ἐνετὸν, οὗπερ, ὡς ἐχθροῦ, πάντα κατέλαβεν καὶ ἐδήμευσεν ἡ ὑμετέρα ὑψηλότης, ἐπεικοῦσα, ὡς βούλοιτο πᾶσιν τὰ σφέτερα ἀποδοῦναι, ὅστις καὶ γραφαῖς καὶ μάρτυρσιν ὀφείλεσθαί τι αὐτῷ δείξειεν· ἐν τούτοις καὶ οὗτος ὁ Γεώργιός ἐστιν, καὶ ὡς ἠκούσαμεν, πάντα ἐποίησε τὰ εἰς τοῦτο καθήκοντα, μηδέπω δὲ ἀνέλαβεν τὸ ἑαυτοῦ, ὅτι ὑποψία τίς ἐστιν, μὴ εἶναι ἀληθὲς καὶ δίκαιον τοῦτο τὸ ὀφείλημα· ἡμεῖς δὲ, οἵπερ ἴδμεν τὴν καλοκἀγαθίαν καὶ δικαίαν φύσιν [τῶν] ἡμετέρων πολιτῶν, οὕτως εἶναι πιστεύομεν, καὶ διὰ τοῦτο συνιστῶμεν ἐκείνῃ αὐτὸν, καὶ ἱκετεύομεν, ὅταν καὶ γραφαῖς καὶ μάρτυσι ἀπ' αὐτοῦ δειχθείη οὕτως εἶναι, ἀποδόσθαι αὐτῷ τὸ ἑαυτοῦ, ὥσπερ καὶ δίκαιον· εἴη γὰρ ἂν μὴ οὕτω ποιήσαντι ἄδικον καὶ εἰς τὸν θεὸν ἀσεβὲς, οὗ μακρὰν ἀφέστηκεν ἀεὶ ἡ ὑμετέρα ὑψηλότης, καὶ ἀνάξιον ἐκείνης τῆς εὐδοξίας, ἥπερ ἐπὶ δικαιοσύνῃ παρὰ πάντας ἀνθρώπους ἠξίωται καὶ δεδόξασται, καὶ ἐπὶ τούτοις ἡμῖν ἔτι ἥδιστον καὶ ἐν μεγίστῃ χάριτι τιθέμενον. ἔρρωσο.

Extat in registris tabularii Florentini.

XXX. (1502) 20. ianuarii.

Achmet Pascha litteras dat ad ducem Venetiarum.

Ὑψιλώτατατε, ἐκλαμπρότατε καὶ ὑπέρτιμε δοὺξ τῆς ἐκλαμπροτατης αὐθεντίας τῶν Βενετιῶν καὶ κατὰ θεὸν πάτερ. ἐξ εμοῦ τοῦ Ἀχμὰτ πασια τοῦ Χερσεκ και προτου βεζηρει του μεγαλοῦ αυθεντος τὸν αξιον καὶ πρεποντα χαιρετησμῶν μετὰ της προσικούσης διαθεσεος πιουμεν τι ἐκλαπροτι σου καὶ τα ἑξης. γνοστὸν ἐστην τι σει ἐκλαμπρότι, τὸ ἐκπαλε απο τῶν γονεον μου ὑτὸν καθάρει φιλια ὥσπερ συγγενια ἐπαλιλῶν, ἐβρησκομενος δε κατα το παρῶν σ το υπερτίμαν, ὅπερ ἐβρισκομεν, ἠγοῦν πρότος βεζηρης τοῦ αὐθεντός μου, δὲν με φενεται ἀξιῶν οὐδὲ πρεπῶν ὑς το να ἡβρίσκο στεμαχισμενει με τῶν μέγαν αὐθεντην, καὶ να πιραζεστεν το καθεκαστην, ὁπίον την δυνάμην καὶ ἐμπορεσην τοῦ αὐθεντως μου. γνωστὸν ἐστο τη ἐκλαμπροτι σας, δι αυτα ἐφανὴν καλὸν, καὶ ἐσουντιχα ἐδο μετα τοῦ μισερ Ἀνδρεα Γριτι, δστης ὑσὴν φιλος μεν ακριβος παρα τας αρχας καὶ πρακτικος και ἠδιμων, με τοῦ ὁπιὸν ἐσουντιχα σ την ὑποθεσὴν τουτὴν τουτεν χρια. ἐρχεται δὲ αὐτου, και τα, ὅπερ θέλι ἀναφερειν σ την ἐκλαμπροτι σας, δοτε τῶν δε πιστὴν σ τα παντα, ης ὑ τι θελι ἀναφερει, ὅτι ὑς την λογει ἐδικην μου ὁδίο, και εἰς τὰ θελει ἀναφερειν, πισεται σπουδεος ὑπερ το ἀναπαύτατε, ὑς το να εχομεν απιλογον με σπουδὴν μετα τοῦ αὐτου μισερ Ἀνδρεα, δια να σεβο σ το μεσον, να δεηθο τον αὐθέντα μου, μι πος και τις τῶν καιρον τῶν ἐδικόν μου δινιθο να πισι ὑρεινὴν, διὰ να βαλω εἰς τόπον το πατροπαραδοτον χρεος υς το να λιφεται απο πολους πιρασμους· δι αυτον ἀναφερνει, ὅτι το μελι να γενει, να ενε σύντομον, πρην φτασην ὁ αὐθέντης μου, και σαλεφι απο τον θρονον του, δι οὐ μετα το σαλευμα ὑθελεν πεσὴν δισκολια, καὶ ὁ θεὸς γινοσκην την διαθεσην, ποῦ ἔχω σ τὴν ἐκλαμπροτην σας, ὁπια δεν κρενι να ἐναι ὀλιγοτερην ἀπο οτι υτον τῶν γονεον μου. ἐ ν Κ ο σ τ α ν τ ι ν ο υ π ό λ ε ι μ η ν ι ι α ν ο υ α ρ ι ο υ κ΄.

Orig. chart. tabularii Veneti.

XXXI. (1502) 24. martii.

Achmet Pascha litteras dat ad Andream Grittium.

Ἄχματ πασιας, προτος βεζηρης τοῦ ἐκλαμπροτατου μεγαλοῦ αὐθεντὸς, πρὸς τὸν εὐγενέστατον καὶ ἐντιμότατον καὶ κατὰ θεὸν ἀδελφόν μι, μισερ Ἀνδρεα Γριτει, χερήν. τῶν ἀξιῶν καὶ πρέποντα χαιρετισμον μετα της προσηκουσης διαθεσεος πεμπομεν τι εὐγενιαν σου. γινοσκε δὲ κατα το παρῶν, πὸς εἰς τοὺς κοποὺς καὶ πιρασμοὺς, ὁποῦ ἐλάβαμεν ἡ δίω μας εἰς τουτὴν τὴν ἡποθεσην τὴν εὐλογιμένην, τὸ τέλος ἦλθεν καὶ ἀποκαταντισεν εἰς τὸ μόδον, ὁποῦ τὴν θέλης ἐγρικύσει ἀπὸ τὰ καπίτουλα, ὁποῦ στέλομεν αὐτοῦ μὲ τὸν σκλάβον τοῦ αὐθεντός μας, τὸ ὁπίον ὁ θεὸς ἤξευρι, τί κοπούς καὶ ἀγανανακτίσες ἔλαβα εἰς τουτὴν τὴν ἡποθεσὴν, ὅπιες δὲν ἥμπορο νὰ σε τες γράφο, ἀμὴ ἀπὸ τὸν σεγρετάριον σας, τὸ μίσερ Ζαχαρία, θέλης πληροφορέθι παν πραμα, ἐπιδὴν καὶ αὐτὸς τοσὸν ἐπιρακτιν καὶ τοσοὺς πολεμους ὑπιρεν, ὅτι δὲν ὑποροο να σε το γραφο, πλὴν ἔκαμεν ὅλον ἐκυνον, ὁποῦ ἠμπόριε ὡς καλὸς δοῦλος τῆς αὐθεντίας, καὶ ἀπὸ αὐτὸν δὲν ἀπομηνεν τοσον εἰς ἐμας, ὅσαν καὶ μεσα ἐς τὸν αὐθέντα. ληπὸν ὑποθέσες ἀποκαταντισαν εἰς τὸ τέλος, ὁποῦ τες θελῆς ἐγρικύσει ἀπὸ τὰ καπίτουλα, ἐγὸ δὲ καὶ ἐπίησα ὅλον ἐκυνον, ὁποῦ ἐδινόμην, καὶ ἀπὸ μένα δεν απομινεν ἡ διαφορες, ὁποῦ ἐπεσαν εἰς τὸ μέσον, καὶ δὲν ἴναι μεγαλες, ὁποῦ νὰ μὴν ἔχουν ῥεμεδίων. ληπὸν ἡ αὐθεντία ἐναι φρονιμει, καὶ ἂς πιήσει ὅλον ἐκηνον, ὁποῦ θελι ἡ γνόσι καὶ ἡ φρονησις, καὶ ἂς ἀπιλογισι, ὡς καθως πρεπι. ἀλον δε σε ἀξιοῦνμε, ὅτι να βαλης, να μας καμοῦν καμούχαδες μαυροὺς με χρισαφὴν, ὡς καθος τους σιρνομεν εδο δια τολαμαδες· τὸ ὅμιος και ατλασια σκοῦρα γεργανέα, με χρισαφὴν, καὶ αὐτὰ διὰ τολαμάδες. στέλομέν σε καὶ ἡμῆς διὰ μικρὴν ἐνθιμισὴν σαμοῦρια ταβλες τεσερες καὶ ἀπο κιλιες ῥύσου ταβλες τεσαρες και τζαμελοτα μαυρα κοματια ἐξι καλὰ καὶ χάλσια τρία μογαλα φυνα, περσικὸν καματον. οὐχι αλον, μόνον να ἦσε καλα πάντοτες. ἐν Κοσταντηνου πόλι μινι μαρτίου κδ΄.

Orig. chart. tabularii Veneti.

XXXII. 1502, 5. iulii.

Achmet Pascha litteras dat ad Andream Grittium.

Ἐξ ἐμοῦ Ἀχματ πασια καὶ βεζήρει τοῦ ἐκλαμπροτάτου αὐθεντός πρὸς τὸν εὔγενι καὶ ὑγαπιμένον μου ἀδελφὸν μισὲρ Ἀνδρέα Γρήτι τὸν ἄξιον καὶ πρεπόντα χαιρετισμὸν πέμπομεν τὴν εὔγενιαν σου. γινοσκε, πος ἦλθεν ὁ παρὸν Νίκολος ὁ ἀνθροποσου εἰς τεις δυω του νὸν μηνος, καὶ με αὐτὸν ἐλάβαμεν τὴν γραφήν σου, που ὄτον γραμένι εἰς τας κθ′ τοῦ μαΐου, ὅπιαν ἤδομεν μετα χαρᾶς, καὶ ἀπο αὐτισου της γραφης ἐκαταλάβαμεν τὰ πάντα, καὶ πὸς με τὴν βουλὴν τῆς αὐθεντίας με ἀπιλογίθης, διότι τὴν γραφὴν, ὁποῦ σοῦ ἐπροεστίλαμεν, ἐδιξες στον την, καὶ εὐχαρίστισαν, ὅπιον καὶ ἥμης τὰ ὅμια εὐχαριστιθιμεν, καὶ νὰ ἐγνορίζετε, πὸς ἡ παλεα ἀγαπι καὶ χρέος καὶ διάθεσις, ἣν ἔχω ἀπὸ τοὺς γονέους μου, ἤφερεν ὁ θεὸς με σηνδρομήν μου ἐγίρυσα καὶ ἤφερα τὴν ὑποθεσην εἰς ἀγαθον, ὅπιὸν πρέπι καὶ ἡ αὐθεντια να εγνορίσει, ὅσὴν βοήθια καὶ σηνδρομὴν ἐπίησα καὶ νὰ τὸ εὐχαριστῶ, ὅμος μὲ τὴν ἄλιν μου τὴν προτὴν γραφὴν σὲ ἐπιλογίθικα, πος ἐναι ἀδυνατον διὰ μέσου τοῦ ῥιγος τῆς Οὐνκρίας νὰ γένι ἀγάπην, τορὴν λέγο σε, πος ἐπέσα ἧς τα ποδαρια τοῦ αὐθεντός μου, καὶ μὲ πολι δεήσει καὶ παρεκαλεσην ἐστρεξεν καὶ ἐσηνκατεβην, να ἐλθι ὁ ἀποκρισιάριον σας, καὶ να ελθι και τον Οὔκρον, δια να τελιόθι ἡ δουλία, ὅπιον το να σοσι ἡ γραφι σας, τοῦτον ἠστέρει εὑρεθὴν ἐδὸ καὶ γραφὴν τοῦ ῥίγος τῆς Οὐνκρίας γιρέβοντας ὁρκομάτικον, να στιλει ἀποκρισιαριον του, ὅπιο ἐδοκαμέν του ἀδίαν, διὰ να στιλι ἀποκρισιαριον του, δι' αὐτὸν στιλεται και ἐσης τοὺς εδικούσας τῆς θαλάσου, δια να ἐβρεθοῦν ὁμοῦ εδο, να τιλιοθὴ ἡ δουλια, δι ου ὅλες τε; δισκολιες καὶ τὰ ζητιματα, ὅσα ἠξευρης, ὅλα ἐδιόρθοσα τα. δι' αὐτου πρεπι, ὅτι συντομοτερον να φανι ὁ ἀποκρισιαριον σας, δι' οὐ εἰς τετιων ὀφελιαν δουλίων δεν πρεπι να γενιται μακρός, δι' ου την δουλιαν σας κατὰ τὴν ὀρεξην σας ἐδιόρθοσά την, και λόγος ουται δισκολια καμιαν δεν ἀπομινεν περι τουτου. καὶ οὕτος ἂς ἴστεν πλιροφορεμένι. Εν Κοσταντινου πολι εν μινι ἰουλιου ε′ ͵αφβ′.

Orig. chart. tabularii Veneti.

XXXIII. 1502, 5. iulii.

Achmet Pascha litteras dat ad Andream Grittium.

Εὐγενι καὶ τετιμημενε ακρι ἀδελφε, μισερ Ανδρεα Κριτι. των ἀξιων και πρεποντα χαιρετησμον πεμπομεν της εὐγενείαν σου. γινοσκε δε, πος απο του ἀνθροπου σου, του Νικολάου, ἐμαθάμεν περι την ἠγίαν σου και ἐφρανθιμεν· δμιος και περι της αυξισεος και τιμης, οσην ἐλαβες, ὑπιον ὁ θεος να σε αὐξυσει εἰς πλεοτερην τιμην καὶ αὔξιαν, διὰ να το ακουτομεν και ἡμης να φρενομεθαν, δι' οὐ, σαν το γινοσκε ὁ θεος, απο φιχις μας σε ποθοῦμεν και αγαποῦμεν, ὑπιον ας ισαι βεβεος, δτι συνδρομην και βοηθια εγυνεν ης τουτὴν τὴν υποθέσον τι[ς] αυθεντιας. πρεπι, να το ἡξευροῦν και να το εγνοριζουν απο εσενα, δι οὐ ληποντα σου κανενα τιποτε δεν ἐδιορθονετων, ὑπιον ἤσε ἡ ετια πολοῦ ἀγαθου εἰς τὴν ὑποθεσην της διορθοσεος, και βεβεονο σε, πος με την αλην μας γραφην, που σε ἔγραφα, δὲν σε λεγο εις πλατος, δι' ου ἡξευρο, πος ἐκυνι θελης την διξον της αὐθεντιας, πλὴν ο τουτην, που σε γραφο χωριστα, λεγο σε, πος εἰς τα ζητιματα, ὁποῦ ἡξευρης, ἤγοῦν εις τα καστρη τοῦ Μορεος τὰ ἐγιρεβεν ὁ μεγας αὐθεντις. ηχα τοσα, να δεηθο και να πισι, ὅτι ἐπιησα καὶ επαρατιθην τα, και ουτος ας ισαι βεβαος· ὅμιος και εἰς το ζητιμαν, ὁποῦ ἐζιτισεται διὰ τους Οὐνκρους, και αυτα εσηνκατεβην να στιλουν και αυτα αποκρισιαριον τους, ὁς καθος γραφο εις την αλην μου γραφὴν, καὶ ὁσαν ελθεται, θελι ἤστε ἡ δουλια τελιομενη, ὁσαν θέλετε. ὑπεου ης οσα σε γραφο, πισαι, να τα βαστας ἠποκιμενα και βεβεα, δι ου διπλαδα καμιαν ης το μεσον δε ενε ουτε δευτερος λογος. δι' αυτα λεγο σαι, ὅτι παραυτα που να ἤδης την γραφην μου, με πασαν σπουδην ἐξορθοσεται αποκρισιάριον σας, και στιλετε τον, δια να τελιοσι την υποθεσην, και καμε να βεβεοσης αυτου την αὐθεντιαν ης, ὁσον σιδρομην καὶ βοηθια ἐποιησα ης τουτην την υποθεσιν, δια να γνορισουν την παλεα αγαπην, την ἤχα και εχω εἰς αὐτήν. αλον οὐχει. καὶ ὁ θεος να σε βοηθι. Ἐν Κοσταντινου πόλι ἐν μηνι Ἰουλιου ε' ͵αφβ'.

Orig. chart. tabularii Veneti.

XXXIV. (1502) 29. octobris.

Bajazet II. sultanus petit a Leonardo Lauredano, ut reddi iubeat musulmanos servos factos.

Σουλταν Παγιάζητ, θεου χαρητι βασιλευς μεγιστος καὶ αυτοκρατωρ ἀμφοτερων των ὑπύρων, Ἀσίας ται Ἐβρεπης, καὶ των ἐξῆς, εἰς τον ὑψιλοτατον καὶ ἐκλαμπροτατον καὶ ὑπερτιμον δουκα της ἐκλαμπροτατης αὐθεντιας τον Βενετιων, κορο Λεοναρδον Λορδαν, χαιρην. γνοστον ἐστο τι ἐκλαμπροτι σου, πὸς στελομεν τον παρον σκλαβων μας τον Μουσταφα δια την ὑποθεσην των μουσουλμανον, ὁπου εταρθισαν ἐκ την Ἀγιαν Μαυραν, ληπον ἐσοντας αυτου, να ὁρισει ἡ ἐκλαμπροτισου, να ἐκσετασουν εἰς ὁλους τους τοπους καὶ καστρια, ὁθεν ἐβρεθουν πεδια, γινεκες, ἀνδρες, μικρους, μεγαλους, να τους παραδοσεται του παροντος σκλαβου μου, να τους φερι εἰς την βασιλιαν μου, ἐπιδην στελομεν σας καὶ το καταστιχον την ἡ ποσοτιτα, ὁπου ἐπομηναν αὐτου σκλαβι, απο μικρου ται καὶ μεγαλους· δι ἐτουτο πρεπει κατα τὴν σιμφονιαν και καπιτουλα, ὁπου εχομεν δια μεσον μας, ὁτι να καμετε ἐξεταξην κατα ἀκριβιας, να ἐβρεθουν ὁλα τα σκλαβια, ὁσα ἤναι ἧς το καταστιχον, ὁπου σε στελομεν, να ελεφτιροθουν, καὶ ἡ ἐξεταξης να γενι εις ὁλους τους τοπουσας εις ἐκηνους, ὁπου τα ἦχαν και ἐμαθαν, πως γενηται ἡ αγαπι, καὶ επουλισαν τα, καὶ ἐκηνους πρέπει να ὁρισεται, να τα ἐβρουν, ὁθεν τα επουλεσαν, δια να ευγουν 'τα σκανδαλα εκ το μεσο μας, ὡς καθος πιοομεν καὶ ἥμης προς τους ἐδικουσας, επιδι ενε χρια, να ευρεθουν ὁλι, ὁσι απομηναν αυτου σκλαβι, κατα την σιμφονιαν μας, καὶ περι ετωυτου πλεα αφορμ[η] να μην εχομεν να σας γραφομεν, δια να αὐξανι καὶ ἡ αγαπι μας την καθεκαστην. ἐν Κοστατνινου πολει μηνι οκτοβριου κθ'.

Ex orig. chart. tabularii Vindobonensis descripsit E. Birk.

XXXV. 1502, 14. decembris.

Bajazet II. sultanus et dux Venetiarum constituunt conditiones pacis.

Σουλταν Παγηαζητ χαν, θεου χαρητι βασηλευς μεγηστης και αυτοκράτορ αμφωτέρων των ηπηρων, Ασηας ται καὶ Εβρωπης, και των ἐξῆς, υς των υφηλοτατων και εκλαμπρωτατων και υπερτημων τουζηων

της εκλαμπρωτατης αυθεντηας τῶν Βενετηων χαιρην· ὑς ετουτων των καιρων απε της Βενετηας των αυθεντον υς την μεγαλη μου Πωρτα ηρθεν ἀποκλησηάρης, καὶ ως εγυρεψας, ηνα γενη ης τη μεση αγάπη, και εγω την αγάπην εστερξα την απανου ης αυτην, ωτη της Αγηας Μαυρας το καστρων με των λαων, ωπου εχη, και με το νησην του καὶ με τους ανθρωπους του και με των καστρου ωλες τας λουμπαρδες μηκρες και μεγαλες και με τα σκαιπετα και με τα αλα πραματα του, ηται και αν ενε, ὥλα να τα δωσουσην, και ω τοπος, ὥπου επαρτη ἀπο του Τζηρνου των ηγοιων απ' εκήνων των καιρων, ωπου των επῆρα εγω, ητη καὶ αν ηχαιν, καὶ ωρηζεν, εκη θελη να το ηχαιν απο πρωτα, υνα το ηχασην δυστη ὕστερα η αυθεντες της Βενετιας, ωλα να τα δόσουσην· ωμος απε την Πόρτα μου τῆν μεγαλι ενας εμπηστεμενως ἀνθρωπος και απε των αυθεντων της Βενετηας παλε ενας καλως ανθρωπος να παγουσην απανου ης εκηνους τους τωπους, και μετα καθαρηα και φανερα σηνορα των να χορηστουν και να δωθουν χωρης λογων και ωχλησην, και ν' ακουτη η ωχλησῃ απε την μεση, και με των αποκλησιαρη της Βενετηας εδου σ την Πορτα μου την υψηλοτατην, ωνταν εκαμναμεν λωγων δηα την αγαπην, και υβγασην της Αναπολης ανθρωπη, και επηρασην απε των Μορεαν σου πάσηδες και αλους τημαρατηδες, σηπαχηδες απ εκεινους, ὥσι και αν ενε κρατημενη, ωλους να τους δοσουσην με η τη ἐχουσην, και μην τω ν' απομηνι ενα τηποτες, και εγω πάλε υς των καιρων, ωπου υτων εδο ω ἀποκλησηαρις, η τη αν επαρτην απε τα καραβηα, και υ της επηαστην ης τους γηαλους, ωπγη ευρεθουν, να τους δώσο. και το νησην της Ζακητας, ωπου εδηδασην δηα τ'εκηνον πασαν χρωνων πενταχωσηα φλουρηα, παλε πασα χρωνω να δηδουσην δια τ'εκηνο πενταχοσηα φλουρηα σοστα. και δηα της Αναπολης και τῆς Μονοβασηας τα σήνωρα να ελθη απ εκοινους καλως ανθρωπως, και να παγη παλε απε την μεγαλη μου Πορτα εμπηστεμένως ἀνθρωπος, και να υδουσην της Αναπολης και της Μονοβασηας τα σηνορα, και να φανεροθην πασα ενε ης των τοπον του, και εγω παλε εκηνων την αγαπην να την στερξο, και ωμνο με μεγαλους ωρκους, ωτι μα των θεον, ωπου επλασεν των ουρανων και τηνη γην, ωτη με τον τουζη της Βενετήας και με τους ἀλους τους αυθεντες και με τ εκηνον τους ανθρωπους και εκηνον τους τωπους, ανθρωπους και με τα καστρηα τον και με τους πηργους των

και μετ εκηνων ανθρωπους με ωλους, ωπου σηκονουσην του αγηωυ Μαρκου των φλαμπουλων, και με ωλους τους τωπους των, θαλασαν και στερηαν, με τους τοπους και με τα χωρηαν, ωπου ἐχουσην ετουτων των καιρων ης τα χερηα των, και ωπγηους τοπους θελουν παρη απε τορα και υστερα απε τους χρηστηανους, ωπου να μην ηνε ης τω σηνορω μου, και να μην με διδι χαρατζη. και με της Ναξηας το νησην και με τα αλα νησηα, ωπου ενε προς εκινης, να ενε ης την μεση μας φηλησν και αγαπη. και απε τους σαντζακπεηδες μου, ωπου ενε υς τους τοπους μου, και απε τους σουπασηδες μου και απε τους τημαρατιδες μου και απε ώλους τους σκλαβους και δουλους μου ουδε κανης τους τοπους των και τα καστρα των και τους πηργους των και τους ανθρωπους των κανης να μην βλαφι ουδε ζημνη, ως και αν βλαφη κανης απε τους ανθρωπους μου εκηνον τους τοπους η τα καστρηα υ τους πηργους των υ τους ανθρωπους των, εκηνην την ζημνηαν και την βλαβην να την βαλο ης των τοπον της, και εκηνους, ωπου εβλαφασην, να τους πεδεφο, σαν πρεπη. και εκηνη παλε ετζη να το παρουν απανου των, ωτη τους τοπους μου και τα καστρα μου και τους πηργους μου και τους ανθροπους μου απ εκηνον των αυθεντων και απε των αρχωντον και απε τους ανθρωπους των ουδε τηναν κακων και ζημνηαν να μην πησουσην, και αν κακων η ζημνηαν πησουσην, εκηνων το κακων και την ζημνηαν να τα βαλουσην ης των τωπων του, και εκηνους, ωπου θελουν πηση του κακων, να τους πεδεφουσην, σαν πρεπη. και εκηνων τον αυθεντον υ πραματευταδες και υ ανθρωπη των και ωλη, ωπου ταξηδευγουσην, ωπου να ενε ης τω ωνομα της Βενετιας ης τους εδηκους μου τοπους απο στερηαν και θαλασαν με το κατεργων η με μεγαλων καραβην η με μηκρα καραβηκ ης την Πόλοι και υς των Γαλαταν και υς την Τραπεζωντα και υς των Καφαν και υς αλους τωπους εδηκους μου παντα ωντα θελουσην απο μεσα και απο ωξο του λεμου της Καληπολης να πασην και να ελθουσην. και απε τωυς τωπους τωυς εδηκους μου ωπγηα καραβηα μου υ κατεργα μου η αρματεζμου θελη των πραματευταδων μου να ενε θελη εδηκα μου νανε ανερευθουσην ης την θαλασαν με τα κατεργα της Βενετιας, να εχουν ὁς με των αλων φηληαν και αγαπην, και να μην πησουν υς των αλων κακων και ζημνηαν· καὶ παλε εκηνων τα καράβηα και τὰ κατεργα και υ αρμαδες των αν ευρεθουσην

ης την θαλασαν με τα καραβηα μου η με τα καραβηα των πραματευταδων μου και ανθρωπον μου, να περασουν και να πασην με φηληαν και αγαπην, και να μην πησουν ζημνηαν και κακών· και οντα ελθουσην εκηνες τας μερηες απο αλους τοπους κλεπτικαις και κρουσαρηκαις μπαρτζες η κατεργα ο αλα καραβηα, η βενετηανη να μην τα αφηνου-ν-α εμπενουν ης τα νησηαν των η υς τα λημονογωνες, και αν εμπουσην, να μην τα αφηνουσην να στεκουντε, και ουδε να τους δοσουσην ενα τηποτες δηα θρωφη και ζωης, και αν ημπορεσουν, να τα πιασουν, να τα πηασουν, και να τα πησουσην τα μεγαλα κακα, και αν δεν ημπορεσουν να τα πγηάσουν, ωσων ημπορεσουν να τα δηωξουν, και να μην τα αφηνουν εκη· ετζη και εγω ης τα νησηα μου και ης τας λημογωνες μου ωπγηα κακα και κρουσάρηκα κατεργα υ μπαρτζες ο φουστες η αλα καραβηα ελθουσην, να μην αφηνο να εμπενουσην η να στεκουσην, και να μην τους δόσω δηα ζωης εναν τηποτε, και αν ημπορεθη να πγηαστωυν, να τα πγηασωμεν, και να τα πισωμεν του κωσμου τα κακα, και αν δεν ημπορεθη να πγηαστουν, ωσων ημπορεθη, να τα δηωχνωμεν, και να μην τα αφηνωμεν εκη. και απε την Βενετηαν κανης αν ελθι υς τους τωπους μου και αυθεντηες μου, και με κατην αν πιση πραματηαν, και περι να δοση τα ασπρα του, αν πιση πονηρηαν, και φηγη και παγενη, αν ευρεθη εκηνος ω ανθρωπος εκη, και ελθη εκη, κανης με των ωρησμον μου, και γηρεψη το πραμα του, να το ωρησουσην, και να το παραδώσουσην τον νηκοκηρη του. και απε τους εδηκους μου τωπους και αυθεντηες κανης αν μπαγη υς την Βενετηαν, και με κατην αν πισι πραματηαν, και περη να δωση ωλα του τα σταμενα, αν πηση πονηρηα, και φηγη απ εκη, και φανερωθη, πος εφηγεν, και ηλθεν εδο, και εγω να ωρησο, να δοση εκηνου το πραμα του. και υς τους τωπους μου και αυθεντίες μου αν δανηστη κανης, η κατι κακων πιση, και φηγη απ εδω, δηα τ'εκηνων κανης αυτεστως να μην πγηαστη. και των αυθεντων της Βενετηας δηα τα ετωλωγως να μην ελθη, ο μοι αν παγη και σταθη ης τους τοπους των και αυθεντηες των· και εγω παλε ετζη να πησο. και ω μπαηλως αν θελη με την φαμεληα του, να ερχετε υς την Πολη, και κωντα εναν χρωνων να στεκαιτε, και περη να σοση χρωνος, παλε να παγενη· και αν θελη χωρης την φαμεληα του, να ελθη, και να μην ενε απε τους μεγαλους αυθεντες τοις Βενετηας, και ο τη πραμα

μελησῃ, να τω υδη, και περη να σοση χρωνως, εκηνως να παγενη, και υς εκηνου των τωπων αλως σαν εκηνων να ελθη. και απε την Βενετηαν σκλαβως αν φηγη, και υς τους τωπους μου ελθη, αν γενη μουσουλμάνως, ωνταν ελθη εκηνως, οπου των ηχαι, να δωθη δηα τ'εκηνον χηλια ασπρα· και αν δεν ελθη εκηνως, ωπου των ηχεν, και στηλη πιτροπον του, εκηνα τα χηλια ασπρα των πητρωπον του να δωθουν· και αν ευρεθη απανου εις την χρηστιανοσην του, να δωθη ω σκλαβως ετζι, σαν ενε· ετζη παλε απ εμας αν φηγη σκλαβως, και παγη πρως εκηνους, και εκηνη παλε ετζη να πησουσην. και της Βενετηας τα καραβια υς τους τωπους μου ωνταν ερχουντε, και ευγη ανεμος, και τζακησῃ, ως η ανθρωπι εγλητοσουσην, να ενε ελευθερη, και αν γλητοση απε τα πραματα των, να δωθη πασα πραμα εκηνων, ωπου το ήχεν· και απε τους τοπους μου πρως εκηνη την μερηαν καραβην αν παγη, και τζακηση το ανεμως, ωση ανθρωπη εγλητοσουσην, να μην τους βλαφουσην ουδε πηραξουν· και αν εγλητωσουν τα πραματα των, ωλα να της του δωσουσην χωρης λογων και ωχλησην· και απε τους τωπους μου και αυθεντηες μου, απο ωπτηων τωπον κατεργα και φουστες και αλα καραβηα δηαβουν υς την θαλασαν, και δεν ενε καπιτανης μου μετ εκηνα ανταμα, εκηνών τον καραβηων η καραβοκηρη να δηδουσην καλως δηνατους ενκηταδες, δηα να μη πησουσην ης της Βενετηας των τωπον κακων και ζημνηαν. και αν παση κρηφα περη, να δωσουσην ενκηταδες, θελουν υστε φτεσμενη, και θελω τους πηση, οι τη ενε δηκεων, να γενη απανου των, και αν δωσουν ενκηταδες, και υστερα πισουσην κακων και ζημνηαν, οι τη κακων και ζημνηαν πησουσην η ενκηταδες των, να το δοσουσην· και απε της Βενετηας της μερηας παλε ετζη· ωντα ευγουν τα καραβηα των ης την θαλασαν, και δεν ενε ω καπητανης της Βενετηας ανταμα αφωντης υ καραβωκηρις του, δοσουσην εκη δονατους ενκηταδες, αν υς τους τωπους μου και υς τας αυθεντηες μου πησουσην κακων και ζημνηες, εκηνων το κακων και την ζημνηαν υ ενκηταδες των να τα δηδουσην. και αν παση χωρης ενκηταδες, να ενε φτεστηδες, και να τους πεδεφουν ο αυθεντες με μεγαλην πεδεφην, σαν τους πρεπη και χρηζη, και απε τους τωπους μου και αυθεντιες μου αν ενας χαρατζομενως η ενας αμαλδαρης φηγη πρως τωπους της Βενετηας, υ ης την Αναπολη η υς αλα καστρα και νησην αν παγη

και σταθη, να μην των στεργουντεν και να μην ευρησκουν αφωρμην, αμη τους ανθρωπους μου να τους δηδουσην εδο, σαν ενε, και ετζη αν χανης σκοτοση ανθρωπον ο κλεφηαν πηση και παρι και παγοι εκη τα πραματα, ωπου εκλεψεν, αν παγη υς την Ανατολη ο ης αλα καστρα η νησηαν, και εκηνους παλε, σαν ενε, να τους δωσουσην με τα πραματα, ωπου επιρασην· και εγω παλε ετζη να πησο. και ωνταν εχουν η Βενετηανη υς με των αλων κρησηες, ω παδλως των κατα την ταξη των να τους κρηνη, τηνας να μην εμπενη υς την μεσι. και αν βενετηκως πραματευτης θεληση να παγη ης την Προυσαν ο ης αλων τοπων, αν δεν παρη απε τον παδλων βουλην και χαρτην, να μην παγη. και αν δεν των στερξη και γηρεψη, να παγη χορης λογων και χαρτην του, ω σουπασης των παδλων να βωηθα, και να μην των αφηση να παγενη. και ωπγηα καραβηα ελθουσην απε την Βενετηαν ονα στη δεστου να μην πγηανωντε δηα δουλησς του εδηκους μου τοπους, άμη σαν ολθασην με τα καραβηα των, παλε ετζη να παγενουσην, και απε την Βενετηαν ωπγη ελθουν και σταθουν εδο παντρεμενη και απαντρευτη, κωντα εναν χρωνων να μην δηδουση τηποτε, και απ εκη και υστερα, σαν ωρηζη ο κρηση και ω νομος μας, ετζη να γενη. και αν εχη οις χαρατζωμενως μου με εναν Βενετηανων κρηση, και αν φερη ω Βενετηανως ακανου υς των χαρατζηωμενο μου χαρτζηωμενους μαρτηρους, να στεργουντε, και απε τους Βενετηανους ενας πραματευτης ης τους τοπους μου, ης τη στρατα και υς το χορηων αν πατηθη, και παρτουν τα πραματα του, ο ωντα πατηθιαν σκοτωθη η χαθη, ωντα ελθη ω κληρωνομος του ο ο᾽πητρωπος του, κατα την κρηση μας και τον νομο μας να του δουσην, και να παγη τω δηκαιων ης τον τοπον του. και απε τους Βενετηανους ενας πραματευτης ο αλως ανθρωπος αν αποθανη, και ελθουσην δηα τα πραματα του η κληρωνομη του, και γηρεψουσην τα ης την πατρηα του χαρατζομενου, η μαρτηρηα στεργετε, και δηα των απεθαμενω η της γηρεψη την κληρωνομηαν, ωνταν φανερωθη η πατρηα και ο κληρωνομηα των, τοτε τα πραματα του να δοθουσην. και απε τους μουσουλμανους της Μπαρπαρήας και αλου τωπου πραματευταδες, ωντα ερχουντε ης τους τωπους μου και αυθεντηες μου απο στερηαν και θαλασα, δια να πουλουν και να πέρνουσην, ωντα περασουσην απο τοπους, ωπου ωρηζη ο Βενετηα, και παρουσην πρως τη τάξη των απε τα πράματα των τα κουμέρκηα τον, ύστερα νά

μην τους-περηγυωριζουσην, και μην τους καμνσον ζημνηαν και κακον, αμη να τους αφηνουν ης τω θελημα των, σαν χρηαζωντε, ετζη να ερχωντε οις τους τωπους μου και αυθεντηες μου. και απε των Κωρφων απανου τα καραβηα, ωπου πρωπατουν ης τον Στενων Λεμον, θελη βενετηκα να υνε, θελη απο αλων τοπον να υνε, ωπου ης την Βενετηαν παση, και ερχουντε δηα πραματηες απε μας, κανης να μην τα περηγηωρηζη, ουδε να τα ζημνηωση, και αν αποθανη υς πραματευτης, και ελθη πητρωπος του, δηα να γηρευγη τα τηποτα του ωμος απ εκηνον των πητρωπον, δηα να δήξη την επητρωπήαν του, να του δουμεν με την κρηση του θεου. ωλα ετούτα, ωπου εγραφτηκαν εδω, αν τα στερξουν υ αυθεντες της Βενετηας, και εγω εκοινων την φιληαν και αγαπην στεργω την, και με μεγαλους ορκους ωμνεω, ωτη μα των ενα θεων, ωπου επλασεν τηνη γην και των ουρανων, ωτι με των τουζη της Βενετηας και με τους αλους αυθεντες της Βενετηας και με τους ανθρωπους των και με τα καστρα των και με τους ανθρωπους, ωπου ενε ης τους κωσμους και τοπους των, και με ωλους, οπου σηκονουν του αγηου Μαρκου των φλαμπουλων, απ εμενα και απε τους σαντζακπεηδες μου και απε τους σουπασηδες μου και απε τους ανθρωπους τους εκηνων τους τοπους και τα κάστρηα κακῶν και ζημνηαν να μην πησουσην. ετουτω τω χαρτη απο εδηκου μας του μεγαλου πρωφητην των καιρων, ωπου εδηαβην απε των κωσμον, ης τα κοσηα και ωχτο χρωνους ης τας ηκοση τεσερης των μηναν, ωπου τω λεγωμεν εμης τζουματη ελαχηρ, και απε του Χρηστου των καιρων χηληα πενταχοσηα και δηω χρωνους ης των μηναν δηκαιυρη ης τας δεκα τεσσερης του ημερες ης την μεγαλη Πολη εγραφτηκαι, και σωστον εγηνι και . . . .

Reliqua desunt.

Orig. chart. tabularii Veneti.

XXXV. (1502) 20. decembris.

Bajazet II. sultanus a Venetis petit, ut Turcis tradant insulam Mitylenam.

Σουλταν Παϊαζητ, θεου χαρητι βασιλευς μεγιστος καὶ αυτοκρατορ αμφοτερων των ὀπύρων, Ἀσιας ται Ἐβροπης, καὶ των ἐξης, εις τον ὑφιλοτατον καὶ ἐκλαμπροτατον καὶ ὑπερτιμον δουκα της ἐκλαμ-

προτατης αὐθεντιας των Βενετιων, κύρο Λεοναρδο Λαουρεντηνο, χαιρην. γνοστον ἔστο τι σει ἐκλαμπροτι, πος προ της αλης, ὁπου ἐστιλατε εἰς την βασιλιαν μου τον σεγρεταριον σας μισερ Ζαχαρια, τοτε ἥχαμεν παρεγγιλι αὐτον περι το νισην, λεγομενον Λεσι, πος ἐκπαλαι καὶ παντοτε να ἐναι ἐδικον μας, εἰς αυτο ἥχαμεν παρεγγίλι το να λιπετε απε ἐκηνον το νισην παντελος. μετα ταυτα παλην ὁταν ἦλθεν ὁ αποκρισιαριον σας, ὁ μισερ Ἀνδρεας, το ὁμιος ἐπαρεγγιλαμεν καὶ αὐτον, ὁτη ἀπο ἐκηνο το νισην να λιπετε παντελος. τορα γουν παλην ἐπαρεγγιλαμεν του παρον σκλαβου μου Γιακουπι καὶ ετουτην την ἠποθεσην, τον ὁπιον στελομεν αποκρισιαριον προς την ἐκλαμπροτι σου, το να ληπετε απε ἐκιθεν κατα αποφασεος. ληπον τουτο το ὁριζομεν, αλεος οὐ δυνατε γενει. δι ετουτο ἐναι χρια, να ὁρισης ἡ εκλαμπροτισου τους αγνουσας, ὁπου ηνε μεσ[ον] εἰς ἐκηνο το νισην, να επαρουν τα τιποτα σας καὶ πραματα σας, και να εὔγουν ἀπο εκιθεν παντελος, καὶ να ἐπαρετε το χερην σας καὶ τον ὁρισμον σας απο ἐκηνο το νισην, να λιψετε παντελος. ὁ τε μεν ἥδοντες την παρουσαν μου γραφην καὶ ὁρισμον της βασιλιας μου, και απο ἐκηνο τον νισην δεν λιψετε, θελο ὁρισει καὶ [θε]λουν το καψι καὶ χαλασι καὶ ριμαξουν παντελος. αλιθια ἡ αγαπει καὶ ἡ φιλια, ὁπου ἐχομεν δια μεσου μας, θελι ἥστε στερεα καὶ βεβεα, επιδην μετα τουτο δεν ενε ὁτὶ να χαλασι, καὶ ουτος μελλει ἥστεν πλιροφορεμενι. ἐν Κοσταντηνου πολι διχαιβριου κ′.

Orig. chart. tabularii Vindobonensis.

XXXVI. (1502) 21. decembris.

Achmet Pascha, primus vezires, poscit, ut Turcis reddantur insulae Sancta Maura et Cephallonia.

Ἀχματ πασιας καὶ προτος βεζηρης του ἐκλαμπροτατου καὶ μεγαλου αὐ[θεν]τὸς προς τον εὐγενεστατον καὶ ἐντιμοτατον καὶ κατὰ θεον ἀδελφον μίσερ Ἀνδρεαν Γριτι, κονσολιαριον της ἐκλαμπροτατης αὐθεντιας τῶν Βενετιων, χαιρην. κατὰ το παρων γινοσκης καλὰ ἡ ἀντιλιψισου τὴν ἀγανακτησην, ὁπου ἐλαβα, ἐσοντας εἰς το μεσον, δια να πισω φιλιαν καὶ αγαπην δια μεσου του ἐκλαμπροτατου αὐθεντος μου καὶ της αὐθεντιας τῶν Βενετιων, το ὁποιον ἐλαβα πολὴν

κοπον καὶ ἀγανακτησην, ὅσο τα να την αποκαταντισο οἱς ἐκηνο, ὅπου ἡ αντιλιφισου καλα ἠξευρης. ληπον ἐσοντας ἡ δουλια εἰς καλο τελος, ἐφανι, ὅτι το καστρο της Αγιας Μαυρας ἐχριαζε τον φτηασιμον και ἠκονομιαν, ληπον ἡμης θαροντας καὶ πιστεβοντας εἰς τα λογια καὶ εἰς τας γραφης, ὅπου ἐσοντιχαμεν δια μεσου μας, ἠχαμεν ὁρίσει καὶ ἐδι[ε]βισαν, καὶ ἠχαν βαλει χαιρὶ, να κτηζουν ἐκηνο το καστρο, παρευθης ὁ τζενεραλης ἠχεν ὕπαγι ἐξαφνης, καὶ ὅπιρεν ἐκηνο το καστρο, καὶ ἐκαμεν ἐκηνι τὴν ἀσφαλιαν, το ὅπιον ἠχαμεν σπιλει καὶ εἰς των Παντολεον, εἰς τον τζενεραλην με τας γραφεσου, καὶ αβιζαριοε τον, ληπον ἐκηνος δεν το ἐχριξεν, καὶ ἐκαμεν μεγαλην ἀσφαλιαν, καὶ ἐχμαλοτισεν καὶ πολους μουσουλμανους, μαλον ὅπιρεν καὶ πολιν βιον του αὐθεντος, ὅπου ἐβρεθιν μεσα εἰς το καστρο, ληπον ἐσι καλα ἠξευρης, πος ἐκοπίασα καὶ ποσα ἀγανακτησα εἰς το μεσον, ὅσο τα να φερο τὴν δουλιαν εἰς καλο τελος, να εὐγαλο τὴν ἐχθρα καὶ την μαχην ἐκ το μεσον,. καὶ ὁ τζενεραλης ηλθεν καὶ ἐκαμεν αυτο, ὅπου ἐγηνεν. δι' ἐτουτο πλιροφορο σε βεβεα, ἐαν μεν θελετε την ἀγαπην του αὐθεντος, να στρεφετε την Αγιαν Μαυρα, ὅτι καὶ αν το καστρο της Αγιας Μαυρας δεν στρεφετε, αγαπην ουδεν γινετε, οὐδε ἐναι δινατο πλεον να γενει ἀγαπει. καὶ οὗτος σε πλιροφορο, επιδει οὐδε ἐμεναν ἐπεμηνεν πλεον προσοπον κοντα εἰς των αὐθεντη, ὡς καθος θελετε το πλιροφορεθι, καὶ ἀπο τας γραφας του αποκρισιαριου σας, λιπον καὶ εγο φενετε με καλα ὡς φιλοσας, ὅτη να στρεφετε το καστρο. μη να δοσι ὁ θεος, να τελιοθι ἡ δουλια ὡς καθὸς ἐσηντιχαμεν ἀλιλος. ληπον τελιονοντας ἡ δουλια καὶ γι ἀγαπι ἐτουτι να συντιχης της αὐθεντιας ἐκ μερους μου δια φιλια, ὅπου ἠχαν ἡ γονε ἡ μου εκπαλε. φενετε με καλω δια πλεαν βεβεοσην καὶ θεμελιον της αγαπις, να δοσουν καὶ το νισυν της Καιφαλονιας, ἐπιδην δεν εναι καλὸ, να εναι εἰς το μεσον, ληπον πασχισον εἰς τους αὐθεντα[ς], μη να δοθι καὶ αυτο προς ημας· και ετουτην τιν ἠποθεσιν της Καιφαλλονιας σε την γραφο εις απολογον μου, να το συντιχης τους αὐθεντεις, επιδιν ἐδο αλως κανις δεν το ἠξευρει περι ἐτουτο, ληπον πασχιζισε καὶ περι αυτο. καὶ ας εχομεν γοργα ἀποκρισην, ὅσον ἐναι δινατο. ουχι αλον, μονον τα ετι σου πολα. ἐν Κοσταντινου πολει μινι δικαιβριου κα'.

Orig. chart. tabularii Vindobonensis.

XXXVII. (1503) 25. februarii.

Bajazet II. sultanus conqueritur navem turcicam captam fuisse a Venetis.

Σουλταν Παγιάζητ, θεου χαρητι βασιλευς μεγιστος καὶ αυτοκρατορ αμφοτερον τῶν ὑπιρων, Ασίας ται Ἐβροπης, και των εξης, προς τον ὑφιλοτατον καὶ ἐκλαμπροτατον καὶ ὑπερτιμον δουκα της εκλαμπροτατης αυθεντιας τον Βενετιων, κύρο Λεοναρδον Λορδαν, χαιρην. γίνοσκε δε ἡ ἐκλαμπροτισου, πος κατὰ το παρων ὁ σκλαβος μου ὁ Μουσταφα μπεεις, ὁ φλαμπουραρης τοῦ Αὐλονος, ἐστιλεν γραφὴν εἰς τὴν βασιλίαν μου, καὶ ανεφερεν, πὸς ἀρματοσεν ἐναν του περγαντινὶν καὶ ἐβαλεν μεσα δουλους του καὶ ἀνθροπους του τριαντατεσαρους, τοὺς ὁπιους ἐστελεν προς το μερος τοῦ Χερσὲκ εἰς κατι ᾽ποστατικα της πατριδος του, ὁποῦ ἐχην ἐκεῖ· καὶ ἠπιγενοντας ἐκίθες τοῦ Ῥαγουζιου ἀπεντισεν το ἠριμενον περγαντινὸν ἐναν σας κατεργον, το ὁπιοὺ κατεργον ἦλθεν απανου τους καὶ εβιστιριοε τους, και επιασεν τους ανθροπους ὁλους καὶ τοὺς τριαντατεσσαρους, και εσκοτωσε τους, καὶ το μπεργαντινην ἐφουνταρισεν. λήπον ἠξευρεται, τὸ ετούτο ἐναι μεγαν τιποτας καὶ ἐναντιων τῆς σινφονίας μας καὶ μεγαλον φτεσιμον καὶ ἐτια τοῦ κακου προς τὴν αγαπην καὶ ορκους, οποῦ εχομεν διὰ μεσου μας. δι ετούτο ἠδοντας τὴν παρουσαν μας νὰ εξεταξηται και να εβρεται ἐκηνον το κατεργον καὶ τοὺς κακοπιοὺς ἀνθροπους, καὶ να πεδεσσεται αυτους κατα τα καπιτουλα, ὁποῦ ἐχομεν δια μεσου μας, και να επιστρεφεται καὶ την ζιμιαν αυτου. ὑ τε καὶ αλεος πιησεται, καὶ δεν ἐβρεται καὶ πεδευσεται τοὺς κακοπιοὺς, να ἦστεν πλεριφορεμένι, ὁτι γενηστεν ἐτια τοῦ κακου, καὶ ευγίκαιται ἐξου απε τοὺς ορκους καὶ καπιτουλα μας. ληπον περι ετουτου να ἐχομεν αποκρισιν γοργα καταλεπτὸς, τι επιήσεται. ἐν Κοσταντινουπολι μηνὶ φλεβαρίου κε' †.

Orig. chart. tabularii Veneti.

XXXVIII. 1503, 8. augusti.

Bajazet II. sultanus duci Venetiarum, Leonardo Lauredano, scribit de pace.

Σουλτὰν Παγιαζὶτ χὰν, θεοῦ χάριτι βασιλεὺς μέγιστος καὶ αὐτοκράτορ ἀμφοτέρον τὂν ὀπίρων, Ἀσίας τε καὶ Εὐρόπις, καὶ τὸν ἐξῆς, εἰς τὸν ὑφη-

λότατον καὶ ἐκλάμπρότατον καὶ ὑπέρτιμον δοῦκα τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας τον Βενετιῶν, κύρο Λεοναρδον Λορδαν, χαιρην. τῶν ἄξιον καὶ πρεποντα χερετισμον μετα της προσικουσης διαθεσεος μπέμπομεν τι ἐκλαμπροτι σου. γνοστον ἐστο τι σε: ἐκλαμπρότι, πὸς προ της αλης ἐστιλατε εἰς τὴν βασιλίαν μου τὸν σεγρεταριον σας δία ζιτισην ἀγαπης, τὴν ὁπιαν ζιτισην ἐστρεξεν ἡ βασιλίαν μου, καὶ ἀπανου εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσην ἐγραφι ὁρκομοτικον, το ὁπιον ἤχαμεν στιλει μετα τοῦ σεγρεταρίου σας ὁμοῦ μετα καὶ τοῦ δουλου μου τοῦ Αλει. ἤδοντας γοῦν ἡ ἐκλαμπροτισας το αποσταλμενον ορκοματικον καὶ τα εσον μέσα γεγραμενα ὅλα, αυτὰ καλός ἐστρεξατε, καὶ ἐνεμπροσθεν τοῦ απεσταλμενου μου σκλαβου τοῦ Αλει ελάβετεν ὁρκον καὶ ὁμοσατε, καὶ μετα ταυθα απεσθιλαται τον αξιον καὶ πεπιστευμενον ἀποκρισιάριον σας, μισερ Ἀνδρεα Γρ̣ῆτι, ὁμοῦ μετα τοῦ σκλαβου μου, καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Πορταν τῆς βασιλιας μου, δοϊλοπιοντας, πὸς το απεσταλμενον μας ορκοματικον καὶ τα εσοντα μεσα γραμενα ὅλα αυτὰ ἐστρεξαται μετα ὁρκου, ληπον ὅλα καλος επλιροφορεθιμεν· δι ἐτουτο παλην ἡ βασιλίαν μου εἰς το ὁρκοματικον, ὁποῦ ἐπροεστιλαμεν εἰς τα, ὅσα ἦναι μεσα γραμένα, ὅλα κρατοῦμεν βεβεα και στερεα, καὶ αλεος ου δυνατε γενει, και ο̣ὗτος να ηστεν πλεροφορεμενοι, καὶ με τους προηριμενους ἤχαμεν στιλει ἐξοῦ απε το ορκοματικον αλην γραφην μας, ι ὁπια ἐδιαλαβανε δια τα πραματα, ὁπου επαρθισαν μεσα απο τὴν Ἁγίαν Μαυραν, καὶ διὰ τον μουσουλμανον τον βιον, ὁποῦ ἐπιραν· ληπον καὶ ἐκηνιν τὴν γραφὴν καὶ ὁριζμον μας, ὡς καθος διαλαβανι καὶ γραφὶ, καὶ αὐτην βεβεα καὶ στερεᾶ κρατοῦμεν, καὶ αλεος οὐ δυνατε γενι, καὶ οὗτος να ὑστεν πλιροφορεμενι· καὶ μι ἐσοντας ετια τοῦ κακου εκ μεροῦ της εκλαμπροτισας, μιτε απο ἐμας θεληνγενι ποτε, καὶ οὗτος να ἦστεν πλιροφορεμενι. αλον δε διὰ τυνες υποθεσες, ὁποῦ ηναι εις το μισον, να σιμπερανθουσην, εκρατισαμεν τον αποκρισιαριον σας· και οὗτος να το ἠξευρετε. ἐγραφι ἐν τι αυλι της ἡμετερας σουλτανικης εξουσιας εν Κοσταντηνου πόλι μινὶ αυγουστου ή εν ετι Χριστοῦ καταβασεος 1503.

Orig. chart. tabularii Veneti cum signo imperatoris aureo et quinque primis lineis aureis.

XXXIX. 1503, 6. octobris.

Bajazet II. sultanus duci Venetiarum, Leonardo Lauredano, scribit de iure baiuli Venetorum Constantinopoli.

Σουλτὰν Παγιαζὶτ χὰν, θεοῦ χάριτι βασιλεὺς μέγιστος καὶ αυτοκρατορ ἀμφοτέρον τὸν υπίρον, Ασίας τε καὶ Ευρόπις, εἰς τον ειφιλότατον καὶ εκλαμπρότατον καὶ υπέρτιμον δοῦκα τις ἐκλαμπροτατης αὐθεντίας τὸν Βενετίων, κόρο Λεονάρδων Λαουρετηνοὺ, χαιρην. τῶν ἀξίον καὶ πρεπόντα χαιρετισμὸν μετὰ τῆς προσικούσης διαθέσεος πέμπομεν τι ἐκλαμπροτι σου· κατὰ τὸ παρὸν διὰ βεβεοσην τῆς φιλίας καὶ ἀγαπης, ἥν ἐπιησαμεν, ἐστίλατε εἰς τὴν βασιλίαν μου τὸν εὐγενι καὶ τετιμιμενον αποκρισιαριον σας, κόρο Ἀνδρεαν Γρήτι, τὴν ὁπίαν φιλίαν καὶ ἀγαπην ἡ βασιλίαν μου ἐστρεξεν καὶ ἐβεβεοσεν. ἀνεφερεν δε καὶ αλον, ὁ τι αὑτον ἐπαραγγίλατε, προς τὴν βασιλιαν μου, καὶ ἐπλιροφορεθιμεν τα καλος, μαλον περι τοῦ ορκοματικοῦ, ὁποῦ επροεστιλαμεν τι εκλαμπροτίσου, καὶ ἐδιελαβανε, ὅτι ὁ μπαηλοσας να ἐρχεται ἐδο, καὶ ἀπανου εἰς τὴν πλίροσυν τοῦ χρόνου να τον αλασεται, καὶ να στελεται αλον, καὶ εἰς τουτο ἀπανου ἐγινεν καὶ τὸ όρκοματικόν· τορα γοῦν ἡ εκλαμπροτίσου αζιτισες εἰς χαρην, ὅτι ὁ μπαήλοσας να ερχεται να στεκεται κατὰ την προτην νομὴν καὶ σινιθια, ὁποῦ υτον· καὶ δι ἐτούτο ἡ βασιλιαν μου ἐστρεξεν τὴν ζιτισην της ἐκλαμπροτισου, καὶ ὁρισαμεν, ὅτι ὁ μπαήλοσας να ἐρχεται να στεκεται τρης χρονους, καὶ πλιροντας ὑ τρης χρόνει να ἐχι ἀδιαν να ὑπαγενει καὶ να ερχεται αλος εις τον τοπον του. αλον δε ἐζιτισαται ἐκ τὴν βασιλίαν μου, ὅτι η ἀνθροπει σας καὶ ἡ πραματευτε, ὁποῦ ερχονται εἰς τῶν τοπον τῆς βασιλίας μου, να ἡμπορουν να στεκονται κατα την νομὴν καὶ συνίθιαν, ὁποῦ ἦτον παρα τας αρχας· ληπὸν ἐστρεξαμεν καὶ αυτὸ, ὅτι ἡ ἀνθροπει καὶ η πραματευταδεσας να ερχονται εἰς τον τοπον της βασιλίας μου, να πραματεβονται καὶ μεχρει τρης χρονους, καν τις να μὴν τοὺς προσεγγιξει δια χαρατζην. και ὁ ἀποκρισιαριον σας τὴν επιρεσιαν αυτου καὶ το χρεος καλος ετελιοσεν, καὶ ἀφ ιμον προς αὐτὸν το πρεπον ἐγονεν, καὶ ὁρισα καὶ ἐστιλα αυτόν. εγραφην ἐν τι αὐλη της ἡμετερας σουλτανικης ἐξουσίας ἐν ἐτι

Χ ρ ι σ τ ο ῦ κ α τ α β α σ ε ο ς ͵α φ γ΄ ἐ ν Κ ο σ τ α ν τ η ν ο υ π ο λ ε ο ς μ ι ν ὶ ο κ τ ο β ρ ι ο υ ς.

Orig. charta bombyc. tabularii Veneti. Signum imperatoris aureum et primae tres lineae scriptae auro.

XL. 1503, 22. decembris.

Bajazet II. sultanus mittit Iacobum legatum Venetias.

Σ ο ὺ λ τ α ν Π α γ ι α ζ ι τ, θ ε ο ῦ χ α ρ ι τ ι βασιλευς μεγιστος καὶ αυτοκρατορ ἀμφοτερων τῶν ὁπιρον, Ασίας ται Εβροπης, καὶ των ἑξις, προς τὸν ὑφιλότατον καὶ ἐκλαμπροτατον καὶ ὑπερτιμον δούκα της ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας τῶν Βενετιων, κύρο Λεοναρδο Λαουρεντίννο, χαιρήν· τὸν ἄξιον καὶ πρεποντα χαιρετησμον μετα της προσικούσης διαθεσεος πεμπομεν τι ἐκλαμπροτισου. γνοστον ἐστο τι σει ἐκλαμπροτι, πὸς κατὰ το παρῶν δι αὐξισης της αγαπης, τὴν ἐχομεν δια μεσου μας, καὶ δια να μαθομεν καὶ περι τὴν ἡγίαν καὶ καλοκαγαθια σας, στελομεν τῶν παρον σκλαβον μας Γιάγουπην αποκρισιαριων πρὸς τὴν ἐκλαμπροτισου, του να σας πλιροφορεσι καὶ περι των ἡγίον ἡμων, να ἐφρανθιτε, εἰς το να αὐξανι καὶ ἡ ἀγαπι μας τὴν καθεκαστον· ἐτι δε προ της αλης, ὁποῦ σας ἠχαμεν στιλι το ορκοματικον με των σεγρεταριον σας, καὶ ἠχαμεν ὁρισι, ὁτι κατὰ το ὁρκοματικον, ὁποῦ ἐστιλαμεν το, ὁμιος να γραφεται καὶ να ἐστιλατε προς τὴν βασιλίαν μου. το ὁπιον ἐγράφεται και ἐστίλατε με των αποκρισιάριον σας, μισὲρ Ἀνδρεα Γρίτι, καὶ διαλαμβανει, ὁσαν να ὁτον γραμένον ἐκ μερος της βασιλιας μου· δι ἐτουτο ἐναι χρια, να με τα γραφεται αλον ορκοματικον, να ἐγρικατε ἐκ μερουσας, ἤγουν εἰς το ὄνομαν σας γραμένον, το δε ἡ λεξες καὶ ὑποθεσες να ἠναι ἐκυνες απατα, ὁποῦ ἠχαμεν στιλι με το εδικον μας ορκοματικον· οὐχι ἀλεος. καὶ να το στιλεται με τον παρὸν σκλαβον της βασιλίας μου, να τον φερι εἰς τὴν βασιλιαν μου, καὶ [ὁ] ἠριμενος σκλαβος μου τελιοντας τὴν ὑπερεσιαν του να ορυσεται καὶ να στιλιται αυτὸν προς τὴν βασιλίαν μου. ἐγραφι ἐν τι αὐλη της ἡμετέρας σουλτανικης ἐξουσίας ἐ ν μ ι ν ι δ ι κ ε β ρ ι ο υ ε ἰ ς τ α ς κ β΄ ἐ ν ε τ ι Χ ρ ι σ τ ο ῦ κ α τ ε β α σ ε ο ς ͵α φ γ΄.

Orig. chart. tabularii Veneti cum signo imperatoris aureo et caeruleo et prima linea aurea.

XLI. 1504, 17. iunii.

Bajazet II. sultanus duci Venetiarum, Leonardo Lauredano, de quadam controversia.

Σουλτὰν Παγιαζήτ, θεοῦ χάρητι βασιλεος μεγιστος καὶ αυτοκρατορ αμφοτερων τον ήπειρων, Ἀσιας τε Ἐβροπης, καὶ πάσης παραθαλασσης καὶ των εξις, προς τον ήφιλοτατον καὶ εκλαμπροτατον καὶ όπερτιμον δούκα της εκλαμπροτατης αυθεντιας τον Βενετιον, κυρο κυρο Λεοναρδον Λαουρεντηνον, χαιρην· των αξιον καὶ πρεποντα χερετησμον πέμπομεν τι εκλαμπροτι σου. κατα το παρον εστιλάτε εις τὴν βασιλίαν μου τὸν αποκρισιαριον σας Γεοργιον Νεγρον σεγρεταριων σας, όπιος ηλθεν καὶ ἐτελιοσεν τὴν όπιρεσιαν του· πλην δε προ της αλης, ήγουν όπου σας ήχαμεν στίλι τὸν πεπιστευμενον μας σκλαβον ονοματι Γιακουπην ἀποκρισιαριον, μετα εκηνου ἐστίλαμεν σας καὶ γραφην μας, ἡ όπια ἐδιαλαμβανε, ότι το όρκοματικον, όπου σας ηχαμεν προειστιλι, αυτο εκονο παρομιος να γραφετε, να διαλαμβανι ἐκ μερουσας, καὶ να το στιλατε εἰς τὴν βασιλίαν μου, το όπιον ἐγραφετε καὶ εστιλετε το με των σκλαβον μας τον Γιάκουπην, όπιος ηλθεν καὶ ἐπαρεδοσε το εἰς τὴν βασιλίαν μου· καὶ ἐπαρεστισαμεν το με τὴν κοπίαν, όπου ήχαμεν στιλι εμης, καὶ ἐβρεθι εις εναν τοπον εις μιαν ύποθεσην ἐναντιων, ἡ όπια ύποθεσης διαλαμβανι εἰς το εδικον μας ορκοματικον, ότι ενας βενετικος, όποῦ να εχει μίαν ήποθεσην η διαφοραν με εναν χαρατζαρην, καὶ να φερι μαρτιρίαν ὁ βενετικος απανου εις τον χαρατζομενον μαρτιρους, όποῦ να ἦναι χαρατζομενι, ἐκονι ἡ μαρτιρει να στεργονται ἀπανου εἰς τον χαρατζαρην· τοδε το ορκοματικον, το εστιλατε εσης, διαλαμβανι, ότι εαν ενας βενετικος εχη διαφοραν με εναν χαρατζαρην, ἡ μαρτυρια τοῦ βενετικου να ἀπερναει ἀπανου εις τον χαρατζαρην· ληπὸν ετουτην την διαφοραν, όταν ότον ἐδο ὁ αποκρισιαριον σας, ἐγινεν καὶ εσυντιχεν, αλα οὐδεν την ἐστρεξαμεν· δι ἐτουτο ἐαν μεν καὶ συνεβι τιούτο υποθεσης, θελομεν τὴν στεργιν, ὁς καθὸς διαλαμβανουν το όρκοματικον το ἐδικον μας, κα ούτος να ήστεν πλιροφοριμενι. ἀλον δε προ τῆς αλης, όποῦ ήχεν ελθι εις την βασιλιαν μου ὁ αποκρισιαριον σας ὁ Ζαχαρίας, δια να πιήσει τὴν αγαπην, και οταν ηλθε, διὰ να γίρυσην, όταν τοῦ ἐδοσατο ορκοματικον με το ηδιον μου χερην, τοτε σον τον όρυσεν ἡ βασιλιαν

μου απατα με το στομαν μου, καὶ επαραγγιλα τον, οτι το νοσὴν λεγομενον Λεσην παρα τας αρχας ὑτον εδικον μας καθολικα και εις ὁριζμον τῆς βασιλιας μου, καὶ ἐκει απατα εχομεν καὶ τα αμπαρια τὸν αλατιον μας, το ὁπιον, ὥσπερ το ηχαμεν καὶ ἐμπροσθεν ἥδιον καὶ εις τον οριζμον μας, οὗτος παλην ἐγρικατε εις την αγαπην και σινιβασην μας, καὶ εκυνο ανταμα εγρικατε, ὡς καθος το επροορυσαμεν, καὶ μετα ταῦτα παλην, ὅταν ηλθεν ὁ μίσερ Ανδρέας, καὶ ἐκυνον κατα αποφασεος το ὁμιος επαρεγγιλαμεν, ὅτι το νόσην λεγομενον Λεσην ἐνε ἐδικον μας, καὶ ἐκυνο ἀντάμα εγρικατε εις τὴν ἀγαπην μας, το ὁπίον ἥχαμεν ορύσι καὶ παρεγγίλι ἡ βασιλία μου απατα τοῦ Ζαχαρια το παρα τας αρχας καὶ παντοτυνα ενε εδικον μας, το ὁμιος παλην με τῶν πεπιστευμενον μας σκλαβον τον Γιακουπην ἐστιλαμεν σας γραφιν μας, ὅτι το νισι Λεσι διάλαμβανι, καὶ εγρικατε εδικον μας εις την αγαπην μας, ὡς καθος ἥχαμεν ὁρυσι καὶ παρεγγιλι καὶ τῶν αποκρισιαριον σας· τορα γουν ἡ εκλαμπροτισου μας αποκριθιται με γραφιν σας, ὅπου μας ἥφερεν ὁ σκλαβος μας ὁ Γιαγουπης, το πὸς ἐπαρεγγιλατε τοῦ αποκρισιαριου σας Γεοργιου Νέγρου, να μας απιλογιθι εις την ὑποθεσην του νισιου λεγομένου Λεσυν, ὁπίος μας ἀποκριθικεν, καὶ εγρικισαμεν ἐκ τοὺς λογους τουτο· ακομην δεν το επαρετιθιται εκυνον το νυσην. λιπὸν τρις φορας ενε, ὁποῦ σας το εμηνισαμεν, ὅτι να λιπεται παντελος απο εκυνο το νισυν, καὶ να επαρεται το χεριν σας καὶ τον ορισμον σας καὶ τους ἀνθροπους σας ἀπε ἐκυθες· τογαροῦν παλην ἐπαρεγγιλαμεν καὶ τοῦ παροντος ἀποκρισιαρουν σας κὺρ Γεοργιου Νεγρου, καὶ ὁρυσαμεν τον με το ἥδιον μας στομα, ὅτι ἀπὸ ἐκυνον το νισην λεγομενον Λεσην να λιπεται παντελως, καὶ να ἐπαρετε καὶ τους ἀνθροπους σας καὶ πραματα σας ἀπο εκιθες, καὶ πλεα ἀπο του νυν καμιαν ετιαν και ἀφορμὶν να μην εβρετε περι ετοῦτου του νισίου, διοτι ὁ λογος μας καὶ οριζμος αλεος οὐ δυνατε γενι, καὶ ἀν μεν ετουτην τὴν φοραν δεν ευγαλετε τον οριζμον σας καὶ τους ἀνθροπους σας απο εκιθες, νὰ ἥστεν πλιροφοεμενι βεβεα, ὅτι θελο ὁρυσι, καὶ θελουν χαλασι καὶ ριμαξι καὶ καὶ αφανίσι ολον εκυνο το νισυν, επιδὺν εις τὴν αγαπην καὶ ορκους μας δεν ενε εναντιον, ὡς καθος ἥχαμεν παρεγγιλι καὶ τον αποκρισιαριον σας. καὶ ο αποκρισιαριον σας τὴν επιρεσιαν αὐτοῦ καὶ το χρεος καλως ετελιοσεν, καὶ αφ ιμον προς αυτὸν το πρεπον εγινεν, και ορισα καὶ

στιλι αυτόν· ἐγραφι εν τι αυλὶ τῆς ἡμετερας σουλτανικης εξουσίας εν τι περιοχην ὀνοματι Δερκοος. εν μινι ιουνιου ιζ' εν ετι Χριστου κατεβασεος 1504.

Orig. chart. tabularii Veneti cum signo imperatoris nigro.

XLII. (1513) 15. iunii.

Selim sultanus scribit duci Venetiarum, Leonardo Lauredano, de expeditione asiatica.

Σοῦλταν Σελὶμ σαχ, θεοῦ χαρητι βασιλευς μεγιστος καὶ αυτοκρατορ αμφοτερων τον ὀπιρων, Ἀσίας ταὶ Ἐβροπης, καὶ των ἐξης, πρὸς των ἐκλαμπροτατον καὶ υπερτιμων δουκα της ἐκλαμπροτατης αὐθεντιας των Βενετιον, κόρω Λεοναρδον Λαουρεντηνον, χαιρην· των αξιον καὶ πρεποντα χερετισμον μετα της προσικουσης διαθεσεος πεμπομεν της ἐκλαμπροτισας. γινοσκεκτε, πος με την βοηθια του ἐπουρανιου θεοῦ καὶ με τὴν εὐχην των γονεον μας ἀσικοθιμεν εις τα δεκα του ἀπριλιου μηνος απε την Ἀμασιαν, καὶ ὀπιγαμεν με τα φουσσαταν της Ανατολης εις ἐναν καστρον θεοκτιστον, δυνατοτατον ὑπερβολικα, ὀπερ ἐνε κλιδην Αραβιας καὶ Περσιας, ὀνοματι Κιαμαχην, το ὀπιον ὀτον εκηνου του ἀσεοει καὶ απιστου ὀπερ ἐδιοξαμεν καὶ αφανισαμεν Περσης. καὶ δια να ενε ἀναγγεον, να ενε της βασιλίας μου το ἠριμεουν καστρον, εδιέβιμεν απανου του, καὶ ἐσοσαμεν εἰς τας δεκοκτο τοῦ μαγιου, καὶ την ἡμεραν αυτην, ὀπου ἐσοσαμεν, ἐστισαμεν τας σκεβες, καὶ ἐδοσαμεν του πολεμον φοβερων, καὶ ὡς διαβοντες του μεσιμεριου ὀπιραμεν το ειποσπαθιον, καὶ κοφαμεν ὀλους, μικρους, μεγαλους, καὶ ἐκιριεψαμεν ὀλην την περιοχην του καὶ τοπους του, καὶ μετα ταυτα ἀσικόθιμεν απε το ἠριμενον καστρον, καὶ ὑπιγαμεν τὰ απανου ενος αφεντος πλισιον το αυτου καστρου ὀνοματι Αλατοβλεις, ὀπιος ἐν ο ἠτων με ἐκηνον των ἀπιστον ὀπερ ἐδιόξαμεν καὶ ἀφανισαμεν Περσης, δια να ενε πλισιον του, μαλον ὀταν ἠπιγαμεν κατὰ του ἀσεβην Περσιν, ἐγγιξεν καὶ εις τον τοπον της βασιλίας μου, καὶ ἐζιμιοσεν ὁ αυτος ἠριμενος Αλατοβλεις, δι ετουτι ἐδιεβιμεν απανου του, και το να σεβομεν εἰς των τοπον του, εδοσεν της φυγις, καὶ παρευθις ὀρισεν βασιλια μου, καὶ ἐστιλαμεν τον βεζιρην μας Συναπασια με δεκαπεντε χιλιαδας ανδρες ἐκλεκτους κατα ποδου του,

καὶ ευτασεν καὶ εσοσε αυτον εις τοπους καὶ κλισουρας δυνατους, καὶ ἤδοντας ὁ ἤριμενος Αλατοβλεις, ὅτι ευτασαν τον, ἐγιρίσεν με ἤκοσι χιλιαδες φουσατον, καὶ ἐπολεμίσαν εἰς τας ἐντακα του ἰουνιου μηνος, καὶ ετζακισαν καὶ ἐπιασαν αυτον, ἤγουν τον Αλατοβλαν καὶ τεσσερους του υἱους, καὶ ἐκοψαν την καιφαλην τον ολονον· το ὅμιος καὶ το ἐπιλιπον του φουσατον ὅλου ἐκοψαν καὶ αφανισαν, καὶ τους τοπους ὅλους καὶ καστρην του ὅλα ἐπιραμεν, καὶ ἐκιριεφαμεν με ὅλην τον την περιοχην. λιπον δια να ηστεν φιλι μας εγγαρδιακει, καὶ δια να εχομεν εις το μεσον μας χαλει ἀγαπην καὶ φιλιαν, στελομεν τον παρον σκλαβον μας τζαους Σουλεημαν εἰς σε χαρισην τις νικης καὶ της αὐξισης τις βασιλίας μου εις το να ἐφράνθιται καὶ χαρηται ἐν καρδιας ὡς καλι καὶ πιστοὶ φιλι μας, ὅπου ἤστεν· ἐγραφι εν τι αυλι και κατουνοτοπω της υμετερας σουλτανικης ἐξουσίας ἐν το καστρο καὶ θρονο Αλατοβλαν εναντιον ἐν μηνει ἰουνιου ιε΄.

Orig. chart. tabul. Veneti cum signo imperatoris nigro.

XLIII. 1513, 25. octobris.

Selim sultanus duci Venetiarum, Leonardo Lauredano, scribit de conditionibus pacis.

Σουλταν Σελιμ σαχ, θεοῦ χάρητι βασιλευς μεγιστος καὶ αυτοκρατορ αμφοτερων τον ὅπιρων, Ασίας ται Εβροπης, καὶ των ἐξῆς, προς των ἐκλαμπροτατον καὶ ὑπερτιμον δουκα της ἐκλαμπροτατης αὐθεντίας τον Βενετιων, κύρο Λεοναρδο Λαουρετηνο, χαιρης· τον αξιον καὶ πρεποντα χαιρετησμον μετα της προσικουσης διαθεσεος πεμπομεν τι ἐκλαμπροτισας. κατα το παρων ἐστιλατε εἰς την βασιλίαν μου τον εὐγενει καὶ τετιμιμενον αποκρισιάριον σας, κύρο Αντονίου Ἰουστιανο, μετα της γραφουσας, απο των ὅπιον ἐγρικισαμεν παν πραμα καλος το ὑπ' αὐτον ἐπαρεγγιλατε, μαλον και προς την αγαπιν καὶ φιλια, ὅπου ἐχαιται προς την βασιλιαν μου. το ὅμιος εζύτισεν του να εξανακαινοργοσιμεν καὶ τα καπιτουλα μας, ὅπερ ὑχαιτε καὶ με των μακαρητην, τον πατεραν μου, το ὅπίον ἐστρεξαμεν καὶ εβεβεόσαμεν καὶ ἐξανακαιργοσαμεν αυτα, καὶ εδοσαμε τα εἰς χιρας του ἤριθεν αποκρισιαριου σας, τα ὅπια θελεται ἤδι καὶ καταλαβιν, ὡς καθος ὑταν καὶ με τους γονεους μας, καὶ καλιτερα, μαλιστα εὐγα-

λαμεν καὶ κακιες διαφορες, ὅπου δεν τις ἠθελισε ὁ αποκρισιαριον σας δια να μην ἠνε πρεπον· ἀλιθια εβαλαμεν καὶ ἠμης ἐναν πουντον, τον ὁπιον ὁ αποκριςιάριον σας δεν των ἐστρεξεν ποσος, αλα ἐμης δια να ενε πλεα σφικτοτερει ἡ αγαπην μας, ἐβαλαμεν τον πουντον ἐκηνον, ὁπερ θελεται ηδι, καὶ αν σας φανι καλον, να τον στρεξετε. ἠδου καλω ὑτε καμετε, οσας σας φενεται, επιδην ἡ βασιλιαν μου χορης ἐκηνον τον πουντον δε στρεγομεν την αγαπην σας, καὶ ουτος να το ἠξερεται. καὶ ὁ αποκρισιαριον σας την ἐπιρεσιαν αυτου καὶ το χρεος καλος ετελεισεμεν, καὶ αφ ιμον προς αυτὸν το πρεπον εγυνεν, καὶ ὁρισα, και ἐστιλι αυτον εις το να σας αναφερει περι τον ὑμον ἠγιον μας, να εφρανθιται. ἐγραφι ἐν τι αυλι της ἠμετερης σουλτανικης εξουσίας εν το καστρο καὶ χορα Ανδριανουπολι μινι οκτοβριου κε' ἐν ετι προφιτι μας Μοχαμετ 919, το δε Χριστου καταβασεος 1513.

Orig. chart. tabularii Veneti cum signo imperatoris aureo.

XLIV. 1529, 13. novembris.

Suleiman sultanus duci Venetiarum, Andreae Grittio, de expeditione contra Vindobonam facta.

Σωολταν Σωολεημαν σαχ, θεοῦ χαρητως βασιλευς μεγηστιως Κωνσταντινωυπωλεως καὶ αὐτωκράτορ ἀμφωτέρων των ἠπιρων, Ἀσίας στὲ καὶ Εβρώπις, Περσων νεων καὶ Αραβων, Σωρήας, Μέκας καὶ Ηερουσαλεμ καὶ πάσις γης Ἐγήπτωυ καὶ πάσις παρεθαλάσις κήρυως κηρηως καὶ αὐτοκράτωρ καὶ των ἐξης, ἠς τιν ἐγλαμπρωτατην καὶ τετομιμένην αφεντίαν των Βενετηκων, κήρω Αντρέαν Γρήτην, δωυκαν των αξηων πρεπωντα χερετησμων καὶ ὡς χρηζης. γήνωσκε η εγλαμπρώτι σας, ὡτι με τὴν βωήθηαν τοῦ μεγαλωδινάμωυ θεοῦ ὡρησε η μεγηστι βασιλλήα μου ωλα μου τα φουσατα μου, καὶ εσικώθη καὶ η μεγήστι βασιλημα μωυ μὲ ωλα μου τα φουσάτα μωυ, καὶ ἐπιγαμε ης τω ρηγατω τις Ουγαρηας, καὶ εβρέθημαν με των ρήγαν του τώπου εκήνου, καὶ επωλεμίσαμε μὲ τὴν βωηθοαν του θεοῦ ἐνηκησαμε των, καὶ εσκωτόσαμε των, καὶ ἐπίραμε ολα του τον τόπων, καὶ ηστερα ηρθε ω Ηοανήως απο των τοπω του Ἐρδέλη, καὶ εκάτζε ης τω τωπω του ανωθεν ρύγως, καὶ εστιλε ἀπωκρησαρηον ης τιν Μπωρταν της μεγήστις βασιλλήας μου δια τω ρηγατω, και η

μεγήστι βασιλήα μου τὼν ανοθεν Ηοανηων των εστερξε, καὶ ηστερω εσικωθη ω Φερντιναρντως ω αδερφος του ρηγως της Σπανηας, ωπου ητωνε ρηγας ης τιν Μπωεμίαν καὶ αρτζιδώυχας ης στιν Αλαμανηαν, με καμπώσια φουσατα, καὶ ηρθε απανου ης των ἀνωθεν ρηγαν των Ηωανηων, καὶ επιρε την Μπουνταν τω σκάμνη του καὶ τὴν κωρονα του, καὶ εβαλε την ανωθεν κωρωναν ης τω κιφαλη του, και ωλο τω ρηγατω τις Ωυγαρήας τω επιρε ης τα χέρηα του, ηστερω τω ηκουσε η βασιλη μου τα ανοθεν πράγματα, και την ωραν εκήνην ωρησε η μεγηστι βασιληα μου των Ημπρέημ πάσα, των μπρωτω μου βεζήρην, των ἀξήων και αντρηωμενων, με ωλω τω φουσατω τις Ρουμελης και καμπώσιους απεζους και καβελαρήους σκλαβους της Μπωρτας της μεγηστις βασιληας μου μίας ημερου στρατα επίγενε ωμπρως, καὶ καταπήσω του επιγενε η μεγηστι βασιλήα μου με τους βεζηρηδες μου, με των Αγήας πασα και των Κασου πασα και με ωλην την Μπωρταν της μεγηστις βασιληας μου, και απω οπισω ερχετωνε ω Μπεχραμ πασας, ω μπηλερμπέης της Ανατωλης, με ολω το φουσατω τις 'Ανατωλης, και ηρθαμε ης τω Μπελογρατη, και εκαμαμε απανου ης τω ποταμι της Σαβας γηωφηρη, και απερασαμε τω ανωθεν γηωφήρη, και ηρθαμε ης τω Θρεμι, και ωσα καστρη, ωπου ητανε εκη ης εκηνων των τώπον, ωλα πρωσκηνησανε και ηφεραν τα κληδύα ωλα· απ εκη ηρθαμε ης τω Ντραβα, και εκαμαμε γηωφήρη, και απερασαμε, και απε εκη ορθαμε ης των τωπων λεγουμενω Μουαχαζτι εκη, ωπου επωλεμισαμε ωμπρως με των ρυγαν. εκη ηρθεν ω ανωθεν Ηωανηως ω ρηγας ης τιν Μπωρταν τις μεγηστις βασιληας μου, και η βασιληα μου του εδωκι τω ρηγατω τις Ωογκρηας. απ εκη εσικωθιμαν, και ω ανοθεν ρηγας επιγενε ωμπρως μιας ημερου στρατα με τω φουσατο τωυ, και ης τις 29 τωυ φεκαρηου του ζηλχιζτε εσωσαμε ης τιν Μπουταν, και απου εκη εσωσε και η αρμαδα μου ωλο απω τω πωταμι τω Τουναβη, και ωσαν τω εγρηκησε ω ανωθεν Φερντιναντως, εφηγε και εδιεβη υς τιν Αλαμανήαν, και εβαλε τεσερους καπετανηους με πωλους ανθρωπους μεσα ης τιν Μπουνταν, δια να πωλεμισουν και να φηλαγουν τω καστρω, και αρχηνησανε να πωλεμουν με τω φουσατω μου. και ωρησε η μεγηστι βασιληα μου τα φουσατα μου, και εβαλεν τω ανωθεν καστρω των γηρων με τες μπουμπαρδες μου, και αρχηνησαν να

πωλεμουν τρης ημέρες, τω επωλέμισαν, και τους εκατα τα εκλησαν καὶ ης τις τεσερης ημερες επιραμε τω οξω, και απ εκη εφηγανε και εμπικανε μεσα ης τω αλω καστρω, και καταπισω τους με τα τουφεκηα και με της μπουμπαρδες τους εκαταεκλήσαμε μεσα ης τω ανοθεν κάστρω, και ηδανε, ωτι δεν ηπωρουν να γλητωσωουνε, και εγηρεφαν ελεημωσινην απω τιν βασιληα, μου και ωρησα τα φουσατα μου, και εσταθηκαν και ελεημώνησα τους, και επιραμε τω ανωθεν κάστρω και ωλο τω ρηγατω τις Ουκρήας με ωλα του τα καστρη, και ωρησε η μεγηστι βασιληα μου τω ρηγατω της Ουκρήας τω εχαρησα του ανωθε Ηωανηου, καταπος ενε τω ζακωνη τις μεγηστις βασιληας μου, με ωλω του των τωπον και με ωλα του τα καστρη, δια να διδη χαράτζι ης τι Μπωρταν της μεγηστις βασιληας μου, και τὴν κωρόναν την μπαλεὰν, ωπου ητωνε ης τιν Ουνκαρηαν, ωπου δεν ηπώρη κάνενας ρηγας να γένη ρηγας χωρης να βάλη την ανωθεν κωρώνα ης τω καιφαλη του, με την βωηθηαν του θεου επιρημε την και εκήνην. εμα η βασιληα μου δεν εγηρευγε ετουτα τα πραματα, μα η βουλή μου ητωνε να εβρω των ρηγαν των Φερντινάντω, ωπου ηρθε και εκαζτε στανεως ης τω ρηγατω τις Ουγαρήας, και εσικώθη απε των ανωθεν ντωπων, και εδιεβη ης τιν Αλαμανηαν, και απεκη εσικώθη η μεγηστι βασιληα μου με ωλα μου τα φουσατα μου, και επιγενα καταπισω του, και ης τιν στραταν ητανε καπωσια κάστρη, η Στρηγωνησι και η Κωμαραν και τω Τατα, Γηωρ και το Οβαρ και αλα πωλα κάστρη, πιω επρωσκηνησε και πιω τα αφηκαν και εφηγαν τα ανωθε καστρη, ωλα τα επιραμε ωλα τα σινωρα της Ουκρήας, και απ εκη εσικωθημαν, και εμπικαμε ης τα σινωρα της Αλαμανηας, και εκη απανου ης τα σινωρα ενε ενα καστρω, τω λέγουσι Προύκου, και αλω, ωπου τω λεγουνε Κωκηνω Καστρω, και αλα πωλα κάστρα ηρθανε και επροσκηνησαν τιν μεγηστι βασιληα μου, και απ εκη εσικωθημαν ης τις 22 του Μουχαρεμ το φεκαρήου ηρθαμεν ης τω καστρω το λεγωμενο Βηένα, και απε εκη τω εγρήκησε ω ανωθε ρηγας, και εσικώθη και εφηγε και διεβη ης τω ρηγατω τις Μπωεμίας ης τω καστρω λεγομενω Πράγα, και εκη εκρηστι, και δεν εμαθαμε, η απωθαμενως ητωνε η ζωντανώς. απ εκη ωρησε η μεγηστη βασιληα μου, και εστηλαν καμπώσιω φουσατω, και εκοφανε και εχαλασανε ωλω του των τώπων, και η αρμαδα μου απω τω πωταμι τω

Τουναβι εδιεβη, και εχαλασε πωλην ντωπων και εκηνη, και η βασιλησ μοο εσταθη εκη ης τιν ανωθεν Βηεναν ηκωσι ημέρες, και απ εκη εγηρησε η μεγηστι βασιληα μου, και ηρθαμε ης τω Πουντώυν, και ω ανωθεν ρηγας ω Ηωανηως ηρθε και εφηλησε τω χερη της βασιληας μου, και ωρησε η βασιληα μοο και δωκε τωυ τιν ανωθεν κωρωνα ης τας χηρας του ανωθεν ρηγως, και απ εκη με την βωηθηαν του θεου εγηρησα ης τω σκαμνη μου ης τιν Κωσταντινουπωλεως. δια τουτω γηνωσκαι η εγλαγμπρωτι σας δια την καλην αγαπιν και φηληαν, ωπου ενε ης τω μεσω μας, στελνω των σκλαβων μου των Γηωνουζην των δραγουμανων της Πωρτας της μεγηστις βασιληας μου άπωκρησαρηων, δια να σας φερη τα καλα μαντατα και σιχαρηκηα. γηνωσκε η εγλαμπρωτι σας, ωτι του ανωθεν σκλαβου μου επαραγγήλαμε καμπωσια λωγηα να σιντιχη την εγλαμπρωτι σας, και ω τι σιντιχη, να τω πιστεψετε. και ωχη αλω πρως τω παρω. μ ι ν η ο υ ν ω ε μ β ρ η ω υ 13 η ς τ ω υ χ η λ η ο υ ς π ε τ α κ ω σ ι ο υ ς 29 η ς τ ω Μ π ε λ υ γ ρ α τ η.

Orig. chart. tabularii Veneti. Signum imperatoris caeruleum et aureum.

XLV. (1539) 5. maii ind. XII.

Chuseinschahbei, gubernator Sanctae Maurae, Stephano Theopulo, baiulo Corcyrae.

Εἰς τὸν εὐγενῆ καὶ ἔντιμον, ἀξιώτατόν τε καὶ πάνυ φρονημώτατον κῦρ Στέφανον Θεόπουλον, μπάιλο τῶν Κορυφῶν, τὴν ἀξίαν, πρέπουσαν χερέτησιν κομίζωμέν σοι, φύλε ἠγαπητέ. τὴν γραφὴν, ὅπερ μας ἔστιλες μὲ τὸν μησὲρ Πιέρο δὲ Πούντε, τὸν πιστευτὸν δούλον σας, ἐλάβαμέν την, καὶ τὰ λυπὰ, τί μας ἔστιλες, καὶ αὐτὰ ἐλάβαμέν τα· καὶ πολὰ τὰ ἔτι σου. εὐχαριστοῦμεν σε οὐκ ὀλύγον, πλὴν δὲ τὰ ἐρεῖς ἐν τῇ ὑμετέρᾳ γραφῇ, ἐγρικήσαμεν καὶ ἤδαμεν τὰ ὑπ' αὐτῇ γεγραμμένα, πλὴν δέ μας παρακελέσης καὶ ὀρύζης, ὅτι νὰ ἀναφέρνω πάντωτε εἰς τὸν βασιλέα τῆς Κονσταντινουπόλεος καὶ εἰς τὸν βεζήρη του, τὸν Χαΐρατὴν μπασᾶ, περὶ τὴν τοῦ γενέσθαι ἀγάπην καὶ οὐδὲν τὸ ἠξεύρης ἡ αὐθεντία σου, ὅτι ἐγὼ εἰς τὴν τηαύτη ἀνάγγη ἦμεν νύκτα τε καὶ ἡμέραν. ἐγὼ πρὸ τοῦ μου στίλαι βεβεοσύνη ἔγραφα ὑμῖν ἡμετέρα γραφὴν, καὶ ἦπα τοῦ γενέσθαι ἀγάπη, πλὴν δὲ ἠδέναι,

ὅτι ἐγὼ οὐ κοπάζω πώποτε τῆς συνεργίας τῆς ἀγάπης, ἀμὴ θέλω καὶ σέβωμαι καὶ ἀγαπο τοῦ γενέσθαι ἀγάπη ἀφ' ἡμῶν εἰς ὑμᾶς καὶ οὐ θέλω τὴν νῦν δὲ οὖσαν ἀγκάχην εἰς ἡμᾶς, πλὴν δὲ ἠγνώρισον, ὅτι τὴν δουλίαν ταύτην τῆς ἀγάπης ἀπάνου εἰς ἐμένα νὰ ἠξεύρω, ὅτι νὰ πολεμήσω νὰ γένη, διότης ὁ ἡμέτερος λόγος ἔναι στερχθὸς εἰς τὸν βασιλέα μας καὶ πάλιν καὶ μὲ τὸν Χαϊρατὴν πασᾶ ὁμίος, καὶ πίστευσον, ὅτι ἔναι δυνατὸν νὰ ποιήσω ἐγὼ τὴν ἀφ' ὑμῶν εἰς ἡμῖν ἔτισιν καὶ μηδὲν ἔχεται ἀμέλεια, δι' ὃ παρακαλὸ καὶ ἱκετεύο τὴν αὐθεντία σου εἰς τὴν ἀγάπην καὶ ἀδελφοσύνη, ποῦ ἔχωμεν, τὸ ἤ τη παρακελεύο τὸν ἀποκομιστὴν τῆς ἡμετέρας γραφῆς, συντρόφευσέ νὰ ζεῖς χρόνους, καὶ τί ἔχω νὰ γράφο τῆς αὐθεντίας σου πλεότερο· οὐδὲν ἔχω, πλὴν δὲ ὑμεῖς μηδὲν ἀργήσεται, νά μας στίλῃς ἀπόκρισιν βεβεοσύνη, ὅπως κἀγὼ στίλω εἰς τὸν ἡμέτερον καὶ ἐκλαμπρότατον βασιλέα ἄρζει ἤγουν γραφήν μου καὶ εἰς τὸν αὐθέντην τὸν Χαϊρατὴν πασᾶ, νὰ γένῃ τελία ἀγάπη, ὅτι ἡ αὔτη ἡ ὑπόθεσις ἀργήσι θέλει μόνον, ὥστε νὰ στίλω ἐγὼ γραφήν μου εἰς τοὺς μπασάδες, μόνον ὑμεῖς μηδὲν ἀργεῖτε, μάλον ἐγὼ στίλη ἤθελα καὶ τόρα ἄρζη εἰς τὴν πολῃχρομένην τὴν βασιλία, ἀμὴ ἀνάμινα, ὥστε νά μου στίλῃς ἀπόκρισιν βεβεοτικὴν ἐκ τὸν αὐθέντην τῶν Βενετιῶν, τὸν ἀνδρικότατον τούζι, καὶ πίησόν το γλυγορότερο, ποῦ νὰ ἔναι. ἐὰν καὶ ἦλθεν ἡ ἀπόκρισι, μηδὲν ἀργήσι, μόνον νά μας στίλῃ, νὰ ἠδούμεν, τί ὁρύζουν, καὶ ἐὰν καὶ ἔλθῃ ἐκεῖθεν τὸ ναί, πίστευσον, ὅτι καὶ ἀπὸ τ' ἐμᾶς τελίως, ὅτι γίνεται ἀγάπη, καὶ ἀφοῦ δώσει ὁ θεὸς τὴν ἀφ' ἡμῶν εἰς ὑμᾶς προὴν οὖσα ἀγάπη, ἤδὴ θέλη ὁ θεὸς πάλιν τὴν ἐξ ἡμῖν εἰς τὴν αὐθεντίαν σου ἀγάπη τε καὶ ἀδελφοσύνῃ καὶ τὴ ἐτίσθαι παρ' ἡμῖν γονέσθω, καὶ ἡμεῖς οὐδέποτε ἐπαλισμόνεσου γενήμεθα, ἀλλ' ὀφηλύται σου ἤμεθεν ἕως ἐσχάτης μου ἀναπνοῆς, καὶ πάλινεν τὸν θεὸν παρακαλοῦμεν τοῦ ἠγιένην σου τὸ σώματι, ὅτι ἠγάπησα τὴν αὐθεντία σου τόσω, ὅτι οὐδὲν ἔχω τί νὰ λέγω, ὡς ὁ τῶν κριπτῶν γνόστης ἤδε καὶ ἐπιστάμενος, μάλον δὲ, μὰ τὴν ἀλήθια τοῦ θεοῦ, θέλο νὰ ἀναφέρω καὶ περὶ τὸν πιστὸν δοῦλον σας τὸν μισὲρ Πιέρω, πῶς οὕτως ἦχεν μεγάλη πίστη εἰς τὴν αὐθεντία σου, καὶ οὕτως πρέπει τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἔναι πιστῶς εἰς τὸν αὐθέντη του, καὶ μὲ τὴν πίστην, ποῦ ἤδαμεν εἰς αὐτόν, τόσων τὸν ἀγαπήσαμεν καὶ ἡμεῖς, ὥσω οὐδὲν ἔχω τί νὰ λέγω, ὡσὰν καὶ τὴν αὐ-

θεντία σου καὶ ἐσὰν ὅσω τὸν ἀγαπάτε ἕως τήνδε ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς αἰώνας δυπλοῦ θέλη καὶ τυγχάνη νὰ τὸν ἀγαπάται, ὅτι οὕτως πρέπει, οὐκ ἄλλον δὲ νὰ ζεῖς χρόνους, ὅτι τοὺς σαρανταρέους τοὺς ἀγώρασα ἐκ τῇ σκλαβιᾷ, τὸν Γεώργιον καὶ τὸν . . . ., καὶ τόν Γεώργιον τὸν ἐστίλαμεν, διὰ νὰ φέρῃ τὴν ἐξαγορά τους καὶ τὸν . . . . ἐπιστεύθιμαν καὶ τὸν ἤχαμεν ἀπολητὸν καὶ ἔφειγεν, καὶ τοὺς ἤχαμεν παρακαμομένους διὰ χιλιάδη ιδ', καὶ ποίησον ἀδελφοσύνη καὶ λάβε τα, στίλε μας τά.

Χουσσενησάχμπεις, φλαμπουράριος Ἀγγελοκάστρου καὶ Ἁγίας Μαύρας, Βουδίτζου καὶ Λευχάδος καὶ περιοχῆς δεσποτάτου.

Μηνὶ μαΐῳ α', ἰνδ. ,ιβ', ἡμέρᾳ ε'.

A tergo: Τὸ εὐγενεστάτο καὶ πάνυ ἐντιμωτάτο κῦρ Στέφανο Θεόπουλο, μπάιλο καὶ πρεβεδοῦρο Κορυφῶν καὶ ἡμετέρῳ φήλο καὶ ἠγαπητὸ σὺν τοὺς κουσουλαρέους εἰς χεῖρας δοθεῖτω.

Orig. chart. tabularii Veneti.

XLVI. (1570).

Sultanus Selim duci Venetiarum.

Ἀφεντὴν σουλτὰν Σελὴμ τῆς Κονσταντινοπολῆς, Νεας Ῥομης, Ἄφρηκας, Τραπεζόντηας, ῥιγὰς τοῦ Πόντου, τῆς Βεντὰς, Καπαδοκίας, Παφλαγονίας, Σικαιλίας, Μπαφιλίας, Λικίας, Χάριας, Σιγίας, Σκοόντζηας, Ἀρμενίας, Ἀρβανίας, αὐθέντης τῆς Ταρταρίας, Οὐγκαρίας αὐθέντης καὶ βασιλες ὁλονο καὶ πάσα τοῦ σκεπουμένου ἠπο τὸν λίον. ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὴν ἄνο προνία τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ χαλαστῆς τῆς πίστεως τὸ χριστιανὸ, αὐθέντης τε καὶ βάσιλες ὁλονον εσας, ὅπου ἠστε φτέστες καὶ ἅρπακτε τοῦ τόπου καὶ αὐθεντίας, ὅπου ἐμένα ἀκαρτέρη· μπέμπο σας χαιρετήσματα, για νὰ ἡμπορεσο μὲ τὸ χρέη τῆς ἐμῆς ἀνδρίας νὰ τελιόσο ἔκηνο, ὅπου ἔνε σ τὸ ἠφηλὸ καὶ μεγάλο ἐμα τὸ ἐδικό μου, χρεοστῆς τῆς ἐναντίο ἐσας καὶ ἔτζη ης ἐναντιο εκινο, ὅπου θέλου ηπι, ὁτι νὰ σας βοηθισου, κανοντας, να τὸ ἠξέβρητε. θελον χίσι τὸ ἐδικό σας ἐμα μὲ τὴν μαχερά μου τὴν ἀκονισμένι καὶ κοπτέρα, ης τιναν ἐντη, ὁτι σ τα τῆς οπιας μαχαιρᾶς δὲ θελι ἀξήζη ἡ διναμίσας, μιτε ἡ ὁλπίδα τοῦ τριζοροῦ σας, διατι

ἐχον νὰ ὁμε ποταμὸς τρεχομενος, καὶ θελον σας κάμι, να φίγεται, καὶ ἂν ἔχετε τοσι ἀνδρίαν, ὅποο να σας βαστάη ὁ ψυχί σας. τὸ ρένιο της Κύπρος, ὅποο ἐνε μι χρεοφελετες, νὰ μου τὸ ἀφήσετε, ὅς κύριος νικοκίρης, ὁποο ημε εγω, με τὴν δύναμι τοῦ σουλτάνου τοῦ Καέρος. η δὲ θέλο ερθι κατ' απάνου σας με ολι μου τὴν δύναμι τόσο δηὰ ξηρας ὁσαν καὶ διὰ θαλάσις, καὶ δε θελετε μπόρεσι νὰ βοηθιθιτε, διατη ἀπὸ ἐμένα θέλετε ἤστε χαλασμένη καὶ ἀποθάμενη, σφαμένη καὶ τροπιασμένη, διατη ὁ ἡμέτερος μεγας καὶ ὑφηλος προφήτης μου τὸ ἔταξε· ἀμι δια να ἐφανίστι πλεὸ καθαρότερα ἡ δικεοσύνη μου, ἠθέλισα καὶ ἔπεψα τὸν μπαροντα μου ἀποκρησάρι, οπιου εδοθι ωλοτελης ἐξουσιας νὰ ημπορη να σας ἶπι τη μαχη διὰ τὸ ρενιο, ὅποο εμενα ηνε χρεοφελετης, καὶ ἀ δὲ θέλετε τὸ δόσι, δὲ θέλετε λιφη απο χαλάσμο καὶ τρομαρα τοῦ ἐδικου σας στάδου. καὶ θέλο σας καμο τὸν πλεο τροπιασμένο θάνατο, ὁποῦ νὰ ημπορεσο.

A tergo: Επιστολι, ποῦ εστιλε ο σουλτα Σελιμης ὁ Τορκος την αυθεντην το Βενετικον.

Edidit Crusius, Turcograecia, libr. 4. 344.

INDEX CHRONOLOGICUS.

INDEX HISTORICUS.

Fontes.

Arav. Π. Ἀραβαντηνός, Χρονογραφία τῆς Ἠπείρου. Ἀθῆναι 1856—1857. 2 voll.

Buch. Rech. Buchon, Recherches historiques sur la principauté française en Morée. Paris 1845. 2 voll. — **Nouv. Rech.** Nouvelles recherches. ibid. 1845. 2 voll.

Canale, Nuova istoria della repubblica di Genova. Firenze 1858.

Dal-Borgo, Raccolta di scelti diplomi Pisani. Pisa 1765.

Duc. Cplis chr. Du-Cange, Constantinopolis christiana. Lutetiae Parisiorum 1680.

Duc. Fam. Du-Cange, Familiae byzantinae et stemmata impp. Cpltanorum. Lutetiae Parisiorum 1680.

Heyd, Guilelmus, Die italienischen Handelscolonien im byzantinischen Reiche, insertae in Zeitschrift für die gesammte Staatswissenschaft. Tübingen 1858—1863.

Pauli, Codice diplomatico del sacro ordine Gerosolimitano. Lucca 1737.

Romanin, Storia documentata di Venezia. Venezia 1853.

Roncioni, Raffaele, Delle istorie Pisane libb. XV. con illust. di Fr. Bonaini. Firenze 1844—1848. 2 voll. Archiv. stor. ital. vol. VI.

Sauli, Lodov. F., Della colonia dei Genovesi in Galata. Torino 1831. 2 voll.

Tafel, G. L. Fr., et Georg Thomas, Urkunden zur älteren Handels- und Staatsgeschichte der Republik Venedig. Wien 1857. 3 voll.

Zinkeisen, Geschichte des osmanischen Reiches in Europa. Göttingen 1840—1863. vol. I. II.

Typi et charta Leopoldi Sommer.

